මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල
උපහාර ලිපි සංග්‍රහය

Prof. Piyadasa Athukorala Felicitation Volume

දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල උපහාර ලිපි සංග්‍රහය

Prof. Piyadasa Athukorala Felicitation Volume

දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල උපහාර ලිපි සංග්‍රහය

© නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි සහ ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්

පළමු මුද්‍රණය - 2020

ISBN 978-624-5360-04-8

අක්ෂර සංයෝජනය - නිලන්ත දිමුතු බණ්ඩාර

ප්‍රකාශනය - දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

මුද්‍රණය - සඳුනි ඕෆ්සෙට් ප්‍රින්ටර්ස් (පුද්ගලික) සමාගම
අංක 4/1, සරසවි උයන බඩුගබඩාව පාර,
පේරාදෙණිය.

පෙරවදන

දේශපාලන විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ අද්විතීය මෙහෙවරක නියුක්ත වූ මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලයන්ගේ විශිෂ්ඨ ශාස්ත්‍රීය සේවය සමරනුවස් චිරාගත සම්ප්‍රදායානුගතව උපහාර ලේඛන සංග්‍රහයක් සම්පාදනය කිරීමට අදහස් කරන ලද්දේ හුදු පුද්ගලාභිවාදන කාර්යක් උදෙසා නොව, ඔහුගේ නිහඬ හා ගාම්භීර සේවය ඇගයීම් වස් ය. ඒ සඳහා විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍ර නියෝජනය කරන විද්වතුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය ලිපි පෙළකින් ඔහුට උපහාර දැක්වීම අදහස් කරන ලදි. එකි ශාස්ත්‍රීය මෙහෙවර මඟින් වර්තමාන සහ අනාගත ශාස්ත්‍රවත්තයින්ගේ ඥානය සංවර්ධනය කරනු පිණිසය. මෙය වූ කලී මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලයන්ගේ සන්තුෂ්ඨියට අතිශයින්ම ඉවහල් වන බව අපගේ දැඩි විශ්වාසයයි.

දශක හතරක කාල පරිච්ඡේදයක් තිස්සේ මානව සමාජයට ඥානය ලබාදීම සඳහා මෙම විද්වතාණන් විසින් ඉෂ්ඨ කරනු ලැබූ මෙහෙවර වඩාත් ඇගයීමට ලක් වන්නේ දේශපාලන විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයෙහි පර්යේෂණ මඟින් කරන ලද ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදානයෙනි. දේශපාලන හා සමාජ න්‍යාය, දේශපාලන සමාජ විද්‍යාව සහ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය යන විෂයන්හි පර්යේෂණ ගණනාවක් කළ හෙතෙම ඒ අරභයා පර්යේෂණ කෘතින් සහ පත්‍රිකා ගණනාවක් පළකර තිබේ. එපමණක් නොව සිංහල පාඨක සමාජයේ නිම් වළලු පුළුල් කිරීම උදෙසා ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පළ වූ සම්භාව්‍ය කෘතින් ගණනාවක් සිංහලයට නැඟීමට දායක වී තිබේ. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව ශාස්ත්‍ර සහ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ පීඨාධිපතිවරයා ලෙසින් වාර දෙකක් කටයුතු කළ හෙතෙම එබදු පරිපාලන කටයුතුවල නිරතව සිටිය දී පවා සිය ශාස්ත්‍රීය මෙහෙවර අනලස්ව සිදුකර තිබේ.

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලයන් වෙනුවෙන් උපහාර ලිපි සංග්‍රහයක් පල කිරීමට ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය කටයුතු යොදා ඇති බව දන්වා ඒ සඳහා ලිපි සම්පාදනය කරන මෙන් කරන ලද ඉල්ලීමට විද්වතුන්ගෙන් ලැබුනේ ඉහළ ප්‍රතිචාරයකි. ඇතැම් විද්වතුන් ලිපි සම්පාදනයෙන් පමණක් නොව උපහාර ලිපි සංග්‍රහයේ අන්තර්ගතය පිළිබඳ අදහස් හා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ද සහාය නොදැක්වූවා නම් මෙහි නිමාව මෙතරම් උසස් මට්ටමකට පත් නොවන්නට ඉඩ තිබිණි. ඒ වෙනුවෙන් විශේෂයෙන් ම මහාචාර්ය උපුල් අබේරත්න, මහාචාර්ය ටෙනිසන් පෙරේරා සහ මහාචාර්ය මාලක රණතිලක යන

විද්වතුන්ට ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ ප්‍රණාමය හිමි වේ.

මේ උපහාර ලිපි සංග්‍රහයෙහි මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලයන්ගේ ශාස්ත්‍රීය සේවය පිළිබඳ විමර්ශනය කෙරෙන ලිපියක් මෙන්ම තදානුබද්ධ ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ විමර්ශනය කෙරෙන ශාස්ත්‍රීය ලිපි ද අන්තර්ගත වේ. මෙම ලිපි සංග්‍රහයේ පුළුල් පරාසයක් ඔස්සේ වත්මන් පරපුර නියෝජනය කරන විද්වතුන්ගේ ශාස්ත්‍රීය විමර්ශන අන්තර්ගත කර තිබේ. ඇතැම් විද්වත්හු ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ද ඇතැම් හු සිංහල භාෂාවෙන් ද සිය පර්යේෂණ ලිපි ඉදිරිපත් කර තිබේ.

පියදාස අතුකෝරල උපහාර ලිපි සංග්‍රහය සඳහා ලිපි සම්පාදනය සහ විමර්ශනයෙන් දායක වූ සියලුම ලේඛක-ලේඛිකාවන්ට සංස්කාරවරුන්ගේ කෘතවේදිතාව පිරිනැමේ. සංස්කරණයෙහිලා ග්‍රන්ථයේ සමරූපිතාවයක් පවත්වාගෙන යාම අපේක්ෂිත වුවද ඒ ඒ ලේඛකයින්ගේ ලේඛන ශෛලිය කිසිදු වෙනසක් නොකළෙමු. මෙම ලිපි සංග්‍රහයෙහි පරිගණක අක්ෂර සංයෝජනය සහ කංචුක නිර්මාණය කළ නිලන්ත දිමුතු බණ්ඩාර සොහොයුරාට කෘතඥතාවය හිමි වේ. මේ කෘතිය මුද්‍රණයකිරීමේ වගකීම භාරගත් පේරාදෙණිය සඳුනි මුද්‍රණ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂතුමා ඇතුළු කාර්යමණ්ඩලයට සංස්කාරකවරුන්ගේ ස්තුතිය පිරිනැමේ.

පියදාස අතුකෝරල උපහාර ලිපි සංග්‍රහය පල කිරීමට අනුමැතිය ලබා දීමෙන් දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ අංශාධිපති සහාය මහාචාර්ය ටෙරන්ස් පුරසිංහ මහතාට ද, මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ හිටපු පීඨාධිපති මහාචාර්ය සරත් චන්ද්‍රකුමාර මහතාට ද, විශ්වවිද්‍යාලයකින් මෙවැනි ජාතික මෙහෙවරක් ඉටුකිරීමට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් නොපිරිහෙලා සපයාදුන් ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ හිටපු උප කුලපති වර්තමාන විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසන් සභාවේ සභාපති ජ්‍යේෂ්ඨ මහාචාර්ය සම්පත් අමරතුංග මහතාට ද, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ වර්තමාන උප කුලපති ජ්‍යේෂ්ඨ මහාචාර්ය සුදන්ත ලියනගේ මහතාට ද, මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ වර්තමාන පීඨාධිපති මහාචාර්ය ශිරාන්ත හීන්කෙන්ද මහතාට ද, මේ කාර්යෙහි ලා දැක් වූ සහාය හා මග පෙන්වීම සම්බන්ධයෙන් සංස්කාරකවරුන්ගේ ප්‍රණාමය හිමි වේ.

නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි

ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්

විමර්ශක මණ්ඩලය

මාලනි ඇඳගම
සම්මානිත මහාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

බී. ටෙනිසන් පෙරේරා
සම්මානිත මහාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

ඩී. පී. එස්. චන්ද්‍රකුමාර
මහාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

මහින්ද සෝමතිලක
ඉතිහාසය පිළිබඳ මහාචාර්ය
පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

උපුල් අබේරත්න
දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය
පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

යපාරත්න වීරසේකර
මහාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

එන්. ඒ විමලසේන
මහාචාර්ය
පේරාදේණිය විශ්වවිද්‍යාලය

අංකුඹුරේ ගෙදර අමරසිංහ
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය
කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලය

බී. ඒ. එස්. සී කුමාර
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

කේ. බී.ජී. ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි
ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය

ලිපි සම්පාදනය

උපුල් අබේරත්න

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල්. (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (බැංගලෝර්), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්යවරයා ය.

අතුල විතානවසම්

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ඒ. (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (පේරාදෙණිය), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාරයවරයෙකි.

ඕ. ජී. දයාරත්න බණ්ඩා

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (එන්. යූ. එස්.), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ මහාචාර්යවරයෙකි.

අයි. ඒ. ජේ. ඉඹුලාන ආරච්චි

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සහ කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ හිටපු සහකාර කථිකාචාරයවරියකි.

එම්. බී. රණතිලක

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (කගොෂිමා), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ මහාචාර්යවරයෙකි.

නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාරයවරයෙකි.

එස්. බාස්කරන්

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (ලියෝනිං), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාරයවරයෙකි.

එම්. කේ. නදීකා දමයන්ති

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරියකි.

යූ. එල්. එම්. ඩී. පෙරේරා

බී. ඒ. (ගෞරව), කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ කථිකාචාර්යවරියකි.

නාමලි කුමාරි හඳගම

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (කැළණිය), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දර්ශන අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරියකි.

ආර්. කේ. එම්. ට්‍රිලිෂියා ඉන්ද්‍රාණි

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ඒ. (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර), ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරියකි.

එන්. ඒ. විමලසේන

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (කැළණිය), පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනාංශයේ මහාචාර්යවරයෙකි.

අංකුඹුරේ ගෙදර අමරසිංහ

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (පේරාදෙණිය), පී. එච්. ඩී. (කැළණිය), කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරයෙකි.

ආර්. එන්. ගමාච්චිගේ

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ෆිල් (ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර), ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ කථිකාචාර්යවරයෙකි.

ටී. එම්. එස්. පී. කේ. තෙන්නකෝන්

බී. ඒ. (ගෞරව), පී. එච්. ඩී. (චේල්ස්.), ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ මහාචාර්යවරියකි.

ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්

බී. ඒ. (ගෞරව), එම්. ඒ. (කොළඹ), පී. එච්. ඩී. (එම්. යූ, එස්. ටී.), ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරයෙකි.

පටුන

01 **දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය සහ දේශපාලන අධ්‍යයනය** 1 -8

නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි සහ ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්

02 **සේවා සම්මානිත මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ප්‍රමාණිකයෙක්** 9 - 18

උපුල් අබේරත්න

03 **අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය හා සිවිල් යුද්ධයේ ස්වභාවය** 19 - 40

අතුල විතානවසම්

04 **ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ නිමැවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක (කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය - නැගෙනහිර කලාපය ඇසුරින්)** 41 - 72

ඕ. ජී. දයාරත්න බණ්ඩා සහ අයි. ඒ. ජේ. ඉඹුලානආරච්චි

05 **ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක** 73 - 106

එම්. බී. රණතිලක සහ අයි. ඒ. ජේ. ඉඹුලාන අරච්චි

06 **The Rising Powers in Indian Ocean and Their Rivalry (A Study of China and India)** 107 - 148

Nishantha Hettiarachchi

07 **Challanges of the Reconcillation in Post – War Sri Lanka - An Analysis on the Approaches of the Report of Lesson Learnt and Reconciliation Commission** 149 - 184

S.Baskaran

08 ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේදී පළාත් පාලන ආයතනවල කාර්යභාරය සහ මහජන තෘප්තිමත්භාවය (දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව ඇසුරින්) 185 - 214

එම්. කේ. නදීකා දමයන්ති

09 ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන මතය නිර්මාණය කිරීමෙහිලා සමාජ මාධ්‍යයන් ලෙස ෆේස්බුක්හි/ මුහුණු පොතෙහි බලපෑම (2015 ජනාධිපතිවරණය ඇසුරින්) 215 - 236

යූ. එල්. එම්. ඩී. පෙරේරා

10 ආචාර ධර්මීය න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් විශ්වසාධාරණකරණීය විය යුතුය. 237 - 246

නාමලි කුමාරි හඳගම

11 ගල්ඔය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ ආරම්භය හා ජනපද ව්‍යාප්තිය 247 - 252

ආර්. කේ. එම්. ට්‍රිලිෂියා ඉන්ද්‍රාණි

12 **Some Social Groups and Ranks in Mid Medical Period in Sri Lanka** 253- 280

N. A. Wimalasena

13 **Quatiity of Social Waste Generation in Sri Lanka – 2017** 281 - 290

Ankumbura Gedara Amarasinghe

14 **New Direction of Sri Lankan population in the Context of Global Demographic Trends.** 291 - 306

R. N. Gamachchige and T.M.S.P.K. Thennakoon

15 **Power Politics and Politiciazation of Buddhist in Priests in Pre and Post Independence in Sri Lanka** 307 - 342

K. G. B. Shantha Kumara Gamlath.

දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය සහ දේශපාලන අධ්‍යයනය

දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයෙහි හදාරනු ලබන්නේ ආර්ථිකය කෙරෙහි දේශපාලනය කරනු ලබන බලපෑම හා දේශපාලනය හැඩගැස්වීමෙහිලා ආර්ථික සාධක බලපානු ලබන ආකාරය ගැනය. වර්තමාන ශාස්ත්‍රාලීය විශ්වවිද්‍යාල අශ්‍රිතව දක්නට ලැබෙන ඒ ඒ ශික්ෂණ මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුකරණයට ලක්වීම නිසා ආර්ථික විද්‍යාඥයාට දේශපාලනය ගැනත් දේශපාලන විද්‍යාඥයාට ආර්ථිකය ගැනත් මනා අවබෝධයක් නොමැති නිසා ආර්ථිකය හා දේශපාලනය අතර පවතින නොබිඳිය හැකි බැඳීම් අවබෝධ කරගැනීමට ඇති අවස්ථාව අහිමි කරගෙන ඇත. ආර්ථික විද්‍යා විද්‍යාර්ථයාට හා දේශපාලන විද්‍යා විද්‍යාර්ථයාට එකට මුන ගැසීමට මං පෙත් විවිර කරදෙන්නේ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයෙනි.

දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය යනු දේශපාලනය සහ ආර්ථිකය අතර පවත්නා සම්බන්ධතාවය අධ්‍යයනය කරන සමාජ විද්‍යාවයි. දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රීය ප්‍රවේශයේ විස්තර කර ඇති ආකාරයට දේශපාලනය සහ ආර්ථිකය අතර දක්නට ඇත්තේ ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවයකි. එහි අර්ථය වන්නේ දේශපාලනය ආර්ථිකයට බලපෑම් කිරීමත්, ආර්ථිකය දේශපාලනයට බලපෑම් කිරීමත් ය. එබැවින් දේශපාලනය අර්ථ ශාස්ත්‍රය ශාස්ත්‍රීය විෂයක් ලෙස සැලකීමේ දී දේශපාලනය හා ආර්ථිකය අතර පවත්නා මෙම සම්බන්ධතාවය අධ්‍යයනය කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ අධ්‍යයනයන් බටහිර දේශපාලන චින්තනය තුළ ආරම්භ වී වර්ධනය වූ සම්ප්‍රදානයකි. දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය යන යෙදුම මුල්වරට භාවිතා කළේ ෂොන් ෂාක් රූසෝ විසින් 1775 දී ලියනු ලැබූ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ කථිකාවක් (A Discourse on Political Economy) නමැති ලියවිල්ලේ ය. එමගින් රූසෝ ආර්ථිකය යන යෙදුම විමර්ශනය කොට ගෘහස්ථ ආර්ථිකය සහ දේශපාලන ආර්ථිකය යන යෙදුම් දෙක වෙන්ව දැක්වීය. පසුකාලීන ඇඩම් ස්මිත් විසින් ද දේශපාලන ආර්ථික න්‍යායේ බොහෝ සංවර්ධනයන් සිදු කළ අතර ඔහුගේ සුප්‍රසිද්ධ ''ජාතීන්ගේ ධනය'' කෘතියේ දේශපාලන ආර්ථික න්‍යාය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් සිදුකර ඇත.

මේ අයුරින් දේශපාලන ආර්ථික ප්‍රවේශයෙහි ඇති වැදගත්කම රිකාඩෝ, මෝල්තස් වැනි ධනේශ්වර සම්භාව්‍ය ආර්ථික විද්‍යාඥයින්ගේ අදහස් මඟින් ද ඉස්මතු විය. එහෙත් දේශපාලන ආර්ථික න්‍යාය පිළිබඳ කැපී පෙනෙන දායකත්වයක් සපයා ඇත්තේ කාල්මාක්ස් විසිනි. දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රීය ප්‍රවේශය වර්තමානයේ දී සම්පූර්ණයෙන් ම අනන්‍ය වී තිබෙන්නේ මාක්ස්වාදී න්‍යාය සමඟය. කාල් මාක්ස් ධනේෂ්වර ආර්ථික විද්‍යාඥයින් විසින් ඉදිරිපත් කළ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික ප්‍රවේශය මුළුමනින්ම වෙනස් කළේය. ඔහු ඓතිහාසික භෞතිකවාදය මත පදනම් ව සමාජ සැකැස්ම (Social Formation) විස්තර කළේය. මාක්ස්ට අනුව සමාජ සැකැස්ම ආර්ථික පදනම (Economic Base) සහ උපරි ව්‍යුහය (Superstructure) යනුවෙන් ස්ථර දෙකකින් යුක්ත විය. මූලික වශයෙන් 19 වන ශත වර්ෂයේ සෙසු ආර්ථික විද්‍යාඥයින් විසින් නොකළ ආකාරයේ ගැඹුරු හැදෑරීමක් කරමින් දේශපාලන ආර්ථිකය පිළිබඳ න්‍යාය වර්ධනය කිරීම ඔහුගෙන් සිදු වූ වැදගත්ම සේවාව විය.

මෑත කාලයේ දී දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය ස්වාධීන අධ්‍යයන ශික්ෂණයක් ලෙස වර්ධනය වුවත්, කලකට ඉහත දී ආර්ථික විද්‍යාව සහ දේශපාලන විද්‍යාව සමඟ සමීප සම්බන්ධතාවයක් පැවතුනි. කෙසේ වෙතත් දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය ආර්ථික විද්‍යාවට සහ දේශපාලන විද්‍යාවට ඉතා සමීප උප විෂයකි. දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය අධ්‍යයන ශික්ෂණයක් ලෙස දෙවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසු අවධියේ සිට යුරෝපා සහ ඇමරිකානු විශ්වවිද්‍යාලවල උපාධි පාඨමාලාවන්හි ඇතුළත් විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ද එය 1980 දශකය මැද භාගයේ සිට ඇතැම් විශ්ව විද්‍යාලයන්හි ආර්ථික විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවල උපාධි පාඨමාලාවලට ඇතුළත් විය. මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලයන් ද ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ සේවයට එක් වීමෙන් පසුව දේශපාලන විද්‍යා උපාධි පාඨමාලාවේ මූලික විෂයක් ලෙස දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය ඇතුළත් කිරීමට ක්‍රියා කළේය. ඒ අනුව ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපනය කිරීමෙන් පසු එහි උපාධි පාඨමාලාවේ මූලික විෂයක් ලෙස දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය හඳුන්වාදීමේ ගෞරවය ඔහුට හිමි වේ.

මෙම කෘතියේ ලේඛකයින් 16 ගේ ලිපි ඇතුළත් වේ. එම ලිපි දේශපාලන විද්‍යාව, ආර්ථික විද්‍යාව, දර්ශනය, ඉතිහාසය සහ භූගෝල විද්‍යාව යන අධ්‍යයන ශික්ෂණයන්ට අදාළ වේ. සමස්ථයක් ලෙස එම ලිපි මඟින් දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය සියුම් ලෙසකින් නිරූපණය කරනු ලැබේ. 20 වන ශතවර්ෂයේ අග භාගයේ සිට

ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වූ ජනවාර්ගික දේශපාලනය හා සිවිල් යුද්ධය නැමති තේමාව ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙන්ම ඉන් පිටත ද පර්යේෂකයින්ගේ නොමද අවධානයට ලක් වූ පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍රයක් විය. ආචාර්ය අතුල විතානවසම් විසින් සම්පාදිත ''අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය සහ සිවිල් යුද්ධයේ ස්වභාවය'' නැමති ලිපිය යථෝක්ථ විෂය අරඹයා සිදුකළ වැදගත් පර්යේෂණයකි. එම ලිපිය පළ කිරීම මඟින් කතුවරයා යන්න දරන ලද්දේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම කෙරෙහි බලපෑ ආකාරයත්, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනාවර්ගික දේශපාලනය සිවිල් යුද්ධයේ තීව්‍රතාවයට බලපෑ ආකාරයත් විමර්ශනය කිරීමයි. මෙම ලිපිය කොටස් දෙකකින් යුක්ත වන අතර පළමු කොටසින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය නිර්මාණය වීම කෙරෙහි ජනවාර්ගික දේශපාලනය බලපෑ ආකාරයත්, දෙවන කොටසින් 1980 දශකයේ මැද භාගයේ සිට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුළ සිවිල් යුද්ධය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වූ ආකාරයත්, එහි සුවිශේෂී ලක්ෂණ මොනවා ද යන්නත් විමර්ශනයට ලක් කෙරේ. කතුවරයා සිය ලිපිය මඟින් වැදගත් නිගමන කිහිපයකට එළඹ තිබේ. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ස්ථාපනය සම්බන්ධයෙන් ජනවාර්ගික දේශපාලනය දැඩිව බලපෑ බව නිගමනය කරන ලදී. එමගින් පාලකයින් අපේක්ෂා කළේ නැගෙනහිර පළාත තුළ සිංහල ආධිපත්‍යය තහවුරු කිරීම විය. අනිත් අතට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුළ සිංහල, දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජනවාර්ගිකයන් අතර පවත්නා තියුණු තරගය එහි දේශපාලනයේ ප්‍රමුඛ වූ බවත් අවසාන වශයෙන් දිස්ත්‍රික්කයේ ජන සංයුතියේ විවිධත්වය සහ විෂම භූගෝලීය රටාව සිවිල් යුද්ධය පැවති සමයේ එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානයට විශේෂ වාසි ගෙනදුන් ආකාරයෙන් පෙන්වා දී ඇත.

මහාචාර්ය ඕ.ජී. දයාරත්න බණ්ඩා සහ අයි.ඒ.ජේ. ඉඹුලාන ආරච්චි යන අය විසින් සම්පාදිත ''ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය උදෙසා බලපාන සාධක : කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය (නැගෙනහිර කලාපය) ඇසුරින්'' නැමැති අධ්‍යයනය මඟින් මැදි ආදායම් ලබන රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ අර්ථිකයට නිමැවුම් කර්මාන්ත වෙසෙසින්ම කුඩා නිමැවුම් කර්මාන්ත සිදු කරනු ලබන දායකත්වය සාකච්ඡා කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දත්ත සපයා ගැනීමට සරල සසම්භාවී ක්‍රමවේදය භාවිතා කර කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ නැගෙනහිර කලාපයේ කුඩා පරිමාණ නිමැවුම් ආයතන 60 ක නියැදියක් ඇසුරින් සිදුකර තිබේ. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල බල ප්‍රදේශයේ කුඩා පරිමාණ නිමැවුම් කර්මාන්තවල වර්ධනය උදෙසා බලපෑ සාධක ගණනාවක් හඳුනාගත් අතර ආයතනයේ වයස, කළමනාකරුවන්ගේ අධ්‍යාපන

මට්ටම, ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවය, පුහුණුව යනාදී සාධකයන්හි වැදගත්කම පර්යේෂණය මඟින් අනාවරණය කර ඇත.

''ශ්‍රී ලංකාවේ සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක'' නැමැති මාතෘකාව යටතේ මහාචාර්ය එම්.බී. රණතිලක සහ අයි.ඒ.ජේ. ඉඹුලාන ආරච්චි විසින් ලියන ලද ලිපිය මඟින් මෑත කාලීනව දේශීය සහල් මිල නිරන්තරයෙන් උච්චාවචනයන්ට ලක්වන ආකාරය විමර්ශනයට ලක් කෙරෙන අතර ඊට බලපෑ කාලගුණික හා දේශගුණික වෙනස්වීම්, අස්වනු නෙලන වාරයන්හි විවිධත්වය අනුව සිදුවන අපේක්ෂිත විචලනයන් මෙන්ම අනපේක්ෂිත මිල කම්පනයන් මඟින් ඇති කරන බලපෑම විස්තර කර ඇත. කතුවරුන් සිය පර්යේෂණය සඳහා යථෝක්ථ විෂය අරඹයා ගෝලීය මට්ටමින් සිදු කළ ආනුභාවික අධ්‍යයන ගණනාවක් විශ්ලේෂණය කරන අතර ඒවා ඔස්සේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක පිළිබඳ විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් කර ඇත.

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි විසින් ලියන ලද ''The Rising power in Indian Ocean and Their Rivalry : A study of China and India'' ලිපිය මඟින් පශ්චාත් සීතල යුද්ධ අවධියේ ලෝක දේශපාලනයේ ඉතා වැදගත් ප්‍රවණතාවයක් සාකච්ඡාවට ලක් කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ පරමාර්ථය බහු ධ්‍රැවීය ලෝක ක්‍රමයක් තුළ ලෝක දේශපාලනයේ ප්‍රමුඛ රැගුම්කරුවන් බවට පත්ව ඇති චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවත්නා මතභේදාත්මක කරුණු විශ්ලේෂණය කිරීමක් විය. කතුවරයා සිය ලිපිය මඟින් වැදගත් නිගමන කිහිපයකට එලඹෙන අතර සාම්ප්‍රදායික එදිරිවාදිකම් එලෙස පවතිද්දී ඇතැම් ක්ෂේත්‍රයන්හි චීනය සහ ඉන්දියාව සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම ඉන්දු - චීන සම්බන්ධතාවන්හී කැපීපෙනෙන ලක්ෂණයක් බව පෙන්වා දී ඇත.

ජනවාර්ගික ගැටුම් කෙළවර කිරීම සහ කල් පවත්නා සාමයක් ගොඩනැගීම මෑතකාලීන බොහෝ පර්යේෂණයන්ට ලක් වූ තේමාවකි. ආචාර්ය එස්.බාස්කරන් "Challenges of the reconciliation in post-war Sri Lanka; An analysis on the approaches of the report of Lesson Learnt and Reconciliation Commission" යන මාතෘකාව යටතේ ලියන ලද ලිපිය මඟින් දශක තුනකට වැඩි කාලයක් පැවති ශ්‍රී ලංකාවේ ජනවාර්ගික ගැටුම යුද්ධමය වශයෙන් කෙළවර කිරීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් කල් පවත්නා සාමයක් ගොඩනැගීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ උගත් පාඩම්

හා ප්‍රතිසංවිධාන කොමිසන් සභා වාර්තාවේ ඇතුළත් නිර්දේශයන් ප්‍රායෝගික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීමට බලපෑ හේතු විවරණය කරයි. කතුවරයා කොමිසන් සභා වාර්තාවේ සඳහන් ප්‍රධාන නිර්දේශයන් හය (6) පිළිබඳ ඇගයීමක් කරන අතර ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට බාධාකාරී වූ පසුබිම විස්තර කර ඇත. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රජය වාර්තාවේ නිර්දේශ ක්‍රියාවට නැගීම අරඹයා දක්වා ඇත්තේ අවම ප්‍රයත්නයක් බව ලිපිය මඟින් දක්වා ඇත.

ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී පළාත් පාලන ආයතනවල කාර්යභාරය සහ මහජන තෘප්තිමත්භාවය, දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව ඇසුරින් යන තේමාව යටතේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය නදීකා දමයන්ති ලියන ලද ලිපිය මඟින් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී පළාත් පාලන ආයතන විසින් සිදුකරන ක්‍රියාකාරකම් සහ එම ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ දී පළාත් පාලන ආයතනවල භූමිකාව සම්බන්ධයෙන් මහජන තෘප්තිමත්භාවය කෙබඳු ස්වරූපයක් ගන්නේ ද යන්න විමර්ශනය කරයි. මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වූ අන්දමට පවතින නීතිරීති හා ප්‍රතිපත්තිවලට සම්පූර්ණයෙන් අනුගත වන අන්දමට ක්‍රියාවට නොනැගුනත් ප්‍රදේශයේ කසල කළමනාකරණය අරඹයා ප්‍රාදේශීය සභාව සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් සිදු කරනු ලබයි. පර්යේෂනයට ලක් කළ ප්‍රදේශයේ බහුතරයක් ප්‍රතිචාරීන් ප්‍රාදේශිය සභාවේ කසල කළමනාකරණය වැඩ සටහන සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත්ව සිටින බව අනාවරණය කරයි. එහෙත් ප්‍රතිචාරකයින්ගෙන් යම් පිරිසක් කසල කළමනාකරණ වැඩ සටහන පිළිබඳව අතෘප්තිමත් භාවය දක්වා ඇත. තවද පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරන වැඩ පිළිවෙල සම්බන්ධයෙන් ජනතාවගෙන් සැලකිය යුතු කොටසකට අවබෝධයක් නොමැති අතර ඇතැම් කරුණු සම්බන්ධයෙන් ඇත්තේ වැරදි වැටහීමකි.

කතිකාචාර්ය යූ.එල්.එච්.ඩී. පෙරේරා විසින් සම්පාදිත ''ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන මතය නිර්මාණය කිරීමෙහිලා සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණපොතෙහි බලපෑම 2015 ජනාධිපතිවරණය ඇසුරින්'' යන තේමාව යටතේ ඉදිරිපත් කළ ලිපිය මඟින් 2015 ජනාධිපතිවරණයට තරග කළ ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් දෙදෙනා මහජන මතය නිර්මාණය කිරීම සඳහා මුහුණු පොත යොදාගත් ආකාරය විශ්ලේෂණය කර ඇත. මෙම ලිපිය මඟින් ප්‍රථමයෙන් මහජන මතය සංකල්පය හඳුනා ගැනීමට උත්සුක වන පර්යේෂිකාව ඒ අරඹයා මුහුණ පොතෙහි ඇති කාලීන වැදගත්කම ජාත්‍යන්තර

අත්දැකීම් ඇසුරින් විවරණය කර ඇත. තවද, එමගින් 2015 ජනාධිපතිවරණයේ දී තරග කළ ප්‍රතිවාදී අපේක්ෂකයින් දෙදෙනා අතුරින් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ පාර්ශවය වඩාත් උපායශීලිව මුහුණුපොත ජනාධිපතිවරණ ප්‍රචාරක ව්‍යාපාරය සඳහා භාවිතා කර ඇති බව නිගමනය කර ඇත.

ආචාර්ය නාමලී කුමාරි හදගම ගේ මාතෘකාව වන ''ආචාර ධර්මීය න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් විශ්වාසාධරණීකරණය විය යුතුය'' යන්න මඟින් පැහැදිලිව ඉස්මතු කරන ලද්දේ ආචාර ධර්මීය න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් ගොඩ නැගීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු වැදගත්ම කරුණක් ලෙස එම න්‍යායන් හා නිර්දේශයන් විශ්වසාධරණීකරණයට ලක්කළ හැකි නිර්දේශයන් හෝ න්‍යායන් විය යුතු බවයි. මෙම තත්ත්වය එසේ විමර්ශනයක් සිදුකළ දාර්ශනිකයන් තහවුරු කළ ප්‍රබල මතයක් බව පැවසේ. මෙම ලිපිය ආචාර ධර්ම න්‍යායන් ගොඩ නැගීම සහ නිර්දේශයන් සිදු කිරීම සදාචාර දාර්ශනිකයන් විසින් සිදුකළ සුවිශේෂ දාර්ශනික කාර්යයක් බවත් පසුගිය සියවස් ගණනාවක් මුළුල්ලේ ඔවුන් විසින් ජීවිතයේ පැවැත්ම පිළිබඳවත්, අර්ථය පිළිබඳවත් සිදුකළ විමර්ශනයන් ඒ සඳහා පදනම් වී ඇති බවත් පෙන්වා දී ඇත.

ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය ආර්.කේ.එම්. ට්‍රිලිෂියා ඉන්ද්‍රාණි ''ගල්ඔය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ ආරම්භය සහ ජනපද ව්‍යාප්තිය'' යන මාතෘකාව යටතේ ලියන ලද ලිපිය මඟින් ගල්ඔය බහුකාර්ය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ ආරම්භයට පසුබිම් වූ ඓතිහාසික කරුණු විමර්ශනය කරයි. බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ අවසාන භාගයේ ඇරඹි ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වන එමගින් ප්‍රදේශය තුළ නව ජනපදකරණයක් බිහි වූ ආකාරය විස්තර කර ඇත. එසේම එම අධ්‍යයනය මඟින් පශ්චාත් නිදහස් යුගයේ බහුකාර්ය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කළ ආකාරයත් ඒ අරඹයා වූ දේශපාලන නායකත්වයේ දෘඪතර කැපවීමත් විග්‍රහ කර ඇත.

මහාචාර්ය එන්.ඒ. විමලසේන විසින් සම්පාදිත ''Some Social Groups and Ranks in Mid-Medieval Period of Sri Lanka'' ලිපිය මඟින් වියලි කලාපයේ වාරි ශිෂ්ඨාචාරය බිඳ වැටීමෙන් පසු සමහර සමාජ කණ්ඩායම් හා නිලයන් විකාශනය වූ ආකාරය සාකච්ඡා කර ඇත. කතුවරයා සිය අධ්‍යයනය මඟින් අනාවරණය කරන්නේ මධ්‍යකාලීන යුගයේ මැද භාගයේ සිට සිදු වූ දකුණු ඉන්දියානු ආක්‍රමණ විශාල

බලපෑමක් කළ බවයි. තවද කතුවරයා මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ඓතිහාසික හා පුරා විද්‍යාත්මක අධ්‍යයන පදනම් කරගෙන ඇත.

වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකාව විවිධ පාරිසරික ව්‍යසනයන්ට ලක් වී ඇත. ඒ අතර අපද්‍රව්‍ය පිළිබඳ ගැටළුව ප්‍රමුඛ පාරිසරික ගැටලුවකි. ආචාර්ය අංකුඹුරේ ගෙදර අමරසිංහ විසින් සම්පාදිත "Quantity of Solid Waste Generation in Sri Lanka-2017" නැමැති ලිපිය මඟින් පළාත් පාලන ආයතන මඟින් සිදු කෙරෙන ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය විස්තර කර ඇත. කතුවරයා සිය අධ්‍යයනය මඟින් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ පවත්නා ප්‍රධාන ගැටලුව අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතීන්වල පවත්නා දෝෂයක් බව සඳහන් කර ඇත.

ලෝක ජනගහනය සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීම බහුවිධ ගැටළු ඇති කෙරෙන තත්වයකි. එම ජනගහනය වර්ධනයේ හඳුනාගත හැකි ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයකි. මහාචාර්ය ටී.එම්.එස්.පී.කේ. තෙන්නකෝන් සහ කථිකාචාර්ය ආර්.එන්. ගමාච්චිගේ විසින් සම්පාදිත "New direction of Sri Lanka Population in the Contert of Global Demographic Trends" නැමැති ලිපිය මඟින් ගෝලීය ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ප්‍රවණතා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනය වර්ධනයේ නව දිශානතීන්ට බලපෑ ආකාරය විග්‍රහ කර ඇත. කතුවරුන් සිය අධ්‍යයනය මඟින් ප්‍රජා විද්‍යාත්මක ප්‍රවණතා ගණනාවක් හඳුනාගෙන ඇති අතර ජනගහනයේ වයස්ගත පිරිස් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීම වැදගත් ප්‍රවණතාවයකි.

ආචාර්ය ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්ගේ "Power Politics and Politicization of Buddhist Priests in Pre-and Post Independence in Sri Lanka" නැමති අධ්‍යයනය මඟින් නිදහසට පෙර හා පසු අවධියේ බෞද්ධ භික්ෂූන් දේශපාලනීකරණය වීම කෙරෙහි බලපෑ සාධක විශ්ලේෂණය කර ඇත. කතුවරයා සිය ලිපිය මඟින් නිදහසට පෙර අවධියේ ආරම්භ වී නිදහසින් පසු අවධියේ දී බෞද්ධ භික්ෂූන් අනුක්‍රමයෙන් බුද්ධාගමේ මූලික ඉගැන්වීම් වලින් බැහැරව බල දේශපාලනය කෙරෙහි නැඹුරු වූ ආකාරය පැහැදිලි කර ඇත. තවද භික්ෂූන් දේශපාලනීකරණය වීම කෙරෙහි බලපෑ සාධකයන් අතර නිදහසින් පසු බලයට පැමිණි පාලකයින් අනුමගමනය කළ සිංහල, බෞද්ධ ජාතිකවාදයට නැඹුරු ප්‍රතිපත්තීන් ප්‍රමුඛ වූ බව නිගමනය කර ඇත.

මෙම උපහාර ලිපි සංග්‍රහයේ බොහෝ ලිපි මඟින් හඳුනාගෙන ඇති පරිදි මහාචාර්ය අතුකෝරල දේශපාලන විද්‍යාව නැමැති අධ්‍යයන ශික්ෂණය නංවාලීමට හා වර්ධනය කිරීමට විශ්ව විද්‍යාල පද්ධතියට බොහෝ සේවයක් සිදුකර තිබේ. මහාචාර්ය අතුකෝරල දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධානියා ලෙස දේශපාලන විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව අද පවතින තත්ත්වයට හැඩ ගැන්වීය. දේශපාලන විද්‍යාව හා ඒ බැඳුනු විවිධ උප විෂයයන් ගණනාවක් ඔස්සේ දැනුමැති උපාධිධාරීන් දහස් ගණනක් බිහි කිරීමට දායක විය. උපාධි හා පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යාපනය සඳහා ඔහුගේ දායකත්වය වෙනත් විශ්ව විද්‍යාලවල සිසුන්ට ද ඔහුගේ ඉගැන්වීම්වලින් ප්‍රයෝජන ලැබුණු ආකාරය අමතක කළ නොහැක. මහාචාර්ය අතුකෝරල කැළණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ බාහිර මහාචාර්යවරයෙකු ලෙස කටයුතු කළේය. එමෙන්ම නයිජීරියාවේ ගොන්බේ රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලයේ බාහිර මහාචාර්යවරයෙකු ලෙස කටයුතු කළේය. ඔහුගේ සුවිශාල ඉගැන්වීමේ අත්දැකීම් සහ පර්යේෂණ හැකියාවන් සැලකිල්ලට ගෙන අනාගතයේ දී තෘතියික අධ්‍යාපනය සහ ජාතික සංවර්ධනය ප්‍රතිපත්ති සඳහා විශාල දායකත්වයක් ලබාදෙනු ඇත.

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය සහ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනය සඳහා ලබා දී ඇති සුවිශාල දායකත්වය වෙනුවෙන් උපහාරයක් ලෙස ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය විසින් මෙම උපහාර ලිපි සංග්‍රහය සම්පාදනය කොට ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබේ.

නිශාන්ත හෙට්ටිආරච්චි,
ශාන්ත කුමාර ගම්ලත්
සංස්කාරවරුන්

සේවා සම්මානිත මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල - දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ප්‍රාමාණිකයෙක්

උපුල් අබේරත්න

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල මට මුණ ගැසුනේ රුහුණු විශ්වවිද්‍යාලයේ ආධුනික කථිකාචාර්යවරයෙකු වශයෙන් කටයුතු කළ අවධියේදීය. කොළඹ කේන්ද්‍රීය ශාස්ත්‍රාලයක වැඩ කරනු රුචි වූ මා ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශයේ පවත්වා ගෙන ගිය දේශපාලන විද්‍යාව විෂය මාලාවට සම්බන්ධ ආධුනික කථිකාචාර්ය තනතුර සඳහා 2000 වසරේදී අයදුම් කළෙමි. එවකට ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යනාංශයේ ප්‍රධානියා ලෙස කටයුතු කළ පියදාස අතුකෝරල ඔබ ස්ථිර කථිකාචාර්ය ධුරයක් ලබා ගෙන තිබියදී ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයට පැමිණෙන්නේ මන්දැයි බුහුටි ලෙස ප්‍රශ්න කළේය. මා දුන් පිළිතුර වූයේ අගනුවර ආශ්‍රිත ශාස්ත්‍රාලයකට පැමිණීම මා අරමුණ බවය. එවිට අතුකෝරල මහදුරුතුමා නව විශ්වවිද්‍යාලවලට ගොස් වැඩ කිරීමේ අවශ්‍යතාවයත් එයින් ආධුනිකයකුට ලැබෙන නිර්මාණශීලි ආලෝකයත් පැහැදිලි කරදී පවතින්නේ තාවකාලික කථිකාචාර්ය අබෑර්තුවක් වන හෙයින් ඔබව බඳවා ගැනීමේ හැකියාවක් නොමැති බව සෘජුව පැවසීය. මහාචාර්ය අතුකෝරල හා මා අතර කුලුපග සම්බන්ධතාවය ගොඩනැගුනේ එදා සිටය.

මහාචාර්ය අතුකෝරලගේ ඉහත සඳහන් කරුණු පැහැදිලි කිරීම හා මා ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයට බඳවා ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති යැයි සෘජුව කීමෙන් වර්තමානයේ බොහෝ සරසවි ඇදුරන් සතු නොවන, එහෙත්, විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරයෙකු සතු විය යුතු ශ්‍රේෂ්ඨ ඇගයුම් දෙකක් විශද කරයි. එනම් ශාස්ත්‍රීය ඒකාග්‍රතාව හා අවංකභාවයයි. මේ ගුණාංග දෙක තවදුරටත් විස්තාරනය කළ හැකිය. විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරයෙකු සමාජ ප්‍රශ්න විශ්ලේෂණය කළ යුත්තේ ශාස්ත්‍රවන්ත ඥානයට අනුව මිස තම පෞද්ගලික දේශපාලනික විජිගීසාවන්ට අනුව නොවේය යන්න පළමුවැන්නයි. දෙවැන්න වන්නේ සත්‍යයම මිස අසත්‍යක් ප්‍රකාශ නොකළ යුතු බවයි. මේ උත්තරීතර ශාස්ත්‍රීය සාරධර්ම නියෝජනය කළ හා අනුගමනය කළ විරල ගණයේ විද්වතකු වශයෙන් මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල හැඳින්වීම සත්‍යලෙසින්ම යෝග්‍යය වේ.

දකුණු ලක ගාලු දිසාවේ බෙන්තර වලල්ලාවිට කෝරලයේ පිටිගල හත්තකදී උපන් පියදාස අතුකෝරල තම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය හැදෑරුවේ හත්තක මහා විද්‍යාලයෙන් හා පිටිගල මහා විද්‍යාලයෙනි. එසේම ද්විතීය අධ්‍යාපනය ලබන්නට යෙදුනේ කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ කලපලුවාව මහ විද්‍යාලයෙනි. 1974 වර්ෂයේදී පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත්ව ශාස්ත්‍රවේදී ගෞරව උපාධිය පංති සාමාර්ථයක් ද සහිතව සමත් වූ ඔහු ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ආධුනික සහකාර කථිකාචාර්යවරයෙකු ලෙස සේවයට බැඳුනේ 1979 වර්ෂයේදීය. ඒ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශටය. එවකට විද්‍යෝදය විශ්වවිද්‍යාලය වශයෙන් හැඳින් වූ වර්තමාන ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යාපනය අඩපනව ගොස් තිබුණි. විද්‍යෝදය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආරම්භක අවධියේ ආචාර්ය කේ.පී. මුබර්ජි යටතේ දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යාපනය පැවතියත් කාලයාගේ ඇවෑමෙන් විෂය පිළිබඳ අධ්‍යයන කටයුතු අඩපනව ගොස් පැවතුණි. පියදාස අතුකෝරල තරුණ ආචාර්යවරයා ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ සේවයට බැඳෙන විට මව් දෙපාර්තමේන්තුව වූ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යනාංශයේ මහාචාර්යවරයා වූයේ සිරිසේන තිලකරත්නයි. මහාචාර්ය සිරිසේන තිලකරත්න මේ තරුණ කථිකාචාර්යවරයාට ශාස්ත්‍රවේදී සාමාන්‍ය උපාධි පාඨමාලාව සඳහා විෂය නිර්දේශ සකස් කිරීමේ භාරධුර වගකීමත්, ඉගැන්වීමේ කටයුතු සිදු කිරීමත් යන වගකීම් දෙකම පැවරුවේය. එහිදී නිර්මාණශීලි වූ පියදාස අතුකෝරල දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයද ඇතුළත්ව සාමාන්‍ය උපාධි පාඨමාලාවන් සකස් කරන ලදි. දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය එකී උපාධි පාඨමාලාවට ඇතුළත් කිරීම නිර්මාණශීලි හා කාලීන අවශ්‍යතාව පිරිමසාලීමක් ද විය. තවද, එවකට විශේෂ උපාධි පාඨමාලාවක් ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයෙහි නොතිබූ හෙයින් විශේෂ උපාධි පාඨමාලාව හැදෑරීමට කැමති දක්ෂ සිසුන්ට ඒ සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය සමඟ කථිකා කොට ඇති කර දීමට ඔහු ක්‍රියා කළේය.

ස්වකීය ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදානය නව පත්වීම බාරගත් දා සිටම ආරම්භ කළ පියදාස අතුකෝරල 1985 වර්ෂයේදී ස්වකීය - මව් ශාස්ත්‍රාලය වූ පේරාදෙණි විශ්වවිද්‍යාලයෙන් දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය හිමි කර ගත්තේය. තදන්තරව ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය දෙවන ශ්‍රේණියට උසස්වීමක් ලැබූ ඔහු ස්වකීය ශාස්ත්‍ර ඥානයේ නිම් වළලු පුළුල් කරගනු වස් එක්සත් රාජධානියේ ඇබර්ඩීන් විශ්වවිද්‍යාලයට ගොස් තම දර්ශනසූරි උපාධිය සම්පූර්ණ කරනු ලැබුවේ 2002 වර්ෂයේදීය. මේ අතර වාරයේදී තම වෘත්තීය ජීවිතයේ හිනිපෙත්තටම නැගීමට

අවශ්‍ය කරන ශාස්ත්‍රීය හා වෘත්තීය සුදුසුකම් සපුරාගත් ඔහු පිළිවෙලින් 1993 වර්ෂයේදී ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය පළමු ශ්‍රේණියට ද 2008 වර්ෂයේදී දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය ධූරයට ද 2013 වර්ෂයේදී දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය ධුරයට ද උසස් වීම් හිමිකර ගත්තේය. මහාචාර්යවරයෙකු ලෙස පුරා වර්ෂ 10 කට වැඩි කාලයක් සේවය කළ පියදාස අතුකෝරළ 2018 වර්ෂයේදී ස්වකීය විශ්වවිද්‍යාල සේවාවෙන් ඉසබු ලැබීය. මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල ශාස්ත්‍රීය ලෝකයටත්, ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයටත්, ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනයටත් කරනු ලැබූ සේවාව සලකා බැලූ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය සේවා සම්මානිත මහාචාර්ය ධූරයෙන්, එම වර්ෂයේදීම පිරිනමා සම්මාණයට පාත්‍ර කළේය.

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල ස්වකීය ඥානය හා කුශලතාවය ආයතනික සංවර්ධනයට මතු නොව ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනයටද ශාස්ත්‍රවන්තයකු සතු අවංකභාවය හා ශාස්ත්‍රීය ඒකාග්‍රතාවයකින් යුතුව ප්‍රදානය කළ විරල ගණයේ විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රජාවේ නියෝජිතයකු ලෙස මම සලකමි. ස්වකීය වෘත්තිය ජීවිතයේදී ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ සෙනෙට් සභිකයකු හා පාලක මණ්ඩල සාමාජිකයකු ලෙස ශාස්ත්‍රීය ගැටලු හා පරිපාලන ගැටලු මැදිහත් සිතින් බලා අගතිගාමීත්වයෙන් තොරව නිරාකරණය කිරීමට ඉදිරිපත් වූ බවට ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ විද්වත්තු එකලාව එකඟ වෙති. නිල බලයෙන් පත් වූ මණ්ඩලවල පමණක් නොව නාමයෝජනා සම්මතයෙන් පත් කරනු ලැබූ මණ්ඩලවලදී ද ඔහු සෘජුව හා අවංකව කටයුතු කර තිබේ. ඔහුගේ ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදානය සැලකිල්ලට ගත් නයිජීරියාවේ ගොම්බේ රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලයෙත් කැළණිය විශ්ව විද්‍යාලයත් ඔහුට අරාධිත මහාචාර්ය තනතුරු ප්‍රදානය කොට තිබේ. ස්වකීය විශ්වවිද්‍යාල ජීවිත කාලය තුළදී අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධානියෙකු පීඨාධිපතිවරයෙකු හා විවිධ අධ්‍යයන ඒකකවල අධ්‍යක්ෂවරයකු හා වැඩ බලන උප කුලපතිවරයෙකු වශයෙන් ද ස්වකීය දායකත්වය සපයා තිබේ. දේශීය හා ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණවලටත් සහභාගී වූ ඔහු ඉදිරිපත් කර තිබූ පර්යේෂණ පත්‍රිකා දේශපාලන විද්‍යාවේ හා දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයේ විවිධ ඉසව් ස්පර්ශ කරමින් විශ්ලේෂණයට භාජනය කොට තිබේ.

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලගේ පර්යේෂණ පත්‍රිකා හා පොත් පත් නිරීක්ෂණය කරන්නකුට පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ ඔහු ස්වකීය ශාස්ත්‍රීය ගවේෂණය සඳහා සමාජ සුභසාධන ප්‍රතිපත්ති, ලිබරල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති, ආණ්ඩුක්‍රම

ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ, ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නය, ආර්ථික සම්පත් බෙදී යාම හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවල දෘෂ්ටිවාදය යන ඉසව් තේමා කරගෙන තිබෙන බවය. මේ සියලු ලිපි ලේඛනවල දැක ගත හැකි ඉතා වැදගත් ලක්ෂණය වන්නේ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රීය එළඹුමකින් මේ ගැටළු විස්තර කිරීමට හා විශ්ලේෂණය කිරීමට ඔහු දරන උත්සාහයයි.

දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රීය ප්‍රවේශය

දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රය යනු දේශපාලනික හා ආර්ථික සංසිද්ධීන් අතර අන්තර් සම්බන්ධතා හදාරනු ලබන සාමාජීය විද්‍යා විෂය ධාරාවක් ලෙස හඳුන්වාදිය හැකිය. දේශපාලනය හා ආර්ථිකය අතර සම්බන්ධතාවය ඒක දිශානතික නැත. එක් දිශාවකට ගමන් කරන්නේ නැත. එනම් දේශපාලනය ආර්ථිකයට බලපාන්නා සේම ආර්ථිකය ද දේශපාලනයට බලපාන්නේය. මෙම සංකීර්ණ සම්බන්ධතාවය අවබෝධ කර ගැනීමට නම් අවම වශයෙන් අප සමාජය (පංතිය හා පංති නොවන සමාජීය හැඩ ගැසීම්) හා රාජ්‍යයන් අතර සම්බන්ධතාවය හැදෑරිය යුතුය. සමාජීය සම්බන්ධතා හා රාජ්‍ය අතර පවතින සම්බන්ධතා එනම් සමාජය රාජ්‍යයට බලපාන්නේ කෙසේදැයි හා රාජ්‍යය සමාජයට කෙසේ බලපාන්නේ දැයි හදාරනු ලබන විෂය, දේශපාලන සමාජ විද්‍යාව යනුවෙන් හැඳින්වේ. අනික් අතට ආර්ථිකය රාජ්‍යයටත්, රාජ්‍යය ආර්ථිකයටත් කරනු ලබන බලපෑම හදාරනු ලබන්නේ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයෙනි. මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල විසින් රචිත ශාස්ත්‍රීය ලිපි ලේඛන සුපරීක්ෂාවෙන් හදාරන්නෙකුට පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ ඔහු වරෙක දේශපාලන සමාජ විද්‍යාඥයකුත් තවත් වරක දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රඥයකුත් එක විට වන බවය. එනම් ඔහුගේ ලියකියවිලි තුළ සියුම් හුයක් සේ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයත් දේශපාලන සමාජ විද්‍යාවත් දක්නට ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකීය දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන ඉතිහාසයේ එක් වකවානුවක් මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරල නියෝජනය කරයි. ශ්‍රී ලංකීය සරසවි ඉතිහාසයේ දේශපාලන අධ්‍යයනය විවිධ අවධාරණයන් සහිතව ආරම්භ වූ බව දැක ගත හැකිය. දේශපාලන ඉගැන්වීම ආරම්භකළ මුල් අවධියේදී එහි අවධාරණය නෛතික හා සංස්ථාමය රාමු කට්ටුවක් තුළ හැදෑරීමට සීමාව පැවතුන බව මුකර්ජී වැනි විද්වතුන්ගේ පාඨමාලා විමර්ශනයේදී පැහැදිලි වේ. අනතුරුව පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය තුළ ආර්ථික විද්‍යාවේ උප විෂය

ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් ආරම්භ වූ දේශපාලන විද්‍යාව හැදෑරීම පසුව වෙනම අධ්‍යයනාංශයක් බවට පත්වන්නේ 1978 වර්ෂයේදීය. පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේදී දේශපාලන විද්‍යාවේ නව ඉසව් ස්වකීය විෂය ක්ෂේත්‍රය තුළට ඇතුළත් කර ගනිමින් නවීන පාඨමාලා හඳුන්වාදීම සිදුව තිබේ. ඒ යටතේ රාජ්‍ය පරිපාලන විද්‍යාව, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ හැදෑරීම, ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා ගැටුම් නිරාකරණය, මානව අයිතිවාසිකම් යනාදි නව ඉසව් ශාස්ත්‍රීය ගවේෂණයට පාත්‍ර කර තිබේ.

පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ස්වකීය උපාධි ලබාගත් විද්වත්හු පසුකාලීනව ලංකාවේ විවිධ විශ්වවිද්‍යාල වලට බැඳී දේශපාලන විද්‍යාවේ විෂය පරිපථයේ නව නිම්වළලු ග්‍රහණය කර ගනිමින් ඒවා ස්වකීය පාඨමාලාවලට ඇතුළත් කර ගැනීමට කටයුතු කර තිබේ. වර්තමානයේදී දේශපාලන විද්‍යාව පේරාදෙණිය කොළඹ, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර, කැළණිය, රුහුණු, යාපනය, නැගෙනහිර හා අග්නිදිග යන විශ්වවිද්‍යාලවල උගන්වනු ලැබේ. ඇතැම් විටක දේශපාලන විද්‍යාවේ උප විෂය ක්ෂේත්‍රයක් වූ රාජ්‍ය පරිපාලනය පිළිබඳ වෙනම දෙපාර්තමේන්තුද පිහිටුවා තිබේ.

දේශපාලන විද්‍යාව යනු අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ප්‍රතිමාණිය ශික්ෂණ මාර්ගයකි. දේශපාලන විද්‍යාවට හුදු අනුභවික විද්‍යාවන් බවට පත් විය නොහැක. මන්ද යත් දේශපාලන විද්‍යාවේ කේන්ද්‍රීය අවධාරණය වන්නේ දේශපාලනය වන හෙයිනි. දේශපාලනය යනු අප සාමුහිකව ක්‍රියාකර වඩාත් හොඳ සමාජ හා පාලන ක්‍රමයක් ගොඩනගා ගැනීමට යත්න දරන සමාජ අවකාශය වේ. එහෙයින් දේශපාලන විද්‍යාඥයෙකුට යමක් විස්තර කිරීමෙන් හා විග්‍රහ කිරීමෙන් නතර විය නොහැකිය. එයට අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම වඩා හොඳ සමාජයක් ගොඩ නැගිය හැක්කේ කෙසේද යන ප්‍රතිමාණිය ගැටලුව සමග පොර බැඳීමට සිදු වේ.

නූතන සමාජ විද්‍යාවන් ආරම්භ වූයේ පුනරුදය හා ප්‍රබුද්ධත්වය යන ව්‍යාපාරවල ආභාෂය ලබමිනි. පුනරුද ව්‍යාපාරයේ හා ප්‍රබුද්ධත්ව ව්‍යාපාරයේ අදහස් මගින් මැවුම්කාර දෙවියකු හා සමාජය පිළිබඳ අදහස ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබීය. ප්‍රබුද්ධත්ව ව්‍යාපාරයෙන් සිදු වූ මේ විපරිවර්තනයෙහි පැතිකඩ දෙකක් තිබේ. භරයාත්මකව හෝ අන්තර්ගතය අතින් ගත් විට මිනිසා හා සමාජය පිළිබඳ දේව ධර්මවාදී අදහස් ඔවුහු ප්‍රතික්ෂේප කරති. ඒ අතරම මූලික මානව ස්වභාවය පිළිබඳ උපකල්පනය රඳවා ගත් දේශපාලන සමාජ විද්‍යාවෙහි සහ දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රයේ පුරෝගාමී චින්තකයින් ලෙස සැලකෙන තෝමස්, හොබ්ස්, ජෝන් ලොක්, රූසෝ වැනි අයගේ අදහස් ඊට නිදසුන්ය. සමාජයේ වැරදි සිදු වන්නේ ඇයි ද? යන

ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීමට යත්ත දරු මොවුහු එයට හේතුවන්නේ මූලික මානව ස්වභාවය යැයි වරෙක සිතුහ. තවත් විටක තවත් අයෙක් මානව දුෂ්චර්යාව යනු සමාජීය සංස්ථාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වන්නේ යැයි කල්පනා කළහ. මේ බලවේග දෙක විසින් නූතන සමාජ විද්‍යාවන්ගේ පදනම සකස් කොට තිබේ. කෙසේ වූවත් දේශපාලනය ද ඇතුළත් සමාජීය විද්‍යාවන්හි කේන්ද්‍රීය ප්‍රතිමානය වුයේ මානව හිතවාදී විද්‍යාවන් ගොඩ නැගීමය. මෙම මානව හිතවාදී ජීව ගුණය පසුගිය කාලාන්තරය මුළුල්ලේ සමාජයීය විද්‍යාවන් වසා ගනු ලැබූ යථානුභූතවාදී හා අනුභවිකවාදී අවධාරණය මගින් ඉවත් කොට තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස දුගීකම පිළිබඳව ලංකාවේ ආනුභූතිකවාදී විද්වතුන් විසින් කරනු ලැබූ අධ්‍යයන පෙන්වා දිය හැකිය.ඒවා සංඛ්‍යානමය සූත්‍රගතකිරීම් හා උපන්‍යාංශ තහවුරු කිරීම හෝ නිෂේධනයට පමණක් සීමා වී ඇත. එයින් දුප්පත්කම ඇති වන්නේ කෙසේද? ඊට කළ යුත්තේ කුමක් ද යන ගැටළු ආමන්ත්‍රණය කිරීමක් සිදු නොවේ. මෙහිදී ඩෙවිඩ් හියුම්ගේ අගනා කියමනක් උපුටා දැක්වීම මැනවැයි සිතේ.

> ''සියලුම විද්‍යාවන්ට ඉතා පුලුල් හෝ පටු වූ ආකාරයට මානව ස්වභාවය සමග සම්බන්ධතාවයක් තිබේ.... ගණිතය, ස්වාභාවික දර්ශනය හා ස්වභාවික ආගම යන මේවා යම් පමණකට රදා පවතින්නේ මිනිසා පිළිබඳ විද්‍යාවක් මතය. මන්ද යත් ඒවා මානව ප්‍රජානනය මත රදා පවතී. ඒවායේ වැදගත්කම තීරණය කරන්නේ මිනිසුන්ය.''

කෙසේ වූවත් සමාජීය විද්‍යාවන්හි මානව කේන්ද්‍රීයභාවය කාලයාගේ ඇවෑමෙන් එම සමාජීය විද්‍යාවන්ගෙන් බැහැරව තිබේ. ප්‍රතිමාණිය නොවන ආකාරයට කරනු ලබන හැදෑරීම් හා ඒවායේ ප්‍රතිඵල මානව සමාජය රැගෙන ගොස් තිබෙන්නේ අපදාභිමුක හා ආපදාහරිත සමාජයකටය. මිහිපිටින් මානව වර්ගයා අතුගා දැමිය හැකි ආයුධ නිෂ්පාදනය කිරීමට විද්‍යාව හා තාක්ෂණය සමත්ව ඇතිමුත් ඔස්ට්‍රේලියාවේ හෝ කැලිෆෝනියාවේ ඇතිවන ලැව් ගින්නක් නිවා දැමීමට අවශ්‍ය උපකරණ හා හැකියාව අත්කර ගැනීම සඳහා නවීන විද්‍යාව හා තාක්ෂණය යොදා ගෙන නොමැත. න්‍යෂ්ටික අවිවලින් හා ආගමික මූලධර්මවාදීන් බිහිව තිබෙන සමාජයක මානව වර්ගයාගේ විනාශය කුමන අවස්ථාවල දී කුමන ආකාරයට සිදුවේ දැයි කිව නොහැක.

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලගේ රචනාවල මේ මූලික මානව සංවේදීතාවය දක්නට ලැබේ. සමහර විටක එයට හේතුවන්නට ඇත්තේ ඔහු තුළ සදහටම

ක්‍රියාත්මක වන දේශපාලන අර්ථ ශාස්ත්‍රීය එළඹුමේ ප්‍රතිමාණ විය හැකිය. 2007 වර්ෂයේදී Japanese Journel of Political Science හි පළවූ The role of international donor agencies in the Politics of Sri Lanka යන ලිපිය මෙයට කදිම උදාහරණයකි. Vidyodaya Economics හි The IMF- World Bank and Social Welfare Policies in Sri Lanka ලිපිය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය කාටල එනම් ලෝක බැංකුව හා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමාජ සුභසාධන ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි කරනු ලබන බලපෑම විශ්ලේෂණය කරයි. එම ලිපියෙන් ඔහු ග්‍රහණය කරන්නේ ගෝලීය මට්ටමේ ආයතන දේශීය සමාජයේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි කරනු ලබන සංකීර්ණ බලපෑම පිළිබඳවයි. මහාචාර්ය අතුකෝරල විශ්වවිද්‍යාලයීය ශාස්ත්‍රඥයකුගෙන් බලාපොරොත්තු වන දැනුම නිෂ්පාදන කිරීම හා දැනුම පිරිපහදු කිරීම පමණක් නොව දැනුම බෙදා හැරීමටද කටයුතු කර තිබේ. ඔහු විසින් ලංකාවේ සිංහල පාඨක සමාජයේ තුලනාත්මක ආණ්ඩුක්‍රමය හා දේශපාලනය හැදෑරීමට රුචි එහෙත් ඒකභාෂිකයන්ට ප්‍රවේශ නොමැති වැදගත් කෘතියක් සිංහලයට නැගීමට දායක වී තිබේ. එනම් විෂ්ණු භග්වාන්ගේ World Constitutions යන කෘතිය ලෝක ආණ්ඩු ක්‍රම මැයෙන් සිංහලයට පරිවර්තනය කිරීමට දෙන ලද දායකත්වයයි. එයින් ඔහු ස්වකීය භාෂාන්තර ප්‍රාගුණ්‍යතාවය කදිමට භාවිතයට ගනිමින් සිංහල පාඨක සමාජයේ දැනුම පෝෂණය කිරීමේ හා දැනුම බෙදා හැරීමේ ලා මහගු දායකත්වයක් සපයා තිබේ. මෙම කෘතිය මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලගේ ශාස්ත්‍රීය සම්ප්‍රදානයේ වැදගත් දායකත්වයක් ලෙස පෙන්නුම් කළ හැකිය.

මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලගෙන් විශ්වවිද්‍යාල වර්ධනයට සිදු වූ විශාල දායකත්වයක් ලෙස 2009 වසරේ මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජයීය විද්‍යා පීඨය තුළ ස්ථාපිත කරන ලද දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය පෙන්නුම් කළ හැකිය. මේ සඳහා වූ මූලික අඩිතාලම 2006, 2007 වර්ෂය තුළ දී ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යයනාංශ ප්‍රධාන ලෙස විශ්වවිද්‍යාලයට ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලියයි. මෙම යෝජනාවලිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සනාථන සභාව සහ පාලක සභාව අනුමත කොට විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන්නට යෙදුනි. මෙම යෝජනාවලිය විශ්වවිද්‍යාල කොමිසන් සභාවේ සාකච්ඡාවට භාජනය කරන අවස්ථාව වන විට විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසන් සභාවේ සමාජීය විද්‍යාව සහ මානව ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ ස්ථාවර කමිටුවේ සාමාජිකයෙකු ලෙස කටයුතු කිරීමේ අවස්ථාව මහාචාර්ය අතුකෝරල මහතාට උදා වූයේ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව ශාස්ත්‍ර හා

සමාජ විද්‍යා පීඨයේ පීඨාධිපති ලෙසයි. මේ අනුව ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය සඳහා දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ නව අධ්‍යයනාංශයක් ස්ථාපිත කිරීමේ නියමුවා බවට ඔහු පත්ව තිබේ. ඔහු ඒ සඳහා ආර්ථික විද්‍යා අධ්‍යායනංශ ප්‍රධානිය ලෙස කටයුතු කළ 2006-2007 වසර තුළ දී අවශ්‍ය කරන යෝජනා සකස් කොට විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාවෙන් අනුමත කරවා ගැනීමට ක්‍රියා කළේය. ඒ සඳහා ඔහු පරිපාලන හා ශාස්ත්‍රීය නායකත්වය සැපයූවා පමණක් නොව අධ්‍යයනාංශයේ තිරසාරභාවය සඳහා අවශ්‍ය පියවර ද ගත්තේය. ඔහු දශක 4 ක විහිදුනු විශ්ව විද්‍යාල සේවා කාලය තුළ වැඩ බලන උපකුලපතිවරයා වශයෙන් දෙවරකුත්, විශ්ව විද්‍යාලයේ දුරස්ථ අධ්‍යාපන වැඩ සටහනේ සම්බන්ධීකාරකවරයා ලෙස වසර දෙකකුත්, එසේම විශ්වවිද්‍යාලයේ නියෝජ්‍ය විනය පාලකවරයා ලෙසත් කටයුතු කර තිබේ. ඊට අමතරව ස්වකීය විශ්ව විද්‍යාලයේ ආචාර්ය සමිති සම්මේලනයේ සභාපතිවරයා ලෙසත් කටයුතු කර තිබේ. තවද ඔහු ඉතා වැදගත් ජාතික කර්තව්‍යයක් වන අ.පොෂ.ස. (උසස් පෙළ) විභාගයේ සමපාලක පරීක්ෂකවරයකු ලෙස කිහිප අවස්ථාවක ස්වකීය දැනුම හා ඥානය ජාතික සංවර්ධනය උදෙසා ලබා දුන්නේය. මෙතෙක් අප සාකච්ඡා කළේ මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලගේ ශාස්ත්‍රීය හා පරිපාලන දායකත්වයයි. ඔහු සතු මානව ගුණාංග පිළිබඳව යමක් සටහන් නොකළ හොත් ඔහු පිළිබඳ ලියැවෙන මේ උපහාර ලිපි සංග්‍රහය අපරිපූර්ණ එකක් වනු ඇත.

ඔහු පෞද්ගලික ජීවිතයේදී අතිශය සාර්ථක තැනැත්තෙකි. ඔහුගේ ප්‍රිය බිරිඳ මානෙල් අතුකෝරල මහත්මිය ලංකා බැංකුවේ කළමනාකරුවෙකු ලෙස සේවය කොට විශ්‍රාම සුවයෙන් පසු වුවද ඇය සාහිත්‍ය කලාවට ලැඳි ලේඛිකාවකි. එම දෙපල මානව වර්ගයාට වැඩදායි දරුවන් දෙදෙනකු සමාජයට දායාද කර තිබේ. ඔවුන් දෙපලගේ දියණිය වන රුවිනි අතුකෝරාල මහත්මිය වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස නවසීලන්තයේ ඕක්ලන්ඩ් නගරයේ ජීවත් වන අතර පුත් ඌෂාන් අතුකෝරල පරිසරක ඉන්ජිනේරුවකු වශයෙන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ මෙල්බොන් නුවර ජීවත් වේ. ඔහුගේ නිවස ආගන්තුකයින්ට දේවත්වයෙන් සලකන ස්ථානයකි. මානව සුන්දරත්වය එහි තිබේ. මේ සියල්ලට වඩා මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලගේ මා දකින විශේෂත්වය වන්නේ 1970 දශකයේ විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්ය වරුන්ට මුල් භාගයේදී ඇරඹී වර්තමානයේ කුට ප්‍රාප්තියට පත්ව ඇති දේශපාලන තන්ත්‍රයේ ග්‍රහණයෙන් මිදී සිටීමට දරා ඇති වෑයමකි. 1970 දශකයේ දී විශ්ව විද්‍යාල ආචාර්යවරු දේශපාලන තන්ත්‍රයෙන් පිරිනමන තනතුරු බාර ගැනීම ආරම්භ වූ අතර වර්තමානයේ එහි උච්චස්ථානයට ළඟා වී ඇත. මෙය වනාහි විශ්වවිද්‍යාල

උගතුන්ගෙන් බලාපොරොත්තු වන නිදහස් හා සෛවරී සත්‍යම මිස අසත්‍ය කථා නොකරන බවට වූ ශාස්ත්‍රීය ප්‍රතිමාණය සෝදා පාලුවට පත් කර ගැනීමකි. මහාචාර්ය පියදාස අතුකෝරලට දේශපාන රුචි අරුචිකම් තිබුණ ද පදවි තානාන්තර බලාපොරොත්තුවෙන් අසත්‍යය හා අයුක්තිය සාධාරණීකරණය කිරීමට ඔහු කිසිදා කටයුතු කර නොමැති බව ඔහු විසින් ජනමාධ්‍ය සමග කරන ලද සාකච්ඡා හා පුවත්පත්වලට සපයන ලද ලිපි සාක්ෂි දරයි. පියදාස අතුකෝරල දැන් ඉසඹු ලැබ නිදහසේ පොත පත කියවමින් තවදුරටත් ශාස්ත්‍රීය ගවේෂණයෙහි යෙදී සිටිති. විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියේ සේවයේ නියුක්ත අප සියලු දෙනාට පියදාස අතුකෝරලගේ චරිතයෙන් උකහා ගත හැකි දේ බොහෝ ය. එය කිරීමට කාලය යැයි ශ්‍රී ලංකික විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රජාවේ සගයින්ට යෝජනා කිරීමට මම මෙය අවස්ථාවක් කර ගනිමි. ''විද්වාත් සර්වත්‍රප්‍රජ්‍යානේ'' යැයි විශ්ණු ෂර්මන් පංචතන්ත්‍රයේදී සඳහන් කළේ පියදාස අතුකෝරල විද්වතු වන හෙයින්, සෑම තැනම බුහුමනට පාත්‍ර වේ. ඔහුට නිදුක් නිරෝගී වාසනාව ලැබේවා යැයි ඉත සිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

උපුල් අබේරත්න
දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය
දේශපාලන අධ්‍යයනාංශය
පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, පේරාදෙණිය.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය සහ සිවිල් යුද්ධයේ ස්වභාවය

අතුල විතානවසම්

සංක්ෂිප්තය

මෙම ලිපිය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනයෙහි විශේෂිත ස්වභාවය මෙන් ම එම දිස්ත්‍රික්කයේ පැවැති සිවිල් යුද්ධයේ විශේෂිත ස්වභාවය හඳුනා ගැනීම විෂය කොට ගත්තකි. මෙම ලිපියෙහි අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම කෙරෙහි බලපෑ ආකාරයත් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ පවතින ජනවාර්ගික දේශපාලනය සිවිල් යුද්ධයේ ස්වභාවය කෙරෙහි සිදුකළ බලපෑමත් විමර්ශනයට ලක් කිරීම ය. එබැවින් මෙම ලිපියෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනයේ ඓතිහාසික මූලයන් හඳුනා ගැනීමට යත්න දැරිණි. තව ද, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ පවතින ජනවාර්ගික දේශපාලනය සහ සිවිල් යුද්ධය අතර පැවති අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධයේ ස්වභාවය හඳුනා ගැනීමට උත්සාහ කෙරිණි. මෙම අධ්‍යයනයෙන් පැහැදිලි වූයේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම සහ ජනවාර්ගික දේශපාලනය අතර සමීප සම්බන්ධතාවයක් පැවති බවයි. ජනවාර්ගික දේශපාලනය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම කෙරෙහි මෙන් ම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ස්වභාවය ජනවාර්ගික දේශපාලනය කෙරෙහි ද දැඩිව බලපාන බව මෙම අධ්‍යනයෙන් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවන ලද්දේ දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජනවාර්ගික දේශපාලනයට එරෙහිව එම පළාත තුල පැවැති සිංහල ජනවාර්ගික ආධිපත්‍ය ස්ථාපිත කොට තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ය යන්න අධ්‍යනයෙන් අනාවරණය කර ගැනීමට හැකි විය. තව ද, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමෙන් පසුව එහි හිමිකාරිත්වය සම්බන්ධයෙන් සිංහල, දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් අතර ඇතිවන තරගය එහි ජනවාර්ගික දේශපාලනයේ එක් ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් බවට පත්ව ඇති බව හඳුනා ගැනීමට ද හැකි විය. එමෙන් ම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනසංයුතියේ සහ ජනව්‍යාප්ති රටාවේ පවතින සුවිශේෂී ලක්ෂණ සහ එම දිස්ත්‍රික්කයේ පවතින භූගෝලීය ලක්ෂණ සිවිල් යුද්ධයේ දී එල්. ටී. ටී. ඊ. සංවිධානයට රාජ්‍ය සන්නද්ධ හමුදාවලට වඩා වැඩි වාසිදායක තත්වයක් අත්කර දුන් බව අනාවරණය කරගැනීමට හැකි විය. අවසාන වශයෙන් එල්. ටී. ටී. ඊ. සංවිධානය හෝ රාජ්‍ය ආරක්ෂක හමුදා හෝ යන දෙකෙන් එකක තනි ආධිපත්‍ය

යටතේ පැවැති ප්‍රදේශ මෙන් නොව මෙම පාර්ශ්ව දෙකෙහිම පාලනය යටතේ පැවැති ප්‍රදේශයක් වීම නිසා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ වාසය කරන ජනතාවට සිවිල් යුද්ධය ඉතා දැඩි ලෙසින් බලපෑම් කල බව ද මෙම අධ්‍යනයෙන් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

ගැට පද :- සිවිල් යුද්ධය, ජනවාර්ගික දේශපාලනය, එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානය, රාජ්‍යයේ ආරක්ෂක හමුදා, සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම්

හැඳින්වීම

මෙම ලිපියෙහි අරමුණ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනයෙහි විශේෂිත ස්වභාවය සහ එම දිස්ත්‍රික්කයෙහි පැවති සිවිල් යුද්ධයේ ස්වභාවය පිළිබඳව විශ්ලේෂණාත්මක විමර්ශනයක් සිදු කිරීම ය. මේ අනුව මෙම ලිපිය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකින් සමන්විත වෙයි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය විමසා බලන පළමු කොටස යටතේ අවධානයට ලක් කෙරෙන මූලික කරුණු කිහිපයක් වෙයි. පළමුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය නිර්මාණය කෙරෙහි ජනවාර්ගික දේශපාලනය කවර ආකාරයේ බලපෑමක් සිදු කර තිබේ ද? යන්න හඳුනා ගැනීමට මෙහි දී යත්න දරයි. දෙවනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය ක්‍රියාත්මක වූයේ කෙසේ ද එහි පැවති සුවිශේෂ ගති ලක්ෂණ මොනවාද යන්න විමර්ශනයට ලක් කෙරේ.

මෙහි දෙවන කොටසින් උත්සාහ දරන්නේ 1980 දශකයේ මැද භාගයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති සිවිල් යුද්ධය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල ආරම්භ වී වර්ධනය වූයේ කෙසේ ද ? එහි පැවති විශේෂිත ගති ලක්ෂණ මොනවා ද? යන්න විමර්ශනයට ලක් කිරීමට ය. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි පවතින භූගෝලීය පිහිටීම සහ එහි ජනසංයුතික රටාව සිවිල් යුද්ධය කෙරෙහි කවර ආකාරයේ බලපෑමක් සිදු කලේ ද යන්න මෙහි විශේෂයෙන් විමර්ශනයට ලක් කෙරේ.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනය

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ක්‍රියාත්මක වන දේශපාලනය ජනවාර්ගික විඥාණයන් සමග ඉතා තදින් බද්ධ වූවකි. මෙය, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවන අවස්ථාව දක්වා ගමන් කරයි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය නිර්මාණය වූයේ ඇතැම් දමිළ සහ මුස්ලිම් නායකයන්ගේ දැඩි විරෝධය මධ්‍යයේ ය.නිදහසින් පසු සිංහල ආණ්ඩු විසින් වියළි කලාපයේ ගොවි ජනපද ව්‍යාපාර ඇති කරමින් තිබෙන පසුබිමක දමිළ දේශපාලන නායකයන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමේ වැඩ පිළිවෙල දකින ලද්දේ ඔවුන්ගේ පාරම්පරික දෙමළ නිජභූමිය තුල සිංහල ආධිපත්‍ය නව මුහුණුවරකින් ස්ථාපිත කිරීමක් ලෙස ය (Hansard 1961). මෙවැනි සැකයක් ඇති කරගැනීමට තුඩුදුන් හේතු කිහිපයකි. එනම් පළමු, ගල්ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ දකුණු ප්‍රදේශයට අයත් ජනශූන්‍ය ප්‍රදේශවල පිට පළාත්වලින් සිංහලයන් පදිංචි කරවීමත් දෙවනුව, එම ප්‍රදේශ ද ඇතුලත් විශාල කොටසක් තුල අම්පාර නමින් නව පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කයක් පිහිටුවීමත් තෙවනුව, නව දිස්ත්‍රික්කයෙහි පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය වන කච්චේරිය දෙමළ භාෂාව කථා කරන ජනතාව බහුල වශයෙන් වාසය කරන ප්‍රදේශ වලින් බැහැර සිංහල ජනපදිකයන් වාසය කරන උහන ප්‍රදේශයේ පිහිටුවීමට මුලින් සැළසුම් කිරීමත් මේ කෙරෙහි බලපෑවේ ය. මීට අමතරව ආණ්ඩුව මෙම දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම අරභයා කඩිමුඩියේ ක්‍රියාකරමින් සිටි ආකාරය ද දමිළ දේශපාලන නායකයන්ගේ සැකය තවදුරටත් වැඩි කිරීමට හේතු විය. සැබැවින්ම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමට අදාල පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුව තුල සාකච්ඡාවට ලක් කරන ලද්දේ පුළුල් විවාදයකින් තොරව ය. මේ පනත සාකච්ඡාවට ගන්නා විට නැගෙනහිර පළාතේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රිවරු තිදෙනෙක් විදේශ ගතව සිටි තත්වය තුල නැගෙනහිර පළාතේ නියෝජිතයන් පිරිසකට ඒ පිළිබඳ පුළුල් ලෙසින් තම අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමට අවස්ථාව ලැබුනේ නැත. උහන පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය කරගනිමින් නව දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමේ වැඩපිළිවෙලට පෙඩරල් පක්ෂයේ මන්ත්‍රීවරු මෙන්ම ඇතැම් මුස්ලිම් නියෝජිතයන් ද විරෝධතාව පළ කළහ.(Hansard 1961). ස්ථාපිත කිරීමට යන නව දිස්ත්‍රික්කයේ පරිපාලන මධ්‍යස්ථානය මුස්ලිම් ජනතාව බහුල වශයෙන් ජීවත්වන කල්මුණේ හෝ අක්කරපත්තුව යන ප්‍රදේශවලින් එකක පිහිටුවන ලෙස මුස්ලිම් නියෝජිතයන් කළ ඉල්ලීම ආණ්ඩුවට සැළකිල්ලට ගත්තේ නැත. ගල්ඔය ජනපදය පදනම් කරගනිමින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම පිළිබඳව ආණ්ඩුවේ තර්කය වූයේ ගල්ඔය සංවර්ධන

මණ්ඩලය මගින් පාලනය වන ජනතාවට සිවිල් පාලනයක් ලබාදීම අත්‍යවශ්‍ය වන බවයි. කෙසේ වුවද, මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ කොටසක් වෙන් කොට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම මගින් මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කය තුල දෙමළ ජනතාවගේ දේශපාලන ශක්තිය අඩු කිරීමට හේතු වූ අතර තව අතකින් සිංහල ජනතාවට සේවය කිරීමේ මූලික අරමුණ සහිත නව සිවිල් පරිපාලන මධ්‍යස්ථානයක් නැගෙනහිර පළාතට එකතු විය.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමෙන් පසු නැගෙනහිර පලාත තුල එතෙක් පැවති සිංහල සහ දෙමළ ජනවාර්ගික දේශපාලනය වඩාත් තියුණු ස්වරූපයකින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයට ඇතුළු විය. එතැන් පටන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය හා බැඳුණු ජනවාර්ගික දේශපාලනය භ්‍රමණය වීමට පටන් ගන්නේ එක් ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයක් මුල් කරගෙන ය. එනම් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දේශපාලන ආධිපත්‍ය කාට හිමිවිය යුතු ද යන ප්‍රශ්නයයි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනවාර්ගික දේශපාලනයේ නාභිය සකස් ව ඇත්තේ සිංහල, දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජන කණ්ඩායම් තුන මේ සම්බන්ධයෙන් ගෙන යන අරගලය මගිනි. දෙමළ දේශපාලන නායකයන්ට අනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ඔවුන්ගේ සම්ප්‍රදායික දෙමළ නිජභූමි සංකල්පයට ඇතුල්වන කලාපයේ පිහිටි දිස්ත්‍රික්කයකි (Wilson 1994). එබැවින් එම දිස්ත්‍රික්කය සම්බන්ධයෙන් ඔවුනට විශේෂ උනන්දුවක් පවතී. සිංහල නායකයන්ට අනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ස්ථාපිත කරන ලද්දේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම ගල්ඔය ව්‍යාපාරය යටතේ දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් පදිංචි කරන ලද සිංහලයන් මුල් කරගෙන ය. මේ කරුණට අමතරව ඓතිහාසික වශයෙන් සිංහල බෞද්ධයන්ට වැදගත්වන තවත් කරුණක් ද පවතී. එනම් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ඓතිහාසික වශයෙන් සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතික උරුමයන් රැසකට ම හිමිකම් කීමයි[1] මුස්ලිම්වරුන්ට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක අතුරින් අනෙකුත් ජනවර්ගසමග ගත්විට වැඩි ම මුස්ලිම් ජනගහනයක් ඇති එකම දිස්ත්‍රික්කය වන්නේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයයි (Ameerdeen 2006). මේ අනුව අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ආධිපත්‍ය ඔවුනට හිමිවිය යුතු බව ඔවුහු කල්පනා කරති. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ආණ්ඩුවේ පරිපාලන

[1]මේ පිළිබඳව 'ඓතිහාසික දිගාමඩුල්ල' කෘතියේ මෙසේ සඳහන් වේ "ඓතිහාසික දිගාමඩුල්ලේ ඇති වැදගත් පුරාවස්තු ප්‍රමාණය අති විශාල ය. වෙහෙර, විහාර, පිළිම ආදියෙහි නටබුන් ද අපමණ ය. ... දිගාමඩුල්ල දනව්වේ අතීත ශ්‍රී විභූතිය පෙන්වන ස්ථාන අතුරින් දීඝවාපිය, බුද්ධංගල, රජගල, පියංගල, සමන්ගල, පබ්බතගිරිය ... ඉතා වැදගත් වේ" (උඩවත්ත 2013: 30).

මධ්‍යස්ථානය මුස්ලිම් ප්‍රදේශයක පිහිටුවීමට යෝජනා කිරීම මෙහි ආරම්භය ලෙස සැලකිය හැකිය.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමෙන් පසුව සිංහල නායකයන් එම දිස්ත්‍රික්කය සළකන ලද්දේ නැගෙනහිර දමිළ පළාත තුල පවතින සිංහලයන්ගේ එකම දිස්ත්‍රික්කය වශයෙනි. රටේ බල දේශපාලන ආධිපත්‍ය සිංහල නායකයන් අත තිබීම නිසාම ඔවුහු අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල සිංහල ආධිපත්‍ය පවත්වා ගැනීමේ විශේෂ උනන්දුවකින් ක්‍රියා කරති. ආණ්ඩු බලය දරනු ලබන්නේ රටේ ප්‍රධාන පක්ෂ දෙකෙන් කුමන පක්ෂය වුව ද මෙම පක්ෂ මූලික වශයෙන්ම සිංහල පක්ෂ වීම නිසාත් එහි මතවාදී ආධිපත්‍ය සිංහල, බෞද්ධ මතවාදයට අනුව සැකසී ඇති නිසාත් බලයට පත්වන ආණ්ඩු අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල සිංහල ආධිපත්‍ය පවත්වා ගැනීමට උනන්දු වෙති. 1970 බලයට පත් සමගි පෙරමුණ ආණ්ඩුව 1975 වසරේදී සිංහලයන් බහුලව ජීවත්වන මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයට අයත් ව තිබූ බින්තැන්න පත්තුවෙන් කොටසක් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයට ඈඳ ගැනීම (උඩවත්ත 2013:11), 1977 බලයට පත් වූ එක්සත් ජාතික පක්ෂ ආණ්ඩුව විසින් ඉපැරණි සිංහල, බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරයට ඇති බැඳීම යළි අවධාරණයට ගනිමින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය දිගාමඩුල්ල මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්කය වශයෙන් ඡන්ද කොට්ඨාශ සීමා නිර්ණය කිරීමේ කොමිසම ලවා නම් කරවා ගැනීම සහ 1980 දශකයේ අවසාන කාලය වනතුරුත් ජන ශූන්‍ය ප්‍රදේශයක් වශයෙන් පැවති දෙහි අන්තකණ්ඩිය මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිංහලයන්ගෙන් ජනාවාස කිරීම තුලින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය සම්බන්ධයෙන් සිංහල ආණ්ඩු නායකයන් ඇති උන්නදුව පෙන්නුම් කෙරේ.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ඇතුළත් නැගෙනහිර පළාතේ දමිළ දේශපාලනය සම්බන්ධයෙන් මුල් කාලය තුල ක්‍රියාකාරී වූයේ පෙඩරල් පක්ෂයයි[2] එම පක්ෂය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමට පෙර සිටම උතුරු නැගෙනහිර පලාත් ඇතුළුව රටේ දෙමළ ජනතාව වෙනුවෙන් දියත් කරන ලද වැඩසටහන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය කෙරෙහි ද වඩාත් බලපෑම් සහගත විය. පෙඩරල් පක්ෂයට එහි ආරම්භක අවධියේ දී දෙමල ජනතාව කෙරෙහි ශක්තිමත් බලපෑමක් කිරීමට හැකියාවක් නොතිබුණ ද 1956 න් පසු කාලය තුල ශ්‍රී ලංකාවේ පාලන තන්ත්‍රය සිංහලකරණයට ලක් කිරීමත් සමග අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ වාසය කරන දමිළ ජනතාව ඇතුළුව රටේ දමිළ ජනතාව

[2]වැඩි විස්තර සඳහා බලන්න (Wilson 1994).

වෙත වඩ වඩාත් ආයාචනය කිරීමට එයට අවස්ථාව ලැබුණි. එම පක්ෂයේ දේශපාලන සටන් පාඨ වලට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ඇතුළු නැගෙනහිර පළාතේ දමිළ අයිතීන් කෙරෙහි සිංහල පාලකයන්ගෙන් වෙන අහිතකර බලපෑම ප්‍රධාන තේමාව බවට පත් කරගෙන තිබුණි. වියළි කලාපය තුල විශේෂයෙන් නැගෙනහිර පළාත තුල පිටතින් කැඳවා ගෙන එන ලද ගොවියන් පදිංචි කරවීම ඔවුන් දකින ලද්දේ රාජ්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව සිංහලයන් විසින් සම්ප්‍රදායික දමිළ ප්‍රදේශ බලෙන් අත්පත් කරගැනීමක් ලෙස ය. මෙලෙස පදිංචි කිරීමේ ප්‍රතිලාභ සිංහලයන් වෙත ඉතා විශාල ලෙස ගලා යන්නේ ය යන චෝදනාව ද ඔවුන් තුල පැවතුනි. ගල්ඔය වැනි සමෘද්ධිමත් දෙමළ කෘෂිකාර්මික පළාත් සිංහලයන් පදිංචි කරමින් සිටින්නේ ය යන චෝදනාව 1956 මැතිවරණයේ දීත් ඉන් පසු මැතිවරණවලදීත් චෙල්වනායගම් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදි (Bandarage 2009:47). ජනපදකරණ වැඩපිලිවෙළට අකුල් හෙළීමට හෝ එය වැළැක්වීමට පෙඩරල් පක්ෂයට හැකියාවක් නොතිබුන ද දෙමළ නිජබිම් සංකල්පය පදනම් කර ගනිමින් දෙමළ ජනවාර්ගික විඥානයක් ඇති කිරීමට යම් උත්සාහයක් පෙඩරල් පක්ෂය විසින් දරන ලදි (Wilson 1994). නැගෙනහිර පළාතේ දෙමළ ප්‍රජාවගේ වාස භූමි තුලට සිංහල ජනපදිකයන් ගෙන ඒමට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීම තුල චෙල්වනායගම් වැනි යාපන දෙමළ දේශපාලන නායකයන් කෙරෙහිඅම්පාර ඇතුළු නැගෙනහිර දෙමළ ජනතාව වඩ වඩාත් සමීප විය (Wilson 1988:104). වර්ධනය වෙමින්පැවති මෙම තත්වයෙන් වාසි ලබා ගැනීම සඳහා නැගෙනහිර පළාත තුල පෙඩරල් පක්ෂය ශාඛා සමිති ජාලයක් පිහිටුවන ලදි. පක්ෂ ක්‍රියාකාරිත්වය බිම් මට්ටම ශක්තිමත් කිරීම දිරිමත් කෙරිණි. ඒ අතර නැගෙනහිර පළාත තුල දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ ප්‍රවීනයන්ට ඉහළ තනතුරු ප්‍රදානය කෙරිණි (Wilson 1988:104). නැගෙනහිර පළාත තුල ඇති වෙමින් පැවති මේ ප්‍රබෝධය තුල අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දමිළ ප්‍රදේශවල ගොවියන්, ගුරුවරුන්, ධීවරයන්, පාසැල් ගුරුවරුන්, ඉංග්‍රීසී උගත් දෙමළ බුද්ධිමතුන් පෙඩරල් පක්ෂයේ ශක්තිමත් පදනම බවට පත් විය.

1970 දශකයේ මුල් අවධියේ සිට දිවයිනේ උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල දෙමල දේශපාලනය රැඩිකල්කරණයට ලක්වීමේ අනිවාර්ය ප්‍රතිඵලය වූයේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ තිරුක්කෝවිල්, නාවිදන්වලි, ආලියඩිවෙම්බු යන ප්‍රදේශවල තරුණ දමිළ පිරිස් ද දේශපාලනික වශයෙන් රැඩිකල්කරණයට ලක් වීමට පටන් ගැනීම ය. මෙය පෙඩරල් පක්ෂය රැඩිකල්කරණයට ලක් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස හැඳින්විය හැකි

ය. 1960 දශකයේ අවසාන කාලය සහ 1970 දශකයේ මුල් අවධිය තුල ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ආර්ථිකයෙහි ඇති වූ වෙනස්කම් මේ කෙරෙහි බලපෑවේ ය. ආර්ථික ලිබරල්කරණය තුල රටේ ආර්ථික වෘද්ධියේ වර්ධනයක් සිදු වුව ද, එවායෙහි ප්‍රතිලාභ සියළු ජන කොටස්වලට සමානව ගලා ගියේ නැත. බොහෝ අධ්‍යයන මගින් පෙන්වා දුන් අන්දමට දෙමළ ජන කොටස්වලට මෙම ප්‍රතිලාභ සාධාරණ ලෙසින් නොලැබුණි. (Jana 2010:35). ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් ගත්විට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ කිසිඳු දමිළ ප්‍රදේශයක රජයේ කර්මාන්ත ශාලාවක් හෝ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ වූයේ නැත. මෙම තත්වය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙමළ තරුණයන් ඒ වන විටත් ගොඩ නැගෙමින් දමිළ සටන්කාමී සංවිධානයන් වෙත ආකර්ෂණය කර ගැනීමට පදනම සපයන ලදි. 1980 දශකයේ මුල් කාලය තුල උතුරු නැගෙනහිර වර්ධනය වූ දෙමළ සටන්කාමී සංවිධාන ගණනාවක් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දමිළ ප්‍රදේශ දක්වා ව්‍යාප්ත විය. එල්.ටී.ටී.ඊ, ඊ.පී.ආර්.එල්.එෆ්, ඊරෝස්, ටෙලෝ, ප්ලොට් යනාදී දෙමළ සටන්කාමී සංවිධාන විය (ඩික්ෂිට් 1998). 1990 දශකය ආරම්භයේ දී එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය සෙසු සංවිධාන පරදවා සෙසු ප්‍රදේශවල මෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙමළ ප්‍රදේශවල තහවුරු වනතුරු මෙම සංවිධාන අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දෙමළ දේශපාලනය තුල බලවත්ව පැවතුණි.

අතීතයේ සිට දමිළ දේශපාලන නායකයන් දමිළ ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම අරබයා වාර්ගික පක්ෂ සහ සංවිධාන පිහිටුවා ගනිමින් සටන්කාමී ලෙස ක්‍රියාකල ද, මුස්ලිම්වරු එලෙස ක්‍රියාත්මක් කිරීමට කැමැත්තක් නොදැක් වූ බවට James Jupp විසින් කරන විග්‍රහය (1978: 151) අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයට ද අදාළ ය. 1986 දී මුස්ලිම් කොන්ග්‍රසය නමින් නව පක්ෂයක් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය මුල්කර ගනිමින් මතු වනතුරු දිවයිනේ සෙසු ප්‍රදේශවල දී මෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිම්වරුන් දේශපාලනික වශයෙන් ඒකරාශී වී සිටියේ එක්සත් ජාතික පක්ෂය, උතුරේ ද්‍රවිඩ පක්ෂ සහ ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය වටා ය. ඔවුන් මුල සිටම දේශපාලනය තුල ක්‍රියාත්මක වූයේ උපයෝගීතා ප්‍රවේශයක් ඔස්සේ ය. අවස්ථාවට උචිත පරිදි පක්ෂ මාරු කිරීමත් ඇතැම් අවස්ථාවල ස්වාධීන අපේක්ෂකයන් වශයෙන් ඉදිරිපත් වීමත් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිම් දේශපාලනය තුල සාමාන්‍ය ලක්ෂණයක් බවට පත්ව තිබුණි. නිදසුනක් වශයෙන් එම්.එස්. කාරියප්පර් කල්මුණේ ඡන්ද කොට්ඨාශය වෙනුවෙන් 1952 මහමැතිවරණය සඳහා තරග කලේ ස්වාධීන අපේක්ෂකයෙකු ලෙස ය. 1956 මහමැතිවරණයට ඔහු තරග කලේ පෙඩරල්

පක්ෂයෙනි. ඉන් පසුව 1960 මාර්තු මාසයේ සහ ජූලි මාසයේ පැවති මහමැතිවරණවලට ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පක්ෂයෙන් තරග වැදුණි. 1965 මැතිවරණයේ දී ස්වාධීන අපේක්ෂකයෙකු ලෙසින් ද, 1970 මහමැතිවරණයේ දී එක්සත් ජාතික පක්ෂයෙන් ද තරග වැදුණි (Jupp 1975: 153). මෙලෙස වෙනත් කිසිදු ජනවාර්ගික කණ්ඩායමකට වඩා වැඩි වේගයකින් පක්ෂ මාරු කිරීමට උනන්දුවක් දැක්වීම මුස්ලිම් දේශපාලනයේ සුලභ කරුණක් විය. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිම් නායකයන් පක්ෂ මාරු කරන විට එම දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිම් ජනතාව ද ඊට අනුගත විය. එම්. එස්. කාරියප්පර්, එම්. එම්. මුස්තාපා, අබ්දුල් මජිඩ් වැනි මුස්ලිම් නායකයන් කවර දේශපාලන පක්ෂයෙන් ඉදිරිපත් වුව ද ඔවුන්ට මැතිවරණවල දී පහසු ජයග්‍රහණ අත්කර ගැනීමට තිබුණු හැකියාව තුලින් මෙය පැහැදිලි වුණි. මුස්ලිමුන් ඔවුන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය සහ යහපත අරබයා ඕනෑම කෙනෙකු සමග කටයුතු කල හැකි නම්‍යශීලි ජන කොටසක් බවට James Jupp විසින් කරන ලද විග්‍රහය (James Jupp 1978) අම්පාර මුස්ලිම් ජනතාවට හොඳින් ගැලපුණි.

මෙලෙස සිංහල සහ දෙමළ පක්ෂ වටා ගොනු වෙමින් දශක ගණනාවක් දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියාකාරිව සිටි මුස්ලිමුන්ට සිවිල් යුද්ධය හේතු කොටගෙන ඔවුන්ගේම ආරක්ෂාව පතා දේශපාලනමය වශයෙන් වෙනම සංවිධානය වීමට බල කෙරිණි. එම්.එච්.එම් අෂ්රොප් ගේ නායකත්වයෙන් 1986 දී මුස්ලිම් කොංග්‍රසය පිහිටුවා ගන්නා ලද්දේ එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසයේ පැන නැගීම මගින් කොළඹ මුල් කරගත් සම්ප්‍රදායික මුස්ලිම් දේශපාලන නායකත්වය අභියෝගයට ලක් කරනු ලැබිණි. සැබැවින්ම ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොන්ග්‍රසය බිහිවීම තුලින් සිදු වූයේ එතෙක් කොළඹ කේන්ද්‍ර කරගනිමින් ක්‍රියාත්මක වූ මුස්ලිම් දේශපාලන නායකත්වය ග්‍රාමීය අම්පාරට විතැන් වීමය. මෙය මුස්ලිම් දේශපාලනයේ බල තුලනය කැපී පෙනෙන ආකාරයෙන් වෙනස් වීමකි. මුස්ලිම් කොන්ග්‍රසය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිමුන් සමග පවතින අවියෝජනීය සම්බන්ධය කවරාකාර එකක් ද යන්න මෙහිදී වටහා ගැනීම වැදගත් ය. පළමුව, ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසය බිහිවූයේ පෙරටුගාමී බස්නාහිර පළාතෙන් නොව පසුගාමී නැගෙනහිර පළාතේ මුස්ලිම් ප්‍රජාව බහුලව වාසය කරන අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙනි. දෙවනුව, මුස්ලිම් කොංග්‍රසයේ නිර්මාතෘවරයා වශයෙන් සැලකෙන එම්.එච්.එම් අෂ්රොප් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ කල්මුණේ පදිංචිකරුවෙකි. තෙවනුව, ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසය ශ්‍රී ලංකාවේ සියළු මුස්ලිමුන්ට ආමන්ත්‍රණය කරන පක්ෂයක් වුව ද, එහි බලකොටුව

(stronghold) වශයෙන් සළකනු ලබන්නේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයයි. ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසය පිහිටුවා ගැනීමෙන් පසුව අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිම්වරුන්ගේ දේශපාලන ශක්තිය කැපී පෙනෙන ලෙසින් වර්ධනය විය. මේ කෙරෙහි සුළු ජන කණ්ඩායමක් වශයෙන් සිටින මුස්ලිම් ප්‍රජාවට, ප්‍රධාන ජනවාර්ගික කණ්ඩායමෙන් විය හැකි හානිකර තත්වයන්ගෙන් ආරක්ෂා වීමට පැවති වුවමනාව බලපාන ලදි. ඔවුන්ගේ දේශපාලන ශක්තිය වර්ධනය වීම කෙරෙහි 1978 ව්‍යවස්ථාවෙන් හඳුන්වා දෙන ලද සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය මගින් ලැබුණු අනුබලය ද විශාලය (Bandarage 2009:93). මේ ක්‍රමය යටතේ මුස්ලිම් කොන්ග්‍රසයට සැළකිය යුතු මන්ත්‍රීධූර සංඛ්‍යාවක් ලබා ගැනීමට තිබෙන හැකියාව තුල ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ සමග අසාමාන්‍ය ආකාරයෙන් කේවල් කිරීමේ හැකියාව ලැබුණි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල මුස්ලිම් දේශපාලනයේ මෑත කාලීන වර්ධනයත් සමග එක් අතකින් මුස්ලිම් - දෙමළ ප්‍රතිවිරෝධතා මෙන්ම සිංහල - මුස්ලිම් ප්‍රතිවිරෝධතා වර්ධනය වී ඇති අතර තවත් අතකින් ජනවාර්ගික කණ්ඩාම් අතර ප්‍රාදේශික ආර්ථික සංවර්ධනය, රාජ්‍ය සම්පත් වෙන් කිරීම පිළිබඳ අසමානතා, නිළබලතන්ත්‍රය ජනවාර්ගීකරණයට ලක් වීම, අසමාන ලෙස සැළකීම වැනි දේශපාලන, ආර්ථික ගැටළු හා සමාජ ගැටළු ඉදිරියට පැමිණෙමින් ඇත. උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වල සිවිල් යුද්ධය ආරම්භ වූයේ මෙවැනි පසුබිමක් තුල ය.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ පැවති සිවිල් යුද්ධයේ ස්වභාවය

ද්‍රවිඩ බෙදුම්වාදී සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුළ 1980 දශකයේ මැදභාගයේ සිට ආරම්භ වුව ද, එල්. ටී. ටී. ඊ සංවිධානයේ සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම් දරුණු සිවිල් යුද්ධ තත්වයකට පත්වීම ආරම්භ වන්නේ 1990 සිට ය. මේ වන විට ඉන්දියන් සාම සාධක හමුදාව (IPKF) නැගෙනහිර පළාතෙන් පිටමං ව සිටීමත් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට එරෙහිව සටන් වැදුණු ද්‍රවිඩ සන්නද්ධ කණ්ඩායම් ගණනාවක් ම එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයෙන් පරාජයට පත්වීමත් හේතු කොට ගෙන එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල තර්ජනයෙන් තොර නායකත්වයක් පවත්වා ගැනීමට හැකියාව ලැබුණි. එබැවින් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල රාජ්‍ය විරෝධී එකම සන්නද්ධ කණ්ඩායම බවට පත් විය. එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය තුල දක්නට ලැබුණු සෑම ගුණාංගයක් ම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ ක්‍රියාකාරිත්වය තුලින් ප්‍රකට කෙරිණි. එනම් කුමන හෝ පීඩනයක් ඉදිරියේ වුවද, ඊලාම් රාජ්‍යයක් පිහිටුවීම සඳහා වූ කැපවීම, තනි අදහසක නොසැලී

එල්බ සිටීමේ ගතිය, උපක්‍රමශීලි දක්ෂතා සහ නැවත නැවතත් ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා වෙත ඇදීයාමේ ස්වභාවය, අධිකාරි බලපෑම්වල ප්‍රචණ්ඩකාරි ස්වභාවය යනාදියයි (Moorcraft 2012). මේ අනුව සිවිල් යුද්ධය අත්නෑර තබා ගැනීමට එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය තුල කැපවීම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය නායකයන් තුලින් ද ප්‍රකට කෙරිණි. මෙහිදී අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ භූගෝලීය පිහිටීම සහ එහි ජන සංයුතික රටාව එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ ප්‍රාදේශීය ක්‍රියාකාරකම් වලට විශේෂයෙන් වැදගත් විය. පළමුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය උතුරින් බහුතර දමිළ ජනගහනයක් සහිත මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයට මායිම් ව තිබීම මෙන්ම ඉන් ඔබ්බට යාපනය දක්වා මුහුදු තීරයට මායිම් වන ලෙස පිහිටි ප්‍රදේශ දමිළ ප්‍රදේශ වීම හේතු කොට ගෙන උතුරුකරය සමග ගොඩ බිමෙන් මෙන්ම මුහුදු මාර්ගවලින් ද ආරක්ෂිත හා විශ්වාසනීය සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීම පහසු කෙරිණි. දෙවනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය, නැගෙනහිර පළාත හැරුණු විට දකුණු පළාත, ඌව පළාත, මධ්‍යම පළාත සහ උතුරුමැද පළාත යන පළාත් පහක් මායිම් කරගත් දිස්ත්‍රික්කයක් වීම හේතු කොට ගෙන රටේ පළාත්වලින් 50%කට වැඩි ප්‍රමාණයක් සමග සෘජුව සම්බන්ධකම් පවත්වා ගැනීමට හැකියාව සහිත දිස්ත්‍රික්කයක් විය. තෙවනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි අක්කරපත්තු නගරය කොළඹ, මහනුවර, මාතර යනාදි රටේ වැදගත් ස්ථාන හා නගර ආරක්ෂිත මහා මාර්ග පද්ධතියක් මගින් සම්බන්ධ කරන ස්ථානයක් (a gate way) විය. සිව්වනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් බාගයකට ආසන්න (45% ක) ප්‍රමාණයක් කැළෑ බිම්වලින් ආවරණය වීම එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ රහසිගත ක්‍රියාකාරකම් වලට උපකාරි විය. එම සංවිධානයේ කඳවුරු, පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන සහ කාර්යාල පවත්වා ගෙන යන ලද්දේ මෙම කැළැබිම් ප්‍රදේශ වලය. නිදසුන් වශයෙන් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ අම්පාර දිස්ත්‍රික් ප්‍රධාන මූලස්ථානය සහ ප්‍රධාන පුහුණු කඳවුර පිහිටුවා තිබුනේ රූපස්කුලම් කැලෑවෙන් වටවුනු කන්චිකුඩි ආරුවල ය. එම ප්‍රදේශය තිරුක්කෝවිල් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ බල ප්‍රදේශයට අයත් වේ. මෙම පුහුණු කඳවුර සහ මූලස්ථානය සිවිල් යුද්ධයේ ආරම්භයේ සිට එහි අවසානය දක්වා එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ අම්පාර දිස්ත්‍රික් ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථානය වශයෙන් අඛණ්ඩව ම පවත්වා ගෙන යන ලදි. ඉහත සඳහන් කරුණුවලට අමතරව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජන සංයුතියේ සහ ජන ව්‍යාප්ති රටාවේ ස්වභාවය ද එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට වාසිදායක විය. ජන සංයුතියට අනුව, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනගහනයෙන් 62% ක් පමණ වන බහුතරය දමිළ බස කතා කරන්නන් වීමත් එම ජන කොටසෙනුත් බහුතරය මුස්ලිම් ජාතිකයන් වීමත් හේතුවෙන් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ සන්නද්ධ

ක්‍රියාකාරකම් වලට හොඳ ආවරණයක් සැළසුණි. ජන ව්‍යාප්ති රටාවට අනුව, දමිළ ජනතාව සහ මුස්ලිම් ජනතාව ඉතා විශාල වශයෙන් පදිංචිව සිටින්නේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ වෙරළබඩ ප්‍රදේශ වලය. මෙම ජන කොටස් දෙක වෙරළබඩ ප්‍රදේශයෙහි පදිංචිව සිටින ආකාරයෙහි ද එක්තරා රටාවක් පවතී. තිරුක්කෝවිල් සිට මඩකලපුව දිස්ත්‍රික් මායිම දක්වා මුහුදුකරයේ මුස්ලිම් සහ දමිළ ප්‍රදේශ පවතින්නේ පිළිවෙලින් එකිනෙකට මාරුවෙන ආකාරයට ය.

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ තම්බිලුවිල් සිට මරදමුනි දක්වා වෙරළ බඩ ප්‍රදේශයේ දමිළ සහ මුස්ලිම් ප්‍රදේශ පිළිවෙලින් පිහිටා තිබෙන ආකාරය

ප්‍රදේශය	බහුතර ජනවර්ගය
තම්බිලුවිල්	දෙමළ
අක්කරපත්තුව	මුස්ලිම්
තිරායිකේනි	දෙමළ
ඔලුවිල්	මුස්ලිම්
අට්ටපලම්	දෙමළ
නින්දවූර්	මුස්ලිම්
කාරතිව්	දෙමළ
ෂායින්දමරුදු	මුස්ලිම්
කල්මුණේ	දෙමළ/මුස්ලිම්
එාන්ඩිඉරිප්පු	දෙමළ
ඔරදමුනි	මුස්ලිම්

මූලාශ්‍රය : කර්තෘ විසින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රදේශ නිරීක්ෂණ මත සකස් ලද්දකි.

එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය මුස්ලිමුන් සමග ගැටුම් ඇතිකර ගැනීමට පෙර මේ ජන ව්‍යාප්ති රටාවෙන් විශාල ලෙස එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට වාසි අත්කර ගැනීමට හැකියාව ලැබුණි. සැබැවින් ම මෙම ජන ව්‍යාප්ති රටාව එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම්වලට මනා රැකවරණයක් විය.

එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල පැවති වාසිදායක තත්වයන් හේතුවෙන් එම සංවිධානයේ යුද ශක්තිය අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාමට එයට හැකියාව ලැබුණි. සිවිල් යුද්ධයේ මුල් අවධිය තුල අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ සන්නද්ධ කේඩරය සමන්විත වූයේ දමිළ තරුණයන්ට අතිරේකව එම දිස්ත්‍රික්කයේ පදිංචි මුස්ලිම් තරුණයන්ගෙනි. මෙම පිරිසට යුද පුහුණුව ලබා දෙන

ලද්දේත් ඔවුන්ගේ යුද හැකියාවන් නවීන තාක්ෂණික මෙවලම් මගින් යාවත් කාලීන කලෙත් කන්චිකුඩි ආරුවල පිහිටි එල්.ටී.ටී.ඊ මූලස්ථානයෙනි.

සන්නද්ධ අරගලයේ මුල් කාලය තුල අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ඉන්දියන් හමුදාව රැඳී සිටි ප්‍රදේශවල මහා ප්‍රචණ්ඩකාරී ක්‍රියා සිදු කිරීමට එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට නොහැකි වුව ද, හැකි සෑම අවස්ථාවකදී ම කුමන හෝ ප්‍රචණ්ඩකාරී ක්‍රියාවක් සිදු කිරීම ඔවුන්ගේ යුද උපක්‍රමවල එක් අංගයක් බවට පත්ව තිබුණි. මේ සඳහා පහසු ඉලක්ක බවට පත් වූයේ අනාරක්ෂිත සිංහල මායිම් ගම්මානයන් ය (ඩික්සිට් 1998: 312). මේ හැර දමිළ සහ මුස්ලිම් ව්‍යාපාරිකයන්ගෙන් කප්පම් ගැනීම, සිංහල මායිම් ගම්මානවල පදිංචිව සිටින ඇතැම් ගම්වැසියන්ගේ දේපළ මංකොල්ල කෑම, මායිම් ගම් අසළ කුඹුරුවල සහ හේන්වල ගොවිතැන් කළ සිංහල හා මුස්ලිම් ගොවියන් පැහැර ගෙන ගොස් ඝාතනය කිරීම, මාර්ගවල බිම් බෝම්බ ඇටවීම් මගින් සිවිල් වැසියන් ඝාතනය කිරීම එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ දෛනික අංග බවට පත්ව තිබුණි.

ඉන්දියන් හමුදාව 1990 වසරේ දී අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙන් නික්ම යෑමෙන් සති දෙකක් ගත වෙන්නටත් පෙර එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය විසින් එම දිස්ත්‍රික්කයේ දමිළ ප්‍රදේශවල බලය මුළුමනින් ම සියතට ගනු ලැබිණි. ඉන්දියන් හමුදාව විසින් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට එරෙහිව දියත් කරන ලද සන්නද්ධ මෙහෙයුම් අභිමුඛයේ වුව ද තවදුරටත් අපරාජිතව පැවතෙන්නට හැකි වීම සහ සන්නද්ධ අරගලයක් දියත් කිරීමට එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය තුල පැවැති හැකියාව හේතු කොට ගෙන අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ද්‍රවිඩ ජනතාව විසින් එම සංවිධානය ඒ වන විට වීරත්වයට පත් කරගෙන තිබුණි. එසේ වුව ද, එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය මුස්ලිම් ජනතාවට එරෙහිව සටන් වැදීම හේතුවෙන් නැගෙනහිර පළාතේ අනෙකුත් ප්‍රදේශවල මෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ මුස්ලිම් ජනතාව ද එම සංවිධානයට සහාය දීමෙන් වැළකුණි. එබැවින් එම සංවිධානයට අළුතින් මුස්ලිම් තරුණයන් බන්දවා ගැනීම අසීරු විය.

1990 වසරේ මැද භාගය වන විට ශ්‍රී ලංකා හමුදාවට එරෙහිව සටන් කිරීමට තරම් ශක්තිමත් ය යන හැඟීම එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට තිබුණි. මෙම හැඟීම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල රජයේ ආරක්ෂක හමුදාවන්ට සහ පොලීසියට එරෙහිව සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය වීමට හේතු විය. එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය විසින් උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වල බොහෝ ප්‍රදේශවල සිදු කරමින් සිටි ආකාරයටම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ද හමුදා සහ පොලිස් ස්ථාන තම අණසක යටතට ගැනීම ආරම්භ

කෙරිණි. එල්.ටී.ටී.ඊ සටන්කාමීන් විසින් පුළුකුණාව හමුදා කඳවුර වැනි මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයට මායිම්ව හුදකලාව පිහිටි හමුදා කඳවුරු ගණනාවකට ම විටින් විට ප්‍රහාර එල්ල කරන ලදි. එමෙන්ම මුහුදු බඩ ප්‍රදේශවල පිහිටි සහ මුහුදු බඩ ප්‍රදේශවලට ආසන්න දමිළ සහ මුස්ලිම් ප්‍රදේශවල පිහිටි පොලිස් ස්ථාන ගණනාවක්ම තම යටතට ගන්නා ලදි. මෙයින් ඉතාම බිහිසුණු සිද්ධිය වූයේ එල්.ටී.ටී.ඊ සටන්කාමීන් විශාල පිරිසක් එක විට කල්මුණේ පොලිස් බල ප්‍රදේශය තුල පිහිටි පොලිස් ස්ථානවලට එකවර පැමිණ ඒවායේ සේවය කරමින් සිටි පොලිස් නිළධාරීන් 324 දෙනෙකු අවි ආයුධ සහිතව තම බාරයට ගැනීම ය. පසුව ඔවුන්ව රහසිගත ආකාරයෙන් ඝාතනය කර තිබුණි. මේ අතර එල්.ටී.ටී.ඊ සාමාජිකයන් දිස්ත්‍රික්කයේ සිංහල ගම්මානවලට රහසිගතව වැදෙමින් මිනිසුන් පැහැරගෙන ගොස් ඝාතනය කිරීමටත් රාත්‍රී කාලයේ ගම්වලට පැමිණ ගම්වැසියන් සමූහ වශයෙන් ඝාතනය කිරීමටත් පටන් ගෙන තිබුණි.

එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය විසින් දියත් කරමින් සිටි මෙවැනි ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා හේතුවෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ බොහෝ ප්‍රදේශවල රාජ්‍ය පාලන කටයුතු මෙන්ම මිනිසුන්ගේ එදිනෙදා ජන ජීවිතය අඩාල වන්නට විය. බිඳ වැටෙමින් පැවති රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය නැවත යථා තත්වයට පත් කොට සාමාන්‍ය ජන ජීවිතය නැවත ස්ථාපිත කිරීමට නම් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ආරක්ෂාව කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් දැක්වීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් බවට පත්ව තිබුණි. මේ අරබයා කොළඹ සිට පොලිස් සහ හමුදා භට පිරිස් විශාල වශයෙන් අම්පාර ඇතුළු නැගෙනහිර පළාතට පිටත්කර හැරිණි. හමුදා කඳවුරු, හමුදා පුහුණු කඳවුරු, මාර්ග බාධක, මුර කපොලු, සෝදිසි මෙහෙයුම් මධ්‍යස්ථාන අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පුරා අඵතින් ඉදි කෙරිණි. පිහිටුවන ලද හමුදා කඳවුරුවලින් සමහරක් ස්ථීර පදනමින් පිහිටුවන ලද ඒවා වන විට තවත් සමහරක් තාවකාලික පදනමින් පිහිටුවන ලද ඒවා විය. තාවකාලික පදනමින් පිහිටුවන ලද හමුදා කඳවුරු සඳහා ඇතැම් අවස්ථාවල රජයේ ගොඩනැගිලි පවරා ගන්නා ලදි. උදාහරණයක් වශයෙන් තිරුක්කෝවිල් දිස්ත්‍රික් මූලික රෝහලෙන් කොටසක් හමුදා කඳවුරක් පිහිටුවීම සඳහා යොදා ගන්නා ලදි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි පිහිටි මේ සියළු හමුදා කඳවුරු සහ හමුදා සේනාංක ඇතුළුව මුළු නැගෙනහිර පළාතෙහිම ආරක්ෂක කටයුතු වැලිකන්දෙහි පිහිටුවන ලද 23 වන සේනාංක මූලස්ථානයට බාර කරනු ලැබිණි. මේ අතර අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ප්‍රධාන හමුදා කඳවුර බවට පත්ව තිබුනේ අම්පාර නගරයට කිලෝ මීටර් 4 ක් දුරින් පිහිටි කොන්ඩෙයිවෙඩ්ඩුවාන් හමුදා කඳවුරයි. මෙය පුහුණු කඳවුරකින් ද සමන්විත විය.

මෙලෙස ශක්තිමත් කරන ලද රජයේ ආරක්ෂක හමුදාවල අවසාන අරමුණ වූයේ එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය යුධමය වශයෙන් පරාජයට පත් කිරීම සහ රජයේ අධිකාරිබලය එම ප්‍රදේශවල නැවත ස්ථාපිත කිරීමය. මෙය, සාමාන්‍ය ජන ජීවිතය ස්ථාපිත කොට සාමාන්‍ය පරිසරයක් ඇති කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය කොන්දේසියක් බවට පත්ව තිබුණි. මේ වන විට හදිසි අවස්ථා බලතලවලට අමතරව, 1978 ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සහ වගකීමෙන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත යටතේ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා මර්ධනය කිරීම සඳහා ශක්තිමත් බලතල ආරක්ෂා හමුදාවලට ලැබී තිබුණි. එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය විසින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල දියත් කරමින් සිටි ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා මර්ධනය කිරීම සඳහා සම්ප්‍රදායික සන්නද්ධ බලකායන්ට (පාබල හමුදාව, ගුවන් හමුදාව, නාවික හමුදාව සහ පොලීසියට) අතිරේකව නව සන්නද්ධ බලකායන් ද යොදා ගැණිනි. නව සන්නද්ධ බලකායන්ට ක්ෂණික විහිදුම් බලකාය, කොමාන්ඩෝ බලකාය සහ විශේෂ කාර්ය බලකායන් අයත් විය. මෙම බලකායන් උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වල බෙදුම්වාදී ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා පැතිරෙත්ම එම ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා මර්ධනය කිරීම පිණිස 1983 න් පසුව සම්ප්‍රදායික සන්නද්ධ අංශවලට එකතු කරන ලද බලකායන් විය. මෙම නව සන්නද්ධ බලකායන් අතුරින් යුද්ධය පැවති කාල පරිච්ඡේදය තුල නැගෙනහිර පළාත තුල මෙන්ම විශේෂයෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුල ත්‍රස්ත ක්‍රියා මර්ධනය කිරීමේ වගකීම ප්‍රධාන වශයෙන් පැවරී තිබුනේ විශේෂ කාර්ය බලකාය වෙත ය. පකිස්ථානයේ හිටපු ජනාධිපතිවරයෙකු වූ සියා උල් හක් ගේ උපදෙස් මත හමුදාව සහ පොලිසිය අතරට තුන්වන බලකායක් නොමැති අඩුව පිරවීම සඳහා පිහිටුවන ලද විශේෂ කාර්ය බලකාය, පොලිස් විශේෂ බලකාය වශයෙන් නිර්මාණය කරන ලදි (Moorcraft 2012: 73). මෙය, නිර්මාණය කරන ලද්දේ ප්‍රති ත්‍රස්තවාදය (counter – terrorism) සහ ප්‍රති කැරැළි (counter - insurgency) දියත් කිරීම සඳහා ය. විශේෂ කාර්ය බලකාය හමුදාවක් වශයෙන් නොව මූලික වශයෙන් පොලීසියක් වශයෙන් අදහස් කරන ලද නමුදු වැඩි කාලයක් යාමට පෙර අර්ධ හමුදාමය (para military) කාර්යයන් ක්‍රියාවට නංවන ලදි (Moorcraft 2012: 73). පාබල හමුදාව විසින් භාවිතා කරන අවි ආයුද (infantry weapons) සහ කැළෑ යුද උපායන් ඔවුන් හොඳින් ප්‍රගුණ කර තිබීම අම්පාර වැනි පළාතක යුද මෙහෙයුම්වලදී විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවත් විය. මේ වන විට අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ගම් වැසියන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා යොදා ගන්නා ලද තවත් ආරක්ෂක බලකායක් වූයේ ග්‍රාම ආරක්ෂක බලකායයි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ එල්.ටී.ටී.ඊ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා ආරම්භ වීමත් සමග, ආණ්ඩුව විසින් තර්ජිත ගම්මානවල ජීවත් වන සිංහල

ගම්වැසියන්ට තුවක්කු ලබා දීම මගින් ස්වේඡා භට පිරිසක් ලෙස මුල් ම ග්‍රාම ආරක්ෂක භට කණ්ඩායම පිහිටුවන ලදි.මුල සිටම ඔවුන් වෙත නිළ වශයෙන් ම පැවරී තිබුණු කාර්ය වූයේ පන්සල් සහ පාසැල් ඇතුළුව ගම් වැසියන්ගේ ජීවිත හා දේපළ ආරක්ෂා කිරීම යි. එමගින් අරමුණු කළේ එල්.ටී.ටී.ඊ ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා හේතුවෙන් ගම්වැසියන් සිය ගම් බිම් අතහැර යෑම වළක්වා ගැනීම ය. මෙය, විශේෂයෙන්ම ගල්ඔය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය යටතේ පිට පළාත්වලින් පිරිස් ගෙනවිත් බහුල වශයෙන් පදිංචි කරවන ලද අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය වැනි දිස්ත්‍රික්කවලට බෙහෙවින් වැදගත් විය. ජනපදිකයන් වීම නිසාම පාරම්පරික වශයෙන් එම ප්‍රදේශ තුල හොඳින් ස්ථාපිත නොවීමත් ඔවුන්ගේ අක්මුල් තවදුරටත් ඔවුන්ගේ මුල් ගම් සමග ඉතා තදින් බද්ධව තිබීමත් හේතුවෙන් ජීවිත තර්ජන වැනි ඉතා සංවේදී තත්වයන්හිදී ගම් අතහැර යාමේ විශේෂ නැමියාවක් පැවතුණි. මෙවැන්නක් ඇති වුවහොත් එය ගොවිජනපද පිහිටුවීමෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු ආපස්සට හැරවීමක් වනු ඇත. එබැවින් ත්‍රස්තවාදී තර්ජන පැවති ගෝනගල, මධ්‍යම කඳවුර, ගලපිටගල, කොත්මලේ කොළණිය යනාදි මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයට මායිම් වූ ජනපද ගම්මාන මෙන්ම ත්‍රස්තවාදී තර්ජන පැවති ටැම්පිටිය, බක්කි ඇල්ල, නුගේලන්ද, සේනාගම, සුහදගම, රජගම, වෙහෙරගම, බුද්ධංගල වැනි මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයට මායිම් වන පුරාණ ගම් ද දිස්ත්‍රික්කය ඇතුලත පිහිටි බෝගමුයාය, බණ්ඩාරදූව, ලාතුගල, බොක්කේ බැද්ද, කහටගස්යාය යනාදි ගම්මාන ද ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාවලින් ආරක්ෂා කිරීම මෙම බලකායට විශේෂ වගකීමක් ලෙසින් පැවරිණි. ඒ අරබයා ග්‍රාමාරක්ෂක භටයන් හට නිළ ඇඳුම් සමග තුවක්කු ලබා දී තිබුණු අතර ප්‍රදේශයේ පොලිස් ස්ථානය විසින් දෙනු ලබන නියෝගවලට වලට ඔවුන් යටත් කරන ලදි. යුද්ධය තියුණු අතට හැරෙත් ම ඔවුන් වෙත හමුදාව විසින් සති දෙකේ සිට හතර දක්වා මූලික පුහුණුවක් ද ඉන් අනතුරුව ස්වයංක්‍රීය තුවක්කු ද ලබා දෙන ලදි. 2006 වසරේ දී ග්‍රාමාරක්ෂක භටයන් සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවට අනුයුක්ත කරන ලද අතර ඉන් පසුව සිවිල් ආරක්ෂක බලකාය ලෙසින් එය නම් කරනු ලැබිණ. යුද්ධයේ අවසන් අදියර වන විට මුළු සිවිල් ආරක්ෂක භටයන් සංඛ්‍යාව 41,500 ක් පමණ වූ අතර ඉන් 5000 ක් පමණ සේවය කරන ලද්දේ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය තුළය. මෙම සිවිල් ආරක්ෂක භටයන්ගෙන් 4500 ක් පමණ සිංහල ගම්වැසියන්ගෙන් බඳවා ගෙන තිබුණු අතර 500 ක් පමණ මුස්ලිම් වැසියන්ගෙන් බඳවා ගෙන තිබුණි.

1990 දශකයේ මැදභාගයේ සිට යුද්ධය තියුණු අතට හැරෙත්ම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ විනයාගපුරම්, සාගාමම්, කාන්චිරන්කුඩා, කන්චිකුඩි ආරු,

තන්ගවේලායුදපුරම්, තාන්ඩියඩි, සන්ගමන්කිරාමම් යනාදි දමිළ ප්‍රදේශවල ආයුද අතැති ව එල්.ටී.ටී.ඊ සටන්කාමීන් හැසිරීම සාමාන්‍ය අංගයක් බවට පත් ව තිබුණි. සිවිල් යුද්ධය පැවති කාලය තුල අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙන් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට බැඳී සිටි සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව කොපමණක් ද යන්න නිශ්චිත ලෙසින් අනාවරණය කරගැනීමට නොහැකි වුවත් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දමිළ ජනතාව විසින් පුංචි යාපනය ලෙසින් හඳුන්වන ලද විනායාගපුරම් ග්‍රාමයේ 2000 ක පමණ තරුණ පිරිසක් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට පූර්ණ කාලීන පදනමින් බැඳී තිබුණි. අර්ධකාලීන පදනමින් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට බැඳී සිටි පිරිසක් ද අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දමිළ තරුණයන් අතර විය. මොවුහු දිවා කාලයේ මුස්ලිම් ප්‍රදේශවල කුළී වැඩ කර රාත්‍රී කාලයේ දී එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම් වල නිරත වූ අය වූහ. එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය වෙනුවෙන් දහවල් කාලයේ ඔත්තු බැලීම සහ රාත්‍රී කාලයේ ගම්වැසියන් ඝාතනය කිරීම බොහෝ විට සිදු කරන ලද්දේ මෙම පිරිස විසිනි.

බෙදුම්වාදී සන්නද්ධ ක්‍රියාකාරකම් වර්ධනය වන විට රජයේ ආරක්ෂක භටයන් විසින් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ සිංහල සහ මුස්ලිම් ප්‍රදේශවල දිවා- රාත්‍රී කාලවල මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීමත් දමිළ ප්‍රදේශවල දිවා කාලයේ දී පමණක් මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීමත් සාමන්‍ය අංගයක් බවට පත් ව තිබුණි. ග්‍රාම ආරක්ෂක බලකායන් ගම් මට්ටමින් පුළුල් කිරීමත් සමග සිංහල ගම්වැසියන් අත ගිණි අවි ගැවසීම ද සාමාන්‍ය අංගයක් බවට පත් විය. එල්.ටී.ටී.ටී බෙදුම්වාදී ත්‍රස්තවාදයට එරෙහිව රජයේ හමුදා යාන්ත්‍රණය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ගම්මානවලට ඇතුළුවීමත් එහි කඳවුරු බැඳ ගැනීමත් සමග අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ග්‍රාමීය පදනම ඉතා වේගයෙන් හමුදාකරණයට ලක්වන්නට විය. සියළු කාරණාවලට ඉදිරියෙන් ආරක්ෂාව පිළිබඳ කරුණ ප්‍රමුඛම අංගය බවට පත් විය. මෙම සන්දර්භය තුල පුද්ගලයන්ව සැක කර ප්‍රශ්න කිරීම, පුද්ගලයන් පරීක්ෂා කිරීම, පුද්ගලයන් අත් අඩංගුවට ගැනීම්, හදිසි වැටලීම් මගින් පුද්ගලයන් සමූහ වශයෙන් ආරක්ෂක කඳවුරු වෙත රැගෙන යාම අතුරුදහන් කිරීම්, ඝාතනය කිරීම සාමාන්‍ය අංගයක් බවට පත් විය. මෙවැනි ක්‍රියා නිරන්තරයෙන්ම දමිළ ප්‍රදේශවල සිදු වුණි. රජයේ ආරක්ෂක හමුදා ක්‍රියාකාරකම්වල විශේෂ අංගයක් වූයේ එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියාවලට එරෙහිව ප්‍රති ප්‍රචණ්ඩත්වය ඉහළ මට්ටමින් භාවිතයට ගැනීමයි. එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ ත්‍රස්ත ක්‍රියා මර්ධනය කිරීම සඳහා ආණ්ඩුවේ සන්නද්ධ හමුදා විසින් යොදාගත් උපක්‍රම එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ උපක්‍රම තරම් ම සාහසික විය. සන්නද්ධ හමුදාවලට *'දුටු තැන සැක කටයුතු පුද්ගලයන් ඝාතනය කිරීමට'* ලබාදුන් බලය යුද්ධ කාලය තුල

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ නීති විරෝධී ඝාතන ඉහළ යාමට හේතු විය. ආරක්ෂා හමුදා විසින් සිදුකල අත්අඩංගුවට ගැනීම්, රඳවා තබා ගැනීම් සහ අතුරුදහන් කිරීම් හේතුවෙන් යුද කාලය තුල ආණ්ඩුව බොහෝ වේගයෙන් මර්ධනකාරී, පීඩාකාරී සහ ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී ආයතනයක් බවට පත් විය.

ප්‍රචණ්ඩකාරී වාතාවරණය තුල දිස්ත්‍රික් සිවිල් පරිපාලනයේ බොහෝ අංශ පාලනය කෙරුණේ හමුදා නිළධාරීන් විසිනි. ත්‍රස්ත ක්‍රියා පැවති අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවල මෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ සිවිල් පරිපාලනයේ දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ නිළධාරියා ලෙස ජ්‍යෙෂ්ඨ හමුදා නිළධාරියෙකු පත් කෙරිණි. ආණ්ඩුව විසින් මෙම ක්‍රමය ප්‍රථමවරට ක්‍රියාවට නංවනු ලැබූයේ 1971 ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ ප්‍රථම සන්නද්ධ කැරැල්ලට මුහුණ දීම සඳහායි (Amarasinghe 1995). 1977 න් පසු මෙම ක්‍රමය භාවිතයට යෙදීම උතුරු නැගෙනහිර බෙදුම්වාදී අරගලය සමග විශාල ලෙසින් වර්ධනය විය. සම්බන්ධීකරණ නිළධාරියාට ලබාදුන් බලතල, ඔහුගේ තත්වය සහ ක්‍රියාකාරිත්වය දිස්ත්‍රික්කයේ සිවිල් නිළධාරින්ටත් පොලිස් පරිපාලකයන්ටත් ඉහළින් පැවතුනි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන සිවිල් පරිපාලකයා වූ දිස්ත්‍රික් ලේකම් (දිසාපති) ගේ කාර්යභාරය හා තත්වය, දිස්ත්‍රික් හමුදා සම්බන්ධීකරණ නිළධාරියාට යටත්වූත් අප්‍රධානවූත් තත්වයට පත් විය. සම්බන්ධීකරණ නිළධාරියාගේ නියෝග මත රජයට හෝ පෞද්ගලික අංශයට අයත් ඕනෑම ආකාරයක නිශ්චල සහ චංචල දේපළක් තම භාරයට ගෙන පාලනය කිරීමේ හැකියාව හමුදාවට ලැබුණි. දිස්ත්‍රික්කයේ සෑම සිවිල් පාරිපාලන කටයුත්තක් තුළම හමුදා නියෝග බල පැවැත්වුණි. දිස්ත්‍රික් සිවිල් පරිපාලනය කෙරෙහි බෙදුම්වාදී ත්‍රස්තවාදී ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා මගින් ඇති කරමින් පැවති අහිතකර බලපෑම හමුවේ රජය විසින් මෙවැනි වැඩ පිළිවෙළක් දියත් කල ද එමගින් සිවිල් නිළධාරින් කෙරෙහි ඇතිකල බලපෑම සුළු පටු නොවීය. එක් අතකින් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ නියෝගවලටත් තවත් අතකින් රජයේ ආරක්ෂක හමුදාවල නියෝවලටත් යටත් විය යුතු පිරිසක් බවට ඔවුහු පත් වූහ. මේ අනුව යුද වාතාවරණය තුල සාමාන්‍ය ජනතාව මෙන්ම රජයේ නිළධාරින් ද යුද ආතතියට ලක් විය. යුද්ධයේ බලපෑම හේතුවෙන් ආතතියට ලක් ව රෝහල් ගත වූ පිරිස මෙන්ම රෝහල් වලින් බාහිරව ප්‍රතිකාර ලැබූ පිරිස ද විශාල විය. සිවිල් යුද්ධය පැවති කාලය තුල උතුරු සහ නැගෙනහිර අනෙකුත් ප්‍රදේශවල මෙන්ම අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ද පාලන කටයුතු හසුරුවන තීරණාත්මක බලවේගයන් බවට පත්ව සිටියේ එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය සහ රජයේ ආරක්ෂක හමුදාවන් ය. මේ අවධිය තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී

රජයේ ආරක්ෂක හමුදාවේ හෝ මේ කුමන කණ්ඩායමක වුව ද, තනි ආධිපත්‍ය යටතේ පවතින ප්‍රදේශයක පාලනයට වඩා ප්‍රතිවිරුද්ධ සන්නද්ධ කණ්ඩායම් දෙකක පාලනය යටතේ පවතින අම්පාර වැනි ප්‍රදේශයක ජනතාවට ඇති වන අහිතකර බලපෑම විශාල ය.

මෙලෙස දිගු කලක් එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානය හා ශ්‍රී ලංකා රජය අතර පැවති සන්නද්ධ ගැටුම දෙපිරිස අතර 2002 වසරේ ඇතිකරගත් අවබෝධතා ගිවිසුම මගින් තාවකාලිකව අත් හිටවනු ලැබිණි. එසේ වුව ද, 2004 වසරේ දී අවබෝධතා ගිවිසුම බිඳ වැටීමත් එමෙන්ම එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයේ නැගෙනහිර අණ දෙන්නා වශයෙන් ක්‍රියාකළ මුරලිදරන් විනයාගමූර්ති (කරුණා අම්මාන්) එල්.ටී.ටී.ඊ යෙන් ඉවත් වීමත් සමග අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය ඇතුළු නැගෙනහිර පළාත තුල නැවත යුද වාතාවරණයක් ඇති විය. කරුණා අම්මාන්ගේ නායකත්වයෙන් පිහිටුවන ලද Tamil Makkal Viduthalai Pulikal (TMVP) පක්ෂය අම්පාර ඇතුළු නැගෙනහිර පළාතේ අග්නිදිග ප්‍රදේශය තුල ශක්තිමත් වූ අතර එය ශ්‍රී ලංකා රජයේ ද සහාය ඇතිව එල්.ටී.ටී.ඊ සංවිධානයට එරෙහිව ගරිල්ලා යුද්ධයක නිරත විය. මේ අතර 2005 මහමැතිවරණයෙන් බලයට පත් පොදුජන එක්සත් පෙරමුණ ආණ්ඩුව නැගෙනහිර පළාත තුල නැවත යුද මෙහෙයුම් ආරම්භ කරන ලද අතර 2007 ජූලි වන විට සමස්ථ නැගෙනහිර පළාතම ආණ්ඩුවේ පාලනය යටතට ගැනීමට හැකිවිය. ඉන් පසු නැගෙනහිර පළාතේ අනෙකුත් ප්‍රදේශවල මෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය කෙරෙහි දශක තිහකට ආසන්න කාලයක් මුළුල්ලේ පැවති සිවිල් යුද්ධය අවසන් විය.

නිගමනය

අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයෙහි ජනවාර්ගික දේශපාලනය සහ එහි පැවති සිවිල් යුද්ධයෙහි ස්වභාවය විමර්ශනයට ලක් කල මෙම ලිපියෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීම සහ ජනවාර්ගික දේශපාලනය අතර ඉතා සමීප සම්බන්ධතාවයක් පැවති බව හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. විශේෂයෙන් අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමට මුල් වූ හේතු අතර සිංහල ජනවාර්ගික දේශපාලනය ඉතා දැඩි ලෙසින් බලපාන ලදි. ඒ අනුව අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවන ලද්දේ නැගෙනහිර පළාත තුල සිංහල ජනවාර්ගික ආධිපත්‍ය ස්ථාපිත කොට තහවුරු කිරීම සඳහාය යන්න යන්න අප විසින් ඇති කර ගත් එක් නිගමනයකි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කය පිහිටුවීමෙන් පසුව එහි හිමිකාරිත්වය සම්බන්ධයෙන් සිංහල දෙමළ සහ මුස්ලිම් ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් අතර ඇතිවන

නිරන්තර තරගය අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ දේශපාලනයෙහි පවතින එක් ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් බව මෙම ලිපියෙන් අවධාරණයට ලක් කෙරිණි. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ ජනසංයුතියේ සහ ජන ව්‍යාප්ති රටාවේපවතින සුවිශේෂී රටාවත් එමෙන් ම භූගෝලීය ලක්ෂණත් සිවිල් යුද්ධයේ දී එල්.ටී.ටී. ඊ. සංවිධානයට වාසිදායක තත්වයක් ඇති කළ බව මෙම ලිපියෙන් අනාවරණය කර ගැනීමට හැකි විය. එල්. ටී. ටී. ඊ. සංවිධානයේ හෝ රාජ්‍ය ආරක්ෂක හමුදාවේ තනි ආධිපත්‍යය යටතේ පැවති ප්‍රදේශයක් මෙන් නොව එම පාර්ශ්ව දෙකෙහිම පාලනය යටතේ පැවති දිස්ත්‍රික්කයක් වීම නිසා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ වාසය කරන ජනතාවට සිවිල් යුද්ධය ඉතා දැඩි බලපෑමක් සිදු කළ බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් හඳුනා ගැනීමට හැකි විය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලිපි

Amarasinghe, Y.R. (1995) " Aspects of the State Crisis in Sri Lanka", In Mahinda Werake and P.V.J. Jayasekera (eds.) *Security Dilemmas of a Small States*, Part Two, New Delhi: South Asian Publishers Pvt Ltd. Pp 69-89

Ameerdeen, V. (2006) *Ethnic Politics of Muslims in Sri Lanka,* Kandy: Centre for Minority Studies

Bandarage, Asoka (2009) *The Seperatist Conflict in Sri Lanka: Terrorism, Ethnicity, Political Economy,* Colombo: Vijitha Yapa Publications.

Hansard (1961) 6 April

Hansard (1961) 7 April

Jupp, James (1978) *Sri Lanka: Third World Democracy,* London: Frank Cass and Company Limited

Moorcraft, Paul (2012) *Total Destruction of the Tamil Tigers: The Rare Victory of Sri Lanka's Long War,* South Yorkshire: Pen & Sword Books Ltd.

Rozairo, John Nigel (2011) *Livelihoods in a Conflict Setting: A case Study of the Ethnically Bordered Agricultural Villages in Ampara District, Sri Lanka,* Trondheim: Norwegian University of Science and Technology

Wilson, A.J. (1988) *The Break –Up of Sri Lanka: The Sinhalese Tamil Conflict,* London: Hurst

(1994) *S.J.V. Chelvanakam and the Crisis of Sri Lankan Tamil Nationalism 1947-1977: A Political Biography,* London: C Hurst & Co. (Publishers) Ltd.

උඩවත්ත, පියදාස (2013)*ඓතිහාසික දිගාමඩුල්ල*, මීරිගම: ආකර්ෂා ප්‍රකාශයෝ

ඩික්සිට්, ජේ. ඇන් (1998)*කොළඹ භූමිකාව*, කොළඹ: විජිත යාපා පොත්හල

ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක: කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය (නැගෙනහිර කලාපය) ඇසුරින්

ඕ. ජී. දයාරත්න බණ්ඩා,
අයි. ඒ. ජේ. ඉඹුලාන ආරච්චි

රටක ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රධාන මෙවලම සහ මානව ප්‍රාග්ධනය සහිත සේවා නියුක්තියක් උදෙසා පදනම සපයන පුරෝගාමී අංශය ලෙස කර්මාන්ත අංශය සැලකේ. ශ්‍රී ලංකාව වැනි මැදි ආදායම් ලබන රටවල මූලික අංගය ලෙසද නිමවුම් කර්මාන්ත අංශය හඳුනාගත හැකිය. මහබැංකු වාර්තාවට (2015) අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය තුළ නිමවුම් කර්මාන්ත අංශයේ දායකත්වය සියයට 17.2 පමණ වේ. එසේම 2011 වර්ෂය වන විට නිමවුම් කර්මාන්ත අංශයේ සේවා නියුක්තිය 681,179 පමණ වන බව 2012 වාර්ෂික කර්මාන්ත සමීක්ෂණය අනුව හඳුනාගෙන ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ නිමවුම් කර්මාන්ත අංශය තුළ කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත ඉහළ දායකත්වයක් සපයයි. එමෙන්ම කර්මාන්ත අංශයට මෙන්ම ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා ද තීරණාත්මක අංශයක් වී ඇත. කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක ලෙස ණය ලබාගැනීම, ආයතන හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, ආයතනයේ වයස, ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය සහ වෘත්තීය පුහුණුව යන සාධක අධ්‍යයන රැසක් මඟින් හඳුනාගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනය තුළින් අරමුණු කොට ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල වර්ධනයක් පවතීද යන්න හඳුනාගැනීමත් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක හඳුනාගැනීමත් ය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ නැගෙනහිර කලාපයේ ව්‍යාප්ත කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන අතරින් සරල සසම්භාවී ක්‍රමවේදය යටතේ නිමවුම් ආයතන 60කින් යුත් නියැදියක් තෝරාගනු ලැබිය. එම නියැදිය සඳහා අතර ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතයෙන් රැස්කළ ප්‍රාථමික දත්ත භාවිතා කොට බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයක් යොදාගනිමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදී. සමස්ත ප්‍රතිපායන ආදර්ශය සියයට 5 මට්ටම යටතේ වෙසෙසි වේ. තවදුරටත් නිර්ණන සංගුණකයේ අගය (R2) 0.7279 වීම තුළ ආදර්ශයේ යෝග්‍ය බව ඉහළ මට්ටමක පවතින බව පිළිබිඹු කරයි. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව ණය ලබාගැනීම, ස්ත්‍රී

පුරුෂ භාවය, ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය සහ වෘත්තීය පුහුණුව යන ස්වායත්ත විචල්‍ය කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි ධන බලපෑමක් සිදුකරන බව අනාවරණය වේ. නමුත් ආයතන හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ ආයතනයේ වයස යන ස්වායත්ත විචල්‍ය කර්මාන්ත වර්ධනය සමඟ ධනාත්මකව සම්බන්ධ වුව ද කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා එම විචල්‍යන් මඟින් වෙසෙසි ධන බලපෑමක් සිදුනොකරන බව ගම්‍ය වී ඇත. එහෙයින් අනාගතයේදී කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනයක් උදෙසා ප්‍රබල බලපෑමක් සහිත විචල්‍යන් ලෙස ඉහතින් හඳුනාගත් විචල්‍යන් කෙරෙහි අවධානය යොමුකිරීම ඵලදායී වේ යැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

01.හැඳින්වීම

දහඅට වන සියවස අගභාගයේදී මහා බ්‍රිතාන්‍ය කේන්ද්‍රකරගෙන ඇරඹි කාර්මික විප්ලවය සමඟ ආර්ථික ව්‍යුහය තුළ කර්මාන්ත අංශයේ වැදගත්කම ප්‍රචලිතවීමේ නව ප්‍රවණතාවක් නිර්මාණය විය. මෙම ප්‍රවණතාවය ලොව පුරා සංවර්ධනය වූ රටවල ඓතිහාසික ගමන් මඟ විමසීමේදී දැකියහැකි වූ තත්ත්වයකි. කාර්මික වර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කාර්මික නගර බිහි වූ අතර ඒ තුළින් ඔවුන් කාර්මික අංශයේ ප්‍රසාරණයක් සහ පුළුල් ආර්ථික සංවර්ධනයක් අපේක්ෂා කළේය. එමෙන්ම රටේ පවතින සමාජ ආර්ථික ගැටලු එනම් සේවා වියුක්තිය, දරිද්‍රතාවය, ආදායම් විෂමතාවය යනාදිය සඳහා තිරසාර විසඳුම් කාර්මීකරණය තුළින් සෙවීමට බොහෝ රටවල් යොමු වී තිබේ. ඒ හේතුවෙන් ලෝකයේ බොහෝ සංවර්ධිත රටවල්වල සංවර්ධන මඟ සහ ආර්ථිකයේ ව්‍යුහය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේදී එම රටවල ආර්ථික සංවර්ධනයත් ආර්ථික ශක්තිමත්භාවයත් රැඳී ඇත්තේ කාර්මික සංවර්ධනය මත බව හඳුනාගත හැකිය.

කර්මාන්ත යනු ලෝකයේ අති බහුතරයක් ආර්ථිකයන්හි කොදුනාරටිය බඳුය. මන්දයත් නවීන තාක්ෂණය භාවිතයෙන් නිෂ්පාදන ගුණත්වය වර්ධනය කරමින් පිරිවැය අවම කිරීම තුළින් වාර්ෂිකව භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම සඳහා කෘෂිකාර්මික අංශයට සාපේක්ෂව කර්මාන්ත අංශයට ඉහළ විභවතාවයක් පැවතීමයි. අන්තර්ජාතික ප්‍රමිත කාර්මික වර්ගීකරණයට අනුව කර්මාන්ත ප්‍රධාන වශයෙන් කැනීම් කටයුතු, නිමවුම් කර්මාන්ත, තැනීම් කටයුතු සහ විදුලිය, ජලය හා ගෑස් නිෂ්පාදන යනුවෙන් කොටස් හතරක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. මෙම

වර්ගීකරණයෙන් යුත් කර්මාන්ත රටක ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා අතිවිශාල කාර්යභාරයක් සිදුකරන අතර රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති මඟින් එය වඩාත් ශක්තිමත් කරනු ලබයි. ශක්තිමත් සහ පුළුල් කාර්මික ප්‍රතිපත්ති මඟින් ආවරණය වූ කාර්මික අංශ ලෝකයේ රටවල් අතර ආර්ථික විෂමතා නිර්මාණය කිරීම දක්වා වර්ධනය වී තිබේ. ලෝකය සංවර්ධනය සහ අසංවර්ධනය අතර මිණුමේදී දෙරටක කාර්මික අංශයේ ශක්තිය එක් උපමානයක් ලෙස භාවිතා කරයි. කාර්මික භාණ්ඩවල පවතින පිරිවැය අවම කිරීමේ සහ නූතන තාක්ෂණය මුසු කිරීමේ සුවිශේෂ හැකියාව මත කාර්මික අංශය ශක්තිමත් කළ රටවල් විදේශ වෙළඳාමෙන් ද අතිවිශාල වාසි අත්කරගනිමින් ලෝක ආර්ථිකයේ බලවතුන් බවට පත්ව තිබේ. ඇල්ෆ්‍රඩ් මාර්ෂල්ට අනුව රටක ආර්ථික සාර්ථකත්වය රඳා පවතිනුයේ කාර්මික අංශයේ විශේෂීකරණය සහ සංකේන්ද්‍රණය මත වේ. ෂුම්පිටර්ගේ (Shumpiter) අදහස නූතන තාක්ෂණය සමඟින් ගමන් කරන නූතන කාර්මික භාණ්ඩ නිමවුම රටක් ආර්ථික සංවර්ධනය වෙත ගමන් කරවන පෙර ගමන්කරුගේ භූමිකාව රඟ දක්වන බවයි. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත ව්‍යුහයේ ප්‍රධාන සංරචකය වන්නේ නිමවුම් කර්මාන්ත අංශයයි. මෙම නිමවුම් කර්මාන්ත අංශය සුක්ෂම, කුඩා, මධ්‍යම හා මහා පරිමාණ වශයෙන් විවිධ පරිමාණ පන්තීන්ට බෙදීමක් සිදුකර ඇතත් ඒ සඳහා විශ්වීය වශයෙන් පිළිගත් නිර්ණායකයක් නැත.[4] ව්‍යාපාර ආයතනවල පරිමාණය මැනීම සඳහා එක් එක් ව්‍යාපාර ආයතනවල ප්‍රාග්ධන මට්ටම හෝ සේවා නියුක්ති මට්ටම හෝ ඒ දෙකම හෝ භාවිතා කර ඇත. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත යන්න ප්‍රාග්ධන ආයෝජන ප්‍රමාණය රුපියල් 50,000ට අඩු සහ සේවා නියුක්තිය 20 ට අඩු කර්මාන්ත වේ.[5] නමුත් සේවක සංඛ්‍යාව 10 වැඩි හා 50 ට අඩු නිමවුම් කර්මාන්ත කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වේ.[6] ශ්‍රී ලංකාවේ නිමවුම් කර්මාන්ත අංශය ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර හා පාන වර්ග, කෘෂි නිමවුම් සැකසීමේ කර්මාන්ත, රසායනික ද්‍රව්‍ය, රබර්, ප්ලාස්ටික්, ඇඟළුම්, සම්භාණ්ඩ, දැව හා දැව නිෂ්පාදන, කඩදාසි, මැණික්, රන් ආභරණ, වානේ, මැටි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සහ කොහු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ආදියෙන් සමන්විත වේ.

---

[4] R. Fernando 'Small and Medium Industry in Sri Lanka:performance and Policies', Industry Development in Sri Lanka,Colombo, 1990.
[5] Department of Census andStatistics 1994.
[6] European Association 2003.

මධ්‍යම හා මහා පරිමාණ කර්මාන්තවලට සාපේක්ෂව කුඩා පරිමාණ කර්මාන්තවලට වර්ධනය සඳහා ඉහළ අවකාශයක් පවතින බවට පොදුවේ පිළිගත්ත ද වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත අසාර්ථකවීම ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බව මෑතකාලීන අධ්‍යයන තුළින් හඳුනාගෙන ඇත. එනම් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරම්භ වන කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවලින් සියයට 68ක් පමණ පළමු වසර 2-5 අතර අසාර්ථක වේ.[7] තත්ත්වය මෙසේ වුවත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ නිමවුම් කර්මාන්ත අංශයේ පවතින මෙම පසුබෑම නොසලකා හැරීමට නොහැක. මන්දයත් නිමවුම් කර්මාන්ත අංශය ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් අසන්න වශයෙන් සියයට 17.2ක පමණ දායකත්වයක් සපයන අංශයක් වීමයි. කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන හේතු අධ්‍යයනය කිරීම තුළින්මේ සඳහා තිරසාර විසඳුමක් සැපයීමට හේතුවේ. ඒ අනුව කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා වාර්ෂිකව ලබාගන්නා ණය ප්‍රමාණය, ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස, ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය යන සාධකවල බලපෑම මෙහිදී අධ්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

02. සාහිත්‍ය විමර්ශනය

ලොව විවිධ පර්යේෂකයන් විසින් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳව විවිධ අයුරින් අධ්‍යයන සිදුකර ඇත. එහිදී, කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ඔවුන් හඳුනාගෙන ඇති සාධකද විවිධ ආකාර වේ. ඒ අනුව අෆන්ඩ්[8] විසින් කෙන්යාවේ නයිරෝබි (Nairobi) දිස්ත්‍රික්කයෙහි සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ ව්‍යවසාය ව්‍යාපාරික ආයතන 80ක නියැදියක් භාවිතා කරමින් අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇත. එහිදී ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ තැපැල් මඟින් දත්ත එක්රැස් කර ඇති අතර අඩුතම වර්ග නිමානිත (OLS) ක්‍රමවේදය භාවිතා කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කර තිබේ. විශ්ලේෂණයට අනුව සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ණයවලට ප්‍රවේශවීම, ආයතනයේ වයස හා ව්‍යවසායකයාගේ අධ්‍යාපන මට්ටම යන

[7] Y. Lingesiya, 'Indentifying Factors to Indicate the Business Performance of Small Scale Industries: Evidence from Sri Lanka',Global Journals Inc.(USA),2012.Vol.12.

[8] F.O. Afande, 'Factors Influencing Growth of Small and Microenterprises in Neirobi Central Business District', An international peer-reviewed journal.2015.Vol.9, pp.104-134.

සාධක ත්‍රිත්වය ධනාත්මකව සම්බන්ධ වන බව හඳුනාගෙන ඇත. එසේම ෆියර්සන්[9] විසින් දකුණු අප්‍රිකානු රටවල් 5කින් එනම් ස්වාසිලන්තය, ලෙසොතෝ, බොට්ස්වානා, සිම්බාබ්වේ සහ දකුණු අප්‍රිකාවේ නගර දෙකකින් රැස්කරන ලද දත්ත අඩුතම වර්ග නිමානිත (OLS) ක්‍රමවේදය යොදා ගනිමින් විශ්ලේෂණය කිරීම මඟින්කර්මාන්ත හිමිකරුගේ මානව ප්‍රාග්ධන මට්ටම, කර්මාන්ත ස්ථානගතවීම, හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය යනාදී සාධක කර්මාන්තයේ වර්ධනයට අනුලෝම වශයෙන්ද කර්මාන්තයේ වයස හා විශාලත්වය ප්‍රතිලෝම වශයෙන්ද සම්බන්ධ වන බව පෙන්වා දී තිබේ. මීට අමතරව කුඩා කර්මාන්ත, විශාල කර්මාන්තවලට සාපේක්ෂව අසාර්ථකත්වයට ඇති අවකාශය අඩු බවද දක්වයි. එහෙත් මෙහිදී අෆන්ඩ් (Afande) හා ෆියර්සන් (Pherson)යන දෙදෙනාම සුක්ෂම හා කුඩා කර්මාන්ත වර්ධනය පිළිබඳව අධ්‍යයනයට ලක් කර ඇතත් සුක්ෂම හා කුඩා කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ආයතනයේ වයස යන සාධකය පිළිබඳව පරස්පර අදහසක් දක්වා ඇති බව පැහැදිලි වේ.

තවද නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය පිළිබඳව හෝල්[10] විසින් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ 1972-1979 කාලයේ නිමවුම් ආයතන 1,343ක් ද 1976-1983 කාලයේ කර්මාන්ත 1,098ක්ද 1972-1983 කාලය තුළ නිමවුම් ආයතන 962ක් ද පිළිබඳව කාලශ්‍රේණි දත්ත භාවිතා කරමින් සිදු කර ඇති අධ්‍යයනයේදී නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය හා කර්මාන්ත විශාලත්වය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත. එය ෆියර්සන්ගේ (Pherson) නිගමනය හා සමාන වේ. එහෙත් කර්මාන්ත විශාලත්වය හා කර්මාන්ත වර්ධනය අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් පවතින බව එනම් පරිමාණානුකූල නොපිරිමැසුම් පවතින බව ආර්ථික විද්‍යාව තුළ න්‍යායාත්මක පිළිගැනීමයි. හුදෙක් ඒ පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීම වෙනුවට වෙනත් සාධක ඇතුළත් කරමින් අධ්‍යයනය සිදු කිරීමට යොමු වුයේ නම් වඩා ඵලදායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ හැකිය. එමෙන්ම දුන්නේ සහ හුගාස්[11] විසින් 1975 -1985 අතර කාලපරිච්ඡේදය තුළ වූ එක්සත් රාජධානියේ ලැයිස්තුගත කළ හා ලැයිස්තුගත

---

[9] M. A.Pherson,'Growth of Micro and Small Enterprises in Southern Africa'.Journal of Development Economics. 1994.Vol. 48, PP. 253-277.

[10] B.H.Hall 'The Relationship Between Firm Size and Firm Growth in the U.S. Manufacturing Sector'. Journal of Industrial Economics. 1987. pp.583-606.

[11] P. Dunne, and A. Hughes,'Age, Size, Growth and Survival: UK Companies in the 1980s.' The Journal of Industrial Economics.1994. Vol. 42, No.2, pp. 115-14.

නොකළ සමාගම්වල වර්ධනය හා පැවැත්ම පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමක් මෙන්ම එක්සත් ජනපදයේ සහ එක්සත් රාජධානියේ පෙර අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල සංසන්දනය කිරීමක් සිදුකර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේදී ඔවුන් විසින් සමාගම්වල වර්ධනය සමඟ සමාගම්වල වයස හා විශාලත්වය ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් දක්වන බවත් කුඩා කර්මාන්ත, විශාල කර්මාන්තවලට සාපේක්ෂව වේගයෙන් වර්ධනය වන බවත් නිගමනය කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේදී කර්මාන්තයේ වයස යන සාධකය කර්මාන්ත වර්ධනය සමඟ ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙම ප්‍රතිඵලය අෆන්ඩිගේ (Afande) අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල සමඟ සංසන්දනය කිරීමේදී එම ප්‍රතිඵල අතර පරස්පර බවක් පෙන්නුම් කරයි.

යසුදා[12] විසින් ව්‍යාපාර වර්ධනය, විශාලත්වය හා වයස පිළිබඳ ශෛලිගත කරුණක් ජපානයට ගැලපෙන අයුරින් තිබේද නැද්ද යන්න විමර්ශනය කිරීම හා ව්‍යාපාර වර්ධන අනුපාතිකය සඳහා වෙනත් විචල්‍යන්ට වඩා ව්‍යාපාරයේ වයස හා විශාලත්වය අතර ඇති සම්බන්ධය විශ්ලේෂණය කිරීමට ජපන් රජය විසින් ආවරණය කළ සමීක්ෂණ දත්ත යොදාගෙන ඇත. මේ සඳහා නිමවුම් ව්‍යාපාර 14,000කින් දත්ත රැස්කර ඇත. ප්‍රතිපායන ආදර්ශ මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකර ප්‍රතිඵල ලෙස ව්‍යාපාරයේ වයස හා විශාලත්වය ව්‍යාපාර වර්ධන අනුපාතිකය සමඟ ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධයක් හා R & D සඳහා දරණ වියදම, ව්‍යාපාර වර්ධනය සමඟ අනුලෝමව සම්බන්ධ වන බව හඳුනාගෙන ඇත.

වොල්ගාරිස් ඇතුළු පිරිස[13] විසින් ග්‍රීසියේ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල විකුණුම් ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීමට බෙහෙවින් බලපෑ විචල්‍ය හඳුනාගැනීමට ව්‍යාපාරික ආයතන 143ක් සසම්භාවී ලෙස තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලියක් කර්මාන්ත වෙත යැවීමෙන් දත්ත රැස්කරනු ලැබිය. එම දත්ත අඩුතම වර්ග නිමානිත (OLS) ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් ඔහු විසින් නිමවුම් කර්මාන්තවල විකුණුම් වර්ධනය සඳහා මුළු වත්කම්, සේවකයන්ගේ ඵලදායිතාවය

---

[12] T.Yasuda, 'Firm Growth, Size, Age and Behavior in Japanese Manufacturing'. Small Business Economics..2005. Vol. 24, No. 1 , pp. 1-15.

[13] F. Voulgaris, D. Asteriou, and G. Agiomirgianakis,'The Determinants of Small Firm Growth in the Greek Manufacturing Sector'. Journal of Economic Integration.2003. Vol. 18, No. 4, pp. 817-836.

හා දිගුකාලීනව ණය විශ්වාස යන විචල්‍යන් ධනාත්මකව සම්බන්ධ වන බවත් ද්‍රවශීලතාවය, ණය ප්‍රතිපත්ති, ස්ථාවර වත්කම් හා පිරිවැටුම ඍණාත්මකව සම්බන්ධ වන බවත් නිගමනය කරනු ඇත.

හෙෂ්මට්[14] විසින් ස්වීඩන්හි සේවකයන් 1-100 අතර සේවා නියුක්ත සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ කර්මාන්තවලින් සමන්විත විශාල නියැදියක් මඟින් 1993-1998 අතර කාලපරිච්ඡේදය තුළ වූ panel data භාවිතා කර සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය පිළිබඳව අධ්‍යයනයට ලක්කර ඇත. එහිදී ඔහු විසින් අඩුතම වර්ග නිමානිත (OLS) සහ Generalized Least Square (GLS) යන ක්‍රමවේද භාවිතා කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් කර්මාන්ත වර්ධනයට ආයතනයේ වයස හා විශාලත්වය ඉතා සංවේදී බව පෙන්වා දෙයි. එමෙන්ම සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත අතර ආවරණය නොවූ විෂමජාතිය වත්කම් වර්ධනය පිළිබඳව කර්මාන්තයේ වයස හා විශාලත්වය යන විචල්‍ය පිළිබඳ සංඛ්‍යා දත්ත මඟින් ආවරණය නොවන බවද තවදුරටත් හඳුනාගනී.

තුර්කියේ කුඩා සහ මධ්‍යම පරිමාණ ඇඟළුම් ආයතනවල වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරන සාධක හඳුනා ගැනීම සඳහා කරදෙනිශ්[15] විසින් ස්තාන්බුල් (Istanbul) ප්‍රදේශයේ කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ඇඟළුම් ආයතන හිමිකරුවන් 404ක් පමණ තෝරාගෙන රැස්කරගත් දත්ත බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශ භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කර ඇත. එහිදී ඔහු ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස, ව්‍යාපාරික ආයතනයේ විශාලත්වය, සේවකයන්ගේ හැකියාවන්, වෙළඳපළ තරඟය සහ අපනයන ප්‍රතිපත්ති යන සාධක පිළිබඳව අවධානය යොමුකර ඇත. ඇඟළුම්, දේශීය වෙළඳපොළේ අලෙවියට වඩා අපනයන මඟින් ඉහළ ලාභයක් ලබාගත හැකි බව එනම් සියයට 1 මට්ටමේදී අපනයන සහ ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය අතර වෙසෙසි ධන සම්බන්ධයක් පවතින බවත් සියයට 5 මට්ටමේදී ව්‍යාපාරික ආයතනයේ විශාලත්වය සමඟ වෙසෙසි ධන සම්බන්ධයක් පවතින බවත් හඳුනාගෙන ඇත. නමුත් වෙළඳපළ තරඟය යන සාධක ආයතන වර්ධනය කෙරෙහි වැදගත් වන බවක්

---

[14] A. Heshmat,'On the Growth of Micro and Small Firms: Evidence from Sweden'. Small Business Economics.2001.Vol. 17, No. 3 , pp. 213-228.

[15] Karadeniz, E. 'Factors Contributing to the Growth of Turkish Small and Medium Sized Firms in the Clothing Industry'. sosyal bilimler dergisi.2001. pp.89-104.

හඳුනාගෙන නොමැත. එහෙත් හෝල්, පාක් ඇතුළු පිරිස සහ යසුදා යනාදීන් විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයන මඟින් එළඹී ප්‍රතිඵලවලින් වෙනස් වන අතර කර්මාන්ත වර්ධනය හා විශාලත්වය අතර අනුලෝම සම්බන්ධයක් ඇති බව මෙම අධ්‍යයනය මඟින් හඳුනාගැනීම වැදගත්වේ.

උක්ත සඳහන් ආකාරයට නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයන සිදුකර ඇති නමුත් කර්මාන්ත වර්ධනයෙන් වෙනස් වූ පුළුල් සංකල්පයක් ලෙස හඳුනාගතහැකි කර්මාන්ත කාර්ය සාධනය පිළිබඳව ෆෙයිරොස් විසින් අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇත. එහිදී ඔහු 2008 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට 2009 අප්‍රේල් මාසය දක්වා කාලය තුළ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාර ආයතන 25කින් පමණ රැස්කළ දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් පෙර සූදානම, නවෝත්පාදන සහ අවදානම්දැරීම යන ව්‍යවසායක ගතිලක්ෂණ කර්මාන්ත කාර්ය සාධනය සමඟ සහසම්බන්ධතාවයක් පවතින බවත්, මෙම සාධක විකුණුම් වර්ධනය, ලාභය, සේවක සංඛ්‍යාව වර්ධනය වීම සහ හිමිකරුගේ තෘප්තිමත් බව සමඟ ද සහසම්බන්ධතාවක් පවතින බව දක්වයි. මෙම අධ්‍යයනයේදී ප්‍රධාන වශයෙන් ව්‍යවසායක ගතිලක්ෂණ සහ කර්මාන්ත කාර්ය සාධනය කෙරෙහි අවධානය යොමුකර ඇත. එහෙත් කර්මාන්ත කාර්යසාධනය යන්න පුළුල් සංකල්පයක් වන අතර එය කර්මාන්ත වර්ධනයෙන් වෙනස් වේ.

මාහෙර් (Maher, 2010) විසින් ජෝර්දාන්වල කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාර සාර්ථකත්වය සඳහා බෙහෙවින් භාවිතා කරන ප්‍රධාන සාධක හඳුනාගැනීමේ අරමුණින් ව්‍යාපාරික ආයතන 163කින් සමන්විත නියැදියක් සේවා, නිමවුම් සහ සිල්ලර වෙළඳාම යන අංශ 3 නියෝජනය වන පරිදි තෝරාගෙන ඇත. ප්‍රශ්නාවලියක් ආශ්‍රයෙන් දත්ත රැස්කර විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන ශිල්ප ක්‍රමය මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් කාර්මික ක්‍රියාපටිපාටිය සහ තාක්ෂණය මෙන්ම ආයතනයේ ව්‍යුහය, මුල්‍ය ව්‍යුහය, අලෙවිය ඵලදායිතාවය සහ මානව සම්පත් ව්‍යුහය යන සාධක කර්මාන්ත සාර්ථකත්වය උදෙසා ධන හා වෙසෙසි සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත.

එසියෙන් සහ බලෝන්[16] විසින් කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්තවල තාක්ෂණික කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ නයිජීරියාවේ සිදුකළ අධ්‍යනයේදී ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතයෙන් දත්ත රැස් කර තිබේ. එහිදී ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිත කාර්මික වර්ගීකරණයට අනුව ආහාර හා පාන වර්ග, ඇඟළුම්, කඩදාසි නිෂ්පාදන, දැව හා දැව නිෂ්පාදන, ලෝහ නිෂ්පාදන, රබර්, ප්ලාස්ටික් සහ ගල් අගුරු නිෂ්පාදන ආදී වශයෙන් නිමවුම් කර්මාන්ත ප්‍රධාන අංශ 8ක් යටතේ වර්ගීකරණය කරන ලද අතර අධ්‍යනය සඳහා දත්ත රැස් කිරීමේදී සසම්භාවී ලෙස නියැදිය තෝරාගෙන ඇත. එහිදී අදියර 2ක් යටතේ මෙම තේරීම සිදුකර තිබේ. එනම් පළමු අදියර තුළදී භූගෝලීය වශයෙන් කලාප 6කින් නියැදිය තෝරාගෙන ඇති අතර එහිදී දෙවන අදියර තුළ ඉහතින් සඳහන් කළ වර්ගීකරණය අනුව කර්මාන්ත හිමියන් නියැදිය තුළට ඇතුළත් කරගෙන ඇත. එමෙන්ම ප්‍රශ්නාවලිය මඟින් තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී කර්මාන්ත වර්ගය, කර්මාන්තයේ වයස හා පිහිටීම, සේවා නියුක්තිය, හැකියාවන්, පුහුණුව, ව්‍යවසයකයාගේ අධ්‍යාපන මට්ටම, ප්‍රාග්ධන භාවිතය, ව්‍යවසායක ගතිලක්ෂණ හා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල බලපෑම වැනි වෙනත් බාහිර සාධක යනාදිය පිළිබඳ මූලික අවධානය යොමු කර ඇත. එහිදී රැස්කරන ලද දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය යොදාගෙන තිබේ. ප්‍රතිඵලවලට අනුව ආයතනයේ වයස, හැකියාවන් මත ආයෝජනය කිරීම, පුහුණුව හා අධ්‍යාපන මට්ටම යන සාධක තාක්ෂණික කාර්යක්ෂමතාව සඳහා වැදගත් වන නිර්ණායකයන් වන බවට ඔවුන් විසින් හඳුනාගෙන ඇත.

එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ කර්මාන්ත කාර්ය සාධනය පිළිබඳව අවධානය යොමුකරමින් වරෝතයන්[17] විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ නිමවුම් ව්‍යාපාර ආයතන 150ක දත්ත ආශ්‍රයෙන් මූල්‍ය, අලෙවිය, කළමනාකරණ, යටිතල පහසුකම් තාක්ෂණය, රාජ්‍ය නියාමන යන සාධක අතරින් මූල්‍ය, අලෙවිය, කලමනාකරණය සහ යටිතල පහසුකම් යන සාධක ප්‍රධාන වශයෙන් කර්මාන්ත කාර්යසාධනය සමඟ සහසම්බන්ධ වන

---

[16] Essien, A.E and Bellon, Y.A (2007). 'Technical Efficiency of Small and Medium Scale Industries (smi) in Nigeria:Evidence from nation-wide sample survey'.Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Negotia, Lii, 2, pp.40-69.

[17] V. Varothayan, 'An Investigation of Strategic Factors Affecting the Performance of Manufacturing Based Small and Medium Enterprises (SMEs) Operating In Batticoloa District in Sri Lanka'. Scholarlink Research Institute Journals.2015.pp. 228-236.

බව හඳුනාගෙන ඇත. තවදුරටත් ඔහු කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත කාර්ය සාධනය සමඟ මුල්‍ය පදනම් කරගත් සාධක ඉහළ සහසම්බන්ධයක් පවතින බවත් කළමනාකරණය හා අලෙවිය මධ්‍යම මට්ටමේන් සහ රාජ්‍ය නියාමනය සම්බන්ධ සාධක හා තාක්ෂණය දුර්වල සහසම්බන්ධයක් පවතින බව දක්වා ඇත. එසේම ලින්ගේසියා[18] විසින් වවුනියාව දිස්ත්‍රික්කය පදනම් කරගෙන කුඩා පරිමාණ ආයතනික කාර්යසාධනය සඳහා බලපාන සාධක 5ක් පිළිබඳව ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කර ඇත. නමුත් එහිදී සැලකිල්ලට ලක්කර ඇති විචල්‍යන් වරෝතයන් විසින් දක්වා ඇති විචල්‍යන්ගෙන් වෙනස් වේ. එහිදී හඳුනාගත් විචල්‍ය පහේ වැදගත්කම ඒවායේ මධ්‍යන්‍ය අගය මත පෙළගැස්වීමක් සිදුකර ඇත. එනම් කළමනාකරණ වෙනස සමඟ පාරිභෝගික තෘප්තිය, වාසිදායක වර්ධනය, ව්‍යාපාරයේ හා අදායම් මට්ටමේ වර්ධනය, සේවක සංඛ්‍යාවේ වර්ධනය සහ පිරිවැටුම් වර්ධනය පිළිවෙලින් දැක්විය හැකිය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයන දෙකෙහිදීම කර්මාන්ත කාර්ය සාධනය පිළිබඳව අවධානය යොමුකර ඇති අතර කාර්ය සාධනය යන්න වර්ධනයෙන් වෙනස් වේ. එමෙන්ම සහ සහසම්බන්ධතාවයක් මඟින් සාධක අතර පවතින සම්බන්ධය කෙබඳු ද යන්න පිළිබඳව පැහැදිලි අදහසක් ලබාගැනීම අපහසු වේ. ඒ සඳහා හේතුඵල සම්බන්ධය සෙවීම තුළින් කර්මාන්ත කාර්ය සාධනයට ඉහත දක්වන ලද විචල්‍යන්ගේ පවතින ධන හා ඍණ සම්බන්ධයන් පැහැදිලිව හඳුනාගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

දයාරත්න සහ රන්ජිත්[19] යන අය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකයන්හි කුඩා කර්මාන්ත සාර්ථකත්වය තීරණය කරන සාධක විභාග කිරීම, කුඩා ව්‍යාපාරවල සාර්ථකත්වය නගා සිටුවීමට ප්‍රතිපත්තියක් දියුණු කිරීම සහ කුඩා ව්‍යාපාරවල වැදගත්කම තීරණය කිරීමට බලපෑ හැකි වෙනත් සාධක හා හේතුඵල සම්බන්ධතාව තේරුම් ගැනීම අරමුණු කරගෙන කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ නැගෙනහිර හා බටහිර යන කලාප දෙකම පදනම් කරගෙන කුඩා කර්මාන්ත සාර්ථකත්වය උදෙසා ව්‍යවසායකයාගේ පවුල් පරිසරය, ව්‍යවසායකයාගේ තීරණ ගැනීමේ හැකියාව, ව්‍යවසායකත්වය උදෙසා ව්‍යවසායකයාගේ පුහුණු මට්ටම

[18] Y. Lingesiya, 'Indentifying Factors to Indicate the Business Performance of Small Scale Industries: Evidence from Sri Lanka',Global Journals Inc.(USA),2012.Vol.12.

[19] O.G. Dayarathna-Banda, and J.G.Sri Ranjith,'Deteminants of Success of Small Business: A Survey-Based Study in Kuliyapitiya Divitional Secretariat of Sri Lanka'. International Journal of Business and Social Research.2014.Val.4, No.6, pp.38-50.

සහ ව්‍යාපාරය මත ආයෝජනය කර ඇති මුදල් ප්‍රමාණය යන සාධක ඉතා වැදගත් වන බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේදී මූලික වශයෙන් ව්‍යවසායක ගති ලක්ෂණ කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත.

විජයකුමාර් ඇතුළු පිරිස[20] විසින් කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්තවල දායකත්වය හා නැඹුරුව ආර්ථික වර්ධනය සඳහා බලපාන ආකාරය හඳුනාගැනීම, කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්තවල වර්ධනය හා තත්ත්වය සලකා බැලීම මෙන්ම එම කර්මාන්තවල වර්ධනය සඳහා රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ අරමුණින් ගම්පහ සහ කළුතර යන දිස්ත්‍රික්ක දෙක පදනම් කර ගනිමින් අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇත. නියැදිය මඟින් රැස්කරන ලද දත්ත විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කිරීම මඟින් ආර්ථික උත්පාතයක් ඇති කිරීම, දරිද්‍රතාවය අඩු කිරීම, සේවා වියුක්ති මට්ටම අඩු කිරීම යනාදිය සඳහා කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත මඟින් විශාල බලපෑමක් සිදුකරන බව විදේශීය වශයෙන් පුර්ව අධ්‍යයන මඟින් අනාවරණය කර ඇතත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ දරිද්‍රතාවය අඩු කිරීම සඳහා කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත අංශය සමත්වී නොමැති බව ඔවුන් හඳුනාගෙන ඇත. එමෙන්ම කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය තුළ සියයට 93ක් පමණ කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත පවතින නමුත් 2008 වසර වන විට රටේ දළ දේශීය නිෂ්පාදන සඳහා එහි දායකත්වය සියයට 20 පමණ අඩු මට්ටමක් පවතින බව දක්වයි. තවදුරටත් සලකා බලන විට කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත සඳහා කාන්තා සහභාගිත්වය සියයට 12ක් වැනි අඩු අගයක පවතින අතර පුරුෂ පක්ෂයේ සහභාගීත්වය සියයට 88ක් පමණ වන බව අධ්‍යයනය තුළින් අනාවරණය කරගෙන ඇත. එසේම කුඩා පරිමාණ ආයතන හිමිකරුවන්ට ඉතා අඩු අධ්‍යාපන මට්ටමක් පවතින බවත් කළමනාකරණ හැකියාව ඉතා පහළ බවත් මූල්‍ය හැකියාව එතරම් ශක්තිමත් නොවන බවත් දක්වන අතර සේවා නියුක්තිය, ප්‍රාග්ධනය, අගය එකතු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ කාන්ත සහභාගිත්වය ද කුඩා පරිමාණ කර්මාන්තවල පහළ මට්ටමක පවතින බවත් දක්වයි. අවසාන වශයෙන් ඔවුන් විසින් කුඩා කර්මාන්තවලට ණය ලබාදීමත් අවම වශයෙන් වසර 5ක කාලයක් හෝ බදු විරාම ලබාදිය යුතු බව යෝජනා කෙරේ.

---

[20] S.Vijayakumar, O. Brezinora, and M. Sedlacek,'The Status and Growth of Small and Medium Enterpricess in Sri Lanka'. 2012.

විජේවර්ධන[21] විසින් 1977න් පසුව කර්මාන්ත අංශය සඳහා ක්‍රියාත්මක වූ ප්‍රතිපත්ති සහ එම ප්‍රතිපත්ති සමඟ කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත අංශයේ වෙනස්වීම, ආයතනවලට යොදාගෙන ඇති අමුද්‍රව්‍ය, ශ්‍රමය සහ බලශක්තිය වැනි සාධක සම්බන්ධ වී ඇති ආකාරය පිළිබඳව ද්විතික දත්ත භාවිතයෙන් අධ්‍යයනය කර ඇත. එහිදී 1977න් පසුව කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත අංශයේ වර්ධනය පිළිබඳව සැහීමකට පත්විය නොහැකි බව දක්වයි. ඊට හේතු ලෙස 1977න් පසුව හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණය දැක්වේ. නමුත් රටේ ආර්ථික ස්ථාවරත්වය සහ සංවර්ධනය උදෙසා කුඩා කර්මාන්ත අංශය වර්ධනය කළයුතු බව කියයි. ඒ සඳහා කර්මාන්ත අතර අනුපුරක සම්බන්ධතා ගොඩනැගෙන ආකාරයට දිගුකාලීන උපක්‍රම භාවිතා කළ යුතු බවත් ඇතැම් ප්‍රතිපත්ති මඟින් කර්මාන්ත සඳහා ඇතිකරන අහිතකර බලපෑම්වලින් බැහැරවීමේ සැලසුම් සකස් කළ යුතු බවත් මෙම අධ්‍යනය මඟින් යෝජනා වී ඇත.

විජේවර්ධන විසින් සිදුකළ අධ්‍යයනයට පරස්පර අධ්‍යයනයක් ලෙස පුෂ්පනාතන්ගේ[22] අධ්‍යයනය හඳුනාගත හැකිය. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත මුහුණදෙන ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීමත් එම කර්මාන්ත මඟින් ආර්ථිකයට කෙරෙන බලපෑම් අධ්‍යයනයට ලක්කර ඇත. අධ්‍යයනය සඳහා ද්විතික දත්ත භාවිතා කර ඇති අතර විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකර තිබේ. නිදහසෙන් පසුව විවිධ රජයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද ප්‍රතිපත්ති කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ඉතා දැඩිව බලපෑ ඇති බවත් මෙම අංශය තවදුරටත් වර්ධනය කරගැනීම සඳහා ඊට අනුබද්ධිතව පවතින ගැටලු අවම කිරීමට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිශෝධනය කිරීම ඉතා වැදගත් බවත් අධ්‍යයනය තුළින් අවධාරණය කෙරේ.

---

[21] H. Wijewardhana, 'Structure and Growth Performance of Small Industry in Sri Lanka'. University of Wollongong, Australia. 1989.

[22] A.Pushpanathan, 'The Role of Small and Medium Scale Industries in an Emerging Economyof Sri Lanka'. Research Gate, 2015.

03. අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

පර්යේෂණ අරමුණු පෙරදැරි කරගෙන කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය යන පර්යේෂණ මාතෘකාවට අදාළව ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික යන දත්ත වර්ග දෙකම මෙම අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගත් අතර ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ව්‍යුහගත හා ව්‍යුහගත නොවන ප්‍රශ්න 17කින් සමන්විත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිතා කරන්නට විය. එහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ නැගෙනහිර කලාපය තුළ ග්‍රාම සේවා වසම් 45ක් පමණ පවතින අතර එහි කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත ලියාපදිංචි ලැයිස්තුවට අනුව ආසන්න වශයෙන් ව්‍යාපාරික ආයතන 185ක් පමණ ඇතුළත් වේ. ඉන් 2014 වර්ෂයට පෙර ලියාපදිංචි වී ඇති ව්‍යාපාරික ආයතන 60කින් යුත් නියැදියක් ලියාපදිංචි ලැයිස්තුවෙන් සරල සසම්භාවී නියැදීම යටතේ තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලි හා සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කරන ලද අතර අධ්‍යයනය සඳහා අවශ්‍ය ද්විතියික දත්ත රැස්කිරීමේදී ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ දත්ත, ග්‍රාමසේවා කාර්යාලීය දත්ත, මහබැංකු වාර්තා,කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් වූ පර්යේෂණ ලිපි, සඟරා ආදිය පරිශීලනය කරන ලදි.

- **ආනුභවික රාමුව**

පූර්ව අධ්‍යයනයන්ට අනුව කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේදී විවිධ ක්‍රමවේද භාවිතා කර ඇති බව සාහිත්‍ය විමර්ශනය මඟින් ගම්‍ය වේ. එහිදී සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක[23] , සුක්ෂම හා කුඩා පරිමාණ කර්මාන්තවල වර්ධනය[24] , කුඩා පරිමාණ ආයතන වර්ධනය සඳහා බලපාන නිර්ණායක[25], කුඩා

[23] F.O. Afande, 'Factors Influencing Growth of Small and Microenterprises in Neirobi Central Business District', 2015. An international peer-reviewed journal.Vol.9, pp.104-134.

[24] M. A.Pherson,'Growth of Micro and Small Enterprises in Southern Africa'.Journal of Development Economics. 1994.Vol. 48, pp. 253-277.

[25] Voulgaris, F. Asteriou, D. and Agiomirgianakis, G. 'The Determinants of Small Firm Growth in the Greek Manufacturing Sector'. Journal of Economic Integration.2003. Vol. 18, No. 4, pp. 817-836.

කර්මාන්ත සාර්ථකත්වය සඳහා වන නිර්ණායක[26] ආදී වශයෙන් කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය පිළිබඳව විවිධ රටවල් පදනම් කරගනිමින් අධ්‍යයන රැසක් සිදුකර ඇත. එම අධ්‍යයනවලදී දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය මෙන්ම ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදයද භාවිතා කර ඇති බව අනාවරණය වේ.

මෙම අධ්‍යයනයේදී තවදුරටත් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳව කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් රැස්කර ගත් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ආර්ථිකමිතික ක්‍රමවේදය යොදාගත් අතර කෙන්යාවේ නයිරෝබි දිස්ත්‍රික්කය පදනම් කරගනිමින් අෆන්ඩ්[27] විසින් සිදුකළ අධ්‍යයනය ඒ සඳහා පූර්වාදර්ශ විය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයේදී අඩුතම වර්ග නිමනිත ක්‍රමය (Ordinary Least Squares) භාවිතා කරමින් බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයක් දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා යොදා ගන්නට විය. එසේම අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල Stata 12 මෘදුකාංගය භාවිතා කොට ලබාගෙන ඇත. එම බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශය පහත ආකාර වේ.

$$yi = \beta 0 + \beta 1X1i + \beta 2X2i + \beta 3X3i + \beta 4D1i + \beta 5D2i + \beta 6D3i + Ui$$

අධ්‍යයන විචල්‍යන් හැඳින්වීම

Y = ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය
i = නියැදි ඒකක
X_1 = ව්‍යාපාරික ආයතනය වාර්ෂිකව ලබාගන්නා ණය ප්‍රමාණය
X_2 = ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස
X_3 = ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම
D_1 = ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය
D_2 = ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ වෘත්තීය පුහුණුව
D_3 = ව්‍යාපාරික ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය
U = දෝෂ පදය

[26]O.G. Dayarathna-Banda, and J.G.Sri Ranjith,'Deteminants of Success of Small Business: A Survey-Based Study in Kuliyapitiya Divitional Secretariat of Sri Lanka'. International Journal of Business and Social Research.2014.Vol.4, No.6, pp.38-50.

[27] F.O. Afande, 'Factors Influencing Growth of Small and Microenterprises in Neirobi Central Business District', 2015. An international peer-reviewed journal.Vol.9, pp.104-134.

- ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය : ව්‍යාපාරික ආයතනයක වර්ධනය යනු එම ආයතනයේ මාසිකව හෝ වාර්ෂිකව හෝ සිදුවන ලාභය ඉහළ යාමක් හෝ අදායම ඉහළ යාමක් ලෙස සරලව අර්ථ දැක්විය හැකිය. එසේම කිසියම් ව්‍යාපාරික ආයතනයක වර්ධනය මිනුම් කිරීම සඳහා ආයතනයේ ලාභය, ආයතනයේ විකුණුම් ආදායම, ආයතනයේ සේවක සංඛ්‍යාව සහ ආයතනයේ භෞතික ප්‍රසාරණය යනාදීය පොදුවේ භාවිතා කෙරෙන මිනුම් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යනය තුළදී ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය මිනුම් කිරීම සඳහා ආයතනයේ වාර්ෂික ලාභය භාවිතා කෙරේ.
- ව්‍යාපාරික ආයතනය වාර්ෂිකව ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය:මෙහිදී 2014 හා 2015 යන වසර දෙක තුළ අදාළ කර්මාන්තය (විධිමත් හා අවිධිමත් ණය ලෙස නොසලකා) විසින් වාර්ෂිකව ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය අදහස් කෙරේ. ණය ප්‍රමාණය රුපියල්වලින් මිනුම් කෙරේ.
- ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස: මෙහිදී ව්‍යාපාරික ආයතනය ආරම්භ කර 2015 වසර වන විට වසර සංඛ්‍යාව අදහස් කෙරේ. එය අවුරුදු ගණන මඟින් මිනුම් කෙරේ.
- ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම: අධ්‍යාපන මට්ටම ප්‍රාථමික, ද්විතියික හා තෘතික වශයෙන් වර්ගීකරණය කළ හැකි අතර මෙහිදී ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය සඳහා හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම මඟින් සිදුවන බලපෑම සැලකීමේදී අධ්‍යාපන මට්ටම මිනුම් කිරීම සඳහා අධ්‍යාපනය ලැබූ වසර ගණන සැලකිල්ලට ගැනේ.
- ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය: ව්‍යාපාරයේ හිමිකරු ස්ත්‍රියක්ද පුරුෂයෙක්ද යන්න මෙයින් අදහස් කෙරේ. මෙහිදී ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය යන්න ගුණාත්මක විචල්‍යක් වන අතර එය අනුව්‍යාජ විචල්‍යයක් ලෙස බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයට ඇතුළත් කර ඇත. ඒඅනුව ස්ත්‍රී = 0, පුරුෂ =1 යනුවෙන් අගය ලබාදෙන ලදී.
- ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ වෘත්තීය පුහුණුව:මෙහිදී ව්‍යාපාර හිමිකරුවා විසින් සිය ව්‍යාපාරික කටයුතුවලට අදාළව යම් පාඨමාලාවක් හදාරා තිබේද යන්න අදහස් කෙරේ. මෙහිදීද වෘත්තීය පුහුණුව යන්න ගුණාත්මක විචල්‍යක් වන අතර එය අනුව්‍යාජ විචල්‍යක් ලෙස බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයට ඇතුළත් කර ඇත. එහිදී, ව්‍යාපාරික ආයතන හිමිකරු

වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා සිටීද නැද්ද යන්න මෙහිදී අදහස් කෙරෙන අතර පිළිතුර ඔව් නම් 1 ක් ද නැත නම් 0 ක් දලෙස අගය ලබා දීමක් සිදුකෙරේ.

- ව්‍යාපාරික ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය: මෙහිදී ව්‍යාපාරික ආයතනය විසින් භාවිතා කරනු ලබන්නේ සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණයද නවීන තාක්ෂණයද යන්න අදහස් කෙරේ. මෙහිදී සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය ලෙස අර්ථ දක්වනු ලබන්නේ අත් යන්ත්‍ර (අතින් ක්‍රියාකරවන) භාවිතා කරමින් ශ්‍රමය බහුලව භාවිතා කරමින් නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකිරීමයි. නවීන තාක්ෂණය යනුවෙන් මෙහි අර්ථ දැක්වෙන්නේ භූමිතෙල්, පෙට්‍රල් වැනි ඉන්ධන භාවිතයෙන් හෝ විදුලිය භාවිතයෙන් ක්‍රියාකරවන යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතා කරමින් ප්‍රාග්ධන සුක්ෂමව නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකිරීමයි. මෙම විචල්‍ය ද ප්‍රමාණාත්මකව මිනුම් කිරීමට නොහැකි හෙයින් අනුව්‍යාජ විචල්‍යක් ලෙස ආදර්ශයට ඇතුළත් කෙරේ. ඒ අනුව සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය = 0, නවීන තාක්ෂණය = 1 යනුවෙන් අගය ලබාදීමක් සිදුකෙරේ.

නියැදි ඒකක

නියැදි ඒකක යනු සසම්භාවී ලෙස තෝරාගත් 1 සිට60 දක්වා වන කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන සංඛ්‍යාව අදහස් කෙරේ.

දෝෂ පදය

බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ පරායත්ත විචල්‍ය සඳහා බලපෑම් කරන නමුත් ආදර්ශයේ ඇතුළත් වී නොමැති සියලුම විචල්‍යන්ගේ හැසිරීම නිරීක්ෂණය වේ.

04. ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡා

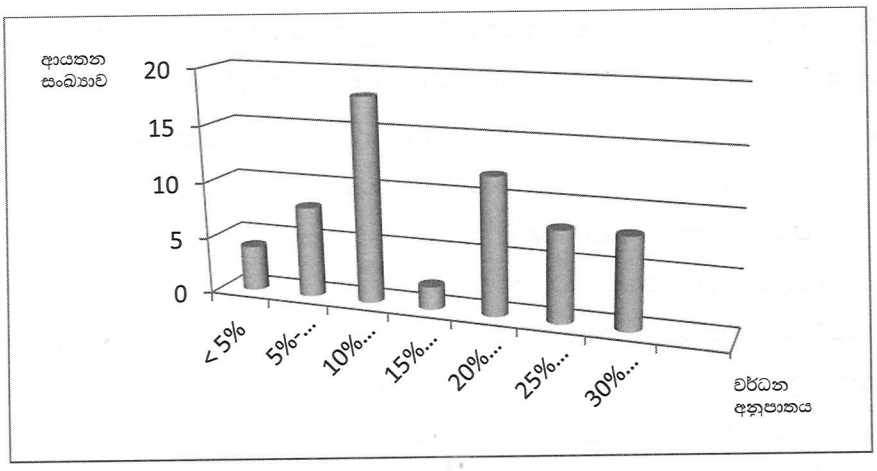
පළමු අරමුණ : ශ්‍රී ලංකාවේ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල වර්ධනයක් පවතියිද යන්න හඳුනා ගැනීම යන අරමුණ යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය

පූර්ව අධ්‍යයන අනුව ලින්ගේසියා[28] (Lingesiya 2012) විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරම්භ වන කුඩා පරිමාණනිමවුම් කර්මාන්තවලින්සියයට68ක් පමණ පළමු වසර 2-5 අතර අසාර්ථක වන බව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙහිදී වර්තමානය වන විට ස්ථාපිත වී පවතින කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල තත්ත්වය කෙබඳුද යන්න හඳුනාගැනීම සඳහා එනම් එම කර්මාන්ත ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වන්නේද නොඑසේ නම් ක්‍රමයෙන් අසාර්ථක වන්නේද යන්න හඳුනාගැනීම අපේක්ෂා කෙරේ. කුඩා පරිමාණනිමවුම් ආයතන රැසක එකතුවක් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තය ලෙස හැඳින්විය හැකිය. එසේම කර්මාන්තයේ වර්ධනය යන්න ආයතනවල වර්ධනය මඟින් බිහිවේ. ඒ අනුව ආයතනයක වර්ධනය යනු කිසියම් ආයතනයක සාර්ථකත්වයට අදාළව යම් මිනුමක් මඟින් එහි ක්‍රියාවලිය වැඩිදියුණු වී ඇති බව දැක්වීමක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එහිදී භාවිතා කරන මිනුම් ලෙස අයභාරය, ලාභය, සේවක සංඛ්‍යාව, වෙළඳපළ කොටස සහ ව්‍යාපාරික ආයතනයේ භෞතික ප්‍රසාරණය යනාදී නිර්ණායක පොදුවේ භාවිතා කෙරේ. මෙම මිනුම්වල ධනාත්මක වෙනසක් ආයතනයේ වැඩිදියුණු වීමක් ලෙස නිගමනය කළ හැක. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයේදී කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය මිනුම් කිරීම සඳහා ආයතනයේ ලාභය යොදා ගැනේ. එහිදී 2014 හා 2015 යන වර්ෂ දෙකෙහි වාර්ෂික ලාභයන් භාවිතා කරමින් වර්ධන අනුපාතිකයක් ලබා ගැනීම තුළින් ඒ ඒ නිමවුම් ආයතනයේ වර්ධන අනුපාතිකය අනුව ව්‍යාපාර කාණ්ඩ කිරීමක් සිදුකරන ලදී. එහෙයින් නියැදියේ ඇතුළත් දත්ත අනුව කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවල වර්ධනය පිළිබඳ දළ අදහසක් අංක 4.1 ප්‍රස්ථාර සටහන මඟින් නිරූපණය වේ.

---

[28] Y. Lingesiya, 'Indentifying Factors to Indicate the Business Performance of Small Scale Industries: Evidence from Sri Lanka',Global Journals Inc.(USA),2012.Vol.12.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.1) : කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවල වර්ධනය

මූලාශ්‍රය : ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය 2016

අංක 4.1 ප්‍රස්ථාර සටහනට අනුව නියැදිය තුළ ඇතුළත් සැම ආයතනයක් සතුවම යම් මට්ටමක වර්ධනයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ. එනම් නියැදියේ ඇතුලත් නිමවුම් ආයතන අතරින් වැඩි ප්‍රමාණයක් සියයට 10ත් සියයට 15ත් අතර වර්ධන අනුපාතිකයක් සහිත ආයතන වේ. එහි නිරූපණය වන ආයතන සංඛ්‍යාව 18කි. ඇතැම් ආයතන සියයට 35 පමණ වර්ධන වේගයක් පවතින අතර ඇතැම් ආයතන සියයට 5 අඩු වර්ධන වේගයක් පෙන්නුම් කරයි. සමස්තයක් ලෙස සැලකුවිට මෙහි දැක්වෙන ආයතනවල වර්ධන අනුපාතිකයක් පවතින නමුත් එය ඉහළ වර්ධනයක් ලෙස හඳුනාගැනීම අපහසු වුවත් සැම ආයතනයකකම යම් වර්ධනයක් පවතියි. ඒ අනුව නිමවුම් කර්මාන්තවල සැලකිය හැකි මට්ටමක වර්ධනයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

- **දෙවන අරමුණ :**

කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක හඳුනාගැනීම යටතේ වාර්ෂිකව ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය, ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස, ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම, ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ වෘත්තීය පුහුණුව සහ ව්‍යාපාරික ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය යන සාධක මඟින් ආදර්ශයේ ඇතුළත් කර්මාන්ත වර්ධනය යන පරායත්ත විචල්‍ය මත ඇතිකරන බලපෑම කෙබඳුද යන්න හඳුනාගැනීම මෙමඟින් සිදුකර ඇත. එනම් මෙම අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා උක්ත සඳහන් සාධක අතරින් කුමන

සාධක වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරන්නේද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙහිදී සිදුකරන ලදී. පුර්ව අධ්‍යයනයන්ට අනුව ඒ ඒ අධ්‍යයන ප්‍රදේශය හෝ රට අනුව උක්ත සඳහන් සාධක මඟින් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනයට සිදුකරන බලපෑම විවිධත්වයෙන් යුක්ත විය. ඒ අනුව කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ නියැදි දත්ත අනුව එම සාධකවල බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීම මෙම අරමුණ යටතේ සිදුකරන ලදී.

අංක (4.1) වගුවෙන් දක්වා ඇති ප්‍රතිඵල ලබාගත් බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල ලබාගැනීම සඳහා නිරීක්ෂණ 60ක් යොදාගෙන ඇත. මෙහි දැක්වෙන ප්‍රතිඵල මඟින් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය යන්නෙන් හඳුනාගැනෙන පරායත්ත විචල්‍ය මත වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන හා වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකරන ස්වායත්ත විචල්‍යන් හඳුනාගත හැකිය. සමස්ත ආදර්ශයේ වෙසෙසියාව Prob>Fg ලැබෙන සම්භාවිතා අගයෙන් නිරූපණය කරයි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල අනුව Prob>F අගය 0.0000 වේ. එනම් එම අගය 0.01ට වඩා කුඩා වන අතර (0.0000<0.01) ආදර්ශය සමස්තයක් ලෙස සියයට 1මට්ටමේදී සංඛ්‍යානමය වෙසෙසි බවක් දක්වයි. එසේම නිර්ණක සංගුණකය (R2) භාවිතා කර ආදර්ශයේ යෝග්‍ය බව (R2) මිනුම් කරයි.ආදර්ශයේ R2 අගය 0ත් 1ත් අතර පිහිටයි. R2 අගය 0 වීමෙන් අදහස් වන්නේ ආදර්ශයේ පරායත්ත විචල්‍ය පැහැදිලි කිරීම සඳහා ආදර්ශය නුසුදුසු බවයි. එනම් ආදර්ශයේ ස්වායත්ත විචල්‍යන් මඟින් පරායත්ත විචල්‍ය විස්තර නොකරන බවයි. එසේම R2 අගය 1 වීමෙන් අදහස් වන්නේ පරායත්ත විචල්‍ය සම්පුර්ණයෙන්ම පැහැදිලි කිරීම සඳහා ආදර්ශය ප්‍රමාණවත් වන බවයි. ආදර්ශය වඩාත් සාර්ථක එකක් ලෙස නිර්ණක සංගුණකයේ අගය 1ට අසන්න වන අවස්ථාවේදී පිළිගනු ලබයි. ඒ අනුව මෙම ආදර්ශයේදී නිර්ණක සංගුණකයේ (R2) අගය 0.7279ක් වන අතර ගලපන ලද නිර්ණක සංගුණකයේ (R-2)අගය 0.6971වේ. නිර්ණක සංගුණකයේ අගය 1ට අසන්න වීම මඟින් ආදර්ශය සාර්ථක එකක් බව හඳුනාගත හැකි වේ. මෙහි R2 = 0.7279 වීම තුළ ආදර්ශය සඳහා යොදා ගත් ස්වායත්ත විචල්‍යන් මඟින් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය වීම යන පරායත්ත විචල්‍ය සියයට 73කින් විස්තර කරන බව දැක්විය හැකිය.

වගු අංක (4.1) : බහුගුණ ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල

Variables	Coefficient	Std. Err.	T Value	P>|t|	[95% Conf. Inerval]	
Credit	.0000232	8.00e-06	2.90	0.005**	7.18e-06	.0000393
Firm age	.2889752	.2286984	1.26	0.212	-.1697357	.747686
Edu. Year	.0408452	.4048419	0.10	0.920	-.7711648	.8528552
Geder	5.365895	2.669933	2.01	0.050*	.0106868	10.7211
Training	5.145844	2.202262	2.34	0.023*	.7286654	9.563022
Technology	7.421491	2.896324	2.56	0.013*	1.612201	13.23078
Cons	3.04163	2.801632	1.09	0.283	-2.577733	8.660992

Number of obs = 60, F(6, 53)= 23.63, Prob > F = 0.0000R-squared = 0.7279 , Adj R-squared = 0.6971

සටහන : ** මගින් 1% සහ * මගින් 5% මට්ටමේදී සංඛ්‍යානමය වෙසෙසි බව දැක්වේ.
මූලාශ්‍රය : ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය 2016

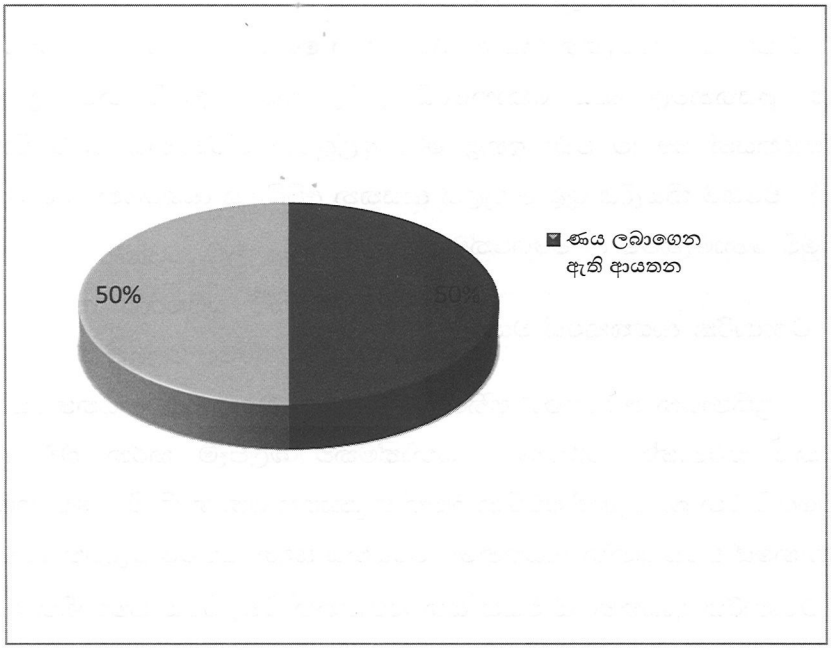
මේ අනුව මෙහිදි කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනයවීම තීරණය කිරීම සඳහා යොදාගනු ලැබූ විචල්‍යන් වන වාර්ෂිකව ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය (Credit), ආයතනයේ වයස (Firm age), ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම (Edu.year), ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය (Gender), ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ වෘත්තීය පුහුණුව (Training) සහ ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය (Technology) යන එක් එක් විචල්‍යන් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය වීම සඳහා වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති කරන්නේද නැද්ද යන්න මෙහිදී අධ්‍යයනය කිරීම සිදුවේ.

ව්‍යාපාරික ආයතනය වාර්ෂිකව ලබා ගන්නා ණය ප්‍රමාණය

ව්‍යාපාරික ආයතනය වාර්ෂිකව ලබා ගන්නා ණය ප්‍රමාණය රුපියල්වලින් මිණුම් කෙරේ. එහිදී ලබා ගන්නා ණය ප්‍රමාණය ඒකකයකින් වෙනස් වන විට ආයතනයේ ලාභය (ආයතනයේ වර්ධනය) වෙනස්වීමේ ප්‍රමාණය සංගුණකයේ (Coefficient) අගය මඟින් හඳුනාගත හැකිය. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව වාර්ෂිකව ලබා ගන්නා ණය ප්‍රමාණය ඒකකයකින් වෙනස් වීමේදී ආයතනයේ ලාභය 0.0000232කින් වෙනස් වන බව හඳුනාගත හැකිය. ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල අනුව ව්‍යාපාරික ආයතනය වාර්ෂිකව ලබා ගන්නා ණය ප්‍රමාණය, ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය සඳහා 1% මට්ටමේදී වෙසෙසි ධන බලපෑමක් ඇති කරන සාධකයක් බව හඳුනාගත හැකිය. එනම් P>|t| = 0.005යන අධ්‍යයන ප්‍රතිඵලය 0.01ට වඩා අඩුවීම

(0.005<0.01) තුළ එය නිරීක්ෂණය වේ. මේ පිළිබඳව සිදුකර ඇති පූර්ව අධ්‍යයන අනුව අෆන්ඩි[29] විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයේදී ද කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි ණය සඳහා ප්‍රවේශවීම යන සාධකය වෙසෙසි ධන බලපෑමක් පවතින බව හඳුනාගෙන ඇත. එසේම වොල්ගාරිස් ඇතුළු පිරිස[30] විසින් සිදුකළ අධ්‍යයනයට අනුව දිගුකාලින ණය යන සාධකය කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ධනාත්මකව සම්බන්ධ වන බව අනාවරණය කර තිබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල සහ පූර්ව අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල සමපාත වීමක් හඳුනාගත හැක.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.2) : කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල ණය සඳහා ප්‍රවේශ වීම

මූලාශ්‍රය : ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය 2016

[29] F.O. Afande, 'Factors Influencing Growth of Small and Microenterprises in Neirobi Central Business District', 2015. An international peer-reviewed journal.Vol.9, pp.104-134.

[30] Voulgaris, F. Asteriou, D. and Agiomirgianakis, G. 'The Determinants of Small Firm Growth in the Greek Manufacturing Sector'. Journal of Economic Integration.2003. Vol. 18, No. 4, pp. 817-836.

අංක 4.2 ප්‍රස්තාර සටහන මඟින් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන විසින් 2014 සහ 2015 යන වසර දෙකෙහිදී බැංකු මඟින් ණය ලබා ගැනීමට යොමු වී ඇති ප්‍රමාණය දක්ව ඇත. ඊට අනුව නියැදියෙන් සියයට 50ක් ණය ලබාගෙන ඇති අතර සියයට 50ක් ණය ලබා ගැනීමට යොමුවී නොමැත. මෙසේ එලෙස නියැදියෙන් හරි අඩක ප්‍රමාණයක් ආයතන ණය ලබා නොගැනීමට හේතුව ඔවුන්ට තම ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා ණය මුදල් අනවශ්‍ය වීම නොවන බව අධ්‍යයනය තුළින් අනාවරණය විය. එහිදී මූල්‍ය ආයතන විසින් ව්‍යාපාරිකයන් සඳහා ණය මුදලක් නිකුත් කිරීම සඳහා ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවගෙන් අපේක්ෂා කරන සුදුසුකම් සපුරාලීමට ඔවුන් අපොහොසත් වීම සහ ණය නිකුත් කිරීමට දීර්ඝ කාලයක් ගතවීම නියැදියේ සියයට 50ක් ණය ලබා නොගැනීමට හේතුවී තිබේ. එසේම ඇතැම් ව්‍යාපාර හිමිකරුවන් අවධානම් දැරීමට පවතින අකමැත්ත නිසාද ණය සඳහා යොමු නොවන බව අනාවරණය විය. මූල්‍ය ආයතනවල ණය කොන්දේසි ලිහිල් කරනු ලබයි නම් කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදකයන් මෙයට වඩා ඉහළ ණය ඉල්ලුමක් නිර්මාණය වීමේ විභවතාවයක් පවතී. එසේම නියැදිය තුළ ඇතුළත් ආයතන අවිධිමත් අංශයෙන් ණය ලබාගැනීමට යොමුවී නොමැතිවීම ද විශේෂත්වයකි.

- **ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස**

ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස යන සාධකය කර්මාන්ත වර්ධනයට ධනාත්මකව බලපෑම් කරන බව හඳුනාගත්ත දවෙසෙසි ධන බලපෑමක් පවතින බවක් හඳුනාගත නොහැකි විය. ඉන් ගම්‍ය වන්නේ ආයතනයේ වයස යන්න ආයතනයේ වර්ධනය සඳහා එතරම් වැදගත් නොවන බවයි. එය ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස යන ස්වායත්ත විචල්‍යයේ සම්භාවිත අගය (P>|t|) 0.212වීම තුළින් එය අනාවරණය වේ. එම අගය සියයට 1 හෝ සියයට 5 හෝ සියයට 10 යන මට්ටම් එකක් යටතේ හෝ වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකරන විචල්‍යකි. එනම් ලැබී ඇති ප්‍රතිඵල අනුව කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස යන සාධකය දුර්වල ධන සම්බන්ධයක් දක්වන බවයි. මෙම ප්‍රතිඵලවලට වෙසෙසිව පියර්සන් (Pherson) විසින් ස්වාසිලන්තය, ලෙසොතෝ, බොස්ට්වානා වැනි දකුණු අප්‍රිකානු රටවල් පදනම් කරගෙන සිදුකර ඇති අධ්‍යයනයේදී කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස යන සාධකය ඍණාත්මකව බලපෑම් කරන බව හඳුනාගෙන ඇත.

එසේම පාර්ක් ඇතුළු පිරිස (Park et al) විසින් කොරියාවේ සිදුකළ අධ්‍යයනය හා දුන්නේ සහ හුගාස් (Dunne and Hughes) විසින් එක්සත් රාජධානිය පදනම් කරගනිමින් සිදුකළ අධ්‍යයනය මඟින්ද කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වයස යන සාධකය ඍණාත්මකව බලපාන බව හඳුනාගනීයි. නමුත් මෙම අධ්‍යයනයේදී ආයතනයේ වයස කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි බලපෑමක් සිදු නොකළද ඍණ බලපෑමක් සිදු කරන බව නිරීක්ෂණය නොවීය. එය වෙසෙසි නොවන නමුත් ධන බලපෑමක් වේ.

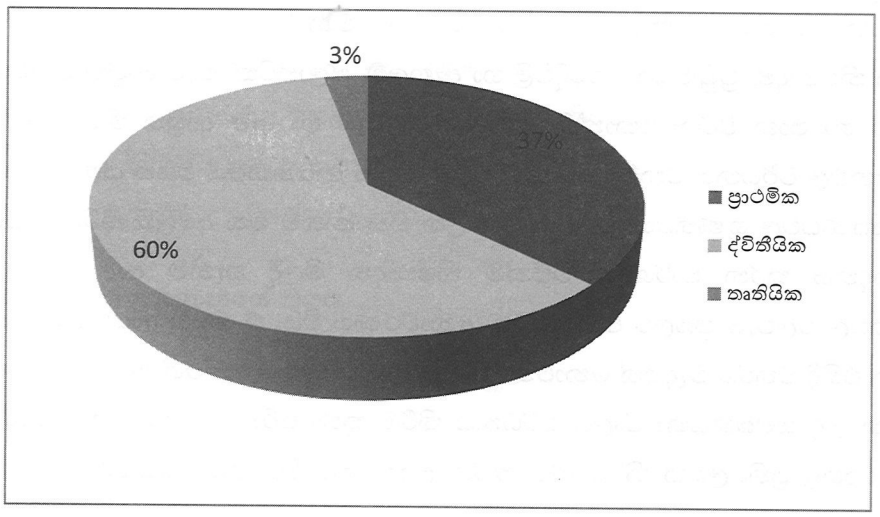
නමුත් යම් ව්‍යාපාරික ආයතනයක් වෙළඳපළ තුළ රැඳී සිටින කාලය වැඩිවන විට එහි වෙළඳපළ කොටස වැඩි වීමට හේතුවන අතර එමඟින් ආයතනයේ ලාභය වැඩිකර ගැනීමට හැකියාවක් පවතින බව සාමාන්‍යයෙන් පිළිගත් අදහස වේ. නමුත් අධ්‍යයන ප්‍රදේශය සැලකීමේදී නිමවුම් කර්මාන්ත ව්‍යාප්තිය අනුව තෝරාගත් පොල් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ප්‍රමුඛ වුවද රෙදිපිළි හා ඇඟලුම්, ප්ලාස්ටික්, මැටි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, ආහාර හා පාන වර්ග, කොන්ක්‍රීට් නිෂ්පාදන, දැව හා දැව ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ආදී ආයතනවල වර්ධනය එනම් ලාභය වැඩිවීම සඳහා ආයතනයේ වයස යන සාධකයට වඩා භාණ්ඩවල ගුණත්වය, මිල, පෞද්ගලික හිතවත්කම් මත අලෙවි කිරීම්, යෙදවුම් සම්පාදනය කරන පාර්ශවය විසින්ම නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීම ආදී වූ වෙනත් සාධකවල බලපෑම ප්‍රබලව පවතින බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව ආයතනයේ වයස යන්න එහිදී එතරම් වැදගත් නොවන බව ආයතන හිමිකරුවන්ගේ අදහස වේ. ඉහත දක්වන ලද සම්බන්ධතා ජාලය වර්ධනය කිරීම කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ඉහළ ප්‍රතිඵලයක් නිර්මාණය කරනු ලබන බව මින් ගම්‍ය කෙරේ.

- **ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම**

ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම ලෙස පාසල් අධ්‍යාපනය සැලකෙන අතර එය අවුරුදු මඟින් මිනුම් කෙරේ. මෙහිදී ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණයට අනුව ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම යන ස්වායත්ත විචල්‍ය කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි ධන බලපෑමක් ඇති නොකරන අතර ඉතා දුර්වල ධන සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගත හැකිය. ඒ බව අදාළ විචල්‍යයේ සම්භාවිතා අගය (P>|t|) 0.920 වීම තුළින්

අනාවරණය වේ. එසේම අෆන්ඩි[31] විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයේදී ද කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි ආයතනය හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම අනුලෝමව සම්බන්ධ වන බව හඳුනාගෙන ඇති අතර පියර්සන්[32] දකුණු අප්‍රිකානු රටවල් පදනම් කරගෙන සිදුකර ඇති අධ්‍යයනයේදී ද මේ හා සමාන ප්‍රතිඵලයක් ලබාගෙන ඇත. තවද එසියෙන් සහ බලෝන්[33] සිදුකළ අධ්‍යයනය තුළින්ද උක්ත සම්බන්ධය හඳුනාගෙන තිබේ.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.4) : කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත හිමිකරුවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම

මූලාශ්‍රය : ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය 2016

[31] F.O. Afande, 'Factors Influencing Growth of Small and Microenterprises in Neirobi Central Business District', 2015. An international peer-reviewed journal.Vol.9, pp.104-134.
[32] M. A.Pherson,'Growth of Micro and Small Enterprises in Southern Africa'.Journal of Development Economics. 1994.Vol. 48, pp. 253-277.
[33] A.E. Essien, and Y.A. Bellon, 'Technical Efficiency of Small and Medium Scale Industries (smi) in Nigeria: Evidence from nation-wide sample survey'.Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Negotia,2007.Lii, 2, pp.40-69.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.4) දැක්වෙන ආකාරයට අධ්‍යයනය තුළ කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත හිමිකරුවන් බහුතරයක් ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපන මට්ටම්වල පසුවේ. එසේම ආයතනයේ වර්ධනය සඳහා හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම එතරම් වැදගත් නොවන බව හඳුනාගෙන ඇත.මන්ද අධ්‍යයන ප්‍රදේශයට අනුව එම ප්‍රදේශයේ සුලභ කර්මාන්ත අතරින් ඇගළුම්, ආහාර හා පාන වර්ග, පොල් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන ආදී නිමවුම් කර්මාන්ත සඳහා ඔවුන් යොමුවී ඇත්තේ තම අත්දැකීම් මත බව අධ්‍යයනය මඟින් අනාවරණය වූ කරුණකි. එසේම ඇතැම් කර්මාන්ත, විශේෂයෙන්ම දැව හා දැව ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, කොන්ක්‍රීට් නිෂ්පාදන මෙන්ම මැටි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සඳහා යොමුවීමට මුලික වී ඇත්තේ ඔවුන්ගේ සහජ හැකියාවන් බවද තවදුරටත් අනාවරණය විය.

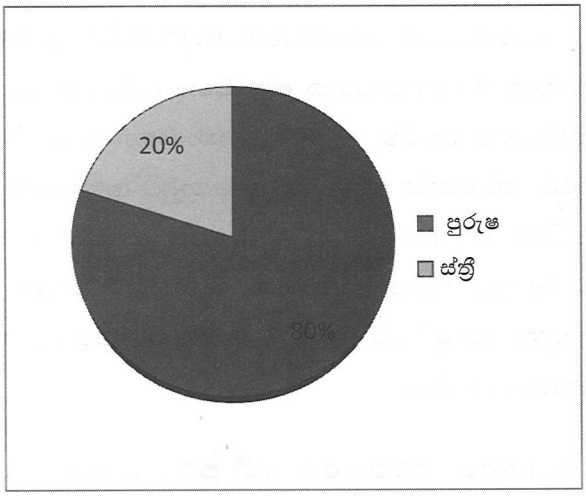
- **ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය**

ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය යන විචල්‍යය අනුව්‍යාජ විචල්‍යයක් ලෙස ප්‍රතිපායන ආදර්ශයට ඇතුළත් කරන ලදි. මෙහිදී පුරුෂ යන්න 1 ලෙසද ස්ත්‍රී යන්න 0 ලෙසද අගය ලබාදී ඇත. ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල අනුව ඉන් අදහස් වන්නේ ස්ත්‍රියකට සාපේක්ෂව ආයතන හිමිකරුවා පුරුෂයෙකු වීමේදී කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය 5.365895කින් වෙනස් වන බව සංගුණකය(Coefficient) මඟින් අදහස් වේ. එසේම මෙම විචල්‍යය සියයට 5මට්ටමේදී වෙසෙසි ධන බලපෑමක්, කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය මත ඇතිකරන බව සම්භාවිතා අගය (P>|t|) 0.050 වීම තුළින් ගම්‍ය වේ. එසේම පියර්සන්[34] දකුණු අප්‍රිකානු රටවල් පදනම් කරගෙන සිදුකර ඇති අධ්‍යයනයේදී කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි ව්‍යාපාරික ආයතනය හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය ධනාත්මකව බලපාන බව අනාවරණය කෙරේ. මෙහිදී ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයේ දත්ත අනුව ව්‍යාපාරික ආයතන හිමිකාරිත්වය අංක 4.5 ප්‍රස්තාර සටහනේ දැක්වෙන පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

---

[34] M. A.Pherson,'Growth of Micro and Small Enterprises in Southern Africa'.Journal of Development Economics. 1994.Vol. 48, pp. 253-277.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.5) : කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල හිමිකාරිත්වය

මූලාශ්‍රය : ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය 2016

අධ්‍යයනයට අනුව ආයතනයේ හිමිකරුගේ ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය එහි වර්ධනය කෙරෙහි වෙසෙසි ධන බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. එනම් ස්ත්‍රියකට සාපේක්ෂව පුරුෂයෙකු ආයතනයේ හිමිකරු වන විට අදාළ ආයතනයේ වර්ධනය ඉහළ බවයි. ප්‍රස්තාර සටහන් අංක (4.5) මඟින් ආයතනයේ හිමිකාරිත්වය පිළිබඳ ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපාර්ශවය අතර සැසඳීමක් කළ අතර ඒ අනුව ආයතන හිමිකාරිත්වය වැඩි වශයෙන් පුරුෂ පාර්ශවය සතුවේ. එම අගය සියයට 80ක් වැනි ඉහළ මට්ටමක් ගන්නා නමුත් ස්ත්‍රීන් සතු හිමිකාරිත්වය සියයට 20ක් වැනි කුඩා අගයක් ගනී. මෙම තත්ත්වය සඳහා බලපාන ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස විවාහක කාන්තාවකට පවුල තුළ පවතින වගකීම් මෙන්ම සමාජ සංස්කෘතික තත්වයන් දැක්විය හැකිය. එසේම අධ්‍යයනයට ලක් වූ ප්‍රදේශයේ කර්මාන්තවල ස්වාභාවයද මේ සඳහා බලපෑමක් කළ හැකිය. විශේෂයෙන්ම කාන්තා සහභාගිත්වය පහළ අගයක් ගැනීම පිළිබඳව අවධානය යොමුකිරීම ඉදිරි අධ්‍යයන සඳහා සැලකිය යුතු අවකාශයක් නිර්මාණය කර ඇත. විජයකුමාර්[35] විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයට අනුව කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්තවල කාන්තා සහභාගිත්වය ඉතා අඩු අගයක් ගන්නා බවත් අධ්‍යයනයට භාජනය වූ දිස්ත්‍රික්ක දෙක තුළ සියයට 88ක් පුරුෂ පක්ෂය විසින් කුඩා හා මධ්‍යම

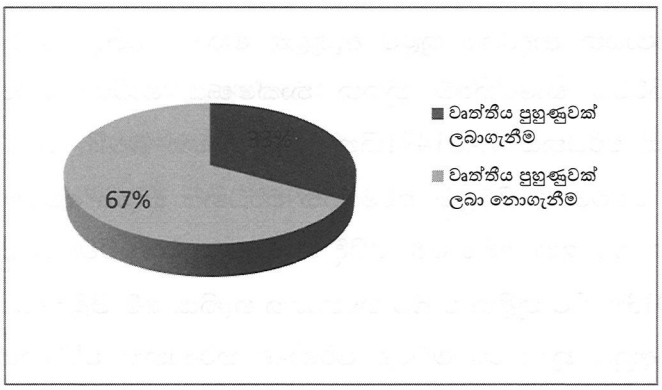
[35] S.Vijayakumar, O. Brezinora, and M. Sedlacek,'The Status and Growth of Small and Medium Enterpricess in Sri Lanka'. 2012.

පරිමාණ කර්මාන්ත ක්‍රියාත්මක කරන බවත් හඳුනාගෙන ඇති අතර එම අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල සමඟ සමපාත වේ.

- **වෘත්තීය පුහුණුව**

ව්‍යාපාර හිමිකරුවා විසින් තමා නියැලී සිටින කර්මාන්තයට අදාළව යම් පුහුණුවක් ලබා තිබේද යන්න මින් අදහස් කෙරේ. වෘත්තීය පුහුණුව යන සාධකය අනුව්‍යාජ විචල්‍යයක් ලෙස ප්‍රතිපායන ආදර්ශය තුළ අන්තර්ගත වේ. එහිදී වෘත්තීය පුහුණුව නොලැබූ පුද්ගලයෙකුට සාපේක්ෂව පුහුණුව ලැබූ පුද්ගලයෙකු ආයතනයේ හිමිකරුවා වන විට ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය කෙසේ වේද යන්න මින් අදහස් කෙරේ. ප්‍රතිඵල අනුව වර්ධනය 5.145844 කින් වෙනස් වන බව සංගුණකය (Coefficient) මඟින් දැක්වේ. එසේම කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි හිමිකරුගේ වෘත්තීය පුහුණුව යන සාධකය සියයට 5 මට්ටමේදී වෙසෙසි ධන බලපෑමක් පවතින බව දැක්විය හැකිය (0.025<0.05). පාසල් අධ්‍යාපනයේදී වෘත්තීය පුහුණු නොලැබුණද සලකා බලන කර්මාන්තය සඳහා සුවිශේෂී පුහුණුවක් ලබාදීම වියහැක. පරම්පරාවෙන් හෝ අත්දැකීමෙන් පුහුණුව ලැබූ කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදකයන් වුවද වෘත්තීය පුහුණුව ලැබීමෙන් පසු ගුණාත්මක බැවින් ඉහළ භාණ්ඩ නිපදවීම මඟින් අනෙකුත් සමජාතීය නිෂ්පාදන සමඟ සාර්ථකව තරඟ කිරීමටත් ඒ තුළින් වෙළඳපළ කොටස පුළුල් විමට හේතුවේ.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.6) : කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවල වෘත්තීය පුහුණුව

මූලාශ්‍රය: ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය 2016

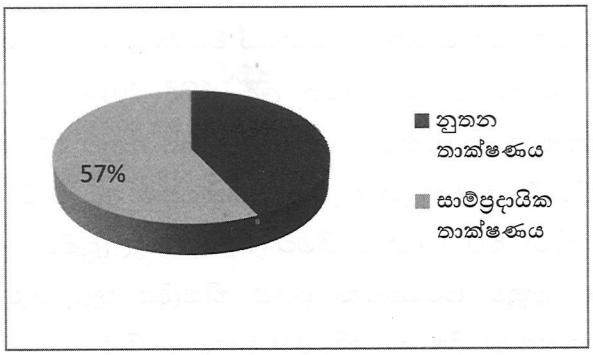
අධ්‍යයනයට අනුව වෘත්තීය පුහුණුව යන සාධකය කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන වර්ධනය කෙරෙහි වෙසෙසි ධන බලපෑමක් ඇති කරන ලදී. එනම් ආයතන හිමිකරුවා තම නියැලී සිටින කර්මාන්තයට අනුබද්ධ වන යම් වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා තිබීම අදාළ ආයතනයේ වර්ධනය සඳහා හේතුවන බවයි. අංක (4.6) රූප සටහන මඟින් ආයතනයේ හිමිකරුවා වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා තිබීම හා වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා නොතිබීම අතර සැසඳීමක් කළ අතර කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවල හිමිකරුවන්ගෙන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබාගෙන නොමැති බව හඳුනාගත හැකිය. එනම් සියයට වැනි ප්‍රමාණයක් වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා නොගෙන සිය අද්දැකීම් සහ සහජ හැකියාවන් මත නිෂ්පාදන සිදුකරන බවත් සියයට වැනි අඩු හිමිකරුවන් සංඛ්‍යාවක් වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබාගෙන ඇති බවයි. නමුත් අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල අනුව වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා නොගත් පුද්ගලයෙකුට සාපේක්ෂව වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබා ගත් පුද්ගලයෙකු ආයතනයේ හිමිකරු වීම තුළ එවැනි ආයතනවල ඉහළ වර්ධනයක් පවතින බව නිගමනය කළ හැකිය. එහෙයින් තවදුරටත් වෘත්තීය පුහුණුව ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම කුඩා කර්මාන්ත වර්ධනයට හේතු වන බව ගම්‍ය වේ.

- **ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය**

ව්‍යාපාරික ආයතනය නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී භාවිතා කරනු ලබන්නේ සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණයද නූතන තාක්ෂණය ද යන්න මෙයින් අදහස් වේ. මෙහිදී තාක්ෂණය යන්න ගුණාත්මක විචල්‍යයක් වන හෙයින් එය අනුව්‍යාජ විචල්‍යයක් ලෙස ප්‍රතිපාදන ආදර්ශය තුළට ඇතුළත් කෙරේ. එහිදී සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමට සාපේක්ෂව නූතන තාක්ෂණය භාවිතා කරන විට ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය 7.421491කින් වෙනස් වන බවයි. එසේම මෙම විචල්‍යය සියයට 5 මට්ටමේදී නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි ධන බලපෑමක් ඇති කරන බව ඉන් ගම්‍ය වේ. එහිදී තාක්ෂණය යන විචල්‍යයේ සම්භාවිතා අගය (P>|t|) 0.013ක් වීම තුළින් ඒ බව හඳුනාගත හැකිය. මේ පිළිබඳව සිදුකරන ලද පූර්ව අධ්‍යයන අනුව කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය තාක්ෂණය යන

සාධකය ඉතා වැදගත් වන බව එසියෙන් සහ බලෝන්[36] විසින් සිදුකළ අධ්‍යයනයේදීත් නාරායන්[37] විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනය මඟින්ද ගමගේ (Gamage 2003) විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනය තුළින්ද අනාවරණය කර ඇත. පූර්ව අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල සමඟ මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵලද සමපාත වේ. විශේෂයෙන්ම නූතන තාක්ෂණය කර්මාන්තයේ කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීමට සෘජුවම හේතුවේ. එසේම නිමැවුම්වල ගුණාත්මක බව මෙන්ම සැපයුම් මට්ටම ස්ථාවරව සහ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමටද හේතුවේ.

ප්‍රස්තාර සටහන අංක (4.7) : කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවල තාක්ෂණය

මූලාශ්‍රය: ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය 2016

කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන විසින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී භාවිතා කරන ලද තාක්ෂණය කෙබඳුද යන්නත් එමගින් ආයතන වර්ධනය කෙරෙහි සිදුකෙරෙන බලපෑම පිළිබඳවත් මෙම අධ්‍යයනය තුළින් අධ්‍යයනයට ලක්කළ අතර සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණයට සාපේක්ෂව නූතන තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම මඟින් කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ප්‍රබල බලපෑම් කෙරෙන බව අනාවරණය විය. නමුත් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා භාවිතා කළ නියැදියෙහි ඇතුළත් නිමවුම් ආයතන අතරින්

---

[36] A.E. Essien, and Y.A. Bellon, 'Technical Efficiency of Small and Medium Scale Industries (smi) in Nigeria: Evidence from nation-wide sample survey'.Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Negotia,2007.Lii, 2, pp.40-69.

[37] M.R.Narayan, 'Determinants of Competitiveness of Small-Scale Industries in India.'The Journal of Business in Developing Nation.2004.Vol.8, pp. 94-142.

සියයට 57වැනි ඉහළ ප්‍රමාණයක් සිය නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය භාවිතා කරන බව අංක (4.7) ප්‍රස්තාර සටහන මඟින්පෙන්වා දිය හැකිය.

05. සාරාංශය

කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ කුලියාපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය පදනම් කර ගනිමින් සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ දී කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා බලපාන සාධක හඳුනාගැනීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය යන්න ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ පරායත්ත විචල්‍යය ලෙස යොදාගෙන ඇත. එහිදී ව්‍යාපාරික ආයතනයේ වර්ධනය යන්න මිනුම් කිරීම සඳහා ලාභය යන නිර්ණායකය භාවිතා කරන ලදී. එහිදී 2014 හා 2015 යන වසර දෙකෙහිදී ඒ ඒ ව්‍යාපාර ආයතනයේ වාර්ෂික ලාභය අනුව වර්ධන අනුපාතිකයක් ලබාගැනීම තුළ නියැදියේ ඇතුළත් සෑම ආයතනයකම අඩු වැඩි වශයෙන් වර්ධන අනුපාතිකයක් පවතින බව හඳුනාගැනීමට හැකියාව ලැබුණි. එසේම ප්‍රතිපායන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල අනුව සමස්තයක් ලෙස නියැදිය තුළ ඇතුලත් වූ නිමවුම් ආයතනවල වර්ධනයක් පවතින බව නිගමනය කළ හැකිය.

කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන හිමිකරුවන් තම ව්‍යාපාරික කටයුතු සිදුකිරීමේදී නිබඳවම කාරක ප්‍රාග්ධන අපහසුතාවයන්ට මුහුණදේ. කාරක ප්‍රාග්ධන හිඟයට විසඳුමක් ලෙස ඔවුන් ණය ලබාගැනීමට යොමුවේ. නියැදියෙන් සියයට 50ක පිරිසක් පමණක් විධිමත් අංශයෙන් ණය පහසුකම් ලබාගෙන ඇත. ඇතැම් කුඩා පරිමාණ ආයතන හිමිකරුවන් ආයතනයේ කටයුතු සඳහා කිසිදු අංශයකින් ණය ගැනීමට යොමු වී නැත. ඇතැම් කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන් යෙදවුම් සම්පාදකයන් හා නිමවුම් මිලදී ගන්නන් අතර ඉතා කෙටිකාලීන (දින 2ක් හෝ 3ක්) ණය ශේෂ පවත්වා ගනිමින් ක්‍රියාත්මක වන තත්වයක්ද හඳුනාගැනීමට හැකි විය. මේ සඳහා ඔවුනොවුන් අතර පවතින විස්වාසවන්ත බව ප්‍රබල සාධකයක් වී තිබේ. කෙසේ නමුත් අඩු පොලී අනුපාතිකයක් යටතේ විධිමත් අංශයෙන් ණය පහසුකම් ලබා ගැනීම මඟින් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන වර්ධනය සඳහා ධනාත්මකව බලපාන බව හඳුනාගතහැකිය. එහෙයින් රජයේ සහ පෞද්ගලික මැදිහත්වීම මඟින් කුඩා

පරිමාණ කර්මාන්ත සඳහා ණය ලබාගැනීමට තවදුරටත් පහසුකම් සැපයීම ඵලදායී වනු ඇත.

තවද කුඩා පරිමාණ ආයතනවල වයස යන්න එම ආයතන වර්ධනය සඳහා දුර්වල ධන බලපෑමක් පවතින බව අනාවරණය විය. එහිදී ආයතනවල වර්ධනය එනම් ලාභය වැඩිවීම සඳහා ආයතනයේ වයස යන සාධකයට වඩා භාණ්ඩවල ගුණාත්මක බව, මිල, පෞද්ගලික හිතවත්කම් මත නිර්මාණය වී ඇති අලෙවි දාමයන් සහ යෙදවුම් සම්පාදනය කරන පාර්ශවය විසින්ම නිෂ්පාදන මිලදී ගැනීම ආදී වූ වෙනත් සාධකවල බලපෑම ප්‍රබලව පවතින බව අනාවරණයවිය. එහෙයින් නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක බව ඉහළ නැංවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම, පෞද්ගලික හිතවත්කම් මත නිර්මාණය වී ඇති අලෙවි දාමයන් තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම ආදිය මඟින් නව ආයතනවලටද ඉහළ වර්ධනයක් කර ගමන් කළ හැකි බව ගම්‍ය වේ. එනම් සමාජ ආර්ථික ඉදිරි හා පසුපස සම්බන්ධතා ජාලය ශක්තිමත් කිරීම වඩා ඉහළ ප්‍රතිඵල ලබාදෙන බව මින් පැහැදිලි වේ.

අධ්‍යාපනය ලැබීම තුළින් පුද්ගලයන්ගේ මානව ප්‍රාග්ධනය ඉහළයාමට හේතුවේ. නමුත් පාසල් හා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය තුළ කර්මාන්ත අංශය පිළිබඳ මූලික පුහුණු පාඨමාලා ඇතුලත් නොවීම තුළ අධ්‍යාපන මට්ටම යන සාධකය කර්මාන්ත වර්ධනය කෙරෙහි ප්‍රබලව බලපෑම් ඇති නොකිරීමට හේතුවක් වී තිබේ.

ස්ත්‍රියකට සාපේක්ෂව පුරුෂයෙකු ආයතනයේ හිමිකරුවා වීම තුළ ආයතනයේ වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති කරන බව අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව හඳුනාගත හැකිය. එසේම අධ්‍යයනයට භාජනය වූ කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත ස්වභාවය බොහෝ දුරට කාන්තා ව්‍යවසායකත්වයෙන් බැහැර වූ කර්මාන්ත වේ.

කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවල හිමිකරුවන් සිය ව්‍යාපාරික කටයුතුවලට අදාළව වෘත්තීය පුහුණුවක් ලබාගැනීම තුළ එය කර්මාන්තයේ වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි ධන බලපෑමක් ඇතිකරන බව අධ්‍යයනය මඟින් අනාවරණය විය. නියැදිය තුළ ඇතුළත් කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතන හිමිකරුවන්ගෙන් වැඩි පිරිසක් පරම්පරාවෙන් හෝ අත්දැකීමෙන් හෝ සහජ හැකියාවන් මත සිය නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකරන බව අධ්‍යයනය මඟින් හඳුනාගත හැකිය. රජය මැදිහත්වීමෙන් කුඩා පරිමාණ නිෂ්පාදකයන් සඳහා ක්‍රමවත් පුහුණු සහ උපදේශන වැඩසටහන් සඳහා

පහසුකම් සැපයීම එම කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා ඉතා වැදගත් වන බව නිගමනය කළ හැකිය.

ආයතනයක නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම මඟින් ශ්‍රමයේ ඵලදායිතාවය ඉහළ යාමක් සිදුවේ. එවිට කාර්යක්ෂම ලෙස නිෂ්පාදන සිදුකිරීමටත් අතිරික්ත බිහිකිරීමටත් එම ආයතනවලට හැකියාව ලැබේ. නමුත් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ව්‍යාප්තව පවතින කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය භාවිතා කරනු ඇත. එනම් ශ්‍රම සුක්ෂම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක් පවතින බවයි. මෙම අධ්‍යයනයට අනුවද කුඩා පරිමාණ නිමවුම් ආයතනවල නිමවුම් ක්‍රියාවලියේදී නූතන තාක්ෂණයට සාපේක්ෂව සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය බහුලව භාවිතා කරන බව නිරීක්ෂණය විය. නමුත් සාම්ප්‍රදායික තාක්ෂණය භාවිතා කරන ලද කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්තවලට සාපේක්ෂව නූතන තාක්ෂණය භාවිතා කරන ආයතනවලට ඉහළ අතිරික්තයක් බිහි කිරීම සහ ගුණාත්මක නිෂ්පාදන ඉදිරිපත් කිරීම තුළ ඉහළ ආදායම් ඉපයීමට අවකාශය පවතින බව ප්‍රතිඵල මඟින් අනාවරණය විය.

ඒ අනුව කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත විසින් ණය ලබාගැනීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, ආයතනය භාවිතා කරන තාක්ෂණය සහ වෘත්තීය පුහුණුව යන ස්වායත්ත විචල්‍ය කුඩා පරිමාණ නිමවුම් කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා වෙසෙසි ධන බලපෑමක් සිදුකරන බව අනාවරණය වේ. නමුත්ආයතන හිමිකරුගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ ආයතනයේ වයස යන ස්වායත්ත විචල්‍ය කර්මාන්ත වර්ධනය සමඟ ධනාත්මකව සම්බන්ධවුවද කර්මාන්ත වර්ධනය සඳහා එම විචල්‍යන් මඟින් වෙසෙසි ධන බලපෑමක් සිදුනොකරන බව ගම්‍ය වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක

එම්. බී. රණතිලක

අයි. ඒ. පේ. ඉඹුලාන ආරච්චි

1. හැඳින්වීම

ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම ආසියාතික වශයෙන් ද පොදුවේ සහල් ප්‍රධාන ආහාර ද්‍රව්‍යයකි. ලෝක ජනගහනයෙන් බිලියන 2.4ක් ම තම පෝෂණ අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් සහල් පරිභෝජනය කරති. සහල් තුළින් ඔවුන්ගේ දෛනික කැලරි අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 20කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් සපුරාගනු ලැබේ (Lampe, 1995). එසේම IRRI (2013) වාර්තාවට අනුව ගෝලීය ඒක පුද්ගල ශක්ති පරිභෝජනයෙන් 1/4ක් පමණ සහල් පරිභෝජනයෙන් සපයාගත හැකි වේ. Peterson and Warren (1989) සිදුකළ අධ්‍යනයේදී ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළුව සහල් මූලික ආහාරය වන ආසියාතික රටවල් 14ක් හඳුනාගෙන තිබේ. ඒවා නම් බංගලාදේශය, බුරුමය, චීනය, ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, ජපානය, දකුණු කොරියාව, මැලේසියාව, නේපාලය, පිලිපීනය, සිංගප්පූරුව, ශ්‍රී ලංකාව, තායිලන්තය සහ තායිවානය යනාදිය යි. එසේම ආසියාතික රටවල් ලෝක සහල් නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 90ක් නිෂ්පාදනය සහ පරිභෝජනය කරනු ලබයි (ලොකුපතිරගේ 2012).

ලෝක ජනගහනය වර්ධනය වීමට සමාන්තරව 1960 ගණනන්වල ආරම්භවන හරිත විප්ලවය තුළින් නව වී වර්ග හඳුන්වාදීම සහ පොහොර තාක්ෂණය වැඩිදියුණු වීම හේතුකොට ගෙන සහල් නිෂ්පාදන අංශයේ සුවිශේෂී වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි (ලෝක ආහාර සහ කෘෂිකාර්මික සංවිධානය 2012). එසේම පසුගිය දශක දෙකක කාලය තුළ චීනය, මැලේසියාව හා තායිලන්තය වැනි මැදි ආදායම් ලබන රටවල මාංශ සහ එළවළු වැඩි වශයෙන් පරිභෝජනය කර තිබෙන අතර ධාන්‍ය වර්ග අඩුවෙන් පරිභෝජනය කර තිබේ. ඊට සමාන්තරව මෑතකාලීනව ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, වියට්නාමය හා ශ්‍රී ලංකාව වැනි අනෙකුත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආසියාතික රටවල ආදායම ඉහළයාමත් සමඟ ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය සෙමින් පහළ බසින තත්වයක් දක්නට ලැබේ (IRRI 2013). නමුත් බංගලාදේශය, කාම්භෝජය, ලාඕසය, මියන්මාරය සහ පිලිපීනය වැනි මධ්‍යම අඩු ආදායම් ලබන ආසියාතික රටවල් බොහොමයක ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය

කාලයත් සමඟ ඉහළ යන තත්වයක් දක්නට ලැබේ. එහේත් මෙම රටවලද ආදායම ඉහළ යාම සමඟ පුද්ගලයන් තම භෝජන රටාව වෙනස් කිරීමක් දක්නට ලැබෙන බැවින් ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනයේ වෙනස්වීමක් දැකිය හැක. නමුත් ජනගහන වර්ධනයට සමගාමීව අඩු ආදායම්ලාභී රටවල්වල සමස්ත සහල් ඉල්ලුමේ ඉහළයාමක් පවතී. ඒ තම දෛයිනික සමස්ත ශක්ති අවශ්‍යතාවයෙන් වැඩි ප්‍රතිශතයක් උකහාගැනීම සඳහා තම ආදායමෙන් විශාල කොටස සහල් පරිභෝජනය වෙනුවෙන් වැය කිරීමෙනි. FAPRI (2013) වාර්තාවට අනුව 2010 වර්ෂයේදී ටොන් මිලියන 388ක් වූ ආසියාතික සහල් ඉල්ලුම 2035 වසර වනවිට ටොන් මිලියන 465ක් ලෙස වර්ධනය වන බව ප්‍රක්ෂේපනය කර තිබේ. ඒක පුද්ගල ආදායම් වර්ධනය වේගවත් වීම හා ජනගහන වර්ධන වේගය ඉහළ යාමත් සමඟ මෙලෙස ගෝලීය වශයෙන් පවතින සහල් ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ප්‍රවණතාවයන් මත ලෝක සහල් මිල නිරන්තරයෙන් උච්චාවචනය වන තත්වයක් හඳුනාගත හැකියි.

ලෝක සහල් මිල අස්ථාවර ස්වභාවයෙන් පැවතීම එම රටවල සහල් නිෂ්පාදකයන්ගේ සහ අතරමැදිකරුවන්ගේ ආදායම් කෙරෙහි මෙන්ම ඉල්ලුම් කරුවන්ගේ පැහැදම කෙරෙහි ද නොයෙක් බලපෑම් සිදුකළ හැකියි. ප්‍රධාන ආහාර ද්‍රව්‍යයක් ලෙස පමණක් නොව රසකැවිලි නිෂ්පාදනය, මධ්‍යසාර වර්ග සැකසීම, සබන් සහ සේදුම්කාරකයන් නිෂ්පාදනය මෙන්ම පශු සම්පත් නිෂ්පාදනය ආදිය සඳහාද බොහෝ රටවල් සහල් ඉල්ලුම් කරති (IRRI 2013). එබැවින් සහල් මිල ඉහළ යාම ගෝලීය වශයෙන් විවිධ පාර්ශවයන් කෙරෙහි බලපෑම් එල්ල කළ හැකි සාධකයකි. එනම් ඉහළ යන සහල් මිල පාරිභෝගික ක්‍රයශක්තිය සහ ජීවන තත්වය කෙරෙහි බලපෑම් ඇතිකළ හැකි අතරම නිෂ්පාදන කර්මාන්තවල පිරිවැය ඉහළ ගොස් කර්මාන්ත බිඳවැටීමට මෙන්ම ජාත්‍යන්තර වශයෙන් උද්ධමනකාරී ස්වභාවයන් සහ සේවා වියුක්ති තත්වයන් වුවද මතු කෙරෙන අර්බුදකාරී වාතාවරණ ඇතිකිරීමේ හැකියාවක් පවතියි.

ආසියාතික රටක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද සහල් සඳහා සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික හා සංස්කෘතික වැදගත්කමක් පවතී. ශ්‍රී ලාංකිකයෝ අතිබහුතරයක් තම ප්‍රධාන ආහාරය වශයෙන් සහල් පරිභෝජනය කරති. ඔවුන් තම කැලරි අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 45ක් ද ප්‍රෝටීන් අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 40ක් ද සහල් පරිභෝජනයෙන් සපුරාගනු ලබයි (IRRI 2013). ඒ සඳහා එක් පුද්ගලයකු වර්ෂයකදී සහල් කිලෝග්‍රෑම් 100ක් පරිභෝජනය කරයි (ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන

දෙපාර්තමේන්තුව 2013). සහල් සඳහා වන ඉල්ලුම වර්ෂයකට සියයට 1.1 බැගින් ඉහළ යන බව ඇතැම් පුරෝකථන තුළින් හෙළිකරන අතර එම ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා සහල් නිෂ්පාදනය වර්ෂයකට සියයට 2.9ක අනුපාතයකින් ඉහළ යා යුතුයැයි ගණන් බලා තිබේ (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2011). එපමණක් නොව පරිභෝගිකයාගේ ප්‍රධාන ආහාර භෝගය සහ නිෂ්පාදකයාගේ හෝ අතරමැදිකරුගේ ප්‍රධාන ඉපයීම් මාර්ගය ලෙසද සේවා නියුක්තිය ඇතිකරන රැකියා මූලාශ්‍රයක් ලෙස ද සහල් නිෂ්පාදන අංශය වැදගත් වේ. ලොකුපතිරගේ (2012) කරන ලද පර්යේෂණයට අනුව මුළු ශ්‍රම බලකායෙන් සියයට 30කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ඍජුවම හෝ වක්‍රව සහල් හා වී නිෂ්පාදන අංශය හා සම්බන්ධ වේ. එමෙන්ම ශ්‍රී ලාංකිකයන් මිලියන 1.8කට වැඩි ප්‍රමාණයක් තම ජීවනෝපාය වශයෙන් මෙම අංශයේ නියලෙන බව හඳුනාගෙන ඇත (මහ බැංකුව 2016).

දේශීය සන්දර්භය තුළ ද සහල් මිල නිරන්තරයෙන් උච්ඡාවචනය වන ස්වභාවයක් හඳුනාගත හැකි වේ. කාලගුණික හා දේශගුණික වෙනස්වීම්වලට අනුව සහ අස්වනු නෙළන වාරයන්හි විවිධත්වය අනුව සිදුවන අපේක්ෂිත විචලනයන් මෙන්ම අනපේක්ෂිත මිල කම්පනයන් ද ඒ අතර වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවලට අනුව 2008 වර්ෂයේදී අසාමාන්‍ය ලෙස ඉහළ ගිය වාර්ෂික සාමාන්‍ය සහල් මිල 2011 වසර වනවිට ක්‍රමයෙන් පහළ බැස තිබෙන අතර ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් හා වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2012-2016 කාලය තුළ ද සහල් මිල ක්‍රමයෙන් ඉහළ යාමක් වර්ධනය වී තිබේ. සහල් මිල අර්බුදය ප්‍රබල වීමක් 2017 වසර ආරම්භයේදී හඳුනා ගැනීමට හැකිවුණි. 2016 වර්ෂයේ නොවැම්බර් මාසය වනවිට රුපියල් 86.20ක පැවති නාඩු සහල් කිලෝග්‍රෑමයක මිල 2017 වර්ෂයේ ජනවාරි මාසය වනවිට 96.26ක් ලෙස ඉහළ යාමෙන් එය තහවුරු වේ (ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව 2017). මෙය රටතුළ සහල් හිඟයක් නිර්මාණය කිරීමට පවා හේතු වී තිබේ.

මෙලෙස නිරන්තරයෙන් සහල් මිල උච්ඡාවචනය වීම දේශීය ආර්ථික කාරකයන් කෙරෙහි නොයෙක් අයුරින් බලපෑම් කරයි. මිල ඉහළයාම පාරිභෝගික ක්‍රයශක්තිය, ජීවන තත්ත්වය හා දරිද්‍රතාව මත මෙන්ම කාර්මික නිෂ්පාදන අංශයේ වැටුප් පිරිවැය හා නිෂ්පාදන ඵලදායිතාව කෙරෙහිද බලපෑම් ඇතිකළ හැකියි. එමෙන්ම ඉතුරුම් හා ආයෝජන කෙරෙහිද බලපෑම් ඇතිකළ හැකියි. ඉහළ සහල් මිල ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල අඩු අධ්‍යාපනලාභී ශ්‍රමිකයන් උත්තේජනය කරයි. එය

දීර්ඝකාලීනව ග්‍රාමීය අංශයේ ශ්‍රමික වැටුප් ඉහළ යාමට හේතුවිය හැකියි. ඒ තුළින් වැටුප් ශ්‍රමික කුටුම්භ සහ ස්වයං රැකියාවල නියුතු ගොවීහු ප්‍රතිලාභ ලබති. සහල් මිල නිරන්තරයෙන් ඉහළයාම ආහාර මිල උද්ධමනයකට ද මඟපාදයි. එය පොදු මිල මට්ටම ඉහළගොස් උද්ධමනකාරී තත්ත්වයන් පවා ඇතිවීමට හේතුවිය හැකි අතරම ඒ හේතුවෙන් පසුකාලීනව සේවා වියුක්තිය වැනි සාර්ව ආර්ථික අස්ථායිතාවයන් ඇතිකිරීමට පවා හේතුවිය හැකියි. ඉහළ සහල් මිල ජාත්‍යන්තර ආර්ථික තරඟකාරිත්වය සීමා කිරීමට හේතුවිය හැකි අතරම ආහාර මිල අනපේක්ෂිත සහ අවිනිශ්චිත ලෙස උච්ඡාවචනය වන තරමට රටක දේශපාලනික ස්ථාවරත්වය ද අනපේක්ෂිත වේ. එමෙන්ම සහල් නිෂ්පාදකයාගේ ආදායම තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධකය ලෙස ද වැදගත්වන ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක විමර්ශනය කිරීම කාලීන වශයෙන් වැදගත්කමක් උසුලයි. එමෙන්ම සහල් මිල තීරණය වීමට බලපාන සාධක සහල් මිල සමඟ පවත්නා කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන සබඳතාව සංඛ්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම සහ මෙම සාධක අතුරින් බලාත්මක සාධක හඳුනාගැනීම මේ තුළින් අධ්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

2. ආනුභවික අධ්‍යන

පසුගිය දශක කීපය තුළ සහල් මිල ඉහළ යාම, සහල් මිල ඉහළ යාමට හේතුවන සාධක, සහල් මිල ඉහළ යාමේ ධන සහ සෘණ ප්‍රතිවිපාක, ආදිය පිළිබඳව අතිවිශාල ආනුභවික අධ්‍යයන ප්‍රමාණයක් සිදුකර ඇත. මෙම අධ්‍යයන සඳහා ප්‍රථමික, ද්විතීක සහ රටවල් අතර හරස්කඩ දත්ත ආදිය උපයෝගී කරගනිමින් විස්තරාත්මක සහ ආර්ථික මිතික ක්‍රමවේද භාවිතයෙන් සහල් මිල සහ ඊට හේතු වූ සාධක විශ්ලේෂණය කර තිබේ. එම සාධක අතර සහතික මිල, වාර්ෂික වී නිමැවුම, තිරිඟුපිටිවල වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල, වර්ෂිකව ආනයනිත සහල් ප්‍රමාණය, වාර්ෂික බලශක්ති මිල, මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය, වර්ෂික වර්ෂාපතනය සහ සහල් වෙළඳපොළ කෙරෙහි වන රාජ්‍ය මැදිහත්වීම් යනාදී අංශයන් පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමුකරමින් සාකච්ඡාවට ලක්කර ඇත.

දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (Dayarathne et al, 2008) විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ සහල් මිල පාලනයේ අර්ථ හා නිරර්ථ පිළිබඳ අධ්‍යනය කිරීම සඳහා ද්විතියික දත්ත මූලාශ්‍ර භාවිතයෙන් සාකච්ඡා කර තිබේ. එහිදී සහල් මිල ඉහළයාම හා රජයේ ප්‍රතිපත්ති භාවිතය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරයි. නොමඟ යවන ආනයනික ප්‍රතිපත්ති සහ

තරඟකාරී නොවන සහල් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් ඉහළයන සහල් මිල කෙරෙහි මූලිකවම බලපාන බව හඳුනාගෙන තිබෙන අතර මිල සීමාවන් පැනවීම මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ සහල් මිල අර්බුදය එලදායිව විසඳිය නොහැකි බව පෙන්වා දී තිබේ. සහල් හා තිරිඟු ආනයනය කිරීම මිල සීමාවන් පැනවීමට සාපේක්ෂව කෙටිකාලීනව තාවකාලික සහල් හිඟය ඉවත් කළහැකි ක්‍රමයක් වන බව ඔවුන් පෙන්වා දී ඇත. එසේම කුමාර් සහ ශර්මා (Kumar & Sharma, 2006) යන අය විසින් මිල විචලතාව හා එහි නිර්ණායක අධ්‍යයනය කිරීම උදෙසා 1980-2000 කාලවකවානුවේ ඉන්දියාවේ තිරිඟු, සහල් සහ රළු ධාන්‍යවල මිලගණන් පිළිබඳ කාලශ්‍රේණි දත්ත ලබාගනිමින්, සංඛ්‍යානමය විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සිදුකරන ලද අධ්‍යයනය අනුව රජයේ මැදිහත්වීම් හා අනපේක්ෂිත සැපයුම සහල් සහ තිරිඟුවල මිල ඉහළයාම කෙරෙහි ඍණ බලපෑමක් ඇතිකරන බව හඳුනාගෙන ඇත. එමෙන්ම තිරිඟු හා සසඳන කල රජය විසින් සහල් මිලදී ගැනීම හා මිල සීමාවන් පැනවීම සඳහා මැදිහත්වීම තොග මිල පරාසය සඳහා වැඩි බලපෑමක් එල්ලකරන ආකාරය පෙන්වා දෙයි. මෙම අධ්‍යයනය දෙක තුළින්ම සහල් මිල පාලනය කෙරෙහි රාජ්‍ය මැදිහත්වීමෙහි ඍණ බලපෑම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබේ.

සුසිල් ඇතුළු පිරිස (Sushil et al, 2008) විසින් ද්විතියික මූලාශ්‍ර ඔස්සේ රැස්කරන ලද දත්ත භාවිතකර සහල් මිල අර්බුදයේ හේතු, බලපෑම් සහ විසඳුම් පිළිබඳව අධ්‍යයනයට ලක්කර ඇත. එහිදී ඔවුන් විසින් විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් සහල් සඳහා පවතින දීර්ඝකාල ඉල්ලුම් සැපයුම් අසමබරතාව වර්තමාන සහල් අර්බුදයට බලපාන මූලිකවම හේතුවන බව පෙන්වා දෙයි. තවදුරටත් සහල් එලදා වර්ධන අනුපාතිකය, සහල් තොග මට්ටම, සහල් ඉල්ලුම, කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා වන රාජ්‍ය ආයෝජන සහ තෙල් මිල ඉහළයාමත් සමඟ සහල් නිෂ්පාදනයේ ශක්ති පිරිවැය ආදී සාධක සහල් මිල කෙරෙහි මූලිකවම බලපෑම් ඇතිකරන බව හඳුනා ගනියි. එමෙන්ම පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු ඉහළ නැන්වීම තුළින් සහල් එලදායිතාව ඉහළ නැන්වීම සහල් මිල අර්බුදයට මූලික විසඳුමක් බව දක්වන අතරම ආහාර මිල ඉහළයාම අඩුමතරමින් මිලියන 32ක් පමණ මිනිසුන් නැවත දරිද්‍රතාව දෙසට ඇදදැමීමට සමත්වන බවද පෙන්වා දී තිබේ. එමෙන්ම ජෙරමි ඇතුළු පිරිස (Jeremi, 2008) විසින් සහල් සහ ඉන්ධන මිල (බලශක්තිය) වෙනස්වීම පිලිපීනයේ දරිද්‍රතාව මත ඇතිකරන බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීමට පිලිපීනයේ පවුල් ආදායම් හා

වියදම් සමීක්ෂණය (FIES, 2006), ආහාර හා කෘෂිකාර්මික සංවිධානය (FAO) මඟින් දත්ත ලබාගෙන ඇත. අපරාමිතික ශිල්ප ක්‍රමය හා ප්‍රතිපායන ආදර්ශ භාවිතයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් සහල් මිල ඉහළයාම හේතුවෙන් පිලිපීනයේ සහල් ගොවීන්ගෙන් සියයට 73.7ක් වාසි ලබන බවත්, සියයට 26.3ක් වැනි සැලකිය යුතු අනුපාතයකට අවාසි සිදුවන බවත් හඳුනාගෙන තිබේ. සුෂිල් ඇතුළු පිරිස සහ පෙරමි ඇතුළු පිරිස යන දෙපාර්ශවයේ ම ප්‍රතිඵල තුළ සහල් මිල දරිද්‍රතාවය කෙරෙහි බලපෑම් කරන අයුරු සාකච්ඡාවට ලක් කෙරේ.

ගොවියන්ගේ සුභසාධනය සහ ආහාර මිල වෙනස්වීම පිළිබඳව ක්‍රිස්ටෝපර් සහ පෝල් (Cristopher and Paul, 1996) විසින් මැඩගස්කරයේ සහල් මිල පදනම් කරගෙන අධ්‍යනයක් සිදුකර ඇත. සහල් මිල වෙනස්වීම්වල ව්‍යාප්තිය ප්‍රතීයමාන කිරීම සඳහා අපරාමිතික ඝනත්ව නිමානකය භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කිරීම තුළින් සහල් මිල ඉහළ යාම කුටුම්බ සුභසාධනය මත ඍණ බලපෑමක් ඇතිකරන බව හඳුනාගෙන ඇත. එමෙන්ම කාලගුණය මත ඇතිවන නිෂ්පාදන කම්පන, දේශීය වෙළඳපොළ අපූර්ණතා සහ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ආදිය ද සහල් මිල හා කුටුම්බ සුභසාධනය කෙරෙහි බලපාන බව පෙන්නුම් කරයි. එසේම සහල් මිල ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණයන් හේතුවෙන් මැඩගස්කරයේ ඇතැම් ගොවීන් කරාඹු හා කෝපි නිෂ්පාදනයට පෙළඹෙන බව ද හඳුනාගෙන තිබේ. තව ද සහල් සහ තිරිඟු සඳහා මිල චලනය හා ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිපත්ති යථාර්ථය පිළිබඳව ගෝපකුමාර් සහ පණ්ඩිත් (Gopakumar & Pandith, 2014) විසින් 1981-2012 කාලසීමාව තුළ ඉංදියාවේ සහල් සහ තිරිඟු මිල ගණන් පිළිබඳව ලබාගත් වාර්ෂික දත්ත භාවිත කරමින් අඩුතම වර්ග නිමානිත (OLS) ක්‍රමවේදය යටතේ කරන ලද විශ්ලේෂණය අනුව ආහාර මිල අනවරතව ඉහළයාම හා සමාජය මත එහි බලපෑම ආදායම හා මුදල් සැපයුම මිල වෙනස්වීමේ අනුපාතය මත ධන වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරන අයුරුත් මිල වෙනස්වීමේ අනුපාතය හා පවතින නිෂ්පාදිත ප්‍රමාණය අතර ඍණ සබඳතාවක් පවතින බව ද හඳුනාගෙන ඇත. එසේම සහල් සහ තිරිඟු යන ආහාර වර්ග දෙකේම මිල උද්ධමනය කෙරෙහි ඉල්ලුම හා සැපයුම ඉහළ බලපෑමක් ඇතිකරන බවත් පෙන්වා දේ.

ක්‍රිස්ටිනා සහ ජිකුන් (Cristina and Jikun, 1996) විසින් තෝරාගනු ලබන ආසියාතික රටවල් 9ක සහල් මිල ආරක්ෂණ මට්ටම්වල විචලනය පැහැදිළි කිරීම හා

ප්‍රතිපත්ති ඉලක්කයන් ලෙස මිල ස්ථායිකරණයේ වැදගත්කම නිරූපණය කිරීම අරමුණු කරගනිමින් අධ්‍යයනයක් සිදුකර ඇත. එහිදී 1900-1988 කාලසීමාව සඳහා අදාළ රටවල් 9හි සහල් මිල ගණන් සම්බන්ධ හරස්කඩ දත්ත ලබාගනිමින් දත්ත එක්රැස් කරඇති අතර සංඛ්‍යානමය ක්‍රමවේදයන් භාවිතයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණය කරයි. විශ්ලේෂණයට අනුව ලෝක මිල සියයට 10කින් ඉහළයාමත් සමඟ නාමික ආරක්ෂණ සංගුණකය සියයට 7කින් පහළ බසින බවත්, හුවමාරු අනුපාතය සියයට 10කින් ඉහළ යනවිට නාමික ආරක්ෂණ සංගුණකය සියයට 4කින් පහළ යන බව ද හඳුනාගෙන ඇත. එසේම පොහොර මිල ප්‍රතිපත්තිය වැනි ප්‍රතිපත්තිමය දායකත්වයන් මඟින් නිෂ්පාදන ඒකක පිරිවැය පහත හෙළීමට සමත්වන බවද ඔවුන් ද පෙන්වා දෙති. එසේම ඔට්සුකා සහ හයාමි (Otsuka and Hayami, 1985) විසින් ජපාන සහල් ප්‍රතිපත්තියේ ඉලක්ක සහ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ සිදුකළ අධ්‍යයනයට අනුව සහල් ප්‍රතිපත්ති වැඩසටහන් හේතුවෙන් ශුද්ධ නිෂ්පාදන අතිරික්තය ඉහළයාම හා පාරිභෝගික අතිරික්තය පහළ යාම මෙන්ම ඉහළ මිල ආධාරක හේතුවෙන් ඇතිවන අතිරික්ත සැපයුම මඟින් දේශීය මිල ජාත්‍යන්තර මිලට වඩා පහළින් තැබීමට සමත්වන බව දක්වයි. මෙම අධ්‍යයන දෙක ඔස්සේ ම සහල් මිල ප්‍රතිපත්තිවල බලපෑම පිළිබඳ සාකච්ඡා කරඇති මුත් ප්‍රතිඵල තුළ යම් වෙනස්කම් දක්නට ලැබේ.

ජපානයේ ටොකුගාවා ප්‍රදේශයේ සඵලතාවය සහ සහල් මිල උච්චාවචනය පිළිබඳ අවධානය යොමුකරමින් ග්‍රිෆිත් සහ කියෝෂි (Griffith and Kiyoshi, 1990) විසින් කාලශ්‍රේණි දත්ත භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කරන ලද අධ්‍යයනයට අනුව මිල ඉහළයාමත් සමඟ මරණ අනුපාතය ඉහළ යන බවත් මිල පහළ යාමත් සමඟ මරණ අනුපාතය පහළ යන බවත් හඳුනාගන ඇත. එසේම මිල හා උපත් අනුපාතිකය අතර ඍණ සබඳතාවක් පවතින බව ද මිල හා ළමා මරණ අනුපාතිකය අතර ධන සම්බන්ධතාවයක් පවතින බවත් හඳුනාගෙන තිබේ. බොහෝ අධ්‍යනයන් තුළින් සහල් මිල නිසා බලපෑමට ලක්වන නොයෙක් විචල්‍යන් පිළිබඳ සාකච්ඡාකර තිබුණ ද මෙලෙස සඵලතාවය හා සහල් මිල පිළිබඳ සිදුකර තිබෙන අධ්‍යයනයන් සුලබ බැවින් මෙය විශේෂ වැදගත්කමකින් යුක්ත වේ.

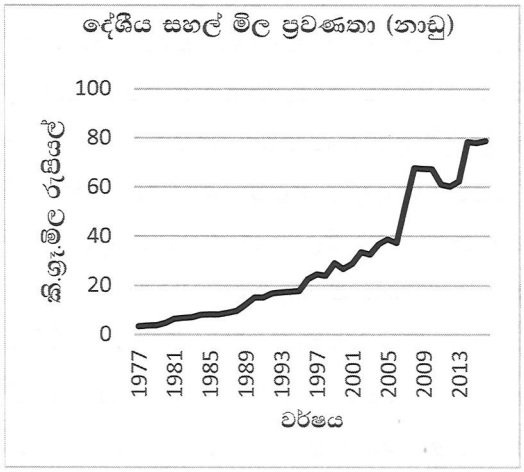
ටේලර් සහ ට්‍රුමාන් (Taylar and Truman, 1991) යන අය විසින් ධාන්‍ය නිෂ්පාදන මිල ගණන් විකෘති වීමේ ඍජු සහ වක්‍ර සාධක ප්‍රති අධ්‍යයනය කිරීම අරමුණු කරගනිමින් දියුණු වෙමින් පවතින රටවල ආහාර මිල ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ සිදුකළ අධ්‍යයනයට අනුව ශුද්ධ ආනයනයන් සහ ආහාර ආධාරයන් ලබන රටවල්

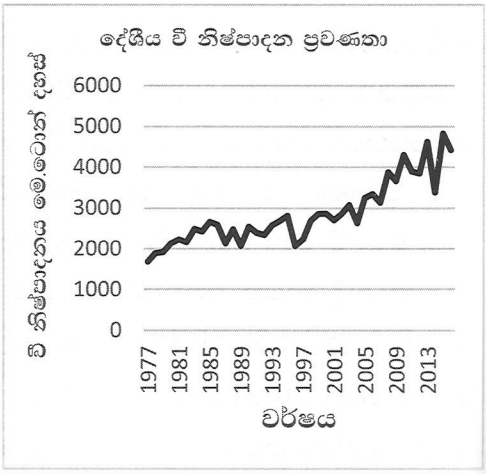
තුළ ප්‍රතිවිරුද්ධ මිල ප්‍රතිපත්ති පරිසරයන් පවතින බව හෙලි කරයි. ආහාර ආධාර ලබන රටවල් තුළ දේශීය නිෂ්පාදකයන්ට එරෙහිව ශක්තිමත් සෘණ මිල නැඹුරුවක් පවතින ආකාරයත්, එනමුත් ශුද්ධ ආනයන සිදුවන රටවල් තුළ ශක්තිමත් ආරක්ෂණ නැඹුරුවක් පවතින ආකාරයත් පෙන්වාදෙනු ලබයි. එහිදී ආහාර ආරක්ෂණ අධිකාරිය සහ ජාත්‍යන්තර සහල් පර්යේෂණ ආයතනය (IRRI) මඟින් ලබාගත් ද්විතියික දත්ත රොබස්ට් (Robust) ගණනය කිරීම් ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කරමින් මෙම අධ්‍යනය සිදුකර තිබේ.

එසේම තිරිඟු සහ සහල්වල අවම ආධාරක මිල ඉහළයාමත් සමඟ ඇතිවන ප්‍රතිඵල විභාග කිරීම අරමුණු කරගනිමින් පාරික් ඇතුළු පිරිස (Parikh et al, 2003) විසින් අවම ආධාරක මිල ඉහළයාමේ සුභසාධන බලපෑම සහ වර්ධනය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා නිෂ්පාදන ඒකක 65කින් සහ ග්‍රාමීය නාගරික බව අනුව වෙන්කර තෝරාගත් කුටුම්බ ආකාර 10කින් ඒක පුද්ගල වියදම පිළිබඳ ලබාගත් දත්ත භාවිත කර ඇත. මෙම අධ්‍යනයට අනුව තිරිඟු සහ සහල් සඳහා වන අවම ආධාරක මිල ඉහළ යන විට එය සමස්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පහළ දැමීමට, සමාහාර මිල දර්ශකය ඉහළ දැමීමට හා ආයෝජන පහළ බැසීමට මඟ පෙන්වන බව දක්වයි. ඒ, සහල් සහ තිරිඟුවල අවම ආධාරක මිල සියයට 10කින් ඉහළ යන විට සමස්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදනය සියයට 0.33කින් පහළ යාමත්, සමාහාර මිල දර්ශකය සියයට 1.5කින් ඉහළ යාමත්, ආයෝජන සියයට 1.9කින් පහළ බැසීමත් යනාදී වශයෙනි. එලෙසම ඉහළ අවම ආධාරක මිල ඉල්ලුම අඩු කිරීමට සමත්වන අතරම විශාල තොගයක් පවත්වාගැනීම සඳහා මේ තුළින් මඟ පෙන්වන බව ද මෙම අධ්‍යනය තුළින් හඳුනාගනියි.

ඇමරිකාවේ සහල් ඉල්ලුම, සැපයුම හා සහල් මිල තීරණය වීමට බලපාන සාධක පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීම සම්බන්ධව අවධානය යොමු කරමින් ග්‍රාන්ට් සහ ලීත් (Grant and Leath, 1979) විසින් සිදුකළ අධ්‍යයනය සඳහා අඩුතම වර්ග නිමානක ක්‍රමය භාවිතයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණයක් සිදුකර තිබේ. අධ්‍යයනයට අනුව, වාර්ෂික දේශගුණික වෙනස්වීම්, තාක්ෂණික වෙනස්වීම්, සහල් වගාකරන භූමි ප්‍රමාණය, පසුගිය වර්ෂයේ ගොවිපළ මිල, රජයේ වැඩසටහන් ආදී සාධක සහල් සැපයුම කෙරෙහි දැඩිලෙස බලපාන අතරම සහල්වල සිල්ලර මිල වෙනස්වීම සහල් ඉල්ලුම කෙරෙහි එතරම් බලපෑමක් නොමැති බව පෙන්වා දේ. එමෙන්ම වර්තමාන සහල් බීජ (බිත්තර වී) ඉල්ලුම ඊළඟ වසරේ වී වගාකරන අක්කර ප්‍රමාණය කෙරෙහි

ප්‍රස්තාර අංක (01) : ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල හා වී නිෂ්පාදන ප්‍රවණතා

ඉහත අංක (01) ප්‍රස්තාර සටහනට අනුව 1977 සිට 2016 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල සහ දේශීය වී නිෂ්පාදන ප්‍රවණතාව පෙන්වයි. ඒ අනුව බොහෝ වර්ෂවලදී වාර්ෂික වී නිෂ්පාදනය මෙන්ම දේශීය සහල් මිල තුළ ද උච්ඡාවචනයන් රැසක් හඳුනාගත හැකියි. මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවන්ට අනුව මේ ප්‍රවණතාවන් අතරින් මෑත කාලීන විචලනයන් හා ඒ සඳහා බලපෑ හේතු සාධක පහත පරිදි විස්තර කළ හැකි වේ.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ තීරණාත්මක මිල අර්බුදයක් ඇතිකළ කාල පරිච්ඡේදයක් ලෙස 2007 වර්ෂය දැක්විය හැක. එම වර්ෂයේදී කෘෂි නිෂ්පාදන අංශයන් තුළද කැපී පෙනෙන පහළ යාමක් පෙන්නුම් කර තිබේ. 2007 මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවට අනුව, එම වර්ෂයේ වී නිෂ්පාදනය සියයට 6.4ක පහළ යාමක් වාර්තා වේ. 2006/07 මහ කන්නයේ සහ 2007 යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය පිළිවෙළින් සියයට 7.7කින් සහ සියයට 4කින් අඩු වී තිබේ. ආරක්ෂණ හේතූන් මත නැගෙනහිර පළාතේ ගොවීන් තම වාසස්ථාන මාරු කිරීම සහ කාලගුණික වෙනස්වීම මෙම පහළ යාමට හේතු වී ඇත. නැගෙනහිර පළාතේ වගාකළ බිම් ප්‍රමාණය මහ සහ යල කන්නයේදී පිළිවෙලින් සියයට 35කින් හා සියයට 18කින් පහත බැස තිබේ. එසේම 2006 යල කන්නයේදී වී මිල අඩු අගයක පැවතීම (කිලෝග්‍රෑමයක් රු.13.00 - රු.15.00) 2006/07 මහ කන්නයේදී වගාව අඩු වීමට හේතු විය. රජයේ වී මිලදී ගැනීමේ යන්ත්‍රණය ද නොකඩවා ක්‍රියාත්මක වුවද 2007 යල කන්නයේදී වෙළඳපොළ වී ගැනුම් මිල රජය ගෙවන මිලට වඩා වැඩි වූ නිසා රජයට වී මිලදී ගැනීමට නොහැකි විය. මේ අනුව

සාධක කිහිපයක බලපෑමෙන් 2007 වසර අග භාගයේදී සහල් මිල තියුණු ලෙස ඉහළ නැගුණි. තිරිඟු පිටි මිල ඉහළ නැගීමත් සමග සහල් සඳහා ඉල්ලුම සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වැඩි විය. ගෝලීය වශයෙන් තිරිඟු පිටි නිෂ්පාදනය පහළ යාමට එල්-නිනෝ සංසිද්ධිය ද බලපෑවේය. එය ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම දේශීය වශයෙන් ද තිරිඟු මිල ඉහළ යාමට හේතු විය. එය සහල් මිලෙහි ඉහළ යාමට ප්‍රබල බලපෑමක් ඇතිවිය. රජය තීරුබදු රහිතව සහල් ආනයනය කිරීමට අවකාශය ලබාදී තිබියදීත් ඉහළ යන ඉල්ලුමට සරිලන සැපයුමක් නොමැති වීමෙන් සහල් මිල නොකඩවා ඉහළ ගොස් තිබේ.

2008 වර්ෂයේ වී නිෂ්පාදනය වාර්තාගත මෙට්‍රික් ටොන් දශ ලක්ෂ 3.87ක් හෙවත් සහල් මෙට්‍රික් ටොන් දස ලක්ෂ 2.63ක් දක්වා සියයට 24කින් ඉහළ ගොස් තිබේ. මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය සියයට 7.8කින් පමණ ඉහළ ගිය ද 2008 වර්ෂයේ යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය අති විශේෂ වර්ධනයක් පිළිබිඹු කරමින් සියයට 51කින් ඉහළ ගොස් තිබෙන අතර, මෙය නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ ඕනෑම කන්නයක වාර්තා වූ දෙවනි ඉහළ ම වර්ධනය වී ඇති බව මහ බැංකු වාර්තා පෙන්වා දෙයි. එහි විශේෂත්වය වන්නේ එය සාමාන්‍යයෙන් අඩු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන යල කන්නයෙන් වාර්තා වීමයි. රජය විසින් වී මිලදී ගැනීමේ ගැනුම් මිල සියයට 24කින් පමණ ඉහළ නැංවීම හේතුවෙන් පෙර වසරේ යල කන්නයට එරෙහිව මෙම වසරේ යල කන්නයේ වගාකළ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය සියයට 62කින් ඉහළ යාම ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබේ. මීට අමතරව රජය විසින් සහන මිලට අඛණ්ඩව පොහොර සැපයීම, රටේ සියලු පළාත්වල හිතකර වර්ෂාපතනයක් පැවතීම, රජයේ "අපි වවමු - රට නගමු" වැඩසටහන ඔස්සේ වගාවට යොදාගනු ලැබූ ඉඩම් ප්‍රමාණය ඉහළ යාම හා වගා ක්‍රම වර්ධනය වීම ඉහළ නිෂ්පාදනය සඳහා හේතු වූ අනෙත් සාධක තිබේ.

2008 වර්ෂයේ පළමු අර්ධය තුළ 2007 වසරේ අනුරූප කාලයට සාපේක්ෂව සහල් ඇතුළු කෘෂි භාණ්ඩවල දේශීය සැපයුම පහළ යාම නිසා දේශීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනවල මිල ඉහළ නැගුණි. දිවයිනට ලැබුණු අධික වර්ෂාපතනය මඟින් මහ කන්නයේ වී අස්වැන්නට හානි සිදුවීම මෙයට හේතු විය. තිරිඟු පිටි මිල ඉහළ යාම නිසා ආදේශන බලපෑම හේතුකොට ගෙන සහල් සඳහා වූ ඉල්ලුම ඉහළ යාමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් මිල මත අමතර පීඩනයක් ඇතිවිය. මේ අතර ගොවීන් සතු තොග සීමිත වීමත් සමග පෞද්ගලික සහල් මෝල් හිමියන් අතර වී මිලදී ගැනීම

සඳහා ඇති වූ තරඟය ද සහල් මිල ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි හේතු වී තිබේ. කෙසේ වුව ද 2008 අප්‍රේල් මස මැදදී රජය මඟින් සහල් මත පනවන ලද මිල සීමාව සහල් මිල ස්ථාවර කිරීමට හේතු වී තිබේ. යල කන්නයේ ලද සතුටුදායක අස්වැන්න නිසා දේශීය සැපයුම වර්ධනය වීම ද මිල ස්ථාවර කිරීමට දායක විය.

2009 වසරේ මුළු වී නිෂ්පාදනය, මෙතෙක් ඉහළම වී නිෂ්පාදනය ලෙස 2008 වසරේ පැවති මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 3.87ට සාපේක්ෂව මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 3.65ක් දක්වා පහළ ගොස් තිබේ. 2009 වසරේ මෙම සමස්ත පහළ වැටීම 2008 යල කන්නයේ ලබාගත් වාර්තාගත නිෂ්පාදනයට සාපේක්ෂව 2009 යල කන්නයේ නිෂ්පාදනය සියයට 27.6ක පහත වැටීම ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේය. මේ සඳහා ප්‍රධාන ලෙසම හේතුවූයේ මෝසම් වර්ෂාව ලැබීම පමාවීම හා එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වගාව සඳහා ජල සැපයුම ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් වගාවට ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය නොලැබී යාමයි (මහ බැංකුව, 2009). කෙසේ වෙතත් වගා කළ බිම් ප්‍රමාණය ඉහළ යාම හා වගා කන්නය පුරා පැවති යහපත් කාලගුණික තත්වය මත ඵලදායිතාවය ඉහළ යාම නිසා 2008/09 මහ කන්නයෙහි වී නිෂ්පාදනය පෙර මහ කන්නයට සාපේක්ෂව මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 2.4ක් දක්වා සියයට 12.2කින් ඉහළ ගොස් තිබේ. මෙම තත්වය සම්බන්ධිත සහල් මිල ගණන් පිළිබඳ සැලකීමේදී 2008 වසර සමග සැසඳීමේදී සහල්වල සාමාන්‍ය මිල 2009දී සියයට 2.1කින් අඩුවී තිබේ. 2008/09 මහ කන්නයේ සතුටුදායක අස්වැන්න, රජය මඟින් සහල් මත උපරිම මිල සීමාවන් පැනවීම සහ වසර අගදී සහල් ආනයනය තීරු බදු වලින් නිදහස් කිරීම ඉවහල් විය.

2009 වසර හා සසඳන විට 2010 වසරේදී සමස්ත වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 4.3ක් දක්වා සියයට 17.8කින් වර්ධනය විය. 2009/10 මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 2.6ක් දක්වා සියයට 10කින් වර්ධනය වූ අතර, 2010 යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 1.6ක් දක්වා සියයට 31.8කින් වර්ධනය විය. ඒ සඳහා උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල වී වගාකරන බිම් ප්‍රමාණය ඉහළයාම, ප්‍රමාණාත්මකව ලැබුණු වර්ෂාපතනය සහ වගාව සඳහා නියමිත අවස්ථාවේදී ජල සැපයුම මෙන් ම රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය යටතේ පුරන් කුඹුරු අස්වැද්දීම යන හේතු බලපාන ලදි. ඊට අමතරව රජයේ පොහොර සහන වැඩසටහන හා රජයේ වී මිලදී ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙළ නොකඩවා ක්‍රියාත්මක වීම 2010 වර්ෂයේ වී නිෂ්පාදනයේ ඉහළ වර්ධනයක් ලබා ගැනීමට හේතු වී තිබේ. මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවන් පෙන්වා දෙන පරිදි දේශීය සැපයුම් තත්වයන්හි වර්ධනය

මෙන් ම 2010 දෙසැම්බර් මාසයේදී සහල් මිල ඉහළ යෑම පාලනය කිරීමට රජය මඟින් ගත් ක්‍රියාමාර්ගයන් සහල් සාමාන්‍ය මිල පහළ දැමීමට හේතු වී තිබේ. ප්‍රධාන වශයෙන් ම වෙළඳපොළෙහි පැවති අඩු සහල් සැපයුම හේතුවෙන් පෙර වසර හා සැසඳීමේදී 2010 වර්ෂය ආරම්භයේ සහල් මිල සාපේක්ෂව ඉහළ අගයක පැවතිණි. ඉන් අනතුරුව නැගෙනහිර පළාතෙන් මහ කන්නයේ සරු වී අස්වනු නෙළීම ආරම්භ වීමත් සමග සහල් මිල ක්‍රමයෙන් පහත වැටිණි. කෙසේ වුව ද තිරිඟු පිටි සහ පාන්වල ඉහළ මිල ගණන් මඟින් ඇති කළ ආදේශන බලපෑම හේතුවෙන් සහල් සඳහා ඉල්ලුම ඉහළ යාම 2010 ඔක්තොම්බර් මස සිට නැවතත් සහල් මිල ඉහළ යාමට ආංශික වශයෙන් හේතු විය. එසේ වුව ද රජය විසින් 2010 දෙසැම්බර් 10 වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි සහල් මත මිල සීමාවන් පැනවීම මිල පාලනය කිරීමට හේතු වී තිබේ.

මහ බැංකු වර්තාවලට අනුව 2011 වසරේ සමස්ත වී නිෂ්පාදනය 2010 වසර හා සසඳන කල සියයට 10කින් අඩු වී තිබේ. යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් වර්ධනය වී තිබියදීත් මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය අඩු වීම මෙම පසුබෑමට හේතු විය. මෙතෙක් කන්නයකදී වාර්තා වී ඇති ඉහළම වගා හානිය පිළිබිඹු කරමින් 2011 වසරේ ජනවාරි හා පෙබරවාරි මාසවල පැවති ගංවතුර තර්ජනයේ ඍජු හා වක්‍ර බලපෑම හේතුවෙන් මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය අඩු විය. ඇස්තමේන්තුගත ඍජු වගා හානිය මහ කන්නයේ වගාකළ බිම් ප්‍රමාණයෙන් සියයට 25ක් පමණ වන අතර සිදු වූ වක්‍ර හානිය වී ඵලදාවේ සැලකිය යුතු පහළ යාම තුළින් පිළිබිඹු විය. සිදුවූ වගා හානිය පූර්ණය කිරීමට යල කන්නයේ වැඩි බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කිරීම සඳහා රජය විසින් පහසුකම් සලසන ලදි. එමෙන් ම සහන වගා ණය සැපයීම ද සිදුකර තිබේ. කෙසේ වෙතත් 2011 වසරේ යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය සියයට 12.4කින් වර්ධනය වී තිබේ. යහපත් කාලගුණික තත්වයක් පැවතීම, වගාව සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් ජලය නිසි කලට සැපයීම හා පොහොර සහන වැඩපිළිවෙළ ද ඒ සඳහා බලපා ඇත.

සහල් මිල ගණන් පිළිබඳ සැලකීමේදී, වෙළඳපොළෙහි ප්‍රමාණවත් පරිදි තොග පැවතීම මෙන් ම රජය මඟින් 2010 දෙසැම්බර් මස සිට සහල් මත ඉහළ මිල සීමාවන් පැනවීම, 2011 වසර තුළ සහල්වල සාමාන්‍ය මිල ගණන් පහළ මට්ටමක පවත්වාගැනීමට හේතු විය. පෙර වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසරේ සහල් මිල ගණන් සියයට 2.6කින් පහත වැටිණි. ප්‍රධාන නිෂ්පාදන ප්‍රදේශවල පැවති අධික වර්ෂාව සහ

ගංවතුර හේතුවෙන් මහ කන්නයෙහි අඩු අස්වැන්නක් ලැබීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2011 පෙබරවාරි හා මාර්තු මාසවලදී සියලුම වර්ෂවල සහල් මිල ගණන් ඉහළ ගිය ද ඉන් අනතුරුව සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා කාලය තුළ මිල ගණන් පහළ වැටීමක් දක්නට ලැබිණි. කෙසේ වුව ද සෘතුමය සාධක හේතුවෙන් වසර අවසානය වනවිට මිල ගණන් සුළු වශයෙන් ඉහළ යාමේ නැඹුරුවක් දක්නට ලැබුණු බව මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා පෙන්වා දෙයි.

මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා අනුව, 2011/12 මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය ඉහළ යාම සහ 2012 යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය පහළ යාමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලය වූයේ 2012 වසරේ සමස්ත වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 3.84ක් දක්වා සියයට 1.2කින් ආන්තික වශයෙන් අඩු වීමයි. මේ වර්ෂයේ මහ කන්නයේදී සියයට 36ක ඉහළ වර්ධනයක් වී නිෂ්පාදනය තුළ වාර්තා වී ඇති අතර මේ සඳහා මහ කන්නය පුරා පැවති යහපත් කාලගුණික තත්වය සහ කුඩා හා මහා පරිමාණ වාරි සම්පාදනයේ දායකත්වයන් ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබේ. යල කන්නය තුළ පැවති වියලි කාලගුණික තත්වයන්ගේ බලපෑම හේතුවෙන් 2012 යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය සියයට 41කින් අඩු වී තිබේ. මෙය පසුගිය වසර 5ක කාලය තුළ වගා කන්නයක වාර්තාගත අඩුම වී නිෂ්පාදනය වේ. මේ කාලයේදී නියගයෙන් බොහෝ වගා ඉඩම් විනාශ වී ඇති අතර නිෂ්පාදන ඵලදාව ද සියයට 5කින් අඩු වී තිබේ. නමුත් වසරේ සහල් අවශ්‍යතාව සැපිරීමට ප්‍රමාණවත් තරම් වී නිෂ්පාදනයක් පැවති බව වාර්තා වේ.

2012 වසරේ යල කන්නයේ වී අස්වැන්නෙහි අඩුවීම පිළිබිඹු කරමින් වසරේ දෙවන භාගයේදී සහල් මිල ගණන් ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු කොටගෙන සහල්වල බරතැබූ සාමාන්‍ය මිල සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය. මහ කන්නයේ ඉතා විශාල වී අස්වනු ලැබීමත් සමග වෙළඳපොළෙහි ප්‍රමාණවත් තොග පැවතීම වසරේ මුල් මාස තුළ සහල් මිල ගණන් පහත මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට හේතු විය. කෙසේ වුව ද ප්‍රධාන වගා බිම් ආශ්‍රිතව පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්වයන්ගේ බලපෑමෙන් යල කන්නයේ වී අස්වැන්න අඩුවීම වසරේ දෙවන අර්ධය තුළ සහල් මිල ගණන් ක්‍රමිකව ඉහළ නැංවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබේ. මේ අතර වී සඳහා වූ සහතික මිල ද සියයට 10කින් ඉහළ නැංවුණි. මේ සියලු හේතුවල බලපෑමෙන් සියලුම සහල් වර්ගවල සාමාන්‍ය මිල සියයට 3.1කින් ඉහළ ගොස් තිබේ. වසරේ මුල් භාගයේදී පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්වයන්ගේ බලපෑම මත සැලකිය යුතු වගා

හානියක් සිදු වුව ද 2013 වසරේ සමස්ත වී නිෂ්පාදනය කැපී පෙනෙන ලෙස වර්ධනය විය. එය පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 20ක වර්ධනයකි. හිතකර මට්ටමක පැවති ඊසානදිග මෝසම් වර්ෂාව හේතුවෙන් ජලාසවල ජල මට්ටම ඉහළ යාම හා රජය විසින් වී මිල ඉහළ දැමීම හේතුවෙන් වගාකරුවන් 2013 යල කන්නයේ දී ඉහළ බිම් ප්‍රමාණයක් අස්වැදීම යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ යාමට හේතු විය. නමුත් මහ කන්නයේ පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්වයන්ගේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින් පෙර වර්ෂයේ මහ කන්නයේ ඵලදාවට සාපේක්ෂව හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 4,444ක සිට 4,281ක් දක්වා පහළ බැස තිබේ. මෙම ත්වයට සමාන්තරව 2012 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2013 වසරේදී සහල්වල සාමාන්‍ය මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතිණි. 2012 වසරේ යල කන්නයේ පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්වය හේතුවෙන් ලද වාර්තාගත අඩු වී අස්වැන්න සහ සැපයුම් හිඟතාවයන් නිසා 2013 වසරේ මුල් කාලසීමාව තුළ සහල් මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. නමුත් මෙම වර්ෂයේ යල, මහ කන්නවල සරු අස්වනු ලැබීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසරේ පසුකාලීනව සහල් මිල ගණන් පහළ යාමක් දැකගත හැකි වූ බව මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා පෙන්වා දෙයි.

වියලි කාලගුණික තත්වයන්ගේ බලපෑම මත 2014 වසර තුළ වී නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 3.38ක් දක්වා සියයට 27කින් පහළ යාමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර තුළ නිපදවනු ලැබූ සහල් ප්‍රමාණය ද පහළ ගිය බව මහ බැංකු වාර්තා පෙන්වා දෙයි. වී ඵලදාව පහළ යාමත්, අස්වැන්න නෙළාගන්නා ලද ශුද්ධ බිම් ප්‍රමාණය අඩු වීමත් මේ සඳහා හේතු වී තිබේ. වී නිෂ්පාදනයේ වැඩිම පහළ යාම යල කන්නයේදී පෙන්නුම් කර තිබෙන අතර ඒ සියයට 35.5කින් පහළ යාමකි. මහ කන්නයේදී මෙම පහළ යාම සියයට 21.4කි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2014 වසරේ සහල් නිෂ්පාදනය මෙට්‍රික් ටොන් 27.1කින් පහළ යාමක් පෙන්නුම් කරනු ලැබීය. යල කන්නය තුළ වාරි ජල සැපයුම අඩු මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් අඩු ජල ප්‍රමාණයක් අවශ්‍යවන වෙනත් භෝග වී වගා බිම්වල වගා කිරීම සඳහා රජය විසින් ගොවීහු උනන්දු කරවන ලද හ. යල සහ මහ කන්න දෙකෙහිම පැවති අයහපත් කාලගුණික තත්වය හේතුවෙන් වී නිෂ්පාදනය පහත වැටීම මෙම වසරේ සහල් මිල ගණන් ඉහළ යාමට හේතු විය. තවද සහල් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන වෙනුවෙන් සහල් මිලදී ගැනීම සඳහා ඇතිවූ තරගකාරීත්වය ද සහල් මිල කෙරෙහි යම් පීඩනයක් ඇතිකිරීමට හේතු විය. දේශීය වෙළඳපොළෙහි සැපයුම් සීමාවලට පිළියම් යොදමින් මිල පීඩනය යම් තරමට සමනය කිරීම සඳහා 2014 අප්‍රේල් 9වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි ආනයනික

සහල් මත පනවා තිබූ සියලු බදු වෙනුවට කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 5ක විශේෂ භාණ්ඩ බද්දක් පනවා තිබෙන අතර එය තවදුරටත් රුපියල දක්වා අඩු කර තිබේ (මහ බැංකුව 2015). මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් ආනයනය ඉහළ යාම සැපයුම් හිඟය අවම කිරීම සඳහා හේතු වූ තිබේ. මීට අමතරව වෙළඳපොළ මිලට වඩා ඉතා පහළ මට්ටමක පැවති සහල්වල උපරිම මිල සීමාවද ඉහළ නංවන ලදි. තව ද 2014 අප්‍රේල් 27වන දින සිට ලක් සතොස වෙළඳ සල්වල ආනයනික සහල්වල උපරිම සිල්ලර මිල පහළ දමා තිබේ. සහල් මිල තරමක් දුරට පාලනය කරගැනීමට මෙම ක්‍රියාමාර්ග උපකාරී වී තිබෙන බව මහ බැංකු වාර්තා පෙන්වා දෙයි.

මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවට අනුව, හිතකර ප්‍රතිපත්ති සහ යහපත් කාලගුණික තත්වයන් හේතුවෙන් 2015 වසර තුළදී වී නිෂ්පාදනය මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළ ම නිෂ්පාදන මට්ටම දක්වා වර්ධනය විය. එය පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 42.6ක වර්ධනයකි. වසර තුළ වගා කළ සහ අස්වැන්න නෙළාගන්නා ලද බිම් ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනයත් සමග සාමාන්‍ය ඵලදාව ඉහළ යාම එයට දායක විය. මෙම වසරේ මහ කන්නයේදී වී නිෂ්පාදනය සියයට 28.7කින් වර්ධනය වූ අතර යල කන්නය තුළ නිෂ්පාදනය සියයට 69.7කින් වර්ධනය විය. වී මිලදී ගැනීමේ සහතික මිල, පොහොර සහනාධාරය සහ වී අලෙවි මණ්ඩලය විසින් තොග මිලදී ගැනීම හරහා වූ රජයේ මැදිහත්වීම්, 2015 වසරේ වී අංශයේ සැලකිය යුතු වර්ධනය සඳහා දායක විය. ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම් හා වෙළඳපොළ තත්වයන්ට ප්‍රතිචාර දක්වමින් 2015 වසරේදී වී සහ සහල් මිල ගණන් උච්ඡාවචනය විය. ආරම්භක සහල් තොගය පහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මෙම වසර ආරම්භයේදී සහල් මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. මෙලෙස වසර මුලදී ඉහළ මට්ටමක පැවති සහල් මිල මහ කන්නයේ ඉහළ වී අස්වැන්න හා වසරේ මුල් කාලයේ සහල් ආනයනය ඉහළ යාම හේතුවෙන් ක්‍රමයෙන් අඩුවිය. කෙසේ වුව ද 2014 වසරේ වාර්තා වූ මිල මට්ටම ඉක්මවා යාමට මෙම අඩුවීම ප්‍රමාණවත් නොවීය. රජයේ වී මිලදීගැනීමේ වැඩසටහන යටතේ වී ගැනුම් මිල ඉහළ දැමීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වී මිල ක්‍රමයෙන් වැඩි වීමෙන් වසරේ සිව්වන කාර්තුවේදී සහල් මිල යලි ඉහළ ගියේය. මීට අමතරව සහල් ආනයනය අධෛර්යමත් කිරීමට හා දේශීය ගොවීන් ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණින් 2015 වසරේ මාර්තු 26වන දින සිට සහල් මත පනවන ලද විශේෂ භාණ්ඩ බද්ද ඉහළ නැංවීම ද ඉහළ සහල් මිල ගණන් සඳහා හේතු වී තිබේ.

2016 මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවට අනුව, වී නිෂ්පාදනය, 2015 වර්ෂයේදී වාර්තා වූ ඉහළ ම අස්වැන්නෙන් පසු 2016 වසරේදී මෙට්‍රික් ටොන් මිලියන 4.4ක් දක්වා සියයට 8.3කින් පහත වැටුණි. අස්වැන්න නෙළාගන්නා ලද ශුද්ධ බිම් ප්‍රමාණය සියයට 7.1කින් පහළ ගිය අතර 2015 වසරේදී හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 4428ක් වූ වී ඵලදාව 2016 වසරේදී 4372ක් දක්වා පහත වැටුණි. මෙය 2015/16 මහ කන්නය තුළ වී නිෂ්පාදනය ඉහළ යෑමේ සහ 2016 යල කන්නය තුළ වී නිෂ්පාදනය පහළ යෑමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි. 2015 වසර අග භාගයේදී පැවති හිතකර වර්ෂාපතන තත්වයත්, වී වගා කරන ප්‍රදේශවල අස්වැන්න නෙළාගන්නා ලද බිම් ප්‍රමාණයෙහි ඉහළ යෑමත් මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය ඉහළ යාමට හේතු විය. මේ අතර වසරේ දෙවන කාර්තුවේ හටගත් දැඩි කුණාටු තත්වය නිසා ඇතිවූ ගංවතුර හා නායයෑම් හේතුවෙන් 2016 යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය පෙර වසරේ යල කන්නයට සාපේක්ෂව සියයට 21.9කින් සැලකිය යුතු ලෙස පහත වැටුණි. මෙය එම වසර අගභාගයේදී සියලුම වී ප්‍රභේදවල මිල ගණන් ඉහළ යාමට ද හේතු වී තිබේ.

සහල් අංශය පිළිබඳ සැලකීමේදී, 2015 සහ 2016 වසරවලදී සහල් ආනයනය සඳහා පනවන ලද බදු ඉහළ යෑම සහ 2015 වසරේදී වාර්තා වූ ඉහළ වී අස්වැන්න හේතු කොටගෙන පැවති සහල් තොග ඉහළ යාමට අනුකූලව 2016 වසරේදී සහල් ආනයනය ශීඝ්‍ර ලෙස පහත වැටුණි. 2016 නොවැම්බර් මස පළමුවැනිදා සිට ආනයනය කරන සහල් කිලෝග්‍රෑමයකට රු.50ක රේගු බද්දක්, සියයට 15ක එකතු කළ අගය මත බද්දක්, සියයට 7.5ක වරාය සහ ගුවන්තොටුපළ සංවර්ධන බද්දක් සහ සියයට 2ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දක් වශයෙන් බදු කිහිපයක් හඳුන්වා දුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2016 වසරේදී ආනයනය කරන ලද සහල් ප්‍රමාණය 2015 වසරේ සිට සියයට 89.7කින් තියුණු ලෙස පහත වැටුණි. කෙසේ වුවත් 2016 වසර අවසාන වනවිට වී සැපයුමෙහි ඇතිවූ හිඟය සහල්වල සිල්ලර මිල ඉහළ යාමට හේතු වූ අතර, රජය විසින් ආනයනය කරන ලද සහල් වෙළඳපොළට සැපයීම මඟින් සහල් මිල ස්ථායිව පවත්වාගෙන යාමට හේතු විය. මෙම වර්ෂයේදී පැනවූ ආනයනික බදු 2017 ජනවාරි මස 9වැනි දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ඉවත් කොට ඒ වෙනුවට ආනයනය කරන සහල් ප්‍රභේද වන සම්බා, නාඩු සහ රතු සහල් වර්ග මත කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 15ක විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්දක් හඳුන්වා දෙන ලදි. 2017 ජනවාරි මස 27 දින සිට මෙය රුපියල් 5 දක්වා තවදුරටත් අඩු කරන ලදි. සහල් වෙළඳුන් විසින් වෙළඳපොළෙහි කෘත්‍රිම සහල් හිඟයක් මවා පෑම අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා මෙම පියවර හඳුන්වාදෙනු ලැබීය.

4. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක, සහල් මිල සමග පවත්නා කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන සබඳතාව හඳුනාගැනීම සඳහා අංක (01) ප්‍රතිපායන ආදර්ශය යොදා ගැනුණි.

$$RP_t = \beta_0 + \beta_1(GP_t) + \beta_2(PP_t) + \beta_3(PW_t) + \beta_4(iR_t) + \beta_5(EP_t) + \beta_6(AP_t) + \beta_7(RA_t) + e_t \ldots\ldots\ldots(01)$$

RP= ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල (සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල)

GP= වී කිලෝග්‍රෑමයකට පනවා ඇති සහතික මිල

PP= වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය

Pw = තිරිඟු පිටි කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල

iR= වාර්ෂික සහල් ආනයනික ප්‍රමාණය

EP= වාර්ෂික සාමාන්‍ය විදුලි ගාස්තුව

AP= මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය

RA= වාර්ෂික වර්ෂාපතනය (mm)

εt = සසම්භාවී දෝෂ පදය

ආදර්ශයේ පරාමිතීන් නිමානය කිරීම සඳහා 1977-2016 කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ ද්විතියික දත්ත භාවිත කෙරුණු අතර ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තා, ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තු වාර්තා, ප්‍රකාශිත පොත්පත් හා සඟරා සහ අන්තර්ජාලය ආශ්‍රයෙන් දත්ත එක්රැස් කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා E-Views පරිගණක මෘදුකාංගය උපයෝගී කර ගැනුණි.

මෙහිදී සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන විචල්‍යයන්ට අදාළ දත්තයන් ලබාගත් මිනුම් පහත ආකාර වේ.

දේශීය සහල් මිල	- නාඩු සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල රු. වලින්
සහතික මිල	- වී කිලෝග්‍රෑමයකට පනවා ඇති වාර්ෂික සහතික මිල රුපියල්
වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය	- වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් දහස් වලට
තිරිඟු පිටි මිල	- කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල රුපියල්වලින්
සහල් ආනයනික	-වාර්ෂික සහල් ආනයනික ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් දහස් වලට
විදුලි ගාස්තුව	- වාර්ෂික සාමාන්‍ය විදුලි ගාස්තුව රුපියල්වලින්

ජනගහනය - මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය දහස් වලිනි
වර්ෂාපතනය - වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මිලි මීටර් වලට අනුව වේ.

5. දත්ත විශ්ලේෂණය

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක හඳුනාගැනීම සම්බන්ධව සිදුකරන මෙම අධ්‍යනයේදී 1977-2016 කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ ද්විතීයික දත්ත භාවිත කරන ලදි. ආර්ථිකමිතික ක්‍රමවේදය භාවිත කිරීමට පෙර සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි තීරක බලපෑමක් ඇතිකරන සාධකයන්හි ස්ථායිතාවය පරීක්ෂා කිරීම වැදගත් වේ. ඒ අනුව ප්‍රතිපායන ආදර්ශය තුළ යොදාගන්නා විචල්‍යයන්හි ස්ථායි බව (Stationarity) පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අදාළ සියලුම විචල්‍යයන් වෙන් වෙන් වශයෙන් ඒකක මූල පරීක්ෂාවට භාජනය කරන ලදි. එක් එක් විචල්‍යන්ට අදාළ දත්ත ශ්‍රේණීන්ගේ ඒක මූල බව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වර්ධිත ඩිකී ෆුලර් පරීක්ෂාව (Augmented Dickey Fuller Test - ADF) භාවිත කෙරුණි. ඒකක මූල පරීක්ෂාව විචල්‍යයන්හි මට්ටම් (Level) සහ පළමු අන්තරය (First difference) යන අවස්ථාවන් යටතේ සිදු කරන ලදි. එක් එක් විචල්‍යයන් සඳහා ඒකක මූල පරීක්ෂාව කිරීමෙන් ලද ප්‍රතිඵල පහත අංක 1 සංඛ්‍යා සටහන මගින් දැක්වේ.

අංක (01) සංඛ්‍යා සටහනෙන් හඳුනාගත හැකි පරිදි Augmented Dickey Fuller (ADF) පරීක්ෂාවට අනුව විචල්‍යන් සියල්ලම පළමු වෙනස යටතේ ස්ථායි වන හෙයින් අනුකලන පිළිවෙළ එකක් (Order Of Integration One) පැවති බව තහවුරු විය. තවද විචල්‍යයන් 1(1) අවස්ථාවේදී ස්ථායි වීමෙන් සහානුකලන පරීක්ෂාව (Cointegration Test) සඳහා වලංගු භාවයක් ඇති කරනු ලැබීය. එනම් සහල් මිල හා එය තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක අතර දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවයක් පවතින්නේදැයි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වලංගුභාවය ඇතිකරන ලදි. එබැවින් පහත පරිදි සහානුකලන පරීක්ෂාව වෙත ප්‍රවේශ විය හැකියි.

සංඛ්‍යා සටහන අංක (01) : විචල්‍යයන් සඳහා ඒකක මූල පරීක්ෂාවේ ප්‍රතිඵල

විචල්‍යය	අවස්ථාව	ADF පරීක්ෂා සංඛ්‍යාතිය	ඒකක මූල බව	ස්ථායී බව
RP	මට්ටම් අවස්ථාව	-1.796225	ඒකක මූල වේ	ස්ථායී නොවේ
	පළමු අන්තරය	-5.258717**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
GP	මට්ටම් අවස්ථාව	2.042557	ඒකක මූල වේ	ස්ථායී නොවේ
	පළමු අන්තරය	-7.754612**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
PP	මට්ටම් අවස්ථාව	-0.281602	ඒකක මූල වේ	ස්ථායී නොවේ
	පළමු අන්තරය	-7.091926**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
Pw	මට්ටම් අවස්ථාව	-0.767577	ඒකක මූල වේ	ස්ථායී නොවේ
	පළමු අන්තරය	-4.728925**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
iR	මට්ටම් අවස්ථාව	-5.852459**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
EP	මට්ටම් අවස්ථාව	0.465327	ඒකක මූල වේ	ස්ථායී නොවේ
	පළමු අන්තරය	-6.945006**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
AP	මට්ටම් අවස්ථාව	-2.309079	ඒකක මූල වේ	ස්ථායී නොවේ
	පළමු අන්තරය	-6.411730**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ
RA	මට්ටම් අවස්ථාව	-6.477763**	ඒකක මූල නොවේ	ස්ථායී වේ

සටහන: අවධි අගය (5%) - 2.9 වේ. ** මගින් 5% වෙසෙසි මට්ටමේදී දත්ත ශ්‍රේණියේ ස්ථායී බව දක්වේ.

ජොහැන්සන් සහානුකලන පරීක්ෂාව

කාලශ්‍රේණි ආර්ථිකමිතික විශ්ලේෂණයේදී දිගුකාලීනව විචල්‍යයන් අතර සමතුලිත සබඳතාවයක් පවතීදැයි පරීක්ෂා කිරීම සඳහා සහානුකලන පරීක්ෂාව සිදුකරනු ලැබීය. ඒ අනුව මෙහිදී ජොහැන්සන් සහානුකලන පරීක්ෂාව යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල හා එය තීරණය වීම කෙරෙහි බලපානු ලබන ප්‍රධාන විචල්‍යයන් අතර දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවක් පවතින්නේ ද යන්න පරීක්ෂා කරන ලදි. සහානුකලන පරීක්ෂාව සිදු කිරීමට ප්‍රථම යෝග්‍ය විලම්භ ගණන පරීක්ෂා කළ යුතු විය. එම පරීක්ෂාවේදී LR, FPE, AIC, SC හා HQ යන නිර්ණායකයන්ට අනුව යෝග්‍ය විලම්භ ගණන 1ක් ලෙසට යෝජනා කරනු ලැබීය.

මෙලෙස නිර්ණායක වැඩි ප්‍රමාණයක් මඟින් යෝජනා කරනු ලබන ප්‍රශස්ත අගය වන විලම්භ 1 විශ්ලේෂණය සඳහා පාදක කරගනු ලැබීය. තව ද ADF පරීක්ෂාවට අනුව විචල්‍යයන් 1(1) අවස්ථාවේදී ස්ථායී වන හෙයින් (අංක 01 සංඛ්‍යා සටහන) සහානුකලන පරීක්ෂාව සඳහා වන මූලික ගුණාංගයක් තෘප්ත වීම තුළින් ඒ සඳහා වලංගුභාවයක් ඇති කර තිබේ. ඉන්පසුව ජොහැන්සන් සහානුකලන පරීක්ෂාව

භාවිත කරමින් විචල්‍යයන් අතර පවතින සහානුකලන සම්බන්ධතා ගණන පරීක්ෂා කරන ලදී. ඊට අදාළ ප්‍රතිඵල අංක (02) සංඛ්‍යා සටහනේදී දක්වා ඇත.

අංක (02) සංඛ්‍යා සටහනට අනුව විචල්‍යයන් අතර දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවක් පවතී ද යන්න නිගමනය කිරීම සඳහා Trace සංඛ්‍යාතිය භාවිත කරන ලදී. එහිදී සියයට 5 වෙසෙසි මට්ටමට අදාළ අවධි අගය වන 159.53ට වඩා Trace සංඛ්‍යාත අගය වන 228.64 අගය විශාල වීම හේතුවෙන් සහානුකලන සම්බන්ධතාවයක් නොමැත යන අප්‍රතිෂ්ඨ්‍ය කල්පිතය (Rank=0) ප්‍රතික්ෂේප කර සහානුකලන සම්බන්ධතාවයක් හෝ ඊට වඩා වැඩි ගණනක් පවතී යන විකල්ප කල්පිතය (Rank>0) පිළිගන්නා ලදී. ඒ අනුව සියයට 5වෙසෙසි මට්ටම යටතේදී ආදර්ශයේ සහානුකලන සබඳතා දෙකක් හඳුනාගත හැකි වූ හෙයින් සහල් මිල හා සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන විචල්‍යයන් අතර දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවක් පවතින බව තහවුරු විය.

සංඛ්‍යා සටහන අංක (02): සහානුකලන පරීක්ෂාවේ ප්‍රතිඵල

Hypothesized No. of CE(s)	***Eigenvalue***	***Trace Statistic***	***0.05 Critical Value***	***Prob.*****
*None **	*0.857203*	*228.64*	*159.53*	*0.0000*
*At most 1 **	*0.808845*	*154.68*	*125.62*	*0.0003*
At most 2	*0.544243*	*91.81*	*95.75*	*0.0907*
At most 3	*0.459008*	*61.94*	*69.82*	*0.1806*
At most 4	*0.362096*	*38.59*	*47.86*	*0.2765*
At most 5	*0.309009*	*21.52*	*29.79*	*0.3263*
At most 6	*0.178164*	*7.47*	*15.49*	*0.5237*
At most 7	*0.000355*	*0.02*	*3.84*	*0.9073*

Trace test indicates 2 cointegrating eqn (s) at the 0.05 level

කෙටිකාලීන හා දිගුකාලීන සම්බන්ධතාව

විචල්‍යයන් අතර දිගුකාලීන සමතුලිත සම්බන්ධතාවක් පවතින බව තහවුරු කරගැනීමෙන් අනතුරුව විචල්‍යයන් අතර වන කෙටිකාලීන සම්බන්ධතාව මෙන්ම විචල්‍යයන් අතර වන දිගුකාලීන සමතුලිත සම්බන්ධතාව ද හඳුනාගැනීම වැදගත් විය. ඒ සඳහා කාලශ්‍රේණි ආර්ථිකමිතික ක්‍රමවේදයේදී යොදා ගනු ලබන දෛශික දෝෂ ශෝධන ආදර්ශය (Vector Error Correction Model) භාවිත කරන ලදී.

විචල්‍යයන් අතර දිගු කාලීන සම්බන්ධතාව

දෛශික දෝෂ ශෝධන ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵල අනුව, ආදර්ශයේ දෝෂ ශෝධන පදය සෘණ සහ වෙසෙසි වීම තුළින් දිගුකාලීන සමතුලිත සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව තහවුරු විය. එයින් ගම්‍යවන අදහස නම් සෑම වසරකදීම කෙටිකාලීන අසමතුලිතයේ සිට දිගුකාලීන සමතුලිතය දෙසට ප්‍රතිශතක 0.780ක වේගයකින් පැමිණෙන බව හෙවත් සෑම වසරකදීම ප්‍රතිශතක 0.780ක් බැගින් අසමතුලිතය නිවැරදි කරන බවයි. මෙලෙස ආදර්ශයේ දෝෂ ශෝධන පදය වෙසෙසි වීම මඟින් සහානුකලන සම්බන්ධතාවය වලංගු විය. මේ නිසා ආදර්ශයේ විචල්‍යයන් අතර දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව ප්‍රකාශ කළ හැකි විය. ඒ අනුව සහල් මිල හා එය තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක අතර හඳුනාගත හැකි දිගුකාලීන සම්බන්ධතාවය අංක (02) ශ්‍රිතයේ දක්වා ඇති පරිදි ගොඩනැගිය හැකි වේ.

$$RP(-1) = 9.18 - 1.35\ GP(-1) - 0.10\ IR(-1) - 0.02\ PP(-1) + 1.61\ PW(-1) + 0.01\ RA(-1) + 0.004\ AP(-1) \ldots\ldots (02)$$

(-3.379)** (-9.447)* (-6.225)* (10.645)* (2.681)** (7.658)*

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වී මිලදී ගැනීම සඳහා සහතික මිල ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වීම මඟින් 1977 වර්ෂයේ සිටම දේශීය වී නිෂ්පාදන හා සහල් නිෂ්පාදන අංශය කෙරෙහි වැදගත් බලපෑමක් ඇති කර තිබේ. අංක (02) ආදර්ශයට අනුව, වී කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සහතික මිල (GP) සියයට 5 වෙසෙසි මට්ටම යටතේදී සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල සමග දිගුකාලීන සෘණ වෙසෙසි සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගත හැක. රජය විසින් වී කිලෝග්‍රෑමයක් සඳහා ගෙවනු ලබන සහතික මිල ඉහළ නංවන විට සහල් කිලෝග්‍රෑමයක මිල පහළ යන බව ඉන් අදහස් වේ. 2016 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවට අනුව එම වර්ෂයේ වී සඳහා සහතික ගැනුම් මිල අඩු කෙරුණි. සම්බා වී ප්‍රභේද සඳහා සහතික කළ ගැනුම් මිල කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 50 සිට 41 දක්වා ද නාඩු වී කිලෝග්‍රෑමයක සහතික ගැනුම් මිල රුපියල් 45 සිට රුපියල් 38ක් දක්වා අඩු කරනු ලැබීය. මෙම ප්‍රතිපත්තිමය තීරණය යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය පහළ යාමත් සමග සහල් මිල ඉහළ යාමට හේතු වී ඇති බව එම පාර්ශවය පෙන්වා දී තිබේ. මේ තුළින් ගම්‍ය වන අදහස නම් රජය වී සඳහා ඉහළ සහතික මිලක් නියම කිරීම ගොවීන් විසින් ඉහළ නිෂ්පාදනයක් සඳහා පෙළඹීමක්

ඇතිකරන බවත් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් සැපයුමේ ඇතිවන වර්ධනය හේතුවෙන් සහල් මිල පහළ යාමටත් බලපෑම් ඇතිකරන බවයි.

අංක (02) ආදර්ශයට අනුව වාර්ෂික ආනයනික සහල් ප්‍රමාණය (IR) හා වාර්ෂික සාමාන්‍ය සහල් මිල අතර දිගුකාලීනව ඍණ වෙසෙසි සබඳතාවක් පවතින බව හඳුනාගැනීමට හැකි වුණි. එය සියයට එකක වෙසෙසි මට්ටම යටතේදීම වෙසෙසි වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආනයනික සහල් ප්‍රමාණය ඉහළ යන විට වාර්ෂික සාමාන්‍ය සහල් මිල පහළ යන බව මේ තුළින් පෙන්වා දේ. සහල් ආනයනය ඉහළ නැංවීම තුළින් දිගුකාලීනව දේශීය සමස්ත සහල් සැපයුමේ ඉහළ යාමක් ඇති වේ. එය සහල් මිල පහළ මට්ටමක තැබීමට හේතුවනු ලබයි. 2014 වර්ෂයේ මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවට අනුව, එම වර්ෂයේ සැප්තැම්බර් මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සහල් ආනයනික බදු සහල් කිලෝග්‍රෑමයට රුපියල් 1 දක්වා අඩු කරන ලදි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් ආනයනික ප්‍රමාණය ඉහළ ගොස් ඇති අතර එය දේශීය සහල් නිඟය අවම කිරීමට මෙන්ම දේශීය සහල් මිල පහළ හෙළීමට ද හේතු වී තිබේ. මෙම ප්‍රතිඵලය දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (2008) විසින් පෙන්වා දී ඇති සහල් ආනයනය කිරීම දේශීය සහල් නිඟය අවම කිරීමට මෙන්ම දේශීය සහල් මිල පහළ දැමීමට ද ඵලදායි විසඳුමක් වේ යන නිගමනය සමග සමපාත වේ.

වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය (PP) සියයට එක වෙසෙසි මට්ටම යටතේදී සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල සමග දිගුකාලීන ඍණ වෙසෙසි සම්බන්ධයක් පවතින බව ප්‍රතිඵල මඟින් සනාථ විය. වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය ඉහළ යාමේදී දේශීය සහල් මිල පහළ යන බව ඒ තුළින් අදහස් කෙරේ. වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය යනු දේශීය සහල් සැපයුම තීරණය කරන එක් ප්‍රධාන සාධකයකි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවන්ට අනුව 2005 වර්ෂයේදී වැඩි බිම් ප්‍රමාණයක වී වගා කිරීම හේතු කරගෙන මහ සහ යල කන්න දෙකේදී ම වී නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් සියයට 21 හා සියයට 29ක ප්‍රතිශතයකින් වර්ධනය වී තිබේ. එම තත්වය සහල් මිල පහළ යෑමට හේතු වී ඇත. එමෙන් ම බොහෝ දේශීය කෘෂි භාණ්ඩවල මිල ගණන් තියුණු ලෙස ඉහළ ගිය 2007 වර්ෂයේදී දේශීය වී නිෂ්පාදනය සියයට 6.3කින් පහළ යෑම සහල් මිල ගණන් ඉහළ යෑමට බලපා ඇත. Kumar and Sharma (2006) විසින් ද මෙම ප්‍රතිඵලයට සමානව වී සැපයුම හා සහල් මිල ඍණාත්මක සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගෙන තිබේ.

තිරිඟු පිටි කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල (PW) හා සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල අතර දිගුකාලීන ධන වෙසෙසි සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව ප්‍රතිඵල තුළින් තහවුරු වේ. මෙම ප්‍රතිඵලය සියයට එක වෙසෙසි මට්ටම යටතේදී එහි වෙසෙසි බව හඳුනාගත හැකි විය. ඒ අනුව තිරිඟුපිටි කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල ඉහළ යාමේදී දේශීය සහල් මිල ද ඉහළ යන බව ඉන් ගම්‍ය කෙරේ. 2007 වර්ෂයේදී ගෝලීය වශයෙන් තිරිඟු පිටි නිෂ්පාදනය පහළ යාම හේතුවෙන් තිරිඟු පිටි මිල තියුණු ලෙස ඉහළ යාමේ ආදේශන ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් සඳහා ඉල්ලුම ඉහළ ගොස් තිබෙන අතර තිරිඟුපිටි මිල ඉහළ මට්ටමක පැවතීම සහල් මිල නොකඩවා ඉහළ මට්ටමක තබාගැනීමට හේතු වී ඇත (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2007). තිරිඟු සැපයුම සහ සහල් මිල අතර සෘණ සබඳතාවක් පවතින බව Shim (1971) විසින් ද හඳුනාගෙන තිබේ. ඉන් යෝජනා කරනු ලබන්නේ තිරිඟු සැපයුම ඉහළයාම තිරිඟු මිල පහළ යාමට මෙන්ම එම ආදේශන බලපෑමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහල් මිල පහළ යාමට ද හේතුවන බවයි.

වාර්ෂික වර්ෂාපතනය (RA) වාර්ෂික සාමාන්‍ය සහල් මිල කෙරෙහි දිගුකාලීනව ධන වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරන බව ප්‍රතිඵල අනුව හඳුනාගත හැකි විය. එහිදී එම විචල්‍ය සියයට 5 වෙසෙසි මට්ටම යටතේදී වෙසෙසි වූහ. වාර්ෂික වර්ෂාපතනය ඉහළ යනවිට දිගුකාලීන සහල් මිල ද ඉහළ යන බව ඉන් අදහස් කරයි. අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින විට වාර්ෂික වර්ෂාපතනය එක් ඒකකයකින් ඉහළ යාමේදී දිගුකාලීනව වාර්ෂික සාමාන්‍ය සහල් මිල ඒකක 0.01කින් ඉහළ යන බව ඉන් අර්ථකථනය කළ හැකි වේ. වර්ෂාපතනය වූ කලී කෘෂිකර්මාන්තය වෙත ජල සැපයුම තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධකයකි. නමුත් අඛණ්ඩ වර්ෂාපතනය දිගුකාලීනව අයහපත් කාලගුණික තත්වයක් බවට පත්විය හැකියි. මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවන්ට අනුව, 2010 වසර හා සසඳන කළ 2011 වසරේ සමස්ත වී නිෂ්පාදනය සියයට 10කින් අඩු වී තිබේ. 2011 වසරේ ජනවාරි හා පෙබරවාරි මාසවල පැවති ගංවතුර තර්ජනයේ ඍජු හා වක්‍ර බපලෑම හේතුවෙන් මහ කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය අඩු විය. 2009/10 මහ කන්නයට සාපේක්ෂව 2010/11 මහ කන්නයේ සාමාන්‍ය වී එලදාව හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 4,583 සිට හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 3,668 දක්වා අඩු වී තිබේ. අධික වර්ෂාව සහ ගංවතුර හේතුවෙන් ඇතිවූ මෙම බලපෑම 2011 වර්ෂයේ පෙබරවාරි හා මාර්තු මාසවලදී සියලුම වර්ගවල සහල් මිල ගණන් ඉහළ යාමට හේතු වී තිබේ.

මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය (AP) සහ දේශීය සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල අතර දිගුකාලීනව ධන වෙසෙසි සම්බන්ධතාවක් පවතින බව තහවුරු විය. මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය ඉහළ යාමත් සමඟ දිගුකාලීනව සහල් මිල ඉහළ යන බව එහි අදහසයි. ජනගහනය ඉහළ යාමත් සමග දිගුකාලයේදී රටේ සමස්ත සහල් ඉල්ලුමේ ඉහළ යාමක් හඳුනාගත හැකි වීම එයට හේතුවයි. IRRI (2013) වාර්තාවට අනුව ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ආදායම ඉහළ යාමත් සමග ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය සෙමින් පහළ බසින තත්වයක් දක්නට ලැබෙන බව පෙන්වා දෙයි. 2010 වසරේදී 108.7ක් වූ ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය 2016 වසර වනවිට 107.8ක් බවට පත්වීමෙන් එය සනාථ වේ. නමුත් සමස්ත සහල් ඉල්ලුමේ ඉහළ යාමක් පවතී. FAPRI (2013) වාර්තාවට අනුව, 2010 වර්ෂයේදී මිලියන ටොන් 388ක් වූ ආසියාතික සහල් ඉල්ලුම 2035 වසර වනවිට මිලියන ටොන් 465ක් ලෙස වර්ධනය වනබව ප්‍රක්ෂේපණය කර තිබේ. එබැවින් ඒක පුද්ගල සහල් පරිභෝජනය පහළ යනු ලැබුව ද ජනගහනය ඉහළ යාම දිගුකාලීනව සහල් ඉල්ලුමේ වැඩි වීමක් හා සහල් මිලෙහි ඉහළ යාමක් සඳහා හේතුවිය හැක.

විචල්‍යයන් අතර කෙටිකාලීන සම්බන්ධතාවය පරීක්ෂා කිරීම

සහල් මිල හා එය තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක අතර පවත්නා දිගුකාලීන මෙන්ම කෙටිකාලීන සම්බන්ධතාය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා භාවිත කරන ලද දෛශික දෝෂ ශෝධන ආදර්ශයට අනුව, විචල්‍යයන් අතර පවත්නා කෙටිකාලීන සම්බන්ධතාව අංක (03) ආදර්ශයෙන් පෙන්වා දී ඇති පරිදි හඳුනාගත හැකි වේ.

$$D(RP) = 1.63 + 0.70\ D[RP(-1)] - 1.93\ D[EP(-1)] - 0.53\ D[GP(-1)] - 0.008\ D[IR(-1)] - 0.003\ D[PP(-1)]$$

(1.623) (2.647)** (-1.459) (-1.217) (-2.249)** (-2.244)**

$$+ 0.25\ D[PW(-1)] + 0.001\ D[RA(-1)] + 0.0001\ D[AP(-1)] \quad \ldots\ldots\ldots (03)$$

(1.152) (0.629) (0.044)

අංක (03) ආදර්ශයට අනුව පෙර වසරේ සහල් මිල {D(RP(-1)} මෙම වසරේ සහල් මිල සමග සියයට 5 වෙසෙසි මට්ටම යටතේ ධන වෙසෙසි සබඳතාවක් පවතින අයුරු හඳුනාගත හැකි වේ. දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (2008) සිදුකළ අධ්‍යයනයට අනුව

පෙර වසරේ සහල් මිල හා මෙම වසරේ වී මිල අතර ශක්තිමත් ඒකරේඛීයතාවක් පවතින බව හඳුනාගෙන තිබේ. ඒ අනුව පෙර වසරේ සහල් මිල ඉහළ යාම මේ වසරේ වී මිල ඉහළ යාමට හේතුවන අතර එය නැවතත් වර්තමාන සහල් මිල ඉහළ නංවයි. නමුත් වාර්ෂික සාමාන්‍ය විදුලි ගාස්තුව (D(EP(-1)) හා වී කිලෝග්‍රෑමයක සහතික මිල {D(GP(-1)} යන විචල්‍යයන් සහල් මිල කෙරෙහි වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකරන අයුරු ප්‍රතිඵල අනුව හඳුනාගත හැකි වේ. රජය සහතික මිලට වී මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය වූ කලී මිල ගණන් උච්චාවචනය මත කෙටිකාලීනව වක්‍ර බලපෑමක් මිස ඍජු බලපෑමක් ඇතිකළ නොහැකි සාධකයකි. මන්ද රජය විසින් ගොවීන්ගෙන් සහතික මිලට වී මිලදී ගනු ලබන්නේ සියයට 10ටත් වඩා අඩු ප්‍රමාණයකි. රණතිලක (2008) පෙන්වාදෙන පරිදි 1990න් පසු ඇතිවූ පෞද්ගලීකරණ වැඩසටහන් හරහා රජයේ වී මිලදී ගැනීමේ දායකත්වය ක්‍රමයෙන් අඩුවී තිබේ. එබැවින් කෙටිකාලීනව සහතික මිල ඔස්සේ සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි ඍජු බලපෑමක් එල්ල කළ නොහැකි වේ. නමුත් මෙම විචල්‍ය සහල් මිල සමග පවත්නා න්‍යායාත්මක සම්බන්ධය (ඍණ) එපරිද්දෙන් ම හඳුනාගත හැකි විය.

පෙර වසරේ ආනයනික සහල් ප්‍රමාණය {D(IR(-1)} කෙටිකාලයේදී සියයට 5 වෙසෙසි මට්ටම යටතේ මෙම වසරේ දේශීය සහල් මිල කෙරෙහි ඍණ වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරනු ලබයි. ඒ අනුව කෙටිකාලයේදී ආනයනික සහල් ප්‍රමාණය ඉහළ යාමත් සමග දේශීය සහල් මිල පහළ බසින බව ඉන් අදහස් කරයි. අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතිනවිට ආනයනික සහල් ප්‍රමාණය එක් ඒකකයකින් ඉහළ යනවිට කෙටිකාලයේදී දේශීය සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල ඒකක 0.008කින් පහළ යයි. දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (2008) හඳුනාගෙන ඇති පරිදි තාවකාලික සහල් හිඟය ඉවත්කර සමස්ත දේශීය සහල් සැපයුම ඉහළ නැංවීම උදෙසා සහල් ආනයනය කිරීම හේතුවන අතර, ඒ මඟින් දේශීය සහල් මිල කෙටිකාලීනව පහළ යනු ලබන බව නිගමනය කර තිබේ. පසුගිය වසරේ වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය {D(PP(-1)} සහ මෙම වසරේ දේශීය සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල අතර ද කෙටිකාලීන ඍණ වෙසෙසි සම්බන්ධයක් පවතින බව හඳුනාගත හැකි වේ. දේශීය සහල් සැපයුම තීරණය කරන ප්‍රධානතම සාධකය වන වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය මෙම වර්ෂයේ මෙන්ම ඊළඟ වර්ෂය ආරම්භයේ සහල් තොගය තීරණය කිරීමට ද හේතු වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවට අනුව, 2014 යල කන්නයේ වී නිෂ්පාදනය පහළ යාම මෙන්ම ඉන් පෙර කන්න කිහිපයකදීම ලද අඩු

අස්වනු හේතුවෙන් සහල් තොගය අඩු මට්ටමක පැවතීම 2015 වසර ආරම්භයේදී සහල් මිල ඉහළ මට්ටමක පැවතීමට හේතු වී තිබේ.

පෙර වසරේ තිරිඟු පිටි කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල {D(PW)-1)} කෙටිකාලයේදී මෙම වසරේ දේශීය සහල් මිල කෙරෙහි සෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකරන බව හඳුනාගත හැකි වේ. නමුත් දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (2008) මෙන්ම IRRI (2013) වාර්තාවෙන් ද පෙන්වාදෙන්නේ කෙටිකාලීනව සහල් මිල පහත දැමීමට තිරිඟු පිටි ආනයනය මඟින් විශේෂ බලපෑමක් ඇතිකරන බවයි. නමුත් මෙම අධ්‍යනයේ තිරිඟු පිටි මිල හා සහල් මිල අතර පවත්නා න්‍යායාත්මක සම්බන්ධය (ධන) එලෙසම හඳුනාගත හැකි විය. එමෙන්ම වාර්ෂික වර්ෂාපතනය කෙටිකාලීනව දේශීය සහල් මිල කෙරෙහි වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකරන ඉහත ප්‍රතිඵල අනුව හඳුනාගත හැකිවේ. වර්ෂාපතනය වී නිෂ්පාදනය වෙත ජල සැපයුම තීරණය කරන සාධකයක් වුව ද කෙටිකාලීනව එය වී නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීමට හෝ වී වගාවට හානි වීමට විශේෂ බලපෑමක් ඇති නොවිය හැකිය. එය බොහෝ විට අඛණ්ඩ වර්ෂාපතනයත් සමග දිගුකාලීනව ඇතිවන ධනාත්මක හෝ ඍණාත්මක බලපෑමක් පමණි.

මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය {D(AP(-1)} හා දේශීය සහල් මිල අතර ද කෙටිකාලීන වෙසෙසි සබඳතාවයක් නොපවතින බව හඳුනාගත හැකි වේ. නමුත් එහි න්‍යායාත්මක සම්බන්ධයෙහි (ධන) වෙනසක් සිදුවී නොමැත. Cristopher and Paul (2008) අනුව, සහල් ඉල්ලුම වූ කලී ජනගහනය මතම පමණක් නොව, ඒක පුද්ගල ආදායම ඉහළ යාමත් සමග පුද්ගලයන්ගේ පරිභෝජන පුරුදු වෙනස්වීමට ද සමගාමීව තීරණය වන්නකි. එමෙන්ම Shim (1971) අනුව ද ඒක පුද්ගල වැයකළ හැකි ආදායම ඉහළ යාම හා ජනගහනය ඉහළයාම යන සංසිද්ධි දෙකම ඒකාබද්ධව සහල් ඉල්ලුම කෙරෙහි ප්‍රතිචාර දක්වන බව පෙන්වා දෙයි. එබැවින් රටක මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය ඉහළ යාම කෙටිකාලීනව දේශීය සහල් මිල මත වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකිරීමට හේතු විය හැකියි.

6. නිගමන හා ප්‍රතිපත්ති ගම්‍යතා

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන සාධක සහල් මිලත් සමග පවත්නා දිගුකාලීන හා කෙටිකාලීන සබඳතාවයේ ස්වරූපය හඳුනාගැනීම සඳහා සිදුකළ කාල ශ්‍රේණි ප්‍රතිපායන ආදර්ශය නිමානයට අනුව ලද ප්‍රතිඵල ඔස්සේ නිගමනයන් කිහිපයකට එළඹීම හා සුදුසු ප්‍රතිපත්තිමය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම මෙහිදී සිදු කෙරේ.

දේශීය වාර්ෂික වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය ඉහළයාමේදී දිගුකාලීනව සහල් මිල පහළ යාමේ ප්‍රවණතාවක් පවතී.

දේශීය වී නිෂ්පාදනය වූ කලී රටෙහි දේශීය සහල් සැපයුම තීරණය කරන එක් ප්‍රධානතම ක්ෂේත්‍රය කි. අංක (02) ආදර්ශයෙන් දක්වන ලද අධ්‍යයන ප්‍රතිඵලවලට අනුව, වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය හා සහල් මිල අතර දිගුකාලීන සෘණ වෙසෙසි සබඳතාවක් පවතින බව හඳුනාගැනීමට හැකිවුණි. ඒ අනුව අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින අවස්ථාවක වාර්ෂික වී නිෂ්පාදනය එක් ඒකකයකින් ඉහළ යාමේදී දිගුකාලීනව සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල ඒකක 0.02කින් පහළ යයි. ඒ තුළින් ගම්‍ය වන්නේ දේශීය වී නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීම දිගුකාලීනව සහල් මිල පහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යාමට හේතුවන බව වේ. කෙටිකාලීනව ද මෙම විචල්‍යයන් අතර සෘණ වෙසෙසි සබඳතාවය දක්නට ලැබුණි. Kumar and Sharma (2006) විසින් ද මෙම නිගමනයට සමානව වී සැපයුම හා සහල් මිල සෘණාත්මක සම්බන්ධයක් පවතින බව නිගමනය කර තිබේ. එමෙන් ම IRRI (2013) වාර්තාවේ නිගමනය ද ඒ සමග සමපාත වේ.

දිගුකාලීනව සහල් ආනයනය ඉහළ නැංවීම තුළින් දේශීය වෙළඳපළ සහල් මිල පහළ දැමිය හැක.

දේශීය සහල් අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කිරීමට දේශීය සහල් නිෂ්පාදනය ප්‍රමාණවත් නොවන අවස්ථාවන් වලදී සහල් ආනයනය කිරීම මඟින් එම හිඟ සහල් ප්‍රමාණය සපුරාලීම සාමාන්‍ය පිළිවෙතයි. සහල් ආනයන කිරීම දේශීය සහල් තොගය ඉහළ නැංවීමට හේතුවේ. මෙම අධ්‍යයන ප්‍රතිඵලයට අනුව ආනයනික සහල් ප්‍රමාණය හා දේශීය සහල් මිල අතර දිගුකාලීන සෘණ වෙසෙසි සබඳතාවයක් දක්නට ලැබුණි. එහිදී අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින විට, වාර්ෂික සහල් ආනයනික

ප්‍රමාණය එක් ඒකකයකින් ඉහළ යාමේදී දිගුකාලීනව වාර්ෂික සාමාන්‍ය සහල් මිල ඒකක 0.10 කින් පහළ යන බව පෙන්වාදිය හැකිය. දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (2008) විසින් ද මෙයට සමපාත නිගමනයක් ඉදිරිපත් කර තිබේ. මේ අනුව දිගුකාලීනව සහල් ආනයනය ඉහළ නැංවීම තුළින් දේශීය වෙළඳපොළ සහල් මිල පහළ දැමිය හැකි බවට නිගමනය කළ හැකියි.

දිගුකාලයේදී තිරිඟු පිටි මිල ඉහළ යාමේදී එය දේශීය සහල් මිල ද ඉහළ යාම කෙරෙහි ආදේශන බලපෑමක් ඇතිකරනු ලැබේ.

ප්‍රායෝගිකව තිරිඟු පිටි මිල හා සහල් ඉල්ලුම අතර ආදේශන සබඳතාවයක් පවතී. තිරිඟු පිටි මිල ඉහළ මට්ටමක පැවතීම තිරිඟු පාරිභෝගිකයන් ව සහල් පාරිභෝජනය වෙත යොමු කිරීමට හේතු වේ. එය දේශීය සහල් ඉල්ලුම කෙරෙහි පීඩනයක් ඇති කරයි. ඉහත අංක (02) ආදර්ශයෙන් හඳුනාගත් පරිදි ද තිරිඟු පිටි මිල හා සහල් මිල අතර දිගුකාලීන ධන වෙසෙසි සබඳතාවක් දක්නට ලැබුණි. එම ප්‍රතිඵලයට අනුව අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින විට තිරිඟුපිටි මිල එක් ඒකකයකින් ඉහළ යාමේදී දිගුකාලීනව සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල ඒකක 1.61කින් ඉහළ යන බවට අර්ථකථනය කළ හැකියි. IRRI (2013) විසින් ද මෙයට සමාන නිගමනයකට එළඹේ. Shim (1971)ට අනුව ද තිරිඟු සැපයුම හා සහල් මිල අතර ඍණ සබඳතාවක් පවතින බව හඳුනාගෙන තිබේ. ඒ අනුව තිරිඟු මිල මඟින් සහල් මත ඇතිකරන ආදේශන බලපෑම සහල් වෙළඳපොළේ මිල අර්බුදයට බලපාන එක් හේතුවක් බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

ජනගහනය ඉහළ යාම දිගුකාලයේදී දේශීය සහල් මිල ඉහළ යාම කෙරෙහි බලපායි.

VEC ආදර්ශයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව, ජනගහනය ඉහළ යාම දිගුකාලීනව දේශීය සහල් මිල කෙරෙහි ධන වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරන බව හඳුනාගැනීමට හැකි වුණි. ඒ අනුව අනෙකුත් සාධක ස්ථාවර අවස්ථාවේදී මධ්‍ය වාර්ෂික ජනගහනය එක් ඒකකයකින් ඉහළ යාමේදී දිගුකාලීනව සහල් මිල ඒකක 0.004කින් ඉහළ යන බව අර්ථකථනය කළ හැකියි. ජනගහනය ඉහළ යාම දිගුකාලීනව දේශීය සමස්ත සහල් ඉල්ලුම ඉහළ යාමට හේතු විය හැකියි. එය අනාගත දේශීය සහල් මිල මත පීඩනයක් ඇති කිරීමට සමත්වන සාධකයකි. 2010 වර්ෂයේදී මිලියන ටොන් 388ක් වූ ආසියාතික සහල් ඉල්ලුම 2035 වසර වනවිට මිලියන ටොන් 465ක් ලෙස වර්ධනය

වනබව ප්‍රක්ෂේපණ තුළින් හඳුනාගත ඇත (FAPRI 2013). එබැවින් ජනගහනය ඉහළ යාම දිගුකාලීනව සහල් ඉල්ලුමේ වැඩි වීමක් හා සහල් මිලෙහි ඉහළ යාමක් සඳහා හේතුවිය හැකි බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

පෙර වසරේ සහල් මිල ඉහළ මට්ටමක පැවතීම කෙටිකාලයේදී මෙම වසරේ සහල් මිල ඉහළ යාමට හේතු වේ.

ආදර්ශය 2 හි නිමානිත සංගුණකයන් මඟින් හඳුනාගත හැකි පරිදි පෙර වසරේ සහල් මිල හා මෙම වසරේ සහල් මිල අතර කෙටිකාලීන ධන වෙසෙසි සම්බන්ධතාවක් පවතින බව දක්නට ලැබුණි. එම ප්‍රතිඵලයට අනුව, අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින අවස්ථාවක පසුගිය වර්ෂයේ සහල් මිල එක් ඒකකයකින් ඉහළ යාමේ දී, කෙටිකාලයේදී මෙම වර්ෂයේ සහල් මිල ඒකක 0.702කින් ඉහළ යන බව අර්ථකථනය කළ හැකි වේ. දයාරත්න ඇතුළු පිරිස (2008) විසින් නිගමනය කර ඇති පරිදි ද පෙර වර්ෂයේ සහල් මිල හා මෙම වර්ෂයේ වී මිල අතර ශක්තිමත් ඒකරේඛීයතාවයක් පවතියි. එබැවින් පෙර වර්ෂයේ සහල් මිල ඉහළ මට්ටමක පැවතීම මෙම වසරේ වී මිල ඉහළ යාමට හා එම බලපෑම සහල් මිල ද ඉහළ යාමට හේතු වන බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

වී සහතික මිල ඉහළ නැංවීම වී නිෂ්පාදනයට දැරිගැන්වීමක් ඇතිකරන අතරම දිගුකාලීනව එය දේශීය සහල් මිල පහළ යාමට හේතු වේ.

දේශීය වී ගොවීන්ගෙන් වී මිලට ගැනීම සඳහා රජය විසින් සහතික මිල ක්‍රමය හඳුන්වාදීම දේශීය වී නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ වැදගත් සංධිස්ථානයක් විය. ඉහත අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල මඟින් තහවුරු වූ පරිදි වී සහතික මිල හා දේශීය සහල් මිල අතර දිගුකාලීන සෘණ වෙසෙසි සබඳතාවක් හඳුනාගැනීමට හැකි විය. අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පවතින අවස්ථාවේදී වී කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සහතික මිල එක් ඒකකයකින් ඉහළ ගැන්වීමේදී දිගු කාලයේදී සහල් කිලෝග්‍රෑමයක වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල ඒකක 1.35කින් පහළ යන බව මේ තුළින් අර්ථකථනය කළහැකි වේ. ඒ අනුව වී සඳහා සහතික ගැනුම් මිල ඉහළ නැංවීම වී ගොවීන් දේශීය වී නිෂ්පාදනය කෙරෙහි දිරිගැන්වීමක් ඇතිකරවන අතරම එය දේශීය සහල් මිල පහළ යාමට ද හේතුවන බව නිගමනය කළ හැකියි.

විදුලි ගාස්තුව, සහතික මිල, තිරිඟු පිටි මිල, වර්ෂාපතනය හා ජනගහනය යන සාධක කෙටිකාලයේදී සහල් මිල සමග වෙසෙසි සබඳතාවයක් නොදක්වයි.

මෙම සාධකයන් සහල් මිල සමග කෙටිකාලීනව වෙසෙසි සබඳතාවක් නොදැක්වුව ද ඒවායේ අපේක්ෂා කරන න්‍යායාත්මක සබඳතාවය එලෙසම පවතී. මෙලෙස ඇතැම් සාධක කෙටිකාලයේදී සහල් මිල කෙරෙහි වෙසෙසි බලපෑමක් ඇති නොකළ ද දිගුකාලීනව සැලකීමේදී එම සාධක සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි වෙසෙසි බලපෑමක් ඇතිකරන සාධක බව හඳුනාගත හැකි වේ.

ඒ අනුව වී නිෂ්පාදනයේ ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීම උදෙසා ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වැදගත් පියවරක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකි වේ. මන්ද අධ්‍යයනය තුළින් හඳුනාගත් පරිදි වී නිෂ්පාදනය සහල් මිල කෙරෙහි වැදගත් බලපෑමක් එල්ල කරයි. එමෙන් ම රජය විසින් සහතික මිල ඔස්සේ වී මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් හා කාර්යක්ෂම මැදිහත්වීමක් සිදු කිරීම කාලෝචිත ක්‍රියාවලියක් වේ. රජය වී මිලදී ගැනීමේ යන්ත්‍රණය ඔස්සේ සහතික මිලට වී මිලදී ගනු ලැබුව ද ඒ සියයට 10ට අඩු ප්‍රමාණයකිනි. එය කෙටිකාලීනව වී හෝ සහල් මිල ගණන් උච්ඡාවචනය පාලනය කිරීම සඳහා බොහෝවිට ඍජු බලපෑමක් ඇති නොකරයි. එබැවින් එම යන්ත්‍රණය කාර්යක්ෂම කිරීම වැදගත් ප්‍රතිපත්තියකි. එමෙන් ම දේශීය සහල් ඉල්ලුම සැපිරීමට දේශීය නිමැවුම ප්‍රමාණවත් නොවන විටදී කෙටිකාලීන සහල් හිඟය ඉවත් කිරීම සඳහා සහල් ආනයනය කිරීම ඵලදායි විසඳුමකි. ඒ අනුව සහල් හා තිරිඟු මත ආනයනික තීරුබදු පහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යාම දේශීය සහල් මිල අර්බුදයට එක් විසඳුමක් වේ. සහල් මිල අර්බුදය තාවකාලිකව විසඳුව ද ඒ සඳහා දිගුකාලීන ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වැදගත් ය. එබැවින් දිගුකාලීන ආහාර සුරක්ෂිතතාවය ඇති කිරීම උදෙසා ආහාර විවිධාංගීකරණය තුළින් සහල් සඳහා වන ඉල්ලුම අඩු කරවීම වැදගත් වේ. කෙසේ වුවත් සහල් වෙළඳ පොළෙහි සහල් මිල තීරණය වීම කෙරෙහි සහල් වෙළඳපොළෙහි අතරමැදිකරුවන් විසින් ඇති කෙරෙන බලපෑම් සැලකීමට නොහැකිවීම මෙම අධ්‍යනයේ පවතින සීමා කමකි. ඒ සඳහා සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයෙන් ඔබ්බට ගොස් විස්තරාත්මකව එය විශ්ලේෂණය කළ යුතු වේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

Agbogo, E., Udouso, A.B. and Tiku, E.N. (2013). 'Factors Affecting Rice Consumption In Cross River State in Nigeria'. *IOSR journal of agricultural and veterinary science.* Vol. 4, no. 2, pp. 29-33.

Akanni, A.K. (2002). 'Agricultural Price Policy, Consumer Demand And Implications For Household Food Security In Nigeria'. *International journal of food and agricultural economics.* Vol. 2, no. 1, pp. 121-132.

Barrett, B. and Dorosh, A. (1996). 'Farmer's Welfare And Changing Food Prices'. *American agricultural economics association.* Vol. 15, no.4, pp. 656-669.

Bhandari, H. , Pandey, S. , Rosegrant, M. and Sulser, T. (2008). 'Rice Price Crisis: Causes, Impact And Solutions'. *Asian Journal of Agriculture And Development.* Vol. 7, no. 2.

Campbell, E.C. (1932). 'Factors Affecting The Price Of Rice'. *Bureau of agricultural economics.* Vol. 5, no. 297.

Dayarathne, OG. , Jayawickrama, JMA. and Ranathilaka, MB. (2008). 'Sense And Nonsence Of Rice Price Controls In Sri Lanka'. *The peradeniya journal of economics*. Vol. 2, no. 1 & 2, pp. 60-85.

Feeney, G. and Kiyoshi, H. (1990). 'Rice Price Fluctuation And Fertility in Late Tokugawa Japan'. *The society for Japanese studies*. Vol. 16, no. 1, pp. 1- 30.

Gao, X.M., Wailes, J. E. and Cramer, L.G. (1994). 'A Synthetic Demand System'. *Review of agricultural economics*. Vol. 16, no. 1, pp. 27-38.

Gopakumar, K.U. and Pandith, V. (2014). 'Price Movement For Rice And Wheat'. *Indian economic review*. Vol. 49, no. 2, pp. 227-244.

Grant, R. Warren. , Leath, N. Mack. (1979). 'Factors affecting supply, demand and prices of U.S. Rice'. No. 3.

Intal, S.P., Francine, L. and Illescas, A. (2012). 'Rice Prices & The National Food Authority'. *Philippine institute for development studies*.Vol. 2.

IRRI, (2013). 'Rice Almanac'. *Global Rice Science Partnership, International Rice Research Institute.*

Ito, S., Wesley, E., Peterson, F. and Grant, R.W. (1989). ' Rice In Asia'. *American journal of agricultural economics*. Vol. 71, no. 1, pp. 32-42.

Kumar, P. and Sharma, A. (2006). 'Price Variability And Its Determinants'. *Indian economic review.* Vol. 41, no. 2, pp. 149-172.

Lampe, K. (1995). 'Rice Research; Food For Four Billion People'. *International Rice Research Institute*. Vol. 35, no. 3, pp. 253-261.

Otsuka, K. and Hayami, Y. (1985). 'Goals And Consequences Of Rice Policy In Japan'. *American journal of agricultural economics*. Vol. 67, no. 3, pp. 529-538.

Pandey, S., Rosegrant, W., Sulser, T. and Bhandari, H. (2008). 'Rice Price Crisis'. *Asian journal of agricultural and development*. Vol. 7, no. 2, pp. 1-14.

Peterson, W. and Warren, G. (1989). 'Rice in Asia'. *American Journal Of Agricultural Economies.* Vol. 71, no.1, pp.32-42.

Reyes, M., Sobrevinas, A., Bancolita, J. and Jesus, J. (2008). 'Analysis Of The Impact Of Changes In The Price Of Rice And Fuel On Poverty In The Philippine'. *CBMS network meeting.* Vol. 2, no. 3, pp. 101-150.

Sachchamarga, K. and Williams, W.G. (2004). 'Economic Factors Affecting Rice Production In Thailand'. *TAMRC international research.*

Sarris, A. (2008). 'Agricultural Commodity Markets And Trade'. *International journal of food and agricultural economics*. Vol. 2.

Shim, K. (1971). 'An Economic Analysis Of Rice Price In The Republic Of Korea'. *Agricultural economics staff conference*. Vol. 5, no. 3, pp. 200-261.

Taylor, S. and Phillips, P. (1991). 'Food Pricing Policy In Developing Countries'. *American journal of agricultural economics*. Vol. 73, no. 4, pp. 1036-1043.

ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව. (2013-2017). ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තු වාර්තා. කොළඹ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව. (1977-2016). මහබැංකු වාර්ෂික වාර්තා. කොළඹ 01. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

සෝමසුන්දර, ඩී. (2002). *කෘෂි ආර්ථික විද්‍යාව.* කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

The Rising Powers in Indian Ocean and their Rivalry A Study of China and India

Nishantha Hettiarachchi

Abstract

The purpose of this article was to explore and analyse the contending issues between the two rivals . Hence, the border issue, military issues, economic issues and chosen strategies by the two have been discussed.The study enabled to understand the impact of rising and emerging powers in the Indian Ocean. Indian Ocean with the gradual rise of China and India from middle power status to great powers in the Indian Ocean Region with their gradual increasing of economic strengths. It was also found the gradual economic prowsess leading the to states to think of increasing role in the international economic realm. Consequently it was found a multiplication of powers and their rivalry. It highlighted that economic growth and needs for further expanding of the same had lead to concern much more over the security and safety of energy rivalry which paved the way for different types of strategic triads among power rivals. The discussion allowed to proceed to elaborate the economic and military power of China and its implications over the politics in the Indian Ocean region. The security and safety issue of Chinese goods and services had lead China to engage with the small states of South Asia which India traditionally considered as her hegemonic area of influence. However the issue remain that China and India were compeled to coorperate despite traditional rivalry plus new form of rivalry.

Keywords: Rising Powers, China, India, Indian Ocean Region, Contending Issues

Introduction

The scholars on the growing and rising other powers in the international and world politics had paid attention to the role of the rising powers within the international political realm. The rising powers of the Indian Ocean had been no exception. The geopolitical realities of Asian powers and their impacts also have clear implications for the rest of the world. When it came to the present study's theme, it should be highlighted that both two

powers spanned over a common geopolitical space across the Himalaya's South, Southwest and Southeast Asia. Consequently, that common geopolitical space had made strategic and geopolitical competition a marker of their relation. The realist school's concerns about location, resources and access become relevant to understand the Sino-Indian dynamics. Scholars have already observed that those factors contributed to the Sino-India Rivalry and worked as markers of their rivalry in the IOR (Garver 2001:3). In this context, it had been pertinent to explore rival contest of China and India in relation to location, resources and access from a historical perspective. That historical perspective helped to discuss many Sino-Indian issues: specifically border dispute, nuclear arms race, strategic influence, and their own geo-economic strategies with reference to trade and energy. The purpose of this article is to explore and analyse the contentending issues between the two rivals. Hence, the border issue, military issues, economic issues and chosen strategies by the two have been discussed.

Border Dispute

The border issue that emerged in the late 1950s between China and India continues even to date as an escalating issue. In this context, it is necessary to highlight the dramatic changes in China and India relations over the past sevan decades to understand the nature and content of boader issue. The shcolars have categorized Sino-Indian boarder issue into five phases (Arif 2013: 29; Malone and Mukherjee 2010: 138). They are follows:

(a) Purported friendship and anti-imperialist foreign policy of early 1950s,

(b) The era of serious differences in the end of 1950s,

(c) Period of deep antagonism in the 1960s,

(d) Age of reconciliation in the 1980s and

(e) The period of productive relationship in post-cold war era and continuing rivalry over the relationship of China with littoral states of the IOR.

Each phase is discussed briefly in the following section of the article.

Scholars of China and India relations highlighted that China and India had shared interest in the context of colonialism and imperialist power struggle.

Both India and China became new states approximately same period. It has been observed that both countries were having mutually beneficial interactions before Colonial Inflence. It was highlighted that both countries history was characterized by friendship at the initial stage (Quanyu 2005: 237). It was noted that it was India to recognize China first in the non-Communist bloc in 1950 and establish formal diplomatic ties (Arif 2013:131). The friendship and warm relationship with India by China had been contingent upon the necessity of putting the new found state on international system. It made a challenge for both countries to form nation out of the territories which were controlled by imperial powers or influenced by imperial powers. According to the prime ministers of the two new states, the mutual beneficial relationship among the two states had been strategically and prudent according to the bi-polar world politics of the day. The concern for the aggressive assertiveness of borders and resources were less pragmatic in the context of the alignment scenario of the day. Panchaseel Policy and Non-alignment Policy was adopted by both states at the very initial phase (Ganguly & Pardesi 2009: 4).

However, the era of friendship was short. In that short period, the two states ensured that they followed five principles of peaceful coexistence or Panchsheel policy, paving the way for deepening bilateral engagement. The turbulent nature of international politics in the 1950s had directly shaped up diplomatic ties between India and China. However, that short period of cooperation ended abruptly with Chinese invasion of Tibet in 1959 (Sikri 2011: 55; Norbu 1997:1079). The ideological mismatch of the foreign policy objectives and strategies adopted by the leadership of the two states resulted in breaking the friendly relations. The Indian Leadership was framed with an ideologist pacifist outlook into the world affairs which was impractical in the system of states where everyone was attempting to ensure survival of the state itself while suspecting the other as attempting to erase other by fear created by the state system itself. The invasion of Tibet by China raised serious concerns for the India, finally resulting bloodshed and border wars between the two nations marking the end of purported friendship. The issue of the location became more prominent determinant of the rivalry for the first time in the relationship of China and India (Ranjan, 2016). It was followed by a period of tension between the two states.

It was observed though they had established bilateral relation, the seeds of tension included under the system of states in international politics. The major factors that have been contributing to this tension included complicated border issue, ideological differences, International factor and complicated political demography.

The complicated border issues in the Himalayas had remained and continued to be the most important contributory factor that caused tension between China and India. That issue was closely related to the forming of the colonial state and the demarcation of boundaries between the two states. The line demarcating the British Raj and the China that was drawn by the Colonial Officer, i.e., the McMahon, line was refused by China as the final line of the border between the two powers (Rubin 1960:97). This issue becomes a decisive factor defining Sino-India relations with the Chinese military takeover of Tibet in the late 1950s, resulting in serious differences between two states (Garver 2006: 102; Malik 2011: 125). The situation became worsened in 1959 when the Tibetan spiritual leader was granted asylum in India. Since that point Tibet has been the pivotal point of disagreement between India and China. Mohan Malik stated that Tibet was vital to Sino-Indian relations (Malik 2011: 134). The Tibetan issue and its political dynamics were closely linked with the border issues and disputes between China and India. Tibet, however, had remained strategically important for China while India believed it as important for Indian national security (Norbu 1997: 1079).

The next source of aggravating the situation had been the difference of ideologies pursued by the two superpowers of the bipolar world system that lasted from 1949-1991. Although no direct battle took place between the two superpowers, their war was fought in the peripheries of the world. The deteriorating relations between two avowed communist states, i.e., the Soviet Union and China after 1955, knowingly or unknowingly had pulled the two states towards either United States (US) or Soviet Union resulting in opting for strategic triangular relations (Dittmer, 1981). In those particular strategic two triads, US, China, and Pakistan developed a strategic relationship in retaliation to the Strategic Triad of Soviet Union, its peripheral communist allies and India. In the first Triad, the US occupied the pivot position while in the second triad Soviet Union occupying the pivot position. The above

relationships had largely resulted in lessening the non-alignment foreign policy standards of the two states.

As Veteran Statesman, Dr. Ambedkar had observed borders of the state were not natural, but drawn by human beings (Narake, et al., 2013: 355-358). The notion of the nation was alien to people of the non-western world of Asia in general and particularly to that of South Asian sub continent. There had been communities who could not be identified neither as Indian nor Chinese if one looked at them either from the Primordial or Situational point of view to their ethnic or national identity. However, identifying with one of the nations was dictated from above under the nation- state system. Erasing and melding of identities had become a characteristic feature of the modern nation-state project (Wilets 1999: 193). There were communities that China and India wanted to get identified as Indian and Chinese such as people in Arunachal Pradesh.

As already noted, the granting of the asylum for the Dalai Lama and his supporters have continued, and continues an irritant in the relationship between China and India even to date. It was clear that India had taken the issues of Tibet and of Dalai Lama to the premises of their international agenda. At the same time the same issues had been clearly narrowed paths to China at the same international stage. Any Indian statement over Tibet had been viewed with suspicion by China. The Chinese sensitiveness over Tibet originated in the context of "One China Policy". This situation consequently, had led to blaming and counter blaming between the two rivals. Through the Tibetan issue resulted in a series of political calamities had arisen. On one hand, China directly blamed India for providing political asylum for Tibetans in Indian border territories. At the same extent, India blamed China, stating that China had been supporting the Maoist riots in the border regions of North-Eastern India. In addition, India had criticized China for covert support with the involvement of the Kachin rebellion in Myanmar, and supplying arms to the Maoist in India through the borders with Nepal, Bangladesh and Myanmar (Cline 2006: 126).

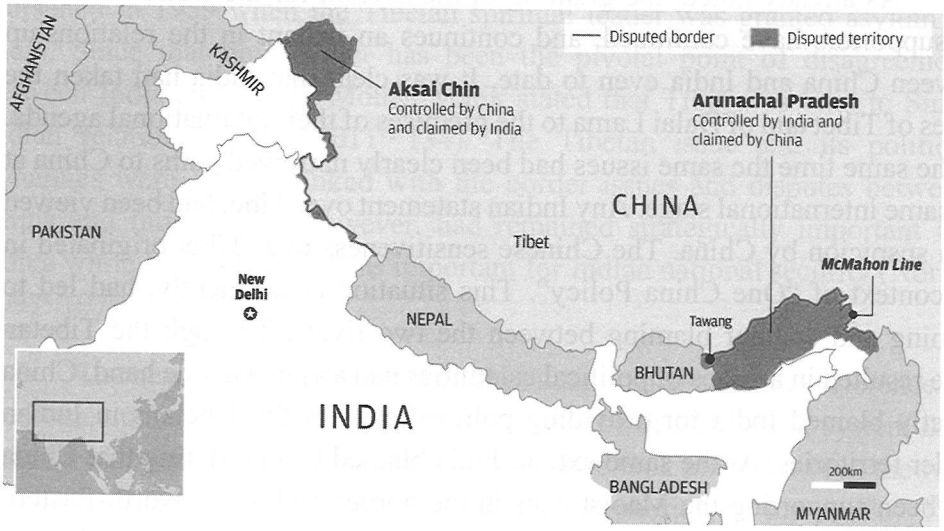
Sino-Indian bilateral relation was characterized by the long history of mistrust and hostility. In that context, there occurred a war over the disputed border between China and India in 1962 in Aksai Chin and Arunachal Pradesh. At

the end of 1959, the situation became more complicated. However, some causes were identified for the war, which included ideology, vested interests of the global powers of the cold war, interstate relations, and a legacy of the colonial border (Liu, 1994).

China and India share a long border. It covers approximately 3500 kilometers and is the world's longest un-demarcated border (Wojczewski 2016:35). There were two major disputed territories between two states. There were as follows:

1. The Western sector- Aksai Chin which covered an area of approximately 37,250 sq.km (14,380 sq. me) presently controlled by China and
2. The Eastern sector- most of the Arunachal Pradesh, which China called as South Tibet, covered an area of approximately 83,743 sq. km. (32,333 sq. me) - presently controlled by India. (See: map 3.1)

Map: China-India Disputed Border:

Source: South China Morning Post, 5, August, 2017

The two states had been continuing the debate over the border between the Indian state of Arunachal Pradesh and Chinese autonomous region of Tibet. China had vehemently opposed Indian Position in the East as well as the Western sector. Border issues ultimately led to the war between the China and India. China launched a series of attacks on India in both Western as well as the Eastern forefronts on October 20, 1962 (Ranjan 2016:106). China

unilaterally declared a ceasefire and withdrawn to the positions that it had held before the beginning of the dispute in November 1962 (Abitol 2009: 74). The war ended in 31 days with a comprehensive victory for China. However, it did not imply that war did mark the end of the border issue. China continued to claim sovereignty over a large part of the state of the Arunachal Pradesh while India, in turn, claiming Chinese-controlled region of Aksai Chin (Pande 2015:287).

The period from war to 1970s was characterized by deep hostility between the two nations, leading to a stalemate of bilateral relations. It was evident by increasing military capabilities around the disputed boundary areas by both nations. The increasing of military capabilities was led by geopolitical realities of the cold war, which resulted in producing separate agenda for China and India (Garver 2011: 85). Deterioration of Sino- Soviet relationship from the late 1950s and early 1960s spilled over to the Sino- Indian Relations gave birth to two strategic triad relations in the Indian Ocean Region (Smith 2013: 315). One strategic triad revolved around the Soviet Union, its allies and India. The Soviet Union in the context of cold war, politics had developed a strong relationship with India, which were further increased by the 1971 Indo-Soviet Treaty between two States (Budhraj 1975: 11).

Meanwhile, China had been developing a strategic relationship with Pakistan, providing it with diplomatic support and military equipment during the war with India in 1965 and 1971 (Sunawar 2015: 4). Further, China had built strategic alliances with the smaller states in South Asia in the context of India attempting hegemony in the South Asian Region (Kodikara 1979: 60). It was observed that during said period, China became politically and militarily superior even though there was no face to face conflict between the two states. The military superiority was revealed in 1964 when China successfully conducted its first nuclear explosion; subsequently, India conducted nuclear tests in 1974, ten years later. Chinese position in the world politics further strengthened by replacing National China by People's Republic China as a permanent member of the United Nations Security Council (UNSC) in 1971. However, the end of the 1970s, the two powers tried to establish healthy relations (Hongyu 1995: 546). Ultimately, both states agreed in the restoration of diplomatic ties in the mid-1970s. Up to 1976, both states were unable to resolve the burgeoning issues, and there was no formal

path for discussion and deliberation leading both states to a clueless situation how to deal with each other. The rapprochement of each other was facilitated by several factors. First was the leadership and regime changes that took place in China and India. The leadership of the Chinese Communist Party (CCP) changed in 1979. Deng Ziopeng, the new leader was moderate and more outward looking in orientation. The Change of the Congress Regime in 1977 by Moraj Deshai facilitated in the rapprochement of relations between the two states. The tension between the two states was minimized in the mid- 1980s, and initiatives were taken for improvement in the relationships. The China-India relations entered a new chapter with the official visit of Premier Rajiv Gandhi to China in December 1988 (Arif 2013: 133). This rapprochement facilitated in-depth discussions over border issues, paving the way for an agreement to settle it through peaceful means. The negotiations produced in setting up a Joint Working Group (JWG) on the boundary issue (Manasingh 1994: 285). The JWG had had the twin objectives of making solid recommendations for the peaceful solution of the border issue and ensuring peace and tranquility in the shared borders.

Consequently, two states agreed to improve relations in other fields. The positive signs of Gandhi's initiative were evidenced by the Chinese Prime Minister Li Pen's return visit to India in December 1991. It was marked by the consensus over that border issue should not affect the improvement of bilateral relations. The end of the cold war also resulted in easing the tension between the two states leading to cooperation in different fields of shared interest. The diplomatic ties, including state visits as well as numerous of other exchanges had further strengthened the mutual relationship between both nations. A round table has been emerged to discuss many issues, including border disputes and some political matters.

The Chinese Premier official visited India in 1991 and the Indian Premier's official visit to China in September 1993 became landmarks in productive relations substantiated by the conclusion of the Border Peace and Tranquility Agreement (Menon 2017:23). The agreement made legally binding on both states and vowed to move beyond the conflict of 1962. With the Border Peace and Tranquility Agreement, the two states pointed out that daily state-to-state relationship had been dissociated from the restrictions and inhibitions of the war and emphasized their determination to maintain peace

rather than to seek retribution or revenge at the border (Ibid: 23). In addition, a series of conferences of the China-India JWG also held to discuss the border dispute.

The state visit of the Chinese leader Jiang Zemin was a positive reaction towards forming up of mutual political ties between two nations. During the visit, both powers agreed in forming a mutually understandable political leveling including the non-use of military power at the pleasure of a single country. The culmination of the period marked by the acceptance of Sikkim as an inalienable part of India and at the same time, Indian recognition of the Chinese claim over Tibetan Regions made the positive signs over relations. Therefore, Sikkim was no longer an issue in India-China relationship. However, the Arunachal Pradesh issue continued to remain unresolved. China has taken military and political parades including establishment of mutual military trainings and also of exchanges of military strategies by regular meetings with security officials (Ranjan 2016: 108). However, the infrastructure links on both sides of the Line of Actual Control (LAC) are being strengthened by each state, with strategic claims in mind (Scott, 2008). The discussion of Sino-Indian relations from a historical perspective, facilitate grasping the key issue areas wherein rivalries visible about politics in the IOR.

Indian and Chinese Military Modernization

It was observed that there had been a policy shift from more inward looking for that of an open economy in both China and India. The two states arose concurrently as two influential powers in Asia during the last two decades (Gilboy & Heginbotham 2013: 125). The world also had recognized the extensive economic growth of the two states. The economic growth and raw material necessities for industries and energy sources had required more and more concern over security to protect the state interests. Consequently, the concern over safety over the means of raw material as well as a mechanism of transport resulted in opting to modernize their defense forces in various regions of the world by the two states (Scott 2008: 244).

Consequently, both powers began to upgrade old weapon systems while developing brand new ones (Tariq 2015: 3). The priority given to the development and modernization of defense system becomes evident by a

greater resource allocation for the military budgets. Military, pundits had predicted that China and India would become more assertive, but in the Chinese case, it had been more capable adversary in the event of conflict with US regional allies or partners in the ASEAN, which was connected to the IOR safety and security (O'Dornell, 2018; Pant & Das, 2018; Ryan 2012). It was also predicted that specific military developments in both states would result in challenging U.S. interests for it would lead to exacerbating regional security competition undermining stability in Asia. It could be resulted in different types of alliances within the IOR. It can be substantiated through unprecedented strategic vigilance shown by India and U.S. over the small states such Sri Lanka, Maldives, Bangladesh, Myanmar and Pakistan. The military strength has been a mirror in understanding of the power balance in military affairs and also in the leveling two nations in their strength.

Present military balance:

An analysis of the military expenditure of the two states revealed that both states invested heavily in military spending over the last decade with the objective of modernizing forces. Expenditure for defense in China is reasonably higher than the expenditure on same in the Indian budget. As the newest statistics revealed, China had increased its defense budget, at an estimated $228 billion, accounted for 48 percent of the Asia total and was 3.6 times higher than that of the India (Economic Times, 25 July 2018). India spent $63.9 billion on its military in 2017 (Wang, 2018). However, it is also believed by some that progress in the defense sector was also ensured for stability between the two nations. The specificity of Chinese and Indian open economies is where their ability to maintain economic growth even without outside markets (Nagaraj 2005: 2163). For their products, the both contenders are heavily dependent upon external resources such as raw material and energy sources. The specificity of the Indian Ocean becomes strategically significant for airlifting some of the energies from place to place is not feasible if not impossible. It was pertinent to discuss some of the critical issues related to defense and military modernization that has got implications over multiplication of rivalries in the Indian Ocean.

Military Force modernization:

It is no doubt that China and India had become two significant players of the international economy in the context of their growing economic prowess in Asia. It is to be highlighted that China does not belong to the IOR directly through the sea and it is connected to it through the Malacca Strait. As the regions two significant powers, each required to secure and modernized advanced equipment and improve the effectiveness of their forces with the strategic objective of security of their trade and uninterrupted supply of raw material and energies for furthering economic prosperity. The security considerations had resulted expanding defense budgets by both states. The Western world had been a vigilant over growth of Chinese forces, particularly its aircraft carrier and combat aircraft programs (Rinehart, 2016; Blasko, 2012). The PLA had shown its strength with the including its anti-ship missile and nuclear submarine programs, or more significantly in handling the marine security affairs at its strength. Meanwhile, India has been providing substantially increased funding to develop the capabilities of its military. In addition, it has been planned to procure new aircraft carriers, and nuclear submarines.

Nuclear Arms Race:

The theorist attempting to explain why states drive towards nuclear weapon development drew attention to external factors in their effort to protect their sovereignty and security (Waltz 1988, 1979; Keohane 1986). It was argued that states build nuclear weapons with a belief that nuclear weapons would increase security against the foreign threat. Scott D. Sagan has stated that mutual possession of nuclear weapons by two opposing states likely to produce stable nuclear deterrence (Sagan 1996:55). The history substantiates that China and India ventured into developing nuclear weapons as a strategic move to deter and curtail rival attacks on them.

The cold war politics in the bipolar world system and strategic relations that the two superpowers maintained with the other powers of the world had made both China and India nuclear weapon capable state in the world. The experts in the field of nuclear weapons opined China as one of the world's five nuclear weapon states and while India has been excluded bestowing such status (Kristensen and Korda, 2018). Reliable sources has

proved that China had produced 280 nuclear warheads for delivery by approximately 150 lands- based ballistic missiles, 48 submarine-launched ballistic missiles and bombers (Kristensen and Norris 2018: 289). It is predicted and foretold that the stockpile of Chinese military would be increased further in years to come by, making nuclear- capable missile operational (Kristensen and Norris 2016; Schneider 2014). China has also recognized the US as a rival player present in the Pacific Ocean as well as in the IOR. With its land-based nuclear missiles with the capability to MIRVs warheads, China has clearly answered to the US military interests in the border regions. (Kristansen and Norris 2016: 207). The above development had further increased the size of the Chinese nuclear force. It was China, the only one of the five recognized nuclear weapon states that had been qualitatively expanding the size of its nuclear arsenal (Hettiarachchi & Abeyrathne 2015: 100). As the U.S. Intelligence agencies had been predicted, China might more than double its number of nuclear warheads by the next decade (Burgess 2012). Chinese government had revealed the capability of the Chinese Navy had developed the Jin-class ballistic missile submarine, and JI-2 submarine launched ballistic missile capacity of causing huge casualties by attacks on US cities (Daily Mail 2013). The reports also reveal that, the capability of Chinese lands- based ballistic missiles to attack US East Coast cities (Ibid). In addition, China also modernized non-strategic nuclear weapons [38] (Kristensen and Norris 2016:207).

Meanwhile, India also took initiatives to upgrade its strategic and non-strategic nuclear arsenals. Atomic scientist estimated that India had produced approximately 130 and 140 nuclear warheads for delivery by approximately 60 lands- based ballistic missiles, 16 sea-based ballistic missiles and 48 bombers (Kristiansen & Korda 2018: 362). Some experts had predicted that the stockpile would be growing further over the next decade (Norris and Kristiansen 2018, 2016; O'Donnell & Pant 2014). It was revealed that India has developed four kinds of land-based ballistic missiles. There were as follows:

1. The short- range Prithvi-2 and Agni-1,
2. The medium- range Agni-2,
3. The intermediate- range Agni-3 and

4. The long- range Agni-4 and Agni-5 (Zarychta 2016: **70**).

Above short- range Agni-2 focused on targeting Pakistan. The medium range Agni-3 missile is targeting Western, Central and Southern China. Agni-4 missile is targeting nearly all of China and Agni-5 will be capable of striking targets further away from China (Ibid). The Indian Air Force has two types of fighter aircrafts, including French- made Mirage-2000 and British/ French-made Jaguar capable to conduct nuclear bombs (Layton 2013: 20). It was revealed that the said aircraft was capable of conducting nuclear strike operations deeper into Pakistan and China. India has been developing two kinds of sea-based nuclear arsenals: ship-launched ballistic missile and sea-based ballistic missiles (Norris and Kristensen 2016:81). India deployed the first nuclear-powered ballistic missile submarine in 1974. Recently, India has driven to establish an effective missile defense program (Diplomat, Aug. 3, 2018). India has developed its progress in military affairs and strategies by strengthening the arm stocks and at the same time, establishing of nuclear missile and a new dual-capable missile.

The Nuclear rivalry between the two states constant to affect Sino-Indian relations. In reaction to the Indian nuclear explosion of 1998, China has been installing various nuclear missile systems in Chinese controlled Tibetan Territories (Cirincione, 1999). These missile systems have targeted India, and its major cities. In addition, India had been testing Agni-111 missiles in 2007 and 2008, expanding the range of Indian nuclear strike capability.

Strategic influence and Sino-Indian relations:

According to experts on world politics, the simultaneous rise of China and India needed to be comprehended by grasping the nature and content of twenty-first century world politics (Garver, 2011; Kaplan, 2011; Malik, 2011). It was observed with substantial evidence both China and India were coming up against each other across Asia and its surrounding waters. Traditional geopolitical thinkers had described the nineteenth century as the geopolitical rivalry between British and Russian Empire in Central Asia, which was characterized by a great game (Mackinder, 1904; Spykman, 1944; Mahan, 1911). Recent scholars had observed some similarities between the rivalry between China and India (Raja Mohan, 2012). The two states have become great powers in the late 20th century. Yet they did not resort to hard

power strategies to achieve their national interests. They have been using soft power strategies in their completion in influence, power and hegemony while reaping profits through trade and commerce. The rise of two states as great powers implied multiplication of powers in the IOR. The existing superpower in the Indian Ocean had been the US which has had naval bases in the Indian Ocean. However, the presence of the Soviet Union was less visible yet with striking capacities through the strategic alliance with Indian in the Bengal Bay. The Indian Ocean at present characterized by the presence of the traditional US as a superpower and China and India as great powers, which have the possibility of becoming the superpowers in the years to come in every sphere including the military. It is also observed that the powers presence in the Indian Ocean did not co-habit the littoral regions peacefully but characterized rivalry. The rising powers seek to continue rising and constrain the Indian Ocean to the Pacific through alliances/proxies.

India had perceived China through rival perception. According to Indian perspective, China had been strategically encircling India (Scott 2008: 255). India has been witnessed an increasing Chinese presence and power projection around land and sea. Chinese military buildup in Tibet and with its construction of infrastructure in the North is one step in that encircling. China has been encircling India in the South through strategic influence in South Asian states and a string of pearl policy and its drive for a naval presence in the Indian Ocean. On the other hand, Indian strategic influence over China has been an ongoing process since the 1990s. India needed to establish strategic linkages to counterbalance the growing Chinese power and influence. India has been installed long-range aircrafts to the Northeastern fronts, gradually assuming a greater security presence in the Malacca Strait, and proclaimed Look East Policy (LEP) has brought into the Chinese own southern backyard. Recently, India added Act East Policy (AEP) targeting East and South Asian states.

Chinese strategic influence in South Asia:

Even though China is not situated within the territorial waters of South Asia, which a political demarcation done by the U.S. for its strategic planning in the context of bipolar world politics of the cold war era, South Asian States had felt its influence since the very origin as new states. China also has had an

interest over South Asian Region from the very beginning of modern China while its helping hand was sought by the smaller South Asian States with the objective of containing India (Marantidou, 2014: Kodikara, 1979). The above situation made it was possible for China to be presented in the South Asian scene that might cater to its strategic needs in the long term. Recently, China has developed inroads within the South Asian nations in recent by taking advantage of its infrastructure development and financial assistance for major infrastructure projects. India also has been assisting those states in these domains. Nevertheless, China has a definite advantage over India. This had opened a space in China within the South Asian States that India had used regarding as the traditional sphere of her hegemony (Scott: 2009: 107). The bilateral relations with the neighbor states are also affected in shaping up of the nature of its affairs.

Strong strategic calculus reined Chinese- Pakistani Relations. China had given high priority over calculation. The foregone assessment arose from a perceived hostility. It resulted in Indian concern to keep another front to retaliate. Consequently, China has seen Pakistan has the edge over India in its nuclear capability, including the ballistic missiles which led China to strengthen Pakistan's air and naval capabilities. The raid of Osama bin Laden, it has decided to enhance the air security strategy of Pakistan. It was known that China had been assisting Pakistan to restore and upgrade the Karakoram Highway, while agreeing to aid in the construction of other roads (Awan, 2018).

Nepal occupied the second place in the Chinese strategic calculation. Nepal was considered the buffer in deciding the war or peace between the border holders (Sahu 2015: 197). The above interest remained the major reason for the Chinese interest in Nepal for it had worked as a passage to South Asia. It was the Chinese calculation that Nepal was an apparatus for strengthening the Chinese presence in South Asia. The calculation of the possibility of using Nepal against India had been the key in uncovering Chinese initiative of extending infrastructure from Tibet to Nepal whereas promising to provide harbor facilities in Nepal which facilitated Chinese political, economic and military influence in Nepal.

Bangladesh has been sought by China for its strategic purposes. Sino-Bangladesh relations had significantly grown over the recent years. Current Bangladesh Premier Sheikh Hasina has been continuing a strong friendship with India, while her predecessor had strengthened links with China (Datta 2008: 755). However, two states had signed a pact with a Chinese oil company for oil/gas exploration in Bangladesh. It also sought Chinese assistance to upgrade Chittagong harbor to develop as a modern deep- sea port. Meanwhile, Bangladesh had been discussing with China over the possibility of linking Yunnan with Bangladesh through Myanmar by a modern Highway (Karim & Islam 2018: 283).

Sri Lanka has been occupied fourth place in Chinese strategic thinking in South Asia. Sri Lanka had sought its support on several occasions to contain India in managing its Geo-strategic relations since the 1950s and unprecedented scale during the 30 years' war with a Separatist Tamil Terrorist movement wherein India had attempted to spoil the conflict for its benefits. China had provided military equipment and training to Sri Lankan troops. Since 2005, more than 50% of funding for construction and development projects has come from China (Samaranayeka 2011: 119). China had aided in the construction of the Hambantota port and the Maththala international airport, Colombo-Katunayake Expressway and the container terminal in Colombo. It has already agreed to assist in upgrading the railway. Chinese influence over Sri Lanka has been strengthened by upgrading commercial port at Hambantota that also would work as a naval facility base for the Chinese Navy (Abi-Habib, 2018).

China had shown strategic interest the Maldives, a favorite destination for Chinese tourists. However, Chinese relations with the Maldives began slowly, but strengthened with Chinese ambition for global power. China had made significant investments in infrastructure projects in the Maldives since the 1990s. For example, Chinese assistance helped triple passenger handling capacity in Maldives International Airport with the new runway in 2015 (Maldives Independent, 2018). However, end of 2018, newly government of the Maldives would pull out of a free trade agreement with China (Reuters, 2018).

It had revealed that Chinese attention in aiding to the states of the South Asian region in the development of their port substructure was closely linked to her economic and trade benefits to ensure the safety of its oil supplies from

the Middle East and Africa (Panda 2014: 675). Some experts observed that China had not got immediate naval power projection by engaging in those infrastructure development works besides the main strategic interest refilling, re-stocking and rest and recreation facilities its oil/gas tankers and naval ships deputed for anti-piracy patrols in the Gulf of Aden area through Gwadar, Hambantota, and Chittagong (Mayer & Wubbeke, 2013; Ziegier, 2006; Zweig & Jianhai 2005). However, it is to be noted that retired officers of the Chinese Navy had spoken of the necessity of having a foreign naval base in the Indian Ocean area which was discouraged by the ruling Communist Party (Causevic 2012: 10). Official statements have proved that China had no intention of placing its Navy in those locations. (Zweig & Jianhai 2005: 33-34).

Southeast Asian Nations had perceived of China with discomfort because of the over - assertiveness of its naval force in the South China Sea (Kim 2016:27). The Indian Ocean cannot be compared with South China Sea for China had no conflicts to fishing and exploration of fossil fuels with any of the states of the IOR. The most comfortable position changes when China graduates in the IOR on from energy security to power projection in its strategic thinking. However, Chinese presence with South Asian nations has been tolerated by India and the US as and witnessed by them as a risk to their national and geopolitical interests (Chaturvedy 2015: 361). India has accused China as intervening to her traditional sphere of hegemony in South Asia by the naval presence in the Indian Ocean. China also was in the process of developing an ally against India and the US and India through its trade and commercial policy which closely related to the security and safety of its cargoes. In this context, a discussion of its trade strategy known as "String of Pearls Project" was warranted.

String of Pearls Project:

China has been advocating and seriously engaged itself to a grand strategy in the IOR, namely "String of pearls". It was perceived as a geopolitical strategy of China with respect to the economic prosperity of China and the security of its nationals and state in the changed world scenario. The peaceful rise of China including Chinese investments in the region demonstrates the trade and economic interests. The strategy included maintaining economic, diplomatic, political and military means to connect

destinations that benefits partners into the strategy (Marantidou 2014: 6). However, rivals of China perceived this strategy as a Chinese attempt to achieve maritime dominance in the IOR. The strategy's significance and implications over the global politics in the twenty first century has aimed at becoming superiority by challenging the United States and its position as a world superpower (Kim, 2013). The policy of String of pearls has been characterizing a sphere of influence which China is safeguarding in harbors and coastal towns along the coastlines of the Indian Ocean.

There is congruence between the trade route and the oil supply route to China wherein strategic harbors scattered in the Indian Ocean have been connected. Some have argued that the strategic objective of the road to work as a protection of the energy supply route of oil to China (Brewster, 2016; Marantidou 2014). Governments and defense analysts as well as had doubted the stated objective of the very objective of Chinese policy, whether economy or military (Joe, 2018). The strategy was perceived as an attempt to increase its geopolitical influence by establishing naval bases, enhancing diplomatic relations, accessing energy resources and further modernizing its military throughout littoral South Asian states of the Indian Ocean (Pande, 2014; Agnihotri, 2012). China had been signing trade and defense agreements, investing in commercial ports and constituted ties with Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Myanmar, and the Maldives. The policy has been a strategic importance to China as the Indian Ocean supply route account for 80 per cent of Chinese imported oil (Zweig & Jianhai, 2005). Chinese energy supplies are not just the case, but more importantly, the ability to get them home safely. It had been justified the need for China to safeguard the channel of energy imports.

As already noted one of the key interests and objective of this strategy was to secure energy resources and their safe transportation to China. The International Energy Agency (IEA) had been revealed China would surpass the U.S. in oil consumption, making it the number one oil consumer in the world (World Energy Outlook, 2018). It has been revealed that since most of the oil is transported by ships, allowing free and unhindered passage of these tankers would be a key goal of the string of pearl strategy. Developing and maintaining the maritime harbor along the route was seen as allowing China to have a reliable flow of oil. Thus China could secure its sea routes by creating

economic entities which are more or less indebted to China. In addition, partial or full ownership of ports allows China to further control its oil imports, as well as the routes used to transport of various other commodities.

The Chinese concern over energy security and safety has been long (Ziegier, 2006). By investing in infrastructure projects along the Indian Ocean littoral, China had tried of addressing energy security challenges. The Chinese government, exemplified contact with Pakistan in 2001 to develop its deep-sea ports at Gwadar (Niazi, 2005). There have been Plans involving constructing an infrastructure that would link Gwadar to Xinjiang, which was thought of as providing an alternative energy supply route (Brewster 2016:16). The Chinese sponsored Hambantota port's construction in Sri Lanka has been understood same way which has been planned to construct a harbor, and an oil tank (Singh, 2017). China also engaged in modernizing deep-sea port of Chittagong in Bangladesh (Mukherjee, 2014). It also had invested in Myanmar harbor projects with the objective of developing the port and linking it to the city of Kumming in Yunan via oil and gas pipelines (Brewster 2016: 14). It has been included the connecting the port with China via rail and road links, providing and outlet to its landlocked province of Yunan.

Many security analysts shed suspicion over Chinese sponsored port projects raising the issue whether they were part of a rigorous plan of the Chinese Government to develop naval bases across the Indian Ocean (Khurana 2008; Malick 2011). It was suspected that Actions of China in protecting sea lines of communication across the Indian Ocean from conventional or unconventional threats aimed at blocking maritime trade by others. It was also suspected that China has been building a maritime pathway across the Indian Ocean making China the dominant naval power in the region in a manner similar to the US and United Kingdom before them.

Yet, objective evidence of Chinese naval intentions in the Indian Ocean remained a mixture. Chinese authorities denied any intention of establishing any military bases saying such act as acts 'imperialist' adopted by Western Powers (Lo, 2018). However, it was revealed that it in the meantime had planned to build a new port and other military facilities at Obock in Djibouti to support limited naval capabilities in the Indian Ocean (Jeffrey, 2016). In addition, South Asian states also welcomed the Chinese

naval establishment as revealed in the case of Pakistan encouraged to establish a naval base at Gwadar, while China has to date been careful to avoid any military connection with the port (Pauley & Shad, 2018). After discussing the Chinese attempt at becoming a power in the Indian Ocean Region, a discussion of the Indian Strategic Influence was pertinent in understanding the rivalry.

Indian strategic influence over Southeast Asia:

Indian strategy has been linked to the strategic necessity of linkages to counter- balance the Chinese increasing power and influence. Its policy under the B.J.P. and Congress Governments had incorporated elements of encroaching traditional Chinese spheres of influence such as LEP and AEP while taking the initiative to counter the Chinese increasing presence in South Asia. India has sought to project its power and presence outside South Asia through the policy known as extended neighborhood wherein some of the states in the Chinese strategic backyard were targeted. India has also sought to closer strategic ties with other relevant powers, which achieves something of a soft balancing of China. India has officially claimed its clarity in both economic and political relations.

The LEP was initiated in 1991 that captured important dimension of Indian foreign policy (Sikri, 2009:131). Indian focus on the initial stage was in ASEAN states, but later extended to other states such as Australia and New Zealand. India has been working with these states on the basis of bilateral relations as well as through regional framework, including the Association of South East Asian Nations and sub-regional organizations, including, the Bay of Bengal Initiative for Multi Sectorial Technical Cooperation (BIMSTEC) and the Mekong-Ganga Cooperation (MGC). India had engaged states in the region through economic, diplomatic means. Later it had deepened the partnership in strategic and military fields. More recently, it had focused on soft power diplomacy to rebuild and restore cultural and educational links in the East Asian region (Scott 2009: 107).

There is substantial evidence to prove Indian initiatives had contributed enhancing ties with ASEAN. India became a sectional dialogue partner of ASEAN in 1992 and also in 1995 full dialogue partner (Ghoshal 2013: 38). India has participated in the several forums, including, ASEAN Ministerial Meeting (AMM), the Post Ministerial Conference (PMC) and the

ASEAN Regional Forum (ARF) in July 1996 (Ibid: 38). Furthermore, India has become a summit level partner of ASEAN. The peak of the policy was the signing of the Free Trade Agreement (FTA) between India and ASEAN in Bangkok on 13 August 2009 (Ibid: 57). Besides the economic, scientific, technological, and development sector, it is also included political and security concerns such as terrorist attacks and transnational crime, the fight against corruption and the promotion of good governance.

It was revealed that India needed a continued economic and political strategy space beyond South Asia to protect her national interests in the context of multiplying by powers in the Indian Ocean. Although LEP was initially economic in content, it has embraced increasing concern over security aspects later. India has been signed a bilateral security and defense agreement with ASEAN members, including Vietnam, Singapore (Pant, 2009:279). The main theme of the India-Vietnam defense agreement revolved around enhancing exchange of delegations, expanding training and defense industry cooperation (Brewster 2013: 160). Some have equated that cooperation that of China with Pakistan (Malhotra, 2012). Accordingly, Indian defense cooperation, such as joint military exercises, coordinated patrolling and training with several states in Southeast Asia have dramatically grown in the last few years (Sikri 2009: 131-132).

Besides above strategic moves, India played an important role in the grouping known as the Bay of BIMSTEC and MGC (Tappo 2016: 33). These forums have been focused on technical cooperation, climate change, and water security and so on. However, they also considered a counterbalance to Chinese influence in the region. BIMSTEC brings together the states in the Bay of Bengal, including India, Nepal, Bhutan, Bangladesh, Sri Lanka, Myanmar and Thailand. The MGC between India and several ASEAN member states (Myanmar, Thailand, Vietnam, Laos, and Cambodia) was initiated in 2000. Both BIMSTEC and MGC to encourage cooperation in tourism, culture and education, emphasize links between Indian traditional culture and Asian cultures.

India had renewed its emphasis on Asia-Pacific region in its foreign policy content in recent years (Fang, 2014). The Indian external affairs minister proclaimed that LEP would be converted a policy of the AEP in

August 2014 (Mishra, 2014). Indian Prime Minister Narendra Modi asserted the upgrading of the LEP to the action oriented AEP in November 2014 in Myanmar, (Ibid, 2014). The Modi government focused not only on the diplomatic part, concerning India neighbors, but also on creating a regional role for India, in the global Asia-Pacific policy. Transforming the traditional LEP into an ambitious direction of AEP was a key point in Modi's political vision, since becoming prime minister. The stated objective of the policy was to encourage economic cooperation, cultural ties, and developing strategic relationships with states in East Asia. It also aimed at strengthening and enhancing the strategic aspiration of India in the region so as to requirements in changing dynamics of the East Asia in the context of the assertive conduct of China marking its response to the changing international dynamics. India has changed its approach from economic, trade and investment to that of politics, security, strategic, defense and even in counterterrorism realm due to the rising threats of the Islamic State (IS) in the region (Rajagopalan, 2018).

Sino-Indian economic relations:

The economic realities had made purely looking at economic relations from some realist perspectives next to impossible for realist perspectives had looked at the economic ties from the viewpoint of power struggle. Global capitalist logic had compelled even the traditional arch rivals cooperation's for mutual economic gains a must and otherwise their survival become impossible (Sheffield, 2013). In the context of globalizing of economies, the newly emerging economic giants have to face the challenge of facing the traditional economic powers from a realist perspective for their economic prosperity has become dependent upon the sometimes unwanted mutual ties. They are strategically dictated. The situation has been exemplified in the creation of economics blocks like BRICS and Trans-Pacific Partnership (TPP).

The economies prowess of China and India had made them two important nations in the world market given the size of their economies. China has had a reporter and continued economic growth rate of over 10 percent. Meanwhile, India has reached double digit figures of economic growth. The observation of pattern of growing the economies of the states revealed that China embraced a strategy of emphasizing production and manufactured goods while India placed much attention on service sector led by information

technology. To understand the complexity of their international relations, the deliberation of Chinese and Indian economic relations is pertinent.

Contributory Factors for Sino-Indian economic ties:

The complex realities of the capitalist marketplace made both China and India understand the importance of interdependence leading to foundation for future trade. India had ventured to create a favorable environment for business with each other through bilateral trade talks, agreements, and the relaxation of import policies. In this context, the willingness to engage with India has reiterated by the Chinese leadership in the early reform period, which was exemplified in such instances like South-South Cooperation in 1982. With the official visit of Prime Minister of India to China in 1988, the two states had agreed to set-up JEG on economic relations and trade, science and technology (Mahapatra, 2014). The official visit of the Chinese Premier Wen Jiabao in December 2010, both states agreed to set-up the Strategic Economic Dialogue (SED) (Bajpai 2016: 65). It was clear that China and India opted for cooperation for the benefits of cooperation were expected to increase with the rise of bilateral trade and mutual recognition of each other during as both states were aspiring international acceptance in the global market as a respectable nation. Several Contributory factors have been highlighted for deepening economic ties between the two states. First and foremost, both state leaders recognize and have made substantial attempts to promote trade and economic ties in the overall bilateral relationship. The new term "Chindia[39]" coined to highlight the expectations of both country projects what the two states could achieve together. The new term was coined in the context of increased bilateral economic ties with an understanding of comparable nature of the two economies– to highlight what the two powers could achieve together. The other important contributory factor for deepening economic ties had been the institutionalization economic ties. There had established a number of bilateral institutional mechanisms over the last two decades to facilitate trade and investment and generally promote economic ties between the two states (Ibid, 2016). For example, China and India were agreed in the Joint Declaration on Principles of for Relationship and Comprehensive Cooperation between the

two states during the Vajpayee's visit in 2003, (Ministry of External Affairs, 2003).

Bilateral trade:

It was observed that the bilateral trade between the two states in the 1980s was low. The state visit of Prime Minister Rajiv Gandhi to China in 1988 was instrumental improving the mutual relations between the two states, while providing the impetus for booming trade relations despite border disputes. The Tibetan issue, and threat perceptions continued over haunt over relations between two nations (Ollapally 2014: 342). However, the bilateral trade continued to rise and by 1990, the trade volume was almost 8 times that of 1979 (Xiao, et al, 2015: 570). Those policy measures resulted in rapid development of China- India economic and trade relationship. The said economic and trade activities and relations convert China as Indian second largest trade partner, the fourth largest export destination and the largest source of imports while making .(Workman, 2019). India has the 11th largest trade partner of China, 7th largest export market and the 18th largest source of import (Ibid). Experts on international relations had pointed out that the global financial crisis of 2008 has negatively impacted on Sino-India economic development which resulted in declining of the economic and trade relations between them by 6 % in 2009 (Mohanty, 2014).

India and China had taken many initiatives strengthen opportunities for economic cooperation which included setting up on Strategic Economic Dialogue (SED) and five working groups on energy, environmental protection, infrastructure, policy coordination and high technology (Yuan 2016: 40). There were three rounds of dialogue between the two states since 2011 (Panda 2014). Both China and India have mutually established a joint study group to study all trade-related issues, with the trade imbalances (Yuan 2016: 39-40). The increased trade is not confined to the Central government level of the state governments of Indian and Chinese provinces also have begun to explore economic opportunities at the sub-state level (Mishra 2012). They became evident by meeting of Indian Chief Ministers and Chinese provincial governor' in Shanghai in mid-May 2015 (Bajpai 2016: 42).

The available data revealed that there was much progress in the area of two-way trade over the past three decades. They have been some factors that

work as hurdles ahead of the future expansion of the economic dimension of the bilateral relations. Those hurdles were related to future expansion of the economic dimension of the bilateral relations stagnated and growing frictions over trade imbalance, market access, and security considerations (Xiao, et al., 2015). However a surplus-deficit trend of trade between the two states has been reported since 2000 (Ibid).

The scholars working on China and India economic relations had identified several factors that obstruct the further development of economic relations (Jingdong 2016: 32). First among them was the setting back of political relationship from time to time due to occasional tensions. The second factor was related to economic security considerations, in the context of China pursuing an aggressive policy of opening markets, resources and expanding economic influence in recent years. It in return had compelled India to seek to protect its domestic industry, gain market access for its niche sectors, and guard against external intrusion into its sphere of influence.

Competition over Energy and Cooperation:

Geopolitics and Geo-economics have gone hand-in-hand in important ways in the twenty-first century (Soilen, 2010). The economic indicators revealed that Chinese economic growth had reported growth rate of over 10 percent, while India has been recording a rate of growth approaching double digit figure (Pardesi 2015: 16). Consequently, increasing economic growth rates had increased the demand for energy imports. It also had led to explore other sources of energy such as hydrocarbons upon the uncertainty of availability of oil as sources of energy for the growing demands of industrialization in both states. Being China and India who were the late comers in the global marketplace, they found it was not easy for them to find ways of taking on the biggest oil giants that had controlled the industry for more than a century with stability (Klare 2008). In that context, China had sought sources of energy from Africa (Melbar, 2013). It has been reported that it had eaten up acres where Western and Japanese companies had had traditional dominance. China and India are seemed to be worried about moral arguments same as the Chinese reaction to Darfur crisis (Agubamah 2014: 227). China and India were criticized for their role in Myanmar for the

multiple supports given to the military regime in exchange for the exploitation of natural gas resources (Zhao 2008: 176).

China has got three major oil companies, i.e., China National Petroleum Cooperation (CNPC), China National Petrochemical Cooperation (Sinopec) and the China National Offshore Oil Corporation (CNOOC) (Downs 2007: 74). India has had two major oil companies, i.e., Oil India Limited (OIL) and Natural Gas Cooperation Videsh Limited (OVL). The data revealed that Chinese national oil companies had invested worldwide for the past two decades spreading over Asia-Pacific, Africa, Middle East, Russia and Former Soviet Union Countries (Mayer,2015).

The implications of the significance of them had spilled over into the China- India relations for China has become the biggest energy competitor of India over energy quest. Indian policy planners had acknowledged the fact China was ahead of India in planning for its energy security. Analysis of the behavior of Chinese and Indian companies has shown that the relationship was characterized by fierce competition (Troush, 1999). The competitions between the trade partners of China and India had lost a series of bids for oil projects in Angola, Kazakhstan, Ecuador and Myanmar since 2004 (Huchet, 2008).

It is also revealed that it was the IOR where this Sino-Indian energy competition has been taking place. Important energy sources offered by Myanmar in 2006-2007 was won by China is making India the looser (Sinha, 2009). It made serious implication over Indian leadership. This was happened despites Indian perception of the region as her traditional sphere of hegemony. However, China needed Sea Line of Commination (SLOC) to assure security for energy resources in the Indian Ocean wherein China succeeded in winning partners, including Myanmar, Bangladesh, and Sri Lanka and further across the Indian Ocean to the Middle East (Kraenner, 2008). The competition between China and India in Central Asia, and the winning the bid Petrokazakstan in 2005 by China has signaled the rivalry a further possibility (Sachdeva, 2017). The situation had been further complicated by the Indian involvement in to tap the energy field driven by the necessity of tapping the same in an area claimed by China as part of China yet, disputed by other Southeastern Asian states. The competition was revealed towards the end of 2007 when India and Vietnam attempted to drill for oil in the South China Sea.

However, the move had been successfully blocked by China (Nguyen, et al., 2017). However, it was possible to increase Indian military and economic involvement in the South China Sea.

China and India are turning to the realities of the geopolitics and Geo-economics, had concerns over the necessity of avoiding competition despites of their concern of securing overseas energy supplies, which has become a top national priority for both rising powers in the IOR since the opening of their economies. At the initial stage of the twentieth century, China and India depended on coal that were abundant within their territories (Mohan, 2010). The growing economic realities made them dependent on external sources for oil and gas in recent years. The International Energy Agency (IEA) forecast that India dependence on foreign energy sources to rise from 73 percent in 2006 to 91.6 percent by 2020 (Madan 2010: 5). However, it has been predicted that Chinese dependence on foreign sources will rise from 50% in 2010 to 77% in 2030 (WEC, 2016).

There are optimistic perceptions over the possible dialogue of cooperation by limited occasions. For instance, Indian and Chinese oil companies got together for the first time ever to buy a major stake in Petro-Canada's venture in Syria's al-Furat oilfields in November 2005 (Basu 2005: 1). Several other large scale joint operations had been launched, including Sudan, and Colombia. In this context, understanding of the rivalry over energy sources requires a deliberation on areas of multilateral cooperation of China and India that emerged out of complexities of present day political and global order.

Sino-Indian multilateral cooperation:

The gradual smoothing of bilateral relations that emerged out of economic growth and Geopolitical changes that was witnessed in the last couple of changes had paved way for both states take common positions in different global multilateral frameworks. The cooperation has been extended across a variety of fields, including the global and regional forums, the war on terrorism, the reaction to global warming and Asian economic integration.

Both China and India had been very assertive in the international system and had been sensing a great deal of pride and consequently sought a

greater voice in international organizations and establishing regional institutions. There were independent initiatives taken by China and India that had gone beyond the parameter of multilateral cooperation. The Shanghai Cooperation Organization (SCO) was a result of joint reaction to US presence in Central Asia and curb rising Islamic terrorism that was perceived to be a common threat to China and India. It also could be understood as an initiative of building a realm of influence by the two major rising powers in the Indian Ocean Region by accommodating a good number of member states and observer states. China was established of the SCO and India joined observer state in 2004 and later became a member state in 2015 (Hasnat & Awan 2016: 85). The Chinese had cooperated in the establishment in the Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB). The bank was reaction to the World Bank and Asian Development Bank, where the US or its allies had got the majority of votes in decision making. In addition, the BRICS New Development Bank, which had been established as an alternative to the existing US and European dominated banking system. The significance of these new banks had been the origins in the developing world and more cooperation among developing world.

The complex interdependencies had required competition and cooperation simultaneously. The cooperation was sought out of the necessity of the joint attempt to curb the initiatives of global scale that damage the furthering economic and military capabilities of those emerging new powers, capable of influencing globally. That was revealed by joint positions taken by China and India to oppose developed Western States lead by the US. The cooperation was amply demonstrated in the field of globally dictated climate policy as evidenced by entering a five-year agreement to jointly combat climate change and negotiate an international climate agreements using common positions on October 2009 by both powers had signed (Whalley, 2015). The two Asian giants have also defended share stands in international negotiation on climate change, especially as regards the establishment of rules that will take effect by the end of the first stage, i.e. 2012, as envisaged in the Kyoto Protocol (King, 2015 In the foreign policy realm, the two states had been rowing bilateral economic and political ties with rogue states, for instance, Sudan and Myanmar. Both states have strong questions about the role of the International Court of Justice (ICJ) and the International Criminal Court (ICC) in the settlement of internal disputes (Odagaard 2013: 245).

The global financial crisis, both states had played an important role in developing crisis countermeasure and a new post-crisis global economic order as representative of the rising states in 2008 (Li, et al., 2012). It was revealed that both two powers after rapid recovery from the damages of the financial crisis had returned to high levels of growth. They also had contributed to the recovery of the global economy while the two states joining hands-in-hand in the World Trade Organization (WTO).

Nature and Content of Sino -Indian competition in the Indian Ocean:

The rising of economies and the market forces had converted IOR one of the pivots of the global geostrategic agenda. Power, resource struggles and a quest for the national interests of new powers of China and India and established powers vested interests had made the region more important in pursuing national political and economic goals of nations in a the globalized marketplace. In addition, global and regional trade is largely dependent on Indian Ocean SLOC. In the coming decades, the IOR appears to be on its way to becoming the nexus of world power and conflict. As Karim noted, 'both states had been rising military and naval powers in the Indian Ocean besides from the US, which had been predominant since the 20th century' (Karim 2017:59). To overcome the situation, the US and Japan had cooperated with India to upgrade their military potential and capacity. On the other hand, Pakistan, a Chinese close supporter in South Asia- the maritime domain is directly linked-where other smaller nations may have to fall back to China for both economic and military support.

China has been an extra-regional power in the IOR. It has got at least two objectives of involvement in the Indian Ocean, namely that of economic gains and SLOC. It has been quite clear that Chinese freedom of navigation in the Indian Ocean, surely had been dependent upon the US and India. It was the US that had had the full capabilities to control the checkpoints in the Indian Ocean and cut of the SLOCs all the way to China. This made Chinese government to pre-occupied with security and safety of imported fossil fuel source in the Persian-Gulf and Africa as well as dependency upon raw materials imports from Africa through the Indian Ocean. In that context, Chinese military presence in the Indian Ocean had been increasing considerably over the last decade, revealing Chinese desire to improve its

ability to protect sea routes vital to its economic development. For instance, the PLA Navy has carried out counter piracy operations in the Gulf of Aden since January 2009 (Henry, 2016). The Chinese Navy started for the first time to develop ships collecting maritime intelligence in the Indian Ocean in 2012 (Agnihotri 2012: 20). It was reported that China had played a major role in aiding and building of civilian port infrastructure in the Indian Ocean, including the port of Colombo, Hambantota in Sri Lanka and the port of Gwadar in Pakistan. In addition, PLA Navy counter piracy task force has made port calls to be at least twelve states for resupply and replenishment and military to military engagement. However, Chinese massive investments in maritime infrastructure in the region make it permanent naval presence strategic imperatives.

However, Abhijit Singh argued that, China has any plan for naval bases in the IOR (Singh 2015: 293). The Xinhua had outlined a plan for the establishment of Chinese overseas strategic support bases in the Indian Ocean (Xinhua, 2013). India had been a power in the IOR since its very beginning as a modern new state initiated by Balkanization of the British Empire. A reputed geopolitical analyst K.M. Pannikkar pointed out Indian Ocean had been an important oceanic area for the rest of the world and Indian Ocean remained vital for Indian very existence (Pannikkar, 1953). Indian geostrategic location has been unique in nature and very fact had given her a strategic advantage. India penetrated into the center of the Indian Ocean and having the long coastal line of 4500 miles on east and west of the southern part of the state (F&D, 2018). India has 2.2 million s.q.k.m. Exclusive Economic Zone (EEC) (2018). There is a larger Indian diaspora in countries situated all along the Indian Ocean (Das 2011). The importance of the Indian ocean could be grasped by yelling at 97% of the Indian trade volume and 70% of its energy import used to transit through the Indian Ocean (Ibid). As the Indian economy continues to develop, its energy requirements and trade relations would increase manifold (Singh 2015:296).

India, too, like China, has expanded its naval structure in the Indian Ocean since the 1990s, to secure economic and strategic interests. Its naval strategy pursues to spread its influence throughout the entire IOR, through higher spending on its naval expansion, trade and investments, diplomacy and strategic ventures. It has been strengthening relations with the energy-rich

Africa, the Middle East and South East Asia regions to ensure its economic stability and great power ambitions. India appeared to be alarmed at Chinese rising interest in the IOR by taking measures to counterbalance the Chinese influence and control over the Indian Ocean choke points through security relationships with key littoral states including Singapore, Mauritius and Oman and others. The Indian strategy is based on a soft balance in the US that expects to secure its own positions in the Indian Ocean against a perceived growing Chinese challenge.

In the last decade, Indian military presence in the Indian Ocean has risen. Chinese naval penetration has become noticeable further south between other Indian Ocean Island and littoral states. It was observed that Indian failure to take a firm stand on the internal political turmoil in Maldives led to the emergence of a dynastic Islamic regime under covert support from China. Despite recognizing the crucial location of the small islands of the Indian Ocean, it has become one of the central occupation in the bureaus of the foreign policy of India. India already has a close security partnership with the Seychelles and Mauritius for a long time. Mauritius has long been within the Indian sphere, in part because of its Indian-majority population.

Conclusion

The objective of this study had been to analyze the repercussions and impacts of two rising powers in the Indian Ocean region on world politics. The study enabled to understand the impact of rising and emerging powers in the Indian Ocean and multiplied powers and their rivalry. It highlighted that economic growth and needs for further expanding of the same had lead to concern much more over the security and safety of energy rivalry which paved the way for different types of strategic triads among power rivals. The discussion allowed to proceed to elaborate the economic and military power of China and its implications over the politics in the Indian Ocean region.

References

1. Abi-Habib, Maria., 2018, China's Belt and Road plan to Pakistan takes a military turn, *The New York Times*, Dec. 19, 2018, Available at www.nytimes.com. (Accessed Jan. 15, 2019).
2. Abitol, Aldo D., 2009, Causes of the 1962 Sino-Indian War: A system level approach, *Digital Commons*, Available at www.digitalcommons.du.edu. (Accessed Jan. 7, 2018).
3. Agnihotri, Kamalesh K., 2012, Protection of trade and energy supplies in the Indian Ocean region, *Marritime Affairs: Journal Of National Maritime Foundation of India*, 8(11), 13-30.
4. Agubamah, Edgar., 2014 The Darfur and China's African policy, *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(2), 225-230.
5. Arif, S.M., 2013, A history of Sino-Indian relations: from conflict to cooperation. *Academy Research Journal*, 1(4), 22-60.
6. Awan, Z,A,. 2018, China-Pakistan economic corridor: opportunities and challenges, *China Daily*, No. 19, 2018, Available at: www.chinadaily.com (Accessed Feb. 2, 2019).
7. Bajpai, Kanti., 2016, *China-India relations: Cooperation and Conflict*, New York, Routledge.
8. Basu, Indrajit., 2005, India-China and the global pursuit of energy cooperation and competition, *The Asia-Pacific Journal*, 3(12), 1-2.
9. Blasko, Dennis J., 2012, *The Chinese army today: Tradition and transformation for the 2st century*, New York, Routledge.
10. Brewster, David., 2013, *India's Ocean: The story of India;s bid for regional leadership*, New York, Routldge.
11. ……., 2016, Silk Roads and String of Pearls: the strategic geography of China's new pathways in the Indian Ocean, *Geoplitics*, 22(2), 269-291.

12. Budhraj, Vijay Sen., 1975, Major dimensions of Indo-Soviet relations, *India Quarterly*, 31 (1), 11-22.
13. Chacko, Arun., 1991, Chienese Premier Li Peng's India trip reniews ties, *India Today*, Dec.31, 1991.
14. Chaturvedy, R.R., 2015, South China Sea: India's maritime gateway to the Pacific, *Strategic Analysis*, 39(4), 360-377.
15. Cirincione, J., 1999, Indian missile deployments and the reaction from China, May 23, 1999, *Carnegie Endowment for International Peace*, Available at: www.carnegieendowment.org. (Accessed Jan. 5, 2019
16. Cline, Lawrence E., 2006, The insurgency Environment in North East India, *Small Wars & Insurgency*, 17(2), 126-147.
17. Das, Pushpita., 2011, India-China relations: The border issue and beyond by Mohan Guruswamy and Zorawar Daulet Singh, *Strategic Analysis*, 35(3), 217.
18. Datta, Sreeradha., 2008, Bangladesh's relations with China and India: A comparative study, *Strategic Analysis*, 32(5), 755-772.
19. Dittmer, Lowell., 1981, The strategic triangle: An elementary game, *World Politics*, 33(4).
20. Downs, Erica S., 2007, Who's Afraid's of China's Oil Companies?, *China Security*, 3(3), 42-86.
21. Fang, Tien-Sze., 2014, India's Act East policy and implication for China-India relations, *Paper*, Taiwan, National Tsing Hua University, Available at: www.isanet.org. (Accessed Dec. 5, 2018).
22. Ganguly, Sumit & Pardesi, Manjeet., 2009, Explaining sixty years of India's foreign policy, *India Review*, 8(1), 4-19.
23. Garver, John W., 2006, China's decision for war with India in 1962 in Alastair Johnston and Robert Ross, *New directions in the China's foreign policy*, Stanford, Stanford University Press.

24. ....., 2011, The unresolved Sino-Indian border dispute: An introduction, *China Report*, 47(02), 99-113.

25. Ghoshal, Baladas., 2013, *China's perception of India's 'Look East Policy' and its implications*, *IDSA Monograph Series, No. 26*, October 2013, Institute Defense Studies Analysis, New Delhi, Available at: www.idsa.in. (Accessed April 10, 2019).

26. Hasnat, F.H. & Awan, Z., 2016, Shanghai Cooperation Organization as a platform for regional understanding: its economic, political and security potential, *Perception*, 21(1), 83-100.

27. Henry, Jerome., 2016, *China's military developments in the Gulf of Aden: anti-piracy and beyond, Asie Visions*, Center for Asian Studies, Available at: www.ifri.org. (Accessed Jan. 22, 2018).

28. Hettiarachchi, Nishantha & Abeyrathne, Upul., 2015, Changing World Order and the Evolving Triangular Relationship among China, India and United States: The Possibility of Shifting the Pivot Position of US, *International Jornal of Political Science and International Relations*, 3(8), 340-349.

29. Hougyu, Wang., 1995, Sino-Indian relations: present and future, *Asian Survey*, 35(6), 546-554.

30. Huchet, Jean-Francois., 2008, Emergence of a pragmatic India-China relationship: between geostrategic rivalry and economic competition, *China Perspective*, 3, 50-67.

31. Kaplan, Robert D., 2011, *Monsoon: The Indian Ocean and the future of American power*, New York, Random House.

32. Jeffery, James., 2016, *China is building its first overseas military base in Djibouti- right next to a key U.S. one*, GlobalPost, May 03, 2016, Available at: www.pri.org. (Accessed Dec. 5, 2018).

33. Jingdong, Yuan., 2016, SinoIndian economic ties since 1988: progress, problem and prospects for future development, *Journal of Current Chinese Affairs*, 45(3), 31-71.
34. Joe, Rick., 2018, China's stealth fighter: It's time to discuss J-20 missile enough to be an air superiority enough?, *The Diplomat*, Dec. 7, 2018, Available at: www.thediplomat.com (Accessed Oct. 18, 2018).
35. Karim, M.A. & Islam, F., 2018, Bangladesh – China – India – Myanmar (BCIM) Economic Corridor: Challenges and Prospects, *The Korean Journal Of Defense Analysis*, 30(2), 283-302.
36. Karim, Mohd Aminul., 2017, 21st century maritime power-politics in the Indian Ocean Region with special reference to the Bay of Bengal, *Pacific Focus*, 1(1), 56-85.
37. Keohane, Robert O., ed. 1986, *Neorealism and Its Critics*, New York, Culombia University Press.
38. Khurana, Gurpreet S., 2008, China's string of pearls in the Indian Ocean and its security implications, *Stategic Analysis*, 32(1), 1-39.
39. Kim, Hankwan., 2013, The implications of the Chinese "string of pearls" for the U.S. return to Asia policy: the U.S., China, and India in the Indian Ocean, *Global Policy Gov.*, 2(2), 193-204.
40. Kim, Jihyum., 2016, Possible future of the contest in the South China Sea, *The Chinese Journal of International Politics*, 9(1), 27-57.
41. Klare, Michael T., 2008, *Rising powers: shrinking planet: The new geopolitics of energy*, New York, Metropolitan Books.
42. Kodikara, Shelton U., 1979, *Strategic factors in interstate relations in South Asia*, Canberra, The Australian National University.

43. Kraenner, S.M., 2008, *China's and India's emerging energy foreign policy*, Discussion Paper, 15/2008, Berlin, German Development Institute, Available at: www.worldfellows,yale.edu. (Accessed June 5, 2018).

44. Kristensen, Hans J & Korda Matt., 2018, Indian nuclear force, 2018, *Bulletin of the Atomic scientists*, 74(6), 361-366.

45. Kristensen, Hans M & Norris, Robert S., 2016, Chinese nuclear force: 2016, *Bulletin of the Atomic Scientists*, 72(4), 205-211.

46. ....., 2018, Chinese nuclear force: 2018, *Bulletin of the Atomic Scientists*, 74(4), 289-295.

47. Li, Linyue, Willett, Thomas D. & Zhang, Nan., 2012, The effect of the global financial crisis on China's financial market and macroeconomy, *Economic Research International*, 2012, www.hindawi.com/journals.

48. Liu, Feng., 2016, China's security strategy towards East Asia, *The Chinese Journal of International Politics*, 9(2), 151-179.

49. Medan, Tanvi., 2010, India's international quest for oil and natural gas: fueling foreign policy, *India Review*, 9(1), 2-37.

50. Mahapatra, Sushanta Kumar., 2014, India-China bilateral relations: confrontation and cooperation, *Conference paper*, University Bologna. Pp.1156-1163. DOI 10.13140/2.1.1415.2969

51. Malhotra, Aditi., 2012, Indo-Vietnam relations: An answer to Sino-Pakistan relationship, *Maritime Affairs: Journal of the National Maritime Foundation of India*, 8(1), 71-92.

52. Malik, Mohan., 2011, *China and India: Great power rivals*, Boulder, First Forum Press.

53. Mansingh, Surjit., 1994, India-China relations in the post-cold war era, *Asian Survey*, 34(3), 285-300.

54. Marantidou, Virginia., 2014, Revisiting China's string of pearl strategy: places with Chinese characteristics and their security implications, *Issue & Insight*, 14(7),

55. Mayer, Maximilian & Wubbeke, Jost., 2013, Understanding China's international energy strategy, *The Chinese Journal of International Politics*, 6(3), 273-298.

56. Menon, Shivshankar., 2017, *Choices: Inside the making of India's foreign policy*, London, Penguin.

57. Melber, Henning., 2013, Reviewing China and Africa: Old interests, new trends-or new interests, old trends?, *Development South Africa*, 30(4), 437-450.

58. Mishra, Rahul., 2014, From Look East to Act East: transitions in India's eastward engagement, *The Asian Forum*, 7(3), www.theasianforum.org.

59. Mohan, Raja C., 2010, India's strategic future, *Foreign Policy*, Nov. 04, 2010, Available at: www.foreignpolicy.com. (Accessed March 14, 2018).

60. Mohanty, S.K., 2014, *India-China bilateral relationship, research and information system for developing countries*, Available at: www.ris.org.in. (Accessed May 18, 2018).

61. Mukherjee, Amitawa., Is Bangladesh the newest addition to China's string pearls?, *Geopolitical Monitor*, July 28, 2014, Available at: www.geopoliticalmonitor.com. (Accessed Jan. 2, 2019)

62. Nagaraj, R., 2005, Industrial growth in China and India: A preliminary comparison, *Economic and Political Weekly*, 40(21), 2163-2171.

63. Narake, Hari; Kamble, N.G.; Kasare, M.L. & Godghate, Ashok., 2013, *Dr. Babasaheb Ambedkar: writing and speeches Vol. 17 (Part-2)*, New Delhi, Dr. Ambeddkar Foundation.

64. Norbu, Dawa., 1997, Tibet in Sino-Indian relations: The centrality of marginality, *Asian Survey*, 37(11), 1078-1095.

65. Nguyen, Maj, Nidi Verma and Miglani, Sanjeev., 2017, *Vietnam renews Indian oil deal in tense South China Sea*, *Reuters*, July 6, 2017, Available at: www.reuters.com. (Accessed Jan. 23, 2018).

66. Odgaard, Liselotte., 2013, Peaceful coexistence strategy and China's diplomatic power, *The Chinese Journal of International Politics*, 6(3), 233-272.

67. O' Donnell, Frank., 2018, *Stabilizing Sino-Indian security relations: managing strategic rivalry after Doklam*, Carnegie Tsinghua Center for Global Policy, Beijing, Available at: www.carnegieendowment.org. (Accessed July 22, 2018).

68. O' Donnell, Frank. & Pant, Harsh V., 2014, Evolution of India's Agni-5 missiles: Bureaucratic politics and nuclear ambiguity, *Asian Survey*, 54(3), 584-610.

69. Ollapally, Deepa M., 2014, China and India economic ties and strategic rivalry, *Orbis*, 58(3), 342-357.

70. Pande, Jogannath P., 2014, China's tryst with the IORA: Factoring India and the Indian Ocean, *Strategic Analysis*, 38(5), 668-687.

71. Pande, Jogannath P., 2015, Future of India-China boundary leadership holds the key?, *Strategic Analysis*, 39(3), 287-292.

72. Pannikar, K.M., 1953, *India and the Indian Ocean: An essay on the influence of sea power on the Indian history*, London, George Allen & Unwin Ltd.

73. Pant, Harsh V., 2009, India in the Indian Ocean: growing mismatch between ambitions and capabilities, *Pacific Affairs*, 82(2), 279-297.

74. Pant, Harsh V. & Das, Pushan., 2018, *China's military rise, and the Indian challenge*, Observer Research Foundation, April 19, 2018, Available at: www.orfonline.org. (Accessed May 21, 2018).

75. Pauley, Logan & Shad, Hamza., 2018, Gwadar: emerging port city or Chinese colony?, *The Diplomat*, OCT. 05, 2018, Available at: www.thediplomat.com. (Accessed June 5, 2018)

76. Quqnyu, Shang., 2005, Sino-Indian Frienship in the Nehru Era: A Chinese Perspective, *Sage Journal*, 41(3), 237-252

77. Rajagopalan, Rajeswari Pillai., 2018, Minding the gaps in India's Act East policy, *The Diplomat*, Sept. 18, 2018, Available at: www.thediplomat.com. (Accessed Feb. 2, 2019)

78. Ranjan, Amit., 2016, India-China boundary dispute an overview, *Asian Affairs*, 47(1), 101-114.

79. Rinehart, Ian E., 2016, *The Chinese military: Overview and issues for congress*, Congressional Research Service, Available at: www. (Accessed Nov 16, 2007).

80. Rubin, Alfred P., 1960, The Sino-Indian border dispute, *The International and Comparative Law Quarterly*, 9(1), 96-125.

81. Ryan, Mick., 2012, *India-China in 2030: A net assessment of the completion between two rising powers*, A.D.F. Journal, Available at: www.defense.gov.au. (Accessed Sept. 5, 2018).

82. Sachdeva, Gulshan., 2017, *Changing dynamics of India-Central Asia ties*, Bishkek Project, April 05, 2017, Available at: www.bishkekproject.com. (Accessed Nov. 2, 2018).

83. Sagan, Scott D., 1996, Why do states build nuclear weapons, *International Security*, 21(3), 54-86.

84. Sahu, A.K., 2015, Future of India-Nepal relations: Is China a factor?, *Strategic Analysis*, 39(2), 197-204.

85. Samaranayake, Nilanthi., 2011, Are Sri Lanka's relations with China deepening? An analysis of economic, military and diplomatic data, *Asian Survey*, 7(2), 119-146.

86. Schneider, Mark., 2014, The nuclear doctrine and forces of the People's Republic of China, *Strategic Studies*, 28(3), 244-270.

87. Scott, David., 2008, Sino-Indian security predicaments for the twenty-first century, *Asian Security*, 4 (3), 244-270.

88. ....., 2009, India's extended neighborhood concept: power projection for a rising power, *India Review*, 8(2), 107-143.

89. Sheffield, Jim., (ed.)., 2013, *Globalization: Yesterday, Today and Tomorrow*, Marblehead, ISCE Publishing.

90. Skri, Rajiv., 2011, The Tibet factor in India-China relations, *Journal of International Affairs*, 64(2), 55-71.

91. Sikri, Ravi., 2009, India's look east policy, *Asia-Pacific Review*, 16(1), 131-145.

92. Singh, Abhijit., 2015, China's maritime bases in the IOR: A chronicle of dominance foretold, *Strategic Analysis* 39(3), 293-297.

93. Singh, A., 2017, *Sri Lanka's Hambantota gambit*, Livemint, Available at: www.livemint.com. (Accessed Jan. 3, 2019).

94. Sinha, Tuli., 2009, *China-Myanmar energy engagement: challenges and opportunities for India*, IPCS Issue Brief, No. 134, Dec. 2009, Available at: www.ipcs.org. (Accessed Jan. 3, 2019).

95. Smith, Paul J., 2013, The tilting triangle: geopolitics of the China-India, Pakistan relationship, *Comparative Strategy*, 32(4), 313-330.

96. Soilen, K.S., 2010, *The shift from geopolitics to geoeconomics and the failure of our modern social sciences,* Conference Paper, New York,

The Telos Institute, Available at: www.swepub.kb.se. (Accessed Oct. 20, 2018).

97. Sunawar, Lubna., 2015, US-Pakistan relations during the cold war, *The Journal of International Relations, peace studies and development*, 1 (6), 1-12.
98. Tappo, H.N., 2016, India's interest in emerging sub-regional cooperation: opportunities and challenges, *Jadapur Journal of International Relations*, 20(1), 33-64.
99. Tariq, Sidra., 2015, Indian and Chinese military modernization: A means to power projection, *Regional Studies*, 18(3), 3-38.
100. The Diplomat., 2018, India's advanced interceptor shoots down ballistic missiles target in test, *The Diplomat*, Aug. 3, 2018. Available at: www.thediplomat.com. (Accessed April 2, 2019)
101. The Economic Times., 2018, China defense expenditure 3 times more than India, *The Economic Times*, July 25, 2018, Available at: www.economictimes.com. (Accessed Jan. 15, 2019).
102. Troush, Sergel., 1999, *China's changing oil strategy and its foreign policy implications*, Brookings, Sept. 1, 1999, Available at: www.brookings.edu. (Accessed Feb. 7, 2018).
103. Waltz, Kenneth N., 1979, *Theory of International Politics*, Long Grove, Waveland Press.
104. ....., 1988, The Origins of War in Neo-realist theory, *Journal of Interdisciplinary History*, 18 (4), 615-628.
105. Wang, Yu., 2018, The political economy of joining the AIIB, *The Chinese Journal of International Politics*, 11(2), 105-130.
106. Whalley, John., 2015, *China's rapidly deepening economic relationship with India*, World Scientific, 155-168, Available at: www.*worldscientific*.com. (Accessed Jan. 23, 2018).

107. Wilets, James D., 1999, The demise of the nation state: Towards a new theory of the state under international law, *Berkeley Journal of International Law*, 17 (2), 193-229.

108. Workman, Daniel., 2019, *China's top trading partners*: *World Top Export*, April 06, 2019, Available at: www.worldtopexports.com. (Accessed Feb. 22, 2018).

109. Xiao, et al., 2015, Research on the factors of trade growth between China and India: An empirical analysis based on the constant market share model, *Journal of Service Science and Management*, No. 8, 569-577.

110. Yuan, Jindong., 2016, Sino-Indian economic ties since 1988: progress, problems and prospects for future development, *Journal of Current Chinese Affairs*, 45(3), 31-71.

111. Zarychta, Stanislaw. 2016, whether Asia is exposed to nuclear conflict, *Security and Defense Quarterly*, 11(2), 70-92.

112. Zhao, Hong., 2008, China's oil venture in Africa, *East Asia*, 24(4), 399-415.

113. Ziegier, Charles., 2006, The energy factor in Chinese foreign policy, *Journal of Chinese Political Science*, 11(1), 1-23.

114. Zweig, David & Jianhai, Bi., 2005, China's global hunt for energy, *Foreign Affairs*, 84(5), 25-38.

Challanges of the Reconcillation in Post – War Sri Lanka

An Analysis on the Approaches of the Report of Lesson Learnt and Reconciliation Commission

S. Baskaran

Abstract

Sri Lanka is multiethnic in character, comprising a Sinhalese majority and three substantive minorities Sri Lankan Tamils, Muslims, Indian-origin Tamils. The country had been experiencing a large scale war over 26 years due to the prolonged nature of ethnic conflict, which finally concluded in 2009 after defeating the LTTE. Soon after the military victory over the LTTE, tasks have been undertaken by national and international initiatives, either bottom or top level on the ground, to rebuild the country thereby constructing long-lasting peace in the nation, fostering reconciliation one of the main focuses to bridge the divided ethnic relationships. In order to implement this endeavor, as a prime national level initiative, the government of Sri Lanka started to establish various measures. In this context, establishing structural measures and constructing institutional changes for reconciliation in Sri Lanka is highly needed. Reconciliation is understood as a way for transforming conflict, and structural approach of reconciliation is viewed as a measure that can facilitate psychological change and thereby contribute to constructing a framework for stable peace. With those considerations, this research focuses on the newly formed commission of LLRC and its report as well as recommendations for promoting reconciliation in Sri Lanka by incorporating the major structural challenges, stemmed directly for reconciliation and obstacle to implementing. The objective of the research is to evaluate the reconciliation progress of implementing the recommendations of the Lessons

Learnt and Reconciliation Commission (LLRC) in six key structural challenges. This research is a qualitative study and aimed to evaluate the recommendations of the LLRC in six key structural challenges and its implementation deficits. There are probably a number of literatures on reconciliation in the post-conflict society. The study results show a strong correlation between security and reconciliation, which has not been closely focused by the school of thoughts of reconciliation. The study also found that feeling of insecurity associated with structural elements will not engineer and guarantee a genuine reconciliation. The structural challenges are still observed in a greater degree as a legacy of the prolonged nature of the unresolved conflict.

Key Words: Reconciliation, Post-War Sri Lanka, LLRC Commission Report

Introduction

Sri Lanka is multiethnic nature, including the Sinhalese majority and three substantive ethnic minorities Sri Lankan Tamils, Muslims, Indian-origin Tamils. The country has experienced the ethnic war and ended in 2009. Afterward the national and international initiatives have carried out the tasks to rebuild the country for creating long-lasting peace in the nation, promoting reconciliation as one of the main focuses to bridge the divided ethnic relationships. In such manner, there is a solid need to make structural measures and institutional changes in Sri Lanka to accomplish reconciliation. Reconciliation is understood as a path for changing conflict and developing a structure for stable peace. This is genuine the case in Sri Lanka on the grounds that the civil war are very significant to the basic components and they have made negative demeanors among the deferent ethnic groups and the issues that are impeding the progressing reconciliation recognized as more structural in nature related with the security.

The research concentrates on the LLRC Commission and its report for encouraging reconciliation in Sri Lanka by including the major structural challenges, confined straightforwardly for reconciliation and impediment for security to implementing. The following are six key structural challenges that political settlement, militarization, resettlement and land restoration and reintegration of ex-soldiers, kidnapping, arbitrary arrest and vanishing and war crimes and accountability are hampering the best possible implementation because of the sense of insecurity of either Sinhalese or the Tamil community. Approaching reconciliation in practice, the application of Truth and Reconciliation Commissions after violent conflict have reflected the most common model, though they Vary in power, mandate, resources and forms of operation. This study restricts its scope to the Government formed Commission and the issues identified in its Report from the angle of the security and reconciliation and its final outcome of the implementation.

The Report of the LLRC is to some extent accepted by the domestic and International community as a good starting point to address the reconciliation in Post-war Sri Lanka. The Report of the LLRC provides a framework for setting in motion processes and mechanisms to promote a meaningful reconciliation in the post-war peace building. The essential structure of the report is a long record of up to 388 pages, including nine parts and the preface, which contains the points of interest of past blunders and viewpoint investigation and in addition the result of the disappointment of the peace procedure and the progression of about 285 Recommendations of which 135 might be alluded to as real main suggestions since they have a few sub proposals. It is believed that the LLRC strives to present a document as a blueprint for the revival of Sri Lanka as a success story for postwar development, democracy and reconciliation. LLRC recommends the establishment of a new mechanism to address a range of specific issues and

challenges. This may be because it recognizes that existing government mechanisms are not sufficient to address these issues. In this context, the findings and recommendations of the LLRC include the need for credible investigation of extensive allegations of extrajudicial executions and enforced disappearances, demilitarization of northern Sri Lanka, implementation of impartial land dispute resolution mechanisms and resettlement of internally displaced persons, reassess the detention policy on ex-combatants, strengthen previous independent civil institutions, reach a political settlement involving devolution of power to the provinces, promote and protect the right to freedom of expression for all and to implement the rule of law reform.

The critic usually has made in the surface that the lack of political will of the Government in step into implementation. This is revealed the reality that limited efforts of the ongoing implementation. It makes debates and criticism about the delay and ignorance regarding with an important document to provide an incentive to the ongoing reconciliation process. However, the study found that LLRC did not pay enough attention in its report on the security aspects of identified issues and challenges. Security-related issues and challenges are barrier to overcome the meaningful implementation of the LLRC report. From this point of view, this study will focus on the six selected issues and challenges involved in the LLRC recommendations, which are barely implemented on the ground.

Problem Statement and the objective of the study

The Document of the LLRC report has been proposed for the development of reconciliation process. Currently, Sri Lanka is facing the severe challenges due to the key structural issues dominant on the ground.

Those challenges are critical while involving with the sense of uncertainty of both the Sinhalese and Tamil. Thus, there have been obstacles in achieving reconciliation. However, this has not been assimilated in the study of the LLRC and the efforts for implementing its recommendations in the continuing reconciliation process in post war Sri Lanka. Although nationals and international institutions have criticized the delay in implementing the recommendations of the report of the LLRC, no substantial progress has been made so far. While this report is still considered to be an important document for the ongoing reconciliation process but, it is still not fully put forward effectively in the implementation of these respected recommendations on the ground.

The objective of the Study is to evaluate the reconciliation progress of implementing the proposals of the Lessons Learnt and Reconciliation Commission (LLRC) in six key basic issues that are political solution, militarization, resettlement and land return issues, rehabilitation and reintegration, abduction, arbitrary arrest and disappearances and war crimes and accountability, after the suspension of the extended civil war between the Sri Lankan government and LTTE. In like way, the research investigates the essential challenges on the ground challenging post war Sri Lanka by using the structural approach of reconciliation.

Methodology of the study

This research is a qualitative study and focused to assess the suggestions of the LLRC report, in six key basic issues, and its implementable deficiencies. Interview was used as a data collection method in this research. The type of interview in this study is the semi-structured interview, in contrast

to the structured and unstructured interview format. The selection of such an interview type is closely related to argument, which has put forward in the hypothesis. Meanwhile, it focused to examine the six basic issues and its security concerns, then to search for associations with the procedure of reconciliation. The aim was to get the interviewees ideas and encounters by making inquiries with respect to these issues and hope to perceive how it comprehensively connected to the ongoing reconciliation process.

This study relies on two broad sources of data: primary such as interview and secondary. In terms of collecting documents for the study as primary source, there were a substantial number of document will be collected form relevant departments, ministries and authorities. For secondary sources, this study relies on related text books, reports, journals and other written sources. At last, this study will be compiled with the qualitative in-depth "case study" methodology, based on the Report and the issues identified. The primary field study was done in the Colombo region. This area is the prime and biggest region and the nation's business capital, Colombo, and the political capital, Sri Jayewardenepura, are located; has the highest population density; and contained with mix of all ethnic groups, Sinhalese, 76.6%; Sri Lankan Tamils, 11%; Muslims, 9.01%; Indian Tamils, 1.1%; Burghers, 0.7%; Sri Lankan Malays, 0.97% and others, 0.62%. (http://en.wikipedia.org/wiki/Colombo) Altogether, eighteen interviews were conducted around there with respondents from different groups in Sri Lanka. Focuses of the interviews were drawn from a a wide range of society: political and religious leaders, government ministers, prominent thinkers, non-governmental organization staffs and journalists, irrespective of ethnicity, language they speak or where they reside, with the aim of eliciting their opinions on the recommendations of the LLRC into the recognized key structural issues and its security concerns. The interviews were intended to

permit participants to respond on the perspectives and opinions on the post-war reconciliation process in Sri Lanka and the Report of the LLRC and how it identifies with one's work and activities; significance of the key issues, which must be considered genuinely in promoting reconciliation; the implementability of the Report suggestions for settling those issues on the ground for genuine reconciliation and peace in the nation; finally the relationship amongst security and reconciliation in the present situation. All together the researcher conducted in leading the interviews with 27 people during these field visits. In any case, some among them were not willing honestly and stood up in a few substances because of their own reasons.

For secondary sources, this study relies on related textbooks, reports, journals and periodicals and other written secondary sources. Therefore, during the first field visit numerous documents gathered, at the library, in the media and at the offices of the interviewees, in order to combine the facts from different sources, which gave a profounder understanding of the local context. In addition to this, the oral and written submissions made to the Commission which held public hearing on the issues addressed in the Report of the LLRC also utilized in the study. Finally, many documents were provided by the political parties, newspaper interviews and media materials which do give sufficient depth of insight related to this particular Commission and its report are used in this study. At last, this study compiled with a qualitative in-depth "case study" methodology, based on the Report and the issues identified. The data from the interviews formed the basis of much of the analysis. This was systematized by identifying and diagnosing through *Facts* as nature and causes of the issues and insecurity, *Feelings* as about the sense of insecurity and safety needs on the ground; and, *Forecasts* as an analysis of the results and the judgments about future, of the issues selected. Given the semi-structured

interviews along with other raw data, identified structural issues were easily extracted, categorized and interpreted by the author of this study.

Reconciliation in the Post War Societies

There are possibly various literatures on reconciliation and in addition on security in the post-war society. However, the existing literatures fail in any capacity to treat in incredible points of interest, issues and debates identified with security and reconciliation links, particularly as to the Sri Lankan context. Concerning both concepts, by applying in the post-war Sri Lankan circumstance, is fundamental. While, from one viewpoint, peace and reconciliation are upheld by different activities all through the nation building process in post-war Sri Lanka, and other viewpoint, huge challenges are managed in relative to the key debates; just the negative peace is in practice. The security dilemma is still seen in noteworthy degree as a legacy of the persistent nature of the unsettled conflict. Operationalizing the best possible structural measures to guarantee security through reconciliation process is exceptionally required for both the ethnic groups. Feeling secure from each side is a pre-condition, and without a doubt, that is one of the important components to promote reconciliation. This sense of security can be maintained by socio- psychological measures as well as through structural measures, for example, conversion of the institutions, maintaining law and order, social change which is important to avert future misuse and barbarities, and changes on dissemination of power and assets and in addition reexamination of fundamental group values and identity (Ho-Won Jeong, 2005: 157). Accordingly, this study endeavors to fill the research gap of local as well as international studies by connecting the sense of security and the structural approach.

It is essential for settling on the kind of reconciliation process that is required, and additionally what shape the ultimate result must take in the post-war stage. Customarily, as Charif (1994); Corm (1994); Saidi (1994); Lederach (1997); Lipschutz (1998); Wilmer (1998); Murray and Greer (1999) brought up, peacemaking strategies, have concentrated on the basic parts of reestablishing or fashioning relations between previous opponents (Bar-Tal Daniel and Bennink H. Gemma, 2004: 15). Along these lines, traditional approaches to conflict resolution and peace building have not generally been powerful when conflict include huge instances of injury (Karbo Tony and Mutisi Martha, 2008: 15). Osaghae (2000) pointed that in light of the fact that the importance and pertinence of traditional strategies have been enormously disenabled by the politicization, corruption and abuse of traditional structures, particularly conventional rulership, which have relentlessly delegitimized peace promotion worked around them according to numerous and lessened trust in their viability (Ibid: 23). Despite the fact that the substance of reconciliation is a psychological process, forcing basic measures, without a doubt, can encourage psychological changes. In this manner, reconciliation process cannot be restricted with psychological elements which do work on changing deeply rooted beliefs, attitudes and emotions of the public.

Abu-Nimer (2001: 247) pointed that the procedure of reconciliation only succeeds or bring improvement among different ethnic communities that if it is not separated from structural arrangements. This is undeniably true in the Sri Lankan case since the prerequisites of reconciliation on the ground are essentially different since structural elements are incredibly needed toward enforced psychological change. As shown by Lederach (1998); consolidating structural measures in the process of reconciliation, while including to the key issues, will obviously go with the correlative psychological changes in the multi ethnic nature of society. Due to the comprehension of the vitality of the

structural approach, this research will convey important theoretical as well as practical implications for recent discussions (Rosoux Valerie, 2009; Barbara Joanna Santa, 2007; Porter Elisabeth, 2007) of the boundaries of effectiveness of reconciliation.

Academics and practitioners have with divergent views concerning with the elements that can constitute reconciliation in post-conflict situations. These views have given rise to another approach for addressing gross human rights violations that occurred in a country's past history. Not unexpectedly, a variety of mechanisms have been suggested for healing the wounds of the past thereby facilitating national reconciliation and peace building in post-conflict societies. Truth Commissions is one of the methods, which generally investigate and report their findings about the causes of major human rights violations, and, sometimes, they grant amnesty. In the same manner, Sri Lanka also experienced truth commissions to deal with the past. However, establishment of the LLRC is the main turning point in the post-war phase since it dealt with wide spectrum of structural issues and provided benchmarks to move forward. Furthermore, the LLRC identified the past wrongs and present-day injustices and provides "quick fixes" to those challenges while coping with the future on the long road to political settlement and post-war peace building. Therefore, focusing on 'Commission' has important methodological as well as conceptual implications to have a constructive reconciliation in a post-war nation.

Reconciliation: Conceptual Framework

This study is essentially to manage the inside and the outside elements of the conflict in Sri Lanka. Nature and development of the sense of insecurity and the structural features of insecurity of both Sinhalese and the Tamil ethnic groups in the conflict in Sri Lanka are as yet considered as real obstructions to overcome any issues between these two groups because of the nature it delivered the feeling of insecurity. Therefore, the meaningful reconciliation should be done between the ethnic groups by developing the sense of security of the both Sinhalese and Tamils. Furthermore, the depiction fell as a historical background to proof evidentially and argued for the essentiality of reconciliation to transforming the peace from negative to positive by building the sense of security through structural measures in the post-war phase. However, the concern of security of these two ethnic groups is still strong and pursuance of their sense of security is following and demanding by several strategies. These are important to show the way to build the feeling of security of these ethnic communities by applying the structural measures and bridging the gap between them for meaningful reconciliation in post-war Sri Lanka.

After the military victory over the LTTE in 2009, nation has been postured into conflict transformation and peace building process through structural and psychological means. This transition is exceptionally expected broadly and also globally to beat the past colossal enduring of the ethnic groups and the injustices committed against them, thereby, both communities can be reconciled and ensure their security. In the all respects, the way reconciliation is to be promoted between these two ethnic groups is essential to find out, therefore here, first review the literature of reconciliation in a theoretical and practical point of view and then find the possible and proper approach on this particular case. In order to do this, the following second

chapter of this dissertation demonstrates reconciliation oriented with the purpose of study and tries to provide a clear illustration of all the theoretical arguments made.

Instead of search for extensive variety of various elucidations on the reasons why reconciliation is to be pursued, the dissertation focuses the call for reconciliation by relating to decreasing the level of conflict for the sake of post-war Sri Lanka. Meanwhile, it takes at the selected theoretical relevance to the Sri Lankan context where the "Report of the Lessons Learnt and Reconciliation Commission" introduces a unique appearance of the post-war reconciliation process. All as a primary concern, accordingly, in this chapter the theoretical literature relating to reconciliation is checked on to abide upon its structural insights. After looking at the ways in which the concept of reconciliation is seen in conflict emerging societies and nations, this review initially begun with building up a generic definition of reconciliation in a more extensive theoretical and practical structure. This emergence encompasses with the conceptual basis of transforming conflict by linking to reconciliation, as a process as well as an outcome. Second, the three main distinguished approaches: structural, psychological and spiritual, are spelled out and discussed. Among them the structural approach is explored in-depth due to the central focus in this study by referring three key dimensions (political, economic, and juridical). These dimensions form the Conceptual framework within which the aim of the dissertation is derived. Finally, the various substantive levels also identify in the perspective of initiatives (top, middle and bottom) as well as operational levels of intervention (national, community, and individual).

In the academic literature, the terminology of reconciliation approached by eminent scholars, however, no-one agrees how to define

reconciliation since it is a complex term and thereby, interprets by split views on its definition, understanding and practical implementation. Thus, this section will start by presenting definitions among analysts and researchers in the forefront field. The expression of reconciliation starts from the Latin words, means set up together. (Brouneus Karen, 2003: 13). In dictionary terms, reconciliation has three implications: to begin with, accommodating contrasts; second, abdication or acknowledgment; and, third, reestablishing a relationship after irritation or conflict. Each of the three are applicable in post-conflict peace building, be that as it may, they exclusively convey on altogether unique implications and plan (Mani Rama, 2005: 513).

The term reconciliation generally refers to the way toward building up a common placating settlement between adversaries or in the past opposing groups (Kriesberg Louis, 2007: 2). As indicated by Dwyer Susan (1999: 81), reconciliation is being encouraged upon individuals who have been severe and deadly adversaries; upon casualties and culprits of frightful human rights abuses, tons of people whose most self-originations have been organized as far as authentic and frequently state-endorsed relations of predominance and accommodation. She additionally included that reconciliation has nearly convey positive undertones that recommending a conclusion to enmities, the agile acknowledgment of frustration or annihilation, the healing and repair of significant fellowships. In this specific circumstance, defining reconciliation is complicated and thereby, universal understanding of what reconciliation means is yet to be found. Conflict, particularly in a violent form, often does considerable damage to the social fabric and leaving societies in substantial need of repair (David and Webel, 2009: 455). Another perspective in the empirical and theoretical discussions that are subsumed related with reconciliation and the end of conflict as the result of removing the emotional barriers that exist between the rivals. These emotions associated with two

major aspects: parties' perceptions of having been victimized by their adversaries; and feelings of distrust that have accumulated during the period of conflict (Nadler Arie & Saguy Tamar, 2004: 4).

Generally, societies emerging from prolonged nature of conflict, violence, and war face an immense task with numerous challenges after a formal peace agreement is signed or the conclusion of war. Although the journey of transition begins from war to peace, and the task involves in dealing with the damages, and suffering without increasing tensions among the members of society, potential peaceful future overshadowed by deep scars caused due to the experiences of the past. Unlike tractable conflicts, intractable conflicts12 are hard to deal with and difficult to resolve. This conflicts named as "deeply rooted", "protracted" and differ with respect to causes, contradictory goals, intensity, involvement, actions, and other characteristics, involve psychological investment on the part of society members with widely shared beliefs, attitudes, motivations, and emotions (see figure 1). The prolongation of these conflictive situations and the protracted nature of the conflict became as obstacle to the progress in the peace building phase and endure to obstruct the development of peaceful relations among group members though the group's leaders settled the conflict peacefully and signed a peace agreement. Therefore, it is clear that the nature of stable and lasting peaceful relations required psychological changes, where the conflict starkly damaged the coexistence of different groups, as a real outcome that can be slowly occur through a reconciliation process.

In this respect, reconciliation is a societal process involving with mutual acknowledgement of past suffering and the changing of destructive attitudes and behavior into constructive relationships toward sustainable peace. Therefore, reconciliation is, among researchers and practitioners in the

field, focused as a central phase for unifying a divided society and among some seen as a prerequisite for lessening destructive tensions within the population and thus avoiding a relapse into armed conflict. Concurrently, though the essence of reconciliation is more psychological in promoting changes in its process, and involves with transforming the negative psychological impact as above mentioned, structural conditions can contribute to precipitating a conflict or to constructing a framework for stable peace. Richard Jackson (2009: 179) pointed that existing structural based conditions, for example, corruption, instability, ethnic division and the like, poverty, unemployment, discrimination, and state incapacity, are sometimes perceived as irrelevant to the process of reconciliation because it is not necessarily spreading the new message of reconciliation among society members and do not induce a deep change in the public's psychological repertoire (Bar-Tal and Bennink, 2004: 15). Therefore, establishing structural measures, which are clearly needed and combined with structural-institutional conditions, such as a high level of interaction and cooperation, joint institutions and organizations, and social learning with basic cognitive-emotional changes (Bar-Siman-Tov Yaacov, 2004: 62), can facilitate psychological change; however, they alone cannot really establish reconciliation. From the above point of view related with reconciliation and structural elements, development of a sense of security for each group is identified as a component of reconciliation (Kriesberg Louis, 2004: 85).

By consolidating the previously mentioned portrayal on the idea as a top priority, the security in the compromise procedure implies that the gross differences from any methods for prosperity are decreased and now they are safe from any injury or harm caused by the other side and thereby can live in cooperation with considerable degree of harmony. However, the more enhanced security would entail the absence of structural violence and the

attainment of positive peace while being guaranteed by constitutional provisions and by changes in the policies and composition of government agencies, such as police and security forces (Kriesberg Louis, 2004: 89).

A few literatures concern process and outcome standpoint of reconciliation saw this division by stay with process or outcome or even both. Bloomfield D. (2006: 6) appropriately noticed this view by evaluating a few researchers' work that reconciliation to be " dynamics, adaptive processes aimed at building and healing " and "a procedure of changes and redefinition of relations" (Lederach, 2001: 847); "national reconciliation can best be comprehended as a multi-dimensional and long term process" (Audrey Chapman, 2002: 1); and "the possibility that reconciliation is a procedure of building or changing relationship is developing" (Erin McCandless, 2001: 213). For Bar-Tal and Bennink (2004: 15), lasting and stable peace, accomplishing through reconciliation, is portrayed by shared acknowledgment and acceptance. Huyse (2003) pointed that there are three stages in the process of reconciliation: switching fear by non-violent coexistence, constructing confidence and trust, and moving towards empathy (Ibid: 21). He added argues that, the final stage of this procedure needs to be accompanied by building democracy and a new socio-economic direction (Ibid); this aspect recounts with the structural aspect of reconciliation. In order to develop this procedure in a broader sense, according to Huyse, different mechanisms are needed: truth telling, reparations, restorative justice and processes to promote healing.

In this respect, though reconciliation identified as a process, the final stage become as an end state. If specifically addressing reconciliation as a psychological outcome, it requires positive emotions about the peaceful relations with the past adversaries (Bar-Tal and Bennink, 2004: 22). Anyhow,

Elisabeth Porter (2007:157) stated that David Bloomfield (2003) suggests as reconciliation is both 'a goal' or 'an outcome' and 'a process'. These characteristics considered as an end-state of reconciliation included both structural and psychological elements. As a result of different standpoints, reconciliation is presented in this study incorporates both criteria: process and outcome. Actually, from the previous study, there is most likely post-conflict reconciliation is more unpredictable, fragile, and even indeterminate process. It is huge to note that reconciliation crosses the entire array of post-conflict activities to incorporate both structural and psychological elements. In any case, achievement or disappointment of the reconciliation procedure itself would exceptionally relies on upon a few basic variables which can't be differentiate whether they simply structural or psychological in nature. The primary accentuation in the literary works plainly representation that fruitful reconciliation requires the dynamic association of everybody in the society: victims, and guarantors of peace agreements. Along these lines, with the end goal of the study, cultivating reconciliation in post-conflict nations has been looked in the main literatures as an outcome.

Original researchers of transitional equity examine the truth commissions' capacity to move the legal, political and economic barriers in actions that are experienced among political transition and their utilization by new governments to enhance their stands, at home and abroad, in pursuit of peace and stability. However these commissions have been extended by governments to suit a more extensive scope of conflict resolution, human rights and socio-emotional goals, sometimes contributing to criminal prosecutions (Baker Jo, 2011: 6). Although there have been a great number of truth commissions created either through national legislation or through presidential degree or sometimes incorporated side to side by international bodies with different nature and functions with various goals in mind, this

study is to draw attention on the newly established Presidential Commission of Inquiry on Lessons Learnt and Reconciliation of Sri Lanka.

Challenges of the Reconciliation in Post-War Sri Lanka

Sri Lanka suffered from one of Asia's most intractable civil wars (Hoglund Kristine and Svensson Isak, 2009: 175) throughout its prolonged nature of conflict over the last three decades. However, a large body of scholarly literature exists on the Sri Lankan conflict highly limited conceptually in two ways: problem between an extremist secessionist group and the Sri Lankan state (Bandarage Asoka, 2009: 3; Lewis David, Jastrow Cassandra, Jonas Christopher, Kennedy Tim & Yamin Saira, 2009: 1) and a primordial and intractable ethnic problem between the Sinhalese majority and the Tamil minority (Bandarage Asoka, 2009: 3; Fernando Laksiri, 1999: 78; Manogaran Chelvadurai, 1987: 2). Further explanations with regard to the above mentioned two claims made by different scholars: Hideaki Shinoda (2012: 8-10) argues that the nature of war due to the prolonged conflict is different from the understanding by the international observers as the conflict in Sri Lanka is an ethnic conflict but for the Government, the war was conducted by the Government against terrorists and not was about majority Sinhalese against the Tamil minority. In turn, a prominent Sri Lankan political scientist Jayadeva Uyangoda (2007: 2) firstly admitted that conflict in Sri Lanka is purely ethnic and it is generating and sustaining by structural factors such as group discrimination, limited access to public resources and cultural marginalization those are the key components of the minority experience thereby the ethnic conflict produced and caused for the demand for autonomy. From the empirical claiming as an ethnic nature of conflict in Sri Lanka it is apparent to portray the demographic pattern of ethnic groups residing in the

Sri Lankan territory. Reconciliation is expected on the ground majorly between the above discussed two ethnic communities in post-war Sri Lanka.

In these above all scenarios, attempts were made time to time to mitigate the situation and resolve the conflict. However, it was not reach success in all efforts, rather fell into restarting the civil war. The timeline of this protracted war is drawn under four main stages as: Eelam War I (1983-1987); Eelam War II (1989-1993); Eelam War III (1995-2002), and, Eelam War IV (2006-2009). The conclusion of the extended armed confrontation between these two adversaries reached at its last stage in 2006 with a full-fledged heavy battle and at last ended in May, 2009, after militarily defeating the LTTE. The effects of the brutal civil war is massive mainly, it has taken the lives of over 70,000 people and displaced millions more (Lewis David, Jastrow Cassandra, Jonas Christopher, Kennedy Tim and Yamin Saira, 2009: 2; Shastri Amita, 2009: 76). Conflict and Civil war in Sri Lanka is marked by several causes and effects involving with various actors, for nearly three decades, however, those causes and effects are the evidences for the sense of insecurity of both Sinhalese and Tamil ethnic communities during and after the civil war. This chapter gave evidences that the both major ethnic groups are the victims of the prolonged nature of both conflict and civil war thereby their feeling of insecurity over each other is being sharpened. Though peace attempts made by internal and external involvements, for time to time to mitigate and ceased these situations, all got failed and at last resulted with huge effects, such as loss of lives, displacement, gross human rights violations, and giant economic costs. After the military defeat over the LTTE in 2009, country has been posed into conflict transformation and peace building process through structural and psychological means. This transition is highly expected nationally as well as internationally to overcome the past immense

suffering of the ethnic groups and the injustices committed against them thereby both communities can be reconciled and ensure their security.

To unite the Sri Lankan fabric polarized throughout the decades of conflict and protracted civil war, there are several policies and practices are being commenced and engineered in the operational phase aimed at reconciling the hearts of rulers and ruled. As a fruitful operation reconciliation requires a multi-layered approach for transforming societies emerging from conflict nature and the practice should also be launched early in the pre-settlement phase and form part of peace making (Dev Anand Ramiah and Dilrukshi Fonseka, 2006: 7).Though the reconciliation practices have been initiated during the protracted civil war in Sri Lanka, the issue of reconciliation has featured prominently in public discourse in the post-civil war phase. With the military defeat of the LTTE the protracted civil war came to an end under the win-lose scenario and as a result the approach towards reconciliation practices expected more genuine approach since the win achieved their target however, the lose got failed. In this sense, to deal with reconciliation in post-civil war Sri Lanka it is mainly required to focusing on many structural issues that are left over as well as formed during and after the cessation of war respectively. Simultaneously, those issues induce negative psychological outcomes due to the insufficient attention paid so far. Though the civil war concluded, the root causes of the conflict still remain and have not been properly addressed and incorporated in the ongoing reconciliation measures. Furthermore, the long-drawn-out civil war caused additional negative fallouts such as physical destruction to infrastructure and an amplification of socio-economic deprivation in the war-torn areas and the rest of the parts of country. These structural forms of issues are leading to increase the sense of insecurity between the major ethnic communities and thereby, the gap in trust and mutual understanding between these two ethnic groups are being widened up. It is

apparent that holding structural measures to deal with structural issues throughout the reconciliation process can facilitate the psychological impediments being produced by these issues to change positively. Thereby, structural and psychological dimension of issues and the feeling of insecurity created during and after the conclusion of civil war can be improved by addressing those in the execution of ongoing reconciliation practices. Therefore, the sincere reconciliation process has to be put forward in trying to bridge the gap by involving with the structural issues and challenges.

To date Sri Lanka has been utilized a scope of gadgets to convey and promote reconciliation from the top to bottom level, for example, truth commissions, trials, reparations and official apologies fundamentally started by the Government. In History, the Commissions of Inquiries have had a significant role in the Sri Lankan politics; numerous inquiries are dealt with various aspects of the conflict. All those investigations have regularly operated in the margins thus; the political will to end impunity is often lacking (Sujith Xavier, 2010: 499). During the past thirty-five years, eleven Commissions have been appointed to investigate violations and injustices. Out of the eleven, four did not submit a report either because of their mandate was not extended or the Commissioners resigned. In case the Commission submitted a report, it was shelved without publishing and the Government did not act upon it due to various circumstances that for instance a shelved or inaction report may criticized the Government in power or its agents. There were seven Presidential Commissions named by the Government of Sri Lanka before ending the civil war to explore the past abuses and injustices: Sansoni Commission of 1977; Kokkaddicholai Commission of 1991, The 1991-93 Presidential Commission of Inquiry into the Involuntary Removal of Persons, the 2001 Presidential Truth Commission on Ethnic Violence and the 2006 Presidential Commission of Inquiry. While these commissions were

somewhat fairly extremely than the bodies that had gone before them as far as their sense of duty regarding an adjusted and thorough investigation into past abuses, certain features of their functioning raised concerns as to whether they had been established as part of a political tactic to disrepute the previous regime (Jayawardena Kishali Pinto, 2010: 61).

The achievement of reconciliation is one of the principal aims of the government after the decisive defeat of the LTTE by the Government of Sri Lanka. A Year after, President of the Government, Mahinda Rajapaksa appointed the Commission on May 15, 2010 named as "the Commission of Inquiry on Lessons Learnt and Reconciliation" (LLRC). By including the word 'Reconciliation' in the title of this Commission of Inquiry, the initiative is openly admitted that the post-civil war Sri Lanka is required harmonious relationship among the different ethnic communities to reach positive peace. The reason for calling as LLRC mentioned in its official web page as, "it has become necessary to reflect on the conflict phase and the sufferings that the country has gone through as a whole and learn from this recent history lessons that would ensure that there will be no recurrence of any internecine conflict in the future and assure an era of peace, harmony and prosperity for the people."

The establishment of the LLRC and the release of its final report and recommendations are a point of departure to provide a golden opportunity for the people of Sri Lanka after having large number of wounds over three decades of cruel war. Although there are questions raised still linger related issues on accountability about the last phase of civil war and it is ripe moment for the people and powers to act decisively moving forward and achieving endurable positive peace in the country. This is pertinent to find the

significance and the fruitful role expected from the LLRC to play for promoting reconciliation in post-civil war Sri Lanka.

Findings and Conclusion

The final Report of the LLRC is still considered as a good starting point for promoting reconciliation in post-civil war Sri Lanka, nationally and internationally, despite the critical debates about the Commission's findings and recommendations. These debates range from the identified issues and challenges and extent to the nature and timescale of implementation on the ground. But relatively less intensely, or for reasons that are needs of security but that not to be done urgently; there were almost no issues that are not contested on the ground for reconciliation which addressed in the report. The nine chapters in this report cover different areas and issues, from the need for structural measures and reform to the psychological aspects. In fact, the Report within a certain limit recognizes the need to address the institutional structural gaps however, inexplicitly attention paid on those gaps with regard to security in tri-level: individual, community and the state that failed to lead psychological change. chapter one placed for introduction and methodology; in chapter two, "Ceasefire Agreement" (CFA) includes the background to the CFA in 2002, political and security dimensions, negotiating process, resulting impact on the provisions of the CFA, factors which had a bearing on the implementation of the CFA, economic and social dimensions, and finally observations of the commission; chapter three, "Overview of Security Forces Operations", focuses on the background, Eastern operations, Wanni operations, and casualties from security forces and the LTTE; chapter four, about "Humanitarian Law issues", reviews the principles of International Humanitarian Law (IHL), Sri Lanka experience, evaluation of the Sri Lanka experience in the context of allegations of violations of IHL, concluding

observations on the IHL regime in its application to internal conflicts, casualties, and, the channel 4 video footage about war crimes; in chapter five, "Human Rights", human rights issues arising from the conflict discussed; chapter six, "Land issues: Return and Resettlement", focuses on the situation of people who lost land due to conflict, return and resettlement, current progress in return and resettlement, and, constrains and challenges; chapter seven dedicated to "Restitution and Compensatory Relief"; chapter eight addressed the issues impacting on post-conflict reconciliation; and, the last chapter fully devoted to "Principal Observations and Recommendations" with regard to the themes as well as issues addressed in the all above chapters in the Report.

The LLRC report extremely limited mandate not permitted it to prepare on taking detailed fact and observation with related to the selected key issues and challenges in the perspective of security. This seems likely to limit the effects of any report with regard to the primary goals of commissions and when it put into the implementation phase the challenges are huge. This is true in the practice of the LLRC Report on the ground since it is being challenged on the ground in implementing due to the different nature of insecurity of ethnic groups. In the meantime, it has been realized that making a list of recommendations is not a great contribution since the respective issues has to be studied through various dimensions and levels where it is influenced. This can pave road for implementing process in a feasible manner.

The establishment of LLRC and the release of the report and recommendations are a point of departure to provide a golden opportunity for the people of Sri Lanka after having large number of wounds over three decade of cruel war. During this post-civil war phase, it is the ripe moment for the people and powers to act decisively moving forward and achieving endurable

positive peace in the country. Although the time develops a sweet fragrance and shows the fully ripe state for effective reconciliation meaningful progress has not been made on it yet. There are huge amount of questions raised still linger with the implementation of the recommendations, addressed by the LLRC, for promoting reconciliation. This study found that the sense of security of different ethnic communities caused in the form of structural and psychological means is the major obstacle to implement the recommendations proposed by the LLRC on the ground. This is because the dimension of security of two major ethnic groups, Sinhalese and Tamils in the tri-level of operation, state, community, and individual is contradictory among each other which means one level of security is contrary to the other level in operation; this is found in the study by selecting and analyzing the six key structural issues and its impact on the ground. The observations and recommendations related with the issues selected fell under the list of the Report of the LLRC that political solution, militarization, resettlement and land return issues, rehabilitation and reintegration of ex-combatants, abduction, arbitrary arrest and disappearances and war crimes and accountability have less feasibility to implement on the ground due to the difference sense of security of two major ethnic communities in Sri Lanka. Though the Report of the LLRC to some extent put its efforts on identifying the issues and grievances of the people to promote and foster a united democratic Sri Lanka to some points it failed to consider its security aspect and thereby, a huge gap remains to move from paper to practice.

If we look at the key issues and challenges that are contesting to the ongoing reconciliation process in Sri Lanka, firstly, there are no meaningful progress made so far particularly in the political solution and devolution of power. In the report, the LLRC made recommendations addressed a way to reach solution for this prolonged conflict which is a pivotal component of a

lasting peace for Sri Lanka was implementation of the 13th Amendment to the Constitution and the PC system. However, this has unfeasibility to implement on the ground because of the feeling of insecurity of the Sinhalese community that relates with giving the salient powers, land and police, to Provinces, particularly to the Northern Province. Devolution of power on the basis of shared sovereignty over land, law and order to Provinces viewed as insecurity arrangement for the Sinhalese state and the community on the one hand and as a security related essential need for the Tamil community on the other hand. Secondly, the reality on the ground clearly shows the utter disregard related through various forms and the levels of security of ethnic groups for the relevance of the LLRC recommendations on demilitarization. In particular, military installations got increased notably and high level of military surveillance is created high level of the sense of insecurity with risky and dangerous situation at the communal as well as individual levels of the Tamils. The community required a meaningful demilitarization in any forms on the ground, resulting in the return to the pre-war situation as it existed in 1983, before the commencement of hostilities for their security however, due to the feeling of insecurity of the Sinhalese community the Government is constantly taking steps forward which is utterly contradictory what the Tamils' desires and the LLRC's recommendations and justified it as for security related circumstances for the nation as a whole. Finally, the process being carried out on the ground with regard to the issue of resettlement and land return is inadequate in several respect of security of different ethnic groups in the selected tri-levels. Security related problems identified in the issue of resettlement and land return in a communal as well as individual level of Tamils as speedily resettled the people who have been displaced in the north and the east due to the conflict in their original places by providing housing, restoring livelihood, undisciplined behaviors of military, buried land mines,

forced eviction, break down the economic and administrative structure of the north and east, respecting dignity and returning the occupied private lands to the owners or providing any form of reparation. In the meantime, the Government is trying to defend against the critics of insecurity and proclaims it as a security measure for the state as well as the people of the entire nation.

The study results show a strong correlation between security and reconciliation, which has not been closely focused by the school of thoughts of reconciliation. By referring to the outstanding structural issues prevailing in Sri Lanka as a post-war country is a unique angle to study both security and reconciliation, as concepts as well as practice. Secondly, the study found that feeling of insecurity associated with structural elements will not engineer and guarantee a genuine reconciliation. Furthermore, cognitive aspect of security vacuum in a post-war situation should be put into deep considerations since the essence of reconciliation mainly considered as psychological change of the majority of society members. Therefore, this study proved that imposing structural measures to ensure the feeling of security has an efficacy to achieve the task of reconciliation. Final important aspect is the connection between structural elements and the psychological repertoire in relation to reconciliation process in a post-war phase by looking at the Sri Lankan case. For this reason, this research showed another perspective from the existing knowledge that why structural elements are significant and how they can play a vital role in promoting reconciliation process, by connecting the cognitive aspect of security.

There are probably a number of literatures on reconciliation in the post-conflict society. However, the existing studies fail in any way to treat in great details the intricate range of problems and arguments related to structural issues, specially regard to the Sri Lankan context. While, on the one hand

peace and reconciliation are advocated by various initiatives throughout the nation building process in post-war Sri Lanka, and on the other hand immense challenges are sustained in relation to the key controversies, only negative peace in practice. The structural issues are still observed in a greater degree as a legacy of the prolonged nature of the unresolved conflict. The Report of the LLRC was established to give room to deal with the roots of the national question and investigating issues of war crimes and human rights violations in Sri Lanka. Despite its limited mandate on the purpose of investigation and contribute to the ongoing reconciliation process in post-war Sri Lanka, weaknesses and shortcomings still prevail in relation to the implementation of the recommendations made by the LLRC. As a government formed Commission, the report is being criticized on its view on war crimes and human rights related violations that were not made in its recommendations based on the evidence. Furthermore, though the Commission does admit the seriousness of the identified structural issues, avoids identifying them in-depth or assessing their gravity fully in the perspective of security, and on the other hand, recommendations made, on behalf of the issues, not concentrated adequately regarding the security situation on the ground in terms of its implementation, in tri-level. In fact, the security dimension of the respected issue and the impact on the level of operation not analyzed comprehensively, though the real situation existing on the ground structurally and psychologically challenging with those issues. Due to this nature the ongoing implementation process of the recommendations made by the LLRC still facing challenges on the ground.

References

Abdul-Monem, M. Al-Mashat. (1985) National Security in the Third World, Boulder: Westview Press.

Abu-Nimer, Mohammed. (2001) "Education for Coexistence in Israel: Potential and Challenges" in Reconciliation, Justice, and Coexistence: Theory & Practice, ed, Oxford Books

Alex, Conte. (2012) "Breaking the Cycle of Continued Impunity for War-time Abuses in Sri Lanka" in International Law Comment, London: Chatham House

Amnesty International. (2009) Twenty years of Make-Believe: Sri Lanka's Commissions of Inquiry, London: Amnesty International Publications

Amnesty International. (2011) When will they get justice? Failures of Sri Lanka's Lessons Learnt and Reconciliation Commission, London: Amnesty International Publications

Armstrong, A. David. & Davenport, Christian. (2008) "Internal war, battle deaths and the influence of the living on the dead" in Intra-State Conflict, Governments and Security: Dilemmas of deterrence and assurance, eds. Saideman, S. M. & Zahar, M. J.,New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Baker, Jo. (2011) Reconciling Truth and Gender: Lessons for Sri Lanka, <http://www.jobakeronline.com/wp-content/uploads/2011/10/Reconciling-Truth-an d-Gender-Jo-Baker1.pdf> Last visited on September 2, 2012

Balasooriya, Ajith. (2011) "Winner Takes All: Opportunities and Challenges to the Government of Sri Lanka (GoSL) in Post-Conflict Peacebuilding in Sri Lanka" in IPSHU English Research Report Series, 25, 72-99

Bandarage, Asoka. (2009) The Separatist Conflict in Sri Lanka: Terrorism, ethnicity, political economy, New York/Bloomington: Universe, Inc.

Bar Siman Tov, Yaacov. (2004) "Dialectics between Stable Peace and Reconciliation" in From Conflict Resolution to Reconciliation, ed. Bar Siman Tov, Yaacov., New York: Oxford University Press

Bar-Tal, Daniel. & Bennink, H. Gemma. (2004) "The Nature of Reconciliation as an Outcome and as a Process" in From Conflict Resolution to Reconciliation, ed. Bar Siman Tov, Yaacov., New York: Oxford University Press

Behuria, K. Ashok. (2006) "Ethnic Conflict in Sri Lanka: Seeking a Transformative Way Out" in Strategic Analysis, 30(1), 93-121

Beswick, Danielle. & Jackson, Paul. (2011) Conflict, Security and Development: An Introduction, London/New York: Routledge Taylor & Francis Ltd.

Brouneus, Karen. (2003) Reconciliation: Theory and Practice for Development Cooperation, Stockholm: Swedish International Development Cooperation Agency

Carlsson, Kenneth. (2011) on the move Towards a Peaceful Future? A case study of Sri Lanka and its challenges in the search for positive peace, Sweden, Lund: Lund University

Cheran, R. (2009) "Pathways of Dissent: An Introduction to Tamil Nationalism in Sri Lanka" in Pathways of Dissent: Tamil Nationalism in Sri Lanka, ed. Cheran, R., Washington D.C.Sage

Collins, Alan. (2007) Contemporary Security Studies, Oxford: Oxford University Press

Conte, Alex. (2012) "Breaking the Cycle of Continued Impunity for War-time Abuses in Sri Lanka" in International Law Comment, London: Chatham HouseDaly, Erin. & Sarkin, Jeremy. (2007) Reconciliation in Divided Societies: Finding Common Ground, Pennsylvania: University of Pennsylvania Press

De Mel, Neloufer. (2013) The Promise of the LLRC: Women Testimony and Justice in Post-War Sri Lanka, Colombo: International Centre for Ethnic Studies

De Silva, K. M. (2001) "Sri Lanka's Prolonged Ethnic Conflict: Negotiating a Settlement" in International Negotiation, 6, 437-469

Dwyer, Susan. (1999) "Reconciliation for Realists" in Ethics and International Affairs, 13(1), 81-98

Feargal, Cochrane., Bahar, Baser. & Ashok, Swain. (2009) "Home Thoughts from Abroad: Diasporas and Peace-Building in Northern Ireland and Sri Lanka" in Studies in Conflict & Terrorism, 32, 681-704

Feith, David. (2010) "Tamil and Sinhala relations in Sri Lanka: a historical and contemporary perspective" in Global Change, Peace & Security, 22(3), 345-353

Fernando, Laksiri. (1999) "Ethnic Conflict and the State in Sri Lanka: A Possible Solution?'in Conflict and Community in Contemporary Sri Lanka: 'Pearl of the East' or the 'Island of Tears', Ed. Gamage, Siri. & Watson, I. B., New Delhi: Sage Publications

Galtung, Johan. (1969) "Violence, Peace, Peace Research" in Journal of Peace Research, 6(3), 167-191

Galtung, Johan. (2001) "After Violence, Reconstruction, Reconciliation, and Resolution" in Reconciliation, Justice, and Coexistence: Theory & Practice, ed. Abu-Nimer, Mohammed., Oxford: Lexington Books

Sardesai, Shonali. (2005) Aid, Conflict, and Peacebuilding in Sri Lanka 2000-2005, Colombo: The Asia Foundation

Grobbelaar, Janis. & Ghalib, Jama M. (2007) "Security and Reconciliation in Post-Conflict Society: The Matter of Closing the Books in South Africa and Somalia", in Bildhaan: An International Journal of Somali Studies, 7(5), 1-38

Hayner, B. Priscilla. (2001) Unspeakable truth-transitional justice and the challenge of Truth Commissions, New York: Routledge Taylor & Francis Ltd.

Hennayake, K. Shantha. (1989) "The Peace Accord and the Tamils in Sri Lanka" in Asian Survey, 29(4), 401-415

Hoglund, Kristine. & Svensson, Isak. (2009) "Mediating between tigers and lions:Norwegian peace diplomacy in Sri Lanka's civil war" in Contemporary South Asia, 17(2), 175-191

IDEA. (2003) "Reconciliation After Violent Conflict" in A Handbook-Handbook Series, Stockholm: International Institute for Democracy and Electoral Assistance

International Crisis Group. (2007) "Sri Lanka: Sinhala Nationalism and the Elusive Southern Consensus" in Asia Report, 141

Jayawardene, Kumari. (1984) "Ethnic Consciousness in Sri Lanka: Continuity and Change" in Sri Lanka the Ethnic Conflict: Myths, Realities & Perspectives, New Delhi: Navrang

Jayawickreme, Eranda., Jayawickreme, Nuwan. & Miller, Elise. (2010) "Triumphalism, fear and humiliation: The psychological legacy of Sri Lanka's civil war" in Dynamics of Asymmetric Conflict, 3(3), 208-222

Keethaponcalan, S. I. (2005) "The Ethnic Conflict in Sri Lanka and the Dynamics of Third Party Activities" in Conflict, Conflict Resolution and Peace Building: An Introduction of Theories and Practices, ed. Uyangoda, Jayadeva., Colombo: University of Colombo, Department of Political Science and Public Policy & IMCAP

Kearney, R. N. (1985) "Ethnic Conflict and the Tamil Separatist Movement in Sri Lanka" in Asian Survey, 32(9), 898-917

Kumaran, S. Kay. (2011) The Track Record of Sri Lankan Commissions: The Need for an International Investigation of War Crimes, Washington, D.C.United States Tamil Political Action Council

Little, David. (1999) "South Asia's Enduring War" in Creating Peace in Sri Lanka: Civil War and Reconciliation, ed. Robert, I. Rotberg., Washington, D.C.: Brookings Institution Press

Long, J. William. & Brecke, Peter. (2003) War and Reconciliation: Reason and Emotion in Conflict Resolution, Cambridge: Massachusetts Institute of Technology

Manogaran, Chelvadurai. (1987) Ethnic Conflict and Reconciliation in Sri Lanka, Hawai, University of Hawaii Press

McGregor, Lorna. (2006) "Beyond the time and space of peace talks: Re-appropriating he peace process in Sri Lanka" in International Journal of Peace Studies, 11(1),39-57

Melegoda, Nayani. (2011) "Return to Normalcy: New Directions for Positive Peace in Sri Lanka" in Journal of International Development and Cooperation, 17(1), 155-166.

Pavey, Eleanor. & Smith, Chris. (2009) "Post-Conflict Reconstruction and SecuritySector Reform in Sri Lanka" in Security Sector Reform in Challenging Environments, eds. Hans Born & Albrecht Schnabel., Munster: LIT

Peiris, Mohan. (2011) "Sri Lanka's Approach: Restorative Justice vs. Retributive Justice" in Inaugural National Conference on Reconciliation, Colombo, Sri Lanka:Lakshman Kadirgamar Institute for International Relations and Strategic Studies

Smith, Chris. (1999) "South Asia's Enduring War" in Creating Peace in Sri Lanka: Civil War and Reconciliation, ed. Robert, I. Rotberg., Washington, D.C. BrookingsInstitution Press

Uyangoda, Jayadeva. (2007) "Ethnic Conflict in Sri Lanka: Changing Dynamics",Washington, D.C. East-West Center Washington

Uyangoda, Jayadeva. & Bastian, Sunil. (2008) "State responsiveness to public securityneeds: the politics of security decision-making: Sri Lanka country study" in CSDGPapers

Vayrynen, Tarja. (1998) "Ethnic Communality and Conflict Resolution" in Cooperationand Conflict, 33(1), 59-80

Venkateshwar, Rao P. (1988) "Ethnic Conflict in Sri Lanka: India's Role and Perception" in Asian Survey, 28(4), 419-436

ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැංවීමේදී පළාත් පාලන ආයතනවල කාර්යභාරය සහ මහජන තෘප්තිමත්භාවයඃ දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව ඇසුරින්

එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති

සංක්ෂේපය

ඝන අපද්‍රව්‍ය යනු ලොව ඇතැම් රටවලට ධන උල්පතක් වන්නා සේම ඇතැම් රටවලට දැඩි පීඩනයක් ගෙන දෙන සමාජ ව්‍යසනයකි. මෙම ගැටලුව සම්බන්ධ ශ්‍රී ලාංකික අත්දැකීම් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී පිළිබිඹු වන්නේ සතුටුදායක තත්ත්වයක් නොවන අතර වර්තමානය වන විට මෙය රජයට, පළාත් පාලන ආයතනවලට මෙන්ම මහජනතාවට ද, දැඩි පීඩනයක් ගෙන දෙන ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පාදක වූ මූලික අරමුණ වන්නේ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැංවීමේදී පළාත් පාලන ආයතන විසින් සිදුකරන ක්‍රියාකාරකම් සහ එම ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේදී පළාත් පාලන ආයතනවල භූමිකාව සම්බන්ධයෙන් මහජන තෘප්තිමත්භාවය කෙබඳු ද? යන්න විමර්ශනයට ලක් කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පාදක කරගත් ප්‍රදේශය වන දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය අහඹු ලෙස තෝරා ගනු ලැබූ අතර අධ්‍යයනය ප්‍රමාණාත්මක මෙන්ම ගුණාත්මක දත්ත සහ තොරතුරු ද, මත පදනම් වූ මිශ්‍ර ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කරමින් සිදු කරන ලදී. අධ්‍යයනය සඳහා තොරතුරු රැස් කිරීමේදී ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික යන දෙයාකාරයේම දත්ත යොදා ගනු ලැබූ අතර ප්‍රාථමික දත්ත සම්පාදනය සඳහා දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ වරිපනම් බදු ගෙවන නිවාස සහ වෙළඳසැල් 100 අහඹු ලෙස තෝරා ගන්නා ලදී. ප්‍රාථමික තොරතුරු සම්පාදනයේදී ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණ භාවිතා කරන ලදී. ද්විතියික තොරතුරු සම්පාදනයේදී මෙම විෂයය සම්බන්ධයෙන් වන මුද්‍රිත ලේඛන, වාර්ෂික වාර්තා ආදිය උපයෝගී කර ගැණිනි. ගුණාත්මක දත්ත සහ තොරතුරු විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය ඔස්සේ ද,

ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සරල සංඛ්‍යානමය විධි ක්‍රම ඔස්සේ ද විශ්ලේෂණය කරන ලදී. අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වූ අන්දමට පවතින නීතිරීති සහ ප්‍රතිපත්තිවලට සම්පූර්ණයෙන් අනුකූල වන අන්දමේ ක්‍රියාමාර්ග නොවුනත් ප්‍රදේශයේ කසල කළමනාකරණය සඳහා සැලකිය යුතු අන්දමේ කාර්යභාරයක් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඉටු කරනු ලබයි. ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 70%ක් කසල කළමනාකරණ වැඩසටහන සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් වන අතර 20%ක් අතෘප්තිමත් ද, ඉතිරි 10% මධ්‍යස්ථ මතයක් ද ප්‍රකාශ කළහ. කසළ කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැංවීමේදී මහජන සහාය නිසි පරිදි නොලැබීම ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා විශාල බාධාවක් බවට පත්ව ඇත.

මුඛ්‍ය පදඃ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, පළාත් පාලන ආයතන, දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව

1.0 හැඳින්වීම

1.1 පසුබිම

කැලි කසල යනු ලොව බොහෝ රටවල පළාත්පාලන ආයතනවලට ඉසුරක් බවට පත් වූවක් වුවත් වර්තමානය වන විට එය ශ්‍රී ලංකාවට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතනවලට ද, ඉමහත් ගැටලුවක් මෙන්ම බරක් බවට ද පත් වූවකි. මෙම තත්ත්වය වඩා හොඳින් පැහැදිලි කරනු ලබන මෑත කාලීන උදාහරණය වන්නේ 2017 අප්‍රේල් මස 14 දින කොළඹ මීතොටමුල්ල ප්‍රදේශයේ සිදුවූ කුණු කන්ද නාය යාමෙන් සිදුවූ ජීවිත සහ දේපල විනාශයයි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ සාමාන්‍යයෙන් දිනකට කසල මෙට්‍රික් ටොන් 7,500ක් ජනනය වන අතර එය වාර්ෂිකව ගණනය කිරීමේදී මෙට්‍රික් ටොන් 2,737,500 වේ. මෙම කසලවලින් පළාත් පාලන ආයතන විසින් දෛනික එක් රැස් කරන කසල ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 3500කි (www.unescap.org). ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතන විසින් වර්තමානය වන විට ද දෛනිකව ජනනය වන කසලවලින් අඩකටත් වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් නිසි පරිදි රැස් කිරීමක් සිදු නොකරන අතර ඒවා විවෘත පරිසරයට මුදා හැරීම හෝ ගෘහස්ත මට්ටමින් දහනය කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ගයක් ඔස්සේ බැහැරලීම සිදු කරනු ලබයි.

නාගරීකරණය, කුඩා ඉඩම් කැබලිවල පදිංචිවන පවුල් සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම, ජනතාවගේ ජීවන රටාව වෙනස් වීම ආදි සාධක මෙසේ කැලි කසල විශාල ප්‍රමාණයක් දෛනිකව එක් රැස්වීම සඳහා බලපා ඇත. මෙසේ ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ මූලික වගකීම පළාත් පාලන ආයතනවලට පැවරෙන බව මහ නගර සභා ආඥා පනතේ 125, 130 සහ 131 වගන්තිවලින් ද, නගර සභා පනතේ 118, 119 සහ 120 වගන්තිවලින් ද, ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 93 සහ 94 වගන්තිවලින් ද පැහැදිලි කරනු ලබයි. එකී පනත්වලින් පැහැදිලි කරන අන්දමට අඩිපාරවල් ඇතුලුව වීදි නිසි පරිදි අතුගා පවිත්‍ර කිරීමත්, වීදිවල පවතින කසල නිසි කාල සීමාවක් තුළදී විධිමත්ව ඉවත් කිරීමත්, වීදිවල සහ ගෘහ ඒකකයන්හි පවතින කැලි කසල බැහැර කිරීම සඳහා හැකිතාක් දුරට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමත් පළාත් පාලන ආයතනවල වගකීමක් වේ. එමෙන්ම වීදිවල සහ නිවාසවල පවතින කසල පළාත් පාලන ආයතනවල දේපළක් විය යුතු බවත් ඒ සියලු ද්‍රව්‍ය විකිණීමට හෝ බැහැර කිරීමට පළාත් පාලන ආයතනවලට සම්පූර්ණ බලය හිමිවන බවත් විස්තර කෙරේ. ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතන විසින් ඒ සඳහා විවිධ පියවර ගෙන ඇති අතර පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, දෛනිකව සේවකයින් යොදවා තම බල ප්‍රදේශයේ කැලි කසල එකතු කිරීම, එක් රැස් කරන අපද්‍රව්‍ය නිසි පරිදි බැහැර කිරීම හෝ ප්‍රතිචක්‍රියකරණය සඳහා කටයුතු කිරීම ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ.

වගු සටහන් අංක 01න් දිවයින තුළ පළාත් මට්ටමන් දිනකට ජනනය වන කසල ප්‍රමාණය, පිළිසරු ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා පිහිටුවා ඇති මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව සහ පළාත් පාලන ආයතන විසින් දිනකට කළමනාකරණය කිරීමට අපේක්ෂිත කසල ප්‍රමාණයත් දැක්වේ. එම වගු සටහනින් පෙන්නුම් කරන ආකාරයට දෛනිකව කැලි කසල විශාල ප්‍රමාණයක් ජනනය වුවත් ඒ සියලු අපද්‍රව්‍ය පළාත් පාලන ආයතනයේ ආදායමක් බවට පත් කර ගැනීමට හෝ නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීමට පළාත් පාලන ආයතනවලට පවතින හැකියාවක් නොමැති බව පැහැදිලි වේ.

වගු සටහන් අංක 01ඃ පළාත් මට්ටමින් දෛනික ජනනය වන කැලි කසල ප්‍රමාණය සහ කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා පිහිටුවා ඇති මධ්‍යස්ථාන සංඛ්‍යාව

පළාත	දෛනිකව ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය (මෙ.ටො)	කාබනික පොහොර නිෂ්පාදන ඒකක සංඛ්‍යාව	කළමනාකරණය කිරීමට අපේක්ෂිත අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය (මෙ.ටො.)	සමස්ත අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයෙන් කාබනික පොහොර නිපදවන ප්‍රතිශතය
උතුර (යාපනය)	78.5	03	11.0	14.41
උතුරු මැද	82.2	16	58.5	71.16
වයඹ	200.9	21	118.0	58.73
මධ්‍යම	314.8	10	30.0	9.53
බස්නාහිර	1783.0	17	116.7	6.55
දකුණ	249.5	24	94.0	37.68
සබරගමුව	153.5	08	36.0	23.45
ඌව	110.6	07	56.0	50.63
නැගෙනහිර	278.5	06	22.0	7.9

මූලාශ්‍රයඃ www.unescap.org

අදාළ ආයතන විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා යම් යම් පියවර ගෙන ඇති නමුත් එදිනෙදා සාකච්ඡාවන්හිදී මෙන්ම රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් තීන්දු තීරණ ගන්නා පාර්ලිමේන්තුව වැනි ආයතනවලදී ද කසල කළමනාකරණය පිළිබඳ ගැටලුව මෙන්ම ඒ ආශ්‍රිතව පැන නගින බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් ද නිරන්තරයෙන් කරුණු මතුවීම තුළින් පැහැදිලි කෙරෙනුයේ කැලි කසල නිසා මතුවන ගැටලු සඳහා සතුටුදායක පිළිතුරක් මෙතෙක් ලැබී නොමැති බවයි.

1.2 අධ්‍යයන අරමුණු

මෙම ලිපියේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ කසල කළමනාකරණය කිරීමේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැංවීම සම්බන්ධයෙන් පළාත්පාලන ආයතනවල ක්‍රියාකාරකම් සහ එකී ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් බල ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ තෘප්තිමත්භාවය විග්‍රහ කිරීමයි.

1.3 අධ්‍යයන ගැටලුව

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පාදක වූ මූලික ගැටලුව වන්නේ කළමනාකරණයේදී පළාත්පාලන ආයතනවලට පැවරී ඇති කාර්යභාරය ඉටු කිරීමේදී කිසියම් ආකාරයක ගැටලුවලට මුහුණ දෙන්නේ ද? සහ එකී ගැටලු මඟහරවා ගනිමින් කැලි කසල බැහැර කිරීම සහ කළමනාකරණය සඳහා පවතින විකල්ප කවරේද? සහ ප්‍රදේශයේ කැලි කසල කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් සේවාලාභීන්ගේ තෘප්තිමත්භාවය කුමන ස්වභාවයක් ගන්නේද? සේවාලාභීන්ගේ තෘප්තිමත්භාවය හෝ අතෘප්තිමත් භාවයට බලපා ඇති හේතු සාධක කවරේද? යන ගැටලු වේ.

1.4 අධ්‍යයනයේ වැදගත්කම

අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ මූලික වගකීම පළාත් පාලන ආයතනවලට පැවරුන ද, වර්තමානය වන විට අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ප්‍රමුඛ ජාතික ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. එම නිසා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතනවල කාර්යභාරය, වගකීම, ඒවා ඉටු කිරීම සඳහා දරනු ලබන ප්‍රයත්න මෙන්ම එම ක්‍රියාදාමයේදී ඔවුන් මුහුණ දෙන ගැටලු පිළිබඳව හැදෑරීම කාලීනව වැදගත් වේ. ඒ හා සමාන්තරව, අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ගැටලුවට මුහුණ දෙන සහ අපද්‍රව්‍ය ජනනය කරන ජනතාවගේ චර්යාව, ආකල්ප මෙන්ම පළාත්පාලන ආයතන මෙම ගැටලුවේදී ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳ ඔවුන්ගේ තෘප්තිමත් භාවය විමසුමට ලක් කිරීම ද වැදගත් වනුයේ ඔවුන් මෙම ගැටලුවේ ප්‍රධානතම පාර්ශවකරුවන් වන බැවිනි. මේ අනුව අධ්‍යයනය සඳහා පාදක කරගනු ලැබූ ගැටලුව කාලීනව වැදගත් ගැටලුවක් වශයෙන් සඳහන් කළ හැක.

1.5 ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනයේදී ප්‍රාථමික මෙන්ම ද්විතියික දත්ත භාවිතා කර ඇත. ප්‍රාථමික දත්ත සපයා ගැනීමේදී ප්‍රශ්නාවලි සහ නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේදය භාවිතා කර ඇති අතර ද්විතියික දත්ත සපයා ගැනීමේදී වාර්ෂික වාර්තා, පර්යේෂණ ලිපි ආදිය යොදා ගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය අහඹු ලෙස තෝරා ගනු ලැබූ අතර බල ප්‍රදේශයේ වරිපනම් බදු ගෙවන ගෘහස්ථ සහ වෙළඳ ප්‍රජාවගෙන් අහඹු ලෙස තෝරා ගනු ලැබූ සිය දෙනෙකුගෙන් 2016 අගෝස්තු-සැප්තැම්බර් මාසවලදී ප්‍රශ්නාවලිය ආශ්‍රිතව තොරතුරු ලබා ගැණිනි. රැස්කර ගනු

ලැබූ ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සරල සංඛ්‍යානමය විධි ක්‍රම භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය කරනු ලැබූ අතර ගුණාත්මක දත්ත සහ තොරතුරු විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කරනු ලැබිණි.

1.6 ලිපියෙහි සැකැස්ම

මෙම ලිපිය කොටස් හතරකින් සමන්විත වන අතර පළමු කොටසින් ලිපියේ හැඳින්වීම ඉදිරිපත් කෙරේ. දෙවැනි කොටසින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ න්‍යායාත්මක පසුබිම ඉදිරිපත් කෙරෙන අතර තෙවැනි කොටසින් කසල කළමනාකරණයට අදාළ නෛතික පසුබිම, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ අදාළ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ. සිවුවැනි කොටසින් කසල කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ දත්ත විශ්ලේෂණය ද, අවසාන කොටසින් නිගමන සහ යෝජනා ද ඉදිරිපත් කෙරේ.

2.0 රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ න්‍යායාත්මක පසුබිම

2.1 රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අර්ථ දැක්වීම

ඉතිහාසයේ අන් කවරදාටත් වඩා නූතන ජාතික රාජ්‍යයන්හි කාර්ය භාරය සංකීර්ණ ස්වභාවයක් උසුලන අතර එකී සංකීර්ණතා මධ්‍යයේ රාජ්‍ය ගමන් කරන දිශානතිය සහ පුරවැසියන් වෙනුවෙන් රාජ්‍ය ඉටු කරන කාර්යභාරය පිළිබඳව පෙන්නුම් කරනුයේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තුළිනි. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් අර්ථ දැක්වීම් කරන න්‍යායාචාර්යවරුන් සහ විද්වතුන්ගේ අදහස් සැලකිල්ලට ගැනීමේදී පැහැදිලි වන්නේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත වූ අර්ථ නිරූපණයක් ලබා දිය නොහැකි බවයි. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අර්ථ අර්ථ දක්වන රිචඩ් රෝස් පෙන්වා දෙන්නේ, "රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති යනු හුදකලා හෝ තනි සිදුවීමක් නොවන බවයි". රෝස් පෙන්වා දෙන අන්දමට 'රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් යනු ව්‍යුක්ත තීරණයකට වඩා දීර්ඝ කාලීනව අඩු වැඩි වශයෙන් එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ ක්‍රියාකාරකම් මාලාවක සහ ඒවායෙහි ප්‍රතිඵල' වේ (Rose, 1969: X). රිචඩ් රෝස්ගේ අදහසට සමාන අදහසක් ඉදිරිපත් කරන හැරල්ඩ් ඩී. ලැස්වෙල් සහ කප්ලාන් ඒබ්‍රහම් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ 'රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති යනු අරමුණු, අගය කිරීම් හෝ වටිනාකම් සහ ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රක්ෂේපිත වැඩසටහන්' වන බවයි (Lasswell & Kaplan, 1963: 71). මිචෙල් හැමිල්ටන් අර්ථ දක්වන අන්දමට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති යනු "පරිබාහිර වටපිටාව පිළිබඳව

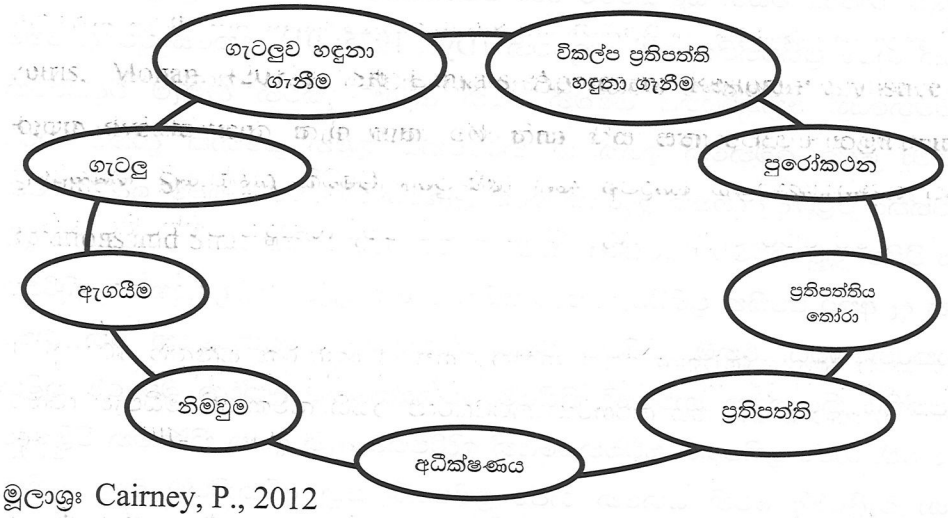
අවබෝධයෙන් යුතුව ඉදිරියට ගමන් කළ යුතු, නවීකරණයවූත්, නම්‍යවූත්, නිර්මාණාත්මක වූත්, සාක්ෂි මත පදනම් වූ අත්දැකීම් තුළින් උපත ලද, ඇගයීමකින් යුත්ත, ඉදිරියේදී සඵලත්වයක් දැකිය හැකි නීතිමය බලාධිකාරයකින් යුක්ත වන්නක් ලෙසිනි. ඒ අනුව රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වූ අවස්ථාවකදී සමාජයට ගැළපෙන ආකාරයෙන් වෙනස් කළ හැකි අනාගත සුභසිද්ධිය අරමුණු වූ අධිකාරීමය බලයක් ඇති දෙයක්" වශයෙන් හඳුනා ගත හැකිය.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යනු කුමක්දැයි අර්ථ දක්වන ඩේවිඩ් ඊස්ටන් පවසන්නේ 'රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යනු සමස්ත සමාජය සඳහා සපයන අධිකාරීත්වයක් සහිත වටිනාකම්' බවයි (Easton, 1953: 129). ඊස්ටන්ගේ නිර්වචනයෙහි ඇතුළත් වන අධිකාරීත්වය පිළිබඳ අදහස තුළින් පැහැදිලි කෙරෙන්නේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍යයට සුවිශේෂී බල අධිකාරීත්වයක් හිමිවන බවත්, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති කඩකරන හෝ නොපිළිපදින පිරිස් හෝ ආයතනවලට එරෙහිව ක්‍රියාත්මක වීමේ හැකියාවක් රාජ්‍යයට හිමිවන බවත්ය. කොච්රාන් ඇතුලු පිරිස විසින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යනු 'මහජනතාවගේ ගැටලු විසඳීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හෝ නිලධාරීන් විසින් අනුගමනය කරනු ලබන සිතා මතා සකස් කරන ලද ක්‍රියාපටිපාටි' වේ යනුවෙන් අර්ථ නිරූපණය කරති (Cochran *etal*, 2009: 1-2). 'රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති' යන්න නිර්වචන කරමින් තෝමස් ආර්.ඩයි විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබුවේ 'රාජ්‍යය විසින් සිදු කිරීමට හෝ නොකිරීමට තීරණය කරනු ලබන ඕනෑම දෙයක් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය වේ' යනුවෙනි (Dye, 1975: 01). කෙසේ වුව ද, මෙම නිර්වචනයෙහි අන්තර්ගතය සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වන ඇතැම් විද්‍යාර්ථීන් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ ඉහත කී නිර්වචනය තුළින් යම්තාක් දුරකට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ අදහසක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවත් නිර්වචනය තුළින් ඉදිරිපත් වන රජය විසින් ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා කරන දෑ සහ රජය විසින් සත්‍ය වශයෙන්ම ඉටු කරන දෑ අතර පවතින ප්‍රතිවිරුද්ධතාව පිළිබඳව මේ තුළින් කිසිදු අදහසක් ඉදිරිපත් නොකරන බවයි. එනම්, කිසියම් විෂය ක්ෂේත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක භාවයේදී කිසියම් වෙනස්කමකට ලක්වන බව මේ තුළින් ගම්‍ය වේ. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත්ව ඇති ඉහත නිර්වචන පිළිබඳව විමසා බැලීමේදී පෙනී යන්නේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති යනු අධිකාරීත්ව බලය සහිත, එකිනෙක ක්‍රියාකාරකම්, තීරණ මෙන්ම ඒවායේ ප්‍රතිඵල සමඟ අන්‍යොන්‍යව බැඳී පවතින, දීර්ඝ කාලීන සිදුවීම් මාලාවක් වන බවයි.

2.2 රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන යනු අඛණ්ඩව, නොනැවතී, චක්‍රයක ආකාරයෙන් නැවත නැවත සිදුවන ක්‍රියාවලියකි. එනම් කිසියම් ගැටලුවක් හඳුනා ගෙන ඒ සඳහා වන විකල්ප විසඳුම් අතුරින් වඩාත්ම ප්‍රශස්ථ සහ ක්‍රියාවට නැංවීමේ හැකියාව පවතින විසඳුම තෝරාගෙන, එය ප්‍රතිපත්තියක් දක්වා වර්ධනය කර ක්‍රියාවට නැංවීම, අධීක්ෂණය, ඇගයීම සහ ඒ තුළින් මතුව ඇති ගැටලු සහ සාධනීය ලක්ෂණ හඳුනා ගනිමින් නැවත නැවත ප්‍රතිසංස්කරණවලට ලක්කරමින් සිදුකරන පියවර ගණනාවකින් සමන්විත ක්‍රියාවලියක් වශයෙන් එය හඳුනා ගත හැක (රූප සටහන් 01). යම්කිසි රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේදී ඒ සඳහා මුලින්ම පාදක වන්නේ අදාළ ක්ෂේත්‍රය තුළින් මතුවන ගැටලුවකි. ගැටලුව නිසි පරිදි හඳුනා ගැනීමෙන් පසුව ගැටලුව සඳහා පවතින විකල්ප විසඳුම් අවස්ථා හඳුනා ගැනීම කළ යුතු වේ. එහිදී ගැටලුවක් නිරාකරණය කිරීම සඳහා විකල්ප අවස්ථා රාශියක් පවතින අතර එම විකල්ප අතරින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වඩාත් උචිත විකල්පය තෝරා ගැනීමට සිදු වේ. එහිදී විවිධ පාර්ශවවල දායකත්වය විශේෂයෙන්ම පර්යේෂණ සොයා ගැනීම් සහ ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ අත්දැකීම්, මාධ්‍ය විසින් හෙළි කරන තොරතුරු ආදිය ඉතා වැදගත් වේ.

රූප සටහන් 01: ප්‍රතිපත්ති චක්‍රය

මූලාශ්‍ර: Cairney, P., 2012

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දෙනු ලබන්නේ දේශපාලන ක්‍රමය තුළ පවතින්නා වූ සමාජ, ආර්ථික, සංස්කෘතික හෝ වෙනත් ක්ෂේත්‍රයක ගැටලුවක් විසඳීම අරමුණු කර ගනිමිනි. මෙසේ කිසියම් වූ ගැටලුවකට පිළියමක් වශයෙන් හඳුන්වා දෙනු ලබන ප්‍රතිපත්තියක් සම්පාදනය කිරීමේදී මෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ද, පාර්ශව රැසක් ඒ සඳහා දායක වේ. එකී හවුල්කාර පාර්ශව අධිකාරීත්වයක් සහිත ව්‍යවස්ථාදායකය, විධායකය, රාජ්‍ය සේවය සහ අධිකරණය මෙන්ම අධිකාරීත්ව බලයක් නොමැති බලපෑම් කණ්ඩායම්, සිවිල් සංවිධාන, මහජනතාව, විශේෂයෙන්ම අදාළ ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රතිලාභීන් හෝ ඉලක්කගත කණ්ඩායම්, ප්‍රභූන්, ජනමාධ්‍ය, අන්තර්ජාතික සංවිධාන සහ සම්බන්ධතා, පර්යේෂණ ආයතන සහ විශේෂඥයින් ආදියෙන් සමන්විත වේ.

එමෙන්ම කිසියම් ප්‍රතිපත්තියකට පාදක වන ගැටලුව නිසි අන්දමින් විශ්ලේෂණය නොකර, ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැඟෙන වටපිටාව පිළිබඳ නිසි අවබෝධයකින් තොරව සම්පාදනය කරන ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාවට නැංවීමේදී පවතින ගැටලුව නිරාකරණය නොවනවා පමණක් නොව වෙනත් ගැටලු ජනිත කිරීමක් ද සිදුවේ. මාර්තා ඩර්තික් පෙන්වා දෙන අන්දමට සියලු පාර්ශවවල මනා සහයෝගයක්, ඇවැසි ස්ථානවලදී මනා සම්බන්ධීකරණයක් සහ සන්නිවේදනයක් නොමැති නම් කෙතරම් සාර්ථකව සම්පාදනය කරන ලද ප්‍රතිපත්තියක වුව ද, අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීම දුෂ්කර වේ (Derthick, 1972:32-35). කිසියම් වූ ප්‍රතිපත්තියක් සාර්ථකව ක්‍රියාවට නංවා අපේක්ෂිත ඉලක්ක හෝ ප්‍රතිඵල සපුරා ගැනීම කෙරෙහි ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් අදාළ පාර්ශවවල දැනුවත්භාවයට අමතරව එකී පාර්ශවවල විශේෂයෙන්ම ජනතා සහභාගීත්වය වැදගත් වේ. විශේෂයෙන්ම සිවිල් සහ ප්‍රජා සංවිධානවල සහභාගීත්වය අවශ්‍ය වේ (Reejal, 2003: 234). මෙම මතය තවදුරටත් තහවුරු කරන එඩ්වඩ් සහ ෂාකන්ස්කි පෙන්වා දෙන්නේ පවතින ගැටලුවලට පිළියමක් ලෙසින් වඩා ප්‍රායෝගික ප්‍රතිපත්තියක් නිර්මාණය කිරීමේදී අනෙකුත් සියලු සාධකවලට වඩා මහජන සහාය සහ මහජන මතය විශේෂයෙන් වැදගත් වන බවයි (Edwards III & Sharkansky, 1978: 17).

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියකින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය තවත් කොන්දේසියකි කිහිපයකි. එනම්, අවශ්‍ය මානව හා භෞතික සම්පත් නිසි පරිදි, ක්‍රමවත්ව, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හිදී ප්‍රමාදයකින් තොරව සැපයීම (Makinde, 2005: 1), ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධයෙන් නිලධාරීන් මෙන්ම සාමාන්‍ය පුද්ගලයින් තුළ පවතින

ප්‍රතිඥානාත්මක ආකල්ප (Edwards III, 1980:3), අල්ලසින් සහ දූෂණයෙන් තොරවීම සහ ඉලක්ක සපුරා ගන්නා තුරු ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාවට නැංවීම (Makinde, 2005:1) ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ. කිසියම් වූ ප්‍රතිපත්තියක් සංකල්පීයමය වශයෙන් පරිපූර්ණ වුවත්, සත්‍ය ලෝකයේදී එය ක්‍රියාවට නැංවීමට අවශ්‍ය සම්පත් නිසි පරිදි නොලැබෙන්නේ නම් ප්‍රතිපත්තියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීමට නොහැකි බව ප්‍රත්‍යක්ෂය. එමෙන්ම ප්‍රතිපත්තියකින් අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට නම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාවට නැංවෙන බිම් මට්ටමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් නිසි සහ ක්‍රමවත් අධීක්ෂණයක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වීම අත්‍යවශ්‍ය කොන්දේසියක් බවට පත්වේ. මෙහිදී අධීක්ෂණය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ රාජ්‍ය අංශය තුළින් සිදු කෙරෙන අධීක්ෂණය ඉක්මවා ගිය තත්ත්වයකි. ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට දායකවන සියලු පාර්ශව නිසි පරිදි දැනුවත් කර ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී මෙන් ම ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ ඇගයුම් කටයුතු සිදු කිරීම ආදී සියලු පියවරයන් සඳහා සැබෑ ජනතා සහභාගීත්වයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම තුළින් ප්‍රතිපත්තියකින් අපේක්ෂිත අරමුණුවලින් බොහොමයක් සාර්ථකව අත්පත් කරගත හැක. එයට හේතු වන්නේ ප්‍රතිපත්තිය තමන්ගේම එකක් වන බවට ජනතාව තුළ මතුවන විශ්වාසය තුළින් එය ක්‍රියාත්මක කිරීමට බාධාකාරී වන සාධක මැඩ පවත්වමින් අපේක්ෂිත ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය ජීවය ජනතාව විසින්ම ලබා දීමයි.

3.0 කසල කළමනාකරණය සම්බන්ධිත රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාකාරකම්

3.1 ජාතික මට්ටම

කසල කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීමේදී ඒ සඳහා ආයතන සහ අණ පනත් රාශියක් මැදිහත් වන බව නොරහසකි. ජාතික මට්ටම පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සහ ජාතික 1980 අංක 47 දරණ ජාතික පරිසර පනත ද විශේෂයෙන් වැදගත් වේ. ජාතික පරිසර පනතේ 12 වන වගන්තියේ සඳහන් වන අන්දමට විශේෂ හෝ පොදු විධාන අනුව යමින් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය සහිත ලේඛනයක් මගින් පළාත් පාලන ආයතනයක සීමාව තුළ පරිසරය රැක ගැනීම හෝ එසේ කිරීමට කටයුතු සලස්වන ලෙස පළාත් පාලන ආයතනවලට බලය පැවරීමේ හැකියාව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට හිමිවේ. එමෙන්ම මෙම පනතේ ප්‍රතිපාදන තුළින් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘති සඳහා පාරිසරික නිර්දේශ

ලබාදීමේ බලය මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට හිමි වේ. එයට අමතරව පිළිසර කසල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ කසල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘති වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවලට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම සහ උපදෙස් සැපයීමේ බලය මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට හිමිවේ. එමෙන්ම පනතේ 12 වන වගන්තියට අනුව පළාත් පාලන ආයතන බල ප්‍රදේශය තුළ පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු සැලැස්වීම සඳහා පොදු හෝ විශේෂ විධි විධාන ලියවිල්ලක් තුළින් පළාත් පාලන ආයතනවලට පැවරිය හැක. තව ද, පනතේ 2 (1) උපවගන්තිය යටතේ විධානයක් දෙනු ලබන සෑම පළාත් පාලන ආයතන සීමාවක් තුළම පාරිසරික ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් වූ යම් නිර්දේශ මෙන්ම පාරිසරික දූෂණ වැළැක්වීම සම්බන්ධයෙන් පරිසර අධිකාරි විසින් නිකුත් කරන නිර්දේශ බලාත්මක කර ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස අදාළ ආයතනයට නියම කිරීම සිදුකළ හැක. පනත තුළින් තවදුරටත් පැහැදිලි කරන අන්දමට අපද්‍රව්‍ය, කසල සහ මළ අනවසරයෙන් බැහැර කිරීම හෝ තැන්පත් කිරීම තහනම් කිරීමත්, පස්, ඇල මාර්ග හෝ දියමාර්ග කරා පිළිසකර නොකළ මළ හො උප ප්‍රමාණික කර්මාන්ත පිටාර ගැලීම් හෝ විස රසායනික ද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම වැළැක්වීමටත් අදාළ විධි විධාන සලසා ඇත.

2007 හඳුන්වා දෙනු ලැබූ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළින් පැහැදිලි කෙරෙන අන්දමට අවශ්‍ය දත්ත නොමැතිකම නිසා මෙරට දිනකට ජනනය කරන හෝ ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය නිවැරදිව ගණනය කිරීම අපහසු මට්ටමක පවතී. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ ආයතන විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට දක්වන දායකත්වය අඩුවීම හේතුවෙන් මේ සම්බන්ධව ගැටලු රාශියක් පැන නැගී ඇත. මේ නිසා නිසි ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රවේශයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණින් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වා දීමට පියවර ගෙන ඇත. ඒ අනුව මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි අරමුණු වන්නේ,

1. අපද්‍රව්‍ය ජනනය කරන්නා වූ සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය හෝ ඒ සම්බන්ධ සේවා සැපයීම සිදු කරන සියලු පාර්ශවවල පාරිසරික සහ සමාජ වගකීම් තහවුරු කිරීම

2. පරිසර හිතකාමී ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා තනි තනි පුද්ගලයින් සහ ආයතන ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ලෙස දායක වීම

3. තැන් තැන්වල අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ප්‍රමාණය අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සම්පත් උපරිම අන්දමින් සපයා දීම

4. අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම නිසා සිදුවන්නා වූ හානිකර පාරිසරික බලපෑම් අවම කිරීම මගින් ජනතාව සහ පරිසර පද්ධතියෙහි යහපැවැත්ම තහවුරු කිරීම එකී අරමුණුවලට ඇතුළත් වේ.

ඉහත සඳහන් කළ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පිළිසරු ජාතික කසල කළමනාකරණ වැඩසටහන දියත් කරනු ලබයි. මෙම වැඩසටහන තුළින් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා සමස්ත මඟ පෙන්වීමක් සිදු කරන අතර ජාතික සම්බන්ධීකරණය සහ සම්පත් සංවර්ධනය ඔස්සේ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධ ආර්ථික සහ කාර්මික වැඩසටහන්වලට අවශ්‍ය පහසුකම් සපයා දෙනු ලබයි.

පිළිසරු කසල ව්‍යාපෘතියට අදාළව අරමුණු පහක් හඳුනාගත හැක. එනම්,

1. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීම

2. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික උපාය මාර්ග සැලැස්ම ක්‍රියාවට නැංවීම

3. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ පාර්ශවකරුවන් අධ්‍යයනය සහ දැනුවත් කිරීම තුළින් ධාරිතා වර්ධනය කිරීම

4. කසල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘති වැඩටසහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවලට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම

5. කසල කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් කාර්යක්ෂම ලෙස නීතිමය පියවර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය සංශෝධන සිදු කිරීම (පරිසර අමාත්‍යාංශය, 2011).

ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් ඉටු කරන කාර්ය භාරය ද මෙම ප්‍රතිපත්තියේදී ප්‍රමුඛ වැදගත්කමක් හිමිකර ගනු ලබයි. ඒ අනුව පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශ විසින් ඒ සඳහා ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සහායක මධ්‍යස්ථානය නමින් වෙනම ඒකකයක් පවත්වා ගෙන යනු ලබන අතර ඒ තුළින් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ මෙහෙයුම්

කමිටු පිහිටුවීම, ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සකස් කිරීම, ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සහ උපදෙස් සපයා දීම ආදී විවිධ ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කරනු ලබයි (www.lgpc.gov/lk).

3.2 පළාත් මට්ටම

ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් පළාත් මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩසටහන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේදී 2007 අංක 01 දරණ බස්නාහිර පළාත් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රඥප්තිය විශේෂ වැදගත්කමක් උසුලනු ලබයි. මෙම ප්‍රඥප්තිය තුළින් බස්නාහිර පළාත් ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ අධිකාරිය පිහිටුවනු ලබන්නේ බස්නාහිර පළාත තුළ අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම, වෙන් කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, අපහරණය කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම අරමුණු කර ගනිමිනි. මෙම ප්‍රඥප්තිය තුළින් අධිකාරියට හිමිකර දී ඇති කාර්යයන් අතර, පළාත තුළ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණට අදාළ අධීක්ෂණ කටයුතු ඉටු කිරීම, පළාත් පාලන ආයතන සහ එයට අදාළව සිදුවිය හැකි ආපදා නිශ්චය කිරීම සහ තක්සේරු කිරීම, එකී ආපදා වැළැක්වීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියා පටිපාටි සකස් කොට ක්‍රියාවට නැගීම, අපද්‍රව්‍ය නැවත භාවිතා කිරීම සහ ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ පැවැත්වීම සහ අපද්‍රව්‍ය අක්‍රමවත් ලෙස බැහැර කිරීම නිසා දූෂණය වී ඇති ස්ථාන හඳුනාගෙන ඒවා යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා සැලසුම් සකස් කිරීම, අවශ්‍ය නීති නියම පැනවීම සහ එම නීතිවලට අදාළව ක්‍රියාත්මක වීම සහතික කිරීම පුමුඛ වේ. එමෙන්ම පළාත තුළ දේශීය හෝ විදේශීය මූල්‍යාධාර සහිතව වෙනත් ආයතනයක් හෝ පුද්ගලයෙකු විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සියලුම ව්‍යාපෘති පළාත් පාලන ආයතන සහ අදාළ අනෙකුත් ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ කටයුත්ත ද අධිකාරියට පැවරී ඇත. තව ද, අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සහ අපද්‍රව්‍ය ජනනය සීමා කිරීම හෝ අවම කිරීම සඳහා ජනතාව දැනුවත් කිරීම, එයට අදාළ පර්යේෂණ පැවැත්වීම අධිකාරියෙහි විෂයය පථයට ඇතුළත් වේ. මෙයට අමතවර අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වන නීති රෙගුලාසි උල්ලංඝනය කිරීම පිළිබඳව ජනතාව විසින් හෝ පළාත් පාලන ආයතන හෝ වෙනත් ඕනෑම ආයතනයක් විසින් සිදු කරන පැමිණිලි පරීක්ෂා කිරීම සහ ඒවාට අදාළව සුදුසු පියවර ගැනීම ද අධිකාරියෙහි කාර්යයක් වශයෙන් ප්‍රඥප්තියෙහි සඳහන් වේ (බස්නාහිර පළාත් සභාව, 2007). ප්‍රඥප්තිය තුළින් හිමිව ඇති නීතිමය බලය ඔස්සේ පළාත් අධිකාරිය විසින් බස්නාහිර පළාතේ පළාත් පාලන ආයතන

සමඟ ඒකාබද්ධව පිවිතුරු පානැල්, පිවිතුරු සුව පියස, පිවිතුරු පුර වැනි ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ උපදේශන සේවා වැඩසටහන් දියත් කරනු ලබයි.

ඉහත කරුණුවලට අමතරව 2008.07.30 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ 1560/6 දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කරනු ලැබූ බස්නාහිර පළාතේ 2008 අංක 01 දරණ නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ රීති මෙහිදී වැදගත් වේ. එම ගැසට් නිවේදනය තුළ අපද්‍රව්‍ය ජෛවභායනය වන සහ ජෛවභායනය නොවන වශයෙන් වර්ගීකරණ ලේඛනයක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර (වගු සටහන් 02) නාගරික ප්‍රදේශවල අපද්‍රව්‍ය ජනනය කරන්නන් විසින් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී ජෛවභායනය වන සහ නොවන වශයෙන් වර්ගීකරණය කර වෙන වෙනම බහාලුම්වලට දෙනිකව රැස්කළ යුතුය. එසේම, කාර්මික, වෛද්‍ය සහ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂක ආයතන තමන් භාවිතා කළ විෂ සහිත සහ සායනික අපද්‍රව්‍ය නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍යවලින් වෙන්කර ජාතික පාරිසරික (තත්ත්ව ආරක්ෂණ) රෙගුලාසිවලට අනුකූලව ගබඩා කිරීම සහ බැහැර කිරීම සිදු කළ යුතුවේ. තව ද, අපද්‍රව්‍ය ජනනය කරන්නන් විසින් විද්‍යුත් සහ තොග අපද්‍රව්‍ය දෛනික ඝන අපද්‍රව්‍යවලින් වෙන් කොට රැස්කර පළාත්පාලන ආයතනවලට හෝ ඔවුන්ගේ බලයලත් ආයතනවලට භාරදීම කළ යුතුවේ. මෙම රීතිවලින් තවදුරටත් පැහැදිලි කරන අන්දමට ඉදිකිරීම් හේතුවෙන් ජනනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය සහ බිඳ හෙළීම් නිසා ජනනය වන සුන්බුන් අනෙකුක් අපද්‍රව්‍ය සමඟ මුසු නොකොට බැහැර කිරීම සඳහා අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයට හෝ ඔවුන්ගේ බලයලත් තැනැත්තන්ට ලබාදිය යුතුවේ. මෙයට අමතරව මහජනතාවට විවෘත ගොඩනැගිල්ලක් තුළ හෝ ප්‍රසිද්ධ ස්ථානවල හෝ පදික වේදිකා, පටුමාවත් මත හෝ ප්‍රවාහන මාධ්‍යයන් තුළ කෙළ ගැසීම හෝ කසළ දැමීම නොකළ යුතු බවත්, කසළ විවෘත දහනය කිරීම හෝ එසේ කරවීම නොකළ යුතු බවත්, අසල්වැසියන්ට පීඩාකාරී විය හැකි හෝ ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන සතුන්ගේ සහ ශාකවල පැවැත්මට අහිතකර බලපෑමක් සිදු කළ හැකි හානිකර, සායනික හෝ අන්තරායකාරී අපද්‍රව්‍ය ගෙවත්තේ වැළලීම, ගෙවත්තේ තබා ගැනීම නොකළ යුතු බවත් එම රීතිවල සඳහන් වේ. තව ද, අප්‍රසන්න ගඳක් සහිත ද්‍රව හෝ අර්ධ ඝන අපද්‍රව්‍ය යම් පරිශ්‍රයක පිදිංචිකරුවෙක් විසින් විටියක් මත හෝ පොදු ස්ථානයක් මත හෝ කාණුවකට හෝ නොදැමිය යුතු බවත්, යම් පරිශ්‍රයක පදිංචිකරුවන් විසින් සංවෘත භාජනයක් තුළ හැර කසළ තැන්පත් කිරීම හෝ තැන්පත් කිරීමට සැලැස්වීම නොකළ යුතු බවත් පෙන්වා දේ.

වගු සටහන් අංක 02ඃ අංක 1560/6 අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනයේ සඳහන් අපද්‍රව්‍ය වර්ගීකරණය

අපද්‍රව්‍ය වර්ගය	අයත්වන අයිතම
දෛනිකව ජනනය කරනු ලබන පහසුවෙන් පෛවහායනය වන අපද්‍රව්‍ය	එළවළු සහ පළතුරු කසළ, මස් සහ මාළු ඉතිරිවන අපද්‍රව්‍ය, සැකසූ ආහාර හෝ ඒවායේ කසළ, සත්ත්ව මළ, ගෙවතු කසළ, සත්ත්ව මළ, මිනිස් මළ, ඩයිපර් නැප්කින් සහ සැහැල්ලු කාබනික ද්‍රව්‍ය
පෛවහායනය නොවන හෝ අඩුවෙන් පෛවහායනය වන අපද්‍රව්‍ය	තුනී කඩදාසි, සණ කඩදාසි, හාඩ්බෝඩ්, ප්ලාස්ටික්, පොලිතීන්, ඉවත ලන හා කැපූ රෙදි කැබලි, පොල් කුඩු, ලෝහ, , පිඟන් ද්‍රව්‍ය, අළු, වැලි, සිල්ක් ද්‍රව්‍ය, බොරළු, සුත්‍රිකා බල්බ, වීදුරු භාණ්ඩ, අකාබනික පෙණ සහිත භාණ්ඩ, ඇසුරුම් සඳහා ගනු ලබන ද්‍රව්‍ය, රබර් සහ රබර් ආශ්‍රිත ද්‍රව්‍ය, කොහු සහ කොහු මුල්කොට සැකසූ ද්‍රව්‍ය, කපා ඉවතලන කෙස් කැබලි සහ අනිකුත් අකාබනික ඝන ද්‍රව්‍ය
විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය	ශීතකරණ, ජංගම දුරකථන, රේඩියෝ, රූපවාහිනී යන්ත්‍ර, පරිඝනක, සෙල්ලම් බඩු, විද්‍යුත් පරිපථ
තොග ද්‍රව්‍ය	කිලෝග්‍රෑම් 10ට වැඩි ගෘහස්ථ අපද්‍රව්‍ය, පාවිච්චි කළ ගෘහ භාණ්ඩ, ටයර්, කපන ලද ගස්වල කොටන්
බිඳ හෙළීම් සහ ඉදි කිරීම් අපද්‍රව්‍ය	ෂීට් වර්ග, සෙවිලි කිරීමට ගන්නා ද්‍රව්‍ය, පස්/පොළොවෙන් ඉවත් කර ද්‍රව්‍ය, පයිප්ප, වැහිපීළි, කඩා ඉවත ලන කොන්ක්‍රීට් සහ සිමෙන්ති ආශ්‍රිත ද්‍රව්‍ය, යකඩ කුරු සහ පාවිච්චි කළ පලංචි ද්‍රව්‍ය

ගෘහස්ථව ජනනය වන සායනික හෝ විෂ සහිත ද්‍රව්‍ය	බැටරි, ටියුබ් ලයිට්, භාවිත කළ හෝ පිච්චුන තෙල් වර්ග, එන්නත් කටු, උෂ්ණත්වමාපක, කෘමි සහ වල් නාශක සහ අනෙකුත් විෂ සහිත දියර වර්ග සහ සනීපාරක්ෂක තුවා
අන්තරායකාරී අපද්‍රව්‍ය	1996 අංක 924/13 දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති අපද්‍රව්‍ය

උපුටා ගැනීම: 2008.07.30 දිනැති අංක 1560/6 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය

3.3 පළාත් පාලන මට්ටම

සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක්ම කැලි කසල එකතු කිරීම, බැහැර කිරීම ඇතුලු අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ කටයුතුවල නියැලේ. මේ සඳහා සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් සතුවම යාන්ත්‍රණයක් සහ අඩු වැඩි වශයෙන් මානව සහ භෞතික සම්පත් පවතී. පළාත් පාලන නීතියෙන් විස්තර කරන අන්දමට සියලුම අපද්‍රව්‍ය පළාත් පාලන ආයතනවල දේපළක් වන අතර කැලි කසල එකතු කිරීමේ සිට අවසන් බැහැර කිරීම සිදු කිරීමටත්, විකිණීමටත් සම්පූර්ණ අයිතිය පළාත් පාලන ආයතනවලට හිමිවේ.

පළාත් පාලන පනත්වලින් ලබා දී ඇති වගකීම් සහ කාර්යභාරයට අමතරව රජය සහ පළාත් සභා විසින් පසුකාලීනව නිකුත් කරනු ලැබූ අණ පනත්, රෙගුලාසි ආදිය තුළින් ද පළාත් පාලන ආයතන විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ඉටු කළ යුතු කාර්යභාරය සහ වගකීම් විස්තර කර ඇත. 2008.07.30 දිනැති අංක 1560/6 අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනයට අනුව සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක්ම සතියට දෙවතාවක් දොරින් දොරට කසළ රැස් කිරීම කළ යුතු අතර ඒවා එකතු කරන ආකාරය සහ වේලාව පදිංචිකරුවන්ට පූර්වයෙන් දැනුම්දීම කළ යුතුය. එමෙන්ම සාමාන්‍යයෙන් පළාත් පාලන ආයතනවලට ගෙවන බදුවලට අමරතව දොරින් දොරට කසල එකතු කිරීම වෙනුවෙන් අදාළ ගෘහ ඒකක, ව්‍යාපාරික සහ කාර්මික ස්ථානවලින් මාසික ගාස්තුවක් අය කිරීමේ බලය පළාත් පාලන ආයතනවලට හිමිවේ (වගු සටහන් අංක 03).

වගු සටහන් අංක 03ඃ දොරින් දොර කසළ එකතු කිරීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු භාවිත ගාස්තු ප්‍රමාණය

		මාසික ගාස්තු ප්‍රමාණය (රුපියල්)	
පරිශ්‍රය	**පරිශ්‍රයේ ප්‍රමාණය**	**අවම**	**උපරිම**
ගෘහස්ථ	වර්ග අඩි 1000ට අඩු	30	200
	වර්ග අඩි 1000-3000	50	300
	වර්ග අඩි 3000ට වැඩි	100	500
වාණිජ	වර්ග අඩි 1000ට අඩු	100	750
	වර්ග අඩි 1000-3000	200	1000
	වර්ග අඩි 3000ට වැඩි	250	1500
කාර්මික	වර්ග අඩි 1000ට අඩු	100	750
	වර්ග අඩි 1000-3000	200	1000
	වර්ග අඩි 3000ට වැඩි	250	2000
හෝටල්,	වර්ග අඩි 1000ට අඩු	100	500
ආපනශාලා,	වර්ග අඩි 1000-3000	200	2000
සාත්තු නිවාස	වර්ග අඩි 3000ට වැඩි	300	5000
පන්සල්, රජයේ රෝහල් සහ රාජ්‍ය ආයතන		පළාත් පාලන ආයතනයට තීරණය කළ හැක	

උපුටා ගැනීමඃ 2008.07.30 දිනැති අංක 1560/6 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය

එමෙන්ම, තම බල ප්‍රදේශයේ පුරවැසියන් දැනුවත් කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන විසින් අපද්‍රව්‍ය වර්ගීකරණය සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සිදු කරන අතරම, වර්ගීකරණය කරන ලද අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කිරීම සහ පුනර්භාවිතය පිළිබඳව කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කළ යුතුය. එමෙන්ම, සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින්ම තම බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි සියලු ශ්‍රේණිවල පොදු පාරවල්, පදික වේදිකා, බෝක්කු, කාණු සහ සෑම පොදු ස්ථානයක්ම විධිමත් කාල පරාසයක් තුළ පවිත්‍ර කිරීම සිදු කළ යුතුය. තව ද, සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින්ම දිරාපත්වන සහ දිරාපත් නොවන කසළ බහාලීම සඳහා සෑම වර්ගයකටම අයත් මාර්ග දෙපස සහ පොදු ස්ථානවල සංඥත කසළ බඳුන් ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් තැබීම සහ නඩත්තු කිරීම කළ යුතු බව එම රෙගුලාසිවල දැක්වේ. බස්නාහිර පළාතේ 2008 අංක 01 දරණ නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍ය

කළමනාකරණ රීතිවල සඳහන් කර ඇති අන්දමට, සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක්ම නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍ය නිශ්චිත අවසාන බැහැර කිරීමේ පහසුකමක් වෙත ප්‍රවාහනය කළ යුතු අතර ඒවාට අදාළ වාර්තා නිසි පරිදි නඩත්තු කළ යුතුය. තව ද, නාගරික ඝන අපද්‍රව්‍ය මහා පරිමාණ ප්‍රවාහනය සඳහා යොදවනු ලබන සෑම වාහනයක්ම පිරිසිදු තත්ත්වයෙන් පවත්වාගෙන යා යුතු අතර අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනයේදී මහජනතාවට නොපෙනෙන ලෙස ඒවා ආවරණය කළ යුතුය.

එක්රැස් කරනු ලැබූ කැලි කසල බැහැර කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන විවිධ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරනු ලබයි. මේ අනුව කසල බැහැර කරන නිවාස, වෙළඳසැල්, කර්මාන්තශාලා හෝ ආයතන ආදී ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රවලින් දිරන සහ නොදිරන වශයෙන් වෙන් කරන ලද අපද්‍රව්‍ය පළාත් පාලන ආයතනය විසින් ලබා ගනී. එසේ එක් රැස් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කිරීම, දහනය හෝ පිළිස්සීම, විවෘත ලෙස අපහරණය කිරීම, කාබනික පොහොර සැකසීම හෝ පහත් බිම් ගොඩ කිරීම සඳහා අදාළ ස්ථාන වෙත ප්‍රවාහනය කිරීම පළාත් පාලන ආයතනය විසින් සිදු කරනු ලබයි. දිරාපත්වන කසල භාවිතා කරමින් පළාත් පාලන ආයතන විසින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීම සිදු කරනු ලබයි. නොදිරන අපද්‍රව්‍යවලින් ඇතැම් ඒවා ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කරන අතර ප්‍රතිචක්‍රීකරණයෙන් ප්‍රතික්ෂේප වන නොදිරන අපද්‍රව්‍ය සහ ඇතැම් අවස්ථාවලදී වෙන් නොකරන ලද මිශ්‍ර අපද්‍රව්‍ය බිම් පිරවීම සඳහා භාවිතයට ගනු ලබයි. කෙසේ වුව ද, බිම් පිරවීම සිදු කරන්නේ නම් ඉංජිනේරු තාක්ෂණයට අනුව ස්ථානගත කිරීම, සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසු විපරම් කිරීම ආදී සියලු කටයුතු නිසි ක්‍රමවේදයක් අනුව සිදු කළ යුතු වේ.

3.4 දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය වර්ග කිලෝ මීටර් 180 ආසන්න විශාල ප්‍රදේශයක් ආවරණය කරනු ලැබුවත් කසල එකතු කිරීම සිදු කරනු ලබන්නේ සමස්ත ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වලින් 31% පමණ ප්‍රදේශයක් ආවරණය වන, වරිපනම් බදු ගෙවන නාගරික ප්‍රදේශය තුළ පවතින නිවාස, වෙළඳසැල් සහ කර්මාන්තශාලා තුළින් පමණි. පවතින ඇස්තමේන්තු අනුව දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ දෛනිකව ටොන් 35-40 ආසන්න කැලි කසල ප්‍රමාණයක් ජනනය වන අතර ඉන් එක්රැස් කරනු ලබන්නේ 20%ක් එනම් ටොන් අටකට ආසන්න ප්‍රමාණයකි. මෙම කාර්යය සඳහා 28

දෙනෙකුගෙන් සමන්විත කාර්ය මණ්ඩලයක් දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් යොදවා ඇත (දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා ලේකම්වරයා සමඟ 2016.08.17 දින පැවති සම්මුඛ සාකච්ඡාව)

දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් දෛනික රැස්කරනු ලබන අපද්‍රව්‍ය අවසන් බැහැරකිරීම සිදු කරනු ලබන්නේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සහ කොරියාවේ සුක්දෝවන් සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ආයතනය එක්ව කිරිඳිවැල මාලිගාවත්ත ප්‍රදේශයේ පිහිටුවා ඇති ග්‍රීන් පාර්ක් බිම් පිරවුම් මධ්‍යස්ථානයටය. එහිදී දිරාපත්වන කසල, කාබනික පොහොර අංගනයේදී කාබනික පොහොර බවට පත් කෙරෙන අතර නොදිරන අපද්‍රව්‍ය හෙක්ටයාර දෙකක භූමි ප්‍රමාණයක විසිර ඇති සනීපාරක්ෂක බිම් පිරවුම් ප්‍රදේශයට බැහැර කරනු ලබයි. මෙහිදී බැහැර කරන කසල තුළින් සිදුවන වායු සහ ජල දූෂණය වැළැක්වීම සඳහා යම් යම් ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර ඇත.

මෙයට අමතරව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් අපද්‍රව්‍ය ජනනය අවම කිරීම සහ විධිමත් ලෙස කසල බැහැර කිරීම සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වා ඇති අතර පිවිතුරු පුර වැඩසටහන යටතේ නිවාස සංකීර්ණ සහ කුඩා ඉඩම්වල ඉදිවන නිවාස සඳහා කොම්පොස්ට් බැරල් ලබාදීම සිදු කරනු ලබයි. එමෙන්ම පිවිතුරු සුවපියස වැඩසටහන යටතේ සාමාන්‍ය අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයෙන් බැහැරව ජෛව අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පිළිබඳව රෝහල් සහ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන දැනුවත් කිරීම සිදු කරනු ලබයි (දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා ලේකම්වරයා සමඟ 2016.08.17 වැනි දින පැවති සම්මුඛ සාකච්ඡාව).

ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් අපද්‍රව්‍ය තුළින් මුදල් උපයා ගන්නා ප්‍රධාන මාර්ග දෙකක් පවතී. එනම් කර්මාන්තශාලාවලින් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී ඒ සඳහා මුදලක් අයකර ගැනීම සහ දිරාපත්වන අපද්‍රව්‍ය භාවිතා කරමින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය කොට අලෙවි කිරීමයි. ප්‍රධාන කර්මාන්තශාලා දොළහක කැලි කසල ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ලබා ගන්නා අතර එහිදී අපද්‍රව්‍ය ටොන් 01ක් සඳහා රුපියල් 5000/= මුදලක් අයකර ගැනේ. කෙසේ වුවත්, අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් වාර්ෂිකව සැලකිය යුතු මුදලක් වැය කරන බව වගු සටහන් අංක 2න් පැහැදිලි කෙරේ. ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2014 වර්ෂයේදී රුපියල් 13,017,388/= ක මුදලක් ද, 2015දී 11,913,574/= මුදලක් ද අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වැයකර ඇත (වගු සටහන 02). වගු සටහනෙහි දත්තවලින් පෙන්නුම් කෙරෙන අන්දමට ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් කසල කළමනාකරණයේදී වැය කරන

මුදලින් 90% ආසන්න මුදලක් වාර්ෂිකව වැය කරනු ලබන්නේ සේවක වැටුප් සහ අතිකාල දීමනා වශයෙනි.

වගු සටහන 02ඃ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වැය කළ මුදල (රුපියල්)

මුදල් වැයකළ කාරණය	2014		2015	
	මුදල (රුපියල්)	%	මුදල (රුපියල්)	%
සේවක වැටුප්සහ අතිකාල දීමනා	11,509,905	88.4	10,741,415	90.2
යන්ත්‍රෝපකරණනඩත්තු කටයුතු	547,655	4.2	252,878	2.1
ඉන්ධන වියදම්	959,828	7.4	796,705	6.7
ගබඩා ද්‍රව්‍ය වියදම්		0.0	122,545	1.0
සම්පූර්ණ වියදම	13,017,388	100.0	11,913,573	100.0

මූලාශ්‍රයඃ දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව, 2016.

4.0 ක්ෂේත්‍ර දත්ත විශ්ලේෂණය

4.1 නියැදියේ පසුබිම

දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි වරිපනම් බදු ගෙවන සහ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් කැලි කසල එකතු කිරීම සිදු කරන නිවාස සහ වෙළඳසැල් ඇතුළත්ව ඒකක 100ක් මෙම අධ්‍යයනයේ නියැදිය වශයෙන් අහඹු ලෙස තෝරා ගැණිනි. එයට අමතරව අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට සම්බන්ධ ප්‍රාදේශීය සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයින් සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇසුරින් ලබාගත් තොරතුරු ද අධ්‍යයනය සඳහා භාවිතා කරන ලදී. අධ්‍යයනය සඳහා තොරතුරු ලබාදුන් ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 60%ක් ස්ත්‍රීන් වූ අතර 40%ක් පුරුෂයින් විය. ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 74%ක් වසර 10ක් හෝ එයට වැඩි කාලයක් ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වූවන් වන අතර 15%ක් වසර 5-9 අතර කාලයක් ද, 11%ක් වසර 5 අඩු කාලයක් ද, ප්‍රදේශයේ ස්ථිර පදිංචිකරුවෝ වෙති. මෙම නියැදිය තුළ ගෘහණියන් 45% සහ සේවා නියුක්තිකයින් 55%ක් නියෝජනය විය.

4.2 ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් සේවාලාභීන්ගේ තෘප්තිමත්භාවය

කැලි කසල එකතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඉටු කරන සේවාව සම්බන්ධයෙන් නියැදියේ 70%ක් තෘප්තිමත් බව ප්‍රකාශ කරන නමුත් 20%ක් සේවාව පිළිබඳව තමන් තෘප්තිමත් නොවන බව අනාවරණය කළහ. ඉතිරි 10% ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පවතින බවයි. කැලි කසල බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය සභාව සපයන සේවාව ප්‍රමාණවත් නොවන බව පැවසීමට බලපෑ හේතු සාධක වගු සටහන් අංක 04න් ඉදිරිපත් කෙරේ.

වගු සටහන් අංක 04ඃ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව ප්‍රමාණවත් නොවීමට හේතු

හේතු	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය % (N=20) *
කැලි කසල බැහැර කිරීමට ස්ථානයක් නොවීම	18	90.0
ගෘහස්ථ සහ වෙළඳසැල්වල කැලි කසල රැගෙන යාම සිදුකළත් කැලි කසල නිසා අවහිර වන කාණු පද්ධති පිරිසිඳු නොකිරීම	13	65.0
නිශ්චිත දිනයක නිශ්චිත වේලාවක අපද්‍රව්‍ය රැගෙන යාමට නොපැමිණීම	10	50.0
නිශ්චිත කාල රාමුවක් තුළ කැලි කසල රැගෙන නොයාම නිසා සතුන් විසින් කසල මලු ඉරා දැමීමෙන් පරිසරය අපවිත්‍ර වීම	10	50.0
ඇතැම් අවස්ථාවලදී කැලි කසල රැගෙන නොයෑම	08	40.0
කැලි කසල රැගෙන යාම වෙනුවෙන් ඇතැම් කම්කරුවන් මුදල් බලාපොරොත්තුවීම	06	30.0

* එකම පුද්ගලයා විසින් කරුණු කිහිපයක් සඳහන් කිරීම නිසා ප්‍රතිශත එකතුව 100ට සමාන නොවේ.

මූලාශ්‍රයඃ ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය, 2016

මෙහිදී ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් නොවන බව පැවසූ ප්‍රතිචාරීන් අතුරින් 90% (පුද්ගලයින් 18) ක් එසේ පැවසීමට හේතුව වන්නේ තමන්ට කැලි කසල බැහැර කිරීම සඳහා නිශ්චිත

ස්ථානයක් නොවීම නිසා ප්‍රාදේශීය සභාවේ කැලි කසල එකතු කිරීමේ රථය පැමිණෙන තුරු ඇතැම් අවස්ථාවල දින ගණනාවක් කැලි කසල තම ව්‍යාපාරික ස්ථානය/නිවස ඉදිරිපිට හෝ ඇතුළත තබාගෙන සිටීමට සිදුවීමයි. මේ නිසා ඉඳුල් වැනි අපද්‍රව්‍ය එක්රැස්වන අවස්ථාවලදී අධික දුර්ගන්ධයක් වහනය වීමත් ඒ තුළින් සෞඛ්‍ය ගැටලු මතුවීමත් නිසා ප්‍රාදේශිය සභාව විසින් සපයන සේවාව සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් නොවන බව ඔවුහු පවසති. එමෙන්ම මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාරීන් ඉදිරිපත් කරන අනෙක් වැදගත් කරුණ වන්නේ තම නිවාස සහ ව්‍යාපාරික ආයතනවල කැලි කසල රැගෙන යාම සිදුකළත් ඇතැම් අවස්ථාවලදී නගරයේ කාණු පද්ධතිය කැලි කසල නිසා විශේෂයෙන්ම නොදිරන කැලි කසල හේතුවෙන් අවහිරවීම සිදුවන නමුත් ඒවා නිසි පරිදි පවිත්‍ර කිරීමක් සිදු නොවන බවයි. ඒ තුළින් වැසි කාලවලදී කාණු පද්ධතියෙන් ජලය ගලා නොයාම නිසා තමන්ට මාර්ග සම්බන්ධයෙන් ගැටලු රාශියකට මුහුණ දීමට සිදුවන බව ප්‍රතිචාරීන්ගේ අදහස විය. එමෙන්ම දිරාපත් නොවන අපද්‍රව්‍ය සමඟ මුසුවූ ජලය කාණු පද්ධතිය තුළ රැඳීම නිසා මදුරුවන් බෝවීම නිසා මතුවන ගැටලු රාශියකට මුහුණ දීමට සිදුවන බව ඔවුන්ගේ අදහසයි. මෙයට අමතරව නිශ්චිත කාල සටහනකට අනුව අපද්‍රව්‍ය එක් රැස් කිරීම සිදු නොවීම හේතුවෙන් අපද්‍රව්‍ය එක් රැස් වීමත්, සතුන් විසින් අපද්‍රව්‍ය සහිත මලු ඉරා දැමීම ආදි හේතු නිසා මැස්සන් බෝවීම, දුර්ගන්ධයක් පැතිරයාම සහ සෞඛ්‍ය ප්‍රශ්න හටගැනීම ආදිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තිමත්වීම කෙරෙහි ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 50%කට බලපා ඇත. එමෙන්ම ඇතැම් අවස්ථාවලදී ප්‍රාදේශිය සභාවෙහි කම්කරුවන් සහ වාහන කැලි කසල රැගෙන යාමට පැමිණියත් තම නිවාස හෝ ව්‍යාපාරික ස්ථාන ඉදිරිපිට තබා ඇති කැලි කසල රැගෙන යාම සිදු නොකිරීම නිසා තමන් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් නොවන බවට ප්‍රාදේශීය සභා සේවාව සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තිමත් බව පැවසූ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 40% (පුද්ගලයින් 8) අනාවරණය කර ඇත. කෙසේ වුව ද, මේ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය සභා සේවකයින් සමඟ සිදු කරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්ගෙන් අනාවරණය වූ කරුණ වූයේ ඇතැම් අවස්ථාවලදී ප්‍රාථමික ස්ථානවලින් කසල බැහැර කිරීමේදී ඒවා වර්ගීකරණයකට ලක් නොකොට මිශ්‍රව පවතින අවස්ථාවලදී තමන් කසල රැගෙන යාම සිදු නොකර බවයි. මේ සම්බන්ධයෙන් ඇතැම් අවස්ථාවලදී ප්‍රාථමික කසල බැහැර කරන්නන් සහ ප්‍රාදේශීය සභා සේවකයින් අතර ආරවුල්කාරී තත්ත්වයන් පවා හටගෙන ඇති බව අනාවරණය විය. එසේම, ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව

සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තිමත් බව පැවසූ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 30%ක් එසේ පැවසීමට හේතු සාධක වී ඇත්තේ ඇතැම් අවස්ථාවලදී කසල රැගෙන යාමට පැමිණෙන කම්කරුවන් ඒ වෙනුවෙන් මුදල් හෝ වෙනත් ත්‍යාග බලාපොරොත්තු වීමය (වගු සටහන් 4).

සේවාලාභීන්ගෙන් 70%ක් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයන සේවාව සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් බව සඳහන් කළ අතර නිසි කාල සටහනක් අනුව කැලි කසල රැගෙන යාම ඒ සඳහා බලපා ඇති ප්‍රධානතම සාධකය වේ. ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 24%ක් (ප්‍රතිචාරීන් 24ක්) කැලි කසල රැගෙනයාම සඳහා ප්‍රාදේශීය සභා කාර්ය මණ්ඩලය පැමිණෙන දිනය හෝ වේලාව නිශ්චිතව පැවසිය නොහැකි බව පැවසූ අතර නිශ්චිත දිනයක පැමිණෙන නමුත් කාල වේලාව නිශ්චිතව පැවසිය නොහැකි බව 30%ක් පැවසූහ. නිශ්චිත දිනයක සහ නිශ්චිත වේලාවක් තුළ ප්‍රාදේශීය සභා කාර්ය මණ්ඩලයේ පිරිස පැමිණ කැලි කසල රැගෙන යන බව 46% මතය විය. සමීක්ෂණය සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගෙන් 35%ක් අනාවරණය කළ අන්දමට කැලි කසල හේතුවෙන් විශේෂයෙන්ම ඝන අපද්‍රව්‍ය හේතුවෙන් ඔවුහු විවිධාකාර ගැටලුකාරී තත්ත්වයන්ට මුහුණ දෙති. එය තම දෛනික ජීවිතය සඳහා දැඩි බලපෑමක් ඇති නොකරන නමුත් පූගොඩ සතිපොළ ප්‍රදේශය, තැපැල් ස්ථානය අවට ප්‍රදේශය සහ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය අවටත් කිරිඳිවැල සහ දොම්පේ නගර ආශ්‍රිතවත් තැනින් තැන අනවසර කසල බැහැර කිරීම නිසා කාණු පද්ධතිය අවහිරවීම, දුර්ගන්ධයක් පැතිරීම සහ දැඩි අප්‍රසන්න බවක් හටගනී. අනවසර කැලි කසල බැහැර කිරීමේදී අදාළ පුද්ගලයින්ට දඩුවම් ලබාදීම සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා එම ගැටලුව නිරාකරණය කර ගැනීමට අපහසු බවත්, ඒ නිසා එය අඛණ්ඩව ක්‍රියාවට නැගෙන්නක් බවට පත්ව ඇති බවත් ප්‍රතිචාරීන්ගේ අදහස විය. සමස්ත නියැදියෙන් 20%ක් පෙන්වා දුන් අන්දමට මේ ආකාරයට අවිධිමත් අන්දමින් කසල බැහැර කිරීම නිසා නගරයේ කාණු පද්ධතිය අවහිරවීම සිදුව ඇති අතර එය ප්‍රදේශය තුළ වාසය කරන සහ එදිනෙදා කර්තව්‍යයන් සඳහා නගරයට පැමිණෙන අයට ද බාධාවක් වේ. වැසි දිනවලදී මෙම තත්ත්වය වඩාත් අහිතකර වේ.

ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් කැලි කසල රැගෙන යන ප්‍රදේශවල පදිංචිකරුවන්ට ඒවා දිරාපත් වන සහ දිරාපත් නොවන වශයෙන් වෙන් කිරීමට උපදෙස් ලබා දී ඇති බව නියැදියේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 100% පැවසූ අතර අපද්‍රව්‍ය වෙන් කිරීම සඳහා බහාලුම් මලු ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ලබා දෙන බව 75% ප්‍රතිචාරය විය. ඉතිරි 25% පැවසුවේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඇසුරම් මලු ලබා නොදෙන බවයි. මේ වන විට ප්‍රාදේශීය

සභාව විසින් කි.ග්‍රෑ.10-15 අතර ධාරිතාවක් සහිත අපද්‍රව්‍ය අසුරන මල්ලක් රුපියල් 150/= මුදලකට ජනතාවට ලබාදීමට කටයුතු කර ඇති අතර ප්‍රාදේශීය සභාව වෙතින් ඇසුරුම් මලු මිලදී නොගත් පිරිස 25%කි. වගු සටහන් අංක 05න් අපද්‍රව්‍ය බහාලුම් ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාරීන්ගේ මතය ප්‍රදේශ අනුව ඉදිරිපත් කෙරේ. ඒ තුළින් පැහැදිලි කෙරෙනුයේ දොම්පේ නගරය ආශ්‍රිතව ජීවත්වන ප්‍රතිචාරීන් වැඩි පිරිසක් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඇසුරුම් මලු ලබා දී නොමැති බව හෙළිකර ඇති බවයි. මෙම අධ්‍යයනයේ ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය සිදුකරන ලැබූ 2016 සැප්තැම්බර්-ඔක්තෝබර් කාල සීමාව වන විට සමස්ත බල ප්‍රදේශය තුළ ඇසුරුම් මලු ලබා දීමේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කර නොතිබීමත්, ඇතැම් ප්‍රතිචාරීන් විසින් මුදල් ගෙවා ඇසුරුම් මලු ලබා නොගැනීමත් මෙයට හේතු වී ඇත.

වගු සටහන 05ඃ අපද්‍රව්‍ය බහාලුම් ලබාදීම පිළිබඳ ප්‍රතිචාරීන්ගේ මතය

ප්‍රදේශය	ඇසුරුම් ලබාදීම		ඇසුරුම් ලබා නොදීම	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය (N=75)	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය (N=25)
කිරිඳිවැල	34	45.3	01	4.0
පූගොඩ	21	28.0	09	36.0
දොම්පේ	20	26.7	15	60.0
එකතුව	75	100.0	25	100.0

මූලාශ්‍රඃ ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය, 2016

පළාත් පාලන ආයතන තුළින් කැලි කසල ප්‍රවාහනය කිරීමේදී ඇතැම් අවස්ථාවලදී ප්‍රවාහන රථවලින් සහ අපද්‍රව්‍ය මාර්ග පුරා විසිරී යාම පිළිබඳ චෝදනා එල්ලවීම සුලභ තත්ත්වයකි. කෙසේ වුවත් දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනයට ලක් කළ නියැදිය තුළින් එවැනි චෝදනාවක් එල්ල නොවූ අතර කලකට ඉහත එම ගැටලුවට ප්‍රදේශවාසීන් මුහුණ දෙනු ලැබූවත් මේ වන විට කැලි කසල ප්‍රවාහනය සඳහා ප්‍රාදේශීය සභාව සතුව නවීන යන්ත්‍රෝපකරණ පවතින හෙයින් එම ගැටලුව බොහෝ දුරට මඟහැරී ඇති බව සමස්ත නියැදියේ මතය විය.

සමස්ත නියැදියේම අදහස වූයේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් වරින් වර සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කිරීම් සිදු කරන බවයි. දැන්වීම් පත්‍රිකා බෙදා හැරීම සහ ජංගම ප්‍රචාරණ රථ මේ සඳහා බහුලව භාවිතා කරන මාධ්‍ය වශයෙන් ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 51%ක් හඳුනා ගෙන ඇත. කෙසේ වුව ද, මේ සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වූ ප්‍රතිචාරීන් සියලුම දෙනාගේ අදහස වූයෙ සහ අපද්‍රව්‍ය

නිසා මතුවන ගැටලු අවම කර ගැනීම සඳහා ගෘහස්ථ පරිසරය තුළම කාබනික පොහොර නිපදවීම, නොදිරන ද්‍රව්‍ය භාවිතය වෙනුවට දිරාපත් වන ආදේශක භාවිතා කිරීම වැනි කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් තමන්ට පුහුණුවීම් හෝ දැනුවත් කිරීම් කර නොමැති බවත් එවැනි වැඩසටහන් බොහෝ දුරට ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් දැනට අපද්‍රව්‍ය එක් රැස් කිරීම සිදු නොකරන ප්‍රධාන මාර්ගවලින් බැහැරව පවතින අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පවතින කුඩා ඉඩම්වල පදිංචි ජනතාව වෙනුවෙන් බවයි.

4.3 අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේදී ජනතා වගකීම

අපද්‍රව්‍ය එක් රැස් කිරීම සහ බැහැර කිරීමේදී ප්‍රාදේශීය සභාව මුහුණ දෙන ගැටලුවක් වන්නේ ප්‍රාථමික අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ස්ථානවලදී ඒවා වර්ගීකරණයකට ලක් නොකර බැහැර කිරීමයි. මේ නිසා සේවකයින් යම් යම් අපහසුතා සහ ගැටලුවලට මුහුණ දේ. කෙසේ වුව ද, තමන් බැහැර කරන අපද්‍රව්‍ය වෙන්කොට බැහැර කිරීම ගැටලුවක් නොවන බව ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 86%ක් අනාවරණය කළ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් තමන් කිසියම් ගැටලුවකට මුහුණ දෙන බව පැවසූ ප්‍රතිශතය 14%කි. කසල වර්ගීකරණයේදී තමන් දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන බව පැවසූ සියලු දෙනාම ව්‍යාපාරිකයින් වූ අතර විශේෂයෙන්ම ආහාර පාන අලෙවි කරන වෙළඳසැල්වලට අදාළ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් මේ පිළිබඳ අදහස් ඉදිරිපත් විය. එම පිරිස අනාවරණය කළ අන්දමට වෙළඳසැල්වලට පැමිණෙන පාරිභෝගික ජනතාව අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී ඒවා වෙන් කර බැහැර කිරීමකට යොමු නොවන බවත්, එම නිසා තමන්ගේ දෛනික කටයුතු සමඟ ඒවා නැවත වෙන් කිරීම අපහසු බවත් ඔවුන්ගේ අදහස විය. කෙසේ වුව ද, එවැනි අදහස් දැක්වූ බොහොමයක් වෙළඳසැල් තුළ වෙන් වෙන් වශයෙන් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා භාජන තබා තිබූ බවක් නිරීක්ෂණය නොවිණි. අනෙක් අතට එළවළු සහ පළතුරු වෙළඳසැල් හිමියන්ගේ අදහස වූයේ තමන් මිලදී ගෙන ඇති ඇසුරුම් මලු තම වෙළඳසැලෙහි අපද්‍රව්‍ය ඉවත ලෑමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන හෙයින් ප්‍රාදේශීය සභාවේ කම්කරුවන් සමඟ සාකච්ඡා කොට තමන් විසින්ම සකසා ගත් ඇසුරුම්වලට තම වෙළඳසැල්වල කැලි කසල අසුරන බවයි. සමස්තයක් වශයෙන් සලකා බැලීමේදී ඇතැම් අවස්ථාවලදී කැලි කසල වර්ගීකරණයට ලක්කර ඉවත ලෑම සම්බන්ධයෙන් යම් යම් ගැටලු සහ දුෂ්කරතාවන්ට

මුහුණ දෙනු ලැබුවත් එය තමන්ගේ යුතුකමක් සේ සලකා තමන් එම කාර්යය ඉටු කරන බව නියැදියේ බහුතර ප්‍රතිචාරීන්ගේ මතයයි.

නගරය තුළ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා පොදු කසල බඳුන් ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සපයා නොමැති බව ද සමස්ත නියැදියේම ප්‍රතිචාරය විය. ප්‍රතිචාරීන් පෙන්වා දුන් අන්දමට කලකට ඉහත ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් එවැනි කසල බඳුන් නගරයේ තැනින් තැන තබා තිබුනත් පසු කාලීනව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඒවා ඉවත් කර ඇත. නගරයට පිටතින් වාසය කරන, අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ හැකියාව පවතින ජනතාව පවා සත්ත්ව මළකුණු වැනි කම්කරුවන්ට භාජනයට අතදමා ගැනීමට අපහසු ද්‍රව්‍ය වෙන් කිරීමකින් තොරව මෙම භාජනවලට දැමීම නිසා නගර අලංකරණය උදෙසා තබා තිබූ එම බඳුන් ඉවත් කිරීමට සිදු වූ බව ප්‍රාදේශීය සභාවේ කසල කළමනාකරණයට සම්බන්ධ කම්කරුවන් සහ නිලධාරීන් විසින් අනාවරණය කරන ලදී. මේ තුළින් පැහැදිලි කරනුයේ පොදු සුභ සිද්ධිය සඳහා පවතින සම්පත් අනිසි පරිහරණයට ලක් කිරීම හේතුවෙන් එම සම්පත් සහ ඒවා භාවිතයට පවතින හැකියාව අහිමි වන බවයි. ජනතාව තුළ පවතින අනවබෝධය, පොදු සම්පත් පරිහරණය පිළිබඳව පවතින ආකල්පමය දුර්වලතා මෙන් ම නොසැලකිල්ල මෙවැනි තත්ත්වයන් සඳහා පාදක වී ඇත.

මෙයට අමතරව නගරය ආශ්‍රිතව සිදුකළ නිරීක්ෂණවලදී පැහැදිලි වූ එක් කරුණක් වූයේ ජාතියේ අනාගතය භාර ගැනීමට සිටින තරුණ සහ ළමා පරපුර ද දැනටමත් සමාජ ව්‍යසනයක් බවට පත්ව ඇති කැලි කසල ප්‍රශ්නය සම්බන්ධයෙන් හෝ තම පරිසරය සෞඛ්‍යාරක්ෂිතව පිරිසිදුව තබා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොකරන බවයි. පෞද්ගලික උපකාරක පන්ති අවසානයේ හෝ වෙනත් කටයුතු සඳහා නගරයට පැමිණ බස් නැවතුම්පොල හෝ වෙනත් ප්‍රසිද්ධ ස්ථානවල රැඳෙන යෞවන යෞවනියන් තමන් පරිහරණය කරන කඩදාසි, ආහාර ඇසුරුම් ආදිය කිසිදු වග විභාගයකින් තොරව පරිසරයට මුදාහරිනු දැකිය හැක. මේ තුළින් පැහැදිලි කෙරෙනුයේ කුඩා කාලයේ සිටම පරිසර සුරක්ෂිතතාව සහ කසල කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් දරුවන් දැනුවත් කිරීමත්, ඒ හා සම්බන්ධ ආකල්ප ගොඩ නැගීමට කටයුතු කිරීමත් සිදු කළ යුතු බවයි.

4.0 සාරාංශ, නිගමන සහ යෝජනා

සමස්තයක් ලෙස සලකා බැලීමේදී දෛනිකව ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය තුළින් සුලු ප්‍රතිශතයක් පමණක් අදාළ පළාත් පාලන ආයතන විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබයි. අනෙක් අතට ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා ජාතික මට්ටමේ සිට පහළට බොහෝ නීති රෙගුලාසි පනවා ඇති අතර ඒවා සම්බන්ධයෙන් ජනතාව යම් ප්‍රමාණයකට දැනුවත් කිරීම ද සිදුව ඇත. බොහෝ විට මෙසේ කළමනාකරණය කිරීම සිදු වන්නේ නාගරික ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත ජනනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය වේ. මෙම කාර්යය සඳහා පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රමුඛතාව ලබා දී කටයුතු කරන අතර සැලකිය යුතු මට්ටමක මානව, මූල්‍ය සහ භෞතික සම්පත් ප්‍රමාණයක් වැය කිරීම ද සිදු කරනු ලබයි. ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සිදුකළ දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් බහුතරයක් තෘප්තිමත් බව අනාවරණය කරන නමුත් අධ්‍යයනයට භාජනය කළ නියැදිය තුළ ද සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයක් එම සේවාව සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තිමත් මට්ටමේ පසුවේ. එයට බලපා ඇති ප්‍රධානතම හේතු සාධක වන්නේ නිශ්චිත කාල සටහනකට අනුව කැලි කසල රැගෙන නොයාම, කාණු පද්ධතිය අවහිරවීම පිළිබඳ නිසි සැලකිල්ලක් නොදැක්වීම, නගරයට පිටතින් වාසනය කරන පුද්ගලයින් විසින් නගරාශ්‍රිත ප්‍රදේශවලට අනවසරයෙන් කැලි කසල බැහැර කිරීම නතර කිරීම සඳහා පියවර නොගැනීම ආදියයි.

අනෙක් අතට කැලි කසල සමාජ ප්‍රශ්නයක් දක්වා පරිවර්තනය වීමට දායකත්වය දැක්වූ සහ දක්වන ජනතාව තුළම එම ගැටලුව සහ ඒ තුළින් මතුකරන ප්‍රතිවිපාක සම්බන්ධයෙන් පවතින නොදැනුවත්කම, නොසැලකිල්ල, එය තමන්ට බාහිරින් පවතින ආයතනයක කාර්යයක්ය යන ආකල්පය, තම අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කරනවා සේම තම යුතුකම පිළිබඳව ද අවධානයක් ලබාදී කටයුතු නොකිරීම, පොදු දේපළ සහ පොදු සම්පත් සම්බන්ධයෙන් පවතින ආකල්පමය දුර්වලතා ද මේ සඳහා දායක වී ඇත.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේ සිට ක්‍රියාත්මක කිරීම දක්වා පාර්ශව ගණනාවක් දායක වන අතර ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ද රජය, පළාත් සභාව, පළාත් පාලන ආයතන, නොදිරන කසල එක්රැස් කරන බලයලත් ආයතන සහ පුද්ගලයින් මෙන්ම ජනතාව ද පාර්ශවකරුවන් වේ. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙස බැලීමේදී ලේඛනගතව

4.0 සාරාංශ, නිගමන සහ යෝජනා

සමස්තයක් ලෙස සලකා බැලීමේදී දෛනිකව ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය තුළින් සුලු ප්‍රතිශතයක් පමණක් අදාළ පළාත් පාලන ආයතන විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබයි. අනෙක් අතට ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා ජාතික මට්ටමේ සිට පහළට බොහෝ නීති රෙගුලාසි පනවා ඇති අතර ඒවා සම්බන්ධයෙන් ජනතාව යම් ප්‍රමාණයකට දැනුවත් කිරීම ද සිදුව ඇත. බොහෝ විට මෙසේ කළමනාකරණය කිරීම සිදු වන්නේ නාගරික ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත ජනනය වන ඝන අපද්‍රව්‍ය වේ. මෙම කාර්යය සඳහා පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රමුඛතාව ලබා දී කටයුතු කරන අතර සැලකිය යුතු මට්ටමක මානව, මූල්‍ය සහ භෞතික සම්පත් ප්‍රමාණයක් වැය කිරීම ද සිදු කරනු ලබයි. ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය සිදුකළ දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් බහුතරයක් තෘප්තිමත් බව අනාවරණය කරන නමුත් අධ්‍යයනයට භාජනය කළ නියැදිය තුළ ද සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයක් එම සේවාව සම්බන්ධයෙන් අතෘප්තිමත් මට්ටමේ පසුවේ. එයට බලපා ඇති ප්‍රධානතම හේතු සාධක වන්නේ නිශ්චිත කාල සටහනකට අනුව කැලි කසල රැගෙන නොයෑම, කාණු පද්ධතිය අවහිරවීම පිළිබඳ නිසි සැලකිල්ලක් නොදැක්වීම, නගරයට පිටතින් වාසනය කරන පුද්ගලයින් විසින් නගරාශ්‍රිත ප්‍රදේශවලට අනවසරයෙන් කැලි කසල බැහැර කිරීම නතර කිරීම සඳහා පියවර නොගැනීම ආදියයි.

අනෙක් අතට කැලි කසල සමාජ ප්‍රශ්නයක් දක්වා පරිවර්තනය වීමට දායකත්වය දැක්වූ සහ දක්වන ජනතාව තුළම එම ගැටලුව සහ ඒ තුළින් මතුකරන ප්‍රතිවිපාක සම්බන්ධයෙන් පවතින නොදැනුවත්කම, නොසැලකිල්ල, එය තමන්ට බාහිරින් පවතින ආයතනයක කාර්යයක්ය යන ආකල්පය, තම අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කරනවා සේම තම යුතුකම පිළිබඳව ද අවධානයක් ලබාදී කටයුතු නොකිරීම, පොදු දේපළ සහ පොදු සම්පත් සම්බන්ධයෙන් පවතින ආකල්පමය දුර්වලතා ද මේ සඳහා දායක වී ඇත.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේ සිට ක්‍රියාත්මක කිරීම දක්වා පාර්ශව ගණනාවක් දායක වන අතර ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ද රජය, පළාත් සභාව, පළාත් පාලන ආයතන, නොදිරන කසල එක්රැස් කරන බලයලත් ආයතන සහ පුද්ගලයින් මෙන්ම ජනතාව ද පාර්ශවකරුවන් වේ. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙස බැලීමේදී ලේඛනගතව

ප්‍රමාණවත් සහ ප්‍රශස්ථ මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති රාශියක් එකිනෙක ආයතන විසින් සකසා ඇති බව ද සත්‍යයකි. කෙසේ වුවත්, ප්‍රායෝගික මට්ටමේ පවතින යම් යම් ගැටලු සහ දුෂ්කරතා පිළිබඳ නිසි අවධානයක් සහ අධ්‍යයනයකින් තොරව සකස් කරන ප්‍රතිපත්ති අවසානයේ බිම් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අපේක්ෂිත ඉලක්ක කරා ගමන් කිරීමට බාධා පමුණුවන බවයි.

මෙම අධ්‍යයනය තුළින් තහවුරු කරනු ලබන තවත් විශේෂිත කරුණක් වන්නේ මාර්තා ඩර්තික් පෙන්වා දෙන අන්දමටම ඕනෑම රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සාර්ථකව ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා එහි පාර්ශවකරුවන් අතර මනා සහ අඛණ්ඩ සන්නිවේදනයක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය බවයි. මෙම අධ්‍යයනයෙන් හෙළිකරන අන්දමට පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරන වැඩ පිළිවෙල සම්බන්ධයෙන් ජනතාවගෙන් සැලකිය යුතු කොටසකට අවබෝධයක් නොමැති අතර ඇතැම් කරුණු සම්බන්ධයෙන් වැරදි වැටහීම් ජනතාව තුළ පවතින බව ද තහවුරු වේ.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් සිදුකර ඇති බොහෝ අධ්‍යයනවලින් තහවුරු කර ඇති අන්දමටම තුමන හෝ සාධකයක් හේතුවෙන් ජනතා සහාය ලබා ගැනීමට අපහසු රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ඒවායේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල කරා ළඟා වන්නේ අවම වශයෙනි. ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් දැනට පවතින ප්‍රතිපත්ති පවා අපේක්ෂිත ඉලක්ක කරා ගමන් නොකිරීමට සහ අනවශ්‍ය ගැටලු මතු කිරීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වශයෙන් ජනතා සහාය නිසි පරිදි නොලැබීම පෙන්වා දිය හැක. ජාතික ව්‍යවසනයක් බවට පත්ව ඇති මෙම ගැටලුවට පිළියම් සෙවීම සඳහා සන්තෘප්ත කළ යුතු මූලික කාරණයක් ලෙස ජනතා සහභාගීත්වය නිසි පරිදි ලබා ගැනීමට හැකිවන ආකාරයෙන් කසල ජනනය වන ස්ථානයේදීම ඒවා නිසි පරිදි වර්ගීකරණයකට ලක් කිරීමට ජනතාවට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ ලබාදීම, කසළ නිසි පරිදි බැහැර කිරීමේ වගකීම සහ එම වගකීම නොසලකා හැරීමෙන් උද්ගත වන තත්ත්ව පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා කිසියම් අඛණ්ඩ වැඩසටහනක් සැලකිය යුතු කාලයක් දක්වා හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කළ යුතුය.

පරිශීලන ග්‍රන්ථ

දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව, 2016. *දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභා වාර්ෂික වාර්තාව-2016.* දොම්පේ: දොම්පේ ප්‍රාදේශීය සභාව

පරිසර අමාත්‍යාංශය, 2011. පිවිතුරු රටක් කරා, බත්තරමුල්ලෙ: පරිසර අමාත්‍යාංශය.

බස්නාහිර පළාත් සභාව, 2007. *2007 අංක 01 බස්නාහිර පළාත් සභා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රඥප්තිය,* කොළඹ: බස්නාහිර පළාත් සභාව

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1987. 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත, කොළඹ: රාජ්‍ය මුද්‍රණ නීතිගත සංස්ථාව.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 1980. *1980 අංක 47 ජාතික පරිසර පනත,* කොළඹ: රාජ්‍ය මුද්‍රණ නීතිගත සංස්ථාව

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව, 2008. *ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය අංක 1560/6, 2008.07.30,* කොළඹ: ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය මුද්‍රණ සංස්ථාව.

Cairney, P., 2012. *Understanding Public Policy: Theories and Issues*, New York: Palgrave Macmillan.

Cochran, G.E., Meyer, L.C., Cara, T.R. & Cayer, N.J., 2009. *American Public Policy: An Introduction,* Boston: Cengage Learning.Inc.

Derthick, M., 1972. *New Towns in Towns*, Washington: Urban Institute.

Dye, T.R., 1975. *Understanding Public Policy*, Englewood Chiffs: N.J. Prentice Hall.

Easton, D., 1953. *The Political System*, New York, Knoff Publishers.

Edwards III, G.C. & Sharkansky, I., 1978. *The Policy Predicament*, San Francisco: W.H. Freeman.

Edwards III, G.C., 1980. *Implementing Public Policy*, Washington, Congressional Qualtely Press.

Lasswell, H. D. & Kaplan, A., 1970. *Power and Society*, New Haven: Yale University Press.

Makinde, T., 2005. *Problems of Policy Implementation in Developing Nations: The Nigerian Experience*, Journal of Social Science, 11(1): 63-69.

Reejal, P. R., 2003. *Public Policy Analysis*, Kathmandu: Pairavi Prakashan.

Rose, R., 1969. *Policy Making in Great Britain*, London: MacMillan.
www.lgpc.gov/lk
www.unescap.org, N.D., *National Solid Waste Management Program in Sri Lanka*, PPT., Colombo: Central Enviornmental Authority of Sri Lanka.

ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන මතය නිර්මාණය කිරීමෙහිලා සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස ෆේස්බුක්හි /මුහුණු පොතෙහි බලපෑම: 2015 ජනාධිපතිවරණය ඇසුරින්

යු.එල්.එච්.ඩී පෙරේරා

සංක්ෂේපය

මහජන මතය ගොඩනැංවීමෙහි ලා නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණු පොතේ කාර්යභාරය ඉතා පුළුල් ය. මෙම අධ්‍යනයේ අරමුණ නම්, ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන මතය නිර්මාණය කිරීමෙහිලා සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණු පොතෙහි බලපෑම: 2015 ජනාධිපතිවරණය ඇසුරින් පිරික්සීමයි. මෙහිදී පොත්පත්, සඟරා ඇසුරුන් ද්විතීයියක දත්ත රැස්කර ගත් අතර, ප්‍රථමික දත්ත 2015 ජනාධිපතිවරණය ඇසුරු කරගනිමින් ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් හා ඔවුන්ට සහයෝගය දෙමින් අවශේෂ දේශපාලන හා දේශපාලන නොවන ප්‍රභූන් මුහුණු පැතිකඩ භාවිතා කර ඇති ආකාරය නිරීක්ෂණය කිරීම තුළින් රැස්කරගන්නට විය. මෙහිදී අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය ලෙස විශ්ලේෂණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිතා කරන ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *මහජන මතය, මුහුණු පොත, ජනාධිපතිවරණය, නව සමාජ මාධ්‍ය*

1.0 හැඳින්වීම

1.1 "මහජන මතය" යන්න හඳුනා ගැනීම

රාජ්‍යයක පවතින ආණ්ඩුව විසින් ක්‍රියාවට නංවන්නාවූ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, එහි ක්‍රියාකාරීත්වය හා දේශපාලනික වශයෙන් වැදගත් සිදුවීම් පිළිබඳව, දෙන ලද අවස්ථාවකදී ජනතාව විසින්ප්‍රකාශ කරනු ලබන අදහස්වල සාමාන්‍යකරණය වූ අදහස "මහජන මතය" ලෙස හැඳින්වේ (සොයිසා, 2009: 539). තව ද ජිනදාස, 2015දී "නිර්මාණාත්මක සන්නිවේදනය හා විචාර අධ්‍යයනය" යන කෘතිය තුළ දක්වන ආකාරයට දේශපාලන විද්‍යාවට අනුව මහජන මතය යනු, දේශපාලන කටයුතු හෝ රාජ්‍ය පිළිබඳ ජනතාව තුළ පවතින ආකල්ප සහ විශ්වාසයන්ගේ එකතුවයි. හර්බර්ට් බ්ලුමර් දක්වන ආකාරයට මහජන මතය යනු, ඕනෑම අවස්තාවකදී පොදු ප්‍රශ්නයක් පිළිබඳව සාකච්ජා කරන පුද්ගලයින්ගේ සාමුහික හැසිරීම් ආකාරයයි. යම් රාජ්‍යයක් වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වීම සඳහා එකිනෙකා විසින් හුවමාරු කරගනු ලබන මෙන්ම ප්‍රකාශ කරගනු ලබන මතයන් විසින් වඩාත්

ශක්තිමත් සහ දැනුවත් පුරවැසියන් ගොඩනැඟීම අත්‍යවශ්‍ය බව ජේම්ස් මැඩිසන් (Jemes Madison) දක්වා තිබේ (ජිනදාස, 2015: 95). වෝල්ටර් ලිප්මාන් 1922 දී " ජනමතය" යනුවෙන් කෘතියක් රචනා කළේය. ඒ තුළ මහජන මතය පිළිබඳ විග්‍රහා කිරීමෙන් ඔබ්බට ගොස් මහජන මතය ගොඩනැංවීම සඳහා ජනමාධයේ දායකත්වය පිළිබඳව විග්‍රහා කර ඇත (කුමාරපේලි, 2009, 149). කෙසේවෙතත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක් තුළ මහජන මතය යන්නට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ. ඒ අතර, වක්‍ර ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ක්‍රියාත්මක වන සෑම රාජ්‍යයක් තුළම මහජන මතය යන්නට ඉතා වැදගත්තැනක් හිමි වේ. එහෙත්, ඒකාධිපති පාලන තන්ත්‍ර ක්‍රියාත්මක වනරටවල්වල මහජන මතයට වැඩි වැදගත්කමක් නොලැබේ. නිදසුන් ලෙස ඉතාලියේ මුසෝලිනි යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ පාලන ක්‍රමය තුළ හා ජර්මනියේ හිට්ලර් යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ පාලන ක්‍රමය තුළ මේ තත්ත්වය හඳුනා ගත හැකිය.

කෙසේ වෙතත් ඇමරිකානු ජනාධිපතිවරයෙකුව සිටි "ජේම්ස් මැඩිසන්" වරෙක ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ, "යම් රාජ්‍යයක් වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වීම සඳහා එකිනෙකා විසින් හුවමාරු කරගනු ලබන මෙන්ම, ප්‍රකාශ කරගනු ලබන මතයන් විසින් ශක්තිමත් සහ දැනුවත් පුරවැසියන් ගොඩනැඟීම අත්‍යවශ්‍ය බවයි (ජිනදාස, 2015: 95). ජෙරමි බෙන්තම් විසින් ව්‍යාවස්ථාපිත පාලනය හැඩගැසිවීමෙහි ලා ජනමතයෙහි වැදගත්කම දක්වා ඇත. ඔහු දක්වන ආකාරයට, රාජ්‍යයේ සියලුම අණපනත් හා තීන්දු තීරණ ජනමතයේ සුපරීක්ෂාවට ලක්විය හැකි බවයි. එමෙන්ම, රජයේ අනර්ථකාරී ක්‍රියාකාරකම් වළක්වා ගත හැකි එකම සුපරීක්ෂාකාරී මෙවලම මහජන මතය බව ඔහු පෙන්වා දෙයි. මහජන මතය යන්න තුළ කැපී පෙනෙන සුවිශේෂී ලක්ෂණ කිහිපයක් හඳුනා ගත හැකිය. එයට අනුව, මහජන මතය යන්නතනියෙන් හඳුනාගතනොහැක. එය හඳුනා ගත හැක්කේ යම්කිසි සිදුවීමක් සමඟය. උදාහරණ ලෙස ගත්කළ"ජාතික ආණ්ඩුව" පිළිබඳ මහජන මතය ගොඩනැඟෙන්නේ ජාතික ආණ්ඩුවක් ලෙස පාර්ලිමේන්තුව ගොඩනැඟීමට උත්සාහ දරන විටදී ය.

එසේම "මහජන මතය" යන්න නිරන්තරයෙන් ගොඩනැඟෙන්නේ වර්තමානය පදනම් කරගෙනය. අතීතයේවත්, අනාගතයේවත් සිදුවන දෙයක් පිළිබඳව මහජන මතයක් ගොඩනොනැඟේ. යම්කිසි සිදුවීමක් සම්බන්ධයෙන් දේශපාලන ආයතනයක්, දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියාකාරී පුද්ගලයන් මතු කරන අදහස් තුළින් මහජන මතය ගොඩනැඟේ. පසුව පහළ මට්ටමේ සිටින අය විවිධ

අයුරින් එය අර්ථ දැක්වීමෙන් එය ව්‍යාප්ත වේ. මෙයට ඉතා හොඳ මෑතකාලීන උදාහරණයක් නම් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා අතින් කියැවුණු "යහපාලනය" පිළිබඳ සංකල්පය පසුව බොහෝදෙනාගේ අවධානයට ලක්විය. එනම් මෙම අදහස පසුකාලීනව ගුවන් විදුලිය, රූපවාහිනිය, පෝස්ටර් හා පුවත්පත් වැනි සන්නිවේදන උපක්‍රම හරහා බිම් මට්ටමේ අය වෙත ව්‍යාප්ත විය. පසුව බිම් මට්ටමේ පිරිස් එය පදනම්කරගෙන යම් යම් අදහස්වලට පැමිණීම, නිගමනවලට පැමිණීම හා එම නිගමන ප්‍රකාශ කිරීම සිදුකරනු ලැබේ. අවසානයේදී දේශපාලන තීන්දු තීරණ ගැනීමේදී හා දේශපාලනයේ හැසිරීමේදී ඒ මඟින් විශාල බලපෑමක් ඇති කෙරේ.

එසේම මහජන මතයේ ඇති සුවිශේෂීත්වය නම්, කිසියම් මහජන මතයක් පැනනැඟුණු සිදුවීම සමඵයකට පත් වූ පසු එම මහජන මතය දේශපාලන කරළියෙන් ඉවත් වීමයි."මහජන මතය" යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේදී දැකගත හැකි ප්‍රධාන කරුණක් නම්, සමාජයේ සියලුදෙනාම දේශපාලන සංසිද්ධියක් පිළිබඳව එක හා සමානව අදහස් නොදක්වන බවයි. එයට හේතූන් නම්, නොදැනුවත්කම,කාලය සීමිත වීම, කිසියම් දේශපාලන හෝ සමාජීයීය සංසිද්ධියක් සම්බන්ධයෙන් සැබෑ ස්වාභාවය ප්‍රකාශ කිරීමට ඇති අකමැත්තයනාදියයි. සැබවින්ම ගතහොත් උක්ත හේතු පදනම් කරගනිමින් සමාජයේ සැළකිය හැකි බහුතරයක් මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට දායක වන්නේ නැත. එබැවින් මහජන මතය යන්න දේශපාලන ක්‍රමයේ ජීවත්වන පුරවැසි බහුතරයේ අදහස ලෙස අර්ථ දැක්විය නොහැක. එබැවින් මෙහිදී සිදු වන්නේ, බල පිරමීඩයේ ඉහළින් සිටින අය ප්‍රකාශ කරන අදහස් එයට සමීපව සිටින අය වෙතටත්, ඔවුන් හරහා සමාන්‍ය ජනතාව වෙතටත් තේරුම් ගත හැකි ආකාරයෙන් පහළට බැසගොස් සමාන්‍ය ජනතාව සමඟ මුසුවීමයි. එබැවින් මහජන මතය ගොඩනැඟීමේදී හා හැඩගැසීමේ දී දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් ඉහළ මට්ටමේ සිටින පිරිස් ලෙස වැදගත් දායකත්වයක් ඉටු කරනු ලබන අතර, ඔවුන්ගේ මතයන් බල පිරමීඩයේ පහළම මට්ටම වන ජනතාව වෙත ගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් සරසවි ආචාර්යවරු, ආගමික නායකයින්, සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන්, රාජ්‍ය සේවාව තුළ බලපෑම්සහගත නිලතලතාන්ත්‍රිකයින් හා ජනමාධ්‍යයන අය රංගදක්වන භූමිකාව ඉතා ඉහළය. උදාහරණයක් නම් 2014 දකුණු පළාත් සභා මැතිවරණයේදී නිළියන් නාමයෝජනා බාරදීමේදි ප්‍රධාන වශයෙන්ම විරුද්ධ වුයේ ජනමාධ්‍ය විසිනි. එමඟින් නිළියන් දේශපාලනයට නොපැමිණිය යුතු බවට මතයක් ගොඩනඟන ලදි.

මහජන මතය හැඩගැස්වීම සඳහා බලපාන සාධක ගණනාවකි. ඒ අතර පුද්ගලයෙකු සතු පුර්ව දැනුම, ආකල්ප හා අගය කිරීම් යනාදිය වැදගත්ය. එසේම ලබා ඇති අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමාණය හා එහි ස්වභාවය පිළිබඳව ඇති බලපෑම ද, ඒ හා සමානව වැදගත්ය. එනම් එම අධ්‍යාපනය විධිමත් අධ්‍යාපනයක් ද, අවිධිමත් අධ්‍යාපනයක් ද යනාදිය සේම එම අධ්‍යාපනය අපරදිග නැඹුරු අධ්‍යාපනයක් ද, පෙරදිග නැඹුරු අධ්‍යාපනයක් ද යනාදිය ද, වැදගත්ය. විශේෂයෙන් ගත් කළ ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ ආදි දේශපාලන පක්ෂයන්හි පාක්ෂිකයින් හා සාමාජිකයින් හට ලබාදෙන අවිධිමත් අධ්‍යාපනය සෘජුවම ඔවුන්ගේ දේශපාලන සහභාගීත්වය කෙරෙහි බලපා ඇත. එසේම, දේශපාලන, ආර්ථික, සංස්කෘතික හා සමාජීයීය පරිසරයේ ස්වභාවය බලපෑම් කරයි. එනම්, ඇමරිකාව, බ්‍රිතාන්‍ය, ඔස්ට්‍රාලියාව මෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන පසුබිමක් පවතිනම් එවැන්නක් තුළ මහජන මතය ගොඩනැඟීමට අවස්තාව පවතී. එසේ නොවන විට මහජන මතය මර්දනය වීමක් දැක ගත හැකිය. එසේම, විධිමත් ලෙස අදහස් සංසරණය වීමට ඇති අයිතිය. එනම් මාධ්‍ය නිදහස යන්න ද, මහජන මතය ගොඩනැඟීමට බලපායි.ශ්‍රී ලංකාවේ මෑතකාලීනව ජනමාධ්‍යවේදීන් සම්බන්ධයෙන් අසන්නට ලැබුණු සිදුවීම්තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ අදහස් සංසරණය වීමතුළින් මහජන මතය ගොඩනැංවීමේ ලාගැටලු පවතින බවපැහැදිළි වේ.

මේ අතර වයස් මට්ටම ද මහජන මතය ගොඩනැංවීමට බලපායි (සොයිසා, 2009: 539).කෙසේවෙතත්, වත්මන වන විට මහජන මතය ගොඩනැංවීම සම්බන්ධයෙන් ජනමාධ්‍ය ප්‍රධාන වන අතර විද්‍යා හා තාක්ෂණයේ දියුණුව සමඟ නව මාධ්‍ය උපක්‍රමයන් තුළින් උපත ලැබූ සමාජ මාධ්‍යයන්/ සමාජජාලා වෙබ් අඩවි එහි මුලිකත්වයගෙන කටයුතු කෙරේ.

1.2 නව මාධ්‍ය, සමාජ මාධ්‍ය, සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණුපොත හඳුනා ගැනීම

1.2.1 ජන මාධ්‍ය හා නව මාධ්‍ය යන්න හඳුනා ගැනීම

ඕනෑම පුරවැසියකුගේ එදිනෙදා දෛනික ජීවිතය පවත්වාගෙන යාම සඳහාත්, සන්නිවේදනය සඳහාත් තීරණාත්මක කාර්යයභාරයන් ජන මාධ්‍ය මඟින් ඉටු කරන බව පෙන්වා දිය හැකිය. ලෝකයේ ජන මාධ්‍ය ප්‍රධාන කොටස් 03 කට බෙදා වෙන් කල හැකිය.

1. මුද්‍රිත මාධ්‍ය
2. විද්‍යුත් මාධ්‍ය
3. නූතන මාධ්‍ය

මෙහිදී මුද්‍රිත මාධ්‍යයන් ලෙස පුවත්පත්, සඟරා, පත්‍රිකා පොත් යනාදිය හඳුන්වා දිය හැකිය. එමෙන්ම ගුවන් විදුලිය හා රූපවාහිණිය විද්‍යුත් මාධ්‍ය ලෙස සැලකේ. නූතන මාධ්‍ය ලෙස හඳුන්වන්නේ පරිගණකය ආශ්‍රිත කර ගනිමින් තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය සම්බන්ධව වර්ධනය වී ඇති මාධ්‍යයන්ය. ඒවා නම්, අන්තර්ජාලය, ජංගම දුරකථනයආදියයි. මෙම මාධ්‍ය හරහා එකිනෙකා අතර අදහස් හුවමාරුවක් මෙන්ම පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට තොරතුරු අදහස් ආකල්ප ගෙන යාමක් සිදු කරනු ලබයි. එඩ්වඩ් සැපීර් පැවසූ ලෙස "ශරීරයේ රුධිරය ගමන් කරන්නේ යම් සේද සමාජය තුළ සන්නිවේදනයත් එසේ ක්‍රියාත්මක වනු ලබයි". සැබවින්ම මෙම සන්නිවේදන මාධ්‍ය ඒ සඳහා මනා පිටුවහලක් සපයනු ලබයි. මෙම මාධ්‍ය තෙවර්ගය අතුරින් වැඩි අවධාණයක් යොමු කරනු ලබන්නේ නව මාධ්‍ය කෙරෙහිය. 1980 දශකය වන තෙක් සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ ප්‍රමුඛයා බවට පත් වූයේ, මුද්‍රිත මාධ්‍ය හා විද්‍යුත් මාධ්‍යයයි. කෙසේවෙතත්, 1945න් පසුව ලොව දෙකඩවීම ආරම්භ කළ සීතල යුද්ධය ජයග්‍රහණය කිරීමට නව සන්නිවේදන තාක්ෂණය යොදාගන්නා ලදි. ඒ ඔස්සේ ලොව ඉලෙක්ට්‍රොනික තාක්ෂණික මාධ්‍යයන් මඟින් සන්නිවේදනය කිරීම වේගවත් විය (ගමගේ, 2015: 73).මේ අනුව ක්‍රමානුකූලව නව මාධ්‍ය යන්න කරළියට පැමිණෙන්නට විය. ඇන්ඩෘ එල්. සැපයිරෝ දක්වන ආකාරයට නව ඩිජිටල් තාක්ෂණයේ ආගමනය හේතුවෙන් තොරතුරු පාලනයක් සිදුවන්නේ ද, අත්දැකීම් හා සම්පත් මොනවා ද, යන්න පිළිබඳව විශාල පරිවර්තනයක් සිදු වී ඇත (ජිනදාස, 2014:170). එසේම, කැලුම් රිමර් (2009), ලිස්ටර් (2003) සහ ෆ්‍රීඩ්මන් (2005) යනාදීන් දක්වන ආකාරයට නව මාධ්‍ය සම්බන්ධයෙන් එනම් එය ක්‍රියාවට නැංවීම, එයට අවැසි ප්‍රාග්ධනය සම්පාදනය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පවතී (ජිනදාස, 2014: 171). නව මාධ්‍ය සඳහා උදාහරණ ලෙස අන්තර්ජාලය, වෙබ් අඩවි, බහුමාධ්‍ය තාක්ෂණය ආදිය මෙන්ම, ෆේස්බුක්(Face Book), ට්විටර්(Twitter), ගූගල්ප්ලස් (Google Plus), මයි ස්පේස්(My Space), ලින්ක්ඩ් ඉන්(Linkd In), යූ ටියූබ් (You Tube) වැනි සමාජ මාධ්‍යයන් ප්‍රමුඛ වේ.

1.2.2 නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණුපොත හඳුනා ගැනීම

නව මාධ්‍ය පිළිබඳව කතා කිරීමේදී වත්මන විට අවධානයට යොමුවන උක්ත දක්වා ඇති සමාජ මාධ්‍ය පිළිබඳව අමතක කළ නොහැකිය. කෙසේවෙතත්, සමාජ මාධ්‍ය යනු බහුවිධ හා සංකීර්ණ සංසිද්ධියක්. එය හරි කලබලකාරී වේදිකාවක් නැතහොත් විවෘත පොළක් වගෙයි. ඒ තුළ අලෙවි කිරීමක් නැති වුවත් සෝෂාකාරී හා කලබලකාරී පොලක ඇති ගතිසොබාවලට සමාන්තර බවක් සමාජ මාධ්‍ය තුළ හමු වේ. එසේම සමාජ මාධ්‍ය අන්තර්ගතයත් අතිශයින් විවිධාකාරයි. එහි සංසරණය වන හා බෙදා ගන්නා සියල්ල ග්‍රහණය කරන්නට කිසිවකුටත් නොහැකියි. කෙසේවෙතත්, සමස්ත ලෝකයටම මෙම සමාජ මාධ්‍යයන් ඔස්සේ එකිනෙකාට එකිනෙකා සම්බන්ධ වී ඇති අතර, රටක සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලන ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් ද, මෙම සමාජ මාධ්‍ය ඔස්සේ සිදු කරන බලපෑම ඉතා ප්‍රභලය.වත්මන තුළසමාජ මාධ්‍ය පොදු උන්නතියට උපක්‍රමශීලිව යොදා ගැනීමේ පුරෝගාමීන් හැටියට දකුණු කොරියාව, මැලේසියාව, ඉන්දුනිසියාව හා තායිලන්තය දැක්විය හැකියි. ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය, කම්කරු අයිතිවාසිකම්, පාරිසරික ප්‍රශ්න, පාරිභෝගික උද්ඝෝෂණ ආදී බොහෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් ඒ රටවල සමාජ ක්‍රියාකාරිකයන් සමාජ මාධ්‍ය දක්ෂ ලෙස යොදා ගන්නවා. මධ්‍යයම ප්‍රාන්තිකයන් මිලියන 300කට වඩා වෙසෙන ඉන්දියාවේද, සමාජ මාධ්‍ය හා ඉන්ටර්නෙට් භාවිතය ජන සමාජයට පුළුල් වශයෙන්බලපෑම් කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන් අල්ලස හා දූෂණයට එරෙහිවත් කාන්තාවන්ට නිසි රැකවරණය සඳහාත් මෑත කාලයේ ඉන්දියාව හරහා පැතිර ගිය මහා පරිමාණයේ ජනතා උද්ඝෝෂණ තීව්‍ර කළේ, සමාජ මාධ්‍ය භාවිතයයි. අද වන විට ට්විටර්, ෆේස්බුක් වැනි සමාජ මාධ්‍යයන් ඉතා ප්‍රබල මට්ටමින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද, භාවිතා වේ. ඒ අතුරුනුත් "ෆේස්බුක" ප්‍රබලතම නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස සැළකිය හැකිය. වර්ෂ 2004 පෙබරවාරි 04වන දින හාවර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාලයේ ඉගෙනුම ලබමින් සිටි Mark Zuckerbeg ගේ මුලිකත්වයෙන් යුතුව Edurdo Saverin, Dustin Moskovitz සහ Chris hughe යන මිතුරන්ගේ එකතුවෙන් ආරම්භයෙදී "ෆේස්බුක් සමාජ ජාලය" නිර්මාණය විය. ඔවුන් මෙය සකස් කළේ ඔවුනොවුන් සමඟ පුද්ගලික සබඳතා පවත්වාගෙන යාමේ මෙවලමක් වශයෙනි. පසුව ක්‍රමානුකූලව මෙය ලෝකය පුරා ව්‍යාප්ත විය. 2013 සැප්තැම්බර් මාසයේ ප්‍රසිද්ධ කළ සංඛ්‍යා ලේඛනවලට අනුව ෆේස්බුක්හි සමාජිකයින් සංඛ්‍යාව බිලියන 1.19ක් හෙවත් කෝටි 119 කි. මේ සංඛ්‍යාව නිතිපතා වැඩිවෙයි. ඒ සෑම මසකදීම 1.67ක වේගයකිනි.

එනම් මාසයකට කෝටි දෙකක සංඛ්‍යාවක් අලූතින් ෆෙස්බුක් වෙත එයි (ජයසුන්දර, 2014: 05). කෙසේවෙතත්, 2012 අග වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ෆේස්බුක් ගිණුම් සංඛ්‍යාව 1,515,720ක් වී යයි ජාත්‍යන්තර වෙබ් දත්ත හරහා සොයාගෙන ඇත (nalakagunawardene.com, 2014).

2.0 මහජන මතය නිර්මාණය කිරීම සඳහා නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණු පොතේ බලපෑම

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක ජන ජීවිතයේ පැවැත්ම ඇතිවන්නේ මහජන මතය පදනම් කරගෙන බව අපට සිතිය හැකිය. දේශපාලන විද්‍යාවට අනුව මහජන මතය යනු, දේශපාලන කටයුතු හෝ රාජ්‍යය පිළිබඳ ජනතාව තුළ පවතින ආකල්ප සහ විශ්වාසයන්හි එකතුවකි. (ජිනදාස, 2015: 95). යම්කිසි දේශපාලනමය වශයෙන් වැදගත් පුද්ගලයෙක්, සිදුවීමක්, ආයතනයක්, ප්‍රතිපත්තියක්, වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් එම දේශපාලන ක්‍රමය තුළ ජීවත්වන මිනිසුන් දරණ ආකල්පවල සාමාන්‍යකරණය මහජන මතය ලෙස හැඳින්විය හැකිය. කෙසේවෙතත් අද වන විට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේදී ජනමාධ්‍යයේ බලපෑම සුළුපටු එකක් නොවන තත්ත්වයට පත්ව ඇත. ඒ අතිනුත් නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණු පොතේ බලපෑම තීව්‍ර යැයි කිව හැකිය. එහි බලපෑම දේශීය වශයෙන්ම මෙන්ම, විදේශීය වශයෙන් ද, ඉතා පැහැදිළිව දැකගත හැකිය. නව සමාජ මාධ්‍යය යනුවෙන් හැඳින්වෙන මාධ්‍යය භාවිතයේදී ග්‍රාහකයාගේ ප්‍රතිපෝෂණ සහ අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය මත වැඩි වැඩියෙන් රඳාපැවතීම දැකිය හැකි විශේෂ ලක්ෂණයයි. ඒ අනුව එය විශ්වීය සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියේ ලක්ෂණයකි. මෙම පරිච්ඡේදයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන්නේ දේශපාලන ප්‍රංපචයන් කෙරෙහි මහජන මතය නිර්මාණය කිරීමෙහි ලා දේශීය වශයෙන් මෙන්ම විදේශීය වශයෙන් නව මාධ්‍යයක් ලෙස මුහුණු පොතේ බලපෑම පිළිබඳවයි.

2.1 මහජන මතය නිර්මාණය කිරීම සඳහා ෆේස්බුක්හි බලපෑම පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම්

අද වන විට "ෆේස්බුක්" නම් සමාජ මාධ්‍යයට දේශ සීමා බැමි බිඳදමමින් මහජන මතය ගොඩනැඟීමේ ලා කටයුතු කිරීමේ හැකියාව නිර්මාණය වී ඇත. එය අද වන විට පෙරදිගට ද, අපරදිගට ද, යන්න අඳාළ නොවේ. කෙසේවෙතත්, මෑත කාලයේ සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මහජන මතය නිර්මාණය කිරීම සඳහා ෆේස්බුක්

භාවිතා කරන ලද ප්‍රබල අවස්තාවක් ලෙස 2008 ඇමරිකානු ජනාධිපතිවරණය සැලකිය හැකිය. එහිදී බැරක් ඔබාමා විසින් සිය සමස්ත මැතිවරණ ප්‍රචාරණ ව්‍යාපාරයම ගෙනයනු ලැබුවේ, ෆේස්බුක්, ට්විටර්, යු-ටියුබ් සහ බ්ලොග් අඩවි හරහා ය. ඒ අනුව සමස්තයක වශයෙන් ගත් කළ නව සමාජ මාධ්‍යයන් 15ක් හරහා මිලියන ගණනාවක ඇමරිකානුවන් ඔබාමා සමඟ සම්බන්ධව සිටින්නට විය. කෙසේවෙතත්, මෙම සමාජ මාධ්‍යයන් අතුරින් ඔබාමා වඩාත් ප්‍රබලව භාවිතා කළ සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස "ෆේස්බුක්" හඳුන්වා දිය හැකිය. ඒ පිළිබඳ ගෙනහැර දැක්වීමේ දී, මැතිවරණ දිනය ආසන්න වන විට ඔබාමාගේ ෆේස්බුක් පිටුව වෙත ඇමරිකානුවන් විශාල පිරිසක් එකතු වී සිටි අතර ඔහු විසින් සිදු කරන ලද දේශන ආදිය යු-ටියුබ් වෙත එක් කළ අතර ඒවා මිලියන 50ක පමණ ප්‍රේක්ෂකයින් පිරිසක් නරඹා ඇත (ගමගේ, 2015: 75).

2009 අප්‍රේල් මස 07 වන දින පවත්වන ලද "මොල්ඩෝවා" ජනරජ මැතිවරණයේහිදී ද, "ෆේස්බුක්" ප්‍රබල කාර්යභාරයක් සිදු කරන ලදි. "මෝල්ඩෝවා" නම් යුරෝපීය රාජ්‍යය තුළ පැවති මැතිවරණයේදී ද, පාලන බලය අත්පත්කරගෙන සිය කොමියුනිස්ට් පක්ෂය නැවතවරක් බලය තහවුරු කරගන්නට විට. නමුත් එම මැතිවරණය සාධාරණ එකක් නොවන බව පවසමින් නැවත වරක් ජන්ද ගණන් කරන ලෙස එරට විශාල ජනතා උද්ඝෝෂණයක් ඇති විය. එහිදී එම විරෝධතාවන්පදනම් කරගනිමින් මහජන මතය ඔවුන් මෙහෙයවනු ලැබුයේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම ට්විටර්, ෆේස්බුක් ඇතුලු අනෙකුත් සමාජ මාධ්‍යයන් ඔස්සේය. කෙසේවෙතත්, මෙලෙස පැවති තත්ත්වය පදනම් කරගනිමින් නව රජයක් පිහිටුවීමට මෝල්ඩෝවට හැකි නොවුණි. එහෙත් සැබවින්ම මෙම මැතිවරණයේදී "ෆේස්බුක්" නම් සමාජ මාධ්‍යයට වඩා ට්විටර් භාවිතා කරන්නට වූ අතර, එහෙයින් එය "ට්විටර් විප්ලවය" නැතිනම් "දම් විප්ලවය" ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ (ගමගේ, 2015: 76).

ෆේස්බුක් හරහා මහජන මතයක් නිර්මාණය කිරීම තුළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට බලපෑම් කරන ලද අවස්තාවක් කොළොම්බියාව මුල්කරගෙන සිදු විය. කොළොම්බියාවේ වාසය කළ "ඇමෙන්ඩා" නම් තරුණිය ෆේස්බුක් මඟින් ඇති වූ ප්‍රේම සබඳතාවක් බිඳ වැටීමෙන් දිවි නසාගත් අතර, මෙමඟින් ෆේස්බුක් පිළිබඳව නව නීති සම්පාදනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පිලිබඳව මහජන මතයක් ගොඩනැඟුණි. ඒ අනුව එය පදනම් කරගනිමින් දේශපාලන යාන්ත්‍රණය විසින් "ෆේස්බුක්" සම්බන්ධයෙන් නව නීතියක් සම්පාදනයකොට පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදි

(සුරවීර, 2011). එසේම, ස්පාඤ්ඤයේ දියත්වූ 15-M ව්‍යාපාරය ද, ලෝක දේශපාලනය තුළ නව මාධ්‍යයක් ලෙස ෆේස්බුක් මඟින් මහජන මතය ගොඩනැංවීම සම්බන්ධයෙන් බලපෑම් කළ අවස්ථාවක් ලෙස සැලකේ. නව දේශපාලන වෙනසක් ඉල්ලමින් කටයුතු කළ මෙම සංවිධානය එකී වෙනස සිදු කිරීම සඳහා අවැසි මහජන මතය ගොඩනඟණු ලැබුයේ ෆේස්බුක් මඟිනි.

මෑතකදී ඊජිප්තුව තුළ සිදු වූ අරගලකාරී තත්ත්වය ෆේස්බුක් තුළින් නිර්මාණය කරන ලද මහජන මතය පදනම් කරගනිමින් සිදු කරන ලද "ෆේස්බුක් විප්ලවයක්" ලෙස හැඳින්විය හැකිය. දශක තුනකට අධික කාලයක් ඊජිප්තුව පාලනය කළහොස්නි මුබාරක් සති කිහිපයක් තුළදී රටින් පළවා හැරීමට හැකි වුයේ අන්තර්ජාලය මඟින් දේශපාලන විචාරක අදහස වේ. මරණ ගණන 384කට සීමා කරමින් මෙම විප්ලවය ජයගත හැකිවුයේ, අන්තර්ජාලය හේතුකොටගෙනය යන්න බව බටහිර විචාරකයින් මෙන්ම, ඊජිප්තු නායකයින් ද, පිළිගනී. මෙම ෆේස්බුක් විප්ලවය මෙහෙය වූ නිර්ණාමික නායකයෙකු මාධ්‍යයට ප්‍රකාශ කළේ, *"අපි උද්ඝෝෂණ සැලසුම් කළේ, ෆේස්බුක් මඟින්, සම්බන්ධීකරණය කටයුතු කළේ ට්විටර් මඟින්, ලෝකයාට මේ පණිවිඩය කියුවේ යූ-ටියුබ් හරහාය යනුවෙනි* (සුරවීර, 2011)". මෙම විප්ල්වයේදී මුබාරක් ඉවත්ව විය යුතු බවට ජනතාව අතරින් මහජන මතයක් ගොඩනඟන්නට ෆේස්බුක් නායකයින් උත්සුක වන්නට වූ අතර, උද්ඝෝෂණ පැවැත්වෙන දිනය, ස්ථානය හා කළ යුතු දේ ෆේස්බුක් මඟින් දැනුම් දුණි. මේ තත්ත්වය තුළ මුබාරක් රජය අන්තර්ජාලය තහනම් කරන්නට වුව ද, එම වාරණ නොතකා ෆේස්බුක් සටන්කාමීන් වාරණ නීති නොතකා කටයුතු කරන්නට විය.මේ හේතුවෙන් අවසානයේදී මුබාරක් හට රජය පිහිටුවීමට නොහැකි විය.එසේම, පෙරදිග රාජ්‍යයන් වෙත අවධානය යොමු කිරීමේදී ඉන්දියාව අමතක කළ නොහැකිය. ඉන්දියාවේ අගමැති නරේන්ද්‍ර මෝදි ද, තම මැතිවරණ ව්‍යාපාරය තුළත්, ඉන්පසුවත් නව මාධ්‍යයක් ලෙස ෆේස්බුක් ඇතුළු අනෙකුත් සමාජ මාධ්‍යයන් භාවිතා කරමින් තමන්ට පක්ෂව මහජන මතයක් ගොඩනඟන්නට විය. ඔහු ඉන්දියාවේ සියලුම පුවත්පත් හා 275ක් පමණ වන ප්‍රවෘත්ති නාලිකා අතහැර ෆේස්බුක් හා සමාජජාලා භාවිතා කරමින් සිය මැතිවරණ කටයුතු මෙහෙයවන්නට විය. ඉන්දියාවේ ෆේස්බුක් භාවිතා කරන පිරිස මිලියන 100කි. ඉන්දීය අගමැති මැතිවරණ කාලසීමාවේත් ඉන් පසුවත් මෙම සමාජ මාධ්‍යය සමඟ සක්‍රීයව කටයුතු කරන ලදි. කෙසේවෙතත් මිලියන 10කට වඩා වැඩි පිරිසක් මෝදි සමඟ ෆේස්බුක් පිටුව සමඟ සම්බන්ධ වී

ඇත. එතුමා සිය නිවේදන, පණිවිඩ ඉංග්‍රීසි, හින්දි යන භාෂා දෙවර්ගයෙන්ම ෆේස්බුක් ඇතුලු අනෙකුත් සමාජ මාධ්‍යයන් තුළ නිකුත් කරන්නට විය (ගමගේ, 2015: පිටුව 77).

එසේම 2013 පෙබරවාරි මස පවත්වන ලද කෙන්යාවේ ජනාධිපතිවරණයේ අපේක්ෂකයින් එරට මුල්ම සජීව ටෙලිවිෂන් විවාදට සහභාගී වූ අතර, එය යු-ටියුබ්, ෆේස්බුක් හා වෙනකුත් සමාජ මාධ්‍යයන් හරහා විකාශනය වන්නට විය. මෙහිදී අපේක්ෂකයින් ජනමතයක් ගොඩනැඟීමේ අරමුණින් මෙම වැඩසටහන මෙහෙය වීම සිදු කළ ද, අවසානයේ වැඩි පිරිසකින් චෝදනා එල්ල වන්නට වූයේ අපේෂකයින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු නොදී මඟහැර යනු ලබන බවයි. එහෙත් සමහර ප්‍රේක්ෂකයින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ, අපේක්ෂකයින් වඩාත් හොඳින් සිය ප්‍රතිපත්ති ඉදිරිපත් කරන්නට වූ බවයි. ඒ මඟින් එක් අතකින් සමහර අපේක්ෂකින් සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට ඔවුනට හැකි විය (nalakagunawardene.com, 2014). එසේම ඉන්දුනීසියාවේ 2014 වර්ෂයේ පවත්වන ලද ජනාධිපතිවරණය මෙන් ම ටියුනීසියාවේන් ඇරඹී අරාබි වසන්තය තුළ අවස්ථා රැසකම ෆේස්බුක් හරහා මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට හැකි විය. මේ අනුව බලන කළ ෆේස්බුක් යන සමාජ මාධ්‍ය වඩාත් ප්‍රබල මට්ටමින් ජාත්‍යන්තරය තුළ මහජන මතය ගොඩනැංවීමෙහි ලා භාවිතා කෙරේ.

2.2 මහජන මතය නිර්මාණය කිරීම සඳහා මුහුණුපොතේ බලපෑම ශ්‍රී ලංකාව ආශ්‍රයෙන්

වත්මන තුළ දැකගත හැකි විශේෂිතම කාරණාව නම් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට වැඩිවශයෙන් මහජනතාව මුහුණුපොත හරහා බලපෑම් කිරීමේ තත්ත්වයයි. විශේෂයෙන්ම, සයිටම්, මීතොටමුල්ල කසළ කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් මතු වූ ගැටලුව, උමා ඔය, සිංහල මුස්ලිම් ගැටලුව සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී මේ තත්ත්වය ඉතා ප්‍රබලව දැකගත හැකි විය. සයිටම් ඒ අතුරිනුත් ප්‍රධානතම වේ. එසේම ෆේස්බුක් හරහා ජනතා මතය ඒකරාශි කරගැනීම පමණක් නොව, විවිධ නිවේදන පවා ජනතාගත කිරීම සිදු වේ. එය පහත උදාහරණයෙන් පැහැදිළි වේ.

"සයිටම් අහෝසි කරනු !
විරෝධතා පාගමන

ඔක්තෝබර් 10 කොළඹදී"- සයිටම් විරෝධී සිසු ජන ව්‍යාපාරය (Abolish Saitm ෆේස්බුක් මුහුණු පිටුව, 2017)

එසේම, දේශපාලන ක්‍රමය තුළ පවතින අල්ලස, දූෂණය, විනිවිදභාවය සම්බන්ධයෙන් වන ගැටලු මඟහැරීම උදෙසා මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට ෆේස්බුක් හරහා උත්සුක වන අන්දම වත්මන වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ දැකගත හැකිය.

"සිල් රෙදි හොරු ටික
නිදැල්ලේ ඉන්නේ,
ඔය අහිංසකයෝ දෙන්නට
නිදහසේ පෙම් කරන්ඩ ඉඩ දීලා!" (Abolish Saitm ෆේස්බුක් මුහුණු පිටුව, 2017)

උක්ත දැක්වෙන ෆේස්බුක් වැකිය තුළ එක්තරා ආකාරයකට ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලඥයින්ගේ වංචා, දූෂණ ගැන අවබෝධයක් හා හෙළි කිරීමක් සිදු කරන අතරම, පවතින දේශපාලන ක්‍රමය තුළින් අවධානය යොමු කළ යුතු විශාල ගැටලු, දූෂණ ගැන තීන්දු තීරණ නොගෙන ඉතා සුලු කාරණා සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමුකරන ආකාරය උපහාසයට ලක්කර ඇත. උක්ත දක්වා ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධයෙන් ෆේස්බුක් නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය පිළිබඳවය. කෙසේවෙතත්, මේ උත්සාහය යම්තාක් දුරට සාර්තක වූ බව රවී කරුණානායක ඇමතිවරයා තාවකාලිකව ධුරයෙන් ඉවත්වීමෙන් පැහැදිළි වේ. නමුත් මෙම ඉවත්වීමේ ස්වභාවය සම්බන්ධයෙන් යම් යම් සදාචාරාත්මක ගැටලු පවතී.ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ආශ්‍රයෙන් වත්මන වන විට "ෆේස්බුක්" නම් සමාජ මාධ්‍යයේ බලපෑම ඉතා ප්‍රබලව දැකගත හැකිය. 2004 මැතිවරණයේ සිට වත්මන දක්වා මැතිවරණ සියල්ලේම පාහේ ෆේස්බුක් මඟින් මහජන මතය ගොඩනැංවීමට සක්‍රීය දායකත්වයක් ඉටු කරනු ලැබූ බව දක්නට ඇත. විශේෂයෙන් ගත් කළ 2010 ජනාධිපතිවරණයේ දී තරඟ කළ මහින්ද රාජපක්ෂයන් සිය ජයග්‍රහණය උදෙසා, යුද්ධය අවසන් කළ සේනාධිනායකයා ලෙස ඔහුගේ තත්ත්වය ඉතා ගැඹුරින් ජනතාව අතරට ගමන් කරන පරිදි ප්‍රචාරණ උපක්‍රම ෆේස්බුක් නිල පිටුව තුළ සංසරණය කරන්නට විය. එසේම එම සීමාව තුළ ඔහු විසින් සිදු කරන ලද සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳව විශාල ප්‍රමාණයේ ජායාරූප මඟින් ෆේස්බුක් හරහා ව්‍යාප්ත කරන්නට විය. කෙසේවෙතත්, මෙම ඉදිරි පරිච්ඡේද තුළ සාකච්ඡාවට බඳුන් වන්නේ 2015 ජනාධිපතිවරණ කාලපරිච්ඡේදය තුළ නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස "ෆේස්බුක්" මහජන මතය නිර්මාණය කිරීමට කටයුතු කළ ආකාරය පිළිබඳවය.

3.0 ශ්‍රී ලංකාවේ 2015 ජනාධිපතිවරණයේදී මහජන මතය ගොඩනැංවීම සඳහා මුහුණු පොතේ බලපෑම

3.1 2015 ජනාධිපතිවරණය පැවැත්වීමේ පසුබිම

2015 වර්ෂය එළඹෙන විට මහින්ද රාජපක්ෂයන් ජනාධිපතිවරණයක් කැඳවීමට තීරණය කරන ලදී. එහෙත්, ඒ වන විට ව්‍යවස්ථාමය සීමා 1978 ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 31(1) වගන්තිය තුළින්ම සම්පාදනය වී තිබිණ.

"ජනතාව විසින් දෙවරක් ජනාධිපති ධුරයට තෝරා පත් කරන ගනු ලැබූ කිසිම තැනැත්තෙකු ඉන් පසු එම ධූරයට ජනතාව විසින් තෝරා පත් කර ගැනීමට සුදුස්සෙකු නොවන්නේ ය".

කෙසේවෙතත් ජනාධිපතිවරණයට මහින්ද රාජපක්ෂයන් තෙවන වරටත් අපේක්ෂකයෙකු ලෙස ඉල්ලීම උදෙසා 18 වැනි සංශෝධනය ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්තාවට ගෙන එනු ලැබූ අතර, ඒ අනුව ජනාධිපතිවරයෙකු ලෙස තෙවරක් තේරී පත් වීම සඳහා අවශ්‍ය විධිවිධාන සකස් විණ. මහින්ද රාජපක්ෂයන් එය පදනම් කර ගනිමින් සිය ධූර කාලයෙන් වසර දෙකක් ඉතිරිව තිබියදී නැවත ජනාධිපතිරණයක් කැඳවන ලදී. 2014 ඔක්තෝම්බර් 20 වන දින ජනමාධ්‍ය ඇමති "කෙහෙලිය රඹුක්වැල්ල මහතා" විසින් ඒ බව සියලු ලාංකිකයන්ට දැනුම් දෙන ලදී. එදිනම මැතිවරණ කොමසාරිස් "මහින්ද දේශප්‍රිය මහතා" විසින් 2014 දෙසැම්බර් 8 වෙනි දින නාමයෝජනා බාරගන්නා බවට ජනමාධ්‍ය වෙත දැනුම් දෙන ලද අතරම ජනාධිපතිවරණය 2015 ජනවාරි 8 වෙනිදිනට පවත්වන බවටද නිල මට්ටමින් දැනුම් දෙන ලදී. මෙහිදී විරුද්ධ පාර්ශවයේ පොදු අපේක්ෂකයා ලෙස ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජිකයෙකු වූ "මෛත්‍රීපාල සිරිසේන" නාම යෝජනා භාරදෙන ලදී.උක්ත ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් දෙදෙනාට අමතරව තවත් අපේක්ෂකයින් දහහත්දෙනෙකු (17) මෙරට පවත්වන හත්වන ජනාධිපතිවරණයට නාම යෝජනා බාරදෙන ලදී (පෙරේරා, 2015: පි 1).

3.2 මුහුණු පැතිකඩ/ෆේස්බුක් හරහා ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් දෙදෙන මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට උත්සාහ කළ ආකාරය

3.2.1 මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා මුහුණු පැතිකඩ භාවිතා කර ඇති ආකාරය

විශේෂයෙන්ම කිවයුතු ප්‍රධාන කාරණාව නම්, මේ මැතිවරණ කාලපරිච්ඡේදය තුළ මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ යැයි නිශ්චිතව කිව හැකි ෆේස්බුක් පිටුවක් නොමැති බවයි. නමුත් mahinda.rajapaksha.7739?ref=br_rs යන ෆේස්බුක් පිටුව යම්තාක් දුරකට මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ යැයි නිර්ණය කළ හැකිය.විශේෂයෙන්ම මේ කාලය තුළ යුද්ධය අවසන් වී සැළකිය හැකි කාලයක් ගතව තිබුණ හෙයින් යුද්ධය අවසන් කරන ලද්දේ තමන් බව නැවත ජනතාව වෙත පසන් කිරීමට මෙන්ම, අනෙක් අතින් මේ කාලය තුළ යුධ අපරාධ සම්බන්ධයෙන් රණවිරුවන් ජාත්‍යන්තර අධිකරණය ඉදිරියට ගෙන ඒම සම්බන්ධයෙන් ද, මතවාද පැනනැගුණු හෙයින් තමන් එහිදී රණවිරුවන් තවදුරටත් ආරක්ෂාව සපයන බවට මතයක් ගොඩනැඟීමට මහින්දයන් 2015 ජනවාරි 01 වන දින ප්‍රදර්ශණයක්(Post)කර ඇත.එහි දක්වා ඇත්තේ මෙසේය.

"බෙලිඅත්තේ පොඩි පුතුනි!

එක්සේසත් කළ දේශයේ, අනාගත භාරකරුවා ඔබයි !" (රාජපක්ෂ මුහුණු පැතිකඩ, 2015)

සැබවින්ම මෙම වදන් 1970දී ප්‍රදර්ශණය කළ මැතිවරණ දැන්වීමක් පදනම් කරගනිමින් මෙය ඉදිරිපත් කර ඇත. කෙසේවෙතත් 24කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් මෙය (Share)හුවමාරු කර ඇති අතර එහිදී ෆේස්බුක් සාමාජිකයින්ගේ ප්‍රතිචාර (Comments) තුළින් මහින්ද රාජපක්ෂයන් සම්බන්ධයෙන් ජනතා මතවාදය පිළිබඳ යම් අවබෝධයක් ගැනීමට හැක.

"මේ සොඳුරු මිනිසා බලය සමඟ විනාශ වුයේ ද?, අසල සිටියවුන් විනාශ කළාද යන්න ජනවාරි 08 වන දින පෙනී යනු ඇත"."ජනතාව මෙවර 60%ක් ඔබ සමගයි. පනින රිල්වුන්ට තිත තියන නීතිය ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව ගේන්න"(රාජපක්ෂ මුහුණු පැතිකඩේ මහජන ප්‍රතිචාර, 2015)

මෙම ජනතා ප්‍රතිචාරවලින් එක අතකින් මහින්දයන් අවට සිටි පිරිස් ඉතා ඉහළ මට්ටමින් වංචා, දූෂණ සිදුකරන ලද බවත් එය එක් අතකින් මහින්දයන්ගේ විනාශයට හේතු වන බවට ජනතාව අතර මතයක් ගොඩනැඟීමට මෙන් ම, මේ වන විටත් එවැන්නක් සිදු වී ඇති බවට අනතුරු අඟවයි. දෙවැන්න තුළ "පනින රිළවුන්" ලෙසින් එක් අතකින් විග්‍රහා කර ඇත්තේ මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා මහින්ද පිළෙන් ඉවත් වී "පොදු අපේක්ෂකයා" ලෙස ජනාධිපතිවරණයට ඉදිරිපත් වීමේ සිදු වීම විය හැකිය. එසේම ජන්ද 60%ක් මහින්දයන්ට හිමිවන බව අඳාළ ප්‍රතිචාරකයා දැක්වීම තුළින් එතුමාට විපක්ෂව සිටින ජන්දදායකයින්ට පවා මහින්දයන් හට පක්ෂව ජන්දය භාවිතා කිරීමට මනෝමය පෙළඹීමක් සිදු වනු ඇත.එමඟින් ජනතාව අතර සිරිසේන මහතා කෙරෙහි පිළිකුලක් ඇතිකොට සෘණාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට උත්සාහ කරනු ලැබේ. එසේම මේ කාලය තුළ "ටොයියා" සහ "බයියා" යන වදන් දෙක ඉතා ප්‍රභලව භාවිතා කරන්නට වූ අතර, මෙහිදී "බයියා"යනුවෙන් හැඳින්වුයේ මහින්දයන් හට ඡන්දය භාවිතා කරන ගම්බදව ජීවත්වන අය වන අතර "ටොයියන්" යනු, සිරිසේනයන්ට ඡන්දය භාවිතා කරන නාගරික කොටස්ය. ඒ තුළින් එක්තරා ආකාරයකට මහින්දයන් හට ඡන්දය භාවිතා කරනු ලබන ජන්දායකයින්ව උපහාසයට ලක් කිරීමට උත්සුක වේ. එසේම මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ නාමයෙන් පවතින ෆේස්බුක්/මුහුණු පැතිකඩ පිටුවක් තුළ දැකගත හැකි ප්‍රධාන කරුණක් නම් එතුමා සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීම සඳහා මැතිවරණ පොරොන්දු ඒ හරහා ජනතාගත කිරීමයි. එය පහත දක්වා ඇති ෆේස්බුක් ප්‍රදර්ශණයෙන් ඔප්පු වේ.

"සෑම පවුලකටම හිසට වහලක්; ශ්‍රී ලංකාවේ කුලී නිවැසියන්, නව විවාහක පවුල් ඇතුලු නිවසක අයිතිය අහිමි සෑමදෙනාටම තම පළමු නිවස ඉදිකිරීමට හෝ මිලදී ගැනීම සඳහා සහන පොළියට රුපියල් මිලියන 4 දක්වා වූ නිවාස ණයක් ලබා දෙන්නෙමු"(රාජපක්ෂමුහුණු පැතිකඩ, 2015).

එසේම ජනාධිපතිවරණය ආසන්න කාලයේදී පැවති නත්තල් උත්සවය සඳහා මහින්දයන් සිය නත්තල් පණිවිඩය යු-ටියුබ් හරහා විඩියෝ පටයක් ෆේස්බුක් වෙත මුදාහරින්නට වූ අතර, මේ තුළින් එක්තරා ආකාරයෙන් විපක්ෂයේ නායකයා ඇතුලු අනෙක් පිරිස ක්‍රෝධයෙන්, වෛරයෙන් කටයුතු කරන බව ඇඟවීම සිදු කර ඇත. එසේම, තමන් කෙරෙහි කතෝලික පමණක් නොව වෙනත් ආගමිකයින්ගේ ද, අවධානය ලබා ගනිමින් ධනාත්මක මහජන් මතයක් ගොඩනැඟීමට උත්සාහ කර

ඇත. එය 2,184ක් හුවමාරු(Share) කර ඇති අතර, ලක්ෂ 8කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් "කැමැත්ත (Like), සිය ප්‍රතිචාරය ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇත. එසේම ඒ මඟින් මෛත්‍රීපාලයන් කෙරෙහි සෘණාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට ද, උත්සුක කර ඇත.

එසේම එතුමා විසින් නිරන්තරයෙන්ම පාහේ තමා වෙත පුරවැසියන් ඒකරාශී කරගැනීමේ අරමුණින් ඔහු විසින් මෙහෙවන ලද ජනරැළි පිළිබඳ ෆේස්බුක් හරහා ජනතාව දැන්වත් කරන ලදි. එසේම, ජනාධිපතිවරණ කාලය තුළ"අප්පච්චි" යන නාමයෙන් මහින්ද රාජපක්ෂයන් ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ යම් ප්‍රවනතාවක් සියලු මාධ්‍යයන්හී දැකගත හැකි විය. "අප්පච්චි" යන්නා මහා නුග රුකක් මෙන් පවුලක් රැකගැනීමට තැත් කරන, පෞරෂත්වය තුළින් උස් මුදුනක සිටින උත්තමයෙකි. මහින්දයන් හට "අප්පච්චි" යන අන්වර්ථ නාමයෙන් හැඳින්වීම තුළ එම ගුණාංග එතුමා තුළ ඇතුවාසේම, ඔහු සමස්ත රට ජාතියේම "අප්පච්චි" යන්න හැඟවීමට උත්සාහ කර ඇත. එය ප්‍රකට කිරීමට ජායාරූපයක් මුහුණුපොතේ දැකගත හැකිවිය. එසේම, එය තුළ මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ ඡායාරූපය සමඟ සිංහයෙකුගේ රුවක් සටහන් කිරීම තුළ එතුමා සිංහයෙකු මෙන්, එඩිතර, පෞරෂයකින් සමන්විත බව ගම්‍ය කරවයි. පහත දක්වා ඇත්තේ එයට නිදසුනකි.

"කොතේ නිලයි, ගහවැලේ මලයි, අප්පච්චී
තිස්තුන් කෝටියක් දෙවියෝ"(රාජපක්ෂමුහුණු පැතිකඩ, 2014)

කෙසේවෙතත්, මේ අනුව මහින්ද රාජපක්ෂට පක්ෂව ව්‍යාංජ මෙන් ම, ව්‍යාංජ නොවන ගිණුම් රැසක් ක්‍රියාත්මක වන්නට වූ අතර ඒ හරහා මහජනතාව තුළ තමන්ට පක්ෂ මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට උත්සුක වන්නට විය.

3.2.2 මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා මුහුණු පැතිකඩ භාවිතා කර ඇති ආකාරය

සිරිසේන මහතා පෞද්ගලික මට්ටමින් කෙසේවුව ද, ඔහුට පක්ෂග්‍රාහීව මුහුණුපැතිකඩ තුළ ගිණුම් රාශියක් නිර්මාණය වී තිබූ ආකාරය දැකගත හැකිය. එසේම මහින්ද රාජපක්ෂයන් බොහෝ දුරට බියට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ උපක්‍රමය මත කටයුතු කරන්නට වුව ද, මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා නිරන්තරයෙන්ම සාමකාමීත්වය, කරුණාව වැනි ගුණාංග ෆේස්බුක් මැතිවරණ ව්‍යාපාරය පුරාම උපක්‍රමිකව භාවිතා කරන්නට විය.

එසේම, මෙහිදී කිවයුතු වැදගත් කාරණාව නම් එතුමාගේ දැන්වීම් තුළ පසුබිමින් දේදුන්නක ස්වරූපයක් ඉදිරිපත් කිරීමයි. දේදුන්නක් පායන්නේ වර්ෂාවක් අවසන් වූ බවට ඇඟවීමටයි. ඒ මඟින් ඒ අනුව, ගම්‍ය කරන්නට උත්සුක වන්නේ මහා වර්ෂාවක් හා සමාන මහින්ද පාලනයේ අවසානය විය හැකිය. එසේම ජනාධිපතිවරණ කාලසීමාව තුළ ගංවතුර තත්ත්වයක් ඇති වූ අතර එහිදී මහින්ද රාජපක්ෂයන් සල්මන් ඛාන්, ජැක්ලින් ෆර්ඩිනන්ඩස් තමන් සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට සිය මැතිවරණ වේදිකාවට ගෙන එන ලදි. මෙහිදී සැලකිය හැකි මුදලක් ඒ සම්බන්ධයෙන් වියදම් කරන්නට වූ අතර, එය එක් අතකින් අනවශ්‍ය වියදමකි. ඒ පිළිබඳව මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ පාක්ෂිකයින් සිය අප්‍රසාදය ප්‍රකාශ කරන්නට වූ අතරම, ඒ පිළිබඳව ජනතාව අතර සෘණාත්මක මහජන මතයක් මහින්දයන් කෙරෙහි ඇති කිරීමට ෆේස්බුක් හරහා ව්‍යාප්ත කරන්නට විය. ඒ පිළිබඳව ගුණවර්ධන නමැති පර්යේෂකයා ඉදිරිපත් කර ඇත. එම දැන්වීම පහතින් දක්වා ඇත.

"රට වෙනුවෙන් සල්මාන්!

ගංවතුරෙන් 30ක් මියගොස් සිටියදී, ලක්ෂ 11ක් අවතැන්ව සිටියදී, රුපියල් කෝටි 70කට රට වෙනුවෙන්

මෙරටට පැමිණි ඔබට ජනතා ආචාරය ! (ගුණවර්ධන, 2015)

මෙහිදී මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ යටිකොටසේ ඡායාරූපයකට සල්මන් ඛාන්ගේ මුහුණ සම්බන්ධකොට ඉතා ප්‍රභල ආකාරයෙන් මහින්දයන් උපහාසයකට ලක්කර ඇත. මෙය එක් අතකින් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ ස්වරූපයට සමාන පුද්ගලයෙක් ජනාධිපතිවරණයට ඉදිරිපත් කිරීම තුළ මහින්දයන් විසින් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන උපහාසයට ලක් කිරීමට උත්සාහ කිරීමට එරෙහිව දැක් වූ ප්‍රතිචාරයක් විය හැකිය. එසේම, ෆේස්බුක් පිටු තුළඉතා ප්‍රභල මට්ටමින් මහින්ද රාජපක්ෂ පවුල් දේශපාලන තුළ සිදු කරන ලද වංචා, දූෂණ පිළිබඳ හෙළිදරවු කිරීමක් සිදු කරනු ලබයි. තව ද, පවතින මහින්ද යුගය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත සමාජ ක්‍රමය පිළිබඳව විඩියෝ හරහා ජනතාගත කිරීමට මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා උත්සාහ කරනු ලැබේ. එක් අතකින් මේ තුළින් ප්‍රචාරණේ එන "බියට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ උපක්‍රමය" භාවිතා කරනු ලබන බව පෙනී යයි. එය පහත දක්වා ඇති උපුටාගන්නා ලද විඩියෝවේ වදන්වලින් හඳුනා ගත හැකිය.

"තමන්ගේ දරුවෝ කුඩු, ගංජා ගහනවාට හරි,.....කැසිනෝකාරයින්ගේ ගණිකාවක් වෙනවාට මොන අම්මා ද කැමති? ..... ඉවසුවා ඇති වෙනසකට ඉඩ දෙමු...ආයේ ආයේ නැහැ ඉවසන්නේ....."

එසේම, මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා හට පක්ෂ දීපානි සිල්වා, සමනළී ෆොන්සේකා වැනි කලාකරුවන් මහජනතාව අතර ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට විවිධ වීඩියෝ පට ෆේස්බුක් පිටුව තුළ ප්‍රදර්ශණය කර ඇත.**"My3 ජනපති කරන මැතිවරණ මෙහෙයුම් කාර්යාලය"** නම් ෆේස්බුක් පිටුවේ මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ ජනාධිපතිවරණ රැස්වීම්හි කථාවන් ජනතාගත කරනු ලැබේ. ඒ මඟින් එක්තරා ආකරයකට එම රැස්වීම සඳහා සහභාගීවීමට නොහැකි වූ ජනතාව සඳහා ද, ඒ පිළිබඳව දැනුවත්වීමට අවස්තාව සැලසේ. ඒ මඟින් ජනතාව අතර එතුමා සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට හැකි වේ. එසේම, එතුමාගේ දින 100 වැඩසටහන **"Maithreepala Sirisena - 6th President in Sri Lanka"**ෆේස්බුක් පිටුව ඔස්සේ 2014 දෙසැම්බර් 19 වන දින ප්‍රචාරණය කර ඇත.කෙසේවෙතත්, මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාට පක්ෂව වඩාත් විධිමත් ආකාරයට ෆේස්බුක් විප්ලවයක් ගෙන ගිය ද, ඒ තුළ හුවමාරු කිරීම්(Share), ප්‍රතිචාර(Comments), කැමැත්ත (Like) දැක්වීම් තරමක් අවම මට්ටමක දැකගත හැකි විය.

3.3 අවශේෂ දේශපාලන හා දේශපාලන නොවන ප්‍රභූන් මුහුණු පැතිකඩ 2015 ජනාධිපතිවරණයේදී භාවිතා කර ඇති ආකාරය

විශේෂයෙන් ගත් කළ රංජන් රාමනායක මහතා විසින් මිනුවන්ගොඩ රැලියකදී සිදු කරන ලද කථාවක් 2014 දෙසැම්බර් 14 වන දින "රිදෙන අයට රිදෙයි" යන තේමා පාඨය ඔස්සේ රංජන රාමනායක ෆේස්බුක් පිටුවට අන්තර්ගත කර ඇත. එහි ප්‍රධාන වශයෙන්ම මහින්ද රාජපක්ෂයන් විසින් සිය දේශපාලන බලය පදනම් කරගනිමින් අනිසි ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් සුරාකමින් සිය දරුවන්ගේ සුඛවිහරණය උදෙසා කටයුතු කරනු ලබන ආකාරය සිය මුහුණු පැතිකඩෙහි විග්‍රහ කර ඇත (රාමනායක මුහුණු පැතිකඩ, 2014).

එතුළින් එදින මහජන රැලියට පමණක් නොව සමස්ත මුහුණු පොත පරිහරණය කරන්නන් හට සෘණාත්මක මහජන මතයක් මහින්ද රාජපක්ෂයන් කෙරෙහි ගොඩනැඟීමට හේතු වී ඇත. එය වඩාත් හොඳින් පැහැදිළි වනුයේ, මෙම විඩියෝව 77,324ක් නරඹා (Views) තිබීම හා 2400කට ආසන්න ප්‍රතිචාරයින් පිරිසක් සිය කැමැත්ත (Like) ප්‍රකාශ කර තිබීමයි. එසේම මෙය මිතුරන් අතරේ 1941ක් වතාවක් හුවමාරු (Share)වී ඇත. එසේම මෙයට 170ක් ප්‍රතිචාර (Comments)දක්වා ඇත. එමෙන්ම චතුර සේනාරත්නගේ නමින් පවතින මුහුණු පැතිකඩ පිටු තුළ ද, ඉතා ප්‍රභල මට්ටමින් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා හට පක්ෂපාතීත්වය දක්වන ආකාරයට "යහපාලනය" නමැති සංකල්පය ඉස්මතු කරමින් ජනතාව තුළ එතුමා පිළිබඳ ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට උත්සාහ කරන්නට විය.

එසේම, පාඨලී චම්පික රණවක "Ask Champika" යනුවෙන් වැඩසටහනක් 2014 දෙසැම්බර් 26 වන දින මුහුණු පැතිකඩ හරහා මෙහෙයවන්නට වී ඇත. ඒ මඟින් පවත්වන්නට නියමිත ජනාධිපතිවරණ සම්බන්ධයෙන් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට එතුමා උත්සාහ කර ඇත (රණවක මුහුණු පැතිකඩ, 2014). තව ද, එතුමා විසින් සිරිසේන මහතාගේ මුලිකත්වයෙන් පවත්වන ලද මැතිවරණ ප්‍රචාරණ රැලි සඳහා ජනතාව සංවිධානය කිරීම ද, සිය මුහුණු පැතිකඩ හරහා සිදු කරන්නට විය. මෙය 401දෙනෙක් අතර හුවමාරු වී ඇත. එහි මෙසේ දක්වා ඇත:

"අවනීතිය යුක්ති ධර්මයෙන් ද, අශීලාචාර බව ආචාරශීලීත්වයෙන් ද, මුග්ධ පවුල්කාමය උතුම් ප්‍රඥාවෙන් ද,වෛරය මෛත්‍රීයෙන් ද, ජය ගන්නට.....මෛත්‍රී පාලනයක් උදෙසා, මහ සඟ රුවන සමඟ අපි හැමෝම එක්වෙමු ! දෙසැම්බර් 23, සවස 2.30ට"(රණවක මුහුණු පැතිකඩ, 2014).

තව ද, උදය ගම්මන්පිල විසින් සිය මුහුණු පැතිකඩ හරහා ජනතාව තුළ " බියට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ උපක්‍රමය" භාවිතා කරමින් මහින්ද රාජපක්ෂයන් කෙරෙහි ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට උත්සාහ කරනු ලැබේ.ඒ බව ඔහුගේ මුහුණු පොතේ පළ කර තිබූ විඩියෝ පටයෙන් හෙළි වේ.

"ජනවාරි 08වෙනිදාට සිදුවන්නේ යහපාලනය පිළිබඳ සංවාදයක් නෙවෙයි. මේ රටේ ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි මේ රට අස්ථාවර කරන්න ඉඩ දෙනවා ද, නැද්ද කියන ප්‍රශ්නයට ජනතාව උත්තර බඳින ජනමත විචාරණයක්"
(ගම්මන්පිල මුහුණු පැතිකඩ, 2014)

එසේම විමල් වීරවංශ "හිටං" වචනය භාවිතා කරමින් පළ කළ මුහුණු පොතේ යම් යම් ප්‍රදර්ශණ තුළින් සිරිසේන මහතා උපහාසයට ලක්කරන්නට විය. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ මාධ්‍යවේදීන් මඟින් ද, යම් ආකාරයකින් 2015 ජනාධිපතිවරණය සම්බන්ධයෙන් මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට උත්සාහ කරන්නට විය. කෙසේවෙතත්, ජනමාධ්‍ය යනු මහජන මතය ගොඩනැංවීමේ ප්‍රධාන තවත් කාරකයෙකි. නිදසුන් ලෙස ගත් කළ, ලේක්හවුස්හී 2015 වසර අවසානයේ හිටපු සභාපති බන්දුල පද්මකුමාර මහතා විසින් සිය "මුල් පිටුව" වැඩසටහන හරහා ප්‍රභල සහයෝගයක් මහින්ද රාජපක්ෂයන් හට ලබාදෙමින් එතුමා සම්බන්ධයෙන් ධනාත්මක මහජන මතයක් ගොඩනැඟීමට උත්සුක කරන්නට විය. එසේම ඔහු විසින් සිය නිල ෆේස්බුක් පිටුව හරහා 2014 නොවැම්බර් 14 වන දින "නායකත්වයේ සිරස්ත" යනුවෙන් කෘතියක් මහින්ද රාජපක්ෂයන් හට පිළිගැන්වීමේ ඡායාරූපයක් පළ කරන්නට විය. ඒ මඟින් මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ ප්‍රතිරූපය වර්ධනය කිරීමට එතුමා උත්සුක වී ඇති බව පෙනේ. කෙසේවෙතත් මහින්ද රාජක්ෂයන් පරාජයවීමත් සමඟ එතුමාට කිසිදු දැනුම්දීමකින් තොරව "මුල් පිටුව" වැඩසටහන ස්වර්ණවාහිනියෙන් ඉවත් කරන ලදි (පද්මකුමාර මුහුණු පොත, 2015). සුධර්මන් රදළියගොඩ ද, මේ හා සමානව මහින්ද රාජපක්ෂයන් හට සහයෝගය දීමට මුහුණු පැතිකඩ හරහා කටයුතු කරන ලදි.

එමෙන්ම, "පුරවැසි බලය" වැනි සිවිල් සංවිධාන සෘජුවම මේ කාලය තුළ ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් සම්බන්ධයෙන් මහජන මතයක් ගොඩනැංවීමට උත්සුක වී ඇති බව සමර සිවිල් වැසියන්ගේ මුහුණු පැතිකඩයන්ගෙන් හෙළි විය. කෙසේවෙතත්, මෙම ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාරය තුළ අනෙකුත් අපේක්ෂකයින් මුහුණු පැතිකඩ හෝ වෙනයම් ජනමාධ්‍ය විධික්‍රමයක් භාවිතා කිරීමක් දැකගත නොහැකි විය (හසන්ත මුහුණු පිටුව, 2015).

4.0 නිගමන හා යෝජනා

4.1 නිගමන

මේ අනුව බලන කළ මුහුණු පැතිකඩ තුළින් 2015 ජනාධිපතිවරණ ප්‍රබල මට්ටමින් ආවරණය කිරීමක් සිදු කර ඇත. මෙහිදී ඉතාමත් ප්‍රබල මට්ටමින් මුහුණු පැතිකඩ භාවිතා කර ඇත්තේ ප්‍රධාන අපේක්ෂකයින් දෙදෙනා වන මහින්ද රාජපක්ෂයන් හා මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා විසිණි. එසේම මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ පාර්ශවයේ සිටින සහයෝගය දෙන්නන්ට සමගාමීව මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ පාර්ශවයේ පිරිස් වඩාත් උපක්‍රමශීලීව මුහුණු පැතිකඩ ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාරය සඳහා භාවිතා කර ඇති බව පෙනී යයි. මෙහිදී අධීක්ෂණයට ලක් වූ ප්‍රධාන කරුණාව නම්, මහින්ද රාජපක්ෂයන් රූපවාහිනිය, ගුවන්විදුලිය හා පුවත්පත් යන මාධ්‍යයන් ඉතා ඉහළ මට්ටමින් භාවිතා කළ ද, මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා එම ජනමාධ්‍ය විධික්‍රමයන්ට සාපේක්ෂව මුහුණු පැතිකඩ ඉහළ මට්ටමින් භාවිතා කර ඇත. මෙය එක් අතකින් මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා වටා තරුණ ඡන්ද ඒකරාශීවීමට හේතු වී ඇත. එසේම මහින්ද රාජපක්ෂයන් නිරන්තරයෙන්ම "බියට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ උපක්‍රමය" භාවිතා කරන්නට වුව ද, සිරිසේන මහතා කරුණාව, මෛත්‍රීය වැනි බෞද්ධ සංකල්ප සිය මුහුණු පැතිකඩේ ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන්නට වී ඇත. එසේම, මහින්ද රාජපක්ෂයන්ගේ ආධාරකරුවන්ට සාපේක්ෂව සිරිසේන මහතාගේ ආධාරකරුවන් වන රංජන් රාමනායක, පාඨලී චම්පික රණවක, රාජිත සේනාරත්න, චතුර සේනාරත්න වැන්නවුන් හුදෙක් පුහු අතාර්තීක පෞර්ෂත්ව උපහාසයෙන් ඔබ්බට ගොස් තාර්කික ලෙස මහින්ද රාජපක්ෂයන් පරාජය කිරීමට හැකිවන ආකාරයට මුහුණු පැතිකඩ භාවිතා කරන්නට විය. මෙම තත්ත්වයන් එක් අතකින් අවසානයේ පැවති පාවෙන ඡන්ද මෙන් ම, තරුණ ඡන්ද තමන් වෙත දිනා ගැනීමට මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාට අවස්තාව සළසන්නට විය. 2017 වර්ෂයේ මාර්තු මාසයේ මා විසින් සිදු කරන ලද අන්තර්ජාල පර්යේෂණයේදී හෙළි වූ ආකාරයට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ ට්විටර්, ඉන්ස්ටර්ග්‍රෑම්, ගූගල් ප්ලස් යන මාධ්‍යයන්ට වඩා මුහුණු පැතිකඩේ බලපෑම ඉතා ප්‍රභලය. එය ආසන්න වශයෙන් 83.2%කි. ඒ අනුව එක්තරා ආකාරයකට මේ හා සමාන බලපෑමක් ජනාධිපතිවරණ ප්‍රචාරණ ව්‍යාපාරය තුළ මුහුණු පැතිකඩ හරහා පවතින්නට විය යන්න මාගේ මතයයි.

4.2 යෝජනා

1. නව සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස මැතිවරණ ව්‍යාපාරයක් මෙහෙයවීමට මුහුණු පැතිකඩ ඉතා ප්‍රභලව භාවිතා කළ යුතු එකකි.
2. සමාජ මාධ්‍ය බොහෝ පිරිස් ඇසුරට ලක්වන හෙයින් වෛරය, ක්‍රෝධය යන්නෙන් බැහැරව ශික්ෂණයෙන් යුතුව මෙහෙයවීමට දේශපාලන නායකයින් උත්සුක විය යුතු ය.
3. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීමේදී ජනතාව ද, ශික්ෂණයෙන් යුතුව භාෂාව හැසිරවිය යුතු ය.
4. පළිගැනීම් මුල්කොටගෙන දේශපාලකයින්ගේ නම්වලින් ව්‍යාජ ගිණුම් සකස් කරගනිමින් චරිත ඝාතනයට යොමු නොවිය යුතුය. එසේම, ඒවාට එරෙහිව නීතිමය කටයුතු කළ යුතුය.

5.0 ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ග්‍රන්ථ සහ අනෙකුත් ලිපි

ගමගේ, ඩී. (2015). විශ්ව සන්නිවේදනය, නව මාධ්‍යය හා දේශපාලනය. *සංජනනී*, 77.

ජිනදාස, එම්.පී. (2015). *සන්නිවේදන මූලධර්ම*, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි.

පෙරේරා, යූ.එල්.එච්.ඩී. (2015). ශ්‍රී ලංකාවේ මැතිවරණ ක්‍රමය තුළ ප්‍රචාරය සංකල්පයේ භාවිතාව: 2015 ජනාධිපතිවරණය ආශ්‍රිතව විශ්ලේෂණාත්මක විග්‍රහයක්. *දේශපාලන විද්‍යා ශාස්ත්‍රීය ලිපි සංග්‍රහය*, 1.

සූරවීර, එන්. (2011). *සන්නිවේදන මූලධර්ම*, නුගේගොඩ: නැණිල පබ්ලිකේෂන්.

සොයිසා, එම්. ඕ. ඒ.ද. (2009). *දේශපාලන විද්‍යාවේ මූලික සිද්ධාන්ත*, ගම්පහ: සංඛ ප්‍රකාශකයෝ.

අන්තර්ජාල මූලාශ්‍ර

ගම්මන්පිල, යූ. (2014). In *Facebook*[Fan Page]. නොවැම්බර් 18, 2017, පිවිසීම https://www.facebook.com/UdayaGammanpilaFanPage/videos/10152984642089253/

පද්මකුමාර, බී. (2015). *Facebook*[Fan Page]. නොවැම්බර් 28, 2017, පිවිසීම https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152952838912259&set=pb.811447258.2207520000.1507346090.&type=3&theater

සයිටම් විරෝධී සිසු ජන ව්‍යාපාරය. (2017). [Fan Page]. ඔක්තෝබර් 08, 2017, පිවිසීම https://www.facebook.com/AbolishSAITM/

රණවක. (2014), *Facebook*[Fan Page]. සැප්තැම්බර් 28, 2017, පිවිසීම https://www.facebook.com/PataliChampika/posts/1515442022070644

රාමනායක. (2014), *Facebook*[Fan Page]. දෙසැම්බර් 14, 2014, පිවිසීම https://www.facebook.com/pg/real.rr/videos/?ref=page_internal

හසන්ත ආර්. (2015), *Facebook*[Group Page]. සැප්තැම්බර් 28, 2017, පිවිසීම https://www.facebook.com/randeni.hasantha/videos/871554199572961/

අචාර්ය ධර්මීය න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් විශ්වාසාධරණකරණීය විය යුතුයි

නාමලි කුමාරි හඳගම

අචාරධර්ම න්‍යායන් ගොඩනැගීම සහ නිර්දේශයන් සිදුකිරීම සාදාචාර දාර්ශනිකයන් විසින් සිදුකළ සුවිශේෂ දාර්ශනික කාර්යකි. පසුගිය සියවස් ගණනාවක සිට විවිධ දාර්ශනිකයන් විසින් ජීවිතයේ පැවැත්ම පිළිබඳවත් අර්ථය පිළිබඳවත් සිදුකළ විමර්ශයන් ඒ සඳහා පදනම් වී ඇත. නොයෙකුත් සමාජ, දේශපාලන, ආගමික සංස්කෘතික පසුබිම් තුළ ගොඩනැගී සංවර්ධනය වී ඇති මෙම න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් අචාරධර්ඹීය විනිශ්චයන් සිදුකිරීමේදී පදනම ලෙස භාවිත කෙරේ. එසේ භාවිත කරන න්‍යායන් අතර ජී. ඊ. මුවර් (G. E. Moore 1873-1958) හඳුන්වාදෙන ලද ප්‍රතිභානවාදය (Intuitionism), ඒ ජේ. එයර් (A.J. Ayer 1919-1989) විසින් හඳුන්වා දෙන ලද චිත්තවේගවාදය (Emotivism), ජෙරමි බෙන්තම් (Jeremy Benthom 1848 - 1832) සහ ජේ. එස්. මිල්. (J. S. Mill 1806-1873) විසින් හඳුන්වාදෙන ලද උපයෝගීතාවාදය (Utilitarianism), ඉමානුවෙල් කාන්ට් (Immanuel Kant 1724-1804) විසින් හඳුන්වාදෙන ලද යුක්ත්‍යාත්මාවාදය (Deontological Theory), ආර්. එම් හෙයර් (R. M. Hare 1919 - 2002), විසින් හඳුන්වාදෙන ලද විධනාවාදය (Prescriptivism) සහ ආර්. බී. පේරී (R. B. Perry 1876-1959) විසින් හඳුන්වාදෙන ලද ස්භාවවාදය (Naturalism) විශේෂයෙන් සඳහන් කළ හැකිය.

මෙම න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් ගොඩගැනීමේදීත් ඒවා පදනම් කරගෙන විනිශ්චයන් සිදුකිරීමේදී අප ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකිලිමත් විය යුත්තේ මිනිසා සහ මිනිස් සමාජය පිළිබඳව බව දාර්ශනික පිළිගැනීමකි. එනම් එම න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් මිනිසුන්ට පිළිගත හැකිද? ඒවා මිනිසාට සහ මිනිස් සමාජයට හිත සුව පිණිස වේද, අහිතකර බලපෑමක් වේ ද යන්න පිළිබඳව සදාචාර දාර්ශනිකයන්ගේ අවධානය යොමුව ඇත. ඒ නිසා අචාර ධර්මීය න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් ගොඩනැගීමේදී සැලකිලිමත් විය යුතු වැදගත්ම කරුණක් ලෙස එම න්‍යායෙන් හෝ නිර්දේශයන් විශ්වසාධාරණීයකරණයට (Universalisable) ලක් කළ හැකි නිර්දේශයන් හෝ න්‍යායන් විය යුතු වීම යන්න එසේ විමර්ශයනක් සිදුකළ

දාර්ශනිකයන් ගොඩනගාගත් ප්‍රබල මතයකි. එනම්, තමා පනවා ගන්නා නියමය අවස්ථාවාදී හෝ අත්තනෝමතික තීරණයක් නොම වීමයි. විශේෂයෙන්ම එම නියමය හෝ නිර්දේශය පොදුවේ සාධාරණීයකරණයට ලක් කළ හැකි වීමත්, සෑම සමාන අවස්ථාවකදී ම තමා ද ඊට අවනත වීමට බැඳී සිටීමත් යන්න මෙහිදී අවධාරණය කෙරේ.

මෙම කරුණ පිළිබඳ විශේෂයෙන්ම සැලකිළිමත් වූ සදාචාර දාර්ශනිකයෙක් ලෙස ආර්. එම්. හෙයාර් (R. M. Hare 1919-2002) සඳහන් කළ හැකිය. සමකාලීන සදාචාර දාර්ශනිකයෙකු ලෙස පිළිගන්නා ආර්. එම්. හෙයාර් විසින් රචනා කරන්නට යෙදුන සාදාචාරයේ භාෂාව The Language of Morals – 1952) සහ නිදහස සහ බුද්ධිමය තර්කණය, (Freedom and Reason - 1963) යන කෘතීන්හි අවධාරණය කරන පදිරි අචාරධර්මීය ප්‍රකාශනයන් යනු විධානයන් හෝ නිර්දේශයන් ය. මේ නිසාම ඔහු විසින් ඉදිරිපත් කළ සදාචාර න්‍යාය නිර්දේශාත්මකවාදය හෙවත් විධානවාදය (Prescriptivism) ලෙසින් ප්‍රකටව ඇත. මේ සම්බන්ධව කරුණු දක්වන හෙයාර්

"සදාචාරාත්මක ප්‍රකාශනයක් යුන සුවිශේෂි ක්‍රියාදාමයක් නිර්දේශ කිරීමකි. සදාචාරාත්මක ක්‍රියාදාමයක් යම් හැඟීමක් ප්‍රකාශ කිරීමට සීමා වූවක් නොව කළ යුතු යමක් නිර්දේශ කිරීමකි."..... යනුවෙන් දක්වයි.

(Moral statement is to prescribe a particular course of action, Moral statement is prescribing a course of action, recommending that something should be done, not just expressing a feeling)

R. M. Hare

(The Language of Morals 1952)

මෙසේ නිර්දේශාත්මක වාදය හෙවත් විධානවාදය ඉදිරිපත් කරමින් ආර්.එම්. හෙයාර් අවධාරණය කරන පරිදි අචාර ධර්ම ක්ෂේත්‍රයේ කෙරෙන නිර්දේශයන්ට විධානයන්ට අයත් වැදගත් තාර්කික ලක්ෂණයකි. ඒවා විශ්ව සාධාරරණකරණයට (Universalizable) ලක්කල හැකි වීම. එමගින් ඔහු අපේක්ෂා කර ඇත්තේ සදාචාර නිර්දේශ සිදුකිරීමේදී පුද්ගලයින් අන්තගාමී නොවීම සහ අසාධාරණ තීරණවලට නිර්දේශවලට එළඹීම වැලැක්වීම විය හැකිය. හෙයාර් අදහස් කළ

විශ්වසාධාරණකරණීය නිර්දේශයෙන් ගම්‍ය වන්නේ යම් තත්ත්වයක් යටතේ ආචාර ධර්ම විනිශ්යන් හෝ නිර්දේශයකි කිරීමෙන් නිර්දේශ කරන්නා ඇතුළු සියළු බුද්ධිමත් සත්ත්වයින් ඊට සමාන තත්ත්වයන් යටතේ ඒ විධානයට අනුව කටයුතු කළ යුතු බව ය. ඊට යටත් විය යුතු බව ය. එනම්,

"ඔබ මේ දෙය කළ යුතුමය යනු විශ්වීය නිර්දේශයකි. (සත්‍ය කියමනක නොවේය.) මෙහි අදහස නම් එක හා සමාන අවස්ථාවන්හිදී එය කරන්න. එසේම අන් සියල්ලට ද එසේ කිරීමට ඉඩ දෙන්න"

"You ought to do this "is universalizable prescribtion, (not truth claim) it means "Do this and let everyone do the same in similar cases"

R.M. Hare

(The Language of Morals 1952)

මෙබඳු ගම්‍යතාවන් බොහෝ දුරට අචාර ධර්ම නිර්දේශ වල ඇත. එහි එන නිර්දේශයන්, විධානයන්, බලසම්පන්න කෙනෙක් තමන්ට අවශ්‍ය කාර්යය තව කෙනෙකු ලවා ඉටුකරවා ගැනීමට කරන ආඥවකට විධානයකට සමාන නැත. විශේෂයෙන්ම ආචාරාත්මක විධානයකින් ආචාරාත්මක නොවන විධානයන් වෙනස් ය. එසේ වන්නේ ආචාරත්මක සන්දර්භයක කෙරෙන විධාන නිර්දේශ විශ්ව සාධාරණකරණීය විධානයක් වන නිසා ය.

නිදසුනක් ලෙස,

දොර වසන්න - සේවකයෙකුට දෙන විධානයක්, එය විශේෂ අවස්ථාවකට පමණක් සීමා වේ.

වෙඩි තබන්න - යුධ සේනාංකයක් හෝ එවැනි විශේෂ අවස්ථාවකට සීමා වේ.

බොරු කීමෙන් වලකින්න - ඕනෑම අවස්ථාවකට, යහපත් සමාජ පැවැත්මකට අදාළය. (එබඳු විනිශ්චයන් අචාරධර්මීය විනිශ්චයන් ය.)

මෙබඳු විනිශ්චයන් විශ්ව සාධාරණකරණීය විනිශ්චයන් ය. විශේෂයෙන් ඉහත ආකාරයේ සෙන්පතියකු සොල්දාදුවන්ට වෙඩි තැබීමට දෙන අණක්, ස්වාමියා සේවකයෙකුට දොර වැසීමට දෙන අණක්, කෙනෙකු තවත් කෙනෙකු ලවා යම් කාර්යයක් ඉටුකරගැනීමට කරන ඉල්ලීමකට හෝ අඥාවකට සමාන ය. එවන්

නිර්දේශයකදී අදාළ නිර්දේශය හෝ විධානය නිකුත් කරන්නා එම කාර්ය ඉටුකිරීමට බැඳී නැත. ආඥාව හෝ නිර්දේශය සිදුකරන්නාට අදාල ස්ථානයේම සිට හෝ වෙනත් ස්ථානයක සිට හෝ එම නිර්දේශය නිකුත් කළ හැකිය. නමුත් ඔහු හෝ ඇය එම නිර්දේශයට යටත් වන්නේ නැත.

නිදසුනක් ලෙස, යුධ සේනාංකාධිපතියෙකු කිසියම් යුධ කදවුරක හෝ ආරක්ෂිත ස්ථානයක සිටිමින් සතුරු යුධ කදවුරක් වටලාගෙන සිටින සෙබල පිරිසකට, මෙහෙයුම් ආරම්භ කිරීමට, වෙඩි තැබීමටදෙන අණක්, විධානයක් එවැනි විධානයකි.

නමුත් විශ්ව සාධාරණකරණීය සදාචාර නිර්දේශයන්ට විධානයන්ට අනුව එම නිර්දේශය නිකුත් කරන්නා ද අදාල නිර්දේශය පිළිපැදීමට, ඉටුකිරීමටඅනිවාර්යෙන් බැඳී සිටී. බොරු නොකිය යුතු බවට අප නිර්දේශ කරයි නම් එම නිර්දේශයට අප ද අවනත විය යුතුය. අප ද බොරු කීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුය.

"මා යමක් කළ යුතු නම් වෙනත් අයෙකුද එබඳුම අවස්ථාවකදී පෙරලා මා හට ද එලෙසම එය කළ යුතුයි. එනම් සමාන වාතාවරණයකදී අවස්ථාවකදී, වෙනත් අයෙක් පෙරළා මා හටද එසේ කිරීම නිර්දේශ කිරීමට මම (තමා) සූදානම්ද"

("If I ought to do this, then somebody else ought to do it to me in precisely similar circumstances, so I have to ask myself, am I prepared to prescribe that somebody else should do it to me in like circumstances")

R. M. Hare

(Men of Ideas, 1978)

සදාචාර දාර්ශනිකයන් සඳහන් කරන පරිදි ආචාරධර්ම හා සම්බන්ධ නිර්දේශයන් සිදුකිරීමේදී අප සැලකිලිමත්විය යුතු වැදගත්ම කරුණ වන්නේ මෙයයි. එනම් අප කරන සදාචාර නිර්දේශයට පනවන විධානයට සමාන තත්වයන් හා සීමාවන් යටතේ මා මෙන්ම සියළු බුද්ධිමත් මිනිසුන්ට අවනත වියහැකි විය යුතු වීමය. ඊට අනුකූලව කටයුතු කළහැකි විය යුතු වීමය.

විශේෂයෙන්ම ආර්. එම්. හෙයාර් පෙන්වා දෙන පරිදි ආචාරධර්ම ක්ෂේත්‍රයේ එකඟතාවන් වූකලී සමාන රුචිකම් මානසික නැඹුරුකම් ඇති මිනිස් වර්ගයා අතර

ඇතිවන්නකි. යම් නියමයක් නිර්දේශයක් පනවාගන්නා විට නිකුත්කරන විට එය ඉටු කිරීමට තමාද බැඳී සිටින නිසා තමාටද එකඟවිය හැකි ඉටුකළ හැකි නිර්දේශයන් නියමයන් පනවා ගන්නට අප ප්‍රවේශම් වීම ස්වභායයෙන්ම සිදුවන්නකි. නමුත් මිළ මුදලින් සම්පූර්ණව සතුටින් සිටින අවස්ථාවක කරන නියමයන් මුදල් හිඟකමින් අසරණ පීඩාවෙන් සිටින විට කරන නිර්දේශයන්ගෙන් වෙනස් විය හැකිය. මා කිසියම් නියමයක් පිළිගත යුත්තේ ජීවන ප්‍රතිපත්තියක් ලෙසය. (Principle of living) එනිසාම සියල්ලෝම අනුමත කරන මාද අනුමත කරන අවශ්‍ය විටක එය ඉටු කිරීමට බැඳි සිටින ප්‍රතිපත්ති මා තෝරාගත යුතුය. එසේම එම ප්‍රතිපත්තියේ නිර්දේශයේ ප්‍රතිඵල අන්අයට බලපාන අයුරින් මටද බලපාන බවත් එවන් බලපෑමක් සිදුවුව හොත් මා ඊට අවනත වන බවත් ඊට යටත් වන බවත් තීරණය කළ යුතුය. ඉහත එක ඉහත එකඟතාවන්ට යටත් නොවුනහොත් සදාචාර ජීවිතයේදී නිර්දේශයන් පැනවීමෙන් මා වැලකී සිටිය යුතුය. එවන් විධානයන් අනුමත නොකළ යුතුය. විශේෂයෙන්ම සදාචාර නිර්දේශයන් සිදුකිරීමේදී අන් පුද්ගලයින්ගේ පසුබිමින්ද ඒ දෙස බැලිය යුතුය යන්න මෙහිදී අපේක්ෂා කෙරේ. පොදු දෘෂ්ඨියකින් අදාල නිර්දේශය දෙස බැලීම යන්න මෙහිදී අවධාරණය කරන්නකි. විශේෂයෙන්ම ස්වභාවික විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ විද්‍යාත්මක උපන්‍යාසය ගොඩනැගීමකට මෙය සමානය.

නිදසුන් ලෙස,

> උපන්‍යාසය සත්‍ය වේනම්, අනාවැකි සත්‍ය වේ.
> අනුභූතිමය කරුණු අනුව අනාවැකිය සත්‍ය වේ.
> එම නිසා උපන්‍යාසය සත්‍ය වේ, යැයි පිළිගත හැකිය.

සදාචාර දර්ශන ක්ෂත්‍රයේ පිළිගත යුත්තේද මෙයයි. අප පනවාගන්නා ආචාරධර්ම ප්‍රතිපත්තිය එළඹෙන නිර්දේශය අන්‍ය මිනිස් හැඟීම් ගැන අවබෝධයකින් යුත්කව ඒ ගැන සලකා බැලීමෙන් අනුරුව අපටත් පිලිගත හැකිනම් පමණක් එය සදාචාරාත්මක ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස අනුමත කළ යුතුය.

සදාචාර දර්ශන ක්ෂේත්‍රයේ තවත් සුවිශේෂ මතවාදයක් වූ යුත්ත්‍යාත්මවාදය (Deontological theory) හෙවත් යුතුකම උදෙසා "යුතුකම ඉටුකිරීමෙන් සදාචාරය උපදී" යන අදහස ඉදිරිපත් කළ ඉමැනුවෙල් කාන්ට් (Immanuel Kant 1724-1804) විසින් ඉදිරිපත් කළ අදහස් මූලික වශයෙන් අඩංගු වන්නේ ශුද්ධ විචාරයේ පරීක්ෂාව (Critique of pure reason-1785) නම් ඔහුගේ දාර්ශනික කෘතිය තුළය. නමුත් ඔහුගේ සදාචාර සංකල්පනාවන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක කරුණු අන්තර්ගත වන්නේ

ප්‍රායෝගික විචාරයේ පරීක්ෂාව (Critique of practical reason-1785) සහ සදාචාරය පිළිබඳ පාරභෞතික විද්‍යාවේ පදනම - හෙවත් මූලධර්ම (Ground work or) තුළය. ඉමෑනුවෙල් කාන්ට්ගේ සදාචාර විග්‍රහයන් තුළින් මතුකරන්නට උත්සහ කර ඇත්තේ සදාචාරය මුල් කරගත් ප්‍රායෝගික ජීවිතයක් පිළිබඳ අදහසකි. විශේෂයෙන් සදාචාරය පිළිබඳ පාරභෞතික විද්‍යාවේ පදනම කෘතියේ සඳහන් පරිදි,

"යහපත් අධිෂ්ඨානයක් නැතහොත් පවිත්‍ර චේතනාවක් හා සමාන නිරූපාධික යහපතක් මුළු ලොවෙහි හෝ ඉන් පිටත හෝ නැත."

(Nothing can possibly be conceived in the world or even out of it, which can be called good without qualification except a good will.....)

Immanuel Kant

(Ground work or fundamental Pricipal of Metaphysics of Morals)

සදාචාරය උපදින්නේත්, ආරක්ෂාවන්නේත් යහපත් චේතනාවෙන් යුතුව අප ක්‍රියාකරන්නේ නම් පමණි, වැනි අදහසක් මෙයින් ගම්‍ය වන බව කිව හැකිය. බුදු සමයේ ඉගැන්වෙන "අපගේ චේතනාවම කර්මය වේය" යන අදහසට සමාන " යුතුකම ඉටුකිරීමට ඇතිකරගන්නා අධිෂ්ඨානයම යහපත් වේ." යන (For the sake of the duty) අදහස මෙහි සුවිශේෂී වේ. කාන්ට්ගේ සදාචාර දර්ශනයේ මතුකෙරෙන විශ්වසාධාරණ ස්වරූපය "හැසිරීම පිළිබඳ දැක්විය හැකි ප්‍රතිපත්ති කෙසේ විය යුතු ද? තමන්ගේ හැසිරීම පිළිබඳ යුක්ත්‍යාත්මවාදී ප්‍රතිපත්තිය සදාචාරය ලෙස පිළිගන්නා කෙනෙකුට එය අන් සෑම කෙනෙකු විසිනුත් හැසිරීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය බවට පත්කරගෙන ඒ අනුව ක්‍රියා කළ යුතුය" වැනි අදහස්වලින් වැඩිදුරටත් තහවුරු වේ.

කාන්ට් මෙහිදී අවධාරණය කර තිබුණේ සදාචාරාත්මක ක්‍රියාවන් කරන විට එහි ප්‍රතිඵලය ගැන නොසලකා කටයුතු කළ යුතු බවයි. විශේෂයෙන්ම අන් අයද තමා මෙන්ම සලකා ක්‍රියා කිරීම දෙහිදී වැදගත් ය. සදාචාරය උපදින්නේ ද එවිට ය. කාන්ට්යානු සදාචාර දර්ශනයේ පදනම දරා සිටින යුතුකම උදෙසා යුතුකම ඉටුකරන්න යන සුවිශේෂ ප්‍රස්තුතය තේමා කරගනිමින් ඒ ඔස්සේ ගම්‍ය කරගත් තවත් උප ප්‍රමේයන් තුනක් සලකා බැලීම මගින් ඔහුගේ එම අදහස තව දුරටත් තයවුරු වන ආකාරය පැහැදිලි කරගත හැකිය. එනම්,

I. සර්ව සාධාරණත්වය නැමති අප්තය යටතේ පමණක් ක්‍රියා කිරීම තමා විශේෂයක් කර නොගැනීම.

(Act only on a maxim through which you can at the same time will that it should become a universal law.)

II. මනුෂ්‍ය වර්ගයා නිෂ්ඨාවක් වශයෙන් මිස උපාය මාර්ගයක් වශයෙන් භාවිතා නොකිරීම, විශේෂයෙන්හ බාහිරව වෙනස්කම් ඇතත් අධ්‍යාත්මිකව සමාන මිනිසා වහලෙකු හෝ වෙළඳ භාණ්ඩයක් නොවිය යුතු ය.

(So act as to treat humanity whether in your own person or in that of any other never as means only, but in every case an end also)

III. යහපත් අධිෂ්ඨානය පමණක් අගය කළ යුතු වීම. අධිෂ්ඨානයේ ස්වාධීනත්වය ගරු කළ කාන්ට් යහපත් අධිෂ්ඨානයට මුල්තැනක් දී කටයුතු කිරීම සදාචාර ජීවිතයේ වැදගත් අංගයක් සේ සළකයි.

(So act that the maxim of your will could always at the same time be valid as a principle making universal law.)

කාන්ට් විසින් ඔහුගේ සදාචාරය පිළිබඳ පාරභෞතික විද්‍යාවේ පදනම හෙවත් මූලධර්ම කෘතියේ මෙවන් අදහස් දැක්වීමක් කර ඇති බව එෆ්. කොපල්ස්ටන් නම් දාර්ශනික විචාරකයා තම දර්ශනයේ ඉතිහාසය (History of Philosophy -1960) කෘතියේ සඳහන් කර ඇත. මෙවන් පැහැදිළි කිරීමක් තුළින් කාන්ට් අවධාරණය කරන්නට උත්සාහ ගෙන ඇත්තේ අප කිසියම් සාදාචාර නියමයකට අවනත වේ නම් "කොන්දේසි විරහිතව" ඊට අවනත විය යුතු බවය. එනම්, මා පනවා ගන්නා නියමයට මා සැබවින්ම යටත්විය යුතුය. අප මුහුණ දෙන නොයෙකුත් අවශ්‍යතාවන් හා තත්ත්වයන් යටතේ අදාල නියමයට එකඟ නොවී සිටීමට ඉල්ලීම් නොකළ යුතුය. කිසියම් සාදාචාරවේදියෙකු මනුෂ්‍ය ඝාතනය බරපතල වරදක් බව තීරණය කරමින් එවන් ඝාතනයක් සිදුකළ අයෙකුට මරණ දඬුවම් දිය යුතු යැයි නිර්දේශ කරයි නම්, යම් කිසි අවස්ථාවක තමාට එවන් සිදුවීමකට මුහුණ දීමට සිදු වූ විටක හෝ තම ඥාතියෙකු, හිතවතෙකු එවන් වරදකට හසු වූ විට ද, අදාල වරදකරුට මරණ අඬුවම් දීමට අප එකඟ විය යුතුය. තම බැඳීම් හෝ හිතවත්කම් පදනම් කරගෙන තමා පනවා ගත් සදාචාර නියමය හෝ නිර්දේශය ලිහිල් කිරීමට හෝ වෙනස් කිරීමට (මරණ දඬුවම) උත්සාහ නොකළ යුතුය. ඉමැනුවෙල් කාන්ට් පැහැදිළි කරන පරිදි අප පනවා

ගන්නා අචාර ධර්මීය නියමයන් නිරුපාධිත නියමයන් ය. (Categorigical Imperative), සදාචාරය පිළිබඳ අපේ චේතනාවට මූලාධාර වන ස්වසිද්ධාන්තය සර්වත්‍රික නියමයට (Universality) අනුකූල විය යුතු බව ඉන් පිළිගැනේ.

මේ ආකාරයට සාදාචර න්‍යායන් සහ නිර්දේශයන් පනවා ගැනීමේදී අප සර්වසාධාරණ විය යුතුය යන මතවාදය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ඉහත දාර්ශනිකයින් අවධාරණය කිරීමට අත්සාහ ගෙන ඇත්තේ කිසිදු අවස්ථාවක තමා විශේෂයක් කොට ක්‍රියා කිරීමෙන් වලකින ලෙස ය. අප සමාජයේ සිදුවන බොහෝ අසාධාරණ ක්‍රියා වලට මෙන්ම වැරදි ක්‍රියාවලට හේතුවක් වී ඇත්තේ තමා විශේෂ කොට සැලකීම මිනිසාගේ සාමාන්‍යය පුරුද්දක් වී ඇති නිසා ය. තමා ගැන පමණක් සිතීමට පුරුදු වීම නිසාම මිනිසා අත්තනෝමතිකව ක්‍රියා කිරීමට පෙළඹී ඇත. විශේෂයෙන්ම තමා අතින් වරදක් සිදුවන බව පිළිගැනීම හෝ අන්‍යයන්ට තමා නිසා හානියක් සිදුවන බව අවබෝධ කර ගැනීමට හෝ ඒ පිළිබඳ සිත යොමුකිරීමට මිනිසා අසමත්ව ඇත. එසේම අන්‍යයන් අතින් සිදුවන සුළු හෝ වරදක් විශාල කොට දකින මිනිසා ඊට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීමට ද පෙළඹේ. නමුත් තමා අතින් සිදුවන හානිය හෝ වරද පිළිගැනීමට හෝ එය අවම කරගැනීමට හෝ අත්සහ නොගැනීම ද සිදුවන්නකි. මේ සියළු කාරණා නියාම සදාචාර දර්ශනිකයින් තමා විශේෂයක් කොට නොගැනීම යන්නට වැඩි අවධානයක් යොමුකර ඇත. ඒ නිසාම අපගේ පැවැත්ම සඳහා ආචාරධර්ඹීය නියමයන් පනවා ගැනීමේදීත් නිර්දේශයන් සිදුකිරීමේ දී ත් අප අන් අය ද තමාගේම තත්ත්වයේ තබා සැලමිය යුතු බව අවධාරණය කරන විශ්වසාධාරණ නියමයන් පනවා ගැනීම සුදුසු බව ඉහත දාර්ශනික මතවාදයන් ඇසුරින් තීර්ණය කළ හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

1. Ayer, A.J. Language, Truth and Logic, Vitor Gollannz Ltd, London, 1936.
2. Broad, C.D., Ethics and the History of Philosophy: Selected Essays, 1952.
3. Broad, C.D., Five Types of Ethical Theory, Kegan Paul, 1950.
4. Copleston, F., History of Philosophy, Paulist Press, U.S.A, 1958.
5. Frankena, W.K., Ethics, prentice Hall, U.S.A.1963.
6. Fromm Erich: Man for Himself, An Inquiry into the Psychology of Ethic, New York, 1990.
7. Hare, R.M., Freedom and Reason, Oxford University Press, 1963.
8. Hare, R.M., The Language of Moral, Oxford University Press, 1952.
9. Kilby Richard, The Study of Human Values, University press of America, 1993.
10. Moor, G.E., Principia Ethica, Cambridge University Press, 1903.
11. Stevenson, C.L., Facts and Values: Studies in Ethical Analysis, Praeger 1975.
12. Thompson, M., An Introduction to Philosophy & Ethics, Hodder Education, London, 2003.
13. Thompson, M., Ethical Theory, Hodder Education, London, 2008.
14. බ්‍රෝඩ්, සී. ඩී. ආචාර ධර්මයේ පංචවිධ ප්‍රභේද, කොළඹ; රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව 1966.
15. මැකන්සි, ජේ. එස්., ආචාර ධර්මයේ අත්පොත, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, 1969.
16. ප්‍රේමසිරිල පී. ඩී., අචාර විද්‍යාවල චතුර මුද්‍රණාලයල වැල්ලම්පිටියල 1988.

ගල්ඔය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ ආරම්භය හා ජනපද ව්‍යාප්තිය

ආර්.කේ.එම්. ට්‍රිලිෂියා ඉන්ද්‍රාණි

ගල්ඔය නිමින සංවර්ධන ව්‍යාපාරයෙහි මූලාරම්භක අවස්ථාව පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරන විට ක්‍රි.ව 1930 දී එවකට මඩකලපුව කොට්ඨාසයේ වාරිමාර්ග ඉංජිනේරු වශයෙන් සේවය කළ ජේ.එස් කෙනඩිගේ නම මුලින්ම සිහිපත් වේ. ඔහු ඉගිනියාගල කඳු මුදුනෙහි වාඩි වී පට්ටිපොළ ආරු ප්‍රදේශය දෙස බලාගෙන සිටින විට ඔහුගේ මනසෙහි ඇදි ගිය සිතුවමක් මල්ඵල ගැන්වීමක් ලෙස මෙම කාර්යය ඇරඹී බව ගෞරවයෙන් සිහිපත් කළ යුතුයි. (සේනානායක, රුක්මන්, 1999, පිටුව 1) වාරිමාර්ග අධ්‍යක්ෂක වශයෙන් ක්‍රි.ව 1935-1939 දක්වා කාලය තුළ සේවය කළ බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික ජේ.එස් කෙනඩි තම හදවතේ ඇදී ගිය සිතුවිලි එවකට කෘෂිකර්ම ඇමති පදවිය දැරූ ඩී.එස් සේනානායකට ඉදිරිපත් කර තිබේ. එය මෙසේය,

> *"මම දින ගණනක් තිස්සේ වන ලැහැබ මැදින් ගමන් කොට මෙහි පැමිණියෙමි..... ඉගිනියාගල ගල් පොත්ත මත නැඟී සිටින මට අනාගතයේ දී වැව් බැම්ම ඉදි කළ හැකි ස්ථානයක් දිස්විණ. යම් හෙයකින් එවැනි දෙයක් සිදු වුවහොත් ඉදිරිකාලය තුළ ඇති විය හැකි රජයකින් මා ඉල්ලා සිටින්නේ එම කාරණයට අදාළ ප්‍රශ්න මානුෂික දෘෂ්ටිකෝණයකින් ආලෝකනය කරන ලෙසටය. මෙහි ඉදිරියෙන් පෙනෙන පට්ටිපොළ ආරු යෝජනා ක්‍රමයෙහි පහළ අඩවියට අයත් ගැමියන් දහඩිය වගුරවමින් ගොවිතැනෙහි යෙදෙන්නේ අර්ධ වහල් තත්ත්වයක ජීවත් වීමට ඔවුන් විසින් කරනු ලබන දුක්බර සේවාවන්ට වන්දි වශයෙන් ඔවුන්ට ලැබෙන්නේ ජීවිතය ගැට ගසා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් වන සුලු ආදායමකි." (සේනානායක, රුක්මන්, 1999, පිටුව 1)*

කෙනඩි විසින් යෝජනා කරන ලද ක්‍රමය හරහා ඉටු කර ගත හැකි අරමුණු හා පරමාර්ථ කිහිපයක් ද පෙන්වා දී තිබේ. (Farmer, B.H. 1957, Page 152)

1. රටේ අවශ්‍යතාවය උදෙසා විශාල වශයෙන් වී නිෂ්පාදනය සඳහා ඉඩම් සකස් කර දී ජලය හසුරුවා දිය හැකි බව.
2. වර්ෂයක් පාසා සිදුවන ජල ගැලීම් නිසා සිදුවන විනාශය අවම කළ හැකි බව.
3. දේශීය අමුද්‍රව්‍ය යොදා ගනිමින් කර්මාන්ත ආරම්භ කළ හැකි වීම.

කෙනඩි විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ගල් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපාරය පිළිබඳ වූ යෝජනාව ක්‍රියාවට නංවමින් 1949 ජනවාරි මාසයේ දී ආරම්භ කළ ගල් ඔය

බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ පුරෝගාමියා ලෙස ක්‍රියාකරන ලද්දේ නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම අගමැතිවරයා වූ ගරු ඩී.එස් සේනානායකය.

ජේ.එස් කෙනඩි විසින් ගල් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපාරය පිළිබඳ ඉදිරිපත් කළ යෝජනාව ක්‍රි.ව 1942 වර්ෂයේ දී ඩී.එස් සේනානායක පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කොට ගල් ඔය සංවර්ධන පනත වශයෙන් සම්මත කර ගැනීම නිදහස් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථම බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපාරයේ ආරම්භය සනිටුහන් කරයි. (Administration Report,1951, p 209) මෙම යොජනා ක්‍රමය තුළින් පැරණි වාරිමාර්ග පද්ධතියට පුනර්ජීවනයක් ලබා දීමට මෙන්ම මේ යටතේ විශාල ඉඩම් ප්‍රමාණයක් අස්වැද්දිය හැකි විශාල යෝජනා ක්‍රමයක පහළ වීම පිළිබඳ සතුට පළ කළ වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව ගල්ඔය ව්‍යාපාරය පිළිබඳ ජල මිනුම්, භූ විමර්ශණ, මැනීම් කටයුතු හා ඒ පිළිබඳ යෝග්‍යතා සමීක්ෂණ ආදිය සමඟින් සැලසුම් සකස් කිරීමෙහි ලා උනන්දු වී ඇත. මෙහි මිනුම් කටයුතුවල දී මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ ද, පස් සමීක්ෂණවල දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ද, වේල්ල පිළිබඳ පරීක්ෂණවල දී භූ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ ද සහයෝගය ලැබී ඇත. තව ද මුල් සැකසුම් සකස් කරමින් තිබිය දී ලංකාවට පැමිණ ඇති බහුකාර්ය යෝජනා සඳහා විශාල වේලි ඉදි කිරීම් පිළිබඳව ජාත්‍යන්තර කීර්තියක් උසුලන ලද ආචාර්ය සැවේජ් නම් විශේෂඥයෙකුගේ උපදෙස් ලබා ගනිමින් සැලසුම් කටයුතු සම්පූර්ණ කළ බව සඳහන් වේ. (විශ්ව කෝෂය,1961,63)

විශේෂයෙන් වාරිමාර්ග, ජල විදුලිය, ජනාවාස, ගංවතුර පාලනය, මසුන් ඇති කිරීම, ජලාප්‍රවාහනය, යාත්‍රා කිරීම, පානීය ජලය, විනෝදාස්වාදය වැනි විවිධාංග අරමුණු කරගෙන යෝග්‍ය විශාල ජලාශයක් ඉඟිනියාගල ඉදිකොට එමඟින් ගල්ඔය නිම්නයේ අනාගත සංවර්ධනය මෙහෙයවීම මෙම බහුකාර්ය යෝජනා ක්‍රමයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ.

ඩී.එස්. සේනානායක විසින් ගනු ලැබූ ඉතා උත්කෘෂ්ට වැදගත් පියවරක් ලෙස 1949 ජනවාරි මාසයේ දී ආරම්භ කළා වූ ගල් ඔය බහුකාර්යය සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ ජනපද පිහිටුවීම ඉතිහාසයේ අනබිබවනීය සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරයි. 1949 නොවැම්බර් 24 වැනි දින සම්මත කළ ගල් ඔය සංවර්ධන මණ්ඩල පණතට අනුව මෙම සංවර්ධන ව්‍යාපාරය ආරම්භ කර ඇත්තේ ගල්ඔය අවට අක්කර දෙලක්ෂ පනස්දහසකට පමණ ආසන්න ප්‍රමාණයක සංවර්ධනය කිරීසෙම් මූලික

පරමාර්ථයෙනි. (Administration Report. 1951, p.209) ගල්ඔය නිම්නය ආශ්‍රිතව ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර ආරම්භ කර කෘෂිකර්මාන්තය දියුණු කර ජනාවාස පිහිටුවීම ආරම්භය ක්‍රි.පූ. අවධියට දිවයයි. 19 වන ශතවර්ෂය පමණ වනවිට මෙම ප්‍රදේශය ආහ්‍රිතව පැවති වාරිමාර්ග පද්ධතිය පරිහානියට ගොස් තිබුණි. මේ ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව ක්‍රමානුකූල වූත් විධිමත් වූත් නවීන ජල සම්පාදන ක්‍රමයක් බිහිවන්නේ ගල්ඔය නිම්න සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ ආරම්භයත් සමඟය. ඊට අනුව සේනානායක සමුද්‍රයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් වීමත් සමඟ ක්‍රි.ව 1950 වසරේ සිට ඒ ආශ්‍රිතව පිහිටුවන ලද ගොවිජනපදවල ජනතාව පදිංචි කිරීමේ කටයුතු අරඹා ඇත. (Brohier R.L. 1951, p.21)

ගල් ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපාරය යටතේ ඉදිකරන ලද ගොවිජනපද වර්තමානයේ අම්පාර සහ මඩකලපු දිස්ත්‍රික්කයන්ට අයත් වේ. මෙම සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය ආරම්භවීමට පෙර පැවති එම ප්‍රදේශයේ ඉතිහාසය පිළිබඳ විමසා බැලීමේ දී කරුණු රැසක් හමු වේ.

ගල් ඔයෙහි ශාඛාවන් මඟින් වෙල්ලස්ස ප්‍රදේශයේ ජනතාවට මහඟු කාර්යයක් ඉෂ්ඨ කරනු ලැබේ. ඊතණවත්ත තානායම් ගම ප්‍රදේශයේ දී ගල් ඔය කුඩා ඇළක් බඳු දියපාරක් ලෙස ආරම්භ වී ඉන් ඉහළ ප්‍රදේශවල දී මෙහි ජලය වාරිමාර්ගවලට හරවනු ලැබේ. වෙල්ලස්සේ බොහෝ කුඹුරු තිබුණ ද වැව් විරලය. ගල් ඔයේ ශාඛාවන ඇළ දොළ ගංගාවලින් කෙලින් ම වාරිමාර්ගවලට ජලය හරවා යවා ගොවිතැන් කටයුතු සිදුකරයි. ගල් ඔය ඉහළ අතුගංගා නිසා ම වෙල්ලස්ස ජනාකීර්ණ වූයේ ය. ක්‍රි.පූ 3 වෙනි සියවසේ දී පමණ වැව් හා වාර්මාර්ග තැනීම ඇරඹී තිබේ. එකල මෙම ප්‍රදේශය දිසාමඩුල්ල යන නමින් හැඳින් වී ඇත. මේ ප්‍රදේශය කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයකි. එසේ ම මුල් ආර්යයන් විසින් ජනපද පිහිට වූ ප්‍රධාන ප්‍රදේශ අතරට ගල් ඔය නිම්නයේ දීඝවාපිය ද ඇතුළත් ය. (මහවංශය,99) එසේ ම දීඝායු ග්‍රාමය ගල් ඔය ගංඟා නිම්නයේ පිහිටි ජනපදයක් වේ.

පසු කලෙක ලන්දේසි සමයේ ද මෙම ප්‍රදේශය ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී. ලන්දේසි අවධියේ සිටි බර්තොන්ඩි විසින් වැවක් අළුත්වැඩියා කොට තිබූ බව සඳහන්විය. (බ්‍රෝහියර්,2001:55) එමෙන් ම බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේ දී ඉරක්කට්ටම් වැවේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු නිම කර තිබේ. බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේ සර් හෙන්රි වෝඩ්, උප

ඒජන්ත ධූරය දැරූ ජේ. වුඩ්ගාර්ඩ් සහ සර්වෙයර් ජෙනරාල් ධූරන්දර, කැප්ටන් ගොසට් යන්නන් ප්‍රතිසංස්කරණ සම්බන්ධව උනන්දුව මැනවින් පැහැදිළිව පෙනේ.

මෙම මිටියාවතේ දර්ශනීය බව මැනවින් දුටු 1857 දී ආණ්ඩුකාරතුමා, ගල් ඔය මඟ දිගේ, බිබිල සහ නිල්ගල මැදින් යන අතුරු පාරකින් යනවිට ගංඟා මිටියාවත ඔහු දුටුවේ,

> *''රටට ආලයක් ඉපදවීමට අවශ්‍ය ස්වභාව ධර්මය විසින් සිදු කළ යුතු සියලු දේම නොමසුරු හස්තයකින් විසුරුවා හරින ලද අති ප්‍රිය දර්ශනීය වූ කඳු මාලා, වනපෙත්, නදී, ස්වර මිටියාවත් සන කඳු මත්තෙහි සන සැරේට වැඩුණු තණ බිම්වලින් ද හෙබියා වූ උදාහන යයි කියනු ලබන රට කොටසක් වන හැතැප්ම 70ක් දුර පැතිර සිටි භූමියක් ලැබේ. '' (බ්‍රෝහියර්, 1995:55)*

යනුවෙනි. මේ ව්‍යාපාරයට ගල්ඔය පමණක් නොව එය ආසන්නයේ පිහිටි පන්නල් ඔය, පොතාන ඔය, අම්බලන්කුලම් හා රතුපස්කුලම් ආරුව වැනි කුඩා ගංඟාවල ජලය හා නිම්න ද ඒ ආශ්‍රිතව එවකට තනවා තිබූ වැව් හා වාරි මාර්ග ද ඇතුලත් විය. (විශ්ව කෝෂය,1961,337)

තවද පුරාණයේ ඉදිකළ වැව් හා අලුතින් ඉදිකරන ලද වැව් රාශියක් සේනානායක සමුද්‍රයට ඒකාබද්ධ කොට තිබේ. පුරාණයේ වැව් අතරට අලිගල්ගේ වැව, හිමිදුරාව වැව, ඉරක්කාමම් වැව, නාමල් ඔය වැව, කොණ්ඩවට්වානා වැව, වඩයම්තලාව වැව, වීරගොඩ වැව, වලකාපිටිය වැව අයත්ය. අලුතින් ඉදිකළ වැව් අතර පල්ලන්ඔය ජලාශය, ඉන්ගල්ආරු ජලාශය, ආලහේන වැව, මලයඩි වැව වේ. මෙම වැව් සියල්ල ඒකාබද්ධ කොට දැවැන්ත වාරි මාර්ග පද්ධතියක් ලෙස ගල්ඔය ආශ්‍රිතව මේ යෝජනා ක්‍රමය හඳුනාගත හැකිය. බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේ සිටි සර් හෙන්රි වෝර්ඩ් පවා පෙන්වා දී ඇත්තේ මෙම ප්‍රදේශය වී ගොවිතැන සඳහා ඉතාමත් සරුසාර බවත් නොතකා හැරිය හැකි දිස්ත්‍රික්කයක් නොවන බවත් ය. (බ්‍රෝහියර්,1999:55)

සේනානායක සමුද්‍රය උතුරින් ආදල් ඔය, දකුණින් කෝමාරි තුඩුව බස්නාහිරට ගල් ඔය ජලධාරා ප්‍රදේශය හා නැගෙනහිරින් මුහුදින් ද වට වී තිබේ. මෙහි වේල්ලේ උතුරු කෙළවරින් ජල විදුලි බලාගාරය පිහිටුවා ඇත. ක්‍රි.ව. 1952 වන විට සිංහල ජනපද 25ක්, දමිළ මුස්ලිම් ජනපද 15ක්, මධ්‍යම පාංතිකයන් සඳහා ජනපද 02ක් ද ලෙස මුළු ජනපද 42ක් ගොඩනංවා ඇත. (අම්පාර දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල සංඛ්‍යා ලේඛනය, 1952)

මෙම ජනපදවලට ජනපදිකයන් තෝරා ගැනීමේ දී ප්‍රධාන ලෙස පවුලේ සිටින සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව, ඉඩම් නොමැතිකම, සේවා වියුක්තිය යන සාධකයන්ට ප්‍රධාන තැනක් දී ඇත. (Farmer,1957,45) මෙම නිර්ණායක පසු කලෙක වෙනස් වෙමින් වගාව පිළිබඳ පළපුරුදු ඇති ගොවියෙකු වීම, කුඩා පවුල් සහිත කෘෂිකාර්මික කටයුතු පිළිබඳ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් ඇති අය, වී වගාව ගෙවතු වගාව හා සත්ත්ව පාලනය පිළිබඳ දැනීම උනන්දුව ඇති ඉල්ලුම්කරුවන්ට ප්‍රධාන තැනක් දී ඇත. (අම්පාර දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල වාර්තා, 1952) විශේෂයෙන් බදුල්ල, පුත්තලම, හලාවත, ගාල්ල, හම්බන්තොට, කුරුණෑගල, කළුතර, කෑගල්ල, මහනුවර, නුවරඑළිය, රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්කවලින් තෝරාගත් ගොවිපවුල් පදිංචි කර ඇත.

වම් ඉවුරේ ජනපදවල මුලින්ම ජනයා පදිංචි කිරීමෙන් පසුව දකුණු ඉවුර සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ කර තිබේ. වම් ඉවුරේ පදිංචිකරුවන්ගෙන් යැපෙන්නන් හා දෙවන පරම්පරාවේ ජනතාව පදිංචි කරවන ලද අතර පහළ කොටස් ද්‍රවිඩ හා මුස්ලිම් ජනතාව පදංචි කර තිබේ. මෙසේ පදිංචි කළ එක් පවුලක් සඳහා ගොඩ ඉඩම් අක්කර දෙකක් සහ මඩ ඉඩම් අක්කර තුනක් ලබා දී ඇත. (Farmer,1957,154) පසුව වර්ෂ 1963 දී ලබාදුන් ගොඩ ඉඩම් අක්කර ප්‍රමාණය අක්කර භාගයක් සහ මඩ ඉඩම් අක්කර ප්‍රමාණය අක්කර දෙකක් දක්වා අඩු කර ඇත. (Farmer,1957,154)

තවද මේ ලබාදුන් ඉඩම්වලට අමතරව පහසුකම් රැසක් ලබා දී තිබුණි.

1. සෑම පවුලකටම නිවසක්
2. පළමු අස්වැන්න ලබාගන්නා තුරු යැපුම් දීමනාවක්
3. මී හරකුන් මිල දී ගැනීම සඳහා ණය ආධාර
4. ගෘහාශ්‍රිත ජල සම්පාදන පහසුකම්
5. මහාමාර්ග, පාසල් හා රෝහල් පහසුකම්
6. ජනපදවලට කාර්යාල පහසුකම්
7. කැත්ත, උදැල්ල, නඟුල ආදි මෙවලම්

මෙසේ දිවයින තුළ මේ අවධියේ ඉදි කළ අනෙකුත් ගොවි ජනපද සඳහා ද මේ ආකාරයේ පහසුකම් රජයෙන් ලබා දී තිබේ. (Farmer,1957,154) ලංකාවේ අභිවෘද්ධිය සඳහා ආරම්භ කළා වූ දැවැන්ත සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයක් ලෙස ගල්ඔය සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමය හඳුනාගැනීමට පුළුවන.

ආශ්‍රේය ග්‍රන්ථ

අම්පාර දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාල ලේඛන, අම්පාර, 1952.

දේවරක්ෂිත පඬිතුමා බටුවන්තුඩාවේ, ශ්‍රී සුමංගල නායක මාහිමි, මහාවංශය, සිංහල (ප්‍රථම භාගය), එස්.ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ, 1996

සිංහල විශ්ව කෝෂය, 1 කාණ්ඩය, හෙට්ටිආරච්චි, ඩී.ඊ., සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රකාශන, රජයේ මුද්‍රණාලය, 1963.

සේනානායක, රැක්මන්, මහාමාන්‍ය ඩී.එස්. සේනානායක. රජයේ මුද්‍රණාලය, 1999

Administration Report, Government Press, 1951.

Broheir, R.L, The Gal Oya Valley Project in Ceylon, Department of Information Ceylon, 1957.

Farmer, B.H., Pioneer Peasant Colonization in Ceylon, Oxford University Press, London, 1957.

Fonseka, H.N.C., Land use Problem in the Gal Oya Valley Peasant Colony, University of Ceylon Review, April - Oct, 1967, Vol xxv, Nos. 1 & 2, Peradeniya.

Hansard, Government Press, 1947-1952.

Hulugalle, H.A.J., Don Stephen Senanayake, First Prime Minister of Sri Lanka, Arjuna Hulugalle Dictionaries, Colombo, 2000.

Pereira, I.R., Gal Oya Farmer Organization Programme, Process and Prospects : Colombo, Agrarian Research and Training Institute, 1985.

State Commitee of Ceylon, Debates, Feb 23, 1939.

Some Social Groups and Ranks in Mid-Medieval Period of Sri Lanka

N. A. Wimalasena

The collapse of the dry zone hydraulic civilization is one of the major turning points in Sri Lanka's history that witnessed a paradigm shift resulted in conspicuous socio-cultural and political changes. The available historical and archaeological records reveal that the basic form and shape of the social structure had reached substantial development during this period. The collapse of the social and political hegemony of the old order created a vacuum in Sri Lankan society giving rise to new social values. The former agrarian economy based on irrigation, paddy cultivation as well as swidden cultivation witnessed changes with the increasing importance attached to cash crops such as coconut and cinnamon. Internal as well as foreign trade became more important. At the same time, the newly emerged social and political elite consisted of trading groups, craftsmen, guilds and even forest chieftains known as Vanniyars secured substantial political and economic power. This created an upper stratum of society hitherto unseen. Mukkuva, Lamäṇikula, Kaṇṇaḍi, Vannikula, Mēṇavara, Gaṇaväsi and Girivaṃsa, Irugalkula and Paṇikkarkula and Savulu were among the social ranks in this period. Many migrants from South India as merchant and professional kulas arrived in the Island and settled down chiefly in the littoral. This is the reason as to why the most of the kulas mentioned in the Janavaṃsa are similar to those of South India. They may have mixed with Sri Lankans. These reasons led to change social life of inhabitants of Sri Lanka.

Dāsas or slaves were donated to Gadaladeniya temple. Therefore, there was a group called vahal in the period under survey. Vahal is not used

in Sri Lanka like European slave or vahal system. In the earlier period there was a term *vaharala.* The term *vaharala* mentioned in some inscriptions has emphasized as *dāsas* or slaves.[40] There are some interpretations to the term *vaharala* which have been given by the scholars. According to Paranavitana, it means the slavery.[41] Wijayaratna says that *vaharala cidavi* gives meaning as cutting woods.[42] While Sugatapala de Silva is saying that it means supplying the Vihara *salāka,*[43] Vimalakitti and Ranawella say that removing the Vihara *salāka* as the meaning.[44]

Many scholars such as Chandajoti, Gunasekara, Karunaratna, Siddhartha, Benil Priyanka and Hettiaratchi give meaning as the temple shrine.[45] Malini Dias and Hettiaracchi interpret the word as freed from compulsory service.[46] Ellawala has acknowledged that the term *vaharala* as

---

[40] S. Paranavitana, (ed.), *Epigraphia Zeylanica,* Vol. V, Department of Archaeology, Colombo, 1955, p. 35, 65.

[41] S. Paranavitana, (ed.), *Epigraphia Zeylanica,* Vol. IV, Department of Archaeology, Colombo, 1934, pp. 134-
136; S. Paranavitana, (ed.), *Epigraphia Zeylanica,* Vol. V, Department of Archaeology, Colombo, 1955, pp. 35-
64.

[42] D. J. Wijayaratne, *University of Ceylon Review*, Vol. X, 1952, pp. 103-117.

[43] Sugatapala de Silva, Journal of the American Oriental Society, Vol. 85, no. 2, pp. 206-207.

[44] Medauyangoda Wimalakitti himi, *shila lekhana Sangrahaya,* Pt. 1, p. 127; Sirimal Ranawella, *Sri Lanka*
Puravidya Sanhita, Vol. 111, Sri Lanka Archaeological Society, Colombo, 2008, pp. 32-35.

[45] Kotaneluwe Chandajoti himi, *Sinhala Sangarava*, 1962, p. 24; Bandusena Gunasekare, "perani Sri Lankave
vihararamavala vahal meheyak pevatuneda?", *Silumina Shastriya atirekhaya*, Lake House, Colombo, 1989. Nov.
12, p. 18; Saddhamangala Karunaratne, " Uttimaduwa Rock Inscription", *Epigraphia Zeylanica*, Vol. VII,
Department of Archaeology, Colombo, 1984, pp. 117-118; Morawaka Siddhartha himi, "perani Sri Lankave
vihararamavala vahal meheyak pevatuneda?", *Silumina Shastriya atirekhaya*, Lake House, Colombo, 1989. Nov.
12, p. 18; Benil Priyanka, *vaharala saha matera majibaka*, S. Godage and Brothers, Colombo, 2012, pp. 11-36.

[46] Malini Dias, *Silumina Shastriya atirekhaya*, Lake House, Colombo, 1989. Dec. 3; Karunasena Hettiaracchi,

dāsas or Śudras.[47] According to the *Vinaya Piṭaka*, There are three categories of *dāsas* which were called *Antojāta* (those that are in the house), *Dhanakkhīta* (those that are bought with money), and *karamarānīta* (those that are captured in the war). *Manusmrti* mentions seven categories of ṣudras which were called *Dhajāhrta* (those that are captured in war), *Bhaktadāsa* (those who serve in return for maintenance), *Grhaja* (those who are borne in the house), *Krīta* (those who are bought), *dātrima* (those who are received as gifts), *Paitrika* (those who are inherited from the father and *Danda dāsa* (those who are made slaves by way of punishment).[48] According to the *Samantapāsādikā,* there were four catergories of dāsas in Sri Lanka. Those are *Antojāta*, *Dhanakkhīta*, *Karamarānīta* and *Sāmaṃdāsavyōpagata*.[49]

The first category consisted of slaves who had been born and bred in the same family for generations. The second category is those purchased from their parents or their masters. The third category is those stolen from a foreign country, captives taken in war by kings, and women who, having been expelled from their families for losing their caste, have become the property of the king. The fourth category consists of those who for their livelihood or for their protection, of their own accord, agree for a certain sum to become slaves; who steal the property of others; or burn the house or granary of others and cause damage; the person who borrows money is unable to pay

---

puratana shastriya lipi sangrahaya, 2005, p. 137.

[47] H. Ellawala, *Social History of Early Ceylon,* The Department of Cultural Affairs, Colombo, 1969, p. 56.

[48] F. Max Muller, (Tr.). *The Law of Manu, Sacred Books of the East,* Vol. XXV, Calcutta: Motilal Banarsidas, 1975,
VIII, v. 415.

[49] H. Ellawala, *Social History of Early Ceylon,* The Department of Cultural Affairs, Colombo, 1969, p.56.

the principal and the interest, and thus becomes the slave of the creditor as mentioned by Ellawala.[50]

Vijaya Patiraja donated three vahal persons (*vahal rū tunek*) to the Lankatilaka Monastery. The term *sarak rū* has been used when cattle were donated.[51] *Rasavāhini* mentions go rupake to cattle.[52] The suffix rū has been mentioned as svārtha. Nandirājavastuva of *Saddharmālamkāra* reveals that slaves earned cattle as wealth for their owner.[53] It mentions that *tamā venuven upayana vahalun hō gavayan nomäti pudgalayan visin duk vinda dhanaya ipäyiya yutu* which means the people who have niether slaves nor cattle, they should earn wealth on behalf of the owner. The *Rasavāhini* does not include this expression . But it indicates that they are equal and they have to earn much wealth for their man.

According to the Kitsirimevan Kelani Vihara inscription, it is evident that donations of slaves were not made to the temples but personally to the monks.[54] According to Buddhism, it is prohibited to accept dāsa dāsin,[55] and

---

[50] *Ibid*., p. 60.

[51] S. Paranavitana, S. (ed.), *Epigraphia Zeylanica,* Vol. IV, Oxford University Press, London, 1934, pp. 90-110; S.
Paranavitana, Lankatilaka Inscriptions, *University of Ceylon Review,* Vol. XVIII, Nos.1 and 2, (eds.), A.
Kanapathipillai, N. A. Jayawickrama, K. N. Jayatilake, The Ceylon University Press, Colombo, 1960, pp. 5-6.

[52] Ranjith Vanarathna, (ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo,
2001, p. 242.

[53] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* Colombo: M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p.
190.

[54] H.C.P. Bell, and John M. Senaviratne, (ed.), *The Ceylon Antiquary and Register,*Vol. I, Part III, The Office of
the Times of Ceylon, Colombo, 1915, p. 153.

[55] Kirama Wimalajoti, Kirama (ed.), *Dīgha Nikāya,* Buddhist Cultural Center, Dehiwala, 2005, p. 8.

therefore commentators have suggested a strategy to accept them. It is suitable to accept dāsa dāsis, if they were given as *ārāmika* or *Kappiyakāraka*. (*ārāmikayek demi, käpakaruvek demi*. I offer a *kappiyakāraka,* I offer a *ārāmika)*. (*Papañcasudani*, 1922: 404). From a passage in the *Samantapāsādikā,* it becomes clear that *dāsa* were offered to the monasteries by kings and these *dāsas* were known as *āramika dāsas* as cited by Hettiaratchi.[56]

According to the Kitsirimevan Kelani Vihara inscription, the king donated slaves to the Vilgammula Thera and that Vilgammula thera donated slaves to the Bodhi of Kitsirimevan Kelani Vihara. Therefore, it seems that slaves could have been donated according to the wish of the owner.

According to the inscription, Sēnālamkādhikāra has donated to the Vihara not only normal slaves but also *ranvahalin*.[57] *Ran vahalin* means slaves that were bought. Another group of slaves were *mangul vahalin* who were given as dowry in marriage. It seems that there were large number of slaves for the elite. Sēnālamkādhikāra had donated two hundred slaves (*vahal rū*). Further there were slaves in temples. Both men and women could have been slaves. Alavala amuna[58] and Niyamgampaya inscriptions further give details about the donations of slaves.[59] Päpiliyāna impatraya tells us that many

---

[56] S. B. Hettiaratchi, *Social and Cultural History of Ancient Sri Lanka*, Sri Satguru Publications, Delhi, 1988, p. 234.

[57] S. Paranavitana, Lankatilaka Inscriptions, *University of Ceylon Review,* Vol. XVIII, Nos.1 and 2, (eds.), A. Kanapathipillai, N. A. Jayawickrama, K. N. Jayatilake, The Ceylon University Press, Colombo, 1960, pp. 14-16.

[58] *Ibid*., pp. 38-45.

[59] D. B. Jayathilake, *Prabhashodaya* II, No. 6, University of Kelaniya, Kelaniya, 1935 (June), pp. 188-189.

people were donated to the Päpiliyāna Vihara for the services of Vihara. Some of them were bought from the others. *paṇam sasiyakaṭa gat vaḍuvali araśakoḍu... paṇam sasiyakaṭa gat radavungen agampaḍi sūrasēnayāi... paṇam siyayakaṭa gat sunu elilliy... paṇam tunsiyayakaṭa gat sununilai...*[60]

Land donations which were given to religious places were done while the people were staying in those lands. (*gasakola valpiṭa minisā satā ätuḷu siyalla*)[61] It could be considered that earth and man cannot be separated from the environment. Evidence can be found about the donations of cattle keepers to Lankatilaka Vihara.[62] These were earlier mentioned as *gopallan*.[63] We can see many historical facts that there were not only donations of cattle, but also cattle farms (*gava paṭṭi*).[64] Therefore, the role of the herdsmen may have been the protection of cattle. Ellawala says that cattle keepers (*gopallan*) were considered as Ṣudras.[65] Therefore, these cattle keepers were also considered as Ṣudras. Lankatilaka inscription mentions village called *Paṭṭiye gam*.[66] Cattle keepers may have lived in these

---

[60] H. W. Codrington, *Vidyōdaya Dharma Shāstriya Saṃgrahaya,* Vidyodaya, Jayawardhanapura, 1926, pp. 374-377.

[61] S. Paranavitana, Lankatilaka Inscriptions, *University of Ceylon Review,* Vol. XVIII, Nos.1 and 2, (eds.), A. Kanapathipillai, N. A. Jayawickrama, K. N. Jayatilake, The Ceylon University Press, Colombo, 1960, pp. 14-16.

[62] *Ibid*, pp. 38-45.

[63] Ranjith Vanarathna, (ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001, p. 259; Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p. 715.

[64] D. B. Jayathilake, *Prabhashodaya* II, No. 6, University of Kelaniya, Kelaniya, 1935 (June), pp. 188-189; Paranavitana, *op.cit*, 1960, pp. 4-14.

[65] H. Ellawala, *Social History of Early Ceylon,* The Department of Cultural Affairs, Colombo, 1969, p. 57.

[66] Paranavitana, *op.cit*, 1960, pp. 14-16.

categories of villages. *Saddharmālamkāra* also describes *gopalu* villages of contemporary society. [67] *Nikāya Samgrahaya* says that Mehenavara Virabahu Ā̃pā donated slaves and cattle to the Brāhmaṇas.[68] Dāsa, dāsis mentioned in *Nikāya Saṃgrahaya* may have been slaves. *Saddharmaratnākara* mentions also about dāsa and dāsis.[69] Hettiaratchi says that slavery existed in Sri Lanka but the corresponding term dāsa, had a totally different connotation from the slaves in Europe.[70] Dāsas in Sri Lanka were usually domestic servants with limited freedom. It was the same also our period.

The passages in our sources suggest that there were dāsas attached to the temple and well to do families. But there is no evidence to conclude that they were having identical status on position in social groups and ranking.

In addition to the social groups that have been discussed above, caṇḍālas also lived in this country. Sorata has given the similar terms säḍol, sänḍal, sänḍäl, sänḍul and sänḍol for the term caṇḍāla.[71] It is seen that they were considered to be the lowest in social stratification in India as well as in Sri Lanka. [72] Alavala Amuna inscription describes that the persons who destroy the donations of Lankatilaka Vihara will be born as a crow or a dog which is lower than the Panca caṇḍālas (*Panca Caṇḍālayaṇṭat antava*

---

[67] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p. 446.
[68] L. Gunaratna, (ed.), *Nikāya Saṃgrahaya*, Ratna Books Publishers, Colombo, 1987, p. 23.
[69] Kalapaluvave Sugunasara, (ed.), *Saddharmaratnākara,* Ratnakara Press, Colombo, 1912, pp. 315-316.
[70] Hettiaratchi, *op.cit.*, 1988, p. 259.
[71] W. Sorata, (ed.) (1963). *Sri Sumangala Dictionary,* Anula Press, Colombo, 1963, p. 1035.
[72] Ellawala, *op.cit.*, 1969, p. 66.

kavuḍāṭa ballāṭa putvana).[73] This is a common curse that appear in many epigraphs.

Earlier caṇḍālas were assigned the duty of removing garbage and dead bodies.[74] There were specific villages as well as cemeteries for caṇḍālas during the period of King Pandukābhaya.[75] The lowest status of caṇḍālas in India may somewhat loosed in Sri Lanka. Prince Saliya who was the son of King Duṭṭhagāmaṇi Abhaya married Asōkamālā who was a woman of *caṇḍāla kula*. [76] King Buddhadāsa treated a caṇḍāla woman her womb ailment. (*mūlha gabbhini*).[77] However, it cannot be thought that caṇḍālas were not always treated softly. Ellawala says that sometimes the king had the power to degrade any person to the position of a caṇḍāla as a punishment in earlier.

> Mahāvaṃsa records that when king Ilanaga having found that the Lambakannas were not present on the occasion of his ceremonial bath at Tissa vāpi, he ordered them to work at the remaking of a road leading to the mahāthūpa, and set Caṇḍālas to supervise them. Such treatment would reduce them to Caṇḍāla status. They were presumably allowed after sometime to regain their old status by purification ceremonies. According to the Sammohavinodani king Bhatiya is said to have

---

[73] Paranavitana, *op.cit.*, 1960, p. 45.
[74] Wilhelm Geiger (ed.), *Mahāvaṃsa,* P. T. S., London, 1953, X, 91-92.
[75] *Ibid.,* X, 93-94
[76] *Ibid.*, XXXIII, 1-3; Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book
Shop, Colombo, 2001, pp. 218-226.
[77] Wilhelm Geiger (ed.), *Mahāvaṃsa,* P. T. S., London, 1953, XXXVII, 140-141.

degraded certain people who had eaten beef to the position of scavengers in his palace premises.[78]

Caṇḍālas were most contempt from the eating beef. According to the word *Panca caṇḍāla* of Alavala Amuna inscription as above mentioned, caṇḍālas were of five catgories. But these five categories cannot be detailed out. However Basham says that the name caṇḍāla was used for several Pancama groups.[79] According to this view, the five parts of Vēna, Nēsāda, Rathakāra, Pukkusa and Caṇḍāla were considered Pancama in India may have known as Panca Caṇḍālas. However, it is well known fact that caṇḍālas had the lowest status in the society according to the above mentioned inscriptions.

In addition to inscriptions, literary sources of Gampola period reveal about caṇḍālas. But it has to be noted that these facts are not mentioned directly but they emerge as incidents in a full story. However, those are supported to study contemporary social facts. Vessamitta Vastuva of *Saddharmālamkāra* mentions that enemy king put into the fire Vessamitta and king was very fear like a caṇḍāla saw a kṣatriya Kanyā.[80] This story is not mentioned in *Rasavahini*. Buddhavamma Vāṇija Vastuva also a similar statement. The statement *aňjalim paggaiha* of *Rasavāhini* [81] mentions in the *Saddharmālamkāraya* as like a caṇḍāla who had his hands on the head having seen a Kṣatriya kanyāva (*dohot mudunehi tabāgena kśatriya kanyāvaka duṭu*

---

[78] Ellawala, *op.cit*., 1969, p. 67.

[79] A. L. Basham, *The Wonder that was India,* Sigwick and Jackson, London, 1959, p. 145.

[80] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p. 111.

[81] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001, p. 23.

Canḍālayaku sē.).[82] These statements were not only literary sayings. They show that candalas did not know how to face prabhus or elite in the contemporary period.

Although canḍālas had a very low place in the society, sometimes statements such as Brāhmaṇa canḍālayan[83] and canḍāla brāhmaṇayan[84] can be seen in some sources. *Saddharmālamkāra* describes a canḍāla brāhmaṇa who is playing a Vīṇā. (*Vīnā gāyanā karana canḍāla brāhmanayek*). [85] Although it can be thought that canḍāla brāhmaṇa meant persons of high dignity among canḍālāyas, it cannot be conclusively proved. However, they were treated with contempt by uttama janayā or great persons. [86] But sometimes unique features of them can be seen in the sources. *Saddharmālamkāra* mentions that even though a person is born in canḍāla kula, if he is a very wealthy person, all people including uttama, madyama and adhama will associate with him. Further, all people will listen to him and it is the nature of the Dhamma in the world.[87]

Very important facts emerge from the above part of the story. Canḍālas had a certain power to live with their parivāra and wealth. They

---

[82] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p. 129.

[83] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 91; Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p. 332.

[84] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 75; Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, p. 377.

[85] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p. 377.

[86] *Ibid*., p. 376.

[87] *Ibid*., p. 141.

were associated by high caste persons without any concern about their low birth as caṇḍālas. Therefore, this ahows that wealth was more important than the caste or kula. But this could have happened very rarely. The norm was the poverty of caṇḍālas and contempt from kulinas.[88]

Rasavāhini and *Saddharmālamkāra* reveal much information about the caṇḍālas. The caṇḍāla Bahula's village was the Helloli.[89] Asokamālā who was the wife of Prince Sāliya was the daughter of chief of Hellōligāma.[90] The woman caṇḍāli who was treated by king Buddhadāsa of the village was Hellōli.[91] Therefore, Hellōligāma may have been specially allocated to the caṇḍālas. If it was not, villages in which caṇḍālas lived may have been called Hellōligāmas. Caṇḍālas had a freedom to engage in any religious activities as they liked. Hence, caste system was not very strict as in India. *Saddharmālamkāra* mentions the bahula caṇḍāla as *nāvāmi*.[92] Therefore, it can be concluded that caṇḍālas have done activities of *nāvāmi*. *Saddharmālamkāra* describes that candalas were very low caste people.[93]

---

[88] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 294; Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Compan y, Colombo, 1954, pp.
753-754.

[89] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 111; Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p.
661.

[90] Don Andiris de Silva Batuvantudawa, (ed.), *Mahāvaṃsa Tīkā*, P. T. S., London, 1895, p. 606; Ranjith
Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001, p.222.

[91] Wilhelm Geiger (ed.), *Mahāvaṃsa,* P. T. S., London, 1953, XXXVII, 140-141.

[92] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p. 661.

[93] *Ibid.*, p. 671.

It is also necessary to discuss the term *pañcapessiyavaggas* in our sources. Hettiaratchi has emphasized the above term. Even though it is not relevant to the our period, The *Cūḷavaṃsa* states that Māna, the son of Kassapa VII (1054-1055 AC) , built the Uttaromūla pirivena and granted the *pañcapessiyavaggas* to it.[94] This term occurs in the chronicles in two later instances. First, Kittisirimegha seeking reconciliation with the young prince Parākramabāhu, sent the *pañcapessiyavaggas* to him. [95] Second, Parākramabāhu II, (1236-1270 AC) assigned the *pañcapessiyavaggas* and *dasapessiyavaggas* who served at the palace to work for the Sangha.[96] In the Abhayagiri Inscription, attributable to the ninth century AC, there is a reference to *pañcakaulicas* who worked in the Abhayagiri monastery.[97]

Pañcapessiyavaggas and *pañcakaulicas* may refer to a similar kind of people.[98] The ordinary meaning of the pessiya is servant.[99] Geiger translates the term *pañcapessiyavagga* as five groups of servitors.[100] *Pañcapessiyas* and *pañcakaulicas* are probably equivalent to *pañcakammālar* in Tamil, and *pañcakammakāras* described in the *Abhidānappadīpikā* and *Mahārūpasiddhi*. The last two texts agree in saying that the five *kammakāras* consisted of carpenters (*taccha*), weavers (*tantavāya*), washermen (*rajaka*),

---

[94] Wilhelm Geiger, (ed.), (1953). *Cūḷavaṃsa,* Vol. II, The Ceylon Government Information Department, Colombo,
LV, 27.
[95] *Ibid.*, LXVII, 58.
[96] *Ibid.*, LXXXIV, 5
[97] D. M. de Z. Wickramasinghe, *Epigraphia Zeylanica,* Vol. I. Oxford University Press, London, 1912, p. 5.
[98] Hettiaratchi, *op.cit.*, 1988: 232
[99] T.W. Rhys- Davids, and W. Stede, *Pali- English Dictionary,* P. T. S., London, 1921-1925, pessiya
[100] Wilhelm Geiger, (ed.), (1953). *Cūḷavaṃsa,* Vol. II, The Ceylon Government Information Department, Colombo,
p. 194; Wilhelm Geiger, *Culture of Ceylon in Medieval Times,* Otto Harrasswitz, Wiesbaden, 1960, p. 31.

barbers (*nahāpita*), and lether worker (*cammakāra*).[101] As listed in the Tamil Lexicon, *pañcakammālar* consisted of goldsmiths (*taṭṭān*), coppersmiths (*kānnān*), stone workers (*cirpān*), carpenters (*taccaṇ*) and blacksmiths (*kollaṇ*). (Madras Tamil Lexicon, 1926-1932: *pañcakammālar*).

It can be mentioned as another group is Veddas. Although stories of *Saddharmālamkāra* are based on *Rasavāhini*, they are not worthy of contemporary detail. Kākavaṇṇtissa Vastuva of *Rasavāhini* mentions about the *Milakkha Janapade*.[102] *Milakkha Janapade* was interpreted in the *Saddharmālamkāra* as the area in which Veddas were living.[103] Milakkha can be construed as *mlēccha*. These Väddas earned their livelihood by farming and hunting. They used some animals for meat. They had many tools for killing animals as well as fish such as *kemana*, *bili* and *karaka*.[104]

Veddas lived also in their own villages from early times;[105] those are not new to the period under survey.[106] These villages were in remote areas. The term *paccanta janapada* of *Rasavāhini*[107] has been mentioned as *Veddan vasana pratyanta janapadaya* in the *Saddharmālamkāra*.[108] The Śabara

---

[101] Dhammaratana himi, *Mahārūpasiddhi*, Colombo, 1926, p. 418.
[102] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 157.
[103] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p. 456.
[104] *Ibid*., p. 648.
[105] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 160.
[106] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p. 462.
[107] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 284.
[108] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p.684.

sundarin of *Saddharmaratnākara*[109] and *milindun who* stayed in Bolgoda mentioned in *Mayūra Sandēsa* mean Vedda women.[110]

In addition to that there was a group called Baburu and they were drunken people. It is believed that they were foreigners. Several sources describe the *baburan* who had danced with drinking. *Rasavāhini* does not mention about these *baburan*. But *Saddharmālamkāra* does.[111] Therefore, it can be concluded that *baburan* mixed with society in the period under survey. Because they were mentioned in the story of Ālavaka damana of *Butsaraṇa* in the Polonnaruwa period, they had lived in the end of Polonnaruwa period.[112] *Parevi Sandēśa* mentions that the group Baburu's nature was very ferocious. In addition to that, although the description of Ibn Battutā tells that there was a large group of Abysinion,[113] it cannot be known what kind of connection they maintained with the Sri Lankan society.

[109] Kalapaluvave Sugunasara, (ed.), *Saddharmaratnākara,* Ratnakara Press, Colombo, 1912, p. 104.
[110] K. Jayatilake, (ed.), *Mayūra Sandēśa*, Pradipa Publishers, Colombo, 1993, V. 73
[111] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p. 241, 317,
715
[112] Sorata, W.(ed.), *Butsaraṇa*, Mahabodhi Yantralaya, Colombo, 1931, p. 61.
[113] H. W. Codrington, The Gampola Period of Ceylon History, *Sri Lanka Journal of the Royal Asiatic Society, (Ceylon Branch),* Vol. XXXII, The Sunday Times of Ceylon Company Ltd, Colombo, 1933, p. 262.

In addition to Ethnic group, there was another group called *kevulo*[114] who had also separate villages[115] and they lived from fishery.[116] It is revealed that because they did killing of animals and fish, they were treated with contempt according to *Hatthavanaglla Vihāra Vaṃsa*.[117] When king Srisangabo met a poor man in the jungle, the poor man gave him some food, but the king rejected the food. Thus the poor man said that he was not a law caste and he was not a Vedda or kevula who is killing animals and fish.

As has been cited by C. R. de Silva, as misleading would be the uncritical acceptance of the identity of a particular caste with a given occupation as is done in the Janavaṃsa.[118] Therefore, for example, by the early sixteenth century a number of members of the Salāgama community had already been diverted to cinnamon peeling while other sections of this caste served as palanquin bearers, messengers and potters. In some sectors of the western seaboard the Salāgama community's function of weaving appears to have been taken over by another immigrant group, the paravas.

---

[114] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p.465.

[115] Ranjith Vanarathna,(ed.), *Rasavāhini* (*Laṃkādīpuppatti Kathā),* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 2001,
p. 211, 285; Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954,
p.548, 642.

[116] Kiriälle Gñāṇawimala, (ed.), *Saddharmālaṃkāra,* M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, p.179.

[117] C. E. Godakumbura, (ed.), *Hatthavanagalla Vihāra Vaṃsa,* P. T. S., London, 1956, p. 23;Munidasa Kumaranatunga, (ed.), *Eḷu Attanagalu Vaṃsa Vivaraṇa,* Books Publishing Press, Colombo, 1933, p. 35.

[118] C. R. de Silva, Expulsion of the Portuguese from Sri Lanka, *History of Sri Lanka,*Vol. II, (ed.) K. M. de Silva,
The University of Peradeniya, Peradeniya, 1995, p. 48.

and *Kāvyaśēkharaya* mention that King
m *Lamäṇi kula*, *Sälaḷihiṇi Sandēśa* adds the
.[128] According to *Haṃsa Sandēśa*, Keragala
rom Lamäṇi kula.[129] His great grand father
udasun Mahalēnā.

Vrtaratnākara Pañcikā which was written by Sri Rāmachandra Kavibhārati says that King Parākramabāhu VI was a descendent from the generation of King Dharmsāoka.[130] But he does not directly say that the king comes from Lambakarna dynasty. He may have said that, following the common idea that Lamäṇi kula descended from prince Sumitta who was a brother of Vidisādēvi, the queen of King Asoka. As has been pointed out by H. Ellawala, Sumitta had come from Vaisya family.

> It is also interesting to note that according to the literary evidence of the fifteenth century A. D. the rulers of the Lambakanna dynasty from Vasabha to Mahasena, who ruled the country from the first half of the first century A. D. onwards, originated from the stock of Sumitta, who was one of the eight princes that

---

[128] Alav Isi Säbihela, *Parevi Sandēśa Pahadanaya,* M.D. Gunasena and Company Ltd, Colombo, 1967, v. 49;
Hikkaduve Sri Sumangala, (ed.), *Kāvyaśēkhara*, Ratnakara Press, Colombo, 1946, v. 20; G. S. B. Senanayake,
(ed.) , *Sälalihiṇi Sandēśa,* Pradeepa Publishers, Colombo, 1972, v. 96.
[129] W. Sorata, (ed.), *Haṃsa Sandēśa*, Ratnakara Printing, Maradana, 1953, vv. 186-187.
[130] Sorata, W. (ed.), *Vrtaratnākara Pañcikā*, S. Godage and Brothers, Colombo, 1999, v. 20.

> accompanied the Bodhi tree. The Sinahalese prose work Saddharmaratnākara and the two poems Pärakumbā Sirita and Kāvyaśekharaya, all attributed to the 15th century, contain these references. According to these works the Lambakannas were derived from a branch of the Mayura clan to which Asoka belonged. Thus Sumitta also belonged to the same caste as Asoka. This shows clearly that these later writers attempted to give a nobler and more ancient origin to this dynasty by including Sumitta in the clan of Asoka, completely ignoring or not knowing the fact that Sumitta came from a Vaisya family.[131]

But the Lambakanna problem is not yet solved. The *Mahāsvaṃsa* says that the Lambakannas appear for the first time in Sri Lankan history during the reign of Ilanāga (33-43 AC)[132] It is very significant that the *Mahāvaṃsa* does not refer to the kings of the Lambakanna dynasty as Kṣatriyas, perhaps owing to the fact that the auther knew that they were of Vaiśya origin. The *Dipavaṃsa* refers to only one king of this dynasty, Sanghabodhi as a Kṣatriya.[133] The *Attanagalu Vaṃsa* also calls the same king a Kṣatriya, which at the same time referring to all the three princes Sanghatissa, Sanghabodhi and Gōthābhaya as belonging to *Lamaṇipakṣaya.*[134] Citing Paranavitana,

---

[131] Ellawala, *op.cit.*, 1969, p. 32).
[132] Wilhelm Geiger, (ed.), *Mahāvaṃsa,* P. T. S., London, 1953, XXXV, v. 19.
[133] Herman Oldenberg, (ed.), *Dīpavaṃsa*, Asian Educational Services, New Delhi, 1982, XXII, v. 53.
[134] Munidasa Kumaranatunga, (ed.), *Eḷu Attanagalu Vaṃsa Vivaraṇa,* Books Publishing Press, Colombo, 1933, 6,

Ellawala says that the Sinhalese forms of *Lamäṇi* have been used as the equivalent of Pali *Lekhaka* scribe. According to the *Mahābodhivaṃsa* and the *Pūjāvali*, Sumitta was given the post of chief scribe or the record keeper of the Bodhi tree. It is evident from the references that at the time Lambakannas first appear in history they held the position of scribe in the administration.[135]

Baddegama Wimalavamsa thera thinks that Lambakannas have a Sri Lankan origin. These Sri Lankans are deities.[136] There is substantial evidence to support that. One inscription of Situlpavva mentions a statement as *yakadataha vahaba*. This means yakkhadatta's Vahaba. Wimalavamsa thero mentions that vahaba means the Vasabha who originated the Lambakanna dynasty. Eventhough there is no other evidence to prove this matter, this hypothesis may be corrected. The lord of Yakkhas is Kuvera. Inscriptions and remains are available about Kuvera.[137] Recently, a Bodhisatta statue of Kuvera or Jambala has been found. (Hettiaratchi, 1993: 8). In a nutshell, Wimalavamsa thera's idea is that Lambakannas descended from yakkhas.

Hettiaratchi also supports the opinion of Baddegama Wimalavamsa thera.[138] Lambakannas were the pioneers of the irrigational technology which mark of hydro civilization in Sri Lanka. King Vasabha who was the first Lambakanna king devoted the idea of gāmavāpi concept to upgrade the mahavapi system. He added new innovations to the irrigational engineering.

19.

[135] Ellawala, *op.cit.*, 1969, p. 34.

[136] Baddegama Wimalawamsa, *Hela Hädiyāva,* Samayawardhana Book Shop, Colombo, 1996, pp. 53-64.

[137] *Ibid.*, pp. 52-64.

[138] S.B. Hettiaratchi, *Lankave samaja ha sanskrtika ithihasaya*, (In Sinhala), Tarangi Printers, Maharagama, 2008,
pp. 295-296.

One is diverting water through channels. King Mahasena who was a famous Lambakanna king further developed this irrigation system through the large reservoirs. The descendants of King Mānavamma had contributed further to develop this irrigation system. Irrigation system and irrigation pattern of Sri Lanka are not borrowed from India. It has a local origin. It can be thought that this local thinking was developed by local rulers of the country and not by the Sri Lankan kings of Indian origin. Therefore, it is a piece of evidence to prove that Lambakannas derived from a local origin. It seems that some writers attempted to show Lambakannas were from Asoka generation, because they liked to show that Sri Lankan rulers had a connection of kinship with the Buddha and King Asoka. Because King Parākramabāhu VI had no special inherited right to the throne, this as an honorable right may have emerged.

Mēṇavara, Gaṇaväsi and Girivaṃsa

Prince Bōdhigupta who posted *Lakmahalāna*, married the disrobed Nun Sunanda of Maurya clan who was at Hatthālhaka nunnery under the Nun Sanghamitta. Their generation was known as *Meheṇavara kula*. Prince Sumitta who posted the Jayamalāna, married Sumana who was from Maurya clan. Descendants from them had been named Lamäṇi and Gaṇaväsi. Some kings including King Parākramabāhu VI derived from them.[139]

Nikāya Saṃgrahaya says that Niśśanka Alakēśvara who was the minister of King Vikramabāhu III and who built Kotte belonged to the Amaragirivaṃsa.[140] Wimalakitti Thera describes that Vira Alakēśvara was the

[139] Sri Charles de Silva, (ed.), *Pärakumbā Sirita*, M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, vv. 10-11; Sri Hikkaduve Sumangala, (ed.), *Kāvyaśēkhara*, Ratnakara Press, Colombo, 1946, vv. 11-20.
[140] L. Gunaratna, (ed.), *Nikāya Saṃgrahaya*, Ratna Books Publishers, Colombo, 1987, p. 33.

aurasa putra of Niśśanka Alakēśvara.[141] Therefore, he also belongs to the girivaṃsa. According to the Sagama inscription, Alakēśvara was Gaṇaväsi kula from the matrileanial side and *Mēṇavara kula* from the patriarchal side.[142] It seems that some Alakēśvaras were of the *Girivaṃsa* and some were of the mēṇavaravaṃsa. Considering these facts, R. Tennkon says that the name Alagakkōnāra was used not only by Alagakkōnāra in the *Girivaṃsa*, but by other members as well. It is mentioned in the *Haṃsa Sandēśa* as follows; *Ohu vetä un utum- Alagakkōnāra sada bädu Attanāyaka mäti sandunne*. Therefore, the statement of *Mayūra Sandēśa* is similar to that in the *Haṃsa Sandēśa*.[143] Because these families had inter marriage connections, as mentioned above, they may have belonged to the families such as *Gaṇaväsi* and *Menavara*.

Irugalkula and Paṇikkarkula

Irugalkula derived from a Dravidian origin. King Edirimana Sūriya of Sat Korale who was a relative of Vidiya Bandara belonged to that family. *Kōkila Sandēsa* mentions that the author of the *Kōkila Sandēśa* was the *Parivenadhipati* of Kulatilaka Pirivena, the younger brother of Girivaṃsa thero of Irugalkula.[144] Although some writers say that Prince Sapumal is a descendant from Panikkarkula, it is not mentioned in the ancient records. But some reports of Sitavaka era mention that Sinhalese are supposed to have

---

[141] Kalapaluvave Sugunasara (ed.), *Saddharmaratnākara,* Ratnakara Press, Colombo, 1912, p. 316; R. Tennakon,
Ape Päraṇi Asun Kavi, M. D. Gunasena and Company Ltd, Colombo, 1960, p. 22.
[142] S. Paranavitana, (ed.) *Epigraphia Zeylanica,* Vol. IV, Oxford University Press, London, 1934, pp. 296-311.
[143] R. Tennakon, *Ape Päraṇi Asun Kavi*, M. D. Gunasena and Company Ltd, Colombo, 1960, p. 25.
[144] M. B. Ariyapala (ed.), *Kavsiḷumiṇa,* S. Godage and Brothers, Colombo, 1994, v. 292.

said that prince Sapumal belonged to the panikki generation. Panikkara is a Tamil word similar to the meaning of Khattiya.

Kannaḍi

Girā Sandēśa and *Pärakumbā Sirita* record that King Parākramabāhu VI defeated the Kannaḍi (Kaṇṇāḍi) army.[145] Presently, Karnata is known as the central province of Dakshināpatha including Maysor State. Vijayanagar is the Capital city of that state. King Devaraya II of Vijayanagara Empire sent an army under the Lakkanna Dandanayaka to Sri Lanka. He defeated the Kanakasuriya Āryacakravarti who was the ruler in Jaffna during the period and he became a local ruler (Sāmanta) of Karnata king. After that, the king of Vijayanagara came to Sri Lanka to win the South with the help of Jaffna king. The 51st poem of *Pärakumbā Sirita* describes the war between Kannadi or Vijayanagara invaders and the army of King Parākramabāhu VI. King Parākramabāhu defeated the army of Vijayanagara according to that poem. This war took place 1438 AC. Nayara Sannasa says that King Devaraya II mentioned above collected the revenues from Sri Lankan kings. Nunis, a Portuguese writer also talks about the collection of revenues. But some says that this king is not Parākramabāhu VI, but Kanakasuriya, the Jaffna ruler.[146] (De Silva, 1954: vv. 151-152).

---

[145] Munidasa Kumaratunga, (ed.), *Girā Sandēśa Vivaraṇaya,* K. A. Ariyadasa, Colombo, 1951, v. 141; Sri Charles de Silva, (ed.), *Pärakumbā Sirita*, M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, vv. 51, 151.

[146] Sri Charles de Silva, (ed.), *Pärakumbā Sirita*, M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, v. 28.

Vannikula

The *Pärakumbā Sirita* describes King Parākramabāhu VI defeated the kula vannin. (De Silva, 1954: v. 28, 46). During this period, West, East and North were covered by the forest. Therefore, independent groups had emerged in many places of vanni or forest areas. And they were called vannin. They may have organized under eighteen chiefs. They were called vannikula. They did not consent the authority of King Parākramabāhu VI, because emerging of a king for the whole Island forced a threat to their existence.Therefore, *Pärakumbā Sirita* mentions that King Parākramabāhu VI defeated vanni chief including *velanda* and *govikula* as mentioned below:

Velanda govi kula vanni nirindun nodäka kaḷa nosirit varā

Gira Sandēśa also expresses that these eighteen vannin were won by King Parākramabāhu VI.[147]

Savuḷu

Pärakumbā Sirita and *Alakēśvara Yuddhaya* describe King Parākramabāhu VI belonged to the Savuḷu generation.[148] Hettiaratchi says that Savuḷu is a village located in proximity to Dambadeniya. Sri Charles de Silva has attempted to identify this village.[149] He has emphasized further that the village is the present Hauluwa close to Dambadeniya and this name is interpreted as the *Sebala* (Soldiers) village mentioned in *Rājaratnākara.* According to *Rājaratnākara*, Prince *Hirugot* came with Mahabodhi and his

[147] Munidasa Kumaratunga, (ed.), *Girā Sandēśa Vivaraṇaya,* K. A. Ariyadasa, Colombo, 1951, V. 137.
[148] A. V. Suraweera, A. V. (ed.), *Alakēśvara Yuddhaya*, Ratna Books Publishers, Colombo, 1965, p. 21.
[149] Sri Charles de Silva, (ed.), *Pärakumbā Sirita*, M. D. Gunasena and Company, Colombo, 1954, v.89.

queen Mayuravati's daughter had lived in this village. This is based on folklore.

The Mukkuvās

Some minor Sinhalese writings have shown a group of people called the Mukkara.[150] The arrival of Mukkuvas is said to have taken place at the time of king Bhatiya, when a band of Mukkaras led by one Nala Mudaliya arrived in the Island and established them on the Western coast. According to the story given in the *Vanni Upata* and *Vanni Rājāvaliya*,[151] the leader of the Kāka Mukkaras, as they are therein called, arrived in Galgamuva where he cut the reservoir bund and diverted its water into the encampment he had established, and settled down there along with other Tamils that he had brought along, in the area bounded by the hither banks of Kalā Oya and Ma Oya. The account goes on to mention how they were given land on the western coast by the king. Another wave is said to have arrived in the reign of king Bhuvanekabāhu I (1272-1284). They came from different regions after having suffered defeat at the hands of regional rulers (evidently in South India.). They are stated to have arrived in Sinhala Dvipa, together with their children and grandchildren in boat-loads, with all their wealth and accompanied by many people who had served under them.[152] They were of Ārya descent and were worshippers of Ayiyanā Pattini. They brought along their retainers as well as their forms of worship. Their leaders were

---

[150] D. D. Ranasinghe, (ed.), *Dambadeṇi Asna,* Sisira Press, Colombo, 1928; Obeysekere, Gananath (ed.), *Vanni*

Upata, Vanni Vittiya and Vanni Kadayim Pota, S. Godage and Brothers, Colombo, 2005, pp. 22-30; Gananath

Obeysekere, (ed.), *Vanni Rājāvali*, S. Godageand Brothers, Colombo, 2005, pp. 62-66.

[151] *Ibid*.

[152] *Ibid.*

Kalukumāra Bandāra, Ilangasinghe Bandāra, Divākara Bandāra, Rājakarunā Bandāra, Vanavirāja Bandāra and Ilangasinghe Divākara Bandāra. These names would today belong to Sinhalese families. Certain interesting details emerge from accounts. These settlers were of South Indian origin. They belonged to the fighting forces and their leaders were evidently skill warriors. Such waves of immigrants appear to have arrived in the island in order to seek asylum there, having suffered defeat and possibly persecution from their conquerors at home.

Some had presumably been appointed leaders by Māgha and his associates. Once arrived in the island they were settled in principalities with their recognized leaders in control. Some of them owed allegiance to the Tamil king of Jaffna, and others, as in the case of those mentioned here, to the Sinhalese king, while there doubtless were still others who owed allegiance to neither. They appear also to have invited settlers from South India and strengthened their settlements in the local population. The process of settlement was a continuing one and might have gone on well into the 14th century, by which time they were settled in the west of the island as well. Kulasuriya has shown that the Mukkaras have been identified with the Mukkuvas of the Tamil writings, and their Kerala origin is suggested.

> "In the Mattakalappu manmiyam, the Mukkuvas figure predominantly among the mercenaries who were given chieftaincies in Batticaloa by Magha. They are an influential and strong group among the Tamils of Batticalo in the present day. Members of the the groups are also found in Jaffna, Vavuniya,

> Mullaitivu, Mannar and Puttalam district. An analysis of their social organization and legal institutions has shown that there exists an affinity between the Mukkuvas and the Keralas of South India. The Mukkuva Law, which forms a separate code in the traditional law of the Tamils of Lanka, is largely based on the Marumakattayam law of the Kerelas. Their Kerala origin is further confirmed by the fact that the only area in South India where the Mukkuva caste is found now is the Malayalam speaking western littoral. The name Mukkuva too is of Malayalam origin."[153]

Conclusion

We come across some social groups which were not recorded in the previous source material at our hand. For example, most of the social groups out of twenty-six that have been recorded in the Janavamsa attributable to the Kandyan period were really in existence during the period under survey. This was due the fact that South Indian migrants exerted their influence in great deal on Sri Lankan caste system. Unlike the early settlers who reached the Island in periods of incipient caste organization in North India, the South Indians came during the eras of the institution's culmination in the subcontinent. Not only did tribal or caste groups settle in Sri Lanka, the rulers of the Sinhalese at times imported people from appropriate families in South

---

[153] Ananda Kulasuriya, Regional Independence and Elite change in the Politics of fourteenth Century Sri Lanka,
Journal of the Royal Asiatic Society, 1976, pp.140.

India. With them came Hindu influences, and the caste concepts of South India reinforced and perhaps crystallized those principles of social organization given such scant mention in the early Sinhalese sources. However the members of these groups appear to have lived in harmony in a peaceful social set up.

Quantity of Solid Waste Generation in Sri Lanka -2017

Ankumbure Gedara Amarasinghe

Abstract

Solid waste has become a multi-facets issue in Sri Lanka from recent past. Problems caused by solid waste can be categorized into several groups such as Environmental, health, social, political and cultural. These problems are not limit to local and national level. Many argued that the weaknesses of the management system of solid waste are the main reason to create problems relevant to solid waste.

Literature survey and field survey is the main method applied to measure the per capita volume of solid waste generation in this study. Weighting machine and set of population data were used to quantify the total volume, classify the waste and estimate the total waste generation in the Island.

This study found that the per-capita solid waste generation varies according to the type of Local authority and area out of local authorities (Pradeshiabas in Sinhala language). Accordingly, per capita solid waste generation per day in Colombo MC is 0.85, Other –MCs is 0.75, Other UCs is 0.60 and Pradeshiabas is 0.40 kg/person/day.

According to the current study, estimate volume of total solid waste generation in Sri Lanka in 2017 is 9650 kg/day. Contribution of ddegradable waste for the total is 75%. Rest is Non-degradable waste.

Key words: Solid Waste, Per capita waste Generation, Degradable and Non degradable waste.

1.0 Introduction

Determining the quantity of solid waste generation has become a pre requisite to plan for an efficient waste management program. Quantification the generation volume of solid waste and it composition would help to make plans for many activities linked with the waste management systems. For instance, knowing the generating volume of and composition of waste may pave the way to decide on-site storage facilities, arranging transportation, identifying method of collection and disposal sites, planning for recycling or resource recovery potentials and determining the work force and other requirements. The main objective of writing this paer is to quantify the total volume of waste gererated in Sri Lanka per day.

Collecting solid mixed waste from generating points and dumping then into a selected yard in the open environment is the main mechanism practices as the main waste management system in Sri Lanka. Separating waste into degradable and non- degradable is practice here and there. Producing compost and other product from separated waste is still not in satisfactory level. Therefore, Available solid waste management system is also not considered as a proper and accepted system by environmentalist and many other fractions of the society in this country. Unavailability of the real picture of the volume of waste generated in Sri Lanka has identify as one of the key driving factor to create many problem related to solid waste in Sri Lanka. The broad objective of this paper is to identify the total volume of waste generated per day in this country.

1.1 Quantity of Solid Waste Generation in Sri Lanka from 2000 -2014

Waste generation in Sri Lanka had been estimated using modern field survey methods. Example for such studies are Zon, Levien van and

Siriwardena, (2000), the Aisin Institutes of Technology (AIT) in (2004) , Wijerathna , D.M.C.B. et all,(2012), International Water Management Institute (IWMI), 2014, Wijetunga,S,(2006). As the study method, socio-economic background and the study area are different from study to study the estimated volume of waste of these studies is also vary from study to study (Table 1).

1.2 Waste Classification Experience in Sri Lanka

Numerous waste classifications systems can be found in literature. Most popular classification used in Sri Lanka are International Water Management Institute (IWMI), 2014, Wijerathna, D.M.C.B. et all, 2012, Zon & Siriwardena, 2000:11, JICA,2016. These calcification systems were used in several occasions. However, according to the objectives of this study, solid waste classify only into two categories in this study as

1. Degradable waste and
2. Non-degradable waste.

Table 1

Estimated Waste Generation in Sri Lanka by Different Studies Since 2000 - 2014

	Ref. Source* & page No.	Geographical Area- LA	Per day Per-capita-kg	Total Tons/ D
		Colombo MC	0.85	
1	(IWMI, 2014:5)	Other -MCs	0.75	
		Other- UCs	0.60	
2	(AIT,2004:11)	Prad- Shabas	0.40	
		Sri Lanka		6,400
		All - LA		2,683
3	(Viswanathan, 2006)	Sri Lanka	0.25-0.5	

4	Zon & Siriwardena, 2000:11)	Ja- Ela	100-300g (Only Degradable)
5	(Wijerathna et all, 2012:5)	Average Gampola	
		UC	0.39
		H-income	0.44
		M- income	0.31
		L.income	0.27
		Average per person	0.34

2.0 Material and Methods used

Published research articles and reports of quantifying solid waste generation particularly in Sri Lanka were main materials employed to determine the volume of waste generation. These materials were helped to identify a system for waste classification and issues associated with solid waste management in Sri Lanka.

Measuring weight using weighting machine is the main method applied to quantify the generated solid waste in this study. Findings of previous studies on the same subject were used to determine the per capita waste generation.

When go through the literature on waste quantification studies, different methods have been used to quantify the generation volume of waste. Differences among these methods can be identified from measuring units and approaches that used to quantify.

Three dimensions are used to quantify the generation of solid waste. They are weight, source and time duration. Weight may be in different units such as grams (g), Kilograms (kg), and tons. Waste generation source named as person, house, UC, MC, Local Government Body (Pradeshiya Shabaha in Sinhala) or any other administrative unit. Concerned time can be categorized

as daily, weekly, monthly and annually (Table 2). Studies that quantify the volume of waste have used different measuring units.

However, the current study used mainly three measuring units as follows

1. Grames/person/day
2. Kg/house hold/day
3. Tons/LA/day.

Table 02

Dimensions and Measuring units used to quantify Waste

	Weight	Source of generation	Time duration	Measuring Unit
1	Grams (g)	Person	day	g/person/day
2	Kilograms (kg)	house	day or week	kg/house/week
3	Tons	MC/UC…..	day	tons/day

2.1 Methods used to quantify solid waste in this study

1. Measure the weight of mixed waste generated in each and every housing unit
2. Measure the weight of separated waste generated in each and every housing unit.
3. Count the number of tractor load of mixed waste collected by each LA by each day and calculate as kg/day.
4. Count the number of tractor load of separated waste collected by each LA by each day and calculate into kg/day. This method gives rough figure.
5. Measure the separated waste collected by each LA by each day using weighting machine as kg/day or tons/day.

3.0 Results and discussion: Quantity of Solid Waste Generation in Sri Lanka -2017

When considering the estimated volume by the previous studies and the data gathered by the current study following steps were taken to estimate the solid waste generation in Sri Lanka.

1. Estimation of solid waste generation in each and every Local Authorities (LAs) using the estimated figures by IWMI, 2014 and AIT in 2004 assuming waste generation characteristics are not change according to the socio-economic changes of the country.
2. Assuming the per capita solid waste generation in the rest of the country (except the LAs) is 0.345(0.40) kg/person/day.
3. Conducting house hold survey by measuring per capita weekly accumulated solid waste in households, business places and government officers in selected LAs in this study.
4. Calculate the volume of waste generation by multiplying Per-capita (kg/per Day) by total population in each local authorities as in table no 03.

Table 3
Scheme used to estimate the total solid waste generation and Estimated Volume of Waste Generation in Sri Lanka - 2017

Area	Per-capita-kg/Day (a)*	Total Population 2017 (b)	Total volume of Solid Waste Generation Tons /Day (a x b)/000
Colombo MC	0.85	582,868	495
Other –MCs	0.75	1838995	1379
Other- UCs	0.60	1,435,131	861

Prad- Shabas	0.40	17,284,247	6915
All Sri Lanka		**21141241**	**9650**

(* The per- capita generation volume was determined using previous Studies and the field study data of the current study).

According to the current study, estimate volume of total solid waste generation in Sri Lanka in 2017 is 9650 kg/day. This is 3250 tones more than the estimated figure in 2014.

3.1 Type of Waste Generated in Sri Lanka and their Quantity

Numerous waste classifications systems can be found in literature. Most popular classification in Sri Lanka used by International Water Management Institute (IWMI), 2014, Wijerathna , D.M.C.B. et all, 2012, Zon & Siriwardena, 2000:11, Japan International Cooperation Agency(JICA),2016 are employed in this study to classify solid waste (Table 4.). However, as mentioned in the 1.2 above, solid waste group only into two types as follows,

1. Degradable waste and
2. Non-degradable waste.

With the help of primary data collected by the current study and the analysis of the available data in the literature, this study estimated that the composition of solid waste in Sri Lanka for 2017 as follows(Table 04),

4.0 Conclusion

In 2017, total volume of waste generation in all 23 Municipal Councils is 1874 tons/d. Colombo Municipal Council is the largest solid waste generator among others. The contribution of Colombo MC is 26% or 495tons/D. Per-capita waste generation in other MCs is 42tons/day. Per capita solid waste generation in Pradeshia Sabahas is 26 tons/day. Estimated quantity of waste generation in all LAS in district levels are included into the attached table No 1- annexure 01.

Table 4

Solid Waste Classification and Composition of waste in Sri Lanka

	Study	Classification	Composition%
1	International Water Management Institute (IWMI), 2014	Bio degradable (Short term)-organic	57
		Bio degradable (Long term)-organic	6
		Paper	6
		Polythene and Plastics	6
		Wooden	2
		Glass	2
		Metal	3
		Other	18
2	Wijerathna , D.M.C.B. et all, 2012	Kitchen wastes	61.5
		Garden wastes	8.92
		Paper & cardboard	3.02
		Plastics,	3.25
		Textiles	0.71
		Rubber & leather	0.25
		Metal	0.58
		Glass	0.97
		ceramics	0.04
		Hazardous wastes	0.23
		E- wastes	1.26
3	Zon & Siriwardena, 2000:11	Plastics	15 – 30
		Paper	30 – 40
		Organic fraction	0 – 30
		Rest-fraction	10 - 30
4	Japan International Cooperation Agency(JICA),2016,	Organic waste such as kitchen waste and green waste	81.6
		paper, textile, plastic, metal, and glass bottle	12.9
		Other	5.5

Composition of solid waste in Sri Lanka
(2017 – Tons/Day)

	Type of Waste	Tons/Day
1	Degradable waste (75%)	5213
2	Non-degradable waste (25%)	1737

List of References

Asian Institute of Technology (AIT), 2004, Municipal Waste management in Asia: Asian Regional Research Program on Environmental Technology (APRRPT), Environmental Engineering and Management, School of Environment, Resources and Development, Asian Institute of Technology, P. O. Box 4, Khlong Luang, Pathumthani 12120, Thailand

International Water Management Institute (IWMI), 2014, Assessment of Municipal Solid Waste Composting in Sri Lanka &"Pilisaru" Project Impact. (Draft Report)

Wijerathna , D.M.C.B. et all, 2012, Solid Waste Generation , Characteristics and Management Within the Households in Sri Lanka Urban Areas, http://www.civil.mrt.ac.lk /conference/ ICSBE2012/SBE-12-241.pdf

Wijetunga,S,(2006), Community Views and Attitudes for Waste Management Improvement in a Higher Education Institute: Case Study. Department of Agricultural Engineering, Faculty of Agriculture, University of Ruhuna, Mapalana, Kamburupitiya, Sri Lanka . *Tel: (94) 41 229 2200; Fax: (94) 41 229 2384; E-mail: swije2001@yahoo.com*

Zon, Levien van and Siriwardena, Nalaka , 2000, Garbage in Sri Lanka : An Overview of Solid Waste Management in the Ja-Ela Area. Integrated Resources Management Programme in Wetlands (IRMP), Sri Lanka, Free University of Amsterdam, The Netherlands, http://environmental.scum.org/slwaste/slwaste_main.pdf

Annexure 01

Table 01

Volume of Waste Generation of Local Authorities in

	District	Volume of Solid Waste Generation Kg/day	Tones/Day
1	Colombo	1,597,248	1600
2	Gampaha	1,064,042	1064
3	Kalutara	530,356	683
4	Kandy	633,327	634
5	Matale	223,121	530
6	NuwaraEliya	308,244	483
7	Galle	482,801	480
8	Matara	369,737	376
9	Hambantota	259,380	370
10	Jaffna	279,549	364
11	Mannar	46,428	352
12	Vavuniya	78,720	322
13	Mullaitivu	38,312	321
14	Kilinochchi	47,148	308
15	Batticaloa	260,853	280
16	Ampara	321,928	261
17	Trincomalee	175,324	560
18	Kurunegala	682,416	223
19	Puttalam	321,123	187
20	Anuradhapura	375,836	175
21	Polonnaruwa	168,673	169
22	Badulla	363,918	79
23	Moneragala	187,353	47
24	Ratnapura	480,086	46
25	Kegalle	352,192	38
	Total	**9,648,115**	**9650**

District in Sri Lanka -2017

New Directions of Sri Lankan Population in the Context of Global A Dempgraphic Trends

R.N. Gamachchige
T.M.S.P.K.Thennakoon

Abstract

World population growth is a factor which bears different impacts on every person. It can be identified that the population growth is the main characteristic hidden in all the concepts such as Utility of Resources, Abundance, Convenience of Living, Social Complexity and Economic Establishment. That is the reason for development and the trends in the population to have a correlation between them. Scientists have come up with many analyzed facts built upon the indirect connection towards the global trends by now. It is a timely need to study how the population trends affect the future world and take necessary steps for that. The future of Sri Lanka remains as a main aspect in the context of tendency towards the ageing of population. It will affect every economic, social and political state equally. It can be concluded that there will be a huge impact on economy due to the deficiency in the work force and on politics, too, due to the ethnic imbalance. To have an analytical eye on these processes with a theoretical basis will work out for the welfare of the society.

Introduction

'Population' is described as a global context because its basic structure has been formed with a composition of all materialistic and non-materialistic factors. It is because of this reason why Clarke (1972) states that all the themes studied by sociologists are based on population, composition of population and population structure. Themes which are largely discussed with regard to

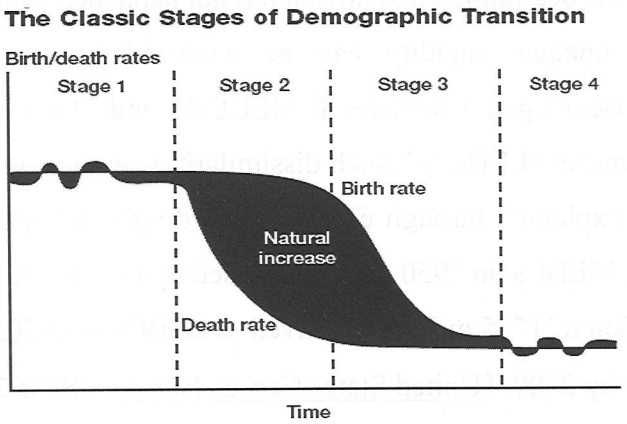
population; such as food crisis, poverty, unemployment, urbanization and environmental pollution, explain the extensive range of this topic and its experimental value. This article aims to analyze the trends of the population growth and special geographical factors related to them using the theoretical background of population under a thematic approach.

There are several turning points in the world population growth when concerning the historical background of the world population growth. It can be observed that the Neolithic Revolution, Industrial Revolution, Urbanization and the short time growth in sanitation were strongly active turning points in this process. It is assumed that the population grew up to about one million with the start of crop cultivation about 10,000 years ago. It has been identified with the archaeological evidence that the world population was not less than 50 billion by 5000 B.C. It has also been identified that the world population had grown up to 300 billion by the start of the A.D., and that it had influenced the strong growth of food production as well (Waugh 1999). Waugh (1999) states that the spread of epidemic diseases had influenced the control over the world population. Bubonic plague which was spread in the period of 1348-1650 had caused the death of 1/3 of the European population. Later, the world population growth and the spread became rapid due todifferent kinds of medicines invented for an epidemic disease and the spread and growth of sanitation. This rapid population growth caused in different social, economic, political and cultural trends as well as in terms of spatial distribution. The scientists, Niccolo Macchiavilli, Giovanni Botero and Mirbor were the pioneer people who scientifically studied about the trends of the world population growth rate. According to the concept presented by Macchiavilli, excessive population is decreased by diseases and there was a decompositive relationship between the population growth and resource abundance. Raising facts on this concept, Thomas Malthus , through the article 'An essay on the

principle of population' written in 1798, stated that there is a possibility for a food crisis to be created due to the fact that the process of the time range of the population being doubled and the growth of food production. In order to avoid this trend, later, a hard effort was put forward to increase the production globally and also a special process was launched to decrease the birth ratio.Several special changes in population growth occurred with these processes while an imbalance in terms of social and economic variations due to processes such as urbanization and industrialization was being created.

It can be identified that the factor called development had functioned as a main factor of population growth in this process. Frank W. Notesteinn introduced the theory of Demographic Transition in order to explain the effect of economic changes on population growth, describing the population distribution of developed and developing countries., and structural features. Their notion was that every country in the world represented some stage of this structure. Accordingly, when representing those stages, scientists have identified the trends born in respective zones.Franks's model of demographic transition is depicted in Figure 1.

Figure1: The Classic Stages of Demographic Transition.

Note: Natural increase or decrease is produced from the difference between the number of births and deaths.

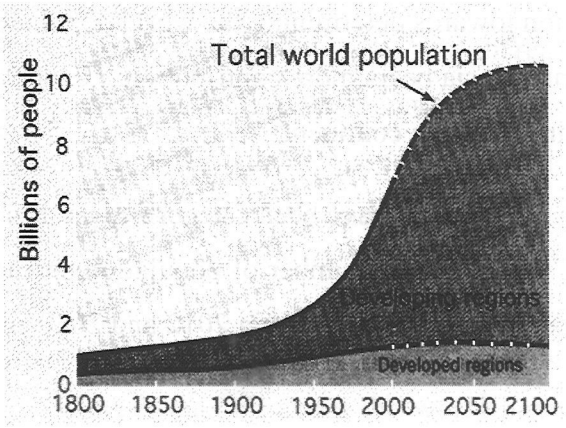
Under these theoretical approaches, it was mainly concluded that there was a correlation between the way how the population circle functions in the world and development. It was identified that development caused to decrease the birth ratio and death ratio while it was also recognized that an essential democratic transition was emerging in order to raise the man-contribution. That is why Frank W. Notestein built a theoretical structure called 'Democratic Transition of the Third World.' However, under the current and spatial evolution of social-economic methodologies, a large number of special trends in the global demographic circles have been identified. Meddows (1972) and the crew, through their book called 'The Limits to Growth' have presented that the social-economic concepts, globalization, urbanization, environmental establishment, social complexity and economic stability have started functioning as the governing factors of population.

Trends in the World Population and Its Influence

In 1992, it is evident that the population was increased by 140 people in every minute. It should be identified that the current evolution of the population growth which has gained such a global trend, is a universal topic affected to each country. Although the world population has continuously increased from the beginning up to now, it has not happened similarly in every country. This unequal rapidity can be analyzed in terms of 'More Economically Developed Countries (MEDCs)' and 'Less Economically Developed Countries (LEDCs).' Such dissimilarities in the world population growth can be explained through census. Accordingly, a population of 751 million lived in MEDCs in 1950 and it increased up to 1186 million by 2000, but the population of 1735 million that lived in LEDCs in 1950, increased up to 4972 million by 2000. (United States Census Bureau,USCB 2012)

The figure 2 shows that there is a dissimilarity in the number of population pertaining to the aforesaid developed and developing regions.

Figure2: Spatial Distribution of World population by Developed Regions.

Source: USCB,2012

By 2012, 96% out of the whole world population has lived in LEDCs. Similarly, there are some dissimilarities of population in continent levels. The spatial distribution of world population by continental level is depictedin Table 1.

Table 1: World Population according to Continents

Continent	**Population**
Asia	4,436,224,000
Africa	1,216,130,000
Europe	738,849,000
North America	579,024,000
South America	422,535,000
Oceania (Including Australia)	39,901,000
Antarctica	1,106

Source: USCB, 2018

According to Table 1, , 4088 million out of the whole world population lives in the Asian continent while a very few number, i.e. 34 million lives in Oceania. What can be explained through this is that the LED Countries have a great contribution towards determining the world population and out of that also, the continent of Asia bears more contribution: i.e. 60% out of the world population lives in the Asian continent.

Countries of the world have been categorized as 'Most populated' and 'Least Populated' based on the number of population spread over the space. Accordingly, most populated countries in 2012 and 2050 can be shown as in Table 2. .

Table 2: Categorization of the Countries in the World based on the Number of Population, 2012and 2050

Rank	Country	Population (Millions) 2102	Rank	Country	Population (Millions) 2102
2	China	1350	1	India	1691
2	India	1260	2	China	1311
3	USA	314	3	USA	423
4	Indonesia	241	4	Nigeria	402
5	Brazil	194	5	Pakistan	314
6	Pakistan	180	6	Indonesia	309
7	Nigeria	170	7	Bangladesh	226
8	Bangladesh	153	8	Brazil	213
9	Russia	142	9	Congo	194
10	Japan	128	10	Ethiopia	166

Source :Population Reference Bureau, World Population Data Sheet, 2018

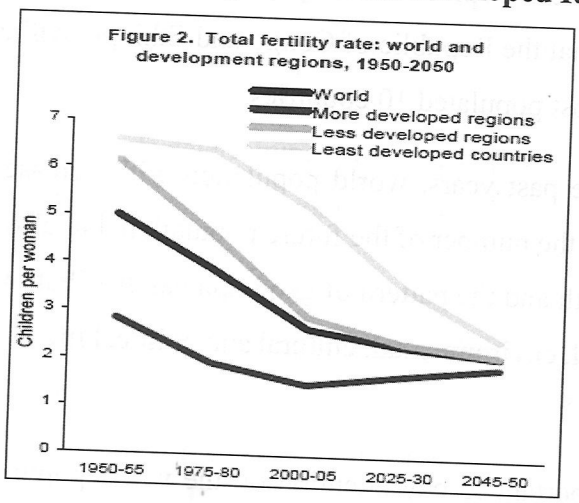
According to the Table 2, it can be seen that a large number of the whole world population, i.e. 1350 million, has lived in China while Japan had been in the 10th place. However, this situation will be changed in 2050 and

India has taken the first place with a population of 1691 million. It has also been estimated that the Republic of Congo and Ethiopia will come forward to be among the most populated 10 countries.

As in the past years, world population will increase further, too, in future. Not only the number of the future population, but also the factors such as its rapidgrowth and the pattern of geographical distribution will impact the economic, social, environmental, cultural and political life of the people in the world.

It is important to pay attention on the world population growth and population trends. When discussing about the world population trends, the trend of aged population being increased compared to child population (0-15 years old).. Therefore, instead of the pyramid with a narrow top which can be seen today, there will be a pyramid with a wide top in future. Low level of fertility, mortality and increase of life expectancy are the main determinants of population aging which create problems of population aging too. . According to global population data, it can be observed that the Total Fertility Rate (TFR) has increased rapidly from 1950 to 2005 and has started decreasing in an average level from 2005 to 2050. It has been estimated that the TFR e which was 5.0 in 1950, has decreased up to 2.7 by 2000 and that it might be even lower than 2.1 by 2050. According to these data, it can be seen that the number of children under 15 years old will be gradually decreasing globally. The decrease of TFR differs spatially according to geographical space. For example, in More Economically Developed Countries (MEDCs), the TFR was 2.8 in 1950 has rapidly decreased up to 1.5 by 2000 and it has decreased from 6.2 to 2.9 in Less Economically Developed Countries (LEDCs). Further information regarding this can be seen in the Figure 3 (World Population Report, 2012) –better include 2017 data

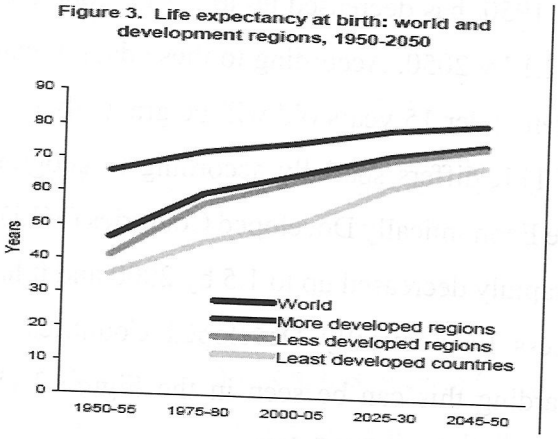
Figure 3: Total Fertility Rate by World and Developed Regions

Source: World Population Report, 2012

As depicted in Figure 3, the TFR of the world population rapidly decreases and it also shows a decrease inmortality. Because of the very reason, the life expectancy in birth increases and thus causes to increase the aged population gradually. This decrease in mortality has been rapidly decreasing in MEDCs and slow in LEDCs.. Figure 4 shows how the life expectancy of the population at birth has been gradually increasing globally.

Figure 4: Life Expectancy of the Population at Birth by World and Developed Regions

Source: World Population Report, 2012

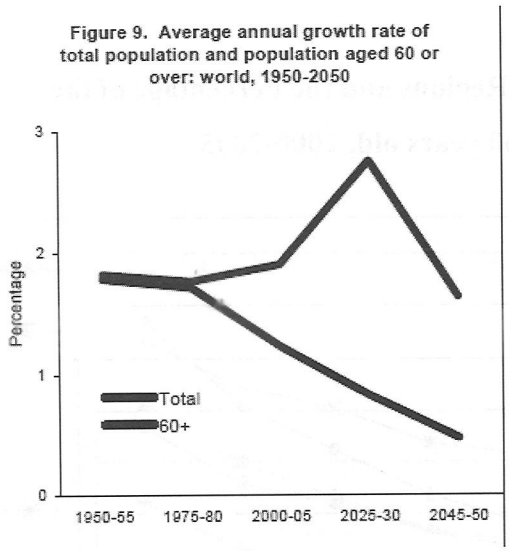
According to Figure 4,life expectancy at birth which was 46.5 in 1950, has increased up to 66 years by 2000 and might increase up to 70 years by 2050. This increase in the global life expectancy at birth changes spatially. i.e. the life expectancy at birth in MEDCs is at a higher level as about 65 years and it has rapidly increased. By 2000, the life expectancy at birth has become 72 years which is over the global level. By 2050, it can further increase up to 75 years. This explains that the aged population growth in MEDCs is at a higher level. On the other hand, the life expectancy at birth in LEDCs is at a lower level than the global level: i.e. in 1950, it is 41 years and 63 years in 2000. It has been estimated that this will increase up to 70 years by 2050. Like this, the life expectancy in birth increases globally and by developed regions. As a result of that, the number of aged population added to the global population also increases. But the population in LEDCs is excessive by now and although the life expectancy is at a lower level than the global level, the population added to the aged population is large. When discussing about the life expectancy atbirth, there is a difference in terms of gender (male/ female) as well. That means there is a gap (Gender gap) between males and females with regard to lifetexpectancy: that the life expectancy of women at birth compared to men is at a higher level. For example, in 1950, this gap was 2.7 and it has increased up to 4.2 by 2000, while it has been estimated that this will increase more by 2050. This gap in MEDCs is at a higher level than the global level. According to the data of the global population, the highest life expectancy is 85 years and it is from Japan. It is expected that this will increase more than 92 years by 2050. If this state continues, it has been estimated that the life expectancy of 59% of the female population at birth will be 80 years by 2025 globally. This shows that females have to face a lot of problems related to the ageing of population, when compared to males.

Because of the situations like above occurring with regard to global population, it is important to test quantitatively the trend of the increase in global aged population. From 1950 to 2000, the number of the aged population has increased in a treble, while it has been calculated that the number will increase in rapidity more than even a treble by 2050. According to the data of the population reports (2012), the number of the population over 60 years old was 205 million in 1950. In this period, a population over 10 million lived only in 03 countries and those countries are China (45 million), India (20 million) and the United States of America (20 million). This number has increased up to 606 million by 2000 and the countries with an aged population over 10 million have increased up to 12. Amongst them, the number of countries with an aged population of 20 million is 5: China (129 million), India (77 million), the United States of America (46 million), Japan (30 million) and Russia (27 million). By 2050, this number of countries will increase up to 33 and it has been estimated that there will be 5 countries with an aged population over 50 million: China (437 million), India (324 million), United States of America (107 million), Indonesia (70 million) and Brazil (58 million).

Like this, a trend in the increase of the global aged population can be identified and it can be clearly seen by comparing the Total Population Growth Rate and the Total Aged population Growth Rate. According to global population data, the Total Aged population Growth Rate shows a higher value compared to the Total Population Growth Rate. As manifested through global population data, both these rates are equal as in about 1.8 by 1950. Although this situation remains till 1975, the Total Population Growth Rate in the 25 years period from 1975 to 2000 has decreased up to 1.9. It has been estimated that the Total Population Growth Rate will decrease up to 0.8 when the Aged population Growth Rate increases up to 2.8 from 2000 to 2025. However, although it is expected that the Aged population Growth Rate will decrease up

to 1.6 after 2025, that state is higher than the Total Population Growth Rate by that time(Figure5)

Figure 5: Average Annual Growth Rate of Total Population and Aged Population by World and Developed Regions

Source: World Population Report, 2012

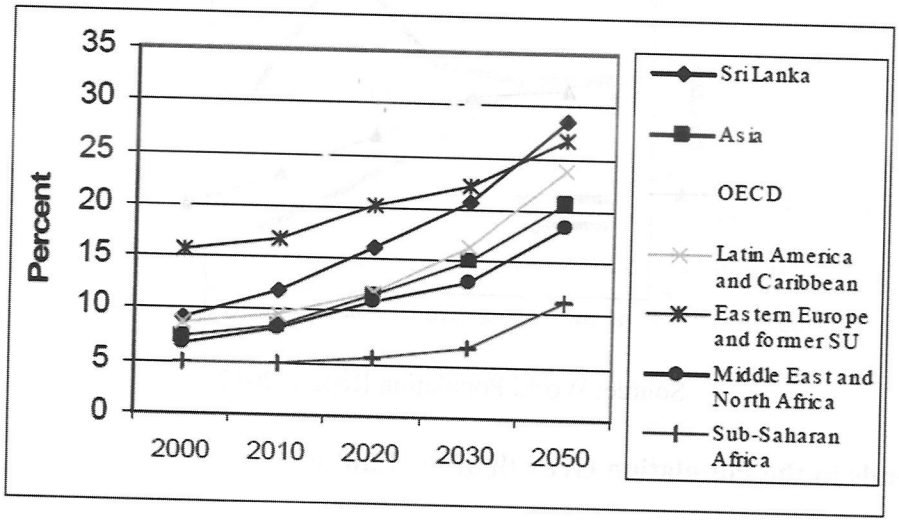
Trends in the Population Growth of Sri Lanka

When concerning the trends in the population growth of Sri Lanka, they consist of several special characteristics. Factors such as urbanization, changes in the governing system and social evolution have caused a remarkable growth in the population and some remarkable changes in the demographic transition. When comparing with South Asian countries as well as many other regionalized countries, several remarkable trends in the population of Sri Lanka can be identified. Amongst them, the main is the trend in the increase of the aged population.

This process can be identified as a trend which can cause a severe future crisis because of the deficiencyof the workforce due to the reason of Sri

Lanka rapidly reaching the last stage of the population circle. It was identified that the population over 60 years old in Sri Lanka is 9.2% by 2000. It is believed that it will increase up to 30% when passing 2030. This situation is remarkable when comparing with the main regions in the world asseen in Figure 6.

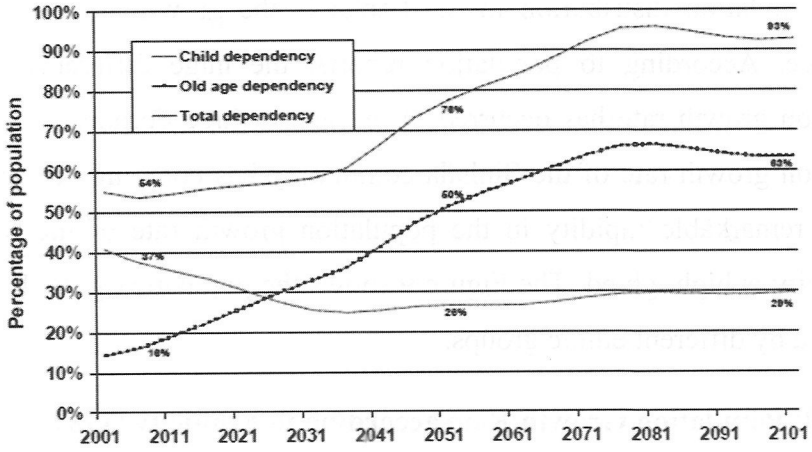
Figure 6: Global Regions and the Percentage of the Ageing of Sri Lankan Population over 60 years old, 2000-2005

Source: De Silva (2007), for Sri Lanka; World Bank (1994), for other

According to Figure 6, it is clear that the ageing of the Sri Lankan population is going to be a threat in future. Due to this process, the old age dependency rate has also been increasing. There is also a tendency in the decrease of economical productivity in future because of the rapid population growth which does not have any contribution towards the workforce directly. The dependency rate of population in Sri Lanka is highlighted in Figure 7.

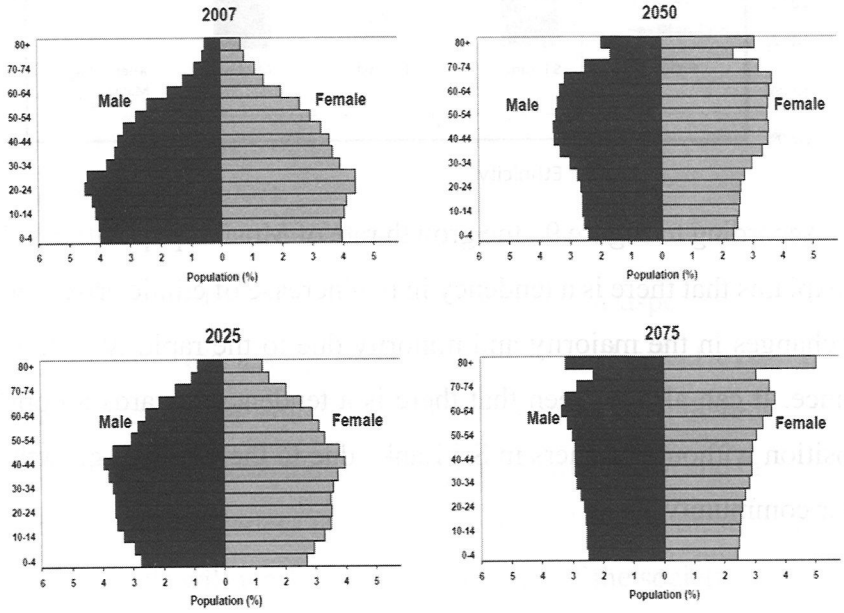
Figure 7: The Dependency Rate in Sri Lanka, 2001-2101

Source: De Silva (2007)

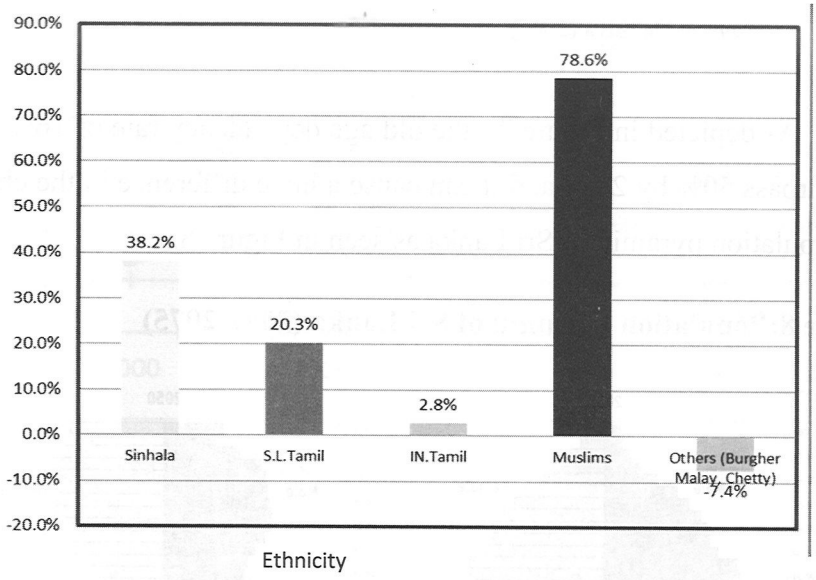
As depicted in Figure 7, the old age dependency rate of 16% in 2011 will surpass 50% by 2050 and it can cause a huge difference in the change of the population pyramid of Sri Lanka as seen in Figure 8.

Figure 8:Population Pyramid of Sri Lanka (2007-2075)

Another basic characteristic which can be identified as a special trend in the population distribution in Sri Lanka is the growth in the ethnical imbalance. According to population reports, the huge difference in the population growth rate has occurred in the recent three decades. While the population growth rate of the Sinhala community has come into an average level, a remarkable rapidity in the population growth rate of the Muslim community is highlighted. The Figure 9 shows the population growth rate in Sri Lanka by different ethnic groups.

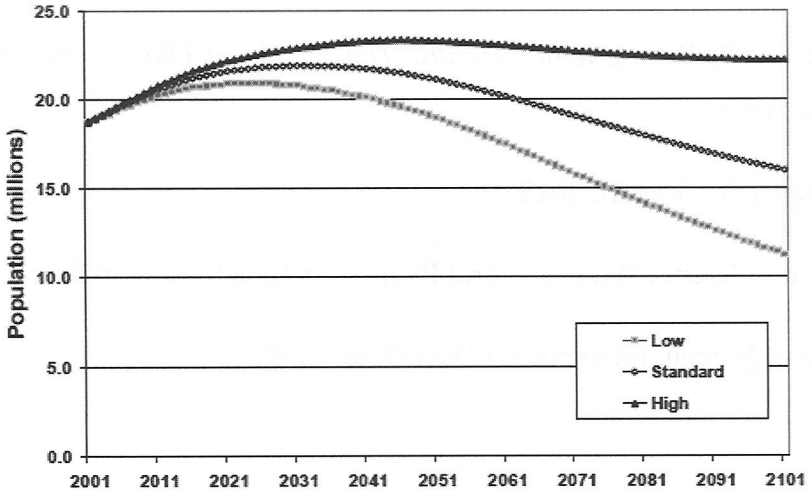
Figure 9: Population Growth Rate according to Ethnicity (1987-2012)

According to Figure 9, the growth rate of Muslim population is 78.6% and it explains that there is a tendency in the increase of ethnic crises based on future changes in the majority and minority due to the rapidity of the ethnic imbalance. It can also be seen that there is a tendency towards a population composition without Burghers in Sri Lanka due to the negative growth of the Burgher community.

Silva (2007) has assumed that the tendency towards the population growth in Sri Lanka will decrease in future. Accordingly, due to the aforesaid ageing features, a tendency in the degradation of the population growth rate can be observed. There is a direct connection of the decrease in fertilityand before that degradation, the 10.7 million population according to the population report of 2001will increase up to about 21-23 million before 2020-2030. (De Silva, 2007). The Figure 9 highlights the temporal changes in population of Sri Lanka.

Figure 9: Population of Sri Lanka 2001-2100

Source: De Silva (2007)

The future of Sri Lanka remains as a main aspect in the context of tendency towards the ageing of population. It will affect every economic, social and political state equally. It can be concluded that there will be a huge impact on economy due to the deficiency in the workforce and on politics, too, due to the ethnic imbalance. To have an analytical eye on these processes with a theoretical basis will work out for the welfare of the society.

References

Masakorala, P.P. (2005).*Induwara, A Critical Review on the theories and Structures regarding Population*.Warakapola: Ariya Publications.

Lee, R. D.(1990)*Malthus and Boserup:A Dynamic Synthesis*. London.

Clark, J. (1972).*Population Geography*.Pergamon: Oxford.

Woods, R. (1986).*Malthus, Mara and Population Crises.*

In R.J. Johnston and P.J. Taylor (eds)1986 Meadows. D.H., (1972).*The Limits to Growth*. London, Pan Book.

Silva De (2007).*Demographic Trends: The Profile of Old People and the Emerging Issues.*

World Population Report, 2012

Population Reference Bureau, World Population Data Sheet, 2012.

U.S. Census Bureau, International Data Base, 2009.

Power Politics and Politicization of Buddhist Priests in Pre- and Post-Independence in Sri Lanka

K.B.G. Shantha Kumara Gamlath

Abstract

The main objective of this paper is to explore how politics was crucially influenced by the change of the spiritual behavior of the Maha Sanga (Bhikku) towards secular political practices in the pre- and post-independence society in Sri Lanka. The trend of the politics in Sri Lankan society is becoming more complicity due to Buddhism which is the main religion of the majority of people of the Sri Lankan society that have been crucially impacting on practice of politics. Buddhism, it is very strongly identifying as a spiritual and philosophical religion which has appeared for the people to emancipation from the bad secular social practices and beliefs. Further, since Buddha's Parinibbana (attain to the spiritual world) Buddha's original teaching has been maintained and sustained by the Maha Sanga (Bhikku) which are Buddha's Dharma school. Therefore, the Sanga community, they have strong ethical and spiritual objectives than secularized desires regarding social practices which base on Buddha's original teaching. Sri Lanka is one of the countries which have been practicing Theravada Buddhism as a spiritual religion by their Sanga Community. Therefore, Maha Sanga has strong spiritual objectives than secularizing their day to day social practices. There is nothing some evidence about Buddha's teaching on Maha Sanga regarding political involvement on statehood or politics, yet there're rapid trends and evidence have been shown in contemporary politics in pre- and post-independence Sri Lanka that is political involvement of the Sanga community regarding regimes change of the politics so far, Why? There are many scholars have done many types of research on Buddhism and politics in Sri Lanka but the difference between of

those researches works and this research is, this research will try to find out the basic socio, economic and cultural factors which caused to motivated Sanga community regarding interfering practical politics in pre and Post-Independence politics. Discourse analysis which is one of the post-structural methods of scientific inquiry in social science research will be applied as a major research method in this research. Therefore, previous discourses and arguments which have been created by scholars will be critically re-interpreted and re-produced in this research. Further, the final output of this research can be shown that during the period of pre- and post-independence that state sponsorship and behavior of the rulers have been the impact on Maha Sanga and their behavior regarding the motivation of the practical politics in Sri Lanka. Emphasized facts and ideas of this research will be empowered and opened the new room to researchers who intend to do similar research in the same research area,

Keywords: *Buddha's teaching Maha Sanga, Secular practices, Spiritual Religion, Social Movements, Power Politics,*

Introduction

Sri Lanka is one of the South Asian countries which have been following Theravada Buddhism for a long period. As a spiritual religion, Buddhism has clearly expressed its practical originality which bases on Buddha's teaching and his philosophy. Many arguments have been generated regarding the practice of Buddhism among the Buddhist monk in the contemporary Sri Lankan social context. Buddhist priests are followers of Buddha's spiritual teaching that they are appearing for the emancipation of people from the sinful secularized practices. Therefore, they have specific objectives to do for society through their religious services. But, nowadays, many Buddhist monks have been engaged in practical power politics by under

the mind of the Buddha's original Buddhist principles. Therefore, it has been the most controversial discourse concerning secular practices of Maha Sanga and their power politics. Many types of research have been done by many local and international scholars regarding Buddhism and politics in various aspects. In this paper, mainly trying to critically examine, how Buddhism was changed from as a spiritual to secular religion by overcoming Buddha's original teaching among the Buddhist monks. Also, in this paper, I'll examine, why these changes have happened in Buddhism towards secular practices and what factors caused to impact on these kinds of trends in the original Buddhist practices among the priest in Sri Lanka. There're several changers were happened in different political regimes in history. Also, many customs and rituals were affected by Buddhism and its practices among the Maha Sanga. Especially, under the king domain period was brought major changers on Buddhism. Since it has been established and practiced towards non-spiritual practices. One of the main facts was political sponsorship or state sponsorship for Buddhism had become a responsibility with regard to establishing and sustaining of Buddhism under the king domain period which occurred more secular practices on Buddhism and their followers. Such influences crucially impact on Buddhist monks and their behavioral pattern. These trends have been changed of the customs and rituals of the Buddhist monks. These events and trends have been critically examined in this paper. Especially, Pre- and post-independence regimes have brought radical political involvement in Buddhism due to the anti-colonial movement and their radical political slogans. Those political and social movements were interpreted and emphasized the role of the Maha Sanga in terms of freedom movements. These social movements and their social ideology had been changed the mindsets of the Buddhist priest as well as the general public. By the so-called social movement has emphasized the active role of Maha Sanga regarding social,

economic, and political freedom. Therefore, they were claimed for the active political and social interventions of the ongoing political and social struggle. Later, it has been generalized as a political and social ideology in Post-independence society in Sri Lanka. These trends were strongly impacting the spiritual perspective of Theravada Buddhism in Sri Lanka. On the other hand, Buddhist educations and their scholar's work have done a great influence on Buddhist priests' community and their ideology regarding political and social involvement. Through creating ideological justifications regarding the social intervention of the Maha Sanga that they have been avoiding original principles of Buddha's teaching on political practices. Exploration of Buddhist education was one of the significant factors which impact on the Buddhist priests on their religious practices. Nowadays, popular politics and its culture have created an unavoidable and favorable environment for a strong relationship between Maha Sanga and politicians. Power centered electoral campaigns and popular democracy have called Maha Sanga for the active political stages. Further, they have been working as a supportive factor for politicians and their electoral campaigns in grass root as well as urban and suburbs. These trends also have been examined in his paper.

Literature Review:

Some many scholarly writings and investigations have been done by various scholars regarding the mix of religion and politics. The seminal social thinkers of the nineteenth century - Auguste Comte, Herbert Spencer, Emile Durkheim, Max Weber, Karl Marx, and Sigmund Freud – all believed that the religion world gradually fades in importance and ceases to be significant with

the advent of industrial society (Pipa Norris & Ronald Inglehart 2004). [154] According to Pipa & Ronald about Christianity that the division of church and state, and the rise of secular -rational bureaucratic states and representative governments displaced the rule of spiritual leaders' ecclesial institutions and hereditary rulers calming authority from God. Paul R, Brass says, the language and religion have been among the major symbols of group identity in South Asia during the past century. They have competed with each other for the loyalties of the hundreds of millions of peoples of the Indian sub-continent and Sri Lanka (Brass, 1974).[155] Jeffery Harness says, Priority to the eighteenth century and the subsequent formation and the development of the modern (secular) state system, religion was a key ideology that often-stimulated political conflict between societal groups (Jeffrey & Haynes, 2009). [156]

Even at the time, these calls were sounded, several important scholarly works on religion and global politics had been written, by some political scientists, others not by political scientists but still broadly social scientific in their method. An overlooked goldmine of insight on religion and comparative politics is the work of political scientist Donald Eugene Smith (e.g., 1974) in the 1960s and 1970s. Still worth reading, too, is Bozeman's (1960) Politics and Culture in International History. In the 1980s and 1990s, several social scientists came to recognize religion's role in nationalism, both historic and contemporary (Colley 1992, Hastings 1997, Juergensmeyer 1993, Little 1991,

---

[154] Pipa Norris & Ronald Inglehart. (2004). Religion &n Politics World Wide, New York, Cambridge University Press.
[155] Brass Paul R. (1974). Language, Religion, and Politics in North India, New York, Cambridge University Press.
[156] Jeffrey Hyenas. (2005). Religion and Politics, London & New York, Routledge, Taylor Francis Group.

Marx 2003, Smith 2003).[157] Once the resurgence of Islam had become evident in the late 1980s and 1990s, scholars studied its political impact (Arjom and 1995, Esposito & Voll 1996, Lawrence 1998, Piscatori 1986, Roy 1994). Writing in a sociological vein, Marty & Appleby (1991; 1993a, b; 1994; 1995) produced major comparative work on global fundamentalism in the early 1990s. Sociologist Jose Casanova's (1994) Public Religions in the Modern World, a landmark attack on secularization theory, could easily count as comparative political science. It was a political scientist, Samuel P. Huntington (1993, 1996), who sparked a worldwide debate over religion and politics through his thesis that global conflict after the Cold War would take the form of a "clash" of religiously defined "civilizations." Other political scientists, too, were writing important works involving religion. Kalyvas (1996) and Warner (2000).[158]

Social Background, Political Traditions, and Sanga Politics in King Domain Regime in Sri Lanka.

The Buddha makes a very sharp distinction between the Sanga and the world outside. He says that Sanga will be headed by the Buddha and the lay world headed by the Chakrawarthi and those two are not supposed to have a relationship which each other *(Uma Chakrawarthi: 2007).*[159] But, the reality of Buddhism in Sri Lanka is completely different from comparing with the original teaching of Lord Buddha. According to the original teaching of Lord Buddha that Bhikku (Buddhist Monks) could not claim any kind of a secular necessity because priests should always appear for free from secular social

[157] Anna Grzymala-Busse., Contentious Politics and Political Violence, Governance/Political Change, Political Institutions, Political Values, Beliefs, and Ideologies, Online Publication Date: Mar 2019

[158] Christian Democracy in Italy: An alternative path to religious party moderation, First Published November 15, 2012

[159] Uma, Chakrawarthi. (2008). The Social Dimension of Early Buddhism,

responsibility but should be empowered society on spirituality. It is very clear that Ven. Halmillawala Shaddhatissa pointed out, having renounced everything worldly the Bhikku claim no property, does not regret his past, and does not worry about the future; he lives essentially for the present, free from responsibilities and the trammels of the world. He clings to no abode and in all vicissitudes maintains a balanced mind (*Hammalawa Shaddhatissa: 1991*).[160] But, the practical behavior of the Buddhist monk was more secular than spiritual in their day to day social implications. It was laid down core stone during the period of King Domain in Ancient Sri Lanka. The ancient political tradition was highly influenced by Buddhism and its followers. Therefore, Buddhism becomes a more pro politicized factor under the King domain administration. Buddhism is recognized as a state-sponsored religion that has belonged to a King sponsored religion. The initial period that Bhikkhu and Buddhist traditions and ideology were strongly believing that Buddhism came to Sri Lanka from India as a consequence of the sponsored by the state relations between India and Sri Lanka. On the other hand, it was a diplomatic deal between two parties under the state patronage.

During the King Asoka regime in India that Theravada Buddhism was introduced to Sri Lanka under the Kingship of Devanampiyathissa in the Anuradhapura regime. Traditions were started from that point. Therefore, Culturally, Bhikku and lay parties also strongly accepted and believed that state involvement is one of the necessary conditions to sustain and maintain of Buddhism. Eminent Bhikku, Ven. Walpole Rahula has pointed out in his writing that is, Devanampiyathissa who had already heard of Buddhism from his friend Asoka received the Buddhism missionaries with the greatest

[160] Hammalawa Shaddhatissa. (1991). Facets of Buddhism, The World Foundation, Kingsbury Road, London,

kindness and regard (*Walpole Rahula: 1958*). [161] Therefore, later, the establishment of Buddhism in Sri Lanka was giving another encouragement to the Sri Lankan Bhikku to think about the enhancement of Buddhism within the term "state of politics". From that day, in the third century B.C. to the end of the Sinhalese King rule in the 19th century A.C. only a Buddhist had the legitimate right to be king of Ceylon. By about the 10th century, this belief had become so strong that the king of Ceylon had not only to be a Buddhist but also Bodhisattva (*Walpole Rahula: 1958).*[162] This is completely confused by comparing the original traditions of Theravada Buddhism. These beliefs further secularized Buddhism towards politics on its state sponsorship. Receiving Buddhism from India, which is one of the important factors regarding the politicization of religion In Sri Lanka. Even today, regional domination on Indian politics has giving great influence on Sri Lanka in the various dimensions. But sometimes Buddha has said about obedience to the statehood or ruler by the Buddhist monk. Lord Buddha has advised to the Maha Sanga (His followers) regarding obedience for the ruler and his government.

Many factors have coursed to build up a relationship in between Sanga (Priests) and statehood under the king domain regimes in ancient politics. Sometimes it was economic or social factors that have encouraged enhance relationships between King and Sanga. It's very keen, there is nothing reliable evident in the teaching of Lord Buddha on encouraging Bhikku regarding intervention or involvement of politics. Sometimes, Buddha has accepted advisory level involvement regarding King Administration but did not allow beyond the boundary of practical politics by the Bhikku. On the other hand,

---

[161] Walpole, Rahula. (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.
[162] Walpole Rahula. (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.

even lord Buddha's period, there was some sponsored by the king for the Buddha and his followers. King had offered temples and properties to Buddha and his followers for their welfare facilities. Kings such as Bimbisara, Anepidu, and Kosol were prominent in this regard. Purposes of theses offered were as arms giving their private properties or capital to Buddha and their followers on good faith or spiritual consensus. But, in Sri Lankan experiences were completely different from the ancient Indian Buddha's period on temples or properties.

The relationship between religion and Buddhism has gone back to the historical period. The main behind factor of every success of the religion with regard to its role in society that was state sponsorship. In the Sri Lankan case, since 3 B.C. Sinhalese people were strongly believed that King must come from the Buddhist background. It was a structured tradition of ancient politics. This tradition was confirmed by the immediate incidents such as the conflict between Elara (who's from Tamil background) and Dutta Gamini came from a Sinhala Buddhist background. After defeated Elara by King Dutta Gamini has said, this attempt is not for my Kingship or privileges but the progress of the Buddhism (Lona Srimathi Dewarajha 1997).[163] In Sri Lanka, King was offered even temples, land, and irrigations properties for the Maha Sanga (Priests). That was indicated not only as good faith or welfare facilities but also as giving opportunities to obtain income for the Maha Sanga. This is a very important point regarding the rise up the corruption of the Bhikku community and Buddhism in Sri Lanka. Sometimes, the king had offered a bunch of villages and several paddy fields and lands for the Maha Sanga and their temples. Maha Vihara was one of the greatest Buddhist temples in

[163] Lona Srimathi Dewarajha. (1997). Upcountry Kingdom: 1600- 1782, State Printing Cooperation, Panaluwa, Padukka.

Anuradhapura regimes that it had many properties which had given by the King. According to Ranaweera Gunawardana, Specifically, Maha Viharaya had offered at least seven villages including large paddy fields such as Samanagama, Kasagama, Pannelli, Golapanugama, including a large paddy field which valued Hundred thousand of Kahawanu *(Ranaweera Gunawardana: 1993)*.[164] Therefore, one of the significant customs and traditions of the Sinhalese King was to give a priority to safeguard and protect Buddhism and Buddhist monks through state sponsorship. In later, it has become a state tradition during the ancient King regimes in Sri Lanka. Due to the majority Sinhalese as Buddhist temples and Bhikkhus became a more and more powerful tool for the King and among the regional leaders.

A result of these trends was religion and Buddhist priests were more and more closed to the ruler on his privileges. It was indicated that in later most venerable Bhikku become advisors to the King in ancient politics. On other hand, during the colonial period that Bhikku needed to protect themselves and their properties and they wanted to get the safeguard from the colonial rulers. When the observing that period, Bhikku, that they no needed to protect Buddhism or its basic principles from the external or internal forces. But they wanted to build up a relationship with the local King for their survival and protect their properties. the Sinhala king also wanted to Bhikku cooperation for the survival of their power and dignity from the Colonial power. It has very clearly pointed out by Ven. Walpole Rahula, It is currently received that there existed a close connection between the independence of the Kandyan Kingdom and the religion of Buddhism (*Walpole Rahula: 1956).*[165]

---

[164] Ranaweera, Gunawardena. (----). Siura and Nagula, Social Scientists Association, 129 / 6 A, Nawala Road,
Narahenpita, Colombo 05.

[165] Walpole, Rahula. (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.

However, there is nothing advised in Buddha's teaching about the relationship with the ruler and the Maha Sanga regarding their secular necessities. Maha Siyanada Sutta in Deega Nikāya, one of the main Sutra declared by the lord Buddha has pointed out about Madyama Seelya (neutralized policy) regarding Bhikku. According to Sutta that Bhikku should avoid talking about 32 subjects such as King, robbers, ministers, war strategies, Clothes, Flowers, perfumes, relations, villages, and big villages, cities, women, liquor, *(Ananada S. Thilakarathna: 2005)*.[166]According to these teaching, the practical aspect of Buddhist monks and their traditions in Sri Lanka was a complex phenomenon from ancient to up to now. Mostly, ancient political regimes were aroused through the blessing of the temples or the Sanga community. Most of the temples and Buddhist educational institutions such as Maha Viharaya, Abyagiri Viharaya were fully state-sponsored great religious centers in Anuradhapura regimes under the different Kings. There are two Bhikku schools also raised by these educational institutions. Those bhikkhus who were educated from those institutions were highly influenced by the priest's community regarding political engagement in later politics in Sri Lanka. Since giving protection and provide privileges for the Bhikkhu and they're Sasana has become the main responsibility of the King. Gradually, it has become a tradition in the latter part of history. Therefore, later newly incumbent Kings have followed these traditions in the latter. Rev.Walpole Rahula pointed out that is as the secular head and defender of Buddhism it was one of the primary duties of the king to look after the well –being of the Sasana (*Walpole Rahula: 1956*).[167] Gradually, religion becomes as most state privileged institution in the Sri Lankan society which consisted of influential authority regarding the

[166] Ananada S. Tillakaratne. (2005). Maha Siyanda Sutta, Buddhist Cultural Center, 125, Anderson Road, Nedimala,
Dehiwala.

[167] Walpole Rahula. (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.

determination of the nature of the country politics and ruler. However, Newton Gunasinghe talked about Bhikku and politics in Sri Lanka. In his argument, Gunasinghe pointed out some reasons behind the relationship in between Sanga and politics in Kandyan regimes.

Some social; economic factors can be identified in Sanga and politics. Traditionally, most of Maha Sanga Nayaka (leaders) who live in Purana Raja Maha Viharaya (Most ancient Temple) in the Kandyan countryside were coming from higher cast families. Those families have controlled a major part of the land and other properties. Therefore, a lot of properties came to belong to these Purana Viharaya under the control of such Maha Sanga. This leadership is also determined by the hereditary wise among Sanga Community. Due to these reasons, Maha Sanga needed full cooperation from the king or state regarding maintains and sustain these properties under the state-sponsored relationship (*Newton Gunasinghe: 2008*). [168] Therefore, Buddhist culture in Kandyan regimes was a complex one with comparing the original principle of Buddha's teaching. Buddhism, it has completely manipulated by some part of the Bhikkhu community for their narrow necessities. Some time, Buddhism, it could be shown as a social institution which had been formed various kinds of activities combine with the general society under the influence of the Buddhist Bhikkus. Siri Hettige pointed out that, The Buddhist clergy (Sanga) there, rather than remaining a sacred category penetrated many spheres of secular life; they not only acted as royal advisors but were involved in economic activities in defiance of their doctrinal principles. Buddhist temple organizations became highly organized economic

[168] Newton Gunasinghe. (2008). Symbolic Role of the Buddhist monk, (ed) Prema Kumara De Silva, Social Scientist
Association, 12, Suleiman Terrace, Colombo 05.

institutions based on feudal, cast lines. These developments were undoubtedly the product of the interaction between the religious order and their politico, economic structure (*Siri Hettige: 1984*).[169] Look like there was no difference between lay society and Bhikku society regarding customs and practices. During the period of Ancient to Kandyan regimes, the practices of Buddhism and its principles had got the great changers by the Sanga community toward secular than spiritual. It had reflected more political involvement of Maha Sanga Nayaka Bhikku (Most Rev. Bhikku) with the existing King administration. Therefore, the main temples called as Raja Maha Viharaya (Partly name as King sponsoring) become as central influential centers for the King or regional rulers.

Political intervention of King to the religion was emphasized disintegration among the Maha Sanga on various secular practices and other activities. Whole responsibility had to go for the leader of Maha Sanga regarding re-formation and integration of Sanga Sasanaya. But, they have it purposely neglected or avoided. Therefore, the king was crucially involved in this regard. There was the same thing that happened under the king Maha Parakramabahu, who pioneer king in ancient Sri Lanka. Choolawansaya which is one of the historical evidence has noted the role of Maha Parakramabahu that he mobilized the Maha Sanga into one umbrella with cleaning the Sasanaya from corrupted Bhikku. King Parakramabahu established a special board including pioneer Maha Sanga regarding the investigation against the indiscipline behavior of the wrongful Bhikkhus. Further, he was attended for the sessions of this board which was consisted of pioneer Bhikku. According to the decision of the board, the king was taken

[169] Hettige, S.T. (1984). Wealth, Power and Prestige, Ministry of Higher Education, Colombo, Sri Lanka...

actions regarding corrupted Monks and deported those bhikkhus from the Sasanaya (*Ranaweera Gunawardana: 1993).*[170]Therefore, one of the other reasons behind the political involvement of Buddhism and priests was the weak leadership of Buddhist Bhikku regarding the re-integration of the Maha Sanga.

On the other hand, ordinary people that they had strong spiritual good faith regarding Buddhism so, they were faithfully obeyed to the temple and their leaders because their spiritual feeling regarding Buddhism was an extreme one. This also, one of the main factors was getting the attraction of Bhikku by politicians and politics. This trend has occurred many results on this relationship, temples, and Bhikku were granted many privileges from politicians and politics. Due to this relationship, the Sanga community has become as a state dominant institution. Therefore, they had to work for the political agenda which had made by politicians. It is very clearly stated by the Sri Hettige, that the practice among traditional rulers of granting property, particularly land, to religious institutions was an important factor in the process of evaluation. In their territories known as Viharagam and Devalagam lived the tenants who tilled the soil belonging to such institutions and other services groups who provided the various services such as washing and drumming (*Sri Hettige: 1984*).[171] Even today, government or politicians cannot challenge this state-sponsored privilege of the temple and their monks. Malwatta and Asgiriya are the main temples which are symbolic dominant institutions in Sri Lankan monk society. These two temples are still influential religious spots on Sri Lankan politics and politicians. Also, a large scale of

---

[170] Ranaweera Gunawardena. (----). Siura and Nagula, Social Scientists Association, 129 / 6 A, Nawala Road,
Narahenpita, Colombo 05.

[171] Hettige, S.T. (1984). Wealth, Power and Prestige, Ministry of Higher Education, Colombo, Sri Lanka.

properties and lands has been maintained by these two temples in the entire country.

Buddhism as a State Religion:

Buddhism is one of the spiritual religions which is committed to the emancipation of people from bad secularize practices. In basic principles of Buddha's teaching very keenly demonstrating distinct in between Religion and politics or state. The state is a political concept which has created by the people for the control of their social life. Extremely, the state will do a great job on maintain and sustain of the external behavior of the people in society. It is quite a difference from the Buddhist religious objective. Because Buddhism is appearing for the control and reorganization of the internal attitudes and beliefs and behavior of people in the same society. Lord Buddha, in his teaching, has clearly stated that distinction between the spiritual world and the Secular World. Secular society will be led by the king of Chakrawarthi and the religious world ruled by the Lord Buddha. There're some similarities as well in between Chakrawarthi and Buddha. On the other hand, there is an alternative option for the person who wants to come for the enlistment that is a person who did not come to enlighten the next option is to him to come for the leader of the secular world called as king Chakrawarthi. In this regard, Buddha has advised Maha Sanga regarding obedience to the leadership of the secular world. Therefore, according to Buddhism that Maha Sanga was subjected to secular leadership and his control. Consequences, political influences, and monopoly have been dominated among the Sanga Community even under the Buddha's period. In Sri Lankan experience on state and Buddhism was a long historical process. Therefore, Maha Sanga could not avoid state domination from their spiritual practices. Introduce Buddhism to Sri Lanka was an official event as well as a political deal between India and

Sri Lanka. Walpole Rahula pointed out, Asoka's Mahinda who came to the Island about the middle of 3rd century B.C *(Walpole Rahula: 1956).*[172] Since all the kings and lay parties were considered Buddhism as a state-sponsored religion therefore a tradition was created regarding Buddhism. That is to provide protection and sustain of Buddhism and Sanga community was become an unavoidable responsibility of the state. On the other hand, as the main religion, Buddhism had a dominant majority population and was created an ideology among the people regarding rulers. Accordingly, there was a strong belief, and tradition was created. There was an ideology that has been created that leaders should become from among the majority Buddhists. People were ratified Political leadership only from the Buddhist community. This is an important point of the politicization of Buddhism and the Sanga Community in Sri Lanka.

Until the Kandyan kingdom, there have been dominating these beliefs and ideologies regarding the king making process in the country. In simultaneously, the Sanga community or Sanga Sasanaya also become a central institution regarding making a king. A person who wants to be a king could not realize his objective without bits of advice and direction from Maha Sanga. Also, King had an important responsibility regarding Sanga or Buddha Sasanaya. As the secular head and defender of Buddhism, it was one of the primary duties of the king to look after the well-being of the Sasanaya (Walpole Rahula: 1956).[173] A person who came from out of the country could not in combatant as a king without accepting Buddhism properly. A good example giving us from the Kandyan regimes, especially, during the period of King Rajasinghe who came from India and his origin was Dravidian that he

[172] Walpole Rahula. (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.
[173] Walpole Rahula. (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.

needed to be accepted Buddhism as his religion. Therefore, very clear, there was Buddhism has gone as state religion during the king domain period. In the Pre-independence period, the colonial government also understood these trends and they have readjusted their governing system accordingly. The colonial government also did not go for radical changes regarding the existing religious view of the state. Further, they also tried to protect Temple and Bhikku through the Act of Vihara Devala Gam. In the Post-independence period that there was a remarkable point demarcated in 1972. In 1947, the first constitution in Sri Lanka did not see any specifications regarding religion, so all the religions were properly and equally accepted and recognized. A crucial point was demarcated Regarding Buddhism and state politics in 1972. The politicizing of Bhikkhu in Sri Lanka specifically remarked in the 1950 decades. There was a political turmoil that has been erupted in 1950 which was led by the Bhikkhus movement. In 1956 SLFP government become the ruling party under the leadership S.W.R.D. Bandaranayke. There was a strong social movement that could be shown in which Bhikkhus was one of the strong wings in this ally. Sanga, Veda, Govi, Guru, Kamkaru five forces was led the movement and Bandaranayke brought as a primer in this country. In this seen reflecting that Buddhist monk has been crucially impacted on statehood and leadership in this country. At the movement, some temples were conducted an active role regarding political changes. A Kelaniya temple is one of the main power centers of the 1956 revolution. Harvard Riggings pointed out by Victor Ivan; many groups of Bhikku were wearing yellow cloths that had launched an electoral campaign especially, Central and Sabaragamuwa province. These bhikkus openly did their electoral activities while holding many discussions

with ordinary people while walking house to house (Victor Ivan 2006).[174] It was the hottest point of the Bhikku politics in Sri Lanka.

In 1956, the Bandaranayke government was brought by leading Sinhala Buddhist front as well as not only his government but also his life also destroyed by these Buddhist front. In 1958, there was a political conspiracy was launched against Bandaranayke who headed by one of the Prominent Buddhist leaders. Victor Ivan pointed out, Eksath Bhikkhu Front one of the leading Bhikkhus movements which were brought Bandaranayke into power that as it is have done political conspiracy against himself. This political conspiracy was handled by leading Buddhist leaders Mapitigama Buddharakkiththa who was the Most Rev. leader of Kelaniya temple was masterminded of the Bandaranayke assassination (Ivan 2006).[175] In 1956, the Bandaranayke government was completely handled by the prominent Buddhist monks. The first function of Mr. Bandaranayke after came to power his first function was to go to Kelaniya temple and warship to Buddha's statue. The same Buddhist force destroyed Mr. Bandaranayke after three years because other political forces handle the same Bhikku fronts against the Bandaranayke government. Finally, Bandaranayke was assassinated by another politically victimized Bhikku call Thalduwe Somarama. This was remarked the hottest point nature of the politicizing of a Buddhist monk in Sri Lankan political history.

Buddhism received legitimized status through constitutions in 1972. This was very crucial not only in politics but also in Buddhism in Sri Lanka. First time of the political history on the Island that Buddhism was considered

---

[174] Victor Ivan. (2006). the Revolution in Temple, Rawaya Publishers, 83, Piliyandala Road, Maharagama.
[175] -Ibid-

as an official religion in the Constitution. In its preamble, 1972 constitutions very clearly stated, We are people of Sri Lanka being resolved in the exercises of our freedom and independence as a nation to give to ourselves a constitution which will declare Sri Lanka a free sovereign and independent republic pledged to realize the objectives of a socialist democracy including the fundamental rights and freedoms of all citizens and which will become the fundamental law and of Sri Lanka deriving its power and authority solely from the people do on this the tenth day of the waxing moon in the month of Vesak in the year two thousand five hundred and fifteen of the Buddhist era that is Monday the twenty-second day of May one thousand nine hundred and seventy-two acting through constituent assembly established by us hereby adopt enact and give to ourselves this constitution (*Sri Lanka first Republic constitution: 1972*)[176] It was established Vesak day which is celebrating the Birth, enlighten, and death (Parinibbana) of Buddha. That is an important point because the majority of people who Buddhist in Sri Lanka were privileged in this regard. The constitution is a basic legal document concerning the governance of the country. Further, it will give in-depth meaning regarding statehood. It is reflecting all the perspective of statecraft of the state also providing limitation and delimitation for the ruler on their activities. Other words, the constitution is a basic legal document of a state which provides necessary directions for the state on their citizens. On the other hand, in the first time of history that state accepted Buddhism as an official religion in itself. According to article 18th of the 1972 constitution, it mentioned The Republic of Sri Lanka shall give to Buddhism the foremost place and accordingly it shall be the duty of the State to protect and foster Buddhism while assuring to all religions the rights granted by section 18 (1) (d)(Sri

[176] Sri Lanka First Republic Constitution. (1972). Government Publication Department, Colombo.

Lanka first Republic Constitution: 1972). Therefore, Buddhism becomes an official subject of the state. It looks like a remodification of the ancient politics and art of state in Sri Lanka.

However, there was established a separate ministry regarding Buddhism. Consequences, all the subordinates' subjects of Buddhism came under the ministry of Buddha Sasanaya. Also, there was a separate administration line was established under the Commissioner-General on Buddhist affairs. Temples, Rajamaha Vihara, Devala, were subjected under this regulation. Simultaneously, Buddhist monks also faced great influenced by political and administrative lines. Since most Buddhist monk has been divided into two or more than two chapters on politics. They have become most politicized and backed their favorable politicians once they contested elections. Even today, there is a strong political deviation showing from Malwatta and Asgiriya chapters which are the main two temples in the country. These practical trends of the politicization process with regard to Buddhism and state were again confirmed by the Second republic constitution in 1978. The people of Sri Lanka having, by their mandate freely expressed and granted on the sixth day of the waxing moon in the month of Adhi Nikini in the year two thousand five hundred and twenty-one of the Buddhist era (being Thursday the twenty-first day of July in the year one thousand nine hundred and seventy-seven). (The Constitution of Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 1978). There was a separate chapter that was established for Buddhism in the 1978 constitution. It has mentioned about Buddhism under the chapter II in the 1978 constitution, The Republic of Sri Lanka shall give to Buddhism the foremost place and accordingly it shall be the duty of the State to protect and foster the Buddha Sasana while assuring to all religions the rights granted by Articles 10 and 14 (1) (e) (*The Constitution of the*

Democratic socialist Republic of Sri Lanka: 1978).[177] This official recognition had created multiple impacts on Maha Sanga. Political activities of the Bhikku become the most formalize and legitimized. Bhikku was come to maintain a close relationship between politicians and their political activities. Buddhist monks become official advisors for the head of the state or other politicians on their state of the art. Bhikku was appointed as advisors or consultants who were become the most bias and depth of political characters. Further, they have spread these trends among others as well. These politicized bhikkus did not show their impartial approach to social, political, or welfare matters in society. They could gain more state privileged and sponsorship from the governing parties that were provided a wrongful lesson for the next Buddhist generation. There was a separate Ministry that was established for the development and the sustainability of Buddhism has been given great influence governing process not only the head of the state but also, the central government as well. The advance advisory board was established for the consultation for the head of the state. This mechanism was completely dominated by the political Bhikku which involved in party politics. It was not an impartial or non-political body. Even today, some Nikāya and their leaders Bhikku identified as specific political characters.

Social and Political Movements and Sanga (Priest) Community:

Pre- and post-colonial social and political movements in Sri Lanka have been strongly impacted by the Buddhist priest society. Especially, the pre-colonial social and independence movement was led by some prominent Sanga. During the period of Sinhalese patriot movement was commended by prominent Maha Sanga such as Migettuwatte Gunananda, Hikkaduwe

[177] Sri Lanka First Republic Constitution. (1972). Government Publication Department, Sri Lanka.

Sumangala, Babarande Siri Seevalee, Yakkaduwe Pannarama, and ext. Many scholars have raised some arguments concerning new trends regarding Buddhism and their followers in Sri Lanka. But, compare with the original Buddhism, Buddha's teaching emphasized, The non-aggressive, moral and philosophical system expounded by the Buddha, which demands no blind faith from its adherents, expounds no dogmatic creeds, encourages no superstitions rites and ceremonies, but advocates a golden mean that guides a disciple through the pure living and pure thinking to the gain of supreme wisdom and deliverance from all evil, is called Dharma and is popularly known as Buddhism (*Narada, G.P.Malalasekara, K.Wimalajothi: 2002*).[178] One of the great views of lord Buddha's teaching is to create ennobling space for the critical investigation of his teaching in a practical sense. One of the prominent teachings gave by Lord Buddha in his Kalama Sutra. It is comparatively short but addresses to the point, revealing how one should exercise one's ability to critically investigate on practical grounds and to discover what is true and wholesome among the divergent religious and philosophical views (*Pathegama Ganarama: 2003*).[179] One of the most important aspects of Buddhism is to understand the reality of the existing world and knowledge questionable. In his, Kalama Sutra has clearly emphasized freedom of thinking regarding existing Knowledge. It has been pointed out in the 5th Sutra of Anguththara Nikāya of Kalama Sutra. Since Buddha Parinibbana, Buddhism has changed by followers by adding stories and believes, and values on their practices of the latter part of history. Therefore, Buddhism is mostly has misinterpreted by the latter Buddhist traditions and practices. Today,

---

[178] Narada, G.P. Malalasekara, K. Wimalajothi. (2002). Buddhism Culture & Sri Lanka Pilgrim's Guide, Buddhist
Cultural Center, 125, Anderson Road, Nedimala, Dehiwala, Sri Lanka.

[179] Pategama Ganarama. (2003). Blueprint of Free Inquire and Personnel Verification, Ti-Sarana Buddhist Association,
90, Duku Road, Singapore.

comparing with the original truth that Buddhism completely depend on these traditions and believes so, it has been giving misperception ideas.

Lord Buddha always did not criticize tradition but he criticized and rejected myth and meaningless addictions to tradition. Also, in his Payasi Sutta of Deeganikaya, Lord Buddha has rejected meaningless tradition and he welcomes and appreciated progressive traditions that accepted the reality of the world (*Sanath Nanayakkara: 2009*).[180] Bless one, one of the important democratic element of Buddha's teaching is lay down the free inquiry to somebody who wants verifying the purity of the existing knowledge practicing and habitual with a base of original principles. So, Buddhism has explored freedom of autonomous judgment regarding Buddha's original teaching by comparing existing social practices of the Buddha's followers today. According to the original principles of Buddhist philosophy that Buddhism is a spiritual path for the people to the emancipation of the shin. But today, Buddhism has been changed with the existing secular practices by the Maha Sanga towards practical. Term "Change" unavoidable in any kind of social, natural, or physical phenomenon and their process. Therefore, we have to believe, or at least accept that Buddhism also has been changed. One of the shreds of evidence, a vibrant trend of Buddhism is that it has rapidly politicizing among the Sanga community in Sri Lanka. Both Wrrigins and Phandis were political scientists, Wrrigins was an American, and Phandis was an Indian. Their intellectual concerns with regard to the politics of Buddhism in Sri Lanka were shaped by the disciplinary preoccupations of the political science inquiry (*Jayadeva Uyangoda: 2007*).[181] Religious involvement of

[180] Sanath, Nanayakkara. (2009). Kalama Sutta and Freedom to Thinking, Ajith Printers Private Limited, 342, Old
Kasbewa Road, Raththanapitiya.

[181] Religion in Context, Buddhism, and Socio-Political Change in Sri Lanka, (ed) by Jayadeva Uyangoda, (2007). Social

politics is not an instant incident or an isolated event out of other socio-cultural activities in the Sri Lankan context. It was started from the pre-independence period which had a huge dominant social and political movement which gave main leadership by the Maha Sanga.

At the beginning time, there was a strong campaign launched by the independence movement regarding political independence from the colonial administration. During the period of pre-independence that such movement was highly diverse and it has consisted of diverse religious perspectives. H.L. Seneviratne, Gananatha Obeysekara, and others identified, Anagarika Dharmapala as the pivotal figure who reworked the relationship between Buddhism and society in general, and Buddhist monks and society in particular, under British colonial conditions of the 19th and early 20th centuries (*Uyangoda: 2007*).[182] On the other hand, Buddhism, its main teaching has discovered the role of Maha Sanga in terms of general. In-text documents of Buddha's teachings that are very clearly indicated about the social intervention of the Sanga community. In Buddhist terminology, working for one's welfare or other welfare is called welfare work (atthachariya). Social activism in Buddhism is expressed very clearly by the phrase "for the welfare of the people, for the happiness of the people (Bahujana Hithaya, Bahujana Sukaya) the word Bahujana is used to denote the people at large (*Ganarama: 2004*).[183] However, there was a clear distinction between Bhikku and the general society has created by Lord Buddha in his teachings.

Scientists Association, No. 12, Suleiman Terrace, Colombo 05, Sri Lanka.

[182] -Ibid-

[183] Pategama, Ganarama. (2003). Blueprint of Free Inquire and Personnel Verification, Ti-Sarana Buddhist Association,
90, Duku Road, Singapore.

According to Buddha's determination, there was a clear distinction between Bhikku, s and lay society. Further, bless one has declared, Bhikku society will be led by Lord Buddha, and lay society will be led by the king of Chakrawarthi. Also, there should not be a relationship between two societies (*Prema Kumara De Silva: 2008*).[184] My argument is, some basic teachings of Buddhism have misunderstood by some intellectuals and writers because of internal changes of Buddhism as a process due to practical exercises of the Sanga community. Therefore, basic principles or teaching did not change but implications are changed in a different time, and contexts. Bhikku engages in politics on many external influences also one of the parts of these changers of practical implication of Buddhism. According, the pre-colonial situation in Sri Lankan politics that demonstrated social intervention of the Sanga community was prominent regarding the common interests of the society. Also, Buddha in his teaching did not prevent Bhikku from social activities on good faith but it did not allow doing politics.

Further Buddhism has emphasized Bhikku is one of the most suitable characters regarding social works has to follows. Buddha once addressing the monks, brought four kinds of welfare workers to their notice"

1. He who works neither for his welfare nor for the welfare of others
2. He who workers for the welfare of others, but not for his welfare
3. He who works for his welfare, but not for the welfare of others

[184] Buddhism, State, and Bhikku society; Sociological study, (ed) by Prema Kumara De Silva. (2008). Social Scientists
Association, No. 12, Suleiman Terrace, Colombo 05.

4. He works for the welfare of both oneself and others (*Ganarama: 2010*).[185] That is very clear,

Buddhism did not prevent Bhikku, s delivering services regarding empowering the society on enhancing social lives. But what has happened in Sri Lanka in pre- the colonial stage that is social movement was raised base on a nationalistic political ideology against western politics and their cultural practices which had dominated by the entire society in Sri Lanka. However, during the pre-independence period that Anagarika Dharmapala who was a pioneer leader regarding reorganizing Sinhala society against western social practices and their habitual that he could understand about the impotence of the Buddhist monk on reorganizing of the society against western social practices. Therefore, he was taken Buddhist monks for the secularize activities by emphasizing the role of Bhikku on a pro- nationalistic framework. Therefore, the regime was emphasized that the monk had special duty regarding his existing society. Dharmapala Project of nationalist regeneration needed an indigenous leader, and he found the monk to the ideal choice. In making this choice, Dharmapala elevated the monk to a position he never held before and invested him with the specific secular role that the modern monk has come to believe is his heritage, as explicitly stated in Walpole Rahula,s masterpiece charter for monastic activism, the heritage of the Bhikku (*H.L.Senavirathna: 2007*). [186] There was a major confrontation between Buddhism and Christianity regarding their teachings. This confrontation was another main factor that called Buddhist monks into active social activities and politics during a period called social enlighten. Buddhist monks were leaded

[185] Pategama, Ganarama. (2003) Blueprint of Free Inquire and Personnel Verification, Ti-Sarana Buddhist Association, 90, Duku Road, Singapore.
[186] H.L. Senavirthana., ed by Jayadeva Uyangoda., Religion in Context, Buddhism and Socio-Political Change in Sri Lanka, 2007.

and organized counter-arguments and activities on Christianity challengers. Also, the local elite and capitalist class were encouraged Buddhist monks to reorganize against the Christianity movement. These lay classes were fully sponsored by Buddhist Bhikku regarding anti-Christianity on the nationalistic approach. Rev. Migettuwatte Gunananda was a pioneer monk activist in this regard.

There are three major debates were happened in Panadura, Udamvita, and Waragoda. Panadura debate was one of the pioneers and most famous ones. Here, it should be understood very clearly that all those debates base on the reality of the basic principles of Buddhism and Christianity. The interesting thing is when the Bhikku led to protect and realize the truth of the Buddha's original teaching in front of Christianity through great debates but they could not understand that they had been diverted on their behavior beyond the original spirit of Buddha's teaching. But these events and debates did not go beyond the socio, cultural practices, or rights of the people. Most famous monks such as Hikkaduwe Sri Sumangala, Migettuwatte Gunananda, Bulathgama Dhammalankara, Dodanduwe Piyarathana, Waskaduwe Sri Subuthi were actively involved in this Buddhist enlighten process. On the other hand, Henry Steel Olcott was an American citizen that gave leadership for this movement but he was not originally Buddhist lay. He had good faith in Buddhism than the understanding of basic principles or teaching of Lord Buddha. Henry Steel was a crucial factor regarding brought Maha Sanga into politics through social activities. Hereafter, there was a great trend that could observer in this movement. That was narrowly turnover monk activities regarding the rights of the Sinhala Buddhist people. One of the important factors of this point is Buddhism has interpreted within only a Sinhala view by their major followers. Therefore, Buddhism becomes as Sinhala Buddhism. It was completely impacting on Buddha's original teaching. Further, this social

movement not only criticized Christianity but also criticized the political hegemony of the colonial rulers. Anyway, there was a new interpretation was emerged among the Buddhist monks that are Bhikku as an essential party regarding protecting religion, nation, and country, these slogans were brought up vital political value among the Sanga community in the latter part of political history in Sri Lanka.

Therefore, most Buddhist monks came forward to involved in secular activities such as politics and social welfare. When it concerns about Buddha's character that is not isolated from the general social life. Lord Buddha, in his life period, he has built up numerous relationships with the various kinds of people including rulers like Kings such as Kososl Anepidu Situthuma, ordinary marginalized people like Suneetha, Shopaka also an elite's woman such as Kema, Uppalawanna, Vishaka all those relationships were determined by the spiritual purposes and base on the principle of equality. These lay and nun parties were fully sponsored to Buddha on Spiritual matters but Buddha did not intervene more than giving Dharma advice regarding their social interests. Buddha's teaching did not allow any extra activities which not related spiritual desires of the society that was confirmed by the Maha Parinibbana Sutta which is the final time of Buddha advice on Bhikku it has given seven of Saptha Aparihani Dharma (policies on the protection of religious life) regarding the behavior of Bhikku. If Bhikku did not involve many duties or business addicted in itself that will expect to enhance the progress of Bhikku than failure (*Sanath Nanayakkara: 2010*).[187] However, establishing two great Buddhist base educational institutions in the colonial

[187] Sanath Nanayakkara., Kalama Sutta and Freedom to Thinking, Ajith Printers Private Limited, 342, Old Kasbewa Road, Raththanapitiya, 2009.

period that was crucially influenced the Bhikku community regarding the involvement of politics through social activities.

Electoral Politics and Buddhist Monk:

The election is one of the main components with regard smooth transform of the power one regime to another. In Sri Lankan history that electoral democracy has been manipulated by social power such as religion and their institutional system. The Bhikku involvement in electoral politics was one of the main trends in Sri Lankan politics. This also creates controversial views on the behavior of the Buddhist Bhikku. Getting involvement of electoral activities that were based on previous social activities of the Maha Sanga in the pre-independence movement. During the period of nationalistic movement, political freedom was a leading slogan in the anti-imperialist campaign. Further, it has mixed with Buddhist ideology that was brought by some Bhikku leaders. Especially, Buddhist monks could give influential pressure regarding political emancipation from the colonial rulers. Therefore, Buddhist religious institutions and Bhikkhu's speeches crucially impact party politics as well as the ideological mindset of ordinary people. Sir Anagarika Dharmapala who was a prominent Buddhist leader said that the Sinhalese capitalist class must be taken leadership regarding the economic and political development of the country. On the other hand, as a religious institution, Buddhism was built considerable social power among the majority of people and politicians. The concept of Village, Temple, and Lake was built under the king domain period then it was maintained latter politicians for their power gaining process. Villagers who lived in the village concentrated and mobilized within a religious center called Temple. Therefore, Temple became a center of power in the village. Therefore, monks of the temple were prominent regarding the political mobilization of the village. On the other

hand, the temple had a considerable power to handle the general mass at the grass root. The social system has been formed with Buddhist political ideology which was leading for the form of political allies in the country. Politicians who start their politics at the grass-root were concerned temple and their monks regarding the mobilization of mass through the religious center. Comparatively with an urban society that most villagers are less un-educated and have good faith with regard to religion. Those citizens are suffering strong spiritual feelings on their religion.

Therefore, the Buddhist monk who took the lead in these Buddhist temples which have been maintained considerable power regarding control of the villagers and their thinking pattern. Temple was one of the mobilizing lobbies at the grassroots with regard to any social function at the grassroots. There're, the formal and informal social capital network could be shown at the Villages through Buddhist Temple. It is very clear, even today; one of the main key organs of the Temple is Dayaka Shabawa (A group of people who are living in a village that responsible for secure and sustain of the village temple) which is consisted elite or powerful villagers who taken leadership on village matters. Many noble figures had taken pioneer leadership in this body and they had enough civil power on any socio, economic, and political aspirations. At the grassroots, when the person wants to contests politics that the first condition of the pre-electoral process is to address relevant issues in front of the temple or their Buddhist leadership. It was becoming a tradition among the Sinhala Buddhist politicians. It was one of the long traditions that followed in ancient politics as well. That is one of the preconditions for entering politics. These traditions were noted significant not only grassroots but also in the national politics in this country. Electoral politics and Buddhist priests are not an ad-hock trend in Sri Lankan politics. It's gone back to long historical events. The active role of a Buddhist monk in the electoral politics in Post-

independence Sri Lanka was an unavoidable matter concerning electoral political culture in this country. Many prominent monks have been divided into many political parties on their political ideologies. Religion and politics have been strongly combined in Sri Lankan politics from a long historical period. Buddhist monks were one of the most influential factors in power politics among civil leaders. Especially, urban and sub-urban Bhikku were emphasized in electoral politics. In 1974, Ven Henpita Gedara Ganashiya was a strong supporter of the D.S Senanayake political campaign and gave his strong support in his electoral campaign. Simultaneously; Walpole Rahula gave his strong support to Edmond Sammarakodi who contested in this election from the Samasamaja Party (*Ivan Victor: 2006*).[188] Bhikku's involvement in electoral politics was a historical event in Sri Lankan politics. Sometimes, it was greatly influenced by regime changes in Sri Lankan Political Culture. For instance, in 1956, there was great change was happened in the socio, economic, and cultural sphere through Buddhist influence. Harvard Riggins who pioneer anthropologists pointed out, before the two-three weeks of the general election there are many Bhikku who were wearing yellow cloths (Siura) at the inside of the electoral divisions of Western, Sabaragamuwa that they have been publicity engaged with the electoral activities.

The most tempered occasion of the politicizing Buddhist monk was the origin of the political party which bases on Bhikku and their ideology. Jathika Hela Urumaya (JHU) is the first political party that was led by Bhikku. The Foundation of the JHU lay down by Rev. Gangodawila Soma who was expressed pro -nationalistic ideology that has a deep impact on pro

---

[188] Victor Ivan., (2006). the Revolution in Temple, Rawaya Publishers, 83, Piliyandala Road, Maharagama.

nationalistic Buddhist people who are living in urban and suburban. Latter it has become a major influential party in the electoral process. JHU has become an influential factor regarding the form of government and has crucially impact on policymaking and policy implementation process of the government. Even today, every political party that they have their Bhikku front in their party politics. Mainly SLFP and UNP have their Bhikku front. Because the voting bank of the majority is the Buddhist population. Therefore, it has become a considerable fact in electoral politics. Politicians are claiming power by utilizing religion as an emotional tool for the address regarding ordinary people in the grassroots. Buddhist priests openly talking politics not only the political stage but also in their rituals function such as addressing Buddha's Dhamma for the Buddhist ordinance. The most recent trends were in Sri Lankan politics that Buddhist monks have become the most influential pressure groups which have combined with gay parties or civil society movements. Sometimes those Bhikku movements have been done considerable influence regarding regime change in contemporary Sri Lankan politics. During the period 2005 and 2014, the ruling party was depending on the Buddhist ideological context and its political advantage. Some time, rulers have been manipulated Bhikku society for their purposes. There are many pro nationalistic Buddhist movements such as Rawana Balaya, Deshappremi Bhikkhu Peramuna, Bodu Bala Sena, and ext. Some of these movements had a direct political relation with the ruling government and its leaders.

In 2014 general election was mainly handled by the civil society movement rather than political parties. One of the leading civil society movements was Movement for Just Society (MJS) lead by most prominent monk Rev. Maduluwawe Shobitha. This movement did not have any political ideology but they have been argued just and democratic society. It has a slogan that is against corruption, Bribes, and Unethical political actions of the

politicians. This kind of demand has to have come from the political parties or civil society movements which lead by the gay citizens of the country. But, in this case, a leading Buddhist monk handled this movement and got the attractable concern from the general mass. There is a social and political vacuum that has been created due to less trustable perspectives concerning existing political parties. These vacuums have created vital space for the leading Buddhist monks and their movements to come forward as some time nonpolitical pressure group for the existing government or leadership. On the other hand, some political leaders and their parties have been utilizing Buddhist nationalistic ideology for their power game. In this kind of context, the pro nationalistic Buddhist monk has been upper hand their religious power and authority regarding the handle of the power project in term politics. This trend extremely negative impacts on the basic principles of Buddhism and their good faith and sustainability of the priest community in Sri Lanka.

Conclusion

The term "Change" is unavoidable concerning any kind of social phenomenon. Therefore, it is, relevant for any principles of religious teaching as well. Since Buddha's Parinibbana (To attain the spiritual world after death) that Buddhism has been implemented by Buddha's followers called Bhikku. The original principles of Buddhism have been changed by the external and internal forces of society. Therefore, Buddhist monks have been victimized in this process. The reality of the existing world and their phenomena are is not isolated ones. Therefore, religion is not an isolated phenomenon in diverse social interactions. It is an objective than a subjective phenomenon. In now day, religion is called a social institution that has to influence to determine the shape of society and its practices. Therefore, other social activities could not separate from religion. Changers of other social sections had an impact on

religion in society. Therefore, Buddhist practices in Sri Lankan society also impact this social reality. Behavior and practices of the Bhikku who were lived in Buddha's period that completely changed with the modern era. Time, contexts, and events had given strong influences on the behavior of the Buddhist monk regarding secular practices than spiritual objectives in Sri Lankan society. Politics and their secular objectives have been deeply impacting of Bhikkhu in the modern era in Sri Lankan society. Politicians and political movement and new educational approaches have been crucially impacting on Buddha's followers on their social practices. However, the reality of this changes, that should be understood that whatever declared by the original teaching not only Buddhist but also other religion as well that basic principles will impact with the existing other social practices. Therefore, the changing process is happening in not only inside of the followers but also principles which Buddha's followers as well. It is a smooth and slow process in a given society. It is an unavoidable and unpreventable dynamic process.

References:

1. Liyanage, Amaradasa. Establishment of Buddhism, Historical Foundation of Story of Mahavamsa, Pravda, April-December, Social Scientists Association, 12, Suleiman Terrace, Colombo 05.
2. Ananda S. Tillakaratne., (2005). Maha Siyanda Sutta, Buddhist Cultural Center, 125, Anderson Road, Nedimala, Dehiwala.
3. De Silva, Prema Kumara. (2008). Buddhism, State, and Bhikkhu society; Sociological study, (ed) by, Social Scientists Association, No. 12, Suleiman Terrace, Colombo 05.
4. Hettige. S.T. (1984). Wealth, Power and Prestige, Ministry of Higher Education, Colombo, Sri Lanka.
5. Hammalawa Shaddhatissa. (1991). Facets of Buddhism, the World Foundation, Kingsbury Road, London.

6. James J. Hughes. (1987 Spring). Buddhist Monks and Politics in Sri Lanka, April, Institute for Social Science Research University of Chicago, Chicago.
7. Karunaratne. W.S. (1996). The Heritage of Bhikkhu and role, No 125, Buddhist Cultural Center, Anderson Road, Nedimala Dehiwala, Sri Lanka.
8. Malalasekara, Narada, G.P. K. Wimalajothi. (2002). Buddhism Culture & Sri Lanka Pilgrim's Guide, Buddhist Cultural Center, 125, Anderson Road, Nedimala, Dehiwala, Sri Lanka,
9. Gunasinghe. Newton. (2008). Symbolic Role of Buddhist monk, (ed) Prema Kumara De Silva, Social Scientist Association, 12, Suleiman Terrace, Colombo 05.
10. Pategama Ganarama. (2003). Blueprint of Free Inquire and Personnel Verification, Ti-Sarana Buddhist Association, 90, Duku Road, Singapore.
11. Pategama, Ganarama, (2005). An Approach to Buddhist Social Philosophy, 90, Duku Road, Singapore.
12. Pategama, Ganarama. (2010). Glimpses of Buddhist Wisdom, Ti-Sarana Buddhist Association, 90, Duku Road, Singapore.
13. Ranaweera, Gunawardana. (1997) Siura and Nagula, Social Scientists Association, 129 / 6 A, Nawala Road, Narahenpita, Colombo 05.
14. Uyangoda, Jayadewa. (2007) Religion in Context, Buddhism and Socio-Political Change in Sri Lanka, Social Scientists Association, No. 12, Suleiman Terrace, Colombo 05, Sri Lanka.
15. Sri Lanka First Republic Constitution. (1972). Government Publication Department.
16. Sanath Nanayakkara., Kalama Sutta and Freedom to Thinking, Ajith Printers Private Limited, 342, Old Kasbewa Road, Raththanapitiya, 2009.
17. Ariyarathna. Sunil. (2008). The story of Sri Jayewardenepura University, S. Godage & Brothers, 675, P, De, S. Kularathna Mawatha, Colombo 10.
18. Senavirthana. H.L, ed by Jayadeva Uyangoda. (2007). Religion in Context, Buddhism and Socio-Political Change in Sri Lanka,

19. The Constitution of the Democratic socialist Republic of Sri Lanka: (1978). Government Press.
20. Ivan. Victor. (2006). The Revolution in Temple, Rawaya Publishers, 83, Piliyandala Road, Maharagama,
21. Walpole Rahula, (1958). What the Buddha's Thought, Grove Press, Inc., New York.
22. Ivan, Victor. (2006). The Revolution of Temple; Buddhist enlighten up to Rev. Gangodawila Soma Rawaya Publications, 83, Piliyandala Road, Maharagama.

ISBN 624536004-8